

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

TÜRKÇE ve YENİ GERÇEK DERGİLERİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Hatice ÇARLI

185160116

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Bahanur Garan Gökşen

İstanbul, 2020

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

TÜRKÇE ve YENİ GERÇEK DERGİLERİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Hatice ÇARLI

185160116

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Bahanur Garan Gökşen

İstanbul, 2020

KABUL ve ONAY

Öğrencinin Adı Soyadı tarafından hazırlanan “Tezin/Raporun Adı” başlıklı bu çalışma, Savunma Sınavı tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tezin/Raporun türü olarak kabul edilmiştir.

Başkan: [Unvanı, Adı ve SOYADI]

(Danışman)

Üye: [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye: [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye: [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye: [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

[İmza]

[Unvanı, Adı ve SOYADI]

Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “***Türkçe ve Yeni Gerçek Dergilerinin İncelenmesi***” başlıklı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih ve İmza

Hatice ÇARLI

ONAY METNİ

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tarih ve İmza

Hatice ÇARLI

ÖZET

Dergiler, dönemin kültürel, siyasal ve sosyal meselelerinin tartışıldığı, yazar-okur-edebiyat üçlüsünü bir araya getiren kitle iletişim araçlarındandır. Türk edebiyatının tarihsel gelişiminde, yeni fikir ve sanat hareketlerinin oluşmasında, genç sanatçıların tanınmasında dergilerin yeri önemlidir.

Tanzimat ile beraber daha çok Batı'ya ayak uydurma, oradaki gelişmeleri yakından takip etme adına çıkarılan dergiler, Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan devrimlerin halka anlatılması ve benimsetilmesi noktasında önemli işlevlere sahip olmuştur. *Türkçe* ve *Yeni Gerçek* dergileri de bu dergilerdendir.

Bu çalışmada Ocak 1960 ile Temmuz 1964 tarihlerini kapsayan ve 43 sayı çıkan *Türkçe* dergisi ile Eylül 1967 ve Ekim 1968 tarihlerini ele alan ve 11 sayı çıkan *Yeni Gerçek* dergisi değerlendirilmiştir. Bahsi geçen dergilerin incelemeleri yapılarak Türk edebiyatındaki önemi ortaya koyulmuştur.

Çalışma dört bölüm, sonuç ve kaynakçadan oluşmaktadır. Giriş kısmını oluşturan birinci bölümde 1960-1970 arası siyasal-sosyal koşullar ve edebiyat-sanat ortamları ele alınmış ve dönemin diğer dergileri incelenmiştir. İkinci bölüm *Türkçe* dergisinde yer alan metinlerin incelenmesine, üçüncü bölüm ise *Yeni Gerçek* dergisindeki metinlerin incelenmesine ayrılmıştır. Dördüncü bölümde dergilerin sistematik dizini verilmiştir. Her iki derginin mizanpaj özellikleri incelenmiş, sistematik tahlilleri yapılarak dergideki yazılar değerlendirilmiştir. Ayrıca dönemin tanınmış yazarlarına ve genç sanatçılarına sayfalarını açan *Türkçe* ve *Yeni Gerçek*'ten hareketle 1960-1970 arası Türk edebiyatının nabızı tutularak, dergilerin edebiyatımızdaki rolü ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe* Dergisi, *Yeni Gerçek* Dergisi, Dil Devrimi, Atatürkçülük, Sosyalizm, Toplumcu Gerçekçilik.

ABSTRACT

Magazines are one of the channels that allow literature to meet both the reader and the writer. In addition, journals are an important mechanism that sheds light on the period in social, political, economic and cultural fields. It contains not only the period of their publication but also the reflections of many events that took place until that period. Because every magazine definitely has a purpose of publication and a mission that serves this purpose. Sometimes this may be a reaction to the current understanding or tradition, and sometimes a note to the future. Therefore, if it can be considered as a whole, it is possible to say that journals are historical documents.

Our study includes the *Türkçe* magazine, which was published between January 1960 and July 1964, and 43 issues, and the *Yeni Gerçek* magazine, which was published 11 issues between September 1967 and October 1968. In our study, we aimed to reveal the importance of Turkish literature by examining the magazines mentioned.

Considering that 1960s is one of the brightest periods in the field of journalism in Turkish literature, the responsibility and importance of our work will emerge. We have tried to conduct our research with the awareness of this responsibility from the very beginning.

This study, which we have done about *Türkçe* and *Yeni Gerçek* magazine, consists of introduction, first and second sections, conclusion and bibliography. In the introduction part, the political-social conditions and literature-art environments between 1960-1970 are examined and other journals of the period are examined. The first section is devoted to the *Türkçe* magazine, and the second section to the *Yeni Gerçek* magazine. The layout features of both journals were examined, systematic analyzes were made and the articles in the journal were evaluated, and the place and importance of the journals in Turkish literature were mentioned.

Investigations, debates and special issues made both in *Türkçe* magazine and *Yeni Gerçek* magazine contributed to the art and thought field of the period. Translations from Western and World literature also supported this contribution.

In this thesis, we have tried to feel the pulse of Turkish literature between 1960-1970 and evaluated the role of magazines in our literature, from the angle of *Türkçe* and *Yeni Gerçek*, which opened their pages to the well-known writers and young artists of the period.

Keywords: *Türkçe* Magazine, *Yeni Gerçek* Magazine, Language Revolution, Kemalism, Socialism, Socialist Realism.

ÖN SÖZ

Dergiler yayımlandıkları dönemin nabzını tutan önemli kitle iletişim araçlarından biridir. Hitap ettiği alanın gelişimine katkıları olan dergiler, yazar ile okurun buluştuğu etkin bir mecradır. Dergiler herhangi bir dönemin siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel seyrini öğrenmek isteyen araştırmacıların başat kaynağıdır.

Türk edebiyatında 1860'lara kadar uzanan basın ve yayın dünyasındaki gelişmeler, Tanzimat'tan sonra genişleyerek bir ivme kazanmış, dergi yayıncılığı ise Cumhuriyet'ten sonra özellikle de 27 Mayıs Darbesi'nden sonra büyük bir kırılma yaşamıştır.

Devrimlerin yerleşmesi, sosyalizmin temellendirilmesi, 27 Mayıs Darbesi ve 1961 Anayasası ile gelen kişi hak ve özgürlüklerinin neleri beraberinde getirdiğinin halka anlatılması ve dönemin sosyal, siyasal yapısını yansıtmaları açısından *Türkçe* ve *Yeni Gerçek* dergileri önem arz etmektedir.

Türkçe dergisi, Dil Devrimi'nin benimsenmesi, sade Türkçe'nin hem halk hem de aydın kesim tarafından yazı ve konuşma dilinde kullanılması için, *Yeni Gerçek* dergisi ise sosyalizm ve toplumcu gerçekliğin yerleşmesi ve eyleme dayanan bir edebiyatın oluşturulması için çıkarılmış, varlığını bu amaç doğrultusunda devam ettirmiştir. Dergilerdeki söz konusu yazılar da bu anlayışa hizmet etmektedir.

Türkçe ve *Yeni Gerçek* dergilerinin incelenmesinde dergilerin yayın politikası, işlediği konular, yazarlar, yapılan soruşturmalar, tartışmalar ve dönemin dergilerini etkileyebilecek tüm gelişmeler bir bütün olarak ele alınmıştır. Bu anlamda tez, dönemin edebiyat ve sanat ortamına ışık tutacağı gibi tarihî koşullarını, özellikle siyasî ortamını da aydınlatacaktır.

Türkçe dergisinin tez konusu olarak seçilmesiyle birlikte çalışmaya başladığımız ve hayli ilerlediğimiz esnada aynı dergiyi ele alan başka bir tezin bitirildiğini öğrendik. Bahsi geçen tez Prof. Dr. Kâzım Yetiş'in danışmanlığında hazırlanmış olan "*Aile ve Türkçe*

Dergilerinin Sistematik İndeksi” adlı tezdır. Bu tezde dergilerdeki edebî türlerin incelenmesine yer verilmediğini, bazı makalelerin kısaca ele alındığını, dolayısıyla sadece sistematik indeksle yetinildiğini gördük ve bu sebeple tezin konusunu değiştirmektense bu tezin eksikliğini tamamlamaya karar verdik. Bu doğrultuda tezimizin bir bölümünü söz konusu dergilerin sistematik indeksi, diğer bölümünü ise dergilerdeki metinlerin incelemesi oluşturmaktadır.

Bahsi geçen çalışmanın ortaya çıkmasında yardımını esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Bahanur GARAN GÖKŞEN’e ve sevgili eşim Alparslan Bayram ÇARLI’ya çok teşekkür ediyorum ve tezimi oğlum Bahadır Çarlı ile annem Nergis Çarlı’ya armağan ediyorum.

Hatice ÇARLI 2020

İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	xi

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. 1960-1970 Yılları Arasında Siyasal ve Sosyal Ortam.....	1
1.2. 1960-1970 Yılları Arasında Sanat-Edebiyat Ortamı.....	7
1.3. 1960-1970 Yılları Arasında Sanat-Edebiyat Dergileri	11

2. BÖLÜM

2.1. TÜRKÇE DERGİSİNDEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	15
2. 2. TÜRKÇE DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ ve ÖNEMİ	210
2. 3. TÜRKÇE DERGİSİ'NİN YAZAR KADROSU	214
2. 4. TÜRKÇE DERGİSİNİN MİZANPAJ ÖZELLİKLERİ.....	215

3. BÖLÜM

3.1. YENİ GERÇEK DERGİSİNDEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	219
3.2. YENİ GERÇEK DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ ve ÖNEMİ	287
3. 3. YENİ GERÇEK DERGİSİNİN YAZAR KADROSU	291
3. 4. YENİ GERÇEK DERGİSİNİN MİZANPAJ ÖZELLİKLERİ.....	291

4. BÖLÜM

4. 1. TÜRKÇE ve YENİ GERÇEK DERGİLERİNİN SİSTEMATİK DİZİNİ	296
4. 1. 1. TÜRKÇE DERGİSİNİN SİSTEMATİK DİZİNİ.....	296
4.1.1.1. Kronolojik Dizin	296
4.1.1.2. Yazar Soyadına Göre Dizin	319

4.1.1.3. Türlerle Göre Dizin	344
4.1.1.3.1. Denemeler	344
4.1.1.3.2. Şiirler	349
4.1.1.3.3. Çeviri Şiirler	353
4.1.1.3.4. Eleştiri Yazıları	358
4.1.1.3.5. Çeviri Yazılar	360
4.1.1.3.6. Sözlükçe	363
4.1.1.3.7. Mensur Şiirler	364
4.1.1.3.8. Anketler	365
4.1.1.3.9. Biyografiler	365
4.1.1.3.11. Anılar	366
4.1.1.3.12. Makaleler	366
4.1.1.3.13. Tiyatro Yazıları	366
4.1.1.3.14. Haber/Tanıtım Yazıları	367
4.1.1.3.15. Nekroloji	367
4.1.1.3.16. Mektuplar	367
4.1.1.3.17. Bibliyografya	367
4.1.1.3.18. Hikâyeler	368
4.1.1.3.19. Atasözü/Deyiş	368
4.1.1.3.20. Röportajlar	368
4.1.1.3.21. Konferanslar	368
4.1.1.3.22. Reklamlar	368
4.1.2. <i>YENİ GERÇEK</i> DERGİSİNİN SİSTEMATİK DİZİNİ	371
4.1.2.1. Kronolojik Dizin	371
4.1.2.2. Yazar Soyadına Göre Dizin	377
4.1.2.3. Türlerle Göre Dizin	384
4.1.2.3.1. Şiirler	384
4.1.2.3.2. Denemeler	386
4.1.2.3.3. Haber/Tanıtım Yazıları	387
4.1.2.3.4. Eleştiri Yazıları	388
4.1.2.3.5. Çeviri Şiirler	388
4.1.2.3.6. Anketler	389
4.1.2.3.7. Röportajlar	389

4.1.2.3.8. Çeviri Yazılar	389
4.1.2.3.9. Hikâye ve Anı	390
4.1.2.3.10. Nekroloji	390
4.1.2.3.11. Biyografi ve Otobiyografi	390
4.1.2.3.12. Bildiriler	390
4.1.2.3.13. Mektup ve Bibliyografya.....	390
4.1.2.3.14. Reklamlar	390
SONUÇ	392
KAYNAKÇA.....	396
ÖZGEÇMİŞ	398

KISALTMALAR LİSTESİ

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi

AP : Adalet Partisi

DP : Demokrat Partisi

MBK : Milli Birlik Komitesi

D. : Dağlarca

K. : Konur

TEB : Türk Eğitim Birliği

TİP : Türkiye İşçi Partisi

S. M. : Sait Maden

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. 1960-1970 Yılları Arasında Siyasal ve Sosyal Ortam

Türkçe dergisi ve *Yeni Gerçek* dergisi 1960'ların kaotik atmosferinde çıkmaya başlayan kültür sanat dergileridir. Bu dönemin siyasal, sosyal olaylarından etkilenmeyen yayın organı yok gibidir, bu yüzden biz de tezimizde bu dönemin önemli olaylarına kısaca değineceğiz.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da özgürlük ve demokrasi kavramları güçlenmiş, antidemokratik rejimler gücünü yitirmeye başlamıştır. Avrupa'da başlayan demokratikleşme hareketleri Türkiye'deki tek partili hayat ile çelişmektedir. Çok partili hayata geçiş, II. Meşrutiyet'ten bu yana demokratikleşme çabası içinde bulunan Türkiye için önemli bir kırılma noktası olmuştur. Rıdvan Akın Türkiye'de çok partili hayata geçiş ile ilgili olarak şunları belirtmiştir:

“II. Dünya Savaşı'ndan sonra liberalleşmeyi tahrik eden etmenlerin başında Almanya, Japonya ve İtalya gibi ülkelerde totaliter rejimlerin yenilmesinin İkinci Demokratlaşma dalgasını yükselttiğini ve söz konusu durumun Türkiye'yi yönetenleri rejimi reforme etmeye zorladığını” (Türkler, 2002, Cilt 16: 1685) ifade etmiştir.

Rıdvan Akın her ne kadar İkinci Demokratlaşma dalgasına önem veriyor olsa da kanaatimizce Türkiye'nin radikal değişimini sadece buna bağlamak doğru olmaz. Yıllar önce çoğulcu sistemi arzulamış ve bunun denemelerini yapmış bir millet olarak Türk milletinin iç dinamikleri de 27 yıllık tek partili dönemden sonra çok partili hayata geçişte etkili olmuştur. Bu konuyla ilgili Tevfik Çavdar, şu sözleri söylemektedir:

“Ne yazık ki birçok yapıtta II. Dünya Savaşı'nın demokrasilerce kazanılmasının bu sonucu yarattığı gibi bir izlenim yer almaktadır. Kuşkusuz savaş sonu dünyasının içerdiği faktörlerin, yani dış dinamiklerin bu demokratikleşme üzerinde itici ve hızlandırıcı bir etkisi vardır. Fakat aynı baskı karşısında kalan İspanya vb. ülkelerde bu etki demokratikleşme doğrultusunda bir sonuç vermemiştir. Bu gibi noktalar göz önünde tutulduğunda, toplumun demokratikleşme arzusunun da bu konuda önemli

ve yadsınamaz bir yere sahip olduğunu kabul etmemiz gerekir.” (Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 1995, Cilt 8: 2060).

CHP’den ayrılan Celal Bayar ve Adnan Menderes’in kurduğu DP, 14 Mayıs 1950’deki seçimleri kazanarak tek başına iktidara gelir. (Özer, 2015: 61). Türkiye’de yaşanan hükümet değişimi sosyal ve kültürel değişimleri beraberinde getirmiştir. Hedeflerini “üretimin arttırılması, maliyetlerin düşürülmesi, hayat pahalılığına son verilmesi, grev hakkının yaygınlaşması, basına tanınan özgürlüğün genişletilmesi, antidemokratik kanunların ıslahı ve komünizmle mücadele” (Özer, 2015: 63) olarak açıklayan DP, 10 yıllık iktidarı boyunca önce işçiye vaat ettiği grev hakkından, ikinci olarak da basın özgürlüğünden vazgeçmiştir. Özellikle 1957’den sonra artan muhalefeti susturmak adına gazeteciler tutuklanmış, gazeteler kapatılmıştır. İktidarın uygulamalarından memnun olmayan öğrencilerin İstanbul’da başlattığı protestolar, Harp Okulu öğrencilerinin de olaya dâhil olmasıyla bambaşka bir boyut kazanmış ve ordu, 27 Mayıs 1960 tarihinde yönetime el koymuştur.

1960 İhtilali’nden sonra Cemal Gürsel başkanlığında kurulan Milli Birlik Komitesi iktidarı ele geçirmiş ve devlet başkanlığını üstüne almıştır. Bununla beraber DP’li bakan ve milletvekilleri tutuklanarak her türlü siyasi faaliyetten men edilmişlerdir. Yeni ve sivil bir hükümetin kurulması için en kısa zamanda seçimlerin yapılacağını halka duyuran ordu, yönetime el koyma gerekçesini şöyle ilan etmiştir:

“Bu harekâta Silahlı Kuvvetlerimiz, partileri içine düştükleri uzlaşmaz durumdan kurtarmak ve partiler üstü tarafsız bir idarenin nezaret ve hakemliği altında en kısa zamanda âdil ve serbest seçimler yaptırarak, idareyi hangi tarafa mensup olursa olsun seçimi kazananlara devir ve teslim etmek üzere girişmiş bulunmaktadır.” (Türkler, 2002, Cilt 17: 11).

Ayrıca artan anarşist eylemler, Atatürk ilke ve inkılaplarının çiğnenmesi, halkın birbirine düşürülmesi ve bunlardan doğan kargaşa ortamına son verme isteği de darbenin sebepleri arasında gösterilmiştir. 1960 İhtilali toplumsal alanda farklı tepkilere yol açmıştır. Eleştirenler olduğu gibi destekleyenler de vardır. İhtilalin Atatürk ilke ve inkılaplarının devamını sağlamak adına bir gereklilik olduğunu savunan ve 1950-1960 döneminin faaliyetlerini “çete[cilik]”

olarak nitelendiren *Türkçe* dergisi, her fırsatta ihtilale olan desteğini göstermiştir. Bu noktada *Türkçe* dergisinin 14. sayısında “Bizi Yıkan” başlıklı yazıda Vecihi Timuroğlu şunları söylemektedir:

“1950-1960 erkesi oy avcılığı uğruna yeniden tanrıbağ sorunu diriltti. Türkelinin ilk Müslüman başbakanının (!) çığırtkanlıkları ile sokak saldırıları başladı. Bu saldırılar oruç tutmıyan Müslüman Türklere, çember sakallı orta çağ Türkleri yöresinden Atatürk Türkeline yapıldı.” (Timuroğlu, 1961: 8)

Türkçe dergisinin 5. sayısı ise 27 Mayıs’ı manşete taşıyarak darbeyi kutlayan şu cümlelerle başlamaktadır:

“Atatürk devrimlerinin en büyüğü saydığımız ‘dil’ özgürlüğünü savunan dergimiz, bu devrimlerin ulu kurtarıcısı 27 MAYIS davranışını bütün yüreğiyle kutlar.” (*Türkçe*, 1960: 1)

Yayın hayatı boyunca baskıyla, sömürüyle, dinî kalıplarla halka benimsetilmiş, bilimsellikten uzak her türlü düşünceye ve bu düşüncenin yansıdığı dile karşı olan *Türkçe* dergisi 24. sayısına kadar devrimi daha özgür ve daha çağdaş bir Türkiye için kurtuluş olarak görmüştür. 24. sayıda yer alan “Bir Çöküntüye Doğru” başlıklı yazıda ise Konur, devrimden beklenenin gerçekleşmediğini, vaat edilenlerin uygulamaya konulmadan yitip gittiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“27 Mayıs devrimi kurumlarımızda düzeltme, yenileştirme, değiştirmelere yol açacak diye sevindi idik. Sağ-töremizde günlük çıkarların gözetilmesi bırakılacak, bencillikten uzaklaşılacaktı sözde. Toplum eğitimi en önemli yurt sorunu sayılacaktı. Yönetimde ‘toplumun istediğini yapmak’ yerine ‘topluma gerekli olanı yapmak’ ilkesine bağlanılacaktı. Emekler değerlendirilecek, iş ilanları genişletilecek, yurttaşların her türlü güvenliği sağlanacaktı.” (Konur, 1961: 2)

Tezimizde ele aldığımız diğer dergi olan *Yeni Gerçek* ise her sayısında manşetten verdiği 1961 Anayasası’nın 20. maddesi ile devrimi desteklediğini göstermeye çalışmıştır. Madde şu şekildedir:

“Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir; düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.” (*Resmi Gazete*, 1961)

1950-1960’lı yıllarda DP baskısıyla antidemokratik bir ortamın hazırlandığı, AP ’nin de bu baskı rejimini sürdürdüğünü dile getiren *Yeni Gerçek*

dergisi, bu durumu “faşizm” olarak değerlendirmiş ve en sert haliyle bu zihniyetin karşısında durmuştur. Dergi, 6. sayıda “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir!” başlıklı yazıda DP’nin devamı olduğuna inandıkları AP’yi faşistçe davranışlarda bulunarak anayasaya aykırı olmakla suçlamaktadır:

“Seçilmiş bir iktidar olmalarıyla durmadan övünen A.P. her geçen gün, aldığı oyları biraz daha yanlış yorumlamanın batağına düşmektedir. D.P.’nin denemiş olduğu ‘Vatan Cephesi’ gibi faşist bir örgütlenmeden de yoksun olduğu halde, kapitalist çevrelere yaslanıp Anayasa’ya aykırı davranışlarda bulunması şaşırtıcıdır A.P.’nin.

Ve bugün A.P. iktidarının faşistçe saldırganlığı karşısında, özgürlük adına sesimizi yükseltirken onlar adına da konuştuğumuzu biliyor ve bundan kıvanç duyuyoruz. Nasıl ki A.P. yi oylarıyla iktidara getiren kitleler adına bile konuştuğumuzu ve sanatımızı onların özgürlüğü yoluna yoğurduğumuzu biliyorsak” (*Yeni Gerçek*, 1968: 1).

27 Mayıs İhtilali’ni Samet Ağaoğlu’nun gözünden değerlendiren Muzaffer Çandır ise bu durumu, “Atatürk’ün Millet Meclisi’ni ön plana çıkarma düşünce ve gayretine vurulmuş bir darbe” olarak tanımlamıştır (Çandır, 2002: 104).

Cemal Gürsel başkanlığında kurulan Milli Birlik Komitesi, yönetimi bir an evvel sivil hükümete devredebilmek için 27 Mayıs’ı izleyen günlerde çalışmalarına başlamıştır. Milli Birlik Komitesi’nin görev ve çalışmaları *Resmi Gazete*’de şu şekilde verilmiştir:

“Milli Birlik Komitesi’nin gayesi, Türkiye’yi ve Türk milletini bir bütün olarak ele almak, Atatürk inkılâplarına dayalı tarafsız ve faziletli bir idare kurmak, günümüzün kısa vadeli meselelerini halletmek, uzun vadeli meselelerin esaslarını tespit ederek imkân ve zaman nispetinde tatbikatına girişmek ve idareyi hazırlıklarıyla birlikte en geç 1961 yılı sonbaharında yeni iktidara devretmektir” (*Resmi Gazete*, 1960).

Milli Birlik Komitesi içinde sivil yönetimin kurulmasını isteyenler ile askeri yönetimin devam etmesini isteyenler tasfiyelerin yaşanmasına sebep olmuştur. Cemal Gürsel askeri yönetimin devamını savunanları “görevli” olarak yurtdışına göndermiş, böylece 38 olan Milli Birlik Komitesi’nin üye sayısı 23’e düşmüştür. (Özdemir, 2002: 11). Milli Birlik Komitesi tarafından 1924 Anayasası hükümlerini değiştiren geçici bir kanun çıkarılmıştır. Geçici kanuna göre TBMM’nin görevlerini devralan MBK, yasama ve yürütme yetkilerine

sahiptir. Komite yasama yetkisini bizzat kendisi kullanacak, yürütme yetkisini ise Bakanlar Kurulu aracılığıyla yerine getirecektir. (Karatepe, 1993: 225).

Milli Birlik Komitesi, ihtilâlden hemen sonra İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sıddık Sami Onar başkanlığında, üniversiteli bilim insanlarından oluşan komisyona (Tanilli, 1976: 87) hem ihtilâlin gerekçelerini hem de yeni anayasa tasarısını hazırlama görevi vermiştir. Ordu, bir yandan da DP geleneğini zayıflatmak adına yasa çıkarmaya başlamıştır. Bunlar; okuryazarlık programının açılması, Devlet Planlama Teşkilatı'nın ve Türk Kültür Derneklerinin kurulması gibi girişimlerdir. (Karpaz, 2019: 195)

Milli Birlik Komitesi, hazırlanacak olan yeni anayasanın daha geniş temsil hüviyetine sahip olması için kendisinin de içinde bulunacağı bir Kurucu Meclis tarafından görüşülmesinin, Kurucu Meclis tarafından kabul edilen Anayasa'nın halkoyuna sunulmasının faydalı olacağına inanmaktadır. Kurucu Meclis 9 Ocak 1961 tarihinde anayasa tasarısına son şeklini verecek olan bir Anayasa Komisyonu belirlemiş, belirlenen Anayasa Komisyonu da iki ay sonra çalışmalarını bitirerek raporunu Temsilciler Meclisi'ne sunmuştur.

Milli Birlik Komitesi, Temsilciler Meclisi'ne sunulan anayasa metnini bazı değişikliklerle kabul etmiş, son şekliyle Kurucu Meclis'te oylamıştır. Kurucu Meclis'ten geçen anayasa, 9 Temmuz 1961'de halk oylamasına sunulmuştur. Bu, Türkiye'de yapılan ilk halk oylaması (referandum) olarak tarihe geçmiştir (Turan, 2000: 380). Anayasanın yürürlüğe girmesinden sonra iki parti ismi öne çıkar: Adalet Partisi ve Yeni Türkiye Partisi. Daha önce kurulan ve faaliyetlerine devam eden Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi de ilk iki parti kadar olmasa da öne çıkan bir diğer partidir. Bu üç partinin ortak özelliği ise DP'nin mirasçısı konumunda olmalarıdır. AP ve Yeni Türkiye Partisi beklenenin çok üzerinde oy almalarına rağmen tek başına iktidara gelememişlerdir. Bu sebeple İnönü başkanlığında CHP ve AP'nin yer aldığı bir koalisyon hükümeti kurulur (Dursun, 2003: 21). Böylece Türkiye ilk defa koalisyon ile yönetilmeye başlanmıştır.

1961-1965 arasındaki koalisyon hükümetleri dönemi, ordunun sivil iktidardan beklentileri ile halkın hükümetten beklentilerinin çatışması sebebi ile

sıkıntılı geçmiştir. Ordu, DP geleneğini devam ettirme eğiliminde olan AP'nin devlet yönetiminde söz sahibi olmasını hiçbir zaman kabul etmemiştir. Her an tetikte olan ordu ile hükümet arasındaki gerginlik halka da yansımıştır.

1965 seçimlerinden sonra Türkiye yeni bir döneme girmiş, rejim bir bakıma yumuşamıştır. Seçimlerde tek başına iktidar olmayı başaran AP, 1961 Anayasası'nın ve dönemin yarattığı koşulları çok iyi değerlendirmiştir. Hikmet Özdemir AP dönemini şu şekilde ele almaktadır:

“1965-1971 döneminde tek başına iktidar olan Süleyman Demirel hükümetlerinin bir avantajı da, Batı Avrupa ülkelerinde çalışmak zorunda kalan işçi yurttaşların anavatana gönderdikleri döviz olsa gerektir. Bütün bunlara, iyi giden havaların etkisiyle bol ürün ve montaj da olsa sanayiinin gelişmesi eklenince, halk, Süleyman Demirel ile birlikte Adnan Menderes iktidarının ilk evresinde, 1954'e kadar süren bolluk döneminin yeniden geldiğini düşünmüştür.” (Özdemir, 2002: 29)

Bu dönemde Anayasanın getirdiği özgürlükler çerçevesinde sosyalist hareketlerin hız kazandığı görülmektedir. Bu duruma da değinen Özdemir, şunları söylemektedir:

“1960'lar Türkiye'sinde siyasetin parlamento -içi yeni dinamikleri, CHP'nin merkez sol kanada doğru kararlı manevrası; Sosyalistlerin parlamentoya girişi ve merkezin sağında siyasetin yeni renkleri olarak, Türkçü ve İslamcı hareketlerin ivme kazanmalarıdır. Türkiye siyasetinin parlamento- dışı dinamikleri ise, öğrenci ve işçilerin örgütlü ve eylemli şekilde siyasal süreçte yer alma arayışıdır.” (Özdemir, 2002: 32)

1968 yılına gelindiğinde ise Fransa'da başlayarak Türkiye'ye de sıçrayan ve toplumu hem siyasal hem de sosyal açıdan derinden etkileyen öğrenci hareketleriyle karşılaşmaktadır. 1965 genel seçimleriyle başlayan demokratikleşme ortamını kökten sarsan öğrenci hareketleri, ülkeyi 12 Mart 1971 Muhtırası'na götüren en etkin olaylardan biridir. Bu bağlamda Hikmet Özdemir, 1968 Öğrenci Hareketleri hakkında şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

“Başlangıçta yetersiz eğitim sistemine tepki olarak gelişen ve ana muhalefet partisi CHP tarafından desteklenen öğrenci eylemleri, iç ve dış siyasal gelişmelerin etkisiyle 1968'den itibaren üniversite ve eğitim alanı dışında Türkiye'nin dış ilişkileri ve kalkınma sorunu gibi siyasal alanlara doğru hızla kaydırıldı.” (Özdemir, 2002: 41)

1969 seçimlerinde AP'nin tekrar iktidara gelmesinin ardından, işçi hareketleri ve öğrenci olayları ülkede artış göstermeye devam eder. Özgür ve

demokratik bir eğitim arzusuyla ortaya çıkan hareket, kısa zaman sonra devrimci bir hâl alacaktır. AP'nin sosyal ve siyasal alanda yaşanan bu kargaşaya çözüm bulamaması, durumu içinden çıkılmaz bir hâle sokarak darbe söylentilerinin yeniden gündeme gelmesine sebep olur.

Yeni Gerçek dergisi de 1968 öğrenci hareketlerini yakından takip etmiş ve desteklemiştir. Dergi, 9. sayısının kapak sayfasında manşetten verdiği “Yeni ve Daha Güzel Bir Dünya İçin” başlıklı yazısında öğrenci hareketleriyle ilgili dünyada ve Türkiye’de olan gelişmeleri paylaşmış, aynı sayının ikinci sayfasında ise şöyle demiştir:

“Bizim kuşağın öbürlerinden ayrılan en belirgin niteliği, dünyayı değiştirmek üzere girdiği kavganın, somut sonuçlarını alabilmiş olmasıdır. Üniversite bahçelerinde, ölümle karşı karşıya geldiği halde, yılmadan direnenler, bu kavgalarının boşa gitmediğini gördüler. Genç kuşaklar dünyayı değiştirmek adına giriştikleri kavgaya bugün de aynı hızla devam ediyorlarsa, ülkücülüklerinin dışında, sonuç alacaklarına yüzde yüz inandıklarındandır.” (*Yeni Gerçek*, 1968: 2)

Ülkede artan anarşi, iç huzursuzluk, halkın kendini güvende hissetmemesi, iktidar ile muhalefet arasındaki çatışma toplumun daha da gerginleşmesine sebep olmuş, üniversitelerdeki olaylar sağ-sol çatışmasına dönerek sokağa taşmıştır. Yaşananların demokrasiyi tehdit etmesi ve hükümetin sorunlara çözüm bulmada yetersiz kalması gerekçesi ile Türk Silahlı Kuvvetleri 12 Mart 1971 Muhtırası ile yönetime el koyarak AP iktidarına son vermiştir.

1960-1971 yılları arasında iki ihtilal yapılmış ve bu ihtilaller Türkiye tarihinde sosyal, siyasal, ekonomik alanda önemli gelişmelere sebep olmuştur. Çalıştığımız dergiler de böyle bir siyasi ortamın mahsulü olduğundan dönemin olaylarından ister istemez etkilenmişlerdir.

1.2. 1960-1970 Yılları Arasında Sanat-Edebiyat Ortamı

Sanat ve edebiyat, içinde bulunduğu dönemin siyasal ve sosyal olayları ile birlikte şekillenir. Yaşanan siyasal hareketlilik sosyal yapıyı, sosyal yapıdaki değişimler de kültürel yapıyı etkiler. Yukarıda ele aldığımız siyasal ve sosyal zeminin edebiyatımızı etkilememesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda etkilenmenin derecesini, yönünü sebep-sonuç ilişkileri çerçevesinde ele almaya çalışacağız.

27 Mayıs 1960 İhtilâli Türkiye’de köklü değişimlerin başlangıcı olmuş, her sektörden çalışanı etkilemiş, kişi hak ve özgürlüklerine getirilen kısıtlamalar kademeli olarak ortadan kalkmış, daha özgürlükçü, daha demokratik bir yönetimin temelleri atılmıştır. Hazırlanan 1961 Anayasası bu olumlu havadan payına düşeni fazlasıyla almış ve sosyal, siyasal, ekonomik alandaki özgürlüklere yeni imkânlar tanımıştır. Bu noktada Ali Gevgili 1961 Anayasası’nın özellikleri hakkında şunları söylemektedir:

“1961 Anayasası, çoğulcu bir düzeni öngören düzenlemeleriyle toplumcu düşünce ve uygulamalara konan kısıntıların sürmesine rağmen siyasal ve toplumsal yapıyı sivil toplum doğrultusunda bazı güvencelere kavuşturmuştur. Basın özgürlüğü konusunda da, anayasada, geçmişin tek boyutlu kısıtlamalarını engellemek isteyen yeni güvenceler yer almıştır.” (Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 1996, Cilt 1: 224)

Yaşanan onca sıkıntıdan sonra siyasetteki ve sosyal hayattaki ılımlı hava edebî eserlere, süreli yayınlara, aydın ve yazarların kalemlerine yansımakla beraber bazı konular güncelliğini muhafaza etmiştir. Örneğin 1950’lerde işlenen köy teması 1960 İhtilali’nden sonra da devam etmiştir. Bununla birlikte 1960’lı yıllarda sanayileşmeyle birlikte yaşanan göçler, büyük şehirlerdeki nüfusu arttırdığı gibi şehir hayatında kültürel anlamda da bir çeşitlilik yaratmıştır. Geçimini tarımdan sağlayan ataerkil aile, yerini şehir hayatına ayak uydurmaya çalışan çekirdek aileye bırakmıştır. Bu keskin sosyal değişim birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. “Toplumcu Gerçekçi” olarak nitelendirilen edebiyat anlayışı ve bu anlayışın temsilcileri, bahsettiğimiz değişim ve gelişmeleri eserlerine konu etmiştir.

Toplumcu gerçekçiler roman ve hikâyelerinde sosyalizm, kente göç edenlerin yaşadığı sıkıntılar ve kapitalizmin yıkıcı sonuçları gibi konuları ele almışlardır. Burada sosyalizmin altını özellikle çizmek gerekir. Çünkü kendilerini toplumcu gerçekçi olarak değerlendiren 1960 Kuşağı için sosyalizm hem ideolojik olarak hem de kültürel bağlamda önemlidir. Roman, hikâye ve şiirlerde ele alınan hemen hemen her konunun arkasında sosyalist düşüncenin var olduğu söylenebilir. Bu imkânı sağlayan da yine 1961 Anayasası’dır. Bu durumu Murat Belge şöyle özetlemektedir: “1961 Anayasası ile birlikte sosyalizm meşrulaştı.” (Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 1996, Cilt 5: 1303) Fethi Naci ise dönemi şu şekilde değerlendirmiştir:

“27 Mayıs hareketinin ardından düzenlenen Anayasa, nispî bir düşünce özgürlüğü sağlamıştır. Bir yandan bu nispî özgürlük, bir yandan sanayileşerek değişmekte olan toplum, romancılarımızın önüne yeni konular, yeni sorunlar ve yeni olanaklar çıkarmıştır; kent romanları ön plana geçmeye başlamış. Sosyalizmi tartışan aydınlar romanlarda boy vermeye başlamışlardır.” (Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 1983, Cilt 3: 615)

İncelediğimiz *Yeni Gerçek* dergisi ise 27 Mayıs 1960 İhtilâli’ni adeta sosyalist bir devrim olarak değerlendirmiştir. Bu bağlamda yolundan gittikleri en önemli isim Nâzım Hikmet olmuştur. 1960’tan sonra yaşanan özgürlük ortamından da cesaret alan Marksist söylemin açıkça ifade edilmeye başlanmasıyla süreli yayınlar başta olmak üzere pek çok eserde sol düşüncenin rüzgârı hissedilmeye başlanmıştır. Gücünü Nâzım Hikmet’ten aldığını söyleyen *Yeni Gerçek*’in yazı işleri müdürü Aydın Hatipoğlu da ülkemizde yaşanan toplumsal ve siyasal bilinçlenmeyle beraber Nâzım Hikmet’in yeniden doğduğunu şu sözlerle ifade etmiştir:

“Yıllar yılı bir efsane adam olmuştu Nazım Hikmet bizim kuşak için. Onun adını hep fısıltılı bir sesle ve peşinen kabul edilmiş bir yargı ile ‘büyük şair’ yargısı ile duyduk. Ama bir tek şiirini bile bulup okuyabilmek büyük meseleydi.

Çirkin politikacıların, kültür hayatımıza haddini bilmez müdahaleleriyle yok sayılmak istenmişti o... Güneş balçıkla sıvanmak istenmişti. Ama sıvanamamıştır işte. YÖN dergisinde yeniden yayınlanmaya başlaması ile büyü bozulmuş, Nazım Hikmet yeniden Türk edebiyatında hak etmiş olduğu yerine oturtulmuştur.” (Hatipoğlu, 1968, S.9: 1.)

Yeni Gerçek dergisi, daha önceki solcu grupların eylemsizliği yüzünden yaygınlaştığını iddia ettiği ülkücü ve metafizik yönelimlere karşı olduğunu, yeni anayasanın yürürlüğe girmesi ile çeşitli düşüncelerin daha geniş uygulama alanı bulmasının aydınların sorumluluğunu arttırdığını ifade etmiştir. (*Yeni Gerçek*, 1968, S.9: 2) Toplumcu anlayışın da temelini oluşturan sol görüşteki artışı Vedat Günyol “bütün sanat ve edebiyat dergileri toplumculuğa ve ilericiliğe kulaç atmaya başladılar” şeklinde değerlendirmiştir (Günyol, 1986: 65).

1960-1970 arasındaki döneme ait bir başka önemli konu ise İkinci Yeni’nin 1950’lerden sonraki etkisini kaybediyor olmasıdır. *Yeni Gerçek* dergisi bu konu üzerinde ısrarla durmuş ve bu durumu “İkinci Yeni’yi besleyen baskı

ve bunalım ortamının kademeli olarak kalkmasıyla İkinci Yeni'nin girdiği çıkmaz" olarak değerlendirmiştir (Bezirci, 1968, S.7: 1-2).

Başta *Yeni Gerçek* ve *Türkçe* dergisi olmak üzere 1960-1970 arası dönemde çıkmış pek çok dergi, halkın sorunlarına sırt çeviren, bireyci, biçimci, soyut ve gerçekdışı şiir anlayışına karşı çıkmıştır. İkinci Yeni şiiri de karşı çıkılan şiir anlayışlarından birisidir. 1950'lerden başlayarak varlığını hissettirmeye başlayan İkinci Yeni, yeni bir şiir arayışının ve anlayışının sembolü olmuştur. Şiirlerini imgelere dayalı kapalı bir anlayışla ele alan İkinci Yeni, diğer toplulukların aksine herhangi bir bildiriye sahip olmamasına rağmen pek çok önemli ismi bir araya getirmeyi başarmıştır. İlhan Berk, Edip Cansever, Cemal Süreyya, Ece Ayhan, Turgut Uyar, Sezai Karakoç bunlardan bazılarıdır. Şiirde anlamın sınırlarını zorlayan İkinci Yeniciler, dil kurallarının gerekli olmadığını savunmuştur. Böylesi bir tavır takınmalarında, sanat anlayışlarını eleştirdikleri Garipçiler de etkili olmuştur. Sözdizimine sıkı sıkıya bağlı olan Garipçilerin aksine İkinci Yeniciler, sözcükleri alışılmışın dışında kullanarak kendilerinden önce kurulmuş olan mevcut dilin dengesini bozmayı ve sözün sezgisel gücünü genişletmeyi amaç edinmişlerdir. (Karaca, 2016: 199) Bu durum dilin geleneksel yapısına ve yaygın şiir anlayışına ters düştüğü için eleştirilmiştir. İkinci Yenicilerin şiir dilini geliştiren dildeki bu cesur hamleleridir. Yine metaforlarla şiirin anlamını zenginleştirmişler, alışılmamış bağdaştırmalar, sözcüksel sapmalarla yeni kelimeler türetmişlerdir. Ne kadar eleştirilirse eleştirilsin, İkinci Yeni'nin dilin imkânlarını genişlettiği, yeni formlar ve anlamlar üzerinde kafa yorarak bu konuda başarıya ulaştığı bir gerçektir. Okurun hayal dünyasını genişleten bir dil mimarisi kurmuşlardır. Bu akıma ait şiirlerin imgesel, kapalı, soyut olması okurun omzundaki yükü arttırsa da perspektifini genişletmiştir. 1960-1970'li yılların toplumcu anlayışında İkinci Yeni'nin bireyci anlayışına yer olmaması sebebiyle Vedat Günyol tarafından "bu dönemde İkinci Yeni akımının söndüğü" (Günyol, 1986: 64) belirtilse de hem İkinci Yeni okurunun hayal dünyası hem de edebiyat dünyamız bu dönemde de İkinci Yeni'den fazlasıyla istifade etmiştir. *Yeni Gerçek* dergisi bu akımı eleştirse de İkinci Yeni'ye hak ettiği değer verilmelidir.

1961 Anayasası'ndan sonra ülkede oluşan özgürlükçü ortam, sosyalist kaynaklı eserlerin çevrilmesine de imkân tanımıştır. Bu durum edebiyatımızda

yeni bir pencerenin açılmasına, okur-yazarların o pencereden bakarak yeni konuların ve farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda *Yeni Gerçek* dergisi özellikle Marksizm ile ilgili yaptığı çeviriler ile *Türkçe* dergisi de dil alanındaki çevirileri ile edebiyatımızın gelişmesine katkı sunan dergilerdendir. Örneğin *Türkçe* dergisinin 17. sayısında yer alan ve Akşit Göktürk'ün çevirdiği Maksim Gorki'nin "Tolstoy'dan Anılar" başlıklı yazısı ile *Yeni Gerçek*'in 3. sayısında bulunan "Sanat, Ülkü ve Gerçek" başlıklı yazı döneme kültürel bağlamda katkı sağlamıştır. Sonuç olarak 1960-1970'li yıllarda oluşan demokratik ve özgürlükçü ortamın şair ve yazarlar tarafından değerlendirilmeye çalışıldığı, vücuda getirilen eserlerin dönemin izlerini taşıdığı söylenebilir.

1.3. 1960-1970 Yılları Arasında Sanat-Edebiyat Dergileri

Türkiye'de gazeteciliğin ve dergiciliğin kökleri 1860'lara dayanmaktadır. Tanzimat ruhunun oluşumunu sağlayan basın hayatı edebiyatımızın gelişimine de katkı sağlamıştır. Bu dönemde yayımlanan ilk gazetemiz *Takvim-i Vekâyi*'dir. 1831 yılına ait olan bu gazete resmi bir gazetedir, dolayısıyla devlete aittir. İlk dergi ise 1860 tarihli Münif Efendi'nin *Mecmua-i Fünûn* dergisidir. (Parlatır ve diğerleri, 2006: 12)

Dergiler; yaşanan döneme, o dönemin sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasal yapısına, edebî ortamına ışık tutar. Ayrıca yeni yazarların, şairlerin tanınmasına da imkân tanıyan dergiler edebiyat ortamını da zenginleştirirler. Vedat Günyol dergiler hakkındaki görüşlerini şu ifadelerle dile getirmektedir:

"Türk edebiyatı, sanat ve düşüncesinin gelişimini yansıtmak ve ona yön vermekte dergiler, özellikle Cumhuriyet'ten sonra, önemli bir rol oynamışlar ve oynamaktalar. Türk aydınının ve sanatçısının zaman içindeki tutumunu yansıtmaları bakımından dergiler, eşsiz birer belge niteliğindedir" (Günyol, 1986: 23).

Vedat Günyol'un "belge" nitelendirmesi yerinde bir benzetmedir. Nitekim 1960 İhtilali ve sonrasında kabul edilen 1961 Anayasası gibi toplumsal ve siyasal sarsıntılara sebep olan olayların dergilere yansıyan izleri belge olarak nitelendirilebilir

1960-1970 arası döneminin dergilerine yer vermek gerekirse bu dergiler şunlardır: *Ataç*, *Belleten*, *Cep Dergisi*, *Çağdaş*, *Devinim*, *Diriliş*, *Dönem*, *Evrım*,

İlgaz, İmece, Kitap, May, Otağ, Papirüs, Sesimiz, Şiir Sanatı, Türk Kültürü, Türkçe, Yaşamak, Yeni Edebiyat, Yeni Eylem, Yeni Dergi, Yeni Gerçek, Yeni İnsan, Yordam (Günyol, 1986: 65). 1960-1970 yılları arasında çıkan belli başlı dergileri aşağıdaki tabloda vermeye çalışacağız. Söz konusu dergiler alfabetik sıraya göre dizilmiştir.

Tablo 1: 1960-1970 Yılları Arası Sanat-Edebiyat Dergileri					
Dergi Adı	İlk Yayın Tarihi	Son Yayın Tarihi	Sahibi veya Yöneten	Yayın Yeri	Yayın Aralığı
a	1956	1960	Edip Özyörük	İstanbul	Aylık
Ataç	1962	1964	Şükran Kurdakul	İstanbul	Aylık
Birikim	1975	Devam etmekte ¹	Murat Belge	İstanbul	Aylık
Cep Dergisi	1966	1969	Yaşar Nabi Nayır	İstanbul	Aylık
Çağdaş	1961	1965	Şahinkaya Dil	İstanbul	Aylık
Çağrı	1957	1975	Mustafa Çalışkan	Konya	Aylık
Değişim	1961	1962	Erdal Öz	İstanbul	Aylık
Devinim 60	1965	1966	Haluk Aker	İstanbul	Aylık
Diriliş	1960	1992 ²	Sezai Karakoç	İstanbul	Aylık

¹ Şairler ve Yazarlar Sözlüğü *Birikim* dergisinin 1980 yılında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na yasaklandığını yazmıştır. Dergi 1989'da yeniden yayımlanmaya başlamıştır ve halen devam etmektedir.

² Şükran Kurdakul *Diriliş* dergisinin yayım tarihini Mart 1966-Mart 1967 olarak vermiştir. Tablodaki tarih İslamcı Dergiler Projesi Kataloğu'ndan yapılan tarama sonucunda ulaşılan tarihtir.

Dönem	1963	1965	Ertuğrul Ayaydın	İstanbul	Aylık
Edebiyat	1968	1984	Ahmet Bayazıt	İstanbul	Aylık
Evrım	1962	1964	M.Gündüz Badak	İzmir	Aylık
Halkın Dostları	1970	1971	İsmet Özel	İstanbul	Aylık
Hareket	1939	1966	Nurettin Topçu	İstanbul	Haftada iki kez
İlgaz	1961	1981	Murat Sinan	Ankara	Aylık
İmece	1961	1970	Hamza Soydaş	İstanbul	Aylık
Kitap Belleten	1960	1965	İlter Aymakoğlu	İstanbul	Aylık
May	1967	1970	Mehmet Ali Yalçın	İstanbul	Aylık
Otağ	1963	1964	Mübeccel İzmirli	İstanbul	Aylık
Papirüs	1966	1970	Cemal S. Seber	İstanbul	Aylık
Sesimiz	1969	1981	Hasibe Ayten	İstanbul	Aylık
Soyut	1965	1977	Halil İbrahim Bahar	İstanbul	Aylık
Su	1961	1969	Sabahattin Gümüş	Sivas	Aylık
Şiir Sanatı	1965	1967	Kemal Özer	İstanbul	Aylık

Türkçe	1960	1964	Fazıl Hüsnü Dağlarca	İstanbul	Aylık
Türk Kültürü	1962	2006 ³	Ahmet Temir	İstanbul	Aylık
Yeni Dergi	1964	1975	Mehmet Fuat	İstanbul	Aylık
Yeni Edebiyat	1969	1971	Doğan Hızlan	İstanbul	Aylık
Yeni Eylem	1968	?	Bilgin Adalı	İstanbul	Aylık
Yeni Gerçek	1967	1968	Ömür Candaş	İstanbul	Aylık
Yeni İnsan	1963	1971	Celal Sılay	İstanbul	Aylık
Yordam	1966	1969	Hüseyin Cöntürk	İstanbul	Aylık

Kaynak: Şükran Kurdakul, Şairler ve Yazarlar Sözlüğü, Bilpa Yay. , İstanbul 1983.

Vedat Günyol, Sanat ve Edebiyat Dergileri, Alan Yay. , İstanbul 1986.

Bu tabloda da görüleceği üzere 1960'lı yıllarda pek çok kültür sanat dergisi çıkmıştır. Bu dergilerin bazılarının ömrü kısıyken bazıları ise ömrünü 70'li yıllara kadar sürdürmüştür. Dahası dönemin pek çok ünlü yazarı, şairi ve eleştirmeni bu dergilerde yazılar yayımlamış, edebiyatın nabzı bu dergilerde atmıştır. Bu çalışmada döneme ait iki dergi ele alınarak dönemin kültür ve sanat anlayışı yansıtılmaya çalışılmıştır.

³Türk Kültürü dergisi 2007 yılında Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi ile birleştirilmiştir. bkz.kutuphane.ttk.gov.tr.

2. BÖLÜM

2.1. TÜRKÇE DERGİSİNDEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. SAYI

Mecdut Mansuroğlu, “Türkçemizi Geliştirme Yolunda”, *Türkçe*, S.1, s.1-2.

Mecdut Mansuroğlu’nun Türkçeyi özleştirmek adına yapılabilecekleri anlattığı ve yapılanları değerlendirdiği yazısıdır. Münih’te gerçekleşen Doğu Bilgicileri Kurultayında Ankara Fransız Büyükelçiliğinde görevli G. Giraud tarafından sunulan ve çok ilgi gören bildiriden bahseder. Bildiri, Türkçede yazı diline geçmemiş söz ve şekiller üzerinedir. Ayrıca Türkçenin genel olarak kabul gören söz dizimi kavramının da bu bildiri sayesinde ortadan kalktığı şu sözlerle ifade edilir:

“Bu bildiri dolayısıyla dilimiz üzerinde uzman olanların verdikleri yargı şu olmuştur: Türkçenin tümce içerisinde söz dizimini değiştirme erki yeryüzündeki birçok dillerden pek ileridir.” (Mansuroğlu, 1960: 2)

Ayrıca Mansuroğlu, *Türkçe* dergisinin Türkçecilik yolunda umut bağlanacak nitelikte bir dergi olduğunu ve dergiye üstlendiği misyondan ötürü dergiye güvendiklerini ifade eder. Osmanlıca kelimelerden arındırılmış, Öztürkçe bir Yurttaşlar Yasası yapılabileceği temennisiyle yazısını sonlandırmıştır.

D., “Dil Üzerine”, *Türkçe*, S.1, s.1.

Dil ile uygarlık arasında büyük bir ilişki olduğu, dili gelişmiş olanın uygar olabileceği ifade edilmiştir. Bir ulusun dili ölmemişse o ulus girdiği tüm savaşları kaybetse bile yaşamaya devam edecektir. Çünkü yazara göre ulusu yaşatan dildir. Dilin önemli olduğunun farkına varılması, yabancı sözcüklerin etkisine maruz kalınsa bile bu etkinin en aza indirilmesi gerekmektedir.

İsmet Sungurbey, “Töre (hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.28, s.1-2.

Bu yazıda, İsmet Sungurbey, 1926 öncesini, sonrasını ve özellikle 1928 Harf Devrimi’nden sonraki gelişmeleri değerlendirmiştir. Osmanlıca denilen melez dilin nasıl ortaya çıktığı, edebiyatı, sanatı, kanun maddelerini nasıl etkilediği ele alınmıştır.

Sungurbey’e göre Osmanlıca, Arapça köklerden, Arapça kurallara uyan ya da uymayan pek çok yeni sözcüğün türetilmesi ile ortaya çıkmış, uydurma bir dildir. Bu düşüncesini şu şekilde ifade eder:

“Araba söyleyen Arap, Aceme söyleyen Acem, Türke söyleyen Türk anlamaz denilen bu dilde Türkçe sözcük oranı deve de kulak gibiydi.”(Sungurbey, 1960: 2)

Fıkıh kitaplarının Arapça yazıldığı ve bu durumun artık belli bir kesim tarafından normal karşılandığı da söylenir. Medeni Kanun’un Arapça yerine Osmanlıca yazılmış olması büyük bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. Sungurbey, 1926 yılında İsviçre Yurttaşlar Yasası ve Borçlar Yasası’nın pek çok Arapça ve Farsça kelime barındırdığını, hatta “irtifak hakkı” gibi mecellede bile bulunmayan terimler içerdiğini yazmıştır. Bu durumu yazar, o tarihte Dil Devrimi’nin henüz başlamamış olmasına bağlamıştır. Fakat Dil Devrimi gerçekleştirildikten sonra çıkarılan yasaların dili sadeleşmeye başlamıştır. Bu bağlamda şu örnek verilebilir:

“Borçlar Yasasına Mecelle’den aktarılmış olan Arapçalarının yerine geçirilmiştir. Bey, satım; bayi, satıcı; mebi’ satılan; şira, alım; müşteri, alıcı; hibe, bağışlama; vahip, bağışlayan; mevhubünleh, bağışlanan; mal-i mevhub, bağışlanan; ecir, işçi yapılmıştır.” (Sungurbey, 1960: 2)

İsmet Sungurbey son olarak, hukukçulara hukuk dilini özleştirmek görevi düştüğünü ifade eder. Bu dili yaygınlaştırmak da öğretmenlere düşmektedir.

Ömer Asım Aksoy, “Uçurum”, *Türkçe*, S.1, s.2.

Öztürkçecilerin geçmişi unutturmak istediği ve “baba-oğul arasını açtığı” (Aksoy, 1960: 2) fikrinin aksini ispat etmek üzere kaleme alınmış bir yazıdır. Ömer Asım Aksoy böyle düşünenlerin tutucu ve gerici olduklarını söylemektedir. Ona göre geçmişin iyi yönlerini muhafaza etmek bir borçken kötü tarafları tutmakta ısrar etmek gericiliktir.

Türkçenin arılaşmasını isteyenlerin Türkçe yerine başka bir dil kullanalım demediklerini, aksine dilimizin içine karışmış pek çok yabancı kelimeyi dilimizden arındıralım ve onun en saf halini elde edelim dediklerini ifade etmiştir. Bunu yaparken de halktan değil aydından başlamak gerektiğini vurgulamıştır.

Friedrich Nietzsche, “Gece Türküsü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.1, s.3.

Pınarların daha gür aktığı, sevenlerin uyandığı, herkesin sevgiyle konuştuğu geceye yazılmış bir şiiirdir. Deneme üslubuyla yazılmış bu şiiirde yazar, önceleri kendisini harekete geçiren, heyecanlandıran durumlar karşısında artık hissiz olduğunu söylemektedir. Yazar, artık bağışlamaktan ve erdemli olmaktan yorulmuştur. Hayata ve insanlara olan bakış açısını değiştirmiştir.

“Bağışlamaktan duyduğum mutluluk bağışlarken öldü; erdemim
boluğundan ötürü kendi kendisinden bıktı!

(...)

Artık gözlerim yalvaranların utancıyla yuvalarından uğramıyor; elim
dolu elerin titremesine karşı çok ilgisiz” (Nietzsche, 1960: 3).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İkileyin Üçleyin”, *Türkçe*, S.1, s.3.

Şiiirde ışığın karanlıktan kurtuluş arzusu vardır. Buradaki ışık, geçmişinin karanlığında kaybolmuş, kendisini yitirmiş olan ama bunun farkına varmak istemeyen insanı imlemektedir. Bu kişi ışığı arzulamakta; fakat aydınlıktan da korkmaktadır.

“Yalnızlığın uzunluğu çarpardı yavaş,
Yitirilmişlerin geçmişine.
Ürperirdin
Kaldırırdın yakarı
Koşardın ama,
Işıklar isterdi ikileyin üçleyin.
(Dağlarca, 1960: 3)

Necip Asım, “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.1, s.4-5.

Yazının başında, okuyacağımız metnin 1898 yılında *Marifet* dergisinde yayınlanmış, ünlü Türkolog Necip Âsım’a ait ilgi çekici bir yazı olduğu ifade edilmiştir. Metnin geneline bakıldığında Necip Âsım Türkçemizin herkesçe bilinen eski sözcüklerini muhafaza etme arzusundadır. Amacının en eski Türkçeyi diriltmek olmadığını özellikle vurgulayan yazar, dilimizin mevcut eksikliğini başka dillerden alacağımız kelimelerle kapatmak yerine, dil hazinemizde bulunan ve halkın çoğunun âşina olduğu sözcüklerle kapatmanın daha doğru olacağını savunmuştur.

Eskimo, “Ayorama”, (çev. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.1, s.4.

Ayorama kelimesi “neylersin yaşamak bu” anlamına gelmektedir. Şiir “Uvagutle” sözcüğü ile başlamaktadır. Sözcüğün kesin anlamına ulaşamadıysak da şiirin geneline bakıldığında “vague” sözcüğünün anlamını taşıdığı ifade edilebilir. Çünkü şiir belirsizlik teması üzerine kuruludur. Şiirde sürekli gölgelerden bahsedilir ve hem kâinatta hem de insan olarak kendilerinde gölgeden başka bir şey olmadığı söylenir.

“Uvagutle. Biz başka neyiz gölgelerden.
Öte yanlıların yitik gölgelerinden
Yitik, ürkü salan güçleri arasında yerin göğün

Eya eya
Biz tedirgin gölgeleriz, yitik gölgeler,
Ölü durdu mu güneş, ay buluta girdi mi,
Hilla pusu kurdu mu geceleyin yağmurda karda” (Eskimo, 1960: 4).

Özdemir Asaf, “Düşünmek”, *Türkçe*, S.1, s.5.

Yalanların gerçek kabul edildiği, yanılsamaların ise kabul görmediği, var olma sürecinin önemsenmediği bir dünyada şair, geçen zamanla beraber farklı bir insan olduğunu anlatmaktadır.

“Önce deniz, baktım denizdi bana önce.

Baktım sonra bana her şey denizdi

Büyüdüm bütün uzayları kapladım

Ben kaldım, yıllar, denizler geçti.

Artık bana denizleri sormazlar,

Bundan böyle ben kendimi sorumlarım.

Yanıldım desem hoşlamazlar

Ya yokum ya da varım” (Özdemir Asaf, 1960: 5).

Aslan Kaynardağ, “Felsefe Dilimizin Gelişmesi”, *Türkçe*, S.1, s.6-7.

Yazıda felsefe terimleri konusunda dilimizin gelişmesi gerektiği üzerine konuşulmuş ve bu konuda izlenmesi gereken yöntemlerin neler olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Felsefe terimlerinin bilim terimlerine kıyasla daha geç dilimize girdiğini anlatan Aslan Kaynardağ, bunun sebebinin devletin muhafazakâr bir anlayışla medreselerde sadece Arapça çalışmalara izin verilmesinden ileri geldiğini savunmuştur. Bu konuda pek çok farklı görüş bulunduğu, en genel inanın ise yeni felsefe terimlerinin eski kalıplar içine dökülüp şekillendirilmesi olduğu vurgulanmıştır. Çünkü Aslan Kaynardağ'a göre yazarlarımız Divan edebiyatının etkisinden hâlâ kurtulabilmiş değildir.

Konur, “Gövde Yapısı Sözleri”, *Türkçe*, S.1, s.7-8.

Bu yazı, bilimsel terimlerin dilin kendi kök ve gövdesinden türetilmesi gerektiğini savunmaktadır. Osmanlı uzun bir süre bilim dili olarak Arapçayı kullanmış, medreselerdeki tıp eğitimi de Arapça olarak verilmiştir. Tanzimat'la birlikte Batı'ya yönelmeye başlandığında tıp biliminin pek çok dili (Arapça, Yunanca, Latince gibi) kapsadığı fark edilmiştir. Bunun karmaşa yarattığını söyleyen Konur, üniversitelerimizde Türkçe tıp terimlerinin kullanılmasının ve bunu teşvik edecek öğreticilerin varlığının gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Hilmi Yavuz, “Dil, Toplumun Dili”, *Türkçe*, S.1, s.8.

Divan şiirinin halktan kopuk ve belli bir sınıfın şiiri olduğu üzerinde durulmuştur. Aydının görevinin toplumun sesi olmak olduğu, bunun için de toplumun anlayacağı sözcüklerle yazılması gerektiği vurgulanmıştır. Tanzimat sanatçılarının da dili sadeleştirmek adına hareket ettikleri fakat bu konuda başarılı olamadıkları ifade edilmiştir. Atatürk devrimlerinden en önemlisinin Dil Devrimi olduğu hatırlatılarak aydınlardan bu konuda hassasiyet göstermeleri istenmiştir.

2. SAYI

Muzaffer Aşkın, “Devrimlerin Bütünlüğü”, *Türkçe*, S.2, s.1.

“Dil Devriminin Gerekçesi Sizce Nedir?” sorusu sorularak metne başlanmıştır. Tarih boyunca kültürel dünyamızdaki gelişmelerin en çok dilimizi etkilediği, dilin kültürün en önemli taşıyıcılarından biri olduğu ifade edilmiştir. Her dil gibi Türkçenin de diğer dillerle alışveriş içinde bulunacağının kaçınılmazlığı, önemli olanın bu alışverişten en büyük yarar ve en az zararla çıkılması olduğu anlatılmıştır.

D., ”Doğa ile Dil”, *Türkçe*, S.2, s.1.

Bu yazıda her canlının doğanın bir parçası olduğu, sadece dilin akıldan da doğadan da ayrıldığı ifade edilmiştir. “Güneşle toprak arasında güneşten de topraktan da beslenmeyen tek yaratık dildir” (D., 1960: 1). Dilde birey ile başlayan ama mevcudiyetini tamamladıktan sonra bireye bağlı kalmadan devam edebilen bir özellik olduğu vurgulanır. Dilin tarih boyunca kutsandığı, hatta ondan korkulduğu, Tanrıya yakarışlarda dilin temel araç görüldüğü, kutsal kaynaklarda “ilkin söz vardı” denilerek sözün evreni “dile getirme” kudretine sahip olduğu hatırlatılmıştır.

T. S. Eliot, “Düşünce-Yır”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.2, s.2.

Shakespeare ve Dante’nin düşünceleri karşılaştırılmıştır. Dante’nin tutarlı bir düşünce yapısına sahip olduğu, Shakespeare’in ise düşüncenin duygusal yönünü vermeye çalıştığı ifade edilmiştir.

Baudelaire, “Kendi Kendinin Kırbağı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.2, s.2.

Şiirin başlığından da anlaşılacağı gibi kişinin iyiliğe de kötülüğe de kendisinin sebep teşkil ettiği anlatılmaktadır. Hayatta yaşananların sebep ve sonuçlarını uzakta aramamak gerektiği söylenmiş, Simurg kuşunun başkasından medet ararken aslında kendisini bulması gibi kişinin iradesini doğru zamanda ve doğru yerde kullanmasının önemi vurgulanmıştır. Aksi halde insan istemediği sonuçlarla karşılaşabilir. Şiirde de bu durumdan bahsedilmiştir. Şiirin ana karakteri gülmeyi arzularken kendini ağlarken bulmuştur.

“Tokat bende, yanak bendedir,
Ölü de ben, öldüren de ben,
Çark ve çarka gerilmiş beden;
Yara bende, bıçak bendedir.

Ben kanıma girdim de,
-Ben o büyük sürgünlerdenim!-
Bir kez olsun gülümsemedim
Hep gülmeğe yargı giydim de” (Baudelaire, 1960: 2).

İmzasız, “Ölümün Kaynağı”, (çev. A.Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.2, s.3.

Küçük hikâyelerden oluşan metin, Amerika’da Kızılderili oymaklar arasında derlenmiş ve *The Winged Serpend* adıyla yayımlanmıştır. İçerisinde dört hikâye vardır. Başlıkları şu şekildedir: “Savaş Tepinmesine Çağrı”, “Smohalla Konuşuyor”, “Yedi Yıldızlar” ve metnin başlığını da oluşturan “Ölümün Kaynağı”dır. Hikâyeler tıpkı mitoloji metinleri gibi olağanüstülükleri içinde barındırır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yok İcki”, *Türkçe*, S.2, s.3.

Şiir, hayatın pek çok rengini barındıran bir gökkuşağına benzetilebilir. Bu gökkuşağının içinde mutluluk da vardır yalnızlık da, özlem de vardır hayal de. Şiirde çok özlenen bir sevgili hayal edilir. O kadar ki gökyüzü bile sevgiliyi temsil eder. Şair, evrenin uçsuz bucaksızlığında sevgilisinden ayrı geçen zamanlarının kendisinde açtığı yaralarla mutluluğunun yolunu gözlemektedir.

“İşte susamışım sımsıcak,
Mutluluğuma karışırken
Evrenin uçsuz bucaksız mutluluğu,
Yalnızlıklarla oyuk.

Tutabilir miyim,
İçebilir miyim biraz.. hepsini,
Bir bardak sanki mavileyin,
Gök, seninle dolu” (Dağlarca, 1960: 3).

Aslan Kaynardağ, “Elli İki Yıl Önce Ateşli Bir Türkçeci Vardı”, *Türkçe*, S.2, s.4-5.

Yanyalı Ali Rıza Bey adlı kişiyi, eline geçen çok eski bir betik sayesinde tanıyan Aslan Kaynardağ, bu kişinin ateşli bir Türkçeci olduğunu, Türkçeyi araştırarak kullanmamız gerektiğini Ali Rıza Bey’in betiğinden yola çıkarak vurgulamıştır.

İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.2, s.5.

Bu metin de aforizma izlenimi veren, özlü sözler niteliğinde kısa ve uzun yazılardan oluşmaktadır.

“Tam bitmemiş şey daha yok demektir.”
“Bizim tiksinimediğimiz bizden tiksindir” (İmzasız, 1960: 5).

Konur, “Özleşme”, *Türkçe*, S.2, s.6.

Dil Devrimi’nin iki temel kolunun bulunduğu, bunların “özleşme” ve “yeterlileşme” olduğu ifade edilmiştir. Özleşmenin Türkçe köklerden yeni sözcük türetmeye karşılık geldiğini, yeterlileşmenin ise karşılaşılan yabancı kavramları, tanıdığımız nesnelerle ilintili şekilde açıklamak anlamında olduğunu söyleyen Konur, bu iki probleme aynı anda çözüm üretilmediği takdirde dil kargaşasının devam edeceğini savunmuştur.

Ahmet Hikmet Müftüoğlu, “Dilimiz”, *Türkçe*, S.2, s.6.

Meşrutiyet döneminde yazılan bu yazıda aydınların halkın anlayabileceğinden uzak bir dille yazmaya devam etmesine rağmen okunmadıklarından, gazetelerin yeteri kadar satılmadığından şikâyet ettiklerini belirten Müftüoğlu, okunmamalarının ve satılmayan gazetelerin asıl sorumlusunun aydın kesim olduğunu ifade etmiştir.

İmzasız, “Devrim Ocağında Dil Devrimi Çalışmaları”, *Türkçe*, S.2, s.7-8.

Mecdut Mansuroğlu’nun, Tahir Nejat Gencan’ın ve Muharrem Ergin’in Dil Devrimi hakkında yaptıkları konuşmalar ele alınmıştır. Mecdut Mansuroğlu “Dil Devrimleri ve Türkiye’de Dil Yeniliği” adlı konuşmasında; aynı soydan gelen dillerin birbirlerinden kelime alabileceğini, bunun kimliklerine zarar vermeyeceğini ama farklı soydan gelen diller arasındaki alışveriş için aynı durumun geçerli olmadığını dile getirmiştir. Konuşmasında Türkçenin tarih içindeki yerine de değinmiştir. Yazara göre Türkler, Maniheizm, Budizm gibi felsefi pek çok dini tanımış, bu dinlerin deyimlerini kendi kök ve eklerini başvurarak karşılayabilmiştir.

Tahir Nejat Gencan’ın “Devrik Tümce” adlı konuşmasında kaynak olarak *Divanü Lügat-it-Türk*, *Dede Korkut* ve *Kâbusname* gösterilmiştir. Gencan devrik cümlelerin düşünce derinliği sağlama, çağrışım gücü uyandırma, anlatım zenginliği yaratma gibi özellikleri olduğunu vurgulamıştır. Devrik cümlelerin sadece yenilik hevesi uğrunda harcanmamasına dikkat edilmesi gerektiğini, onu

kendi dil anlayışımızdan uzaklaştırmadan kullanmamızın elzem olduğunu vurgulamıştır.

Muharrem Ergin ise konuşmasında, “bir dilde yabancı sözcükler kullanılsa da yabancı yapım yöntemleri kullanılmamalı” (Ergin, 1960: 8) fikrini gerekçeleri ile açıklamıştır. “Dillerin kişiliğini sözcüklerinden çok yapıları korumaktadır.” (Ergin, 1960: 8) diyen Ergin, yapısı bozulmamış olan bir dil aradığını söyler ve yapısı bozulmayan dilin yabancı sözcükleri ya kendi içinde eriteceğini ya da dışarı atacağını savunur. Son yıllarda Türkçenin yapısına aykırı olan bazı uygulamaların varlığına dikkat çeken Ergin, belirtisiz isim tamlamalarındaki iyelik ekinin atılmasının Türkçe söz diziminde yerinin olmadığını vurgulamaktadır: “Çeşme Sokağı, Aydınlar Hanı yerine; Çeşme Sokak, Aydınlar Han gibi” (Ergin, 1960: 8). Muharrem Ergin Türkçe’nin yapısını bozacak olan bu kullanımların gerekirse yasa yoluyla engellenmesinin yerinde olacağını ifade etmiştir.

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.2, s.8.

Gelecek sayıdan itibaren “Derleme-Türetme” başlıklı bir bölüme yer verileceğinin ilanidir.

René Char, “Boğa”, (çev. Tahsin Saraç), Türkçe, S.2, s.8.

Bu şiirde ölüm vardır fakat ölümün karanlık yüzü yoktur. Aksine ölüm “iki ucu denk bir güneş” olarak tanımlanmıştır. Çünkü şiirde ölen, sevgilidir. Sevgilinin ölümü bile seven kişi için destandır.

“Ölümünde hiç gece olmaz senin
Bağıran karanlıklarla çevrili
İki ucu denk güneş” (Char, 1960: 8).

3. SAYI

D., Dili Yapan”, *Türkçe*, S.3, s.1.

Dili yapanın, toplumun kişiliğini oluşturan azınlıklar olduğu söylenmiştir. Sözcükler, kavramlar, kurallar eğer bir dile yerleştiyse ve o dilin kullanıcıları tarafından benimsendiyse onların artık kalıplaştığı ifade edilmiştir.

Cavit Orhan Tütengil, “Olmak ya da Olmamak”, *Türkçe*, S.3, s.1.

Daha önceki sayıda da ele aldığımız ankete verilen bir cevaptır. “Dil Devriminin Gerekçesi Sizce Nedir?” sorusuna cevaben Dil Devrimi’nin Kemalist dünya görüşünün bir parçası olduğunu düşünen Cavit Orhan, çağını takip edebilen, yabancı etkilerden sıyrılabilmiş, kendi köklerine inebilmiş ve bunu halkına da benimsetebilmiş iradenin Dil Devrimi’ni başarıya ulaştırabileceğini vurgulamaktadır.

Mehmet Seyda, “Ümmet Anlayışından Ulus Anlayışına Geçmek”, *Türkçe*, S.3, s.1.

Bu da yukarıda ele aldığımız anket sorusuna verilen bir yanıt metnidir. Mehmet Seyda’ya göre kültür alanında geri kalmış toplumlar, ileri toplumlardan bazı sözcükleri almak zorunda kalabilir. Bizim böyle bir durumla karşılaşmamamız için aydınla halk arasındaki, köylüyle şehirli arasındaki uçurumu bir an önce kapatmamız gerekmektedir.

Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımız”, *Türkçe*, S.3, s.2.

Yazar, bu yazıda toplumumuzun yıllardır Batı uygarlığının gelişmişlik seviyesine ulaşma çabalarını, bu çabaların sonuçsuz kalmasını ve bunların gerekçelerini ele almıştır.

Batı’yı sadece makinadan, füzedan dolayısıyla teknolojiyen ibaret görmeyen yanlışlığı dile getirilmiştir. Uygarlaşmamamızın temel sebebi, toplum yapımızın kabile görünümünde olması olarak tespit edilmiştir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde hala şeyhlik, dedelik, seyitlik makamları en üst noktada varlığını sürdürmektedir. Atatürk devrimlerini hiçe

sayan ve toplumumuzun olduğu yerde kalmasına sebep olan bu makamlar bir tür hastalık olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla öncelikle bu hastalık tedavi edilmeli, gerekli ilaç desteği sağlanmalıdır. Bu ilaç da “eğitim” olarak gösterilmiştir. Vecihi Timuroğlu’na göre ancak bu tedavi sonucunda toplum şeyhlerin, dedelerin ellerindeki şecerenamerleri göstererek soylarını, ün sahibi büyüklere bağlayıp kendilerini kutsal saymalarından ve bunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmalarından kurtulabilir.

Özdemir Asaf, “Bur”, *Türkçe*, S.3, s.2.

Bu şiirde şairin düşüncesinde var olan bir kadın figürü karşımıza çıkar. Bu kadın, şaire göre her yıl belirsiz bir mekânda gülmektedir. Gülüşünün görüldüğünü hissettiği zamanlar susacak kadar da utangaçtır. Hayalindeki kadını şair, bu şiirle ele alarak anlatmıştır.

“Her yıl bir yerde bir kadın böyle güler

Sezer benim dinlediğimi.

O sonra susar,

Ben düşünürüm, o biter” (Özdemir Asaf, 1960: 2).

Martin Heidegger, “Şiirin Özü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.3, s.3.

Bu yazı Heidegger’in “Hölderlin ve Şiirin Özü” adlı denemesinden alınmıştır. Yazıda şiirin “bütün uğraşların en suçsuzu” (Heidegger, 1960: 3) olduğunu ifade eden Hölderlin ile Martin Heidegger’in zihinsel konuşmalarına tanık olmak mümkündür. Heidegger şiirin nereye kadar suçsuz olabileceğini sorgular. Şiirin kendi imge dünyasını kurarken herhangi bir suça götürebilecek her şeyden kaçındığını, bu yüzden şiir yazmanın zararsız olduğunu söyler. Başka bir açıdan ise şiir yararsızdır. Yararı olmayanın zararı da olamayacağı için zararsızdır da. “Gerçeği doğrudan doğruya değiştiren eylemden yana bir şey yoktur onda” (Heidegger, 1960: 3). Dolayısıyla şiirin pasif bir durum teşkil ettiğini söylemek mümkündür. Dahası şiiri “suçsuz” olarak kabul etmekle şiirin özü kavranamaz, şiir doğru şekilde değerlendirilemez.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Baş”, *Türkçe*, S.3, s.3.

Şiirde, başını dağların aralığından kurtaranların başının ağrıyacağından, hatta başının yok olacağından bahsedilmektedir. Buradaki “dağın başı” söz öbeği insanların sahip olduğu en büyük zenginlik olan hayal dünyasına karşılık gelir. Çünkü şiir, deniz yılanlarının sıcaklığında masal adalarının gerçeğe dönüştüğünü, yaşlı delilerin doğacak kar için süslendiklerini, eski bir gecede kirpiği yeşil kırmızı olan bir körün uyuduğunu anlatır. Kişi ne zaman ki başını dağların arasından çeker işte o zaman tüm bunlar birden yok oluverir.

“Kim kurtarırsa
Başını
Dağların aralığından
Onun başı ağrır.

Masal adaları bir gerçek
Deniz yılanlarının sıcaklığına göre.
Neylesen uzun neylesen dar,
Bir varmış, bir yokmuş karanlıklar neylesen” (Dağlarca, 1960: 3).

Aslan Kaynardağ, “Tarihçilerimizin Dili”, *Türkçe*, S.3, s.4.

Bu yazıda tarihçilerin Dil Devrimi’nden habersizmiş gibi davranmaları eleştirilmiştir. Aslan Kaynardağ’a göre tarihçiler tarihi, bir bilim gibi değil de sanatmış gibi ele almaktadır. Tarihçiler bile devrimi anlamayınca halkın anlaması da zorlaşmaktadır. Kaynardağ, bu konuyla ilgili ilk Osmanlı tarihçilerinden olan Peçevi, Kâtip Çelebi, Naima’yı ele alır ve onların anlaşılır dille yazma çabalarını örnek olarak gösterir: “Bir müverrih ibarelerini gayet açık yazmalı, muğlak ıstılahatı bırakıp okunması kolay ve kullanılan tabirler ihtiyar etmelidir” (Kaynardağ, 1960: 4). Bu cümleyi Naima’nın dil konusundaki görüşlerinden almıştır. Yazar, ayrıca Osmanlı döneminde dil bilincine sahip aydınlardan örnekler vererek çağının tarihçilerini de aynı bilinç ile yazmaya davet eder.

A. K., “Ali Rıza’nın Betiğine İlgiler”, *Türkçe*, S.3, s.4.

Bu yazıda Betikçi Ali Rıza gibi Tahsin Uygur’un da Türkçeyi iyi kullanan, unutulmuş yazarlardan biri olduğuna değinilmiştir.

İmzasız, “Sagın”, (çev. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.3, s.5.

“Burada Navajo oymağınadan bir sayrı, yardımcı Tanrıların gelişini, onlarla birlikte Kadın Başbuğa gidişini, tinini kurtardıktan sonra yurduna, göğdesine dönüşünü anlatıyor” (İmzasız, 1960: 4).

Yazı yukarıdaki açıklama ile başlatılmıştır. Yazıda Öztürkçe kelimelerin kullanımı dikkati çekmektedir.

İsmet Sungurbey, “Yasa Eleştirmesi”, *Türkçe*, S.3, s.6.

Metin, Yeni Tapulama Yasa Tasarısı’nın eleştirisi olarak ele alınmıştır. Yeni Tapulama Yasa Tasarısı’nda hem “birlik, kütük, taşıt, duruşma” gibi Türkçe sözcüklerin bulunduğu hem de “şahit, sicil, hususiyet” gibi Arapça kelimelerin yer aldığı ifade edilerek bunun bir çelişki oluşturduğu ve halkın kafasında karmaşaya yol açtığı vurgulanmıştır.

René Char, “Tarla Kuşu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.3, s.6.

Şiirde uyanan toprağın türküsünü söyleyen bir tarla kuşundan bahsedilmektedir. Bu kuş, özgür ve kendi yolunda şiirler, şarkılar söylediği için tılsımlanmış zannedilerek öldürülmüştür.

“Sonsuzca bir kor gökte, ilk sıcak canlılığı günün

Çakılıp kalmış tan yerine, uyanan toprağın türküsünü söylüyor” (Char, 1960: 6).

Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.3, s.7.

Kök bilgisinin açıklaması yapılarak yazıya başlanmıştır. Açıklama şöyledir:

“Kök bilgisi (etymologia), bir dildeki sözleri bütün türevleriyle birlikte ele alarak inceleme, onların gerek ses, gerek anlam bakımından en

eski biçimlerini ortaya koyma, köklerini gösterip yapım yollarını açıklama, içlerinde saklı bulunan anlam çekirdeğini araştırma bilgisidir” (Konur, 1960: 7).

Bir dilin tüm yönleri ile kavranabilmesi için o dilin köklerinin, eklerinin, zaman içinde geçirdiği değişimlerin de bilinmesi gerektiği ifade edilmiştir. Geçmiş çağlarda kök bilgisinin ayrı bir bilim dalı olduğu, şimdi ise dil araştırmalarının içinde eridiği dile getirilmiştir.

K., “Dergilerde Dil”, *Türkçe*, S.3, s.8.

Yazıda, bir alana ait özel kavramları karşılayan terimlere ortak isim verilmemesinin öğrenimi güçleştireceği vurgulanarak bu durumu ortadan kaldıracı için yapılabilecekler yer verilmiştir. Bunun için bazı yazılar örnek gösterilmiştir. Bunlardan ilki *Yeşil Ufuk* (Orman Fakültesi Öğrenci Derneği Yayın Organı) dergisidir. Derginin 10. sayısında yazan Prof. Dr. Fehim Fırat İlmi’nin yazısı ele alınmıştır. Kendisi de terimlerin kullanılmasında dikkatli olunması gerektiğine inananlardandır. Ormancılıkta kullanılan terimsel ifadelerin farklılıkları üzerinde duran Fırat İlmi, bu tutarsızlıkların ortadan kalkmadan doğru bir iletişimin mümkün olmayacağını ifade eder. Çözüm olarak ise “Ormancılık Bilimi Sözlüğü” oluşturulması gerektiğini söyler ve ekler:

“Bizce en başta fakültemizin bu mesele üzerinde ehemmiyetle durup, enstitü ve kürsüler arasında koordine bir çalışmaya başlaması, terimlerde birlik teminine ve bunların anlamlarının tarifine önayak olması lazımdır” (K. , 1960: 8).

Bu konuyla ilgili kaynak gösterilen diğer yazı ise *Sinema-Tiyatro Dergisi* yazarı Ergun Sav’ın yazısıdır. Sav da tiyatro terimlerinin genişletilmesini ve bu bağlamda Türkçe sözcüklere öncelik verilmesinin gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.3, s.8.

A. Aykut ve Asım Bezirci’nin Dede Korkut’un ve Evliya Çelebi’nin *Seyahatnamesi*’nden alıntılar yaparak yabancı kökenli kelimelere Türkçe karşılıklar buldukları bir sözlük çalışmasıdır.

4. SAYI

Tahsin Yücel, “Özgür Bir Dil Yaratmak”, Türkçe, S.4, s.1.

Daha önceki sayılarda yapılan anketin devamı niteliğindedir. Tahsin Yücel’e göre Dil Devrimi’nin gerekçesi, dilimizin yıllardır yerinde sayan bir toplum dili olmasıdır. Dil Devrimi ile bu durum ortadan kalkacaktır.

İsmet Bozdağ, “Dilimizin Kötü Konukları”, Türkçe, S.4, s.1.

Tahsin Yücel’e kıyasla Dil Devrimi’nin gerekçesini geniş bir perspektif ile ele alan Bozdağ’a göre; Abdülhak Hamit’in, Süleyman Nazif’in, Tevfik Fikret’in bir Yunus Emre, bir Karacaoğlan kadar anlaşılamamasının sebebi, başka ulusların dillerine özenmiş olmalarıdır. Dolayısıyla her şeyden önce özentiden uzak durmalı, kendi sözcük hazinemizin farkına varmalıyız. İsmet Bozdağ ancak bu şartla yabancı sözcüklerin istilasından kurtulmuş bir dile kavuşabileceğimizi savunmaktadır.

D., “Dildeki Karşı”, Türkçe, S.4, s.1.

Dildeki “ ‘karşı’ nın kapalılık mı açıklık mı, iç olay mı yoksa dış olay mı” olduğu sorgulanarak dildeki “karşı” nın “genellik” olduğuna kanaat getirilir.

İbrahim Kutluk, “Türkçe’den Yana”, Türkçe, S.4, s.2.

Bu yazıda İbrahim Kutluk, hem Türkçeyi savunmak zorunda hissettiğini hem de buna gerek olmadığını düşündüğünü söyleyerek yaşadığı ikilemi anlatır. Türkçeyi savunması gerekmiyordur; çünkü Arapça ve Farsçadan sözcükler alan

Türkçe, bu dillerin kendi yapısına uygun düşmemesi dolayısıyla eninde sonunda bu sözcüklerden kurtulacaktır. Çünkü Kutluk’a göre sözcükler ancak milli değerlere uygun olduğu takdirde dilimizde yaşamaya devam edebilir.

Türkçeyi savunma isteği ise diline bağlı olan ve değer veren her vatandaşın bir refleksi olarak değerlendirilir.

Federico García Lorca, “Kuba’lı Zencilerin Türküsü”, (çev. Bilge Karasu), *Türkçe*, S.4, s.2.

Şiir Don Fernando Ortiz’e sunulmuştur. Santiago özleminin duyulduğu bir şiirdir. Şiirde Santiago’ya gitmek için fırsat kollayan bir Santiago âşığından bahsedilmektedir. Daha doğrusu şiir bu kişinin kaleminden yazılmıştır. Bahsedilen Santiago, Kübalı zenciler tarafından “Küba Santiagosu” olarak ifade edilmiştir. Bir arabaya binilerek ayın on dördünde Santiago’ya gidilecektir.

“Gelsin ayın ondördü
Kuba Santiago’suna gideceğim
Santiago’ya gideceğim
Binip kara sulardan bir arabaya” (Lorca, 1960: 2).

İmzasız, “Bir Kızılderili Öyküsü”, (çev. Akşit Göktük), *Türkçe*, S.4, s.3.

Başlıktan da anlaşıldığı gibi yazı “Kızılderililerin Karga Oymağı’nın” öyküsünü anlatmaktadır. Öyküden ziyade masal olan bu metin, olağanüstü varlıkları, hayalî unsurları içermektedir. Dereleri, ırmakları, dağları, tepeleri, ağaçları dahası acunu ve Karga Oymağı’nın insanlarını yaratan bir “Yaşlı Adam” dan bahsedilir. Bu yaşlı adam üç tane ördekten (yaban ördek, benekli ördek, göğel tüylü ördek) suya dalıp dipten biraz toprak getirmelerini ister. Bu ana kadar Yaşlı Adam ve dört ördekten başka canlı yoktur. Fakat üç ördek de toprak getiremez. Sonra cehennem dalgıcı ördek “Beni yolla” deyince yaşlı adam onu gönderir. Son ördek olan cehennem dalgıcı bir parça toprakla geri gelir. Yaşlı Adam da bu topraktan Kızılderililerin yaşamını kolaylaştıracak tüm ihtiyaçları yaratır. Ama bunlardan önce bir ağacın kovuğuna açılan küçük bir

deliğe elindeki değnekle vurarak ve “Çık gel” diyerek Karga Oymağı’nın insanoğlunu yarattığı söylenmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Oğlak Dönencesi”, *Türkçe*, S.4, s.3.

Şiirde karanlıkları aydınlığa boğan bir gemiden bahsedilir. Bu gemi ki içinde filler, mamutlar, gergedanlar barındıran ve Fenikelilerden, Bâbillilerden türküler söyleyen efsanevî bir gemidir. Şairin bedeni gökyüzünde seyahat eden bu gemi ile bütünleşir.

“Yok olmuş ulusların kara bayraklarını çekmiş gider
Fillerle mamutlarla gergedanlarla uyumuş gider
(...)
Fenikeliler, Kartacalılar, Bâbilliler türkü söyler yeniden” (Dağlarca, 1960: 3).

***Türkçe*, “Türk Dili İçin”, *Türkçe*, S.4, s.4-5.**

Yazıda “dil onarımı” ve “dili değiştirme” konularından bahsedilmiştir. Dili onarmanın gerekliliği ve tam olarak ne anlama geldiği ve bunun gerekliliği şu şekilde ifade edilmiştir:

“Bir ulusun kamu dilinde, kamu yazınında kullanmakta olup da türlü nedenler sonucu olarak aydınlık dilinde kullanılması bırakılmış sözlerini toplamak, dizmek bu sözlere yazınsal, bilimsel yapıtlarda yer vermek, bu sözlerden dilin dizim, yapım kurallarına uygun bir yolla yeni yazınsal, bilimsel sözler yaratmak, bunları yabancı ulusların dillerinden alınmış sözler yerine koymak...” (*Türkçe*, 1960: 4).

Dili değiştirmenin kısaca yabancı sözleri benimsemek demek olduğu bunun sonucunda da millî benliğinin değişeceği ifade edilmiştir.

İsmet Sungurbey, “Yeni Tapulama Yasa-Tasarısı II”, *Türkçe*, S.4, s.6.

Bir önceki sayıda ilk kısmını ele aldığımız bu yazıda, Yurttaşlar Yasası’na aykırı olan maddeler ele alınmıştır ve bu maddelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Vecihi Timuroğlu, “Bitlis Üzüntüleri”, *Türkçe*, S.4, s.6-7.

Yazar, Bitlis’in güzelliklerinden, doğasından, havasından ve özellikle karından bahsettikten sonra Bitlis’in kanayan yarasına parmak basmıştır. Bu da şeyhlik makamının insanları sömürmek için kullanılmasıdır. Bütün yüzden Bitlis halkının şeyhlerin yalancılığı dolayısıyla cahil kaldığı anlatılmıştır.

K., “Belleten 1959 Türk Dili Araştırmaları Yıllığı”, *Türkçe*, S.4, s.7-8.

Bu yıllıkta Türkçenin yanında diğer dillere ait eserleri de inceleyen araştırmalara değinilmiştir. Bunlardan bazıları *Dede Korkut Hikâyeleri* ve *Manas Destanı* üzerinedir.

Baudelaire, “Tutkun”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.4, s.8.

Bu şiirde “Belzébuth” a tapınma vardır. Belzébuth “iblis” demektir. Fakat Belzébuth, sevgiliye veya gezegenlere duyulan tutku olarak da kabul edilebilir. Çünkü şiirde güneşe, aya, yıldızlara duyulan hayranlık tapınma derecesindedir. Baudelaire ait olan bu şiirde aşk ve tutku konu edilir.

“Ne olsan, kara gece, kızıl gün, anlasana,
Ürpermiyen bir yerim yoktur ki haykırmayın:
Sevgili Balzebuth’üm, tapınıyorum sana!” (Baudelaire, 1960: 8).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.4, s.8.**

A. Aykut ve Asım Bezirci’nin *Kabusname*’den yararlanarak oluşturdukları sözlük çalışmasıdır. Örneğin, çağrı yerine “çağırıtı”, kare yerine “dördül”, hisse yerine “döşelik” sözcüklerinin kullanılabileceğinden bahsedilmiştir.

5. SAYI

Yusuf Atılğan, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.5, s.1.

Dil Devrimi’nin gerekçesi hakkında düşüncelerini paylaşan ve ankete dâhil olan Yusuf Atılğan, Doğulu bir yaşam anlayışını ve düşünme alışkanlığını

birakamayan aydınlar yüzünden Dil Devrimi'nin amacını gerçekleştiremediğini söylemektedir.

Süleyman Nuri Öz, “Türk Dil Devrimi Niçindir?”, *Türkçe*, S.5, s.1.

Süleyman Nuri Öz, bir ulusun uygar uluslar arasındaki yerini kültürün belirlediğini, kültürün temelini ise dil olduğunu söyleyerek Dil Devrimi'nin çağdaşlaşma yolundaki önemini vurgulamıştır.

Haluk Şevket, “Dil Onuru”, *Türkçe*, S.5, s.1-2.

Halka değer vermeyen, onun isteklerine kulak asmayan bir devrimin başarıya ulaşmasını mümkün görmeyen Haluk Şevket, Öztürkçeye varmanın en büyük onur olduğunu vurgulamıştır.

Ümit Ölmez, “Güçlü Dil Uygarlığa Giden Yolda Önemli Bir Aşamadır”, *Türkçe*, S.5, s.2.

Ümit Ölmez uygarlık ile dili birbirinin ayrılmaz parçası olarak görmüş, aralarındaki bağın iyi değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur.

S. Kandemir Başar, “Ulusal Dil Özlemi”, *Türkçe*, S.5, s.2.

Yazar, bu yazısında başkalarının varlığı ile övünmenin akla aykırı olduğu gibi, başka dillerden alınan sözcüklerin varlığıyla övünmenin de mantık dışı olduğunu ve buna izin verilmemesi gerektiğini savunmuştur.

D., “Dil, Eğitimin Yolu”, *Türkçe*, S.5, s.1.

Bu yazı, dil ile eğitimin birbirinden ayrı düşünülmemeyeceğini anlatır. Dil yoksa eğitim de yoktur. Eğitim yoksa ilerleme, uygarlık ve aydınlık bir gelecek de mümkün değildir. Dil ne kadar bize ait olursa alacağımız ve çocuklarımıza vereceğimiz eğitim de o denli bize ait olacaktır.

Baudelaire, “Şeytana Yakarışlar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.5, s.2.

Bu şiirde şeytana methiyeler düzülmüştür. Şair adeta şeytana tapınmaktadır. Şeytan; meleklerin içinde en bilgisi ve en güzeli olan, sürgünlere atılıp hakkı yenilen fakat yenilip düştükçe daha da güçlü bir şekilde ayağa kalkan, yeraltını yöneten ve bilgisi dışında hiçbir şeyin mevcut olmadığı üstün bir varlık olarak anlatılmıştır. Şiiri Sait Maden çevirmiştir.

“Melekler içinde en bilgili, en güzel sensin,
Alnı kara yazılı bir Tanrısın, öğülmüyensin.
(...)
Ey yüreği yıkılan, sürgünlere atılan hâkan,
Ey yenilip düştükçe daha güçlü, daha dinç kalkan” (Baudelaire, 1960: 2).

T. S. Eliot, “Dante, Örnek Ozan”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.5, s.3.

Bu yazıda, Dante’nin aydınlara iletmiş mesajdan bahsedilmiştir. Bu mesaj; “Dilin ustası değil uşağı olmak”tır (Eliot, 1960: 3). Ayrıca Dante’nin eserleriyle dilin özünü yakalayabilmiş bir yazar olduğu ifade edilmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Meme Kuş”, *Türkçe*, S.5, s.3.

Şiirde, sevgilinin göğsünde tüm evrenin kuşlarını barındırdığı ve bütün kuşların oradan havalandığı anlatılmaktadır. Sevginin ölümleri bile diriltecek güçte olduğu ve insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarabildiği ifade edilmiştir. Tüm bunlar, kuşların insanlara benzetilmesiyle anlatılmıştır.

“Kuşlar
Memeleridir
Uyumyanların her gece

İşte gecedir, işte karanlıktır şimdi
Senin göğsünden uçar
Bütün kuşları evrenin” (Dağlarca, 1960: 3).

Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımızda Aile İle Tutum”, *Türkçe*, S.5, s.4.

Yazı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’nun bazı yönlerden geri kalmış olmasına değinmektedir. Doğu’da hâlâ çok eşliliğin ve berdelin devam ettiği, ilkel âdetlerin hâlâ hüküm sürdüğü ifade edilerek özelde Doğu’nun genelde ülkemizin bu durumu aşması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

René Char, “Alabalık”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, s.4.

Kayığın kumsalla fısıldaşmasını, denizden kıyıya vuran dalgaların kumsalı kaplama yarışını ve tüm bunlara şahit olan insanın içinde beliren saydam fırtınaları anlatan kısa bir şiirdir.

“Siz ey süsü süs yıkılan kıyılar
Doldurmak için bütün aynayı
Akıntıda bir gidip bir gelen kayığın
Hışiltıyla fısıldaştığı kumsal,
Ot, ot, o hep çekik, gergin
Ot, ot, dinlenmek bilmeyen,
Ne yapar, ne olur o sığıntınız
Gönlünün tutup içine fırlattığı
Saydam fırtınalarda” (Char, 1960: 4).

René Char, “Kara Geyikler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, s.4.

Şiirde geyiklere ev sahipliği yapan geniş bozkırdan bahsedilmektedir. Bu bozkır uçsuz bucaksız kıyılarıyla, üstünde yaşayan geyikleri yakalamaya çalışan avcıların tutku ve isteğini dile getirmektedir.

“Fısıldıyordu sular göğün kulağına
Kaya karanlıklarından okşamalarına havanın
Binlerce yıllık o arayış aşınız, geyikler
Sizi kovalıyan avcı, gözetleyen kötü tinin
Bir seviyorum ki tutkularını, geniş kıyılarımdan
Görseydim ah gözleriyle, umutlandığım şu an?” (Char, 1960: 4).

Arslan Kaynardağ, “Dil-Toplunun Eğitimi”, *Türkçe*, S.5, s.5.

Aslan Kaynardağ düşüncelerine dayanak göstermek için Türk devrim tarihi ve Alman kültür tarihi ile ilgili çalışmaları olan B. Hasan Cemil’in fikirlerini paylaşarak yazısına başlamıştır. Hasan Cemil’e göre Türk dili ile Türk toplumunun alinyazısı bir bütündür. Türklerin dil çalışmaları Tanzimat’tan beri vardır ama ona göre belli bir sonuca ulaşamamıştır. Aslan Kaynardağ Atatürk’ün cesur bir hamleyle Arapça ve Farsçayı Türkçeden uzaklaştırarak dilin gelişimine ivme kattığını ifade etmiştir.

Özdemir Asaf, “Oyundur”, *Türkçe*, S.5, s.5.

Şiirde, hayatın oyun mu yoksa gerçek mi ya da oyun ile gerçek arasında ince bir çizgi üzerinde akıp giden bir kavram mı olduğu sorgulanmaktadır. Şair var olanın bittiğine, az önce gerçekleşenin gittiğine ve oyunların bittiğinde yerine bir başkasının geçeceğine karar vererek şiirini sonlandırmıştır.

“Acaba oyunlar mı yalan,
Oyunlar mı gerçek
Demin bir şeyler vardı,
Hiç belli olmadan bitti.
Buralarda biri oynardı,
Belli etmeden gitti.
Bana öyle geliyor,
Bütün oyunlar gerçek.
Yalnız şimdi bırakıp giden değil,
Bir başkası gelecek” (Özdemir Asaf, 1960: 5).

Arın Engin, “Türk Dili”, *Türkçe*, S.5, s.6.

Atatürk’ün emri ile Dolmabahçe Sarayı’nda Dil Kurultayı’na sunulmak üzere tutanak hazırlayanlar arasında olan Arın Engin, bu dönemde Atatürk’ün Dil Devrimi ile ilgili “Eskiye (Osmanlıca’yı) temelinden dinamitle söküp atmalı ki, yerine yenisi (Öztürkçe) kurulabilsin” (Engin, 1960: 6) sözlerine bizzat tanıklık ettiğini belirtir. Engin, Atatürk’ün Dil Devrimi konusundaki görüşlerinin örnek alınması gerektiğini anlatmıştır.

Cengiz Bektaş, “Bir Nen Yürür Topraktan Ayaklarım”, *Türkçe*, S.5, s.6.

Yaprağın suda çürümesi gibi insanın da bedenini toprakta çürüteceğini, bunca büyümenin, ilerlemenin, hırsın, arzusun sonunun toprakta biteceğini anlatan bir şiirdir. Şair, topraktan ayaklarına doğru ilerleyen, hissedilen bir şeyler olduğunu da söylemektedir. Yazara göre insan nasıl topraktan yaratıldıysa sonunda da toprağa dönecektir, topraktan insana geçen bu his de bunu temsil etmektedir. Toprak ile insan arasında her zaman çok güçlü bir bağ vardır.

“Bir nen yürür topraktan ayaklarım
Neden bu sıcaklık
Bu büyümek durmadan
Bu ben
Bu ben
Yaprak suda çürüyecek
Damla damla geldi daldan
Her yalvarı bir damla” (Bektaş, 1960: 6).

Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.5, s.7-8.

Kökenbilim araştırmalarının en önemli dayanaklarının ses, biçim ve anlam olduğunu ifade eden Konur, önce kendi kuralları çerçevesinde, daha sonra etkisinde kalınan dilin kuralları çerçevesinde değerlendirilmeyen dil çalışmalarının ancak kurgu niteliği taşıdığını savunmuştur.

İmzasız, “Radyoda Dil Saati”, *Türkçe*, S.5, s.8.

Fransız radyosunda yapılan dil yayını hakkında bilgi verilmektedir.

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.5, s.8.**

Matkap yerine “delgiç”, pres yerine “sıkaç”, paspas yerine “basıncak” gibi kelimelerin kullanılmasını tavsiye eden bir sözlük çalışmasıdır.⁴

⁴ Sayının başında 27 Mayıs devriminin kutlandığı bir mesaj verilmiştir: “Atatürk Devrimlerinin En Büyüğü Saydığımız “Dil” Özgürlüğünü Savunan Dergimiz, Bu Devrimlerin Ulu Kurtarıcısı 27 Mayıs Davranışını Bütün Yüreğiyle Kutlar” (*Türkçe*, 1960, S.5: 1)

6. SAYI

Konur, “Yeni Anayasanın Dili”, *Türkçe*, S.6, s.1-2.

27 Mayıs Darbesi’nden sonra oluşturulan geçici anayasa hakkında fikir beyan eden, dönemin önemli isimlerinin -Bülent Ecevit gibi- görüşlerine yer veren bir yazıdır. 27 Mayıs’ı meydana getirenlerin anayasaya gerekli önemi verdiklerini, tüm çalışmaları askıya alıp anayasa çalışmalarına yöneldiklerini ifade eden Konur, anayasa dilinin arı bir dil olacağına dair inancını paylaşmıştır.

D., “Dil, Eğitimin Yolu II”, *Türkçe*, S.6, s.1.

Bu yazıda dilin, eğitimin en önemli araçlarından biri olduğu, eğitimin de öğrenilenlerin alışkanlığa dönüşmesinde basamak niteliği taşıdığı vurgulanmıştır. Dili gelişmemiş toplumların, ancak dili gelişmiş başka toplumlarda eğitim aldıkları zaman başarıya ulaştıklarını, bizim de böyle bir durumla karşılaşmamamız için dilimize hak ettiği önemi vermememiz gerektiği vurgulanmıştır.

Vecihi Timuroğlu, “Gençliğin Eğitimi Üzerine”, *Türkçe*, S.6, s.2.

Türk toplumunun kendi kendini geliştirecek eğitmenlerden yoksun olduğunu, toplumumuzun hala Doğu-Batı arasında sıkışıp kaldığını belirten Timuroğlu, yüzümüzü Batı’ya dönmüş olsak da bunun gereklerini yerine getirmekten uzak kaldığımızı ifade etmektedir. Özellikle bu konuda öğretmenlere çok iş düştüğü, onların da bunun bilincine varıp kendilerini her anlamda yetiştirip öğrencilerinin karşısına o şekilde çıkmalarının gerektiği vurgulanmıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Türkçe Katında Yaşamak”, *Türkçe*, S.6, s.3.

Şiirde Türkçe, sonsuza akan duru bir suya, parlayan yıldızı ve güneşi olan bereketli bir vatana benzetilmiştir. Yine şiirde, içinde pek çok uygarlığı barındıran bu dile sırt çevirerek ihanet edildiği itiraf edilmiştir ve bundan duyulan pişmanlık ile aynı hataya düşülmeyeceğine dair ant içilmiştir.

“Seslenir seni bana bir duru su
İçinde masallar, uygarlıklar saklayan
Eski ozanlar kazımış ilk yazıları ilk anıtlara,
Yankılanır
Alandan alana, uçsuz bucaksız,
Evren akınlarının uğultusu” (Dağlarca, 1960: 3).

Falih Rıfki Atay, “Türkçe Anlayan Beri Gelsin!”, *Türkçe*, S.6, s.4.

Ele alınan yazıda, anayasada 1940’lı yılların diline dönülmesinden dolayı duyulan üzüntüye ve öfkeye yer verilir. Falih Rıfki Atay Osmanlıcanın ölü bir dil olduğunu vurgulayarak temeli çok uzun yıllar önce atılan Türkçenin hâlâ yaşayan canlı bir dil olduğunu ifade eder. Yazara göre Türkçe hiçbir zaman Osmanlıcaya tercih edilemeyecek, müstakil bir dildir. Bu durum şu şekilde örneklendirilmiştir:

“Bir daha terkipli Osmanlıca, Türkçenin yerine geçemez. Türkçe kendi bağımsızlığını, Türkiye’nin bağımsızlığından da uzun ve güç savaşlar sonunda kazanmıştır. Kapitülasyonlu bir Türkiye yekûnları bir nice milyonları aşan Türkler için şimdi nasıl masal kadar uzak bir hayal ise, ‘üç lisandan mürekkep lisan-i Osmani’ o kadar geride bir hayal ve hatıradan ibarettir” (Atay, 1960: 4).

Yazar, meclisteki milletvekillerinin ve ülkedeki azınlıkların Türkçenin yeterliliğini görmemekte ısrar edip terkipli kalıpları kullanıyor olmalarını eleştirir ve bu durumun Türkçeye inananları ümitsizliğe düşürmemesi gerektiğini vurgular. “Zıyanı yok, Türkler ‘ekmek’ demeye devam edeceklerdir. Resmi kitabetçiler bir müddet daha ‘nan-ı aziz’ yazsınlar” (Atay, 1960:4).

Baudelaire, “Akşam Ezgisi”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.6, s.4.

Şiirde akşam karanlığı ile pek çok şeyin de karanlığa büründüğü, hatta gün ışıyana kadar adeta ölü izlenimi uyandırdığı anlatılmaktadır. Akşamla beraber sesler, kokular, renk ve ışık cümbüşü el etek çeker ve etraf derin bir sessizliğe bürünür. Tüm bunlar yaşanırken gökyüzü yasalı bir tapınak gibi, güneş ise kendi kanında boğulmuş gibi aydınlığı beklemektedir.

“Bir süre ki bu gelen, sessiz bir ürperişte,
Geri kalmaz çiçekler tüten bir buhurdandan.
İşte sesler, kokular dağılmada bu andan;
Herşey derin bir cümbüş, derin bir can verişte” (Baudelaire, 1960: 4).

***Türkçe*, “Töre Deyimleri”, *Türkçe*, S.6, s.5.**

İsmet Sungurbey’in yaptığı arı dil çalışmalarının toplu halde verildiğı bir yazıdır. Anayasa çalışmalarına katkısı olabileceğı düşünülerek yazılmıştır.

Federico García Lorca, “Su Kenarında İki Denizci”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.6, s.5.

Şiirde suya baktıkça hayallere dalan ve dünyanın düz olduğunu düşünecek kadar kendinden geçen alkollü iki denizci anlatılmaktadır. Alkollü olsalar da kullandıkları kelimelerin sabunla yıkanmış kadar temiz olduğu vurgulanmaktadır.

“Unutuyor denizci olduğı halde
İçkileri ve portakalları.
Suya bakıyor.
Öbürü, onun dili sabun gibiydi.
Sözlerini yıkadı, tek kelime demedi
Kalbinde bir balık
Getirmişti Çin denizlerinden” (Lorca, 1960: 5).

Arslan Kaynardağ, “Kitap Yasaları”, *Türkçe*, S.6, s.6.

Arslan Kaynardağ, yazısında 27 Mayıs’ın bilime olan saygıyı yeniden inşaa edeceğinin sinyallerini verdiğinden bahsetmiştir. Bu durumun kendisinde kitap yazma isteği uyandırdığını söyleyerek devam etmiştir. Ona göre Demokrat Parti yöneticilerinin bilgiye düşmandır. Demokrat Parti’nin izlerini silmek için tarih, vatandaşlık, felsefe kitaplarının tek bir kitap halinde ivedilikle basılması gerektiğini söyleyen Kaynardağ, özellikle Atatürk’ün Nutuk adlı eserine erişimde sıkıntı yaşanmaması için ihtiyaç duyulan her türlü çalışmanın yapılmasını istemektedir.

René Char, “Buğu Yeleli Genç At”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.6, s.6.

Atlara duyulan hayranlığı dile getiren bir şiirdir. Atların güzelliği bahar mevsimine benzetilmiş ve dört nala koşmaları uzun uzun anlatılmıştır.

“İlkyaz gibi, ne de güzelsin sen, at
Veryansın edip gökyüzünü yelenle
Köpük içinde bırakırken sazları !” (Char, 1960: 6).

Çetin Remzi Yüreğir, “Işık Vurgusu”, *Türkçe*, S.6, s.6.

Şiirde ışıktan kaçanlar ve ışığı arzulayanlar birlikte yer alır. Işığı arzulayanlar, yorulmadan sevenler; ışıktan kaçanlar ise arkasından gülünenler olarak ifade edilmiştir.

“Kaçtınız
Işık diyerek
Siz
Işık diyerek
İstemedin
Yorulmadan
Sevdiniz” (Yüreğir, 1960: 6).

K., “Dil Olayları”, *Türkçe*, S.6, s.7-8.

Cumhuriyet gazetesinin 1959-1960 yılları arasında Yunus Nadi Armağanı çatısı altında, Dil Devrimi’ni en iyi şekilde yansıtan eserleri nasıl seçtiğini anlatan bir metindir. Ayrıca birinci, ikinci ve üçüncülüğü kazanan eserlerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Ferit Öngören, “Gazetelerde Bilmeceleri Yapanlar Çözenler”, *Türkçe*, S.6, s.8.

Bilmecelerin dil içerisinde ayrı bir yerinin olduğunu ve bilmece hazırlayanların eski kelimeleri okura buldurtmak yerine yeni, Öztürkçe kelimeleri aratarak Dil Devrimi’ne katkı sağlayabileceklerini konu edinen bir yazıdır.

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.6, s.8.**

İlan yerine “duyuru”, kurye yerine “iletmen”, arasöz yerine “sulamaç” kelimelerinin kullanılmasını tavsiye eden sözlük çalışmasıdır.⁵

7. SAYI

***Türkçe*, “Uygarlaşma, Ulusallaşma”, *Türkçe*, S.7, s.1.**

Önceki sayılarda yapılan anket çalışmasının sonuçları değerlendirilmiştir. *Türkçe* dergisi “Dil Devrimi’nin Gerekçesi Sizce Nedir?” sorusunun cevabını üç maddede toplamıştır. İlki, yeni öğrendiğimiz kavramları ve nesneleri adlandırma ihtiyacı; ikincisi aydın ve halk arasındaki iletişimin sağlanması ve kopukluğun giderilmesi; üçüncüsü ise milliyetçilik anlayışıdır.

⁵ Bu sayının 2. sayfasında, yapılan anketin sonucunu paylaşmayı, anayasanın dili konusunu önceliklerinden dolayı ertelediklerini, bu anketin sonucunu bir sonraki sayıda paylaşacaklarını not düşmüşlerdir.

D., “Us Tümcesi”, *Türkçe*, S.7, s.1.

Bu yazıda insan aklının genellemelerden ibaret olduğu anlatılmıştır. Gök, deniz, yıldız derken aklımızın bütün gökleri, bütün denizleri ve bütün yıldızları düşündüğü söylenir. Konuşurken ve kavramları anlamlandırmaya çalışırken akılda bir tutsaklık, bir daralma olmadığı aksine anlamlandırmaya çalıştığımız kavramların ötesinde dolaştığımız için aklımızın daha da özgürce düşündüğü dile getirilmiştir.

“Ekmekle başakların hepsiyiz, ‘çam’ la ‘kavak’ la ağaçların hepsi. Kavramlar varlığımızın sınırsızlığıdır. Daraltmaz tam tersi büyütür dediklerimiz bizi” (D., 1960: 1).

T. S. Eliot, “Eleştirmenin Güçlüğü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.7, s.2.

Eleştirmenin, savunulan fikirle ilgili bilgi toplanmadan tartışılan bir kavga ortamına dönüşmemesi için, eleştirinin önyargılarından arınmış olması gerektiği ifade edilmiştir. Eliot’a göre eleştirinin hakkı verilmezse eleştirmenin ya “tembellikten” ya da “kibirden” ötürü saplandığı düşüncelerin peşinde sürüklendiği kanısına varılabilir. Hatta eleştiriyi “varlığını kanıtlamak adına kullanıyor olduğu da düşünülebilir” (Eliot, 1960: 2) der.

Eliot’a göre eleştiride “yorum” önemlidir, okurun gözünden kaçanları vermesi sebebi ile faydalıdır. Eleştirinin tamamı yorumdan oluşmuşsa faydasını yitirir. Eliot, çağdaş yazarların karşılaştırma ve çözüm üretme noktasında, eleştiri sahasında başarısız olduğunu düşünür. Bir “olgu” ortaya koyabilen herhangi bir yazının, daha önce yazılan bütün eleştiri yazılarından değerli olduğu vurgulanmıştır.

Son olarak pek çok eleştiri ve deneme yazıları yazılmasının, okuru eserlerin bizzat kendisini okumak yerine bu yazıları okumaya sevk edebileceği ama eleştiri yazılarının insanları eğittiği için önemli olduğu vurgulanarak metin tamamlanmıştır.

Sait Maden, “Ağrıyan”, *Türkçe*, S.7, s.2.

Şiirde birbirini çok seven iki sevgili anlatılmaktadır. Sevgilinin gözleri gün ışığında parladığında sanki bin kişinin gözlerinin içini parlıyormuş gibi âşığa etki etmektedir, çünkü sevgilinin tek bakışı bin kişinin bakışına değerdir.

“Parlardı,
Gözleri gün vurur da parlardı bin kişi” (Maden, 1960: 2).

Vecihi Timuroğlu, “27 Mayıs Devrimi”, *Türkçe*, S.7, s.3.

Tanzimat’tan bugüne yaşanan tarihî, siyasi olayların içinde dilin gelişimi değerlendirilmiştir. 1950-1960 arasının Atatürk devrimlerinin kıyıma uğratıldığı karanlık bir dönem olduğu söylenmiş ama bundan sonra Atatürk ilkelerinin ve Dil Devrimi’nin başarıya ulaşması için ne gerekiyorsa yapılacağı vurgulanmıştır. Mevcut mücadele, devrimlere bağlı olanlarla Orta Çağ koşullarına bağlı olanlar arasındaki bir mücadele olarak ifade edilmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gümüşsü”, *Türkçe*, S.7, s.3.

Şiirde her haliyle “Gümüşsü” olan sevgili anlatılmaktadır. Bu sevgilinin gözleri, elleri, teni, saçları gümüş gibi ışıltılıdır. Ayrıca tılsımlıdır. Karanlıkta gülümsemesiyle belirirken aslında var ile yok arasındadır. Şiirde zaman ve mekân kavramlarının üstünde, çağdan çağa mesaj gönderen olağanüstü özelliklere sahip bir sevgili vardır. Her şeyin “gümüşleyin” kelimesiyle nitelendirildiği metaforlarla örülü bir şiirdir.

“Gözü
Elleri, saçları
Derisi
Gümüşleyin
Bir varmış, bir yokmuş gibidir hep,
Var olur yok olur
Der demez adını,
Gümüşleyin” (Dağlarca, 1960: 3).

S. Y. Baydur, “İanus Başı”, *Türkçe*, S.7, s.4-5.

Yazının başında S. Y. Baydur’un Atatürkçülüğün en önemli savunucularından olduğu ve ölümünün 7. yılında saygıyla anıldığı ifade edilmiştir. “İanus Başı” adlı yazısının da derginin misyonunu çok iyi yansıtmaları dolayısıyla verildiği paylaşılmıştır. İanus, Eski Roma’da insanların taptıkları tanrılardan birinin adıdır. Giriş ile çıkışın, başlangıç ile bitişin tanrısı olan İanus’un biri geriye, ötekisi ileriye bakan iki yüzlü bir başı vardır. (Baydur, 1960: 4) Bu yönüyle Doğu ile Batı arasında kalan Türk aydınına benzetilmiştir. Aydınlarımız “İanus başlı kişiler” olarak tanımlanmıştır. Yine yazıda dilimizden Arapça ve Farsça kelimelerin atılması da bir benzetme ile ifade edilmiştir; yükselmek isteyen bir balondan kum torbaları nasıl atılıyorsa gelişme yolunda olan Türkçeden de yabancı kelimelerin aynı şekilde çok kısa zamanda atılacağı dile getirilmiştir. (Baydur, 1960: 5)

Guillaume Apollinaire, “Çingene Kızı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.7, s.4.

Şiirde Çingene bir kızın baktığı falın doğru çıkması üzümlere anlatılmıştır. Şair, Çingene kızın söylediği gibi sevdiğiyle yollarını ayırmış, karamsarlığa bürünmüştür. Şair, sevgilisinin yaşattığı acının farkına varıp içindeki umuda sarılmıştır.

“Çingene kızı önceden biliyordu
Karanlıklarla bölünen iki yaşantımızı
Ayırdık kendisinden yollarımızı
Sonra bu kuyudan çıktı Umu” (Apollinaire, 1960: 4).

Friedrich Nietzsche, “Kendi Yolu”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.7, s.5.

Bir yeraltı işçisinin ağzından anlatılan hikâyede, maden ararmış hissi uyandırarak arananın aslında kökü geçmişe dayanan töreler olduğu vurgulanır.

Mehmet Güner Demiray, “Evrene Ağıt”, *Türkçe*, S.7, s.5.

Şiirde evrendeki parıltıyı, denizin maviliğini, suyun sıcaklığını görmek istemeyen herkese ve her şeye bir serzeniş vardır. Tabiatın güzelliğini fark etmeyenler derin kuyularda kalmıştır, oysa bu kuyulardan çıkmak gerekmektedir.

“Anlamaz,
Bilmez maviliği anlamaz.
Ay mı parlamış
Geceden geceye,
Deniz mi gelmiş sıcaklığınca” (Demiray, 1960: 5).

Arslan Kaynardağ, “Töre Deyimleri Üstüne”, *Türkçe*, S.7, s.6.

Yazıda, genel olarak dönemin değerlendirilmesi yapılmıştır. Pek çok aydının anayasanın Türkçe sözcüklerle yazılmasını desteklediği fakat bununla ilgili somut bir çalışma ortaya koymadığı vurgulanmıştır. İsmet Sungurbey’in çalışmaları bu eleştirinin dışında tutularak övgüye layık görülmüştür. Çünkü Sungurbey, yabancı dillerden gelen bir çok kelimeye Türkçe karşılık önerisinde bulunmuştur. Kaynardağ da bu önerilerin basında tartışılmasını istemiş, güzel sonuçlara ancak bu yolla ulaşılabileceğini savunmuştur.

Orhan Aarsal’ın *Kurul Sözlüğü Denemesi* de bu açıdan değerlendirilmiştir. Eskiden daha çok somut kelimeler Türkçeleştirilmeye çalışılırken; Aarsal ile birlikte soyut konuların öne çıkması hem cesaret hem de başarısızlık gerekçesi olarak değerlendirilmiştir. Başarısızlıkla sonuçlansa bile gösterilen çabanın örnek alınarak bugün daha iyilerinin yapılabileceği söylenmiştir.

İmzasız, “Eski Çin Atasözleri”, (çev. Bilge Karasu), *Türkçe*, S.7, s.6.

Yedi beyitten oluşan Çin atasözlerine yer verilmiştir. Her biri konu olarak birbirinden farklıdır.

“Ekmek resmi çizmekle
Doymaz insanın karnı

Hepimiz severiz kuzu etini...
Ama her birimiz onu bir başka türlü pişiririz” (İmzasız, 1960: 6).

Konur, “Dil Devriminin Yolu”, *Türkçe*, S.7, s.7-8.

Yazıda Dil Devrimi’nin yıllardır aydınların en çok tartıştığı konu olduğu, 27 Mayıs’tan sonra daha ateşli tartışılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Değişen iktidarla beraber Dil Devrimi’ne verilen önemin de arttığını, bu doğrultuda pek çok adımın atıldığını yazan Konur, radyolarda “Olaylar-Yankılar” başlığıyla yapılan yayınların bu gelişmelere bir örnek oluşturduğunu söylemiştir.

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.7, s.8.**

Dil Devrimi’nin gereği olarak polis yerine “yasavul”, devriye yerine “gezge”, ithaf yerine “sunu” kelimelerinin kullanılması tavsiye edilmiştir.

8. SAYI

İbrahim Kutluk, “Uygarlığın Getireceği” *Türkçe*, S.8, s.1.

İbrahim Kutluk, Türk toplumunun yeniliklere ayak uydurması ve bunu öz benliği içinde gerçekleştirmesi gerektiğini savunmaktadır. Aksi takdirde toplum, çağının gerisinde kalacaktır. Bu sebeple değişime ayak uydurmak kaçınılmazdır. Bunu yaparken de yazarlara ve aydınlara çok önemli görevler düştüğünü söyleyen Kutluk, dilimize giren yabancı kelimeleri hangi anlamı ifade ediyorsa etsin, olduğu haliyle dilimize sokmamamız gerektiğini vurgulamıştır.

D., “Dil Eşitliğimiz”, *Türkçe*, S.8, s.1.

Hangi ulustan olursa olsun insanların düşüncelerini ifade ederken kullandığı dilin eşit olması gerektiği vurgulanmıştır.

İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu”, *Türkçe*, S.8, s.1.

İstanbul Üniversitesi hocalarından Mecdut Mansuroğlu’nun ölümünden duyulan üzüntü dile getirilmiş, onun Türkoloji çalışmalarında ülkemizi merkezî bir noktaya taşıdığı ifade edilmiştir.

Herbert Read, “Sanat ile Töre”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.8, s.2.

Yazar, on dokuzuncu yüzyıldan bu yana aydınların en çok üzerinde durdukları konunun sanat ve töre olduğunu söylemiş ve Ruskin’dan Tolstoy’a kadar sanat üzerine mevcut görüşleri değerlendirmiştir.

Sait Maden, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.8, s.2.

Şiirde, biriktirilen anıların zamanla silinmesi ve insanın yalnızlaşması anlatılmaktadır. Bir zamanlar sürekli “siz, sizinle” zamirleri kullanılırken insanın yalnızlaşmasıyla birlikte “ben” zahirine geçiş yapılmıştır.

“Görürdünüz oradan geçtiğimi sık sık sizinle
Elleri siz
Gözleri siz,
Ayakları siz onun
Görürdünüz oradan geçtiğimi sık sık sizinle.

Sık sık
Sizinle
Yalnızım şimdi” (Maden, 1960: 2).

S. N. Özer, “Düşünce ile Dil”, *Türkçe*, S.8, s.3.

Yazıda, Ankara Üniversitesi’ni bitiren öğrencilerin bitirme ödevlerini inceleyen S. N. Özer, yaşadığı tecrübeyi paylaşmıştır. On beş ödevden sadece bir tanesinin dilinin sade olduğunu söyleyen Özer, öğrencilerin çoğunun eski, anlaşılmaz bir dil tercih etmelerini dil kaygısı taşımamalarına bağlamıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Olmaktan Sonra Olmak”, *Türkçe*, S.8, s.3.

İmgelerle örülen bu şiir, mitolojiye yer veren, masalımsı bir anlatıma sahiptir. Şair, kendisini dişleri ışıktan oluşmuş bir devin ağzında görmektedir. Şairin ağzında önce bir elma, sonra bir balık, daha sonra da uyku yer alır. Şiirin sonlarına doğru istenmese de karanlık gelir ve gece çöker. Şiirde varlık ile yokluk, anlam ve anlamsızlık, mekânsızlık ve zamansızlık sorgulanır.

“İşte- anmak istemesem de- gecedir,
Isırır şimdi Yok’la var, Var’la yoğu,
Ama damlayan kandan öte, kansızlık,
Anlamsızlık, yönsüzlük, süresizlik,
Düşünülerin tadı karanlığa dek götürür gider,
Ağzımda bir uyku
Bir devin ağzındayım” (Dağlarca, 1960: 3).

İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu’nun Başlıca İncelemeleri”, *Türkçe*, S.8, s.2-3.

Mecdut Mansuroğlu’nun eserlerinin bibliyografyası verilmiştir.

İmzasız, “Türkçe Yasası İçin Eski Bir Tasarı”, *Türkçe*, S.8, s.4-5.

Tunalı Hilmi’nin Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne 23 Ağustos 1923’te sunduğu “Türkçe” yasası hakkında yazılmış bir yazıdır. Bu yasanın sekiz maddesi paylaşılmıştır. Aşağıda da iki tanesi verilmiştir:

1. “Türkiye Büyük Millet Meclisinin her kanunu, kararı bu kanun kabulüyle, hiç olmazsa terkipçe Türk dili kaideleriyle yazılır olur.”

2. “Maarif vekilliğinde (...) en çok on bir kişilik bir ‘Türkçe’ encümeni bulunur” (İmzasız, 1960: 4).

Mecliste Besim Atalay’ın dilin sadeleşmesini desteklediği ve bu durumu tıpkı kapitülasyonlardan kurtulur gibi yabancı kelimelerin varlığından kurtulmak (İmzasız, 1960: 4) olarak değerlendirdiği ifade edilmiştir.

İmzasız, “Tunalı Hilmi”, *Türkçe*, S.8, s.4.

Tunalı Hilmi’nin kısa bir biyografisidir.

Agâh Sırrı Levend, “Öztürkçeye Doğru”, *Türkçe*, S.8, s.5.

Agâh Sırrı Levend, Cumhuriyet devrinde Öztürkçe isteğinin ilk gayretli temsilcisinin Tunalı Hilmi olduğunu vurgular ve yaptığı çalışmalardan kısaca bahseder. Tunalı Hilmi’nin meclise “Türkçe kanunu” teklifinde bulunduğu, bu teklife göre Türkçe komisyonunun kurulacağı, terimlerin Türkçeleştirileceği, okul kitapları, gazete ve dergilerin bu doğrultuda hazırlanacağı yazılmıştır. Fakat tüm bunların gerekli koşulların sağlanamamasından ötürü şahsi bir istek olmaktan öteye geçemediği de vurgulanmıştır

Aslan Kaynardağ, “Genç Kalemler ’in Sesi”, *Türkçe*, S.8, s.6.

Yazı, *Genç Kalemler* dergisinin içerisinde “Yeni Lisan ve Bir İstimzaç” adıyla çıkmış, içinde dil yazıları olan bir kitapçık yer aldığını söyleyerek bu kitapçığın içinde tanınmış yazarlara gönderilen 6 soruluk mektubun amacı ve içeriği hakkında bilgi verilir. Sorular, *Genç Kalemler* dergisinin üstlendiği misyon doğrultusunda hazırlanmıştır. Örnek vermek gerekirse:

1.“Dilin arınmasında ve yenileşmesinde Arapça ve Acemce tamlamalar, çoğullar ve eklerin kullanılmamasını temel almak dilin evrimi için en uygun yol değil midir?”

2.“Üç dilin kurallarından meydana gelme bir dil olabilir mi? Başka deyişle Türkçe’ye Osmanlıca denilebilir mi? Denilemezse dilimizi bu sayrılıktan kurtarmak, bizim için bir ödev olmayacak mı?” (Kaynardağ, 1960: 6).

Bu soruları Hamdullah Suphi, Raif Necdet, İzzet Ulvi, Şehabettin Süleyman gibi yazarlar cevaplamışlardır. Fakat yazıda bu cevaplara yer verilmemiştir. Aslan Kaynardağ, Türklerin Arapça sözcük kullanmalarının başlıca nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1. “Arap harfleri Türkçeyi yazmaya elverişli değildir.

2.“Dedelerimiz Arap uygarlığı karşısında kendilerini küçük görerek aşağılık duygusuna kapılmışlar, Arabın dilini ve kurallarını almakta bir sakınca bulamamışlardır” (Kaynardağ, 1960:6).

Kaynardağ Yeni Lisan Hareketi’nin yapmak istediklerini ise şu şekilde açıklamıştır:

“Dilimizde Arapça, Acemce tamlama ve çoğul yapılmayacaktır. Gramer ve sözcük türetme işleri birbirinden ayrılacak, sözcük türetme bakımından yabancı bileşikler ya da çoğullardan dilimize kalması zorunlu deyimler bileşik ve çoğul değillermiş gibi ele alınabileceklerdir. (Muhit-i Maarif, hurdebin, arzuhal, şûray-ı devlet gibi). Atamayacağımız Arapça, Acemce sözcüklerde halkın söyleyişi yeğ tutulacaktır. Nerdiban yerine merdiven, benefşe yerine menekşe gibi” (Kaynardağ, 1960:6).

Aslan Kaynardağ tüm bunlardan yola çıkarak gerek *Genç Kalemler*’in yayımladığı küçük kitapçığın içeriğini, gerekse dil bunalımına çözüm olarak sunduklarının net ve tutarlı olmamasını eleştirmiştir.

S. Kandemir Başar, “Türkçe’nin Gelişimi”, *Türkçe*, S.8, s.7.

Emin Bayrakdaroglu, Türkçenin sadeleşmesini kabullenemediği gerekçesiyle eleştirilmiştir. Bayrakdaroglu, *Yenisabah* güncesinde “Türkçe Yıkılmaktadır” başlığı ile bir yazı yazmış, Başar da bu yazıyı ve Bayrakdaroglu’nun tutumunu, kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmesi, “yaşınca edindiği alışkanlıkları”ndan vazgeçememesi, yabancı sözcükleri almayı ve sıkıntı duymadan kullanmayı “şeref” olarak nitelendirmesi dolayısıyla eleştiri konusu yapmıştır. Kandemir Başar, aşağıdaki cümlelerle tepkisini dile getirmiştir:

“Lisanları zengin olmayan milletler, herhangi bir medeniyette söz sahibi olmak isteyince, başkalarından ödünç lisan almışlardır.” diyen Bayrakdaroglu’na “Bir anlamı, bir kavramı anlatmak için başka dillere başvurmak varken, kendi dillerini yapmak için boşuna uğraşmış tüm uluslar!” (Başar, 1960:7).

Bir milletin yıllarca hükmettiği coğrafyalardan “vergi alır gibi kelime almasının” normal, hatta onur duyulacak bir şeymiş gibi algılanmasına şiddetle karşı çıkmıştır. Kandemir Başar, Türkçenin bünyesinde barındırdığı yabancı kelimeleri bir “yük” olarak görürken; B. Emin Bayrakdaroglu bunun aksini düşünmektedir. Bir dilin gelişmişliğinin başka dillerden aldığı sözcük sayısı ile ölçülemeyeceğini savunan Başar, arı bir dilin “fakir dil” anlamına geldiğinin de altını çizmiştir.

Ayrıca Kandemir Başar, “kalem, defter, zaman, kanun, esas, satıl, mücadele, kaide, hakikat, samimi, istila, mühim, münevver, cümle, kelime, millî, fikir, unsur” gibi kelimelerin yarının Türkçesinde kullanılmayacağı iddiasındadır. Fakat bugün de bu kelimelerin kullanıldığı göz önünde bulundurulunca yanıldığını söylemek mümkündür.

Çetin Remzi Yüreğir, “Yokuş Kapı”, *Türkçe*, S.8, s.6.

Herhangi bir şey için mücadele eden insanların açtığı kapıların ardı boş gibi görünse de aslında bu insanların bir tür duyarlılık kazandığını vurgulayan bir şiirdir. Ayrıca şiirde Öztürkçe sözcükler de kullanılmıştır.

“Her sevgen der bunu
Belki
Öldürür de
Ulaştığımız, der size
Duyarlıktır
Boşaltmıştır”(Yüreğir, 1960: 6).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.8, s.8.**

Mübalâğa yerine “abartık”, memur yerine “avan”, akran yerine “hendeş” gibi Öztürkçe kelimelerin kullanılmasını tavsiye eden bir sözlük çalışmasıdır.

9. SAYI

Ahmet Köksal, “Türkçemizin Geleceği”, *Türkçe*, S.9, s.1.

1950’den bu yana D.P. iktidarının Dil Devrimi’ne kayıtsız kaldığı, radyolardaki yayınlarda, hukuk alanındaki yazışmalarda eski kelimeleri kasıtlı olarak kullandığı ve Atatürk’ün açtığı yolu kapatmak amacıyla elinden geleni yaptığı ifade edilerek 27 Mayıs’ın D.P. iktidarının bu tavrını yok edeceği savunulmuştur. Dil Devrimi’nin bir yandan ulus bilincini canlı tuttuğunu bir yandan da çağdaş bir toplum olma yolundaki adımlarımızı sağlamlaştırdığını anlatan Köksal, 27 Mayıs’tan sonra Atatürk ilkelerine dönüşün, gelecek kuşaklar adına çok sevindirici bir gelişme olduğunu yazmıştır.

D., “Us’u Yapan”, *Türkçe*, S.9, s.1.

Aklı meydana getirenin dil olduğu ve aklın “olanla olmayanın aranması”na karşılık geldiği ifade edilmiştir.

Vecihi Timuroğlu, “Ulusal Eğitim Arancımız”, *Türkçe*, S.9, s.2.

Dönemin eğitim sistemini ele alan bir yazıdır. Vecihi Timuroğlu karşı çıktığı, savunduğu ya da önerdiği hiçbir şeyin içini boş bırakmamış, hepsinin gerekçelerini ele alarak örneklerle açıklamıştır. Örneğin Timuroğlu; savunulduğunun aksine toplumun temelini “tüze (hukuk)”ye dayalı değil eğitime dayalı olduğuna inanmaktadır. Eğitimsiz bir hukukun mümkün olmayacağını, eğitilmemiş bireyde hukuk kavramının var olamayacağını ifade eder.

Timuroğlu toplumun “tinsel (manevi)” birlikteliğinin sağlanmasının ortak dil ile mümkün olduğunu savunur. Birbirini anlamayan insanların aynı paydada buluşmalarının güçlüğü de vurgular. Bu güçlük ancak eğitimle aşılabilecektir. Ayrıca Vecihi Timuroğlu köy okullarına karşı çıkar. Arapça, Kürtçe, Rumca, Lazca, Gürcüce konuşulan bölgeler vardır ve bu bölgelerdeki köy okulları

“budun yapısını” bozan bu duruma çözüm getirememiştir. Bununla ilgili Timuroğlu yaşadığı bir anıyı da nakleder:

“İlbay (vali) ile Bitlis’in Kotni (Türk yurdunda bir köy ismi) köyüne gittim. Okula uğradık, öğretmen namaz kılıyordu. Çocuklar dışardaydılar. İlbay çelebi bir kişiydi, Anadolulu. Bu ulusun arançları ile yakından ilgili. Kara, yumru gibi bir oğlan yanıma geldi. Başına bir dolak dolamış. Başlığı bu imiş. Fes gibi bir nen olmuş. Sarığa daha çok benziyor. Çocukla konuşmaya gücümüz yetmedi. Biz Kürtçe bilmiyorduk, çocuk Türkçe. Derken öğretmen yetişti. Biz çocuğu birinci yılda sandık. Oysa beşinci yıldaymış, bitirecekmiş bu yıl okulu. Öğretmene, ‘Nasıl, dedi, Türkçe bilmeden, bu çocuk, okulu bitirecek?’ ilbay. Ben daha da açığını sordum. ‘İyi ama dedim öğretmenim, öğretim odasında bu öğrenci ile nasıl anlaşıyorsunuz?’ Çevirtmen aracı ile demez mi? İşte böyle köy okulu” (Timuroğlu, 1960:2).

Timuroğlu, köy okulları yerine bölge okulları kurulması gerektiğini, böylelikle hem öğretmenlerin verimliliğinin arttırılacağını (köy okullarına kıyasla daha az yıldan sorumlu tutulacaklardır çünkü) hem de öğrencilerin evlerinden alınıp yatılı okullara getirilerek eğitimin devamlılığının sağlanacağını savunur.

Paul Éluard, “Gerçek Tüze”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.9, s.2.

Şiirde zor ve güzel olana ulaşılması gerektiği vurgulanır. Nasıl düşmandan dost, kömürden ateş, üzümünden şarap yapılabiliyorsa hayal edileni gerçek yapmak da mümkündür. Hayatın anlamı o zaman kendini gösterecektir. Savaşlardan, yoksulluktan saf ve sağlam çıkabilmek de insan yasasının en zoru olarak değerlendirilmiştir.

“Üzümden şarap
Kömürden ateş
Öpücükten kişi yapmak
Kişilerde sınırsız bir yasa bu

Savaşlara yoksulluğa
Binbir ölüme karşı
Eldeğmemiş kalabilmek
Kişilerde güç bir yasa bu” (Éluard, 1960: 2).

Herbert Read, “Klee”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.9, s.3.

Alman yazar Paul Klee’nin 1940’ta ölmesi ve ölümünün savaş dönemine denk gelmesi dolayısıyla hiç dikkat çekmediği üzerinde durularak hayattayken de resimlerinin hor görüldüğü anlatılmıştır. Ama yaşananlara rağmen o, mutsuz olmamıştır. Yazar bunu, 1905’te Klee’nin günlüğündeki yazılardan yola çıkarak söylemektedir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sunu”, *Türkçe*, S.9, s.3.

Şiirde sevginin zaman ve mekân tanımaması üzerinde durularak yaşanan aşk övülmüştür. Şairin sevgilisi güzelliği, yalnızlığı ve özlemiyle her ânı doldurmaktadır. Ve yaşanan aşk öyle bir aşktır ki evren sadece bu aşkı yaşayan iki kişiyle doludur.

“Bir bardağı her gece,
Güzelliğin
Yalnızlığın
Özlemin mosmor,
Öyle tutarsın ki her gece her gece,
Benim ellerim ağrır uzak ülkeler yasından.

İşte derim yeryüzü ikimizle boş,
Bir içen içer bir daha anısından esmer” (Dağlarca, 1960: 3).

Arslan Kaynardağ, “Yurtdaş Türkçe Konuş!”, *Türkçe*, S.9, s.4-5.

Avram Galanti’nin yayımlamış olduğu 67 sayfalık belge ele alınmıştır. Bu belgenin sahibi, azınlıklara Türkçe konuşmayı telkin eden yabancı bir yazardır ve eseri bu konuda yazılmış yetkin kaynaklardan biri olarak gösterilmektedir. Bu belgede, Türkçeden başka konuşulan diller, dillerin yayılımı, bu yayılımın aşamaları, Osmanlıların dil kullanımı konusunda yaptığı hatalar gibi konulara değinilmiştir. Avram Galanti diller arasındaki ilişkileri de maddeler halinde açıklayarak kitabının bu alanda rehber kitap niteliği kazanmasını sağlamıştır.

Süleyman Nuri Öz, “Milli Türk Talebe Birliğine”, *Türkçe*, S.9, s.4.

Öğretmen olan Süleyman Nuri Öz, Milli Türk Talebe Birliği’nin “Yurttaş Türkçe Konuş!” kampanyasını çok beğendiğini ve desteklediğini yazmıştır. Öz, “Türkçeciliğe önce kendi kurumunuzun adından başlayın, ‘milli’ kelimesini atın ‘ulusal’ ı alın” (Öz, 1960: 4) tavsiyesinde de bulunmuştur. Öz, gençlerin Atatürkçülüğünü sadece duygularıyla değil eylemleriyle de göstermeleri gerektiğini vurgulamış ve eklemiştir: “Unutmayın ki, Atatürk Türklük uğruna, altı yüz yıllık Osmanlılığı feda etmekten çekinmemiştir. Arabın kelimeleri Türk’ün tarihi olamaz” (Öz, 1960: 4).

Doğan Türker, “Konut”, *Türkçe*, S.9, s.5.

Binalarla dolup taşmış, soğuk, ruhsuz duvarların ele geçirdiği mutsuz kentlerden ve bu kentlerde bitmek tükenmek bilmeden çoğalan konutlardan şikâyet edilmektedir. İnsanın bu konutlar içinde sıkışıp kaldığı anlatılmaktadır. Şiirde, nüfusla beraber konutların da arttığı, artarken insanın ve evrenin doğasına uygun bir kentleşme anlayışının aksine gün ışığını bile solduran, ruhsuz yapıların inşa edildiği kentleşme şeklinin oluşturulduğu vurgulanmaktadır.

“İnsanlar çoğalıyor; kentler, başkentler, Taşkentler ve ayrıca tahta, toprak, kerpiç, saman. Geçiyor merdivenleri, kentleri; taşlık yolun sonundan toz toprak yolların sonuna gölgesi. Ağır adımlarını açıyor, daha ağır adımlarını” (Türker, 1960: 5).

Arın Engin, “Türkçemiz Arap-Frenk Salgınında”, *Türkçe*, S.9, s.6.

Bu yazıda, Türkçeyi Arapça ve Farsça istilasından kurtarmanın hayati öneme sahip olduğu, alıntılar yapılarak vurgulanmaya çalışılmıştır. Bu alıntılardan biri, Arapların Türkler hakkında söylediklerine ilişkindir. Bu bağlamda El Mutemed adlı yazar, Arapçanın Türkçe üzerindeki etkisini şu şekilde aktarmıştır:

“İl alan uluslar gibi Arapça da Türkçeyi bürümüştür. Türkçenin onda dokuzu Arapçadır. Arapça olmadan Türk aydınları yazamazlar, konuşamazlar, dilsiz kalırlar...” (Engin, 1960: 6).

Buradan yola çıkılarak hiçbir dilin ana dilden daha tatlı olamayacağı ve 27 Mayıs ile gelen özgürlükçü ortamın en iyi şekilde değerlendirilip Dil Devrimi'nde yol almamız gerektiği vurgulanmıştır.

İmzasız, “Yankılar”, *Türkçe*, S.9, s.7-8.

Yazı Atatürk'ün sözüyle başlatılmıştır:

“Vatandaş! Türkçe konuş. Konuşmayanı ikaz et. Türk milletindenim diyen insanlar her şeyden evvel ve mutlaka Türkçe konuşmalıdır” (İmzasız, 1960: 7).

Milli Türk Talebe Birliği tarafından Türkçe konuşma kampanyası yapılmaktadır. Bu kampanyanın toplum üzerindeki yansıması da yazıda ele alınmıştır. Biz de gazetelerin ve önemli yazarların bu kampanyaya yaklaşımlarını vermeye çalışacağız.

Gazeteler, 11. IX. 1960

İstanbul Valisi Tümgeneral Refik Tulga “Vatandaş Türkçe Konuş!” kampanyasının son bulmasını istemiştir. Çünkü o, kampanyanın milli menfaatlere aykırı olduğunu ifade etmiştir.

***Havadis*, 13. IX. 1960**

Kampanyanın iç ve dış basındaki eleştirilere rağmen devam ettiriliyor olmasını şaşkınlıkla karşılayan *Havadis* gazetesi yazarları, Türkçe konuşmanın böyle birkaç pankartla yaygınlaşacağına inanmadıklarını, ayrıca Türkçe konuşmayanların sayısının azımsanmayacak derecede olduğunu unutulmaması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Forum, 1. IX. 1960

Zor kullanarak insanların istedikleri dili konuşmaktan men edilemeyeceği vurgulanmıştır.

Nadir Nadi, Cumhuriyet, 8. IX. 1960

Azınlıklar hukukunun varlığı hatırlatılarak, azınlıkların sosyal ve etnik geleneklerinin devlet güvencesinde olması dolayısıyla hem azınlıklara hem de kendi vatandaşlarımıza Türkçe konuşmanın zorunluluk olarak dayatılamayacağı vurgulanmıştır. Aynı durumun başka ülkelerde yaşayan kendi vatandaşlarımıza yapılmasının da doğru olmadığı eklenmiştir. Burada asıl önemli olanın, Türk soyundan geldiği halde Türkçe kelime bilmeyen insanlar üzerinde yoğunlaşmak olduğu vurgulanmıştır. Milliyetinden habersiz vatandaşımıza öncelik tanımamız gerektiği ifade edilmiştir.

A. F. Özsoysal, Zaman (Kayseri), 10. IX. 1960

Özsoysal, Türkçe konuşma alışkanlığı ancak sevdirek, güler yüzle kazandırılabilir demektedir. Asık suratla ya da zorla olacak iş değildir.

Yaşar Kemal, Cumhuriyet, 11. IX. 1960

Yaşar Kemal sevmediğimiz dili sevdirmemizin mümkün olmadığını ifade eder. Karacaoğlan'ı, Pir Sultan Abdal'ı önce biz anlamalıyız ki başkalarına anlatabilelim, demektedir. Usta yazar bin bir türlü halk oyununun, Dede Korkut'un kıymetini bilmedikçe sokakları “Vatandaş Türkçe konuş!” pankartlarıyla doldurmanın anlamsızlığını vurgulamıştır.

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.9, s.8.

Hafta yerine “yedil”, raşitizm yerine “aydaşlık”, üzüntü yerine “üzgüntü” kelimelerini tavsiye eden sözlük çalışmasıdır.

İsmail Ali Sarar, “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.9, s.8.

İsmail Ali Sarar, Türkçenin tarihsel serüvenini gözler önüne sererek bu zenginliğin değerinin bilinmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu tarihsel serüveni Göktürklerden başlatıp *Uygur-Yenisey* yazıtlarından Kaşgarlı Mahmut’un *Divan-ı Lügât-it Türk*’ünden, Yunus Emre, Karacaoğlu, Köroğlu’na, Ziya Gökalp, Edirneli Nazmi’ye kadar sürdürmüştür.

10. SAYI

Sami N. Özerdim, “Atatürk’ü Anlatmak”, *Türkçe*, S.10, s.1.

Bu yazıda, Atatürk ile ilgili sergiler açacak, bibliyografyalar hazırlayacak kadar kitap yazıldığını ama hiçbirinin Atatürk’ü tüm yönleri ile anlatamadığını ifade eden Özerdim, yabancı dilde yayınlanmış kitapların daha kapsamlı olduğunu savunmuştur. Bu kitapların çevirisinde de ülkemizde sıkıntı yaşandığını söyleyen yazar “Sherril” den yapılmış çevirilerin bile bulunmadığını söyler. Yaratıcılık ve üreticilik yönünden ne kadar geride olduğumuzu Atatürk ile ilgili elle tutulur bir eser ortaya koyamayışımızla kanıtladığımızı düşünen Özerdim, her 10 Kasım’da Atatürk’ü hâlâ hangi kitaptan okuyarak tanıtmak gerektiğini düşünmenin onur kırıcı olduğunu ifade etmiştir. Ülkemizde Atatürk’ü anlatan en sağlam eserlerin *İslam Ansiklopedisi*’nin 10. Fasikülü, Prof. Dr. Afet İnan’ın anıları ve Yakup Kadri’nin *Atatürk* adlı kitabı olduğu belirtilmiştir.

D., “Dil Açısı”, *Türkçe*, S.10, s.1.

Metinde cümleyi, birikimimiz paralelinde uzun bir çizgi, o çizgiden açılan iki çizgiyi de bir başka tümce olarak değerlendiren yazar, aç ne kadar geniş olursa yeni düşüncelere ulaşmanın da o kadar mümkün olduğunu ifade etmiştir.

Vecihi Timuroğlu, “Bir Atatürk Var”, *Türkçe*, S.10, s.2-8.

1950-1960 arası iktidarda olan yönetimin, Atatürk’ün ilkelerini yıkmak için ellerinden geleni yaptığını ama başarılı olamadığını yazan Timuroğlu,

Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı kazandırırken millete, özgürlüğü ve dil bağımsızlığını şart koştuğunu hatırlatarak bu vasiyete dört elle sarılmanın gerekliliğini vurgulamıştır.

Sait Maden, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.10, s.2.

Atatürk'e yazılmış bir güzellemedir. Yazar, Atatürk'ün gölgesinin hala ülkenin üzerinde olduğu ve dağlara yansıdığını, onun tepeden tırnağa vatanını süzen gözlerle açan çiçekte, akan suda, yeşeren ağaçta yaşamaya devam ettiğini yazmıştır.

“Süzer tepeden tırnağa
Varsa beni bir göz beni
Yoksa beni bir göz beni
Ta doğudan batıya dek
Her gül açan sen misin bu
Hep gül açan sen misin bu?” (Maden, 1960: 2).

Arın Engin, “Atatürk Savaşımızda Toprak Devrimi”, *Türkçe*, S.10, s.3.

Doğu bölgelerinin Orta Çağ'dan kalma derebeylik sistemi ile yönetildiğini ve ağalık, şeyhlik inancının ülkemizin yarısını etkisi altına aldığını yazan Arın Engin, Toprak Reformu'nun bu duruma son vereceğini ifade etmiştir.

Toprak Reformu'nu 27 Mayıs'ın bir emaresi olarak gören Engin, bu konuda Formosa'yı örnek alabileceğimizi vurgulamıştır. Çünkü Formosalılar bu konuda başarılı olmuşlardır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeniden”, *Türkçe*, S.10, s.3.

Şiirde Atatürk'ün her 10 Kasım'da milleti tek bayrak altında birleştirdiği, Çanakkale'den İzmir'e özgü barışa yürüttüğü anlatılmaktadır. Şaire göre Atatürk her zaman kara tahtanın başında, elinde tebeşiri ile öğrencilerine bir şeyler öğretmeye, ileri görüşlülüğü ve cesareti ile milletin yanında olmaya devam etmektedir.

“O Mustafa Kemal, o Atatürk
Birleşir her an on kasım

Bayrakla bir kez daha
Bir kez daha
Sallanır kavak” (Dağlarca, 1960: 3).

Arslan Kaynardağ, “Ataç’ın 10 Kasım Yazıları”, *Türkçe*, S.10, s.4-5.

Aslan Kaynardağ, Nurullah Ataç’ın 1938’den sonra Atatürk ile ilgili neler yazıldığını öğrenmek için gittiği kütüphanede yaşadıklarını anlatmıştır. Nurullah Ataç’ın Atatürk’ün vefatı üzerine kaleme aldığı yedi yazısı vardır fakat Aslan Kaynardağ altısına ulaşabildiğinden bahseder. Ulaşabildiği yazılar İstanbul Belediye Kitaplığı’ndadır. Ulaşamadığı yazı ise *Resimli Hafta* dergisinde çıkmış bir yazıdır fakat yazının olduğu sayfa boydan boya yırtılmıştır. Ayrıca dergi sayılarında eksiklikler olduğunu ifade eden Kaynardağ, kütüphanelerde kaynaklara yeterli özenin gösterilmediğinden yakınmıştır.

Rainer Maria Rilke, “Komşu Tanrı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.10, s.4.

Alman şairlerinin en ünlülerinden biri olan Rilke’nin bu şiiri, lirik bir şiir izlenimi vermektedir. Bu şiirde kendini tanrı olarak gören ve yanında da komşu bir tanrı olduğunu tasavvur eden şair komşusuyla konuşmaktadır. Kendi hissettiği yalnızlığı onun da hissettiğini düşünerek komşusuna tavsiyelerde bulunmaktadır. Bir su vereni bile olmayan şair, komşu tanrısına suya ihtiyacı olduğunda kendisine söylemesini ister. Ayrıca şiire başka bir açıdan bakıldığında, şairin tanrıyı aradığını, onun varlığına inanmak istediğini ve bunun için bir iz, bir işaret beklediğini de görürüz. Öyle ki şair, hayalinde yarattığı komşu tanrısına kendisinden bir iz göstermesini de ister. Genel anlamda bu şiirde yalnızlığın yine yalnızlıkla paylaşıldığına tanık olmaktadır.

“Sen, komşu Tanrı, uzun geceler bazen
Kapına vura vura kaldırıyorsam seni,
Solumanı seyrek duyduğumdan bu;
bilirim: yalnızsın odanda.
Sana bir şey gerekse, kimse yok,
bir yudum su versin arandığında:

hep dinlerim. Yeter bir belirtin.
öyle yakınım sana” (Maria Rilke, 1960: 4).

**Özdemir Asaf, “Paul Valery’nin Karışımından” (çev. Özdemir Asaf),
Türkçe, S.10, s.5.**

Paul Valery’e ithaf edilen bu şiirde aforizmalara yer verildikten sonra perde iner ve Tanrı’nın “bir düş gördüm.” (Özdemir Asaf, 1960: 5) sözü ile eser sonlanır. Şiirde yer alan aforizmalardan bazıları şunlardır:

“Tepkilerimiz usumuzun özünü yapar.”
“Ün ya bir kongu olamaya varır, ya bir cins isim, ya da bir vasıf”
“İnsanın asıl korkacağı kendisindedir, kendindeki acı çekme gücü” (Özdemir Asaf, 1960: 5).

Konur, “Gerekli Bir Karşılık”, Türkçe, S.10, s.6.

Konur, *Cumhuriyet* gazetesinin 1959-1960 yılları arasında Yunus Nadi Armağanı’nın konusunu Dil Devrimi olarak belirlediğini, 2000 kadar başvurunun olduğunu ve bu başvuruları değerlendiren jürinin içinde kendisinin de bulunduğunu ifade ederek yazısına başlamıştır.

Jürinin “küçük seçiciler” ve “büyük seçiciler” olmak üzere ikiye ayrıldığını, kendisinin küçük seçicilerde bulunduğunu söyleyen yazar, ödülün verilmesinden sonra her yarışmada olduğu gibi birtakım suçlamalarla karşı karşıya kaldıklarını ifade etmiştir. Suçlamada bulunan ve birinciliği kazananın ödülü hak etmediğini düşünen Doç. Dr. Faruk Kadri Timurtaş’tır. Timurtaş özellikle Konur’u ima ederek jürinin taraflı olduğunu iddia etmiştir. Konur ise bu yaklaşımın “yakışksız” olduğunu söyleyerek iddiaya karşı çıkmıştır.

**Gustavo Adolfo Becquer, “Alın Beni de Götürün”, (çev. Cevat Çapan),
Türkçe, S.10, s.6.**

Şiirde; yaşadığı kötü olayların kendisinde yarattığı tahribatla başbaşa kalmaktan korkan, bu yıkılmışlığı tek başına onaramayacağını düşünen şairin

yardım çığlığı vardır. O, köpüklü dalgalardan, solmuş yaprak dolu fırtınalardan, şimşek yüklü bulutlardan yardım istemektedir. Bunlardan birinin kendisini alıp gideceği yere götürmesini dilemektedir.

“Uzak, kimsesiz kıyılara
Çarpan dev gibi dalgalar
Kpkten örtülere sarın
Alın beni de götürün!
Alın beni de götürün, ne olur,
esrikliğin anıları unutturduğu yere.
korkuyorum, yıkıntıyla başbaşa
kalmaktan korkuyorum” (Becquer, 1960: 6).

Blaise Cendrars, “Adalar”, (ev. Tahsin Saraç), Türkçe, S.10, s.7.

şiirde adaların heybetli görünüşünün insanı kucakladığı anlatılmaktadır. şair, adaları yere kapanmış bir kaplana benzeterek adaları tasvir eder. şiirin en sonunda şairin postallarını çıkararak bir çocuğun annesinin kucağına atılması gibi adanın suyuna kendisini bırakması anlatılır.

“Adalar
Adalar
Hiç karaya çıkılmayacak adalar
Hiç ayak basılmayacak adalar
Bitkilerle donanmış adalar
Alaca kaplanlar gibi yere kapanmış adalar
Ağız dil vermez adalar
Kıptı bilmez adalar
Adsız oysa gene de unutulmaz adalar
Aha fırlatıyorum postallarımı kıyıya
şöyle bir sizlere dek açılmak istiyorum da” (Cendrars, 1960: 7).

Blaise Cendrars, “Gün Batışları”, (ev. Tahsin Saraç), Türkçe, S.10, s.7.

şiirde, sürekli gün batışlarından söz edildiği, kitapların gün batışlarını anlatan yazılarla, şiirlerle yer kapladığı; fakat gün batışı kadar hatta ondan daha güzel olanın gün doğumu olduğu vurgulanmaktadır. Dolayısıyla şair, gün doğuşlarını daha çok sevdiğini anlatmaktadır. Fakat o kadar sever ki anlatarak da olsa bunu paylaşmak istemez. Kendisine saklar. Sadece seher vaktini kaçırmadığını, köprü başlarına giderek gün doğuşunu izlediğini anlatmaktadır.

“Salt gün batışlarını anlatan betikler dolu dolu
Sıcak ülkelerdeki gün batışları
Evet doğru pek görkemli
Oysa gün doğuşlarını severim daha çok ben
Tan ağarmaları
Hiçbirini kaçırmam” (Cendrars, 1960: 7).

Baudelaire, “Büyükleme Sonu”, (çev. S. M.), *Türkçe*, S.10, s.7.

Şiirde, Hz. İsa’nın çarmıha gerilmesine ve göğe yükselmesine telmih yapılır. Hz. İsa’yı öldürenlere atıfta bulunularak büyükleme’nin kötülüğü anlatılmıştır. Büyükleme’nin güneşli günlerinin geceye döneceği, düzenlerinin bozulmaya yüz tutacağı vurgulanmaktadır.

“Haykırmış beklenen bir şeyten sesiyle:
“İsacık! Yüksekçe çıkardım seni çok!
“Bir de saldırıydım üstünde zırh yok
“Gibiyken, ne büyük utanç duyardın sen,
“Gülünç bir düşüğe benzerdin benzesen!” (Baudelaire, 1960: 7).

S. Kandemir Başar, “Dili İşlemek”, *Türkçe*, S.10, s.7-8.

Yazıda, dilin geçmişi yansıtan ve geleceği gösteren bir ayna olduğu ifade edilmiştir. Ana dil ne kadar geliştirilmiş olursa o dili konuşanların da o kadar ileri düşünen, yaratıcı kişiler olacağı vurgulanarak dilimizi ihtiyaç duyduğumuz her bir kavramı, terimi, nesneyi karşılayabilecek kıvama getirmemiz gerektiği söylenmiş, aksi takdirde yabancı dillerin sözcükleri ile kavramlarımızı karşılamak zorunda kalarak dilimizin olanaklarını daraltacağımızdan bahsedilmiştir.

Doğan Türker, “Yağız Atları Dedenizin”, *Türkçe*, S.10, s.8.

Unutma eylemini konu alan Öztürkçe kelimelerle örülü mensur bir şiirdir.

“Tümünü ansırım diyordum; bir daha düşmem o batkın çukurlara, geçerken o batkın insancıl bulgular kuramlara, biçimler, ilkelere” (Türker, 1960: 8).

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.10, s.8.

Klasik yerine “beysi”, ekonomik yerine “beşirikli”, çamaşırhane yerine “sıvatlık” gibi Öztürkçe kelimeleri kullanmamızı tavsiye eden bir sözlük çalışmasıdır.

11. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “Bir Gezi İki Anı”, Türkçe, S.11, s.1-7.

Timuroğlu bu yazısında, Bitlis’in Hizan ve Gayda köylerinde yaşadığı olayları anlatmıştır. Bu iki köy şeyhin, dedenin, ağanın, hacının, hocanın çok olduğu ve bu kişilerin sözünün de kanun gibi geçtiği yerleşim yerleridir. Köylü kendisine ait toprakta hak sahibi değildir; çünkü şeyhler topraklara el koymuştur. Konu ile alakalı olarak gelen şikâyetler üzerine bu iki köye kaymakam ve vali eşliğinde gidilir, anlatılanlar bizzat gözlemlenir. Yaşananlardan yola çıkılarak şeyhlik makamının özellikle Doğu illerimizi sardığı ve köylüler arasında kendi tapusunu almaktan çekinen korkak bir kesim oluşturduğu ifade edilerek duruma tepki gösterilmiştir.

D., “Öteki Dil”, Türkçe, S.11, s.1.

Dilin, bir ulusun bedensel ve ruhsal tüm uzuvlarını oluşturduğu ve kişinin özgürlüğünü sağlayan temel unsurlardan biri olduğu vurgulanmıştır.

T., “Saint John Perse 1960 Nobel Yazın Armağanı”, (çev. Akşit Göktürk), Türkçe, S.11, s.2.

1960’ta Nobel Ödülü almış olan John Perse’in kişiliği ve sanat anlayışı hakkında yazılmış bir yazıdır. Perse’in hem çağına hem de çağının ötesine

seslenen bir yazar olduğu, diğerk yazar ve şairlerin onun eserlerinde yeni anlamlar, bulduğu ifade edilmiştir.

Saint-John Perse, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, s.2.

Bu şiirde “kiralık yerim var!” diyerek kendisine yoldaş, dost arayan şairin çığlığı işitilir. Bu kişi yalnız ve mutsuzdur, derdini paylaşacak kimsesi yoktur. Aradığı yoldaşından ücret talep edip etmeyeceği konusuna ise yer verilmemiştir.

“Ey! Kiralık yerim var!
Sarı eller altında alnım
Alnım, terli geceleri ansıyor musun?
Yürek yakan geceyi, sarnıç tadını?” (Perse, 1960: 2).

Saint-John Perse, “Şarkı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, s.2.

Şiirde şarkı söylemek “şan vermek” olarak ifade edilmiştir. Şairin evi, köpeği ve tüm dünyası şarkı ile doludur. İnsanlar düşlerinde nasıl özgürlerse şarkı söylerken de öyle özgürlerdir. Şarkı, evrenin insanın düşüncelerini, hareketlerini kısıtlamasını engellemektedir.

“Şan veririm canlılara, aranızda acelem var.
Köpekler, köpeklerim, sizi ısıklıyoruz...
O şanla dolu ev, o sarı yıl yapraklar arasındaki
Orayı düşünen kişiye vermez pek bir şey:
Bağlar bizi kısıkvrak acunun tüm yolları” (Perse, 1960: 2).

Friedrich Nietzsche, “Gün Doğmadan”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.11, s.3-7.

Gökyüzünü güzelleyen bir yazıdır. Yazar, göğün ihtişamını anlatmıştır.

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Gök Uzanısı”, *Türkçe*, S.11, s.3.

Şiirde insanlar için nelerin yapılabileceği sorgulanmaktadır. İnsanlara hizmet etmek için geliştirilen teknolojik araçlar bile mutlu olmaya yetmemektedir.

“Netse kardeş,
Büyük ayının yedi yıldızı
Nereye gitse kardeş
Netse kardeş,
Uçaklar, gök gemileri, uçullar
Nereye gitse kardeş” (Dağlarca, 1960: 3).

Konur, “Yazı Devrimimiz”, *Türkçe*, S.11, s.4-5.

Yazıda, *Milliyet* gazetesinde Ömer Sami Coşar’ın Dil Devrimi’ni konu edinen “Ata’nın Büyük İnkılabı Elifbe’den Alfabe’ye” başlıklı yazısından yola çıkılarak devrimin öneminden bahsedilmiştir. Yazara göre Dil Devrimi, okuma yazma oranında artış sağlamış, dilimizin kendi özelliklerine göre bir şekle kavuşmasına yardımcı olmuştur. Ve tüm bunları halkı devre dışı bırakmadan, onu devrimin merkezine yerleştirerek yapmıştır.

Jules Supervielle, “Kımltı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.11, s.4.

Bu şiirde, bir atın hiçbir varlığı göremediği ve de göremeyeceği bir şeyi gördüğü anlatılmaktadır. Gördüğü şey yirmi bin yüzyıl önce tam da bu anda ve bu mekânda görülen şey, yani topraktır.

“Şu başını çeviren at
Kimsenin hiç görmediğini gördü
Sonra gölgesinde kocaman ağaçların
Otlamaya koyuldu

Bu bir başka atın
Ondan yirmi bin yüzyıl önce
Başını birden çevirdiğinde
Tam bu anda gördüğüydü” (Supervielle, 1960: 4).

İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.11, s.5.

Aforizma niteliğinde sözlerin olduğu bir metindir.

“Sınırlandırılmış bir duygu sakat bir duygudur”

“Gerçeklik bir yoldur. Biricik değil.” (İmzasız, 1960: 5)

Arın Engin, “Yurttaş Türkçe Konuş”, *Türkçe*, S.11, s.5.

Dönemin valisinin “Yurttaş Türkçe Konuş” akımına karşı çıkmasına ve bunu engellemesine karşılık yazılan bir tepki yazısıdır. Metin maddeler halinde verilmiştir. İlk olarak bu akımın engellenmesiyle genç kuşakların gelişiminin de engellendiği ifade edilmiştir. İkinci olarak akım çok başarılı olmasa da akımın Türk Birliği’nin büyümesine katkı sunacağına inanılmaktadır. Son olarak Rumca, İspanyolca, Ermenice, Arapça, Farsça konuşmaktansa henüz tam sadeleşmemiş olsa da Türkçe konuşmanın her zaman daha doğru olduğu vurgulanmıştır.

Arslan Kaynardağ, “Ninniler”, *Türkçe*, S.11, s.6.

Ninnilerin sadece annelerin çocuklarını uyuturken söyledikleri ezgiler olmadığı, bunun dışında pek çok fonksiyona sahip olduğu anlatılmıştır. Ninni söyleyen anne bir müzisyene, bir halk şairine benzetilmiştir. Anne halk şairleri gibi hayal gücünü kullanarak ninniye katkıda bulunur. Ninniler çocuğun yeni sözcükler öğrenmesine de katkı sağlar. Ninnilerin içeriklerindeki farkları göstermek adına örnekler de verilmiştir. Aşağıdaki ninni de bu örneklerden biridir:

“Horoz öter uzun uzun
Dün geceden uykusuzum
Uyusan iki gözüm
Ninni yavrum ninni” (Kaynardağ, 1960: 6).

Doğan Türker, “Suskun Ufkusu”, *Türkçe*, S.11, s.6.

Şiirde, konuşmayanın duyamadığı, görmeyenin işitse de duyamadığı ifade edilir. Geri dönüşü olmayan yolları ve umut bağlanan hayal kırıklıklarını anlatan bir şiirdir. Şair şiirin sonlarına doğru, yaşadığı çağda en büyük düşman olarak inanç ve beğeniyi gördüğünü söylemektedir. Şair, bir umutla çalınan her kapıyı açanın aslında yine kendimiz olduğunu söyleyerek şiirini sonlandırmıştır.

“Bu çağda en güçlü düşmanlarım inanç ile beğeni. (...)

O zaman gider, çalınan tüm kapıları açar ve kendinle karşılaşırın”
(Türker, 1960: 6).

S. Kandemir Başar, “Dile Saygı”, *Türkçe*, S.11, s.8.

Dile saygının ana dili sevmek, dilin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak demek olduğunu vurgulayan Kandemir, “ilave, vuku, vefat” gibi kelimelerin kullanımının da dile saygısızlık olduğunu ifade etmiştir.

Teo, “Bildiri”, *Türkçe*, S.11, s.8.

Şiirde, Türkçenin Arapça Farsçadan ayrılması, denizin suyu ile tuzunun birbirinden ayrılmasına benzetilmiştir. Bu yolda pes etmeden yürümeye devam edileceği vurgulanır. Dilin sadeleşmesi adına çıkılan bu yolun zorluklarla ve tehlikelerle dolu olduğunu söyleyen şair, bu yolu yolu bir gemiye benzetmiş, gemiyi de “Ölüm Gemisi” olarak nitelendirmiştir.

“(...

Bindiğimiz gemi yüzde yüz Ölüm Gemisi
Çılgılığımız direk direk göğü tutmuştur.

Denizin suyunu tuzundan arıtan biz
Çalkalanır dururuz yel değirmeninde” (Teo, 1960: 8).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.11, s.8.**

Rüzgâr yerine “boran”, bostan yerine “bük”, süratli yerine “şalt” kelimelerinin kullanılmasını tavsiye eden sözlük çalışmasıdır.

12. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “Değişemediğimiz”, *Türkçe*, S.12, s.1-7.

Bu yazıda iki temel sorundan bahsedilmiştir. İlki Batılı olmayı uçak, füze sahibi olmakla, dolayısıyla makineleşmekle bir tutan zihniyetin yanlışlığı, ikincisi ise öğretmenlerin özgürce hareket edememeleridir. Timuroğlu’na göre aç kalmak uğruna uzaya füze göndersek bile sanılanın aksine Batılı olmanın en büyük şartını tamamlayamayız. Çünkü Batılı, dolayısıyla medeni olmak, aslında Atatürk’ün yıllar önce devrimleri ile yaptığı gibi insana değer vermek demektir. Bir başka konu ise eğitimsiz toplumların ilkel kalacakları ile ilgilidir. Bu bağlamda nasıl ki yargıçlar doğru kararlar verebilmek için bağımsızlarsa, öğretmenlerin de iyi bir eğitim verebilmeleri için bağımsız olmaları gerektiği savunulmuştur.

D., “Sözdeki Geçmiş’lik”, *Türkçe*, S.12, s.1.

Eski uygarlıklara ait sözcüklerin uzun geçmişlerine, günümüzdeki anlamlarının artık ilkel kaldığına değinilmiştir.

Doğan Türker, “Göç”, *Türkçe*, S.12, s.2.

Mensur şiir şeklinde kaleme alınan bu metinde göç bir imge olarak kullanılmıştır. Bu göç; herhangi bir yerden hiçbir yere, her andan hiçbir zamana, herhangi birinden hiçbirine, kırdan kente, umarsızlıktan yetersizliğe uzanan bir göçtür.

“Gerçekte, herhangi bir yer hiçbir yerdir; her an hiçbir zaman; herhangi biri hiçbirini” (Türker, 1960: 2).

K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.12, s.2-8.

Yazıda Güngör Dilmen’in yazdığı *Midas’ın Kulakları* adlı oyunda göze çarpan yazım hataları üzerinde durulmuştur. Oyunda geçen; “Nasıl yankıyor

kuyu...” (s.2) cümlesindeki “yankı” sözcüğünün isim iken fiil gibi kullanıldığı, bunun da Türkçenin kurallarına aykırı olduğu ifade edilmiştir.

Adnan Özyalçiner, “İnilti”, *Türkçe*, S.12, s.2.

“Ağlayan kim?” sorusuna sürekli geçirilerek cevap verilirken en sonunda insanların ağlayanın kim olduğunu öğrenmek adına tanrısal bir sese kulak verir gibi o sese kulak vermeye başladığını anlatan bir hikâyedir.

Arın Engin, “Aramızdaki Yağlar”, *Türkçe*, S.12, s.3.

Arın Engin’in “Aramızdaki Yağlar”dan kastettiği içimizde yaşayan azınlıklardır. Genellemenin uzak durarak duruma açıklık getirmiştir. Bahsi geçen azınlıkların, Türklerle iyi kaynaştıramadığı için ırkçılık göttükleri ifade edilmiştir. Bu durumun da kendi açımızdan tehlike arz ettiği dile getirilmiştir. Arap, Arnavut, Boşnak, Rum, Ermeni gibi milletlerin kendi aralarında kendi dillerini konuştukları; kendi dernekleri, kendi okulları, hatta kendi mezarlıklarının olduğu anlatılarak bunun kültürümüzde deformasyona sebep olduğu ifade edilmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Düzlem Dışı”, *Türkçe*, S.12, s.3.

Ayda yaşayan kadınların tasvir edildiği kısa bir şiirdir.

“Fenikedeyda
Dolaşır kimler
Fenikedeyda
Kimlerin güzelliği
Fenikedeyda
Kimlerin güzelliği” (Dağlarca, 1960: 3).

Paul Éluard, “Sevgi Gereğince”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.12, s.3.

Bu şiirde şair, sevginin gücüne inanarak sahip olduğu ve olmayı arzuladığı her şeyin sevgiye dayandığını dile getirmiştir. Hayal veya gerçek hayatında ne varsa hepsi sevgi içermektedir, sevmekten yaratılmıştır.

“Bölmedim ben hiçbir şeyi ama kalbimi ikiledim.
Sevmekten yarattım her şeyi: gerçek, düşsel ne varsa” (Éluard, 1960: 3).

Konur, “Namık Kemal’in Yazı Düzeltimi Düşünceleri”, *Türkçe*, S.12, s.4-5-8.

Yazıda Namık Kemal’in dil ve dil öğrenme konusundaki fikirlerine yer verilmiştir. Namık Kemal’e göre Avrupa’nın uygarlık bakımından ileri olmasının temel sebebi okuma yazma oranındaki yüksekliktir. Bu açıdan kendi ülkemizde de okuma yazma çalışmalarına ağırlık vermek gerektiğini, daha iyi bir öğrenme metodu geliştirmenin zaruri olduğunu anlatmıştır. Halk bir yazıyı okurken sözlüğe başvurmak zorunda kalmamalı, bu yüzden aydınlar yalın bir Türkçe kullanmalıdır.

Çetin Remzi Yüreğir, “Yükümlüler”, *Türkçe*, S.12, s.4.

Şiirde Dil Devrimi alegorik bir şekilde anlatılmıştır. Şair Dil Devrimi’ne karşı çıkanların geri kalmışlığı ile savaştıklarını ifade etmektedir. Şair, değişken olarak nitelendirildiklerini ancak bu yakıştırmayı kabul etmeyip gerçekte özgür olduklarını vurgulamıştır.

“Uzun dediler vardık geldik
Ötenizdeyiz
Siz dediler değişkinsiniz
Biz dediler özgürüz” (Yüreğir, 1960: 4).

S. Kandemir Başar, “Dildeki Koşu”, *Türkçe*, S.12, s.5.

Bireylerin yalın dile doğru koşusunu “en kutsal koşu” olarak gören Kandemir Başar, çağın şartlarına ve gelişmelerine sırt çevirmeyenlerin ise bu “kutsal” koşuda en önemli yere sahip kişiler olduklarını ifade etmiştir.

Arslan Kaynardağ, “Âşık Paşa”, *Türkçe*, S.12, s.6.

“Türk diline kimseler bakmaz idi.

Türklere her giz gönül akmaz idi.” (Kaynardağ, 1960: 6) mısralarının sahibi Âşık Paşa’nın hayatından, dil ve üslubundan bahsedilmiştir.

William Shakespeare, “Söğüt Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, s.6.

Bu şiirde hüznü bir kızın ağıt kokan türküsü vardır. Başını ellerinin arasına alıp oturduğu çınarın dibinde iç çeken, akıttığı tuzlu gözyaşlarıyla kayayı yumuşatan ve yeşil söğüdü çelengi olarak gören bir kızın türküsüdür bu.

“Kız zavallı iç çekerdi bir çınarın dibinde,
Söyleyin söğüdü oy söğüdü söğüdü
Tuzlu gözyaşları düşer, taşları yumuşatırdı,
Söyleyin söğüdü oy söğüdü söğüdü” (Shakespeare, 1960: 6).

William Shakespeare, “Arielin Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, s.6.

Şiir, kutsal bir ölümden ve ölüden bahseder. Denizin beş kulaç derininde yatan, kemikleri mercan, gözleri inci olan kutsal bir ölüdür anlatılan.

“Tam beş kulaç derinde yatar baban,
Mercan olmuş kemikleri.
Gözleriydi bu inciler sorarsan:
Sönmez onun hiçbir yeri,
Hepsi deniz değişiminden geçer
Döner eşsiz şeylere birer birer
Deniz kızları her saat
Çalar ölüm çanını,
DİN DAN.
DİN DAN” (Shakespeare, 1960: 6).

Saint-John Perse, “Exil’den”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.12, s.7.

1960’ta Nobel Ödülü’ne layık görülen hem şair hem de diplomat olan Fransız yazar Saint-John Perse’nin bu şiirinde de diğer şiirlerinde olduğu gibi insanın yazgısı ile doğayla ilişkisi lirik bir şekilde kaleme alınmıştır.

“Alçıdan yaz batırır yaramıza mızraklarını,
Hiçten bir yer seçiyorum göz göre, ölü mevsimlerin yığını gibi” (Perse, 1960: 7).

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.12, s.8.

Layık yerine “değimli”, kanser yerine “yemece”, infilak yerine “patlam” kelimelerinin kullanılmasını tavsiye eden sözlük çalışmasıdır.

13. SAYI

Sami N. Özerdim, “Özensizler”, Türkçe, S.13, s.1-8.

Türk Dil Kurumu’nun, başbakanlığa yazdığı yazıyı maddeler halinde veren ve destekleyen, bu yazıya karşı çıkan, hatta yazı ile alay eden gazetecileri de “özensiz” olmakla itham eden bir yazıdır. Türk Dil Kurumu’nun yazdığı yazı genel hatları ile devlet dairelerinde, yazışmalarda yabancı kelimelerin kullanılmamasını ve yeni açılan işletmelere Türkçe isimlerin verilmesini öneren bir yazıdır. Bu hassasiyet ile alay eden gazeteciler ve yazarlar da eleştirilmiştir.

D., “Yaşayan”, Türkçe, S.13, s.1.

Eski düşünürlerin fikirlerinin de kendileri ile beraber mi öldüğü, yoksa sadece bedenlerinin ölüp düşüncelerinin var olmaya devam mı ettiği, yoksa vücutları ile varlık ötesinde olsalar da düşünceleri ile şimdinin içinde mi olduğu sorularının cevabının arandığı bir yazıdır.

Doğan Hızlan, “Küçük Betik Eleştirmeleri ya da Tanıtmaları”, Türkçe, S.13, s.2.

Doğan Hızlan yazısında, herhangi bir kitap değerlendirmesinin, o kitap üzerinden vakit geçmeden yayımlanması gerektiğini söyleyerek bu tezini gerekçelendirmiştir. Örnek olarak türkü incelemeleri verilmiş, türkülerin olduğu ortama, döneme, türküyü söyleyen kişiye göre farklı ve önemli özellikleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiği söylenmiştir.

Çünkü Hızlan’a göre bir kitap herhangi bir dönemde eleştirilebilir fakat onun yazıldığı ortama ait özellikleri bulabilme olanağı her zaman ele geçen bir imkân değildir.

Cengiz Bektaş, “Kötü Düşüncelerimizi Buzlarda Dondurdu Bu Dağı Geçen Yeşil Bu Gölü Bu Yaz Üretti Bizim ‘Atomumuz’ ‘Hidrojenimiz’ Dışdışeyiz”, *Türkçe*, S.13, s.2.

Şiirde yaşadığımız ülkenin, taşlarının arasından çiçek fışkırtacak kadar bereketli ve verimli topraklar olduğu fakat bu toprağın üstünde yaşayan biz insanların, bu verimliliğin hak ettiği teşekkürü edemediğimiz vurgulanmaktadır. Bahsedilen teşekkür; sade dilin yerleşmesi, bu konuda gerekli mücadelenin verilmesidir. Şair, bu arayışın yıllardır devam ettiğini ve edeceğini söylerken eski neslin mücadelenin ulaşması gereken sonuca hâlâ ulaşmadığı için şimdiki nesle kırgın olduğunu vurgulamaktadır.

“Kırık yankı yanıt
Çocukluğumuz küsmüş çocuklarımıza
Günün geçişi kaygı
Kayanın çiçeklendiği ilde dışdışeyiz” (Bektaş, 1961: 2).

S. Kandemir Başar, “Çekim Teriminin Açıklanması Yolunda”, *Türkçe*, S.13, s.3.

“Çekim” kavramı ile ilgili pek çok açıklama yapılmasına rağmen ortak bir yargıya varılamaması dolayısıyla bu kavramı yeniden açıklamak amacı ile yazılmıştır. Çekim kavramıyla kastedilen çekim ekleridir. Öncelikle “çekim” teriminin tanımı yapılmış ve örnekler verilmiştir. Daha sonra da çekimler kendi içinde ikiye ayrılmış, (ad çekimi ve eylem çekimi) bunlara da örnekler verilmiştir. Son olarak ad çekimi alt başlıklar halinde verilmiş ve örneklerle açıklanmıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İki Yerde Olmak”, *Türkçe*, S.13, s.3.

Şiirin başlığından da anlaşılacağı gibi şiirde zaman ve mekân kavramı sorgulanmaktadır. Bu sorgulama “Ordakiler” ve “Burdakiler” şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

“Ordakiler, kolları yıldız ışığı, öncesiz
Uzun mu uzun,
Dokunur
Burdakilerin yüzüne.

Ordakiler, bakışları yumuşak,
Bir sıcaklığın
Bitmez tükenmez eskiliğinden,
Açılır düşlerine burdakilerin” (Dağlarca, 1961: 3).

Vecihi Timuroğlu, “Kurucu Kamutay Işığı”, *Türkçe*, S.13, s.4-5.

Yazıda Kurucu Kamutay’ın görevinin anayasa yapmak, seçimleri sağlamak olmadığı, asıl görevinin D.P döneminin oluşturduğu karanlık atmosferin silinmesi ve halkın birbirine düşürülmüş halinin onarılması olduğu vurgulanmıştır.

Robert Graves, “Tutkunların Kışı”, *Türkçe*, S.13, s.4.

Şiirde her şeye rağmen vazgeçmeme, ileriye doğru harekete devam etme ağaç üzerinden yapılan etkileyici benzetmelerle anlatılmaktadır. Nasıl ki bir ağacın dallarının, yapraklarının hatta gövdesinin duruşu rüzgârın nereden estiğini gösteriyorsa şairin duruşu da acıyı nereden ve kimden aldığını göstermektedir. Bu şiirde şair, yaşadığı acılara rağmen ileriye doğru hareketine devam ettiğini vurgulamaktadır.

“Ağaç duruşu
Esen yeli gösterir,
Bizimki uzun acıyı
Nicedir iyi davranmamışsan
Ama, bak, uzanıyoruz biz
-Kuşkuyla geriye değil,
Aşıyoruz bu pis havayı

Dallarla yeniden yeşil” (Graves, 1961: 4).

K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.13, s.5.

Burada son çekim edatlarının zamirlerle birleştirilerek kullanılmasının yanlışlığına vurgu yapılmıştır. Örneğin son çekim edatlarından biri olan “ile” zamirle birleştirilmemelidir. Yani “benle, senle” şeklinde kullanımının dilin kurallarına aykırı olduğu ifade edilmiştir.

Baudelaire, “İçe Kapanış”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.13, s.5.

Bu şiirde karamsar bir şekilde içe kapanış vardır. Öyle ki şairin gözünde her yer karanlık, dışarıdaki hayat iğrenç ve ölümlüdür. Ona göre kenti saran karanlık kimisine mutluluk getirirken kimisine de hüznü getirmektedir. Şairin melankolisi şiirin ana temasını oluşturur.

“Uslansana ey acı, dinlensene, dursana artık
Akşam gelse derdin hep, geldi bile akşam, bak işte
Bütün kenti kapkara örtüsüyle sarar karanlık,
Kimine kaygı salmış, kimineyse mut getirmiş de” (Baudelaire, 1961: 5).

K., “Türkçe’nin Yönetimde Kullanılışı”, *Türkçe*, S.13, s.6.

Karamanoğlu Mehmet Bey’in yönetimde Türkçeyi esas olarak kullanmaya başlamasının 685. Yıl Dönümünde Mehmet Bey anılmış ve hakkında bilgiler verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ile Türk Dil Kurumu’nun Karaman’da hazırladığı törenden bahsedilmiş, kutlamalar esnasında Yunus Emre’nin de anılacağı ifade edilmiştir. Karamanoğlu Mehmet’in hayatından ve dil konusundaki çalışmalarından bahsedilerek tarihe geçen buyruğu paylaşılmıştır. Buyruk şöyle demektedir: “Bugünden sonra divanda, dergâhta, bargâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır” (K., 1961: 6).

İmzasız, “Pipe-Line mı, Oleoduc mu?”, (çev. Ümit Ölmez), *Türkçe*, S.13, s.7.

Bu yazı 22 Aralık 1960 tarihinde *Les Nouvelles Litteraires* adlı Fransız sanat gazetesinden çevrilmiş bir yazıdır. Uluslararası değere sahip Fransızcanın bile yabancı etkilere karşı korunması gerektiğinin ve bu yolda nelerin yapılabileceğinin anlatıldığı bir metindir.

Doğan Türker, “Argın Savaş Argın Savaşçı”, *Türkçe*, S.13, s.7.

Şiirde, gizli bir kahramana verilen öğütler vardır. Bu kahramana tanrısal bakış açısı ile yorumlanmakta, hissettiği, düşündükleri bilindiği için onun karakterine uygun tavsiyelerde bulunmaktadır. Örneğin; kahramanı güçlü kılanın aldanmak; onu erdemli yapanın ise inanmak olduğu vurgulanır. Bu şiir mensur şiir olarak değerlendirilebilir.

“Seni güçlü kılan gücün aldanmaktır, bir ağaç benzeri yalnızlıktan,
korkudan, bilmekten doğan.
Tek akıllıca erdemin kuşkuya bile yüz vermeden
İnanıyorsun” (Türker, 1961: 7).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.13, s.8.**

“Alcıma (bunamak), baymak (zenginleşmek), cibermek (göndermek), yalmak (sıkılmak), ayırtlı (sarih)” gibi kelimelerin anlamları verilerek sözlük çalışması yapılmıştır.

14. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “Bizi Yıkan”, *Türkçe*, S.14, s.1-8.

Vecihi Timuroğlu Tunceli’nin Pertek ilçesinde yaşadığı bir anıyı anlatmaktadır. Yazar Pertek’te akrabalarını ziyarete gittiği bir gün oradaki kızların her gün belli saatlerde odalarına çekilip şeyhlerinin verdiği tespihi çektiklerini öğrenince, şeyh ile tanışmak istemiştir. Şeyhin insanların dinî duygularını istismar eden haline tanık olan yazar, onunla tartışmış ve onu odadan kovmuştur. Yaşadığı bu olayı 1950-1960 yılları arası dönemin iktidarının oy uğruna dini kullanmasına yorarak eleştiren ve laikliği savunan Timuroğlu, şeyhlik, ağalık kavramlarından bir an önce kurtulmak gerektiğini vurgulamıştır.

D., “Dil Üçgeni”, *Türkçe*, S.14, s.1.

“Kişinin dili=Yoktan başlamak+ilk iti+Genel ustan düşen pay” (D., 1961: 1). Dil üçgeninin formülü bu şekilde verilmiş ve açıklanmıştır.

Doğan Türker, “Yır Yörüngesi”, *Türkçe*, S.14, s.2.

“Yır” (ezgi, türkü), soyut bir ırmağın üstünden somuta bağlanan bir köprü olarak tanımlanmıştır. Yır, hayatımızda yeri olan nesnelerin öznel bir ses ile yankılanması olarak nitelendirilir. Doğan Türker, yırın özelliklerini değerlendirerek yırın tanımını şiirsel ifadelerle yapmıştır.

Konstantin Kavafis, “İtaka”⁶, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.14, s.2.

Şiirde İtaka’ya yolculuk yapmak kutsanmaktadır. Çıkılan yolculuktan hiçbir beklentiye girmemenin, yolculuğun kendisini büyük bir nimet olarak görmenin gerekliliği vurgulanmaktadır. Şiirde İtaka böylesi kutlu bir yolculuğu bahsettiği için alinyazısı olarak görülmektedir. Şiir mitolojik unsurlar barındırmaktadır.

“Kafanda hep İtaka’yı taşıyasın
Alın yazın olsun oraya varmak
(...)
Yol boyunca kazandığın şeylerle zengin,
İtaka’nın sana zenginlikler vereceğini ummadan” (Kavafis, 1961: 2).

Herbert Read, “Hint Sanatı”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.14, s.3.

Yazıda Hint sanatının özellikleri ele alınmış, Uzak Doğu sanatı ve Hristiyan sanatı ile kıyaslaması yapılmıştır.

Sanatın sırrına varmak için yazı diline ihtiyaç duyulduğu düşünülse de sanatın simgelerinin olduğu ve bu simgelerle kendini oluşturduğu ifade edilmiştir. Hint sanatının insanlara bilinmeyeni keşfetme ihtiyacı hissettirdiği, insanların her sanat eserine daha geniş perspektifle yaklaşımlarını sağladığı

⁶ Odysseus’in hanlık sürdüğü ada. Odysseus, Trova dönüşü, uzun, çetin bir yolculuktan sonra varır adasına. (Kavafis, 1961: 2)

anlatılmıştır. Uzak Doğu sanatı derinlere inmeye gerek kalmadan kavranabilen bir sanatken, Hint sanatının daha yoğun bir sanat olduğu vurgulanmıştır.

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Eğri Uzun”, *Türkçe*, S.14, s.3.

Şiirde, farklılıklarla var olan güzellikler anlatılmaktadır. Farklılıkların ayrışmaya değil, gökkuşağının renkleri gibi bir ahenk oluşturmaya yol açtığı vurgulanmaktadır. Mübalağanın, tezatın ve benzetmelerin olduğu bir şiirdir.

“Ayrılmış mıyız,
Bir düzey mor, bir dikey kırmızı,
Uslardan, gece gündüz, uluslardan
Uzayda uzayda
Yatalım yatalım” (Dağlarca, 1961: 3).

Hasan Âli Yücel, “Türkçeyi Sevmeyene”, *Türkçe*, S.14, s.4-5-7.

Derginin tezimiz açısından en önemli gördüğümüz ve en çok beğendiğimiz eleştiri yazısıdır. Hasan Âli Yücel, Türkçeyi sevmeyenlerin Türk Dil Bayramı’nı kutlamasına adeta izin vermemektedir. Ağır eleştirileri barındıran; örneklerle ve birtakım alıntılarla bezenmiş bir yazı olan “Türkçeyi Sevmeyenlere” deneme üslubuyla kaleme alınmıştır. Hasan Âli Yücel’in anlatımı o kadar etkileyicidir ki okuyan herkesi dil bilincini sorgulamaya yöneltmektedir.

Türk Dil Bayramı’nı “şekersiz, davulsuz, zurnasız, salıncaksız, atlıkarıncasız” (Yücel, 1961:4) bir “bayram” olarak nitelendirmiş, Öz Türkçeye karşı olanları “anasını sevmeyen bir çocuğun soyunu sevmeye kalkması” (Yücel, 1961:4) olarak değerlendirmiştir. Dolayısıyla Hasan Âli Yücel’e göre Türkçeyi sevmeyenler büyük bir çelişki içindedirler. Ona göre dil bilinci olmayanlar çok önem teşkil etmez. Ünlü yazarlar ve şairler, dil bilinci olanlarla “Ziya Paşalar, Ahmet Mithatlar, Şemsettin Samiler, Ziya Gökalpler, Yunus Emreler, Sultan Veledler” bir aradadır. Ayrıca yazar gelecek nesilden de çok umutludur.

Yazar, Türkçeyi sevmeyenlere; Arapça, Farsça terkipler olmadan yazı yazılamayacağını iddia eden Cenap Şehabettin’in bile bugün terkip kullanıyor diye okunmadığını hatırlatır. Hasan Âli Yücel bir öz eleştiri de yapar. Bir zaman kendisinin de “acayip” kelimeler kullandığını, dolayısıyla dilini sevmeyenlerle

benzer hastalığa tutulduğunu anlatır. Fakat zamanın kendisini tedavi ettiğini ve olgunlaştırdığını da ekler. Dahası Osmanlı döneminin en çok okunan yazarının dili en iyi kullandığını düşündüğü Süleyman Çelebi olduğunu hatırlatır. Dil davasının yabancı sözcükleri Türkçeleştirmekten çok daha fazlası olduğunu, eski ve yeni kalemlerin yaptığı sadeleşme denemelerinin Türkçe'nin en saf halini bulmak, Dede Korkut'un tınısını yakalamak amacını taşıdığını anlatır. Fakat ona göre, Türkçeyi sevmeyen bu gayretlerin hiçbirini anlamlandıramaz.

Son olarak, yazdığı yazının belli kişilere yönelik olduğunu düşünölebileceğini fakat gerçeğin böyle olmadığını, yazının belirli bir kişiye değıl bir anlayışa seslendiğini vurgulamış ve Türk diline inanmayanların “gerilik çamurundan yapılmış heykelini” (Yücel, 1961:7) Anıtkabir'e dikeceğini söyleyerek sert bir üslupla yazısını sonlandırmıştır.

De Yayınevi, “Türkçe Dergisi Okuyucularına”, *Türkçe*, S.14, s.8.

Türkçe dergisinin mart ayından itibaren her ay kitap tanıtım gazetesi çıkaracağını ve bu gazeteye ücretsiz sahip olmak isteyenlerin, verilen adres aracılığı ile bu isteklerini dergiye bildirmeleri gerektiğini haber veren bir duyuru yazısıdır.

K., “Dilbilgisinin Önemi”, *Türkçe*, S.14, s.6-7.

Okullarda dil bilgisi öğretimine gereken önemin verilmemesinden yakınan ve bu konuya nasıl çözümler getirilebileceğini sorgulayan bir yazıdır. Neredeyse hiç dil bilgisi öğrenmeden lise bitirmiş öğrencilerin var olduğu, bunun temel sebebinin ise öğretmenlerin aldıkları eğitimin yetersizliği, dil bilgisine gereken önemin verilmemesi, kaynak kitap eksikliği olduğu söylenmiştir.

Dil bilgisinin sadece kitaptan okutularak değıl, metin üzerinde uygulamalı olarak öğretilmesinin kalıcılık açısından önem arz ettiğini vurgulayan yazar, dil bilgisinin müstakil bir ders olarak ele alınmasının doğru bir hamle olacağını savunmuştur.

Nurer Uğurlu, “Ult”, *Türkçe*, S.14, s.6.

Tek dörtlükten oluşan karamsarlığı ve yalnızlığı anlatan bir şiirdir. Dörtlüğün tamamına bir hüznün çökmüş gibidir. Anadolu’nun topraklarında açmış olması gereken bir karanfil, denize düşmüş ve acınası bir durumdadır. Şiirde yalnız kalan bir insanın endişeli bekleyişi konu edilir.

“Denize düşen yoksul karanfil
Bir sen eksiktin Anadolu’dan
O biten yalnızlık benim değil
Korkarım karamsar yaşamaktan” (Uğurlu, 1961: 6).

Melih Cevdet Anday, “Öyle Desene”, *Türkçe*, S.14, s.7.

Yassıda duruşmalarındaki sanık polislerin “korku” demek yerine “ihafe” kelimesini kullanmalarını eleştiren ve bu polislerin Başkan Başol tarafından gereken cevabı aldıklarını aktaran Anday, anayasayı medrese diline çeviren tutumların artık geride kaldığını ve eskiye dönüşün mümkün olmadığını savunmuştur. Melih Cevdet Anday, Büyük Millet Meclisi’nde laiklik ilkesi görüşülürken “Din elden gideyoooo” (s.7) diye bağırarak zihniyetin şimdi de “Dil elden gideyoooo” (s.7) diye feryat ettiğini ama bunun yersiz bir feryat olduğunu yazmıştır.

15. SAYI

Konur, “Dede Korkutla Yeniden İlgileniş”, *Türkçe*, S.15, s.1-7.

Bu yazıda Suat Taşer’in “Aşk ve Barış” adlı Dede Korkut’u anlatan oyunun, Dede Korkut ile yeniden ilgilenme noktasında heyecan verse de oyunun içerik olarak hayal kırıklığı oluşturduğu söylenmiştir.

Oyuna geçmeden önce Dede Korkut’un toplumsal yaşamın izlerini taşıması bakımından eşsiz bir eser olduğu; örgü, deyiş, kurgu açısından da çok güçlü öyküler barındırdığı anlatıldıktan sonra oyunun ayrıntılarına girilmiş ve başarısız olduğuna kanaat getirilmiştir.

D., “Çoğalım”, *Türkçe*, S.15, s.1.

Söz, dil, hayal ve düşüncenin birbiriyle olan ilişkisi incelenmiştir.

Paul Éluard, “Ve Bir Gülüş”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, s.2.

Şiirde sevincin, hüznün, yalnızlığın kısaca hayatın paylaşılacağı bir dost aranmaktadır. Bu konuda şair ümitlidir. Ümitten ziyade çok isteklidir. Dostunu bulacağına kesin gözüyle bakmaktadır. Kesin gözüyle bakmaktadır ki gerçekleşme ihtimali artsın.

“Gece asla tamlaşamaz ki
Olacaktır, değil mi ki diyorum kesin
Belirtiyorum değil mi ki
(...)
Yiğit bir yürek
Uzanmış bir el bir el açık
Uyanık gözler
Yaşamın paylaşıldığı bir yaşam” (Éluard, 1961: 2).

Paul Éluard, “Biz İkimiz”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, s.2.

Şiir başlangıçta iki sevgilinin birlikteyken zamandan ve mekândan soyutlandığını, geleceğe dair pembe hayallerinin olduğunu anlatıyormuş gibi anlaşılabilir, sonlara doğru şiirin sadece bireysel duygulardan ibaret olmadığını, özelden genele yayılan temenniler barındırdığını vurgulamaktadır. Çünkü şiirin sonuna doğru şair, tıpkı suya atılan taşın oluşturduğu haleler gibi sevginin tüm insanları içine alacağına ve mutlu bir gelecek yaratılacağına inanmaktadır.

“Seninle eleleyken biz ikimiz
Nerede olsak sanki evimizdeyiz.
(...)
Herkes birbirini sevecek ve çocuklarımız gülecek
Acıklı bir masal olacak ağlayan yalnız” (Éluard, 1961: 2).

Alfred North Whitehead, “Soyut”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.15, s.2-3.

İngiliz sayı bilimcisi olan Alfred North’un *Bilim ve Çağdaş Dünya* kitabından alınan bir bölüm paylaşılmıştır. Yazı, felsefi bir yazı olmakla beraber terimsel bir dille oluşturulmuştur.

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Soluk”, *Türkçe*, S.15, s.3.

Şiirde gökyüzü çoban türküsüne benzetilmekte ve bu ifade nakarat olarak kullanılmaktadır. Kimin çoban olduğunun belli olmadığı, varoluşun karmaşıklığının anlatıldığı imgelerle örülü bir şiirdir.

“Bir çoban türküsüdür gökyüzü
Hangi sürelerde belli değil
(...)
Sen mi çobansın aklarla kocaman
Ben mi çobanım karalarla karalarla belli değil,
Bir çoban türküsüdür bir çağdır gökyüzü” (Dağlarca, 1961: 3).

Vecihi Timuroğlu, “Yalancı Korku”, *Türkçe*, S.15, s.4-5.

Yazıda 1950-1960’lı yıllar “yalancı çağ” olarak nitelendirilerek bu dönemin insanları eleştirilir, bu insanların değerlerini sömürdüğünün tespiti yapılmıştır. Aslında yazıda “hacılık” konusundan hareket edilerek dinî değerlerin sömürüsüne odaklanılır. Siirt yakınlarında bulunan Veysel Karani türbesinin, oranın halkı için büyük önem taşıdığı, o kadar ki hacca gidecek olanların önce bu türbeye uğradıkları, daha sonra hac için yola çıktıkları ifade edilir. Aksi takdirde gerçek mânâda “hacı” olunamayacağına inanılır. İşte 1950’ler, 1960’ların kötü yönetimi de burada ortaya çıkmaktadır. Yazıya göre Veysel Karani türbesini onarmak için (gerçek sebebin ise oy toplamak olduğu ifade edilmektedir) bir dernek kurulur ve yüklü miktarda para toplanır. Fakat eski bir mezarı onarmak yerine yeni bir cami yapmanın daha mantıklı olduğuna karar veren dernek yetkilileri, cami inşasına başlarlar. Fakat toplanan para yetmez ve cami yarım kalır. Şehre gelen ilgililer yarım kalan camiyi görünce “Siz, demiş ne biçim adamlarsınız. Biz bu mübareğin korkusundan Ankara’da yatamıyoruz. Siz hiç korkmaz mısınız? Çarpar sizi sonra. Bu para ile önce türbeyi yaptırsaydınız. Sonra cami de yaptırırdık.” (Timuroğlu, 1961: 4) derler. Eleştiri niteliği taşıyan bu sözler, yazıda samimi olarak değerlendirilmez. Zira Vecihi Timuroğlu “Evdeki kadınlarının arından korkmayanların Siirt’teki Veysel Karani yatırından korkmaları bir töre (hukuk) sorunu olamaz. Olsa olsa ahlak sorunu olabilir.” (Timuroğlu, 1961: 4) demektedir. Timuroğlu bu durumun

önüne geçebilmek için dinin ve dinî değerlerin sömürülmesine izin vermemek gerektiğini söylemiştir.

Konstantin Kavafis, “Tanrının Antonius’u Bırakmasıdır”, (çev. A. Turan Ofıazoğlu), *Türkçe*, S.15, s.4.

İskenderiye’de ölen Marcus Antonius’un İskenderiye’de, Mısır Kraliçesi VII. Kleopatra ile yaşadıklarına telmihte bulunan bir şiirdir. Şiirde İskenderiye, hem bir şehri hem de sevgiliyi temsil edecek şekilde kullanılmıştır. Şair hem şehrine hem de sevgilisine veda ederek şiirini sonlandırmaktadır. Fakat bu veda ediş hamasi bir edayla gerçekleşmektedir.

“(…)
Yanıp yakılmalarıyla değil korkakların
Son bir kez, dinle doya doya ezgileri,
O gizli alayın eşsiz çalgılarını
Hoşça kal de ona, yitirdiğin İskenderiye’ye” (Kavafis, 1961: 4).

Doğın Türker, “Ne”, *Türkçe*, S.15, s.5.

Bu metin beklemeyi, kaygıyı, korkuyu, kaybetmeyi, kaybolmayı göze alan ama ne yüzle tekrar seveceğini bilemeyen bir kahramanın yazısıdır. Metnin şiirsel bir havası vardır.

Sümer Yurdağöl, “Bakışlar:”, *Türkçe*, S.15, s.5.

Eski kelimelerin kullanımında ısrarcı olanlar eleştirilmiş ve onların bu tutumu toplumumuzun gelişimini engellemek için kasıtlı bir çaba olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda “sanık kelimesi yerine neden maznun kelimesini kullanmıyoruz.” (Yurdağöl, 1961: 5) tartışmasının fitilini ateşleyenler eleştiri oklarının hedefi olmuştur.

Salavko Mihalić, “Sözümün Arkası”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, s.6.

Şiirde en tutkulu ve en etkili sözü bulma çabası vardır. Bu öyle bir söz olmalıdır ki; bu sözün ardı arkası kesilmemeli, “yeter” denilen “artık bunun üstüne bir şey söylenmez” diye düşünülen her şeyi yok etmelidir. Şair bu tılsımlı sözün peşindedir, bu söz bütün cümlelerin sonuna yerleşebilmelidir.

“(…)
Kısacası öyle bir söz ki
Yenilgisini yığitlemelerin
Öyle bir söz ki
Kasıp kavurabilecek
Yeter bulduğumuz her neni” (Miçaliç, 1961: 6).

Salavko Mihalić, “Betğin Köğüklerine Önsöz”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, s.6.

Anın önemini ve zamanın kimseye feda edilemeyeceğini vurgulayan bir şiirdir. Ayrıca maddi veya manevî hiçbir şeyin önceden kimseye ipotek edilmediği, dolayısıyla her şeyin zamanla kazanıldığı veya zamanı geldiğinde de yitirildiği ifade edilmiştir.

“Yok bilselerdi eğer diriler
Bağırıp çağıracaklardı daha yüksek sesle
Bağırıp çağıracaklardı
Bilinsin ki hiç kimseye önceden
Adanmamıştı hiçbir nen” (Miçaliç, 1961: 6).

İmzasız, “Çankaya’dan”, *Türkçe*, S.15, s.6.

Yazıda Falih Rıfkı Atay’ın Atatürk’e dair anılarını topladığı *Çankaya* adlı eserinden yola çıkılarak Atatürk’ün Dil Devrimi konusundaki ileri görüşlülüğü ve kazandığı başarılar kaleme alınmıştır.

Falih Rıfkı Atay, dilin kendi içerisinde değişebilen dönüşebilen, kendini yenileyebilen bir yapıya sahip olduğuna, özellikle Türkçedeki terim sorununa çözüm bulunabilirse gelecek nesle millî bir dil bırakılabileceğine olan inancını

aktardığı bir yazıdır. Yazar, bu konudaki en hayati adımları Atatürk'ün attığını, Türkçeyi devlete, üniversitelere, mekteplere mal ettiğini vurgulamıştır. Çankaya'nın millî bir dilden vazgeçmesinin mümkün olmadığını söyler. Millî dilden vazgeçmeyi düşünenlerin de aslında Türklükten vazgeçtiğini vurgulamış, geçmişe kıyasla artık insanların Türkçeye inandıklarını dile getirmiştir.

16. SAYI

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Anayasa Karşısında”, *Türkçe*, S.16, s.1.

Bu yazıda 1961 Anayasası değerlendirilmiştir. Aylarca üzerinde çalışılan anayasanın dil bakımından Arapça ve Farsça kelimelerle yüklü olması üzüntüyle karşılanmıştır. Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya göre anayasanın temel özelliği “anlatabilmek” tir. Anlatabilmek için de anlaşılır olmak zaruridir. Bundan dolayı anayasanın halkın anlayabileceği ifadelerle yazılması gerektiği savunulmuştur. Bununla ilgili Dağlarca şöyle der: “Anayasalar, dilleriyle ulusallaşmadıkça adına söylendiği ulusun geleceğini kapsayamaz” (Dağlarca, 1961:1). Yazıda yabancı sözcükleri kullanmak yerine, dilimizin yeterliliğini fark ederek kendi düşüncesini kendi diliyle yazan bir anayasa oluşturulmasının gerekliliği savunulur. Fakat tablo biraz vahimdir; çünkü düzenlenen anayasa “millet”, diyor, “ulus” kelimesini bile tercih etmiyordur.

D., “Çoğalım II”, *Türkçe*, S.16, s.1.

Yazıda çoğalımdan kastedilen “tilciklerin çoğalımı”dır. Tilciklerin görme, duyma, tutma, koklama gibi duyulara karşılık gelen sözcükler olduğu ve daha çok tilcik bilen aldıkları eğitimin daha kapsamlı olacağı vurgulanmıştır. Yani tilcikler arttıkça ve nitelik kazandıkça kişinin sözcük dağarcığı da büyür, genişler.

Oktay Akbal, “Türkçeyi Sevmeyen, Türklüğü Sevmez” *Türkçe*, S.16, s.2.

Oktay Akbal bu yazısında milliyetçiliği savunduğu hâlde eski sözcüklerden kurtulamayan, milliyetçiliği Osmanlıca sözcüklerle anlatan kişileri eleştirmiştir. Bu durumun ulusunu sevmek değil sever gibi görünmek anlamına geldiğini söyleyen Akbal, böyle yazarların fikirlerine güven duymanın zor

olduğunu vurgulamıştır. Çünkü yazara göre “tartışma”yla, “münakaşa”yla, “çelişki”yi, “tenakuzu”la yan yana kullanmak doğru değildir.

Doğan Türker, “Alev”, *Türkçe*, S.16, s.2.

Şiirde karanlık çöken bir gökyüzü ve artık bu gökyüzünün aydınlanmasının, yaşama sevincini haykırmasının vaktinin geldiği anlatılmaktadır. Batan güneşle beraber insanların karamsarlığı, kırılganlığı ve tutsaklığı artmaktadır. İnsanların anılarının ağırlığı altında ezildiği ve anılarından kaçmak istediği hâlde çoğu zaman başarılı olamadığından bahsedilmektedir.

“Boz bulutlar sarmış bu göğü. Neden? Neden karanlık çökmüş sığ yörelerine ve her ölümde açan çiçeklerinin öyküsü unutulmuş? Karalar öfkeli mutluluğum olsun benim! Evrenin sapa köşelerinde bitene dek sürececek kırılgın yıldızım: Hangi sönen güneşler sürmüş seni ilkel tutsaklığına ve aklığında kurmuşlar ölümcül ağlarını?” (Türker, 1961: 2).

S. Kandemir Başar, “Dile Uymak”, *Türkçe*, S.16, s.3.

Kandemir Başar’a göre bir dilin yetkinliği, sözcük zenginliği üstüne yapılan araştırmalardan ziyade, yazarlarının ve şairlerinin yapıtlarıyla ölçülebilir. Son zamanlarda yabancı sözcük kullanımının eleştirildiğini söyleyen Başar, bu durumun suçlusunun sözcük bilmeyenler değil o sözcükleri öğretemeyenler olduğunu savunmuştur. Aydınlarla düşenin çoğunluğun bildiği sözcükleri kullanmak değil, çoğunluğu kendi kullandığı sözcükleri öğrenmeye teşvik etmek olduğunu da eklemiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Götürmeden Gitmek”, *Türkçe*, S.16, s.3.

Şiirde, kâinattaki her şeyin hareket halinde olduğu anlatılırken şair bu hareketin gayet yavaş olduğunu anlatır. Hızlı olanı yakalayamama endişesi vardır. Ayrıca bu dünyaya kimlerin gelip geçtiğinin muamma olduğu söylenerek kâinatın suskunluğu ve gizemi vurgulanmıştır.

“Yeryüzünden gökyüzüne
Gökten daha göğe yavaş
İşte gider yavaş yavaş,
(...)
Yavaş dedim, yavaş ne anlaşılmaz,

Anlaşılmaz hızlı ne?
(...)
Kimler gitmiş, kimler kalmış duyulmaz,
Sazları yok,
Sesleri o,
Orasal” (Dağlarca, 1961: 3).

Konur, “Kuralların Değeri”, *Türkçe*, S.16, s.4-5.

Bu yazıda Dil Devrimi’nin gazetelerde, sanatçıların dillerinde hatta devrime karşı olanların bile gönlünde yer ettiğini söyleyen Konur, dil kurallarının ihtiyaç halinde esnetilebileceğini ifade etmiştir. Türkçe türetme sözcüklerin dil bilgisi kurallarına uymadığına dair çok fazla eleştiri geldiğini söyleyen Konur, sözcük türetirken kurallara uymanın gerekliliğini kabul etse de bunun vazgeçilmez bir zorunluluk olmadığını söylemektedir. Çünkü dilimiz bu tür sözcüklerle doludur. Yazarın yabancı bir sözcüğü kullanmaktansa kuralları çiğneyerek oluşturulmuş Türkçe bir kelimeyi kullanmayı tercih ettiğini söyleyebiliriz.

Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, *Türkçe*, S.16, s.4.

On üç başlık altında toplanmış aforizmalar vardır. Bunlar; “Mutluluğum”, “Konuşu”, “Dünya Bilgisi”, “Vademecum-Vadetecum”, “Işğın Bir Dostuna”, “Pas”, “Çıkmak”, “Güçlü Adamın Sözü”, “Dar Tinler”, “Rasgele Çapkın”, “Tartmalık”, “Kof Güvençe Karşı”, “Kadın ve Erkek”. Aşağıda iki tanesine yer verilmiştir:

Dünya Bilgisi

“Ne düzlükte kalınız
Ne de çok yükseğe çıkınız.”

Mutluluğum

“Aramaktan yorulunca
Öğrendim bulmasını
Bana ilk rüzgâr karşıt olunca
Öğrendim tüm rüzgârları yelken yapmasını” (Nietzsche, 1961: 4).

K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.16, s.5.

Abdülhak Hamid’in *Sabr ü Sebat* adlı oyunu üzerine yazılmış bir eleştiri yazısıdır. Oyunun, yazıldığı şekliyle oynanmasının mümkün olmadığı bu yüzden Selami İzzet Seles tarafından sadeleştirildiği ifade edilmiştir. Yazar, oyunu henüz izlemediği için son hâli hakkında yorum yapmamış, sadece oyunun orijinalinde bulunan yabancı sözcükleri çıkarıp yerine Türkçesini koymak gibi kolaycılığa başvurulmamış olunmasını temenni etmekle yetinmiştir.

Vecihi Timuroğlu, “Dar Çağ”, *Türkçe*, S.16, s.6-7.

Vecihi Timuroğlu yazısında bir dosttan bahseder. Bu dost yağmur yağdığında içeri girip camdan dışardakilerin kaçışlarını izlemektedir. Onun bu durumunu mutsuzluktan mutluluk duyma olarak değerlendiren Timuroğlu, doğanın bize büyüleyici gelmesini; onu dışarıdan gözlemliyor olmamıza bağlamaktadır. Yazar bu görüşünü, bir yanardağdan fışkıran lavın içinde olunmadığından yanardağın ihtişamını görebilmek ya da dalgaların içinde boğuşulmadığından o dalganın ahengini fark edebilmek olarak nitelendirmiştir. Toplumsal olaylar da dışarıdan bakılarak değil, içinde bulunarak anlaşılabilir. Dolayısıyla Vecihi Timuroğlu’nun vermek, istediği mesaj toplum için yazan bir sanatçının mutlaka toplumun acılarına ve sevinçlerine ortak olması gerektiğidir.

Besim Çiçek, “İmge Kız”, *Türkçe*, S.16, s.6.

Şiirde hayali kurulan sevginin ve sevgilinin rüyasından uyanmanın verdiği acı vardır. Böylesi bir sevgilinin hayali bile şairi çok mutlu etmiş, hayalin yokluğu da aynı derecede üzmüştür. Şair tutkularından ve özlemlerinden vazgeçmeyeceğini, sevginin varlığıyla varlığına değer kattığını söylemektedir.

“Soyunamam yakıcı tutkulardan
Yollarımız böyle çok uzakken
Sonsuz bir üzüncü içindeyim bir mavilikte
Yoğlunla varlığına uçarken” (Çiçek, 1961: 6).

C. G. Jung, “Çağdaş Sanat”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.16, s.7.

Çağdaş sanatın estetik sorunlarla uğraştığı zannedilirse de gerçekte ruh terbiyesini üstlendiği ifade edilmiştir.

Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, *Türkçe*, S.16, s.8

Suler’in ağzından, Tolstoy’un uzaktan gelen “giysilerinin düğmeleri güneşte pırıl pırıl, mahmuzları şakırdayan, tek bir gövde gibi adım atan” (Gorki, 1961: 8) iki erle nasıl karşılaştığı ve onların durumuna nasıl tepki verdiği anlatılmıştır. Gördüğü askerlerle ilgili Tolstoy şunları söylemiştir: “Ne büyük bir alıklık gösterisi! Kamçıyla eğitilmiş hayvanlar gibi” (Gorki, 1961: 8).

17. SAYI

Konur, “Yönetim Dilimiz”, *Türkçe*, S.17, s.1.

Bu yazı, yeni anayasa tasarısı hakkında yazılan bir metindir. Konur, halkın 27 Mayıs’a destek verdiği gibi anayasaya da destek vereceğini savunmuştur. Ona göre hazırlanan tasarı anayasanın kendisi olarak görülebilir. Anayasanın dilinin beklendiği kadar sade olmadığını söyleyen Konur, buna rağmen anayasanın 1952’de 1924 Anayasası’na geçen D.P. iktidarının yaptığı anayasa çalışmasına kıyasla çok ileri bir seviyede olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yeni anayasa çalışmalarının Karamanoğlu Mehmet Bey için yapılan kutlamalara denk gelmesi de mutlulukla karşılanmıştır.

D., “Dil Değirmisi”, *Türkçe*, S.17, s.1.

Dilin bizi saran bir çember olduğu ve bu çemberin bize olan uzaklığının sözcüklerle olan ilişkimiz ile bağlantılı olduğu ifade edilmiştir.

Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, *Türkçe*, S.17, s.2.

Gorki’nin *Aşağı Derinlikler* adlı oyunu hakkında Tolstoy’un yorumunu istemesi üzerine yazılmış bir anı yazısıdır.

T., “J. Eckmann’ı Uğurlarken”, *Türkçe*, S.17, s.2.

Başlıktan bu yazının bir nekroloji olduğu düşünülebilir ama bu yazı bir biyografi ve teşekkür yazısı niteliğindedir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili uzmanı olarak uzun süre görev yapan ve pek çok öğrenci yetiştiren Macar asıllı J. Ecmann’ın yurdumuzdan ayrılış haberi duyurulmuş ve Türkiye’de yaptığı çalışmalar paylaşılmıştır.

S. Kandemir Başar, “Dil Gücü”, *Türkçe*, S.17, s.3.

Yazar bu yazısında, dil gücünün makine gücünden üstün olduğunu ve uygarlıkların gelişmişlik seviyesinde doğrudan etkisi olduğunu anlatmıştır. Bugün Yunan, İngiliz ve Fransız uygarlığından bahsediliyorsa bunun Homeros, Sokrates, Shakespeare, La Fontaine, Montaigne gibi yazarların çabaları sayesinde olduğunu söyleyen Kandemir, bizim de bu örneklerden yola çıkarak dilimize, makineleşme sevdasından daha fazla önem vermemiz gerektiğini vurgulamıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yu”, *Türkçe*, S.17, s.3.

Şiirde, acı içerisinde gözlerini ufka doğru diken, nesli tükenen ya da tükenme tehlikesi ile karşı karşıya kalanlar anlatılır. Şair bunların içinde olup olmadığını sorgulamaktadır. Bunu da her bendin sonunda tekrar eden: “Yıldız mı dağ mı uyku mu gökler mi ben miyim?” sorusuyla yapmaktadır.

“Yularlarını çıkarmışlar azgın atların Timurlenk ordularında
(...)
Yunus balıkları mı timsahlar mı mamutlar mı yokolan yokolan,
Yıldız mı dağ mı uyku mu gökler mi ben miyim?” (Dağlarca, 1961: 3).

Vecihi Timuroğlu, “Bir Devrimin Yıldönümünde”, *Türkçe*, S.17, s.4-5.

Bu yazıda, Vecihi Timuroğlu Kurban Bayramı’nda gittiği camide yaşadıklarını anlatmıştır. Caminin hocasının insanlara siyasî mesajlar verdiğiine şahit olmuştur. Hoca vaaz verdiği insanlara; “Tiyatroya, sinemaya gitmeyin, roman okumayın” demektedir. Aksi takdirde dinin elimizden kayıp gideceğini söylemektedir. En son Atatürk’e dil uzatınca kendisine hakip olamayıp yüksek sesle hocaya karşı geldiğini söyleyen Timuroğlu, bu tarz “Menderes oyculuğu” hocaların çok olduğunu ama Türkiye’nin hiçbir zaman şeyhlerin memleketi olmayacağını ifade etmiştir.

Doğan Türker, “Kan Boyu”, *Türkçe*, S.17, s.4-5.

Bu metinde, Doğan Türker’in yakında çıkacak olan *Gecebarı* adlı eserinden bir kesit sunulmuştur. Kaçış, mutluluk, korku, karanlık gibi kavramların işlendiği şiirsel bir metindir. Metinde, eğer bir nedeni varsa korkunun devam edeceği, mutluluğun tanımının yapılması için dayanma gücünün kalmaması gerektiği vurgulanmaktadır. Metnin genelinde bir arayış, bir sorgulama vardır. Yazarın bu kavramlara olan yaklaşımı şu şekilde ifade edilmiştir:

“(…)

Uzak olur acıların ereği, korku sürer varsa eğer nedeni, niteliği

(…)

Ya mutluluk? Yanıtlanır kanmaya gücümüz kalmayınca belki” (Türker, 191961:4).

Arslan Kaynardağ, “İstanbul Folkloru”, *Türkçe*, S.17, s.6.

Yazıda, Mehmet Halit Bayrı adlı Halk Bilimi uzmanının *İstanbul Folkloru* adlı kitabının satışındaki ani patlamanın iç yüzü anlatılmaktadır. Kısa bir araştırmadan sonra işin iç yüzünün anlaşıldığını ifade eden Kaynardağ, kitabın satışındaki artışın sebebinin kitabın içindeki büyücülük bölümleri olduğunu öğrenmiştir. Toplam 17 sayfa tutan kitap aşağıdaki başlıkları içermektedir:

“Aşka ait büyüler, soğutmak ve ayırmak için yapılan büyüler, kaçağı tutmak, uzaktaki bir kimseyi geri getirmek için yapılan büyüler, dil ve uyku bağlamak için yapılan büyüler, çeşitli büyüler” (Kaynardağ, 1961: 6).

Kitabın bu yüzden satıldığını öğrenen Arslan Kaynardağ, gerçek eğitimi hayata geçirmediği batıl inançların sürüp gideceğini ifade ederek yazısını sonlandırmıştır.

Philippe Soupault, “Akarsu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.17, s.6.

Şiir akarsuya yazılmış bir güzellemedir. Okunduğunda, akarsuların akla gelmeyen özelliklerinin keşfedildiği görülür. Şair akarsuyun dalgalarını saça benzetmektedir. Geceyi ise akarsuyun omuzlarına örttüğü kürke benzetmiştir. Şiirin ilerleyen mısralarında, akarsuların kıymetinin bilinmediği bu yüzden saklı bir hazine olarak kalacakları vurgulanmaktadır. Ayrıca akarsular kıvrımlı dudaklara ve çayırklar üzerinde kıvrılıp yatmış yılanlara benzetilmiştir.

“(…)
Gemilerin dümen suyu saçların senin
Gece, kürkün
Üzerinde uyuyan gölgeler kabukların.
Tanımak isteyen yok seni artık
Sen o bilinmez yıldızın gözlerinden akan
Bolluk saçan gözyaşları
Ama bilinmeyecek hiç o cılız kaynağın
(…)
Akarsu, kıvrım kıvrım dudaklar örneği
Ve şu canım çimenlikte uyuyan yılan örneği” (Soupault, 1961: 6).

K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.17, s.7.

Yazıda, İstanbul’da bir süredir çıkmakta olan *İmece* adlı dergi üzerine okurlar imeceyi yapanlara “imeci” mi yoksa “imececi” mi denilmesi gerektiğini tartışmaktadır. Yazar, bu konuda sözcüğü ekine köküne ayırarak “imeci” kullanımının doğru olduğunu söylemiştir. Ayrıca yazar “bedhah” sözcüğü ile “bedbaht” sözcüğünün karıştırıldığını, “bedhah” ın Atatürk’ün Nutuk’ta:

“İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhili ve harici bedhahların olacaktır.” (K. , 1961: 7) şeklinde kullandığı gibi farklı bir anlama geldiğini açıklamıştır.

Burhan Garip Şavlı, “Cezayir Menekşeleri”, *Türkçe*, S.17, s.7.

Burhan Garip Şavlı, Cezayir’in Fransa’ya ait olmadığını şiiriyle anlatmaktadır. Cezayir halkını mor menekşeye benzetmiş, Avrupa’nın mor menekşenin m’sini bile duymak istemeyen, onu önemsemeyen bir konumda olduğunu vurgulamıştır. Bahsettiği menekşeler kokusunu yitirmiş ve dargındır. Şairin mor rengi seçmesinin sebebi rengin duygusallığın ve tutkunun sembolü olmasıdır. Şaire göre Cezayir halkı yaşadıklarından ötürü üzgündür, fakat özgürlüğünün tutkunudur.

“Kim demiş Cezayir Fransa’nınmış
(...)
Değil, değil
Ben bir menekşeyim
Kokusuz, dargın
(...)
Onlar sevmiyorlar menekşeleri
İstemiyorlar m’sini morun” (Şavlı, 1961: 7).

İmzasız, “Kalkınacaksak Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.17, s.7.

Bu yazıda, Urfa’nın Hilvan ilçesi, Kavalık Köyü öğrencilerine gönderilen birkaç kitabın öğrencileri nasıl mutlu ettiğinden bahsedilmektedir. Bu mutluluğun devamı için dergi okurlarından kitap gönderme kampanyasına katılmaları istenmektedir.

Besim Çiçek, “Merkürden Güneşe”, *Türkçe*, S.17, s.8.

Şiirde şair kendisini Merkür olarak, sevgilisini de Güneş olarak tanımlamaktadır. Sevgilisini “anımlar evreninin güneşi”, kendisini ise güneşin etrafında dönen binlerce gezegenden sadece birisi olarak gören şair, sevgilinin

etrafında pervane olmaktan memnundur. Çünkü sevgiliye ne şekilde olursa olsun yakın olmak seven kişinin en büyük mutluluğudur.

“Anlamlar evreninde bir güneş
Çevresinde binlerce gezegen
Onlardan bir ben
Adım Merkür
Bir çekiciliğin, güzelliğin vardı güneşim
Kapsıyordu çevremi ta öteleri
Yakarcasına bir sıcaklık akıyordu üstüme
Bir esriklik içime” (Çiçek, 1961: 8).

Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, *Türkçe*, S.17, s.8.

Metinde, toplam dokuz başlıkta ele alınmış deyişler bulunmaktadır. Bu başlıklar sırasıyla şunlardır: “Gelecek”, “Soğukluk”, “Heraklitizm”, “Çok Kurnazların İlkeleri”, “Yorgun Kişilerin Düşünüşü”, “Diplerin Adamı”, “İniş”, “Zor”, “Ecce Homo (İşte Adam)”. Bu deyişlerden iki tanesi aşağıdaki gibidir:

“GELECEK
Geleceğimin yanında olmasından hoşnud kalmam;
Yukarıya ve uzağa gitmeli o
Yıldızım olması için başka ne yapabilir ki o?

ZOR
Beni seçmede özgür bıraksalar
Küçük bir yerim olsun isterim
Cennetin iyi bir köşesinde
Ve en iyisi de kapısında” (Nietzsche, 1961: 8).

18. SAYI

Konur, “Bilgisizliğimiz”, *Türkçe*, S.18, s.1.

Bu yazıda, dil çalışmaları arttığı hâlde Türkçenin yeteri kadar incelenmediği ifade edilmiştir. Türkçenin hâlâ donanımlı bir dil bilgisi çalışmasına ihtiyacı olduğu vurgulanmıştır. Konur, Türk dilinin herkes tarafından bilinen özelliklerinin göz önünde bulundurulmasının yanlış kelime kullanımının önüne geçmek için yeterli olacağını düşünmektedir. Bu yazının amacı Türkçede dil bilgisi çalışmalarının eksikliğinden yakınanlara, alana dair

yapılan çalışmaları tavsiye etmektir. Bu alışma da Muharrem Ergin'in *Türk Dil Bilgisi* adlı eseridir.

D., “Anlam Gerçeği”, *Türkçe*, S.18, s.1.

Sözcüklerin anlamlarının bize nasıl ulaştığını benzetmelerle anlatan bir yazıdır. Sözcüklerin anlamları kuşlara benzetilmiştir. Bu kuşların yeryüzünün ormanları olan insanların dallarına, sonsuz gökten inip ne zaman konacağının belli olmadığı söylenmiştir. Sonra da anlam, olgunlaşması beklenen bir üzüme benzetilerek yazı sonlandırılmıştır.

Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (ev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.18, s.2-3.

Fransa'da “Yeni Romancılar” olarak tanımlanan yazarların insanlar üzerindeki etkileri, özellikle de Fransız edebiyatına katkıları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Aleksandr Puşkin, “Güz”, (ev. A. Özyalçıner), *Türkçe*, S.18, s.2.

Sonbaharı konu edinen bir şiirdir. Sonbahar mevsiminde tarlaların kısırlařtđđı, yaprakların sarardđđı, yemişlerin toplandıđđı ve çevrenin esen rüzgârla birlikte koyu bir dumana büründüđđü anlatılmaktadır.

“Boş, sağır kısırlaşan tarlalar
Yapraklar sararmış
Olgun yemişleri toplamış adamlar
Kuşlar kaışmış.
Toprak kara bulutlarla
Gölgeleniyor derken
Kapladı ortalığı kopkoyu bir duman
Rüzgârlarla konuşan” (Puşkin, 1961: 2).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Göz Gece”, *Türkçe*, S.18, s.3.

Şiirde gece ve göz arasında kurulan ilişki anlatılmaktadır. Şair önce kimin uyuyup uyumadığını sorar, sonra da buna tanık olanın gece mi, gökyüzü mü yoksa kendisi mi olduğunu sorgular. Şiirin ilerleyen mısralarında yıldızlarıyla ve samanyoluyla geceye tanıklık edenin gecenin gözbebeği olduğunu söyler.

“Sayrı atların uyuduğuna
Kocaman kuşların uyumadığı.
Gök müdür gece midir,
Kimin gözüdür açılan, açılan?
Öyle uluyum ki
Yıldızlarıyla, samanyoluyla, karanlığıyla,
Gece uçsuz bucaksız
Görüyorum işte
Gece gözbebeğim” (Dağlarca, 1961: 3).

Vecihi Timuroğlu, “Kulleteyn”, *Türkçe*, S.18, s.4-5.

Kulleteyn, Bitlis’in bir köyünde köylüler tarafından yapılmış küçük bir göldür. Yazıda bu gölün hikâyesi anlatılmaktadır. Bitlis, su sıkıntısı çekmeyen bir Anadolu toprağıdır. Halkı Şafî mezhebine mensuptur. Bu mezhebin önderi onlara akarsuda abdest alınmayacağını, yıkanılmayacağını söylediği için onlar da kendi imkânlarıyla bir havuz oluşturup abdestlerini o suda almaya başlamışlardır. Ama bu durumun hiç sağlıklı olmadığını vurgulayarak birisinin ağzına alıp tekrar geri verdiği suyu, bir diğersinin kendi ağzına aldığına tanık olan Timuroğlu, eski inanışların bir an önce değişmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

İmzasız, “Kendini Beğendirme”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.18, s.4-5.

Şiir, Kızılderililerin oymaklarının kurulmasına yardım eden ve bu yüzden çok değer verilen biri için yazılmıştır. Şiir, bu lidere teşekkür eden başka bir oymak üyesinin ağzından aktarılır. Bu üye, kendi payına düşenler için teşekkür etmektedir. Lider, bu kişiye aydınlık olan yolu göstermiş ve kişinin kendisini bulmasına yardımcı olmuştur.

“Birden göz açıp kapayıncaya dek beni bir ak kişi kıldın
(...)
Akça kıldın yolumu bir kez
Sıkıntı nedir bilmem bundan böyle
Mavilenmem artık
Yukardan indirdin bana sen ak yolu
Beni toprağın ortasına yerleştirdin
Yeryüzünde dimdik dururum artık” (İmzasız, 1961: 4).

Bernard Berenson, “Dörütün Görevi”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.18, s.6.

Sanatın işlevinden bahseden bir yazıdır. Genel anlamda sanatın öğüt veren, eğiten, kışkırtan etkileri olduğu söylenmiş, duygusal anlamda kendisini hissettirdiği gibi biçimsel olarak da kendisini göstermesi gerektiği ifade edilmiştir.

Besim Çiçek, “Yalnızlıktan Çıkarken”, *Türkçe*, S.18, s.6.

Şiirde, duygusal anlamda tutsak olan, kendi içine kapandığı için dış dünyaya merhaba demekte zorlanan ama bunu çok arzulayan birisi anlatılmaktadır. Bu kişi kendisinden kaçmaya çalıştıkça kendisinin esiri olduğunu fark ederek hüznlenmektedir.

“(…)
Kaçmak istiyordum kaçamıyordum kendimden
Gözlerim dönüyordu benden onlara
Usum dönüyordu
(…)
Soluğum acıydı içim yanıyordu
Ayaklarım derilerim çalıyordu beni yerden yere
Özlem doluydum” (Çiçek, 1961: 6).

Ebubekir Kâni, “Tokat’lı Kâni’den”, *Türkçe*, S.18, s.7.

Mehmet Paşa’ya hitaben yazılmış bir eleştiri mektubudur. Mektupta, Mehmet Paşa’nın asıl kendisinin uyması gereken kuralları başkasına öğüt olarak verdiği ifade edilmiştir.

İmzasız, “Kalkınacaksak Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.18, s.7.

Bir önceki sayıda bulunan ve benzer başlığı taşıyan destek-çağrı niteliğindeki yazının aynısıdır. Yazıda, Urfa’nın Hilvan ilçesine gönderilen kitapların yerine ulaştığı söylenmiş ve bu durumun devamının getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Richard Leathem Foylibra, “İnce Memed İçin”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.18, s.8.

Bu yazıda, *İnce Memed* ilk özgün Türk romanı olarak tanıtılmıştır. Osmanlı’da Türk aydınlarının İran ozanlarına öykündüğü, 19. ve 20. yüzyılda ise Fransız edebiyatını örnek aldıkları ifade edilmiştir. *İnce Memed*’in öyküsü anlatıldıktan sonra Yaşar Kemal’in hayatına değinilmiştir.

Saint-John Perse, “Çocukluğum, Canım Benim”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.18, s.8.

Şiirde, şairin hatırında kalan çocukluk anıları anlatılmaktadır. Şair çocukluğunu özlemle hatırlamaktadır. Sokakta oynadıkları oyunları, annelerinin aşağı inip onlara seslenmelerini ve etrafa yaydıkları güzel kokuları, kolalanmış bezleri ve daha nicelerini sevgiyle hatırlamaktadır.

“Çocukluğum canım benim
(...)
Annelerimiz aşağı inecek şimdi
Türlü ot kokuları sürünmüş...
Güzel boyunları var onların
(...)
Kolalanmış bezleri
Ya ev? Ev mi? Çıkıyorlar baksana” (Perse, 1961: 8).

19. SAYI

İmzasız, “Oyun Dili”, *Türkçe*, S.19, s.1-8.

Ulvi Uraz tarafından kurulan “Dost Oyuncular” adlı tiyatro topluluğunun “Tiyatronun yüzde ellisi dildir” (İmzasız, 1961: 1) sözü üzerine Ulvi Uraz ile yapılan demeç paylaşılmıştır. Ulvi Uraz dilin sadece metinlerden oluşmadığını, konuşmanın da dilin gelişiminde çok önem taşıdığını, hatta gerçek dilin burada yaşadığını inandığını ifade etmektedir. O yüzden Dil Devrimi’nin konuşma diline önem vermesi gerektiğini vurgular. Bu konuda Fransa’yı örnek gösteren Uraz, Fransız çocuklarının ellerindeki metinlerle oyunları izlediklerini söylemektedir. Kendisi de hem konuşma hem yazma konusunda dilin kullanımına dikkat ettiğini, oyunlarını bu ekseninde oluşturduğunu, çoğu zaman halkın anlayacağı sadelikte, akıcı bir dil kullanmaya çalıştığını vurgulamıştır.

D., “Dil’le Uyanmak”, *Türkçe*, S.19, s.1.

İnsanın kelime hazinesini genişlettikçe, sözcüklerin anlamına vardıkça, kendini doğru sözcüklerle ifade etmeye başladıkça gerçek anlamda uyanacağını anlatan bir yazıdır.

İlhan, K., Mimaroglu, “Yeni Seslerde”, *Türkçe*, S.19, s.2.

Elektronik müzik konulu bir yazıdır. “Manyetefon” adı verilen sistemin Almanlar tarafından İkinci Dünya Savaşı sırasında bulunduğu anlatılır. Sistemin, sesi olduğundan daha hızlı ya da yavaş kullanmak, sesi tersinden okumak, sesin vurgusundan yararlanmak gibi sesin farklı şekillerde kullanılmasına olanak tanıdığından bahsedilmiştir.

İ.,Turgeniev, “Serçe”, (çev. A. Özyalçın), *Türkçe*, S.19, s.2.

Bir serçenin, yuvadan düşen yavrusunu yemek üzere olan köpeğin önüne kendini atarak gösterdiği cesaretin, yazarda yarattığı şaşkınlık sonucu yazılmış

kısa bir hikâyedir. Yazar bu olaya tanık olduktan sonra sevginin ölüm korkusunu bile yeneceğine inanmaya başlamıştır.

Orhan Asena, “Oyundan Ayrılırken”, *Türkçe*, S.19, s.3.

Sanat ve sanatçı üzerine yapılmış bir röportajdır. Orhan Asena sanatı bir maratona benzetmiştir. Bu maratonda hızlı hareket eden aradaki farkı açar ve zirveye yerleşir. Dolayısıyla Orhan Asena’ya göre maratonun ilk düdüğüyle çıkışı yapan koşucu ilk sıçrayışta hangi dala ulaşırsa o dal artık onundur. Yine kendisine, ustalığı önemseyip önemsemediği sorulmuştur. Çünkü fikirleri, ustalık kavramını yadsıdığı yönünde değerlendirilmiştir. Orhan Asena ise öyle olmadığını, sadece her başarıyı usta olandan beklememek gerektiğini vurgulamış ve eklemiştir:

“Dörütçüyü bu kadar etken kılan, ona bizim insan gözlerimize görünmeyen gizleri sunan onun yaratılışındaki özgeliktir. Onun dörütçü içgüdüsüdür, sezgisidir, esinidir. Bu sonradan edinilmez, varsa sonradan işlenir, hepsi bu” (Asena, 1961: 3).

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Masallarla Gelen”, *Türkçe*, S.19, s.3.

Şiirde kuşlarla konuşulur, kuşlardan akıl alınır, dolayısıyla şiirin başlığı da buradan gelmektedir. Şiir masal dünyasındaymış gibi kuşların ve çobanların önderliğinde yol kat edilir. Şiirin sonlarına doğru, kelimelerin ifade edemediğini ellerin anlatabildiği de söylenmiştir.

“Dedi beni kuşlar
Ayın yakın olduğunu
Gittik gittik
Çoban nelerden sonra güzel
İnanmakla, düşünmekle, ummakla,
Yıldızlar güzel içeri” (Dağlarca, 1961: 3).

Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.19, s.4-5.

Yazıda “doğrulum” olarak sıkça kullanılan bir kelime üzerinden yüzeyde görünen ile derindeki farkı anlatılmıştır. Herhangi biri için takılan sıfatların gerçekte ne anlama geldiği, bunun hangi “kıpırtıların” sonucu ortaya çıktığı irdelenir. Yazar, eserlerindeki karakterleri “doğrulum” açısıyla değerlendirmiştir.

Jules Supervielle, “Bir Ozan”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.19, s.4.

Kişinin iç dünyasının derinliğini ele alan bir şiiirdir. Şair iç dünyasına yaptığı yolculuğa her zaman yalnız çıkmadığını, giderken yanında birilerini de götürdüğünü söylemektedir. Ancak götürdüğü bu misafirlerin kolay kolay dış dünyaya çıkamayacaklarını vurgular. Şair, iç dünyasını soğuk mağaralara benzetmektedir. Ve bu mağaralarda batmış gemiler bulunmakta, bu gemilerin mürettebatı ise bir insan yığınını oluşturmaktadır.

“Hep yalnız inmem ben içimin derinliklerine
Sürüklerim kendimle birden bir çok canlı varlık
Soğuk mağaralarımın girecek olanlar
Umarlar mı oradan bir an bile çıkmayı?” (Supervielle, 1961: 4).

Besim Çiçek, “Kendini Tümleme”, *Türkçe*, S.19, s.5.

Şiirde, acı çeken şairin yatağıyla bütünleşerek bir nevi eşyaya dönüşmesine şahit oluruz. Bu şairin acılarının sebebi onu anılarının rahat bırakmamasıdır. Şair de bu ıstıraptan uyuyarak kurtulmaya çalışır.

“El ayak oluyordu yataklar
Soluğu solumak istediği soluk
Gözlerinden kopuyordu yüzü
Gözleriyle doğuyordu gözleri

Anılar dürtüklüyordu sivri başlarıyla,
Özlemini yaratıp sevmemesi için
İssız bir gecenin yalnızlığında
Kendini tümlüyordu acılarıyla” (Çiçek, 1961: 5).

Vecihi Timuroğlu, “Kim Uyur, Kim Uyanık?”, *Türkçe*, S.19, s.6.

Bu yazıda, 1929 yılında anayasada yapılmak istenen bazı değişiklikler karşısında “kara erke ile Atatürkçülerin” verdiği tepkiler kaleme alınmıştır. Vecihi Timuroğlu eski bir “demirkıratın” bir köylü ile olan konuşmasına tanık olmuş ve bunu yazısına eklemiştir. Timuroğlu, demirkıratın köylüyü adeta “ağuladığını” (zehirlediğini) ifade etmiştir. Öyle ki köylüye anayasa hakkında ne düşündüğü sorulduğunda; “Bu anayasa iyi değilmiş.” (Timuroğlu, 1961: 6) cevabını almıştır. Timuroğlu’nun burada anlam veremediği, bir tane bile hayır oyu almaması gereken anayasanın, gerektiği değeri nasıl göremediğidir.

William Faulkner, “Albert Camus”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.19, s.7.

Camus’e göre “saçma” bir evrenin içinde doğmuş insanın özgürlüğün farkına vararak yapabileceği tek eylem, başkaldırmaktır. Aksi takdirde o kişi yaşayan bir ölüdür. Bu yüzden Camus başkaldıranlardan yana olmuştur. Mücadele etmeden, düşünmeden, sorgulamadan, kabullenerek acı çekmeye karşı koyması “durmaksızın soğuktan acı çekmeye karşı koyması” (Faulkner, 1961: 7) şeklinde nitelendirilerek yazı sonlandırılmıştır.

Camus’nün inanmak için çabaladığı fakat başarılı olamadığı vurgulanmıştır. “Ölümün başka bir yaşamaya açılan bir kapı olduğuna inanmak istemiyorum, bana göre ölüm kapanan bir kapıdır.” (Faulkner, 1961: 7) sözleri aslında inanmak için ufak bir kapı aralığı gözlediği şeklinde değerlendirilmiştir. Pek çok sanatçının kendini arayarak, kendi varoluşunu sorgulayarak yaşamını tükettiği, bu sanatçıların kendi içinde sorduğu sorular olduğu fakat bu soruların yanıtlarını ancak Tanrı’nın bilebileceği vurgulanmıştır. Bu bağlamda yazının sahibi olan William Faulkner, Albert Camus’ya, Nobel Ödülü’nü aldığı anda bir telgraf çektiğini ve şöyle yazdığını söylemiştir: “Durmaksızın kendini arayan ve soran ruha selam. Tanrıya inanmak istemiyorduydu, niçin bundan ayrılmadı?” (Faulkner, 1961: 7).

Cengiz Bektaş, “Gece Kardeşim”, *Türkçe*, S.19, s.7.

Şiirde dost olarak nitelendirilen gece anlatılmaktadır. Şiirde gece ile daha çok açığa çıkan yalnızlığın ve korkuların gerçekliği sorgulanmıştır.

“Sen oldum olası gece
Yeşilin erir karanlıkta
Birikintilerde susukluğun
Yalnızlığın gerçeksin” (Bektaş, 1961: 7).

Şinasi Tekin, “Uygur Betikleri”, *Türkçe*, S.19, s.8.

Uygurca metinlerin Türk kültür çalışmalarında önemli yer taşıdığı, Radloff, Müller gibi araştırmacıların Uygurca üzerinde hangi araştırmaları yaptığı üzerinde durulmuş ve Türkiye’de Şinasi Tekin’in Uygurca üzerine araştırma yapan önemli isimlerden biri olduğu vurgulanmıştır.

20. SAYI

Samim Kocagöz, “Oyuncu Dili”, *Türkçe*, S.20, s.1-8.

Samim Kocagöz, derginin bir önceki sayısında çıkan Ulvi Uraz’ın oyun dili ve oyuncular hakkındaki görüşlerinin paralelinde bir yazı yazmıştır. Önce Ulvi Uraz’ın hem bir oyuncu hem de yönetici olarak dil ile ilgili fikir beyan etmesinden hoşnut olduğunu ve bunun pek çok aydın için örnek olması gerektiğini söyleyen Kocagöz, genellikle karşılaştığı oyuncuların oyun yazarlarını küçümsediğini ifade etmiştir. Hatta rolü dışında oyun metnini okumayanların bile olduğunu, yazarı oyun provalarına almayanların bulunduğunu üzümlere anlatmıştır. Samim Kocagöz’e göre olması gereken Ulvi Uraz’ın bakış açısı ile dile ve yazara bakmak, yazara gereken değeri vermektir.

D., “Genel Usla Birleşirken”, *Türkçe*, S.20, s.1.

Bu yazıda, kişinin varlığı ya da kendi dışındaki varlıkları kavrama yeteneği arasında ilişki kurularak bunların birbirlerinden farklı şeyler olduğu

söylenmiştir. Varlık olarak ele alınan “özdek” in kavranabilen nesnelerden ayrı düşünülemez oluşu, kişinin “us” u olarak verilen anlamlandırma yeteneğinin ise kişiden kişiye değiştiği ifade edilmiştir.

Orhan Asena, “Güzel ile Yeni”, *Türkçe*, S.20, s.2.

“Yeni olmak için nasıl olmalı sizce?” sorusuna Orhan Asena, “Yeni bugünden yarına kalmaz eskir, daha doğrusu eskiyebilir. Dörütçüye eskimeyecek olan, sağlam olan, güzel olan gerekli. Sophokles iki bin beş yüz yılı aşabilmişse güzel ve sağlam olduğu içindir. Bugün onun yapıtlarına yeni diyemeyiz, ama örneğin bir Oidipus’u soluğumuz kesilerek izleyebiliriz.” (Asena, 1961: 2) şeklinde yanıt vermiştir. Yeniyi güzel ve sağlam kavramları içerisinde değerlendiren Asena için yeni, yeniliğini koruyabildiği sürece güzeldir.

L. Tolstoy, “Yaşlı At”, (çev. A. Özyalçınar), *Türkçe*, S.20, s.2.

Doksan yaşında Pimen Timofeyeviç adında bir insanla, yine çok yaşlı bir at arasında bir tür benzerlik kurulan bir hikâyedir. Ata binmeyi çok seven dört kardeş vardır. Fakat bu kardeşlerin binecek atları yoktur. Sadece Voronok adını verdikleri yaşlı ata binmelerine izin verilmektedir. Bir gün dört kardeşten üçü yaşlı ata aynı anda binerken sıra sonuncu küçük kardeşe gelince, at yorgunluktan olduğu yerde kalakalır. Öfkelenen ve ata binip onu nasıl hızlı koşturabildiğini kanıtlamak için sabırsızlanan küçük kardeş, var gücüyle ata vurmaya başlar. Bunu gören amcası da yaşlı atı doksan yaşındaki Pime Timofeyeviç ile kıyaslar:

“(…) Gerçekten de iyice yaşlıdır o, tıpkı bizim Pime Timofeyeviç gibi. Gücünüze güvenerek biner miydiniz Timofeyeviç’in sırtına, onu da sopayla koşturur muydunuz, acımaz mıydınız ona da?” (Tolstoy, 1961: 2) diyerek atların da bir can taşıdığını vurgulamıştır.

İ. Kutluk, “Türkçeye Karşı”, *Türkçe*, S.20, s.3.

Türkçe sözcüklerin kullanımı konusunda gerekliözenin gösterilmediğini anlatan bu yazıda, söz konusu durumun gerekçeleri ve bu konuda neler

yapılabileceği ele alınmıştır. Türkçe sözcüklere karşı ön yargıyı kırmanın temel şartının eğitim olduğu dile getirilir. İyi bir eğitim ile iyi sonuçlar alınabilir. Dolayısıyla eğitim üzerine odaklanılmalıdır. Okulda gösterilenin günlük hayatta da uygulanması gerekir. Aksi takdirde kalıcılık sağlanamaz. Bununla ilgili Kutluk şöyle demektedir:

“Çocuk okulda iken alıştığı, sevdiği, benimsediği tilcikleri, terim ve deyimleri dışarda bulamıyor pek. Okuldan ayrılica bu bağlar temelli kesiliyor, sözlüğü kısırlaştırıyor. Yaşadığı ortamın dili, kendi bildikleri ve benimsediklerine yabancıdır çünkü. Önce anlamazlar sanısıyla kullanmıyor, kullanmaya kullanmaya da unutuyor, bir süre sonra da kullanmak istemiyor artık” (Kutluk, 1961:3).

Metinde anlaşılma korkusu, eskiye bağlılık, alışkanlıklardan vazgeçememe ya da eleştirilme endişesi, Türkçenin kendi kimliğine kavuşması önündeki engeller olarak nitelendirilmiştir. Bu konuda okullara, öğretmenlere ve velilere büyük iş düştüğü, okulda öğretilenin günlük hayatta da uygulanması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yaşlanmadan”, *Türkçe*, S.20, s.3.

Şiirde zaman kavramı üzerine odaklanan şair, sevilen şeylerin yaşlandığını sevenlerin ise yaşlanmadığını anlatır. Aslında şiirde sevilenler dışında pek çok şey yaşlanmaktadır. Şaire göre örneğin insanlar yaş alsalar bile yaşlanmamaktadırlar. Gece, soğuk, uyku, dağ, taş, ova... Bu şiirde ölümler bile yaşlı değildir.

“Ama incelir yüzleri, küçülür ayakları,
Derileri aklaşır günleyin.
Bir uzak mavide, bir uzak çağda
Soyların daha da eskidiği soyların
Ama yaşlanmadığı.
Yaşlandığı her gece her gece
Sevilenlerin.
Belki bırakılmış, belki yelsiz yapraksız, belki saç sakal,
Ama yaşlanmadığı
Sevenlerin” (Dağlarca, 1961: 3).

George Williamson, “Eliot’un Eleştiri Yöntemi”, (çev. Akşit Göktürk ve Yurdanur Salman), *Türkçe*, S.20, s.4-5.

Yazı, Eliot’un eleştiri yöntemine ilişkin yorumlarına ve şiir türüne ait sorunlara getirdiği çözüm önerilerine odaklanır. Genellikle bir ozandan bahsederken kendi ozanlığı üzerinden hareket ettiği için eleştirilen Eliot’un bu yaklaşımının yanlış değerlendirilmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca Eliot’un şiirlerinin rastlantısallıktan uzak, geçmiş ile çağını sentezleyebilen bir yapıda olduğu söylenmiştir.

Özdemir Asaf, “AAAAAA”, *Türkçe*, S.20, s.4.

Şiirde güzelin güzelliğinden ve âşığını bu güzellikten ötürü neredeyse ölümün eşiğine getirmesinden bahsedilmektedir. Sevgili çok özlenmektedir ve onun güzelliğini seyretmek seven için artık yeterli gelmemektedir. Aksine bu güzellik karşısında âşık acı çekmektedir.

“Senin birinci mutluluğun güzellik
Senin ikinci mutluluğun güzellik
Senin üçüncü mutluluğun güzellik.
Senin dördüncü mutluluğun özledik.
Yeter gözlere verdiğin anlamsız sergi
Ölümün kapısına yöneldik” (Özdemir Asaf, 1961: 4).

Özdemir Asaf, “Can”, *Türkçe*, S.20, s.4.

İnsanların dış dünyaya karşı tepkisizliğini eleştiren bir şiirdir. Şiirde iyiliğe de kötülüğe de, güzelliğe de çirkinliğe de sessiz kalan, ne övmesini ne de yermesini bilen insanlar “ölü” olarak nitelendirilmiştir.

“Bir türkü söylediler duydunuz mu
Bir kuşu vurdular gördünüz mü
Böyle neden susuyorsunuz böyle.
Güzelliğiniz çoğalıyor, öldünüz mü” (Özdemir Asaf, 1961: 4).

Çetin Remzi Yüreğir, “Ucundaki”, *Türkçe*, S.20, s.5.

Şiirde insanın kötücül tarafı ele alınır ve bu tarafı “şeytan” olarak nitelendirilir. Şeytanın her an, her yerden insanı etkisi altına alabileceği ve en çok insanın dilinin ucunda yaşamayı sevdiği ifade edilmiştir.

“Titrek sesinde usul yankı vardı
İçindeki
Dilindeki şeytan
Bir iğne ucunda
Sağında solunda
Öfkedir
Sarı” (Yüreğir, 1961: 5).

İmzasız, “Ölüm Üstüne İki Sesli Türkü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.20, s.5.

Diyaloglarla yazılan ve anonim Halk şiirlerini andıran bir şiirdir. Şiirde bir çocuğun yemişler oldu mu diye bakmak için bağa gittiği sırada ortalığı cinlerin sardığı, cinlerin gelmesiyle tutsak olanların kurtulduğu, fakat çocuğun ise gözden kaybolduğu anlatılmaktadır.

“-Oğlan bağa gitmiştir
Yemişler oldu mu diye.
-Yemişler olmuştur,
Ortalığı cinler almıştır;
İşte gece de gelmiştir,
Kurtulur tutsak” (İmzasız, 1961: 5).

Konur, “Örneğin Sözü Üzerine”, *Türkçe*, S.20, s.6.

Vatan gazetesinde, Melih Cevdet Anday’ın *Doğu-Batı* adlı eseri üzerine yorumlarda bulunan Konur, yaptığı bazı yorumların delil göstermediği gerekçesiyle eleştirildiğini ifade etmiştir. Bu yazısında eleştirilen noktalara açıklık getirmiştir. Eleştirilen kısım Konur’un Anday için “Hatta yazılarında yanlışlar da bulunduğu söylenebilir.” (Konur, 1961: 6) demesi ve buna örnek vermemesidir. Konur, Melih Cevdet’in “örneğin” kelimesini yanlış şekilde ek

kök ayırımına tabi tuttuğunu, doğru olarak gösterdiği halinin de hatalı olduğunu kendi kanıtları ile açıklamıştır.

Vecihi Timuroğlu, “Tutsak Aydınlar”, *Türkçe*, S.20, s.7.

Yazıda “tutsak aydınlar” ile kastedilen, kendi çıkarları uğruna tüm değerleri sömürmekten çekinmeyen, sarık ile fes, fes ile şapka arasında sıkışıp kalmış kişilerdir. Bu noktada Vecihi Timuroğlu yaşadığı olaylardan yola çıkarak bazı değerlendirmelerde de bulunur. Hekimhan’ın Engüzek Köyü’ne bir yargıç ile gittiğinde, eline tapu geçirmiş bir Bektaş ağasının köylüleri yurtlarından kovmak istemesine ve bunun için haksız yollara başvurmasına, bir başka yerde ise şeyhlik yapan Nurettin Efendi adında birinin namaz kılarken bile haksız kazanç elde etmeye çalışmasına şahit olması Timuroğlu’nu çileden çıkarmıştır. Tahsilli insanların bu tarz tavırlar sergilemesine şaşırان Timuroğlu, böyle aydınlara “kişisel çıkarlarının tutkunu olmuş aydınlar” (Timuroğlu, 1961: 7) adını vermektedir.

Sezer Tansuğ, “Ömer Uluç”, *Türkçe*, S.20, s.8.

Ömer Uluç adlı ressamın, sanatında gerçekçiliğe ulaşmanın yollarını bulduğu için başarıya ulaştığı anlatılmıştır. Gerçekçilikten kastedilen “resmi belli bir çevreye adayabilmek”tir. Bu durum “kuruş” olarak nitelendirilmiş ve resmin yapılma aşaması, son halinden daha değerli görülmüştür.

21. SAYI

Sami N. Özerdim, “Yazın Dili”, *Türkçe*, S.21, s.1.

Bu yazısında Türkçenin artık öz yapısına kavuştuğunu ifade eden Sami Özerdim, roman ve gazete yazarlarının Öztürkçe yazdıklarını belirtmektedir. Yazar, bu saatten sonra geriye dönüşün mümkün olmadığını, eski dili kullananların ise ne denli büyük yapıt ortaya koyarlarsa koysunlar, eserlerinin iltifat görmeyeceğini vurgulamıştır. Özerdim bu konuya dair Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın sade yazdığı için kendisini eleştirenlere verdiği yanıtı, bir tür kanıt

olarak göstermiştir: “Lisanımızda sadeliğin ehemmiyet ve elzemiyeti cidden anlaşıldığı gün edebiyat anlaşılmış olacaktır” (Özerdim, 1961: 1).

D., “Özel Dilimiz”, *Türkçe*, S.21, s.1.

Bu yazıda, iki kardeşin bile farklı dil anlayışlarına sahip olabileceği örneklerle gösterilmiştir. Bu farkın iki alanda karşımıza çıktığı söylenmiştir; birincisi dikey alan, ikincisi düzey alandır. Dikey alan ve düzey alan ağaç benzetmesi ile açıklanmıştır. Nasıl ki bir ağacın en tepesindeki yapraktan köklerine kadar bir ilişki varsa ve bu ilişki düzeyi farklıysa aynı evde, aynı okulda, aynı ülkede yaşayan bireyler arası dil ilişkilerinin de farklı olabileceği anlatılmıştır.

Konur, “On Kasım’da Büyük Söylev’i Okurken”, *Türkçe*, S.21, s.2-3-6.

Konur bu yazısında, 10 Kasım’da *Nutuk*’u okurken hissettiği utancı ve üzüntüyü paylaşmıştır. Bu utancın sebebi, Atatürk’ün açtığı yolda lâıykıyla yürüyememektir. Yazar artık 10 Kasım sabahlarının yas günü değil Atatürk’e ve onun ilkelerine bağlı kalınacağına dair verilecek “söz günü” olması gerektiğini vurgulamaktadır. Zaman zaman yöneticilerin kendi çıkarları uğruna Atatürk ilkelerini çiğneme gafletine düştükleri ama bu ilkelerin mirasçısı olan Türk gençliğinin buna engel olacağı hatırlatılmıştır. *Nutuk*’un henüz herkese ulaşmadığı, pek çok aydının bile onu okumadığı, oysa ezberlenecek derecede okunmuş olması gerektiği söylenmiştir.

L. Tolstoy, “Köylü Taşı Nasıl Kaldırdı?”, (çev. A. Özyalçınar), *Türkçe*, S.21, s.2.

Hikâyede, şehirde bulunan ve insanların hareket alanını kısıtlayan bir taşın bahsedilir. Bu taşın nasıl kaldırılabilceği ve bu durumun kaç mâl olacağı tartışılır. Mühendislerle ve bilirkişilere başvurulur. Kimisi dinamitle patlatılabileceğini, bunun da sekiz bin ruble edeceğini söyler; kimisi ise kaygan bir zemin hazırlanırsa taşın kaydırılabileceğini iddia eder ve bunun için altı bin ruble ister. Fakat köylülerden biri bu işi yüz rubleye halledebileceğini

söyleyerek, taşın büyüklüğünde bir çukur kazarak taşı içine yuvarladıktan sonra üstünün çıkarılan toprakla örtülebileceğini anlatmıştır. Dediği gibi yapan köylü iki yüz rublenin yanında köylülerin de itimadını kazanmıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Anıtkabire Seslenmeler”, *Türkçe*, S.21, s.3.

Andımız’dan yola çıkarak Türklüğün ve Türklerin soy kütüğünün sorgulandığı, bir nevi öz eleştiri yapılarak Atatürk’e -adeta onunla dertleşmek istercesine- seslenilen bir şiirdir. Şiirde Andımız’da geçen “Türklük”, “Doğruluk”, “Çalışkanlık” kavramları sorgulanmaktadır. Türk milletinin çalışkan sıfatını tam olarak hak etmediğinden yakınan şair, diğer milletler uzaya çıkarken bizim “taş tekerlek” dönemlerinde kaldığımızı söyler. Her seçim öncesi akla getirilen söylevlerde yer alan doğruluk, eşitlik ve özgürlük kavramlarını doğru algılayamadığımızdan ve bu kavramları hayatımıza dâhil edemediğimizden yakınmaktadır.

“Türk müyüz Atatürk,
Bu, yeryüzünden –orman orman, savaş savaş-,
Gökyüzüne dek –kartal kartal- besbelli.
Besbelli suların aktığından
Yıldızların parladığına dek, ağarı akız.

Doğru muyuz Atatürk,
Kavaklara bile eğri derken bozkırda,
Toplumun aç gözleri büyürken
Gezerken her seçim öñü kamu alanlarını kucaklarımızda söylevler
Eşitliğe özgürlüğe, ekmeğe karşı?” (Dağlarca, 1961: 3).

Ş. Şahinoğlu, “On Kasım”, *Türkçe*, S.21, s.4-6.

Bu yazıda Şahinoğlu, Atatürk’ün defnedildiği güne tanık olmuş birisi olarak aradan 23 yıl geçmesine rağmen o günü dün gibi hatırladığını yazmıştır. 10 Kasım’da Batı ve Doğu ülkelerinden gelen bandoların, askerlerin, Cumhurbaşkanlığı Armoni Müzikası ile bütün Türk halkının Atatürk’ü son yolculuğuna uğurlamak için beklediğini söyleyen Şahinoğlu, Atatürk’ün Türk milletinin destanını yazdığını söyleyerek yazısını noktalamıştır.

Mısırlı İkhnaton⁷, “Güneşe Övgü”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.21, s.4-5.

Şiirde evrenin büyüleyiciliği ele alınırken bunu sağlayan ve tanrı olarak görülen Aton’a övgüler düzülmüştür. Bu şiir, mitolojik ve mistik bir şiir olarak değerlendirilebilir. Aton, tüm canlıların ihtiyaçlarını karşılayan bir tanrı olarak gösterilir.

“Aton görkemi
Uçmanın en güzel alaca karanlıkları
-Aton yaşamalar öncüsü saygıdeğer
(...)
Sen kişioğlunu yerince yerleştirdiğin
Yaratıksal gereksinimleri doyurup
Ölçülü günlerini bildirdiğin
Sonrası dillerinden derilerine biçimlenip katlanmış
Öbek öbek kişioğlu yeryüzünü tamamlayan
Yaşamalar öncüsü saygıdeğer sen Aton” (İkhnaton, 1961: 4).

Sezer Tansuğ, “Atatürkçülük”, *Türkçe*, S.21, s.5-7.

Anadolu’nun yasaklarla, tabularla 21. yüzyıla kadar düşe kalka girdiğini söyleyen Tansuğ yazısında, bu durumun aşılması gerektiğini vurgulamıştır. Bir toplumun uygarlaşmasının o toplumun “fikir ve yaşama özgürlüğüne” bağlı olduğunu söyleyen yazar, Batı’nın toplumun düzenini bozmadan bu özgürlüğü sağlayabildiği için uygar bir yapıya kavuştuğunu savunmuştur. “1923’te Ortaçağ bağınazlığından kurtulan Türkiye’nin 1950’de yeniden o karanlığa itildiğini” (Tansuğ, 1961: 5) söyleyen Tansuğ; kıyafeti, düşüncesi, yazısı ve yaşayışı ile bir bütün oluşturan, bilim ve fen alanındaki gelişmeleri yakında takip edebilen toplumların başarıya ulaşacağını vurgulamıştır.

⁷ Dördüncü Amenhotep çağında “M.Ö. 1375?-1358?” tarihlerinde yaşamış Mısırlı İkhnaton’dan (İkhnaton, 1961:4)

**Şehabettin Sühreverdî, “Işık Heykelleri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu),
Türkçe, S.21, s.6.**

Şiirde “Işık Heykelleri” ile kastedilen Atatürk’tür. Onun, yurdunda olup bitenlerden hâlâ haberdar olduğu, tüm yaşananları takip ettiği söylenmektedir. Şaire göre yurdunu özlemle anan Atatürk, halkın inançlarını sömüren şeyhlerin yurttan tamamen temizlenmesinden memnundur. Şiirin sonunda tıpkı çakan şimşeğin göz kamaştırması gibi Atatürk’ün de bu dünyadan ışıklar saçarak hızla gelip geçtiği vurgulanmıştır.

“Kızgın bir çölde soyunup heykellerinden
Eski yurdunun özlemiyle tutuştu birden
O ülkeye doğru yüzünü çevirdiğinde,
Eski yurdunun, özlemle seyretti, silindiğini;
Parçalanıp gittiğini kalan şeyhlerin de” (Sehrüverdî, 1961: 6).

Doğan Türker, “Ön Deyi”, Türkçe, S.21, s.7.

Metin, felsefî bir yazı olarak değerlendirilebilir. Varlığın boşlukları dolduramadığı ve varlık ile yokluğun felsefedeki karşılığı anlatılmıştır.

İmzasız, “Yüksel Aslan”, Türkçe, S.21, s.8.

Yüksel Aslan’ın biyografisini ele alan bir yazıdır. Ressam olan Yüksel Aslan’ın adı anıldığında akla ilk gelenin cinsel içerikli resimleri olduğu ama bunun salt bir pornografi değil insanların bedenlerini tutku içinde veren çalışmalara karşılık geldiği savunulmuştur. Abidin Dino’yu andıran bir üslupla resme başladığı ve ilerleyen süreçte kendi kişiliğini bulduğu ve resimde biçime önem vermediği de anlatılmıştır.

Cengiz Bektaş, “Bir Ev Çizeceğim”, Türkçe, S.21, s.8.

Şiirde biz-siz ayrımının, Doğu-Batı farkının olmadığı bir dünya hayali çizilmiştir. Şair, gelecek kuşakların kendi atalarıyla gurur duyacaklarını, kötülük düşünenlere iyilikle yaklaşacaklarını, zorbalığın olmadığı güzel bir dünya

yaratacaklarını yazmıştır. Bunun için ayrıma ve ötekileştirmeye yer vermeden hep birlikte hareket etmek gerektiğinin altı çizilmiştir.

“Bir ev çizeceğim bölümsüz doğu-batısız
Verin ellerimi
Serin göklerde çocuklar çizeceğim
Ağusuz çocukluklar
Yüzyılların tümü birden yaşanacak
Kötü tümceleri de seveceğiz iyilerce
Geleceğimiz bizden utançsız
Çalgılar susacak ses süreceğiz eylemimizde” (Bektaş, 1961: 8).

22. SAYI

İbrahim Kutluk, “Uygunsuz Sesler”, *Türkçe*, S.22, s.1.

Yazarın bu yazıda “uygunsuz sesler” nitelendirmesiyle kastettiği, Türkçenin sadeleşmesine karşı olanlar ve bu doğrultuda kalem oynatanlardır. Kutluk, sözcüklerin Türkçeleşmesine karşı olanların mutlaka bir çıkarlarının olduğunu ya da kolay yoldan üne kavuşmanın hayalini kurduğunu söyler. 1950 yılından önce anayasanın dilinin gayet Türkçe olduğu fakat 1950’den sonra “oy avcılığı” ve “çıkarıcılık” yüzünden anayasanın dil bakımından geriletildiği ifade edilmiştir.

“Ve sanki din Türkçe ile öğretilmezmiş övgü sözleri Türkçe olursa Yalvacımıza ulaşmazmış, Tanrı katında yer bulmazmış gibi bir durum takındı.” (Kutluk, 1961:1) diyen Kutluk, Türkçeden yana olanların kazanacağını, Türkçeye karşı duranların ise yenileceğini ifade etmiştir.

D., “Dilin Akışı”, *Türkçe*, S.22, s.1.

Bu yazıda, bir dile başka dillerden kelime geçişi olduysa ve bu kelimeler o dilin yapısı göz önünde bulundurulmadan gelişigüzel kullanılıyorsa mevcut dilin akışını olumsuz yönde etkileyeceği, tam olarak akışı durdurmasa bile yavaşlatacağı veya dili tahrip edeceği ifade edilmiştir.

Ş. Şahinoğlu, “Zeki Üngör”, *Türkçe*, S.22, s.2.

Bu yazıda, Üsküdar’da doğan, Yeni Fasıl topluluğunda şarkılar söyleyen, kemana karşı olağanüstü yeteneği olan, yabancı musikişinaslardan dersler alan (Padişah Abdülhamid’in emriyle), Türk müziğini Batı’da tanıttak kıvama gelen ve en önemlisi İstiklâl Marşı’nı besteleyen Zeki Üngör saygı ile anılmıştır.

Besim Çiçek, “İnanma”, *Türkçe*, S.22, s.2.

Şair, sevgilisinin konuşmasını kuşların ötüşüne benzeterak yaşanan her şeyi sevgilinin dudaklarının ufak bir hareketine bağışlar. Şair sevgilisine tutkudur. Ayrıca inandığı her şeye de tutkuyla bağlıdır.

“İyi ki yeşil dalların altında ötmedi
Kuşların saldırısına boğulurduk tüm yönlerden
Yakıyorum yaşantılarımın hepsini dudaklarının
buracıkta ötüşüne
(...)
Öylesine inanıyoruz ki inandığımıza
Usumuzun karanlığında bulacağız susuz gölleri” (Çiçek, 1961: 2).

Besim Çiçek, “Değmeler Denizi”, *Türkçe*, S.22, s.2.

Şiirde, “Değmeler Denizi”ne doğru koşan insanlar ve hızla büyüyen çocuklar anlatılır. Mutlu olanlar olduğu gibi, kıyıya yorgun gözlerle bakanlar da vardır. Şiirde anlatılan deniz, hayat gibi hem güzellikleri hem de hüznü barındırır.

“Değmeler denizine koşuyor tüm kişiler yollarla
Mutluluğun yetişlerdeki boğulmaların tadından
Gidişleridir yüreklerinin sayısı
Elleri yaşam ağacında çoğalır” (Çiçek, 1961: 2).

Konur, “Dilbilgisi Öğretimi”, *Türkçe*, S.22, s.3.

Önceki sayılarda da yer verilen, okullarımızdaki dil bilgisi eğitiminin yetersizliği konusuna bu yazı ile tekrar dikkat çekilmek istenmiştir. Dil bilgisinin

hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından gereksiz bir ders gibi görülmesi, bu alanda başarısız olunmasının açık kanıtıdır. Konur, öğretmenlerin dil bilgisine ikinci sınıf muamelesi yapmalarının sebebinin onların yetiştirilmesinde bu konunun öneminin kavratılamamış olmasından ileri geldiğini söylemiştir. Öğretmenlerin önem vermediği bir konuya öğrencilerin dikkat kesilmesi beklenemeyeceğinden bu durum eğitimimizin kanayan yarası olmaya devam edecektir. Goethe'nin "Herkes konuştuğu için dil üzerinde de konuşabileceğini sanır." (Konur, 1961: 3) sözünden yola çıkarak Konur, dil üzerinde konuşma hakkını dil bilgisi eğitimiyle elde edeceğimizi vurgulamıştır.

Fazıl Hüsni Dağlarca, "Uyku Üzerine Arama", *Türkçe*, S.22, s.3.

Yaşam ile ölüm arasında kalmışlığı, daha ziyade ölümü anlatan bir şiiirdir. Şiirde uyku ölümün provası olarak ele alınmıştır. Uykuda yaşam ile ölüm birbirine eklenir ve ölümlerin sıcaklığı hissedilir. Şiirde öyle bir yer hayal edilir ki daha doğrusu şair kendimizi öyle bir yerde hayal etmemizi ister ki; burası yok olmuşların diyarıdır denebilir. Burada mamut kemikleri, yok olmuş türküler, yok olmuş çobanlar, yok olmuş bir çağ vardır. Yani şair bir an için öldüğümüzü düşünmemizi istemektedir. Şiirin son bendinde ise insanoğlunun kaçınılmaz sonu vardır; bir parça bez ve beyaz mermere yazılmış bir isimdir bu son.

"Getirsinler yaşamayı ölümü ucuca
Ev değil yol değil daha gidelim
(...)
Soğuk mu soğuk üç karış bez
Nelerden sonra şimdi
Okuduğun ulu betikler ötelerde
Yazdığın incecik yırlar arkalarda çok,
Şimdi bir tek yazı, ak taş üstünde adın
Soğuk mu soğuk üç karış bez,
Uykucez" (Dağlarca, 1961: 3).

İmzasız, "Sazlar", (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Çin şiirleri başlığı altında verilen dört şiirden ilkidir. Sevgiliye ulaşmayı arzulayan dolayısıyla vuslatı anlatan bir şiirdir. Şairin sevgilisi adada

yaşamaktadır. Şair de sevgiliye ulaşmak için akıntıya karşı gitmektedir. Sevgiliye giden yol ise hem kötü, hem uzun, hem de çetindir.

“Sazlar kamışlar yeşerdi
Kırağıya döndü çiğler
Benim düşündüğüm güzel
Suda bir yerlerde yaşar
Gittim akıntıya karşı
Yolu bir çetin bir uzun
Gittim akıntıya doğru
Baktım orada ortada” (İmzasız, 1961: 4).

İmzasız, “Ayvalar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Şiirde ayva karşılığında verilecek ölesiye sevgiden bahsedilir. Ayva bir simge olarak kullanılarak ilgiye, sevgiye karşılık gelmektedir. Şiirin devamında da meyve türleri çeşitlenmektedir. Ayvanın yerini şeftali ve erik almaktadır ve aynı sevgiyi karşılamaktadır.

“Bana ayva veren erkeğe
Ben de bezekler veririm
Ayva yerine geçmez ya
Onu ölesiye severim
Bana şeftali veren erkeğe
Ben de güzel taşlar veririm
Şeftali yerine geçmez ya
Onu ölesiye severim” (İmzasız, 1961: 4).

İmzasız, “Ju Yamaçları”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Tek dörtlükten oluşan ve doğanın içinde sevgiliyi arayan bir şairin şiiridir. Şair sevdiğini görmediğinde çok üzgün olduğunu, bu üzüntüsünün de sabah açlığına benzediğini ve can yaktığını söylemektedir.

“Ju yamaçları boyunca
Dallar çalılar keserim
Sabah açlığına benzer üzüntüm
Erkeğimi görmeyince” (İmzasız, 1961: 4).

İmzasız, “Toplama”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Âşığın sevgilisine olan düşkünlüğünü işleyen bir şiidir. Âşık, sevdiğini bir gün görmese üç yıl görmemişçesine özlemektedir.

“Oğlan pelin toplar
Bir gün görmesem
Üç yıl sanırım” (İmzasız, 1961: 4).

Eskimo, “Yaşlı Kadının Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Şiirde yaşlanma konusu işlenir. Şiir, yaşlılığa yakılan bir ağıt niteliğindedir. Yaşlanmış bir kadının ağzından yakılan bu ağıtta, kendisini görmeyen gözlerin ve duymayan kulakların bir gün olur da kendisinin farkına varıp varmayacağı sorulmaktadır. Çünkü şaire göre yaşlılar, çevreleri tarafından pasif bireyler olarak görülmektedir.

“Bir nice baş var çevremde
Bir nice kulak var çevremde
Bir nice göz var çevremde.
Bir gün bu kulaklar beni duyar mı,
Bu gözler beni görür mü?” (Eskimo, 1961: 4).

Eskimo, “Çocukları Sevindirme Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Şiirin başlığından ve içeriğinden yola çıkılarak çocuklar için yazılmış tekerleme biçiminde bir mazume olduğu düşünülebilir. Şiirin son mısrasını okuduğumuzda şiirin aslında bir buz parçacığına yazıldığını öğreniyoruz. Buz parçasının kişileştirildiği bir şiidir.

“Yusyuvarlak,
Pırıl pırıldır,
Sudaki minnacık buzlara benzer
Hop hop oynar
Zıp zıp yürür,
Sudaki minnacık buzlara benzer
Aya aya yek!
Gözlerini kaldır da
Yüzüme bak

Sudaki minnacık buz!” (Eskimo, 1961: 4).

Eskimo, “Arınma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Şiirde su, arındırıcı ve temizleyici özelliği ile öne çıkar, suyun berraklığı ve güzelliğiyle insanları etkileyebilmesi, hayaller kurdurabilmesi konu edilir. Şair gökyüzü ile de bir tür bağ kurmaktadır. Gökyüzünün sunduğu tertemiz havayı içine çektiğinde sevinçten titreyen şair, bu duygularını şu şekilde aktarır:

“Ulu deniz kabarır da sallamaya başlar beni,
Alır götürür,
Yosunlar gibi yüzdürür suların üstünde
Gök boşluğu kavrar bağrımı, tertemzi hava
Kavrar gönlümü,
Salar beni suyun tozuna
Titrerim sevinçten” (Eskimo, 1961: 4).

Eskimo, “Ezgi”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.4.

Şiir, ölümü anlatmaktadır. Şiirde toprak bağrında kemik yığınlarını saklamaktadır. Yel esmesiyle savrulup giden kemikler ve onları koynunda tutan toprak yüceltilir.

“Toprak,
Ulu toprak,
Şu ağarmış
Kemik yığınlarına bak!
Estikçe
Yavuz yeli
Sonsuz evrenin,
Toz olur gider
Bütün bu kuru kemikler” (Eskimo, 1961: 4).

İmzasız, “Basuğ⁸”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, s.5.

Tanrılara seslenen mitolojik bir şiirdir. Şiirde pek çok inanışa ve bu inanışın tanrılarına gönderme vardır. Örneğin Lono korkunç bir yüze sahiptir,

⁸ Şiirde geçen pek çok tanrıdan biri.

fakat insanları ölmekten koruyan ve dalgalara hükmeden bir tanrıdır. İsteddiği zaman geceyi gündüze çeviren ve sel felaketine yol açan bir tanrıdır.

“(…)
Senden selam gelir bize, Ey Lono,
Bizi korursun ölmekten
Sana bir tapınak gerek, ey Lono
Ey geceyi uyandıran,
Sel bastıran Lono.
Korkunç korkunç tanrısal yüzlü,
Uyku nedir bilmeyen Lono” (Havai, 1961: 5).

Ö. Tamer, “Dille İlgili Yayınlar”, *Türkçe*, S.22, s.5.

Dil Devrimi’nin bilimin desteğinden uzak olduğunu söyleyen Ö. Tamer, bu konuda yapılması gerekenleri paylaşmıştır. Dilimizin içeriği, yapısı, kuralları açısından hâlâ elle tutulur çalışmaların olmadığını söyleyen yazar, aydınların kendi ilgi alanları dışında farklı düşüncelere sahip dilciler ile bir araya gelerek ortak çalışmalar yapması gerektiğini savunmuştur. Ancak böyle yapılırsa dilimizin karanlık noktaları aydınlığa kavuşacaktır.

Konur, “Söz Türetimine Övgü”, *Türkçe*, S.22, s.6-7.

Dil Devrimi yolunda yapılan çalışmaların değerlendirildiği bir yazıdır. Dil Devrimi’nin artık çoğu aydın tarafından gönülden kabul edildiğini, aralarında tartışılan en büyük sorunun ise türetilen kelimelerin ne kadar yaşayacağı ya da yaşayıp yaşayamayacağı sorusu olduğunu söyleyen Konur, aslında bunun kestirilmesinin mümkün olmadığını, dolayısıyla türetilen her sözcüğe hoşgörü ile yaklaşmak gerektiğini savunmuştur.

Fikri Cantürk, “Evrensel Açlığı O”, *Türkçe*, S.22, s.6.

Şiirde, evrensel bir konu olan yalnızlık ve mutsuzluk anlatılmaktadır. İnsan, olumsuz düşüncelerin içinde uzay boşluğunda kaybolur gibi kaybolur.

“(…)
Olumsuz düşüncelerin korkunç uzaylarında

Durduğu durmadığı onlayın
Değil tutkularında sanmadığı o
Kaçınıcı çağların sorduğu
Mutsuzluğunda evrensel yalnızlığın
Evrensel açlığı o” (Cantürk, 1961: 6).

Tu Fu⁹, “Konuk”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.22, s.7.

Şiirde mutsuz ve yalnız bir adamdan bahsedilmektedir. Bu adam kuşların sadece bir kısmını görebilen, kapısı hiç açılmamış, geleni gideni olmayan bir adamdır. Evine gelen gerçek ya da hayalî misafirine ikram edecek hiç bir şeyi de olmayan bu kişi, misafirini ağırlarken komşusundan yardım alır. Bu komşunun da hayal ürünü mü yoksa gerçek mi olduğu kesin değildir. Ayrıca şiire mutsuz bir Çinli şairden çevrildiği notu eklenmiştir.

“(…)

Pazar yeri çok çok uzak, sen tanrının gönderdiği
Sebzelerden yiyiver, bakaca bir şeyim yok.
Şaraptan yana yoksulumdur öteden beri,
Ancak tortulu tinler şu fiçıda kalanlar.
Kalabalık istersen içkini içerken, bir komşum var,
Uzak değil,
Tez aşar çağırırım onu da, kalan şarabı içer” (Tu Fu, 1961: 7).

**İoanna¹⁰, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu),
Türkçe, S.22, s.7.**

Yalnızlığı ve belirsizliği anlatan bir şiirdir. Şair için artık gelen de birdir giden de. Karşı kıyıda evler suyun üstünde midir, evleri bekleyenler kaç kişidir, bahçe kapısı açılır mı açılmaz mı? Bunların hepsi sınırların ortadan kalktığı günden beri belirsizliğe gömülmüştür.

“İki mi kaç kişi daha mı çok
Orda duranlar karşı kıyıda?
Sınırlar silindiği günden beri
Evler denizin üstüne mi kurulmuş?” (İoanna, 1961: 7).

⁹ 713-770 yılları arasında yaşamış mutsuz bir Çinli ozandır. (Tu Fu, 1961:7)

¹⁰ İoanna Kuçuradi.

Egemen Berköz, “Giz”, *Türkçe*, S.22, s.7.

Doğanın koynunda yer alarak insanlardan söz almaya çalışan bir kadının anlatıldığı şiirde metaforlar kullanılarak hayatın insanlara gizemli gelen yönünden bahsedilmektedir.

“(…)
Doğaya durmuş kadın
İnsandan söz almağa suskunluğuna.
Kayaydı vuruşuyla suyun iri
Bir kapı çalınırsa, gülersi
Alışıyla ellerini, deniz, derin birden” (Berköz, 1961: 7).

Sezer Tansuğ¹¹, “Nevin Çokay”, *Türkçe*, S.22, s.8.

Genç kuşağın başarılı ressamı arasında gösterilen Nevin Çokay, Sezer Tansuğ’a göre “biçimci eğilime bağlı olmakla birlikte içtenlik havasına da sahiptir” (Tansuğ, 1961: 8).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.22, s.8.**

Antoloji yerine “seçmece”, mülâhaza yerine “düşüntü” sözcüklerinin kullanılmasını tavsiye eden bir sözlük çalışmasıdır.

23. SAYI

Sami N. Özerdim, “Türkçeleri Bozuk Dedikoducular”, *Türkçe*, S.23, s.1.

Sami N. Özerdim yazısında, dedikoduyu kimsenin sevmediğini ama çoğu kişinin dedikodu yaptığını söyleyerek dedikoducu yazarların varlığından ve üslûbundan yakınmıştır. Nasıl ki dedikoducu insanlar ağızlarını yayarak konuşuyorsa dedikoducu yazarların da “kalemlerini yayarak” yazdıklarını

¹¹ T. imzasıyla kısa bir özür yazısı yayınlanmıştır. Bir önceki sayıda Sezer Tansuğ’un yazısı imzasız çıkmış; Vecihi Timuroğlu’nun yazısı da Sezer Tansuğ’un imzasıyla çıkmıştır. Bundan ötürü okurlardan özür dilenmiştir.

(Özerdim, 1961: 1) söyleyen yazar, Türkçemizi korumak istiyorsak önce çocuklarımızı bu yazarların yazılarından uzak tutmamız gerektiğini belirtmiştir.

D., “Kişi ile Dil”, *Türkçe*, S.23, s.1.

Yazar, “dili olmayan bir kişi nasıl yaşayamazsa konuşanı olmayan dil de aynı şekilde yaşayamaz” (D., 1961: 1) demektedir. Sözlükteki sözcüklerin ancak kullananı oldukça yaşayacağı, insanların da ancak konuştuğu var olmayı sürdürecekleri ifade edilmiştir.

Doğan Hızlan, “Terimler Sözlüğü Sorunu”, *Türkçe*, S.23, s.2.

Yazıda, Türkçenin kapsamlı bir terimler sözlüğüne ihtiyacı olduğu ele alınmıştır. Sayısı gittikçe artan inceleme ve eleştirme metnlerinin barındırdığı pek çok yabancı kavram dolayısıyla yazarların ve eleştirmenlerin terim türetme hatta “uydurma” yoluna başvurdıklarından bahsedilmiştir. Daha da vahim bir durumu Doğan Hızlan şu şekilde nakleder:

“(…) İncelemeci ya da eleştirmen yabancı dilde ya da Osmanlıcada bulduğu kavramlara birer sözcükle karşılığını bulacağını sanıyor. Burada unutulmaması gereken bunun yalnızca bir sözcük işi olmadığıdır. İş bir sözcük olarak alınırsa Bu sözcüklerin anlatmak istediği, arkasını dayadığı kavramlar ortadan silinir” (Hızlan, 1961: 2).

Böyle bir sözlüğün “bilgesever-eleştirmen” (Hızlan, 1961: 2) iş birliği sonucunda ortaya konulabileceği de ifade edilmiştir. Aynı konuyu işleyen iki farklı metinde aynı kavramın bambaşka şekillerde kullanılmasının kabul edilemez olduğu söylenmiştir. Hızlan, bu konuda yazılmış iki eserden bahseder. Birincisi Fennî’nin *Lügatçe-i Felsefesi*’dir. İkincisi ise 1944 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’nın yayınladığı Cuvillier’in *Küçük Felsefe Sözlüğü*’dür. Fakat ikisinin de dilimizin yazınsal gereksinimlerini karşılamaktan uzak olduğu vurgulanmıştır.

Apollinaire, “Miroba Köprüsü”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.23, s.2.

Şiirde zamanın akıcılığı ve her şeyin gelip geçici oluşu vurgulanmaktadır. Bu geçiciliğin içine şairin aşkı da dâhil edilmiştir. Şair sevgilisini Miroba Köprüsü’nün altından akan suya benzetmekte ve suyun akıp gidişi gibi sevginin de zamana direnemeyeceğini vurgulamaktadır. Her acının ardından bir sevincin geldiğine inanan şair, geride kalanların bakışlarının ölümsüz olmasıyla avunmaktadır.

“Akıyor sen Miroba köprüsünün altından
Ve sevgilerimiz bizim
Anımsamam gerekli miydi her an
Geldiğini sevincin bir acının ardından
Geçer günler geçer günler günler
Ne geçmiş anlarımdan
Ne eski sevgilerden geri dönen var
Miroba Köprüsü altından Sen suyu akar” (Apollinaire, 1961: 2).

Konur, “Dil Devrimimizin Yeni Gelişmeleri”, *Türkçe*, S.23, s.3-7.

Dil Devrimi konusunda çok aşamalar katettiğimizi söyleyen Konur, Osmanlıca mı yoksa Türkçe mi yazmalı gibi soruların artık gereksiz olduğunu, gündemdeki en önemli tartışmanın sadece sözcüklerin yapısı ve özellikleri olması gerektiğini vurgulamıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ölü Kız”, *Türkçe*, S.23, s.3.

Şiirde, sevgi unutulduğunda ve ışıklar söndüğünde gelen ölü bir kızdan bahsedilmektedir. Bu kız çok uzaklardan, tüy kadar hafif, dağlar kadar ağır diyarlardan gelmektedir. Masalımsı bir anlatıma sahip olan bu şiirle aslında kocaman evlerde, taşlaşmış şehirlerde yaşayan yalnız ve ruhunu yitirmiş insanlar anlatılmaktadır.

“Ölü kız gelir o sırada
Yitince ışık
Unutulunca sevgi.
Boş odalarına kocaman yapıların
Gelir

Bir uzak yerden,
Düşlerle tüycek
Ama dağlar ağırlığında” (Dağlarca, 1961: 3).

İmzasız, “İssa”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.23, s.4.

Ele alacağımız yazı, Kaşivabara adlı küçük Japon köyünde doğan bir çocuğun hikâyesidir. Bu çocuk ilerleyen yıllarda “haiku” ozanlarının en değerlisi olarak yâd edilecektir. Annesini üç yaşındayken kaybeden, üvey annesinden zulüm gören ve bu yüzden evinden on dört yaşındayken ayrılan İssa, otuz beşine geldiğinde Japonya’nın en ünlü ozanlarından biri olmuştur. Aklı hep köyünde olan İssa bir süre sonra babasını da kaybeder. Elli bir yaşında köyüne gitmek için cesaretini toplar ve özlemini çektiği yurduna döner. Evlenir, beş çocuğu olur fakat eşini ve tüm çocuklarını kaybeder. Kendisi de altmış beş yaşında hayata şu dizelerle veda eder:

“Tümcek hoşnutuz biz her nenden
Bu bir avuç kar döşegimde
Tanrı armağanı cennetten” (İmzasız, 1961: 4).

Vecihi Timuroğlu, “Mutkideki Işık”, *Türkçe*, S.23, s.4-5.

Bu yazıda Timuroğlu, Bitlis’in bir ilçesi olan Mutki’de yaşanan güzel bir olayın üzücü tarafını paylaşmaktadır. Mutki yoksulluğun, bilgisizliğin, cinayetin kol gezdiği bir ilçedir. Bu ilçenin Müzik Köyü’ne iki asker öğretmen atanmıştır. Bu öğretmenler, okumaya yazmaya karşı olan köylüler ve onların çocukları ile canla başla ilgilenmişler, yıl sonunda yapılan törende, okuldan nefret eden çocukların marşlar ezberlediğini, dört işlem yapabildiğini herkese göstermişlerdir. Bu duruma tanık olan öğretmenlerin komutanı Bnb. Fethi Bey ise hemen Bitlis’te görevli olan yetkililere bir yazı yazmış ve öğretmenler için bir takdirname talep etmiştir. Fakat istediği cevabı alamamıştır. Vecihi Timuroğlu’nun burada merak ettiği asıl husus, Milli Eğitim Bakanlığı’nın fedakâr bir öğretmene hak ettiği değeri ne zaman verecek olduğudur.

Cengiz Bektaş, “Ses Birliği”, *Türkçe*, S.23, s.5.

Şiirde şair, eski sözcüklerden savaş kiri taşıyan giysilerden arınır gibi arınalım ve ses birliğimize kavuşalım demektedir. Bu konuda verilen mücadelelerden ve yapılması gerekenlerden bahseden şair, ses birliğinin ulaşılacak bir hedef olarak belirlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Şair türkülerimizle, içimizdeki sevgi ile ses birliğine ulaşacağımıza olan inancını da dile getirmektedir. Yine o, dil birliği uğruna aklımıza ne geldiyse sözcüklere dönüştürdüğümüzü ama bunun bilinçsizce yapıldığını ve dilimize zarar veren sonuçlara sebep olduğunu söyleyerek bu konuda daha dikkatli davranmak gerektiğini yazmıştır.

“Dilersek unuturuz diyelim adlarımızı da
Ayrı tilcikler ağrımaz dudaklarımızda
Arınsak savaş kiri giysilerimizden diyelim
Geçeriz dillerimizin ötesine
(...)
Parçalara ayırdıktı bizleri
Usa ne düştüyse denedikti
Öldürmedik yerimizi bırakmadıktı
Korkumuz korkumuzdan” (Bektaş, 1961: 5).

Arslan Kaynardağ, “Felsefe Tarihinin Dili”, *Türkçe*, S.23, s.6.

Bizim gibi geri kalmış ülkelerde felsefe tarihi ile ilgili yayınların çok kolay yayımlanmadığını, o yüzden yayımlananların kıymetli olduğunu söyleyen Arslan Kaynardağ, artık sade dille yazılmış nitelikli bir kaynağımız olduğundan bahsetmektedir. Kaynardağ, Prof. Macit Çökberk’in yayımladığı kitabın anlaşılır olmasını büyük bir nimet olarak değerlendirmektedir.

Babür Kuzucuoğlu, “Deniz Yalnızlığı”, *Türkçe*, S.23, s.6.

Şiirde, hayalindeki hayatın elinden alındığını düşünen sitem dolu bir karakter vardır. Bu kişi neyin, nasıl olması gerektiğine karar veren insanlara ve bunun dayatılmasına karşı çıkmaktadır. Kendi hayatının da bu tür dayatmalardan ibaret olduğu için pişman ve öfkeli. Belki bir korsan gemisinde doğacak, çiğ

balık yiyor olacak, istediği gibi yaşayacakken kendisine dayatılan töreler sebebi ile özgür bir hayat yaşayamamıştır.

“(…)

İnsanca bir başlamayı yasak ettiler- ben belki

Bir korsan gemisinde doğdum

Bir balıkçı meyhanesinde bilek güreştiriyordu kıllı gemiciler

“(…)

Bu töreleri bizim için uydurdular

Çekingen ve yüreksiz parmaklarımız-çağlarla solan” (Kuzucuoğlu, 1961:

6).

Ender Gürol, “İzler”, *Türkçe*, S.23, s.7.

Şiir, başkasının izinden giderek kendi izini kaybedenleri anlatmaktadır. Şair arkasında bıraktığı göz kamaştıran ışığa sahip ayak izlerine bakarak bu izlerin başkasına ait olduğunu düşünür.

“İşildayan izler tükendi. Büyük bir deniz açıldı; dalga dalga büyüyor üstüme. Ardıma bakıyorum: hep onun izleri. Ya benimkiler? Benim ayak izlerim nerde?” (Gürol, 1961: 7).

Ender Gürol, “Resim”, *Türkçe*, S.23, s.7.

Şiirde, bir kazı sırasında ortaya çıkan taş bir tablete kazınmış tarihî değeri yüksek olan bir resmin şairde uyandırdığı hisler ele alınmıştır. Şair her akşam bu resmin eksik parçalarını hayal ederek uyumakta ve resimden kopan çizgilerle ilgili farklı rüyalar görmektedir. Yine bir gece rüyasında kumsalda oturmuş, elindeki çöple bu resmi kumsala kazıyan birisini görmüştür. Ve bu kişi ansızın gözden yitmiştir.

“(…)

Çok eskiden görmüştüm, hiç unutmadım. Ara sıra düşlerime girdikçe anlamını çıkarmaya uğraşırdım. Onun üstünde toplanacağım, büsbütün dağılır, o çizgilerle ilgisi olmayan yerlerde bulurdum kendimi.

Kumsalda: elinde bir çöp, dalgın, yere bir şeyler çiziyor. Baktı: o resim. Gözleri işildadı. Olduğu yerde yitiverdi” (Gürol, 1961: 7).

Ender Gürol, “Örtü”, *Türkçe*, S.23, s.7.

Şiirde örtünecek bir şeyler arayan, kendinden geçmişçesine, bağırarak çıplaklığını gizlemeye çalışan bir insan anlatılmaktadır. Sokaklarda, gecenin bir yarısı insanların evlerinin kapılarını çalarak örtü isteyen bu insan, nihayet aradığı örtüyü uzakta, karanlıkların içindeki bir mağarada bulmuştur. Mağara sembolüyle psikanalitik incelemelere açık olan bir şiirdir.

“Örtünecek bir şey verin bana!”

Alandaki evlere koştu. “Açın!” diye bağırarak yumruklamaya başladı kapılarını.

(...)

Pencerelerden başlar uzanıyor, onu görür görmez geri çekiliyorlardı.

(...)

Şimdi kimse göremez beni burada!

Ardına baktı, mağaranın kapısı ıramıştı gözünden, kendi bile göremez olmuştu kendini” (Gürol, 1961: 7).

Ender Gürol, “Uyanı”, *Türkçe*, S.23, s.7.

Şiirde uyku ile uyanıklık arasında olan ve bunun ayrımını yapamayan bir insan vardır. Bu insan bazen kendisiyle bazen de bir başkasıyla konuşarak durumu hakkında bilgi edinmeye çalışır. “Uyuyor muyum?” , “Uyanıyor muyum?” gibi sorularla kendini bulmaya çalışır. Bu bağlamda, hayatın da aslında kısa bir uykudan ibaret olduğu, zamanın hızı içinde yitip gittiği ve sonsuz uyku âlemi olan ölüme her an biraz daha fazla yaklaştırdığı şeklinde bir yorum yapılabilir. Tüm şiir diyaloglardan oluşur.

“(...)

-Hafiflediğini duyuyorum göz kapaklarımın.

-Bu da bir düşün olsa gerek. Hiçbir değişiklik yok duruşunda: gözler kapalı, gövde kaskatı. Ağaçlar, sular kendi havalarında. Çoktan uyanmış onlar, titiriyor savrularla.

-Uyanıyorum.

-Düş olmasın?

-Uyanıyorum! Acun titremeye başladı, duymuyor musun?” (Gürol, 1961: 7).

Arın Engin, “Dilde ve Çalgıda Eksik Kalan İki Devrim”, *Türkçe*, S.23, s.8.

Bu yazıyla radyolardan Osmanlı müziğine ait programların kaldırılması, yazışmalardan da eski dile ait köhnemiş sözcüklerin atılması talep edilmiştir. Arın Engin bunu “Başbakanımız büyük İnönü’den bunu bekliyoruz” (Engin, 1961: 8) şeklinde ifade etmiştir. Çünkü bu iki durumun dilimizi ve ülke olarak prestijimizi olumsuz yönde etkilediğini, bizi geriye doğru sürüklediğini vurgulamıştır.

Egemen Berköz, “Kırık Masal”, *Türkçe*, S.23, s.8.

Şiirde göğes resimler çizen kuşların sesiyle yankılanan bir türküden bahsedilmektedir. Bu ses biraz siliktir ama bembeyazdır. Kanaatimizce göğes çizilen bu ses, Dil Devrimi’nin ta kendisidir. Şimdilik belli belirsiz olsa da zamanla hak ettiği güce kavuşacak ve tüm semada yankılanacaktır.

“Göğes kim çizdi bu sesleri
Mavi bir kuşta dalg dalg
Boğazı aşınca gördük
Belli belirsizdi, ak gibiydi
Yitti yitecekti bilinmezde
İlk sevgi sürüsü kanatlanırken bilinmezde” (Berköz, 1961: 8).

24. SAYI

İbrahim Kutluk, “Ağıt I”, *Türkçe*, S.24, s.1-2-3.

Yazı, Nihat adındaki bir kişinin ölümü üzerine yazılmıştır. Gözümüze ilişen, yazının başlığında 2083 olarak yer alan ölüm numarasının 3. sayfada 2803 olarak verilmesidir. Baskı hatası olarak bu şekilde yer aldığı düşünülmektedir. 46 yaşında vefat eden Nihat adındaki kişinin soyadı bilgisi de yoktur. Bu kişi üzerinden yaşam ve ölüm sorgulamasına giden yazarın sorgulamalarına rakamlar da dâhil olmuştur. Çünkü yaşarken nasıl kimliklerimizdeki rakamlar bizi nasıl diğer insanlardan ayırıyorsa öldükten sonra da ölümler arasındaki farkı rakamlar belirlemektedir.

“Ölümlüden arta kalan tek şey rakam...
2803 Nihat. 2803, 2803, 2803...” (Kutluk, 1961: 3).

D., “Düşüncenin Oluşumu”, *Türkçe*, S.24, s.1.

Düşüncenin oluşumunun matematiksel olarak anlatıldığı bir yazıdır. Orta “benekten” (konu, düşünülecek şey) (D., 1961: 1) bir çizginin uzadığı, bu çizginin ikiye ayrıldığı, ikiye ayrılan çizginin de iki açı doğurduğu, bu iki açının da “olan” ve “olacak olan” (D., 1961: 1) şeklinde adlandırıldığı söylenmiştir. Birisi sabit kalırken diğeri sürekli değişim ve hareket içindedir. Bir an hareket halinde olanın da durakladığı ve sonunda ikisinin de yok olduğu söylenir.

Konur, “Bir Çöküntüye Doğru”, *Türkçe*, S.24, s.2.

Bu yazıda “çöküntü” ile kastedilen 27 Mayıs’ın bekleneni verememiş olmasıdır. Konur, 27 Mayıs ile toplumun eğitime ağırlık verileceği, düşünce ve ekonomik özgürlük için önemli adımlar atılacağı umuduna kapıldıklarını ama hayal kırıklığı yaşadıklarını itiraf etmiştir. Konur’a göre beklentilerin gerçekleşmemesi bir yana, darbe öncesi gerici zihniyet yeniden hortlamıştır. Bu sebeple ülkeye dair umudunu kaybettiğini ifade etmiştir.

Kaibara Ekken, “Tümbetikler Üzerine”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.24, s.3-7.

Kitapların insanları zaman üstü, mekân üstü yolculuklara çıkardığı, “yoksulu fakir, hastayı sağlıklı hissettirme” (Ekken, 1961: 3) gibi gerçek hayatta mümkün olmayan hisleri yaşatma özelliğine sahip olduğu söylenmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yol Soru”, *Türkçe*, S.24, s.3.

Bu şiirde hayat sorgulanmaktadır. Ölüm, yaşam, sosyla ilişkiler, akrabalar, kardeş, dost, hayvanlar... Bunların hepsi şairin aklında yer etmiştir ve o, bütün bu kavramların kendi hayatındaki yerini bulmaya çalışmaktadır.

Kendisi ile saydıkları arasında, varoluşsal açıdan nasıl bir bağlantı olduğunu da çözmeye çalışmaktadır.

“Ana anlamazmış, bacı sevmezmiş,
Kendileyinmiş arkadaş dediğin,
Hepsini, bu eski günün kör ışığında, hepsini,
Bilmesem n’olacak” (Dağlarca, 1961: 3).

Bülent Habora, “Uzakta Bir Köydü...”, *Türkçe*, S.24, s.4.

Yazıda, köyün uzağında bulunan çeşmeye giden kadınların sokağa çıkarken hâlâ peçe takması, devrimlerin sosyal hayata tam olarak yerleşemediğinin bir göstergesi olarak değerlendirilir. Dolayısıyla kadınların özgürlüğü konusunda içinde hem eleştiri hem de hayal kırıklığı barındıran bir yazıdır.

İoanna Kuçuradi, “Karanlık”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, s.4.

Şiirde aydınlığın karanlıkla mücadelesi işlenmiştir. Karanlığın göğü kapladığı ve bunu engellemek için mücadeleye hazır olan insanın boşuna enerjisini harcayacağı, bu yüzden hiç uğraşmamasını söyleyen bir yazıdır. Zamanın akışı içinde olması gerekenin olacağı, bu sebeple hareket etmenin anlamsız kalacağı ifade edilmiştir.

“Ağar göğe karanlık, etten
Kana dek, yoğun karanlık
Koşma
Ne ki kaldı
Harcamağa kalkışma” (Kuçuradi, 1961: 4).

İoanna Kuçuradi, “Heykel”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, s.4.

Heykelin ağzından yazılmış bir şiirdir. İnsanların inançlarını sorgulayan şair, toplumun sahte değerler üreterek bunlara tapmasını eleştirir. Heykel, damarlarına kan yürüyüp canlandığı andan itibaren, insanlara ait ne varsa tattığını ama doymadığını, dahası artık tapılacak bir özelliğinin de kalmadığını söylemektedir. Burada insanoğlunun doyumsuzluğu vurgulanmıştır. Taştan

yapılmış bir heykel bile insanlardan daha masum ve tapılacak kadar değerli görülmektedir.

“Bana tapmayın,
Bu koskoca heykele
Tapmayın artık
Kan yürüdü birden damarlarıma
Tattım nesi varsa kişioğlunun
Doymadım,
Doymadım daha” (Kuçuradi, 1961: 4).

İoanna Kuçuradi, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, s.4.

Sınırlarla beraber farkındalığın da ortadan kalktığını, sınırların kalkmasıyla herkesin tek tipleştiğini anlatan bir şiirdir. “Sınır” sözcüğü burada bir tür semboldür. İnsanın kendisi ile çevresi arasına koyduğu mesafe olarak değerlendirilebilir.

“Orada derinliklerinde bahçenin
Bir saklı kapı: açılır mı, kapanır mı?
Sınırlar silindiği günden beri
Gelen de bir, giden de” (Kuçuradi, 1961: 4).

Babür Kuzucuoğlu, “Başlam”, *Türkçe*, S.24, s.5.

Şiirde, amacı olmayan ve topluma fayda sağlamayan insanların yaşama olan bağlılığı ağır bir şekilde eleştirilmiştir. “Sülük” olarak nitelendirilen bu insanlar şaire göre hayatta yer işgal etmektedir. Oysa diğer tarafta yaşama gayesi olan, topluma yararlı olmaya çalışan temiz insanlar vardır. Onlar hayatı yaşatma odaklı gördükleri için yaşamayı herkesten daha fazla hak etmektedirler. Bununla birlikte şiirin asıl amacı eski sözcüklerin kullanımını sürdürenler ile sade Türkçenin hayatımızdaki yerini genişletmeye çalışanların mukayesesini yaparak sadeliği savunanları yüceltmektir.

“Niçin- kansız, giyotinsiz ya da bu insanlar sülük gibi yapışmış yaşamağa
(...)
Yapımı örüyorum çağımın en yeni taşlarından

Oysa bendim-utangaç ve yüce
Gün ışığına çıkmış sizin karanlığınızdan” (Kuzucuoğlu, 1961: 5).

Egemen Berköz, “Bitik”, *Türkçe*, S.24, s.5.

İnsanda yaşama arzusunun her ne olursa olsun ezelden beri yaşayan bir
duygu olduğunu anlatan kısa bir şiirdir. Şiirin vermek istediği mesaj, gölgelere
de bürünsen güneşini kullan, yaşlansan da gülüşünü kullan ve yaşamaktan
vazgeçmedir.

“Güneşi sal gölgenden
Yüzlerini iç içe
Söz ver yaşama” (Berköz, 1961: 5).

Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.24, s.5.

*Bizim Türkçemiz, İngilizce-Türkçe Hikâyeler, İngilizce-Türkçe Teknik
Lügat, Kiralama ve Deniz Nakliyat Terimleri* olmak üzere dört eserin kısaca
tanıtımı yapılmış, künyesi verilmiştir.

Vecihi Timuroğlu, “Toplumumuzun Özgürlük Sorunu”, *Türkçe*, S.24, s.6-7.

Bu yazıda, Vecihi Timuroğlu, 27 Mayıs’ı köylere anlatmaya gittiklerinde
Karasu yakınlarında karşılaştıkları çiftçiyle ettikleri sohbeti paylaşmıştır. Memo
adındaki bu köylü ektiği toprağın kendisine ait olmadığını, onun olsa neler neler
yapacağını, gönlünce ekip biçeceğini ama toprağın sahibi ne derse şimdi onu
ektiğini söylemiştir. Timuroğlu köylünün bu sözlerinden yola çıkarak, köylüsü
özgür ve mutlu olmayan bir ülkede demokrasiden bahsedilemeyeceğini ifade
etmiş, oy kazanmak uğruna çoktan kökünün kurutulması gereken ağalık, şeyhlik
kavramlarının yaşamasına izin verenlerin, ülkenin kendi vatandaşının birbirini
sömürür hale gelmesinin yegâne sorumluları olduğunu söylemiştir.

Besim Çiçek, “Sevi Üstleri”, *Türkçe*, S.24, s.6.

Şair şiirinde, kendisini sevgilinin ekseni etrafında dönen bir gezegene benzetmektedir. Şairin yaşama sevincinin kaynağı sevgilisidir. Ve sevgilisinin yanı başında olsa bile ona özlem duymaktadır.

“Yaşama sevincinin kaynağıdır benimle yören
Yüzünde yel koşusunda özlemlerin
Oysa gözlerin alır karışmışlığımı gün ırmaklarından” (Çiçek, 1961: 6).

İmzasız, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.24, s.7.

İmzasız olarak “Başlıksız” adı altında verilmiş üç tane şiir vardır. Bir tanesi farklı bir zamanda yazılmıştır. Şiirler Tanrı’ya seslenmekte, onun gücünden bahsetmektedir. Her şeyin Tanrı’nın elinde olduğu, onun gücünün sınırsız olduğu tekrar edilmiş ve bu gücün karşısında duyulan güven ve mutluluk duyguları paylaşılmıştır.

“Tanrım, dostum, gönüldeşim!
Ne güzel dalmak sana,
Seninle yunup yıkanmak!
(...)
Ey ulu! Ey gök olan gelişe güçlene,
Ey doğan, ey her yeri
Güzelliğiyle dolduran” (İmzasız, 1961: 7).

Cengiz Bektaş, “1961 Berlin”, *Türkçe*, S.24, s.8.

Berlin Duvarı’nı ve Almanya’da Soğuk Savaş yıllarında yaşananları konu alan bir şiirdir. Yaşanan onca acının, kayıp giden hayatların ve yiten ümitlerin hesabının sorulduğu bir şiirdir. Bektaş, hazin şiirinin son mısrasında elini umuda uzatarak karanlığın ışığa gebe olduğu inancını vurgulamıştır.

“Çam ağaçlarında ışıklar ağlıyor neden
Yapraklarla çırpınışımız neden
Koca odalarda bir araya gelişimiz neden
Neden-öyle olsun- değişimiz neden
Neden çörekleniyor günümüz neden

Neden yitiyor yarınımız neden

(...)

Tutar gine elimden inanmışlığım usulca” (Bektaş, 1961: 8).

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.24, s.8.

Neden yerine “nelik”, gömlek yerine “dolama”, eldiven yerine “ellik” kelimelerinin kullanımını tavsiye eden, bu kelimelerin hangi bölgelerde ve eserlerde kullanıldığı hakkında kısaca bilgi veren sözlük çalışmasıdır.

25. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “İlkut’la Konuştuklarım”, Türkçe, S.25, s.1-7.

Metin, yazar ile İlkut arasında geçen doğa sevgisi ile ilgili hoş bir diyalogtur. Yazar toplumdan uzak, doğanın içinde sessiz, sakin bir ortama sığınmışken ve bu ortamın tadını çıkarmaya hazırlanırken İlkut gelir ve konuşmaya başlarlar. İlkut’a göre toplumdan kaçıp doğaya sığınmak, bir doğasever olmaktan ziyade toplumun sorunlarına sırt çevirip bencilce doğanın tadını çıkarmaktır. Doğadan ilham alarak bir şeyler yazıp çizmek, sonra da önemli bir eser ortaya koyduğunu düşünmek bir tür gaflettir. Yazarımız ise doğayı sevmenin insanları da sevmek demek olduğunu ifade etmişse de İlkut’u buna ikna edememiştir. Çünkü İlkut sadece doğayı severek insanları sevmenin mümkün olmadığını, yardıma muhtaç birileri varken doğayla baş başa kalınamayacağını düşünmektedir.

D., “Tutsak I”, Türkçe, S.25, s.1.

Yazıda binlerce yıl önce söylenmiş kavramları tekrar etmemiz, nedenini, niçinini sorgulamadan kabul ettiğimiz “tutsaklık” olarak değerlendirilmiştir. “Su, kısa, elma, uzun, adam karısını öldürdü” (D., 1962: 1) cümlesini örnek veren yazar, aynı kelimeleri niçin devam ettirdiğimizi sorgulamaktadır. Yazara göre “Kırmızı yuvarlak” a başkası “elma” dedi diye biz bunu sürdürüyorsak tutsağız demektir. Gelebilecek eleştirileri önlemek istercesine şunları eklemektedir:

“Evet, herkesin ayrı bir sözlüğü olsa kimse kimseyi anlamaz. Ama herkesin ta ilk sözleri kullanmasında da bir uyma bir uygarlık, bir uyu var. Bu uyu bizim andan doğma özgürlüğümüze karşı bir uyu” (D., 1962: 1).

Yazar yaşamadan, tecrübe etmeden, dokunmadan, görmeden, hissetmeden kabullenmeye, önüne konulanı olduğu şekliyle doğru görmeye karşı çıkar. Dolayısıyla yaratıcı olmak, üretmek, var olanın esiri olmamak adına tutsaklığa karşıdır.

İbrahim Kutluk, “Ağıt II”, *Türkçe*, S.25, s.2-7.

24. sayıda ele aldığımız “Ağıt I” adlı metnin devamı niteliğindedir. Burada yine Nihat’ın meziyetleri ele alınmıştır. Ölümün var olduğu yeryüzünde ölümsüz olarak 2803’ün kaldığı söylenmiştir.

Apollinaire, “Çingene”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, s.2.

Şiirde bir çiftin falına bakan çingenenin yorumları vardır. Çingene bu çiftin gecelerle bölünmüş olan yaşamlarını ve umutlarını görebilmiştir. Umut şaire göre en dipsiz kuyulardan bile ansızın çıkabilmek demektir. Şiirde ele alınan sevgililer de her ne yaşarlarsa yaşasınlar yüreklerinde bu umudu taşımaktadırlar.

“Yaşamlarımızı gecelerle bölünmüş olan
Çingene sezmişti bile
(...)
Bitmez ağırlara çarpılmışlığımızı
Bilirdik ya yolda semek umudu yine
Çingenenin dedikleri üstüne
Düşündürdü elin elinde bizi” (Apollinaire, 1962: 2).

François Mauriac, “Yaşama”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, s.3-5.

Yazarlar yaşamı anlatmalı mı anlatmamalı mı, yaşama dâhil olmalı mı yoksa uzaktan mı seyretmeli gibi sorulara cevap arayan bir yazıdır. Mauriac’a göre hayata karışmamış birisinin anlatacak pek bir şeyi yoktur. Ayrıca aydınlardan, hayatı anlatmaları yönünde bir beklentinin olmadığı da vurgulanmıştır.

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Kuş Olayı”, *Türkçe*, S.25, s.3.

Bu şiirde, insanın düşünce dünyasının birdenbire değişebildiği, zamandan ve mekândan bağımsız olduğu ele alınmıştır. İnsan, kısacık bir an içinde hem geçmişe hem de geleceğe gidip gelebilir. Bu yönüyle insan düşüncesi büyük bir kuşa benzetilmiştir. Yani Dağlarca’ya göre kuşlar düşüncelerimizin vücut bulmuş halidir. Bu vücut o kadar hızlıdır ki evrenin hızından da öte bir hızdır bu. Bahsedilen; kan dendiğinde kana bürünen, Afrika dendiğinde Afrika’ya giden bir düşünce şeklidir. Dolayısıyla Dağlarca şiirinde, düşüncenin hızına duyduğu hayranlığı dile getirir. Düşüncelerimizin görünmedikleri için yer değiştirmelerini gösteremediklerini, fakat anlam değiştirmelerini gösterebildiklerini söylemiştir.

“Kim daha çabuk yer değiştirir,
Kuşlar mı, düşünceler mi, kim kim?
Düşünceler, evet kara, ak, mor, yeşil düşünceler
Düşünceler kocaman anlam kuşları
Düşünceler evet, kan der demez kan olan,
Elma der demez elma, Afrika der demez Afrika, su der demez su,
Yerini değiştirir dikey bir yaşamada kişi düşünürken,
Uykudan çöller, ormandan ayıya, gün ışığından yıldızlara, boş” (Dağlarca, 1962: 3).

İ. K., “Gerçek Duygusu”, *Türkçe*, S.25, s.4-5.

Bu yazıda, sorumluluk, erdem, saygı, tüze gibi kavramların insanın zihninde bıraktığı gerçeklik duygusu ele alınmıştır.

Polinezya¹², “Üretmeler”, *Türkçe*, S.25, s.5.

Şiirde bir üretim mekanizması içerisinde birbiriyle birleşen bir takım varlıklardan ve bu birleşmeden oluşan yeni varlıklardan bahsedilmektedir. Şiirde hem doğada yer alan hem de mitolojide bulunan varlıklar ele alınmıştır.

¹² Büyük Okyanus’ta bulunan adalardan biridir. Şiirin imzası olarak verilmiştir.

“Himahima-marao, kayalarda yetişen yosunla birleşti
birleşti de yosun üretti.
Ağaçlık, Gövde’yle birleşti, birleşti de marikuru üretti.
Kızböceği, Su’da kayan Mayısbaöceği’yle birleşti, birleşti de kızböceği
üretti.
Sivrisinek, Sinek Bulutu’yla birleşti, birleşti de sinek üretti” (Polinezya,
1962: 5).

Cengiz Bektaş, “Kişi”, *Türkçe*, S.25, s.6.

Şiirde hayal kırıklığı yaşayan, yalnızlığını doğa ile paylaşan, özellikle
Tuna Nehri’ne içini döken, onda kendinden bir şeyler bulan bir “kişi” nin
duyguları vardır. Tuna nehrinin kişileştirildiği, tabiata odaklanan bir şiirdir.

“Yalnızcı ağaçların yakın köklerince
Sessizlikte
Bilince ulaştığı bireyliğin
Elime doğdun Tuna
(...)
Tepeden tırnağa önümüzde
Sanılarımız hep mi aldanır” (Bektaş, 1962: 6).

Egemen Berköz, “Tekil”, *Türkçe*, S.25, s.7.

Tek beyitlik bir şiirdir. Şiirde üzüntü duyulan durum yalnızlık değil,
türkülerin dilden soyutlanmış olmasıdır. Bununla anlatılmak istenen; insanın
yalnızlığa tahammül edebileceği, hayatta kalmaya devam edebileceği, fakat
türküsüz, geleneksiz, ritimsiz yaşayamayacağıdır.

“Yalnızlığının acısı değildi yakındığı
Ağzından türkülerini almışlardı” (Berköz, 1962: 7).

Egemen Berköz, “Önsöz”, *Türkçe*, S.25, s.7.

Tek beyitlik deneysel bir şiirdir. Gözlerine evreni sığdıran bir sevgiliden
bahsedilmektedir.

“Acun öylesine bir öykü
Gözlerinde tükenen” (Berköz, 1962: 7).

Bülent Habora, “Okumayı Sevmek”, *Türkçe*, S.25, s.8.

Bu yazıda, Trakya’da insanların okumaya yazmaya ne kadar düşkün oldukları, kahvehanelerde bile insanların ilim sohbeti yaptıkları ele alınmıştır. Buradaki insanların içten ve yalansız olduklarını ve yalan söyleyenin köy halkı tarafından dışlandığını belirten Habora; Trakya’yı, toplumumuza her açıdan örnek bir bölge olarak göstermiştir.

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.25, s.8.**

Bibliyografya yerine “betik bilim”, nüance yerine “ayrımcık”, rekor yerine “aşak” gibi sözcüklerin kullanılmasını tavsiye eden sözlük çalışmasıdır.

26. SAYI

Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyo) Üzerine Bir Eleştirme”, *Türkçe*, S.26, s.1-7.

Bu yazıda, radyolarda çalınan şarkıların sözleri, oynanan temsillerin içeriği ele alınarak ahlakî açıdan uygun olup olmadığı tartışılmıştır. Engin’e göre, radyolar da tıpkı basın gibi önemli bir kitle iletişim aracıdır ve toplumun eğitilmesinde önemli rol oynar. Dolayısıyla radyolardaki yayınların içeriğine büyük özen gösterilmelidir. Arın Engin’e göre radyolarda çalan “alaturka” müziklerin sözleri “açık saçık” ve “hayâsızca” dır. O yüzden Engin, sözleri kaldırıp sadece müziğe yer verilmesi önerisini getirmiştir. (Engin, 1962:1)

Radyolarda “kopkoyu bir Osmanlıca” (Engin, 1962: 1) dilin kullanılmasına da şiddetle karşı çıkmıştır. Atatürk devrimlerinin en önemlisinin Dil Devrimi olduğu hatırlatılarak yayınlarda dilin özenli kullanılması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Arın Engin oynanan oyunların da Batılılaşma projesine uygun olduğunu, toplumun “çürük” ve “iğrenç” taraflarına ayna tuttuğunu ifade ederek bu konuda toplumsal ahlak kurallarımız doğrultusunda hareket etmemiz gerektiğini vurgulamıştır.

D., “Tutsak II”, *Türkçe*, S.26, s.1.

Tutsaklıktan kastedilen dil tutsaklığıdır. Bu tutsaklıktan kurtulmanın yolu da yazara göre tekrar bu tutsaklıkta kaybolmaktır. Kişinin dil içinde tutsak olduğunu ifade edebilmesi için dile ihtiyacı olduğunu, çünkü ancak dille bu durumu aktarabileceğini söyleyen yazar dil tutsaklığını üçe ayırmıştır. İlki “sözlüklerin darlığı” dır. İkincisi “anlam kaymalarının verdiği tedirginlik” tir. Sonuncusu da “deme genişliğinin, tümce kurallarındaki genişliğin durmadan eskimesi” dir. (D. , 1962: 1)

İbrahim Kutluk, “Tüze”, *Türkçe*, S.26, s.2.

Hukuk kavramının insanların hatta kâinatın vazgeçilmezi olduğunu söyleyen İbrahim Kutluk, varlığı herkes tarafından kabul edilen adalet kavramının uygulamaya gelince kabul görmediğinden yakınmaktadır.

Sami N. Özerdim, “Sorumsuzlar”, *Türkçe*, S.26, s.3.

Ele alacağımız bu yazı, Türk Dil Kurumu’nun Salim Başol’a üyelik teklifinde bulunmasının bazı çevrelerce eleştirilmesine karşı yazılan bir tepki yazısıdır. Sami Özerdim’e göre Salim Başol, Adalet Divanı’nın eski başkanı olduğu dönemde Osmanlıca konuşanları uyaran, dilde sadeleşmeyi savunan birisidir. Dolayısıyla yazara göre bu teklifin kendilerine gelmesi kadar normal bir durum yoktur. Bu teklifi eleştirenler ise “geçen on yılın düdüğünü çaldıkları” (sayfa 3) gerekçesiyle geçmişin hakemliğine soyunmakla suçlanmaktadır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Öpülerde”, *Türkçe*, S.26, s.3.

Sevgiliye olan tutkunun doğaya ait unsurlarla anlatıldığı imgelerle örülü bir şiirdir. Şairin sevgilisinin üç dudağı vardır ve şair bunlardan kırmızı olana taliptir. Uykunun, yıldızların ekmeği olduğu bu şiirde şair, pınar başında, denizler kıyısında sevgilisini aramaktadır.

“Pınarbaşı da olsa

Denizler kıyısı da,
Ayrıldığı yerlere dek
Soyların
Üç dudağın
Varsa,
Bana bir dudağını
Ver” (Dağlarca, 1962: 3).

İmzasız, “Celal Nuri’ye Göre Türkçemiz”, *Türkçe*, S.26, s.4-6.

Celal Nuri’nin, Batıcılığı Batı’nın ilminden yararlanıp kendi kültürümüzü muhafaza etmek şeklinde değerlendiren aydınlardan olduğunu savunan bir yazıdır. Yazdığı *Türkçemiz* adlı eserinin ön sözünde dilde sadeleşme çabalarımız, Türkçenin yapısı, Osmanlı Türkçesinin tam olarak ne demek olduğu gibi başlıklara yer verilerek dil çalışmalarına katkı sağlanmıştır.

İmzasız, “Celal Nuri İleri”, *Türkçe*, S.26, s.4.

Celal Nuri İleri’nin Batılılaşma akımının ateşli bir savunucusu olduğu, 1924 Anayasası’nı düzenleyen kurulun yazmanlığını yaptığı ifade edilmiş ve bazı eserlerinin ismi zikredilmiştir.

Diego Váleri, “Venedikli Kız”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, S.5.

Şiirde Venedikli bir genç kızın güzelliğinden bahsedilmiştir. Sarışın, aydınlık yüzlü, altın sarısı gözlü bir kız olarak tasvir edilen bu kız, gözleri yerde bahçesini temizlerken kendisine tutkun olanların farkında bile değildir.

“(…)
Bu yeni çiçeğe tutkun hepsi
Parlayan yukarıda, açılan.

Ama o nereden bilecek
Temizliyor özenle bahçesini
Başını eğmiş, yerde gözleri
(Bir küçük kızcağız, hanım hanımcık.)” (Váleri, 1962: 5).

Diego Vleri, “Uyanış”, (ev. Egemen Berköz), Türkçe, S.26, s.5.

şiiirde yeni bir güne başlamanın heyecanı ve doğanın uyanışı anlatılmaktadır. Ayrıca şair, duyularını geçmişine ve geleceğine dokunmaya çalışan kara yılanlara benzetmiştir.

“Sabah kokusu ağaçların,
Yeşil çizgiler ak, külrengi gökte.
Uzanıyor karayılanlarcasına duyularım
Dokunmağa teyeberiye, bulmağa
Arkalarında eski anıları,
İnanılmaz yklerini
Dnn, yarının
Ölmenin” (Vleri, 1962: 5).

Diego Vleri, “Derin Dalgalı Kıyı Unutulma Kanalı”, (ev. Egemen Berköz), Türkçe, S.26, s.5.

şiirin tamamına bir hüzün hkimdir. Ayrılığın yürek burkan haykırışı ve seyrelmiş ışıkların sisin içinde yavaş yavaş yok olmasıyla karanlığın bürüdüğü gece anlatılmaktadır. Bu ayrılık Unutulma Kanalı’nda gerçekleşmekte ve bu kanaldan kalkan gemilerden geriye sadece ayrılığın acısı kalmaktadır.

“Kanalı unutulmanın, üzüntü kıyısı
Bir ses yok yükselen l yürekten
Yalnız o ayrılık haykırışları tırmalayan kulakları
Kıyıdan uzaklaşan gemilerden” (Vleri, 1962: 5).

Diego Vleri, “Sesiydi Denizin”, (ev. Egemen Berköz), Türkçe, S.26, s.5.

Denizin sesi, dalgaların fısıltısı parlayıp snen, belirip kaybolan bir ışığa benzetilmiştir. Yine denizin sesi aslında yeşil olan fakat çınarların yapraklarında mavileşen bir ışığa benzetilerek şiir devam ettirilmiştir. Denizin sesinin özellikle tabiattaki canlılara; zambaklara, kelebeklere, bostanlara benzetildiği bir şiirdir.

“Sesiydi denizin, belirip yitiriveren
Ses ses üstüne, fısıltısı dalganın
Parlayan snen
Yayılan, bölünen bir ikincisinde

Eylül ışıdı, yeşildi
Yapraklarında çınarların, mavileşen” (Váleri, 1962: 5).

Federico García Lorca, “Ay Gözetler”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S. 26, s.6.

Şiir, ay doğduğunda doğada meydana gelen değişimleri ve sabahın güzelliklerini anlatır. Ay doğduğunda açığa çıkan sarp geçitlerden, yitip giden çan seslerinden, insanların kendi kendileriyle baş başa kaldıklarından bahsedilmiştir.

“Ay doğanda
Yiter çanlar,
Açığa çıkar
Sarp geçitler” (Lorca, 1962: 6).

Doğan Türker, “Bulut Soluğumuzla”, *Türkçe*, S.26, s.6.

Şiirsel bir anlatıma sahip olan bu yazı, tutsaklığı seçen, ancak özgürlüğü arzulayan bir yazarı anlatır.

Bülent Habora, “Olumlu-Sonuçsuz”, *Türkçe*, S.26, s.7.

Yazıda Fakir Baykurt’un *Yılanların Öcü* adlı romanı ve bu romanı sinemaya uyarlayan Metin Erksan’ın aynı adı taşıyan filmi üzerine eleştiride bulunulmuştur. İki eserin de toplumun kanayan yaralarına derman olmadığı, toplum üzerinde radikal değişimler gerçekleştiremediği ifade edilir. Habora, bu iki eserin amacını şu şekilde sorgulamaktadır: “Toplumdaki basmakalıplılığa, gericiliğe dur diyemedikten sonra eserlerin anlamı nedir?” (Habora, 1962: 7).

Cengiz Bektaş, “Buluntu”, *Türkçe*, S.26, s.7.

Şiirde kayalara oyulan tanrılardan, bu tanrılarla yaşanan anılardan, tutsaklığa uyum sağlayanlardan, doğum-ölüm-doğa üçlüsünden bahsedilmektedir. Şiirde Galile, Muhammet, İsa, Konfüçyüs gibi isimlerden hareketle insanlara isim koymanın gerekliliği sorgulanmakta, bu isimlerin insanın karakterini sabitlediği ya da dondurduğu düşünülmektedir. Şiir imgelerle örülüdür.

“Günlere ısınmışlıktır
Tutsaklığa gülememek
Bunca uyum sessizce
Alışkanlıklarımız önce
(...)
Galile mi zordaydı
Muhammet mi İsa mı Konfüçyüs mü
Neden ad bulup donduruvermek
Neden algılarda yorgunluk” (Bektaş, 1962: 7).

İmzasız, “Ayın Yaratılışı”, *Türkçe*, S.26, s.8.

Masalsı bir anlatıma sahip olan şiirde kesik başın öyküsü anlatılır. Bir adam kendi başını keser ve diğerleri de onun başını aramaya koyulur. Bulduklarında kesik başı bir çuvala koyarlar, fakat baş çuvaldan sürekli düşer. Bir çuvala daha koyarlar, fakat yine olmaz. En sonunda kesik baş “Ne olayım?” diye düşünür. “Su olsam içerler, toprak olsam basıp geçerler, fasulye olsam pişirirler” diye düşünürken ay olmaya karar verir. Bir yumak ve değnek ister, onlarla göğsü doğru yükselir ve ay olur.

“Adam boynunu kesti, attı bir yana başını
Aramaya çıktı başka adamlar
Bulup bir çuvala koydular başı
Giderken giderken baş yere düştü
Gene koydular çuvala.”
(...)
Su olsam içerler
Toprak olsam basıp geçerler
Ev alsam otururlar” (İmzasız, 1962: 8).

27. SAYI

Arın Engin, “İrkçilik Nedir?”, *Türkçe*, S.27, s.1-2.

Başlıktan da anlaşılacağı üzere ırkçılığın ne olduğu, hangi ülkelerde nasıl tezahür ettiği ve zararları konusunda yazılan bir değerlendirme yazısıdır. Arın Engin’e göre ırkçılığın tam ve doğru bir tanımı yapılmadan onu yasaklamak yanlıştır. Önce ırkçılık net bir şekilde anlaşılmalı, hâlâ zararlı olduğu düşünülüyorsa ırkçılığa dair her türlü fikir yasaklanmalıdır.

D., “Başkalaşım”, *Türkçe*, S.27, s.1.

Doğadan insana tüm evrenin değişim ve dönüşüm mekanizması ele alınmış, kâinatın geçirdiği başkalaşımın anlatılmıştır.

“(…) toprak, su, gün ışığı, yel güçlenişi ne olursa olsun, değişmez burda gerçek: Asma üzümü her yerde bir asma üzümüdür. (...) Sarmaşık her yerde bir sarmaşıktır. Çam her yerde çamdır” (D., 1962: 1).

Başkalaşım; büyümek, gelişmek olarak nitelendirilmiştir. “Doğduğumuz, beslendiğimiz yerden büyümek” (D., 1962: 1) Başkalaşımın insanda dilden başladığı ve ulusların başkalaşmış kişilerden öte bir varlık olmadıkları da ifade edilmiştir.

İbrahim Kutluk, “Tüzenin Uygulanışı”, *Türkçe*, S.27, s.2.

Hukukun, çıkarlarını önemseyen insanların elinde olunca amacının dışında kullanılabileceği ama özünde adalet olması dolayısıyla kötü insanların amacına ulaşamayacağı savunulmuştur. Hukukun uygulanış şeklinde insandan insana farklılıkların olduğu da ifade edilerek hukuk kavramı olayların akışına göre iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Konur, “Anadolu Ağızları”, *Türkçe*, S.27, s.3-5.

Türkçenin kökeni ve ait olduğu kollar incelenmiştir. Bu kolların kaç a ayrıldığı, alt dalları, gramer özellikleri, bu alanlarda kimlerin hangi çalışmaları yürüttüğü gibi konular ele alınmıştır. Özellikle Türkçenin çeşitli varyasyonlarını oluşturan Anadolu ve Rumeli ağızları incelenmiş, Türkiye Türkçesinin dilin en çok kullanılan kolu olması sebebiyle coğrafi bölgesini kesin sınırlarıyla göstermenin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Toplamlar”, *Türkçe*, S.27, s.3.

Şiirde, ellerinde kazma kürekli köylülerin toprakla olan birlikteliği anlatılmaktadır. Bu anlatış benzetmelerle bezenmiştir. Örneğin bir köylünün

toprağın altındaki pancarı ya da havucu toprağın dışına çıkarması, Hitit uygarlığından kalma değerli bir taşın gün yüzüne çıkarılmasına benzetilmiş ve aynı kıymette görülmüştür. Şair, pancar almak için inilen toprağın bize Hitit uygarlığından kalma taşları verecek kadar zengin bir Anadolu toprağı olduğunu da vurgulamak istemiştir.

“Eleri kazma kürekli köylüler
Ana kız, oğlan dede, elleri kazma kürek
İnerler kara toprağa
Gireceğine dek havuçların pancarların
İnerler ama çıkar Hititlerden bir mavi taş
Bir iki bir bir” (Dağlarca, 1962. 3).

Cengiz Bektaş, “Algı”, *Türkçe*, S.27, s.4.

Şiirde yalnızlıkta sonsuzluğu algılayış, hayata sevgi çerçevesinden bakış, umudu diri tutma konuları işlenir. Farklı duyguları aynı anda yaşayan kişinin bu duyguları ele alınır.

“(…)
Bir sevgi bir sevgi hep sevgi
(…)
Umudum bilmediklerimde bile yitmedi
Değişirliği eğilimlerin” (Bektaş, 1962: 4).

Nermi Uygur, “Felsefenin Geleceği”, *Türkçe*, S.27, s.4-5-7.

Yazıda, felsefe tarihinin bilinmeyenlerini ortaya çıkarıp bilinenler ile sentezleyerek geçmiş ve geleceği yeniden şekillendirenlerden bahsedilmiştir. Nermi Uygur’a göre hep geçmişe bakan filozof bugününe bir şey katamaz. O yüzden Uygur, dengeli olmanın, geçmişten beslenip geleceğe yönelmenin felsefe tarihçiliği adına doğru bir yöntem olacağına inanmaktadır.

Diego Váleri, “Eksiksiz Sevinç”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, s.6.

Bu şiir yoksunlukların içinde bir çiçeğin varlığı ile yetinen ve küçük şeylerle mutlu olanların şiiridir. Üzüntü, yoksulluk ve yalnızlık dolu bir mayıs gününde güneş ışığından ve onlarca kuşun uçuşundan payına hiçbir şeyin

düşmemiş olması şairi üzmektedir. Tüm bunların yanında yoksul sokaklarda açan bir çiçek bile şairi heyecanlandırmaktadır.

“Nice üzüncü dolu bir Mayıs günü
Yoksul arka sokakta, yalnız...
Nerde tek bir ışın onca güneşten
Onca kırlangıçtan bir tek uçuş” (Váleri, 1962: 6).

Diego Váleri, “Tatlı Sürez”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, s.6.

Şiirde gökten güneş gibi yeryüzüne yansıyan sevgiliden bahsedilmektedir. Bu sevgili ipekten saçlara ve suların ışıltısına sahiptir. Zamanı dondururcasına yavaş hareket eder. Şiir sevgilinin zerafetini anlatmaktadır.

“Sen doğan yükseklik üstünde, yalnız,
Bir pırıltısıyla görünmez suların
Eğiyorsun başını, ak kollarını kaşdırıyorsun
Tarıyorsun ipeğimsi saçlarını:
Yavaşsın öylesine, dururcasına
Tatlı sürez gibi havada” (Váleri, 1962: 6).

Diego Váleri, “Bir Gül”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, s.6.

Şiirde gül gibi açılan akşam vaktinde, taş kesilmiş yüreğiyle ve yattığı uykudan sevgilinin ışık saçan yüzüyle uyanan bir kişinin sevincinden bahsedilmektedir. Bu kişi için artık anılara dalıp ağlamak söz konusu değildir.

“Yine açılıyor akşamlar, güller gibi
donuk, altın damların üstünde
(...)
Yok artık anılar, ağlayışlar, yalnızca,
Açılıp kapanıveren bir göz
Uyanan yürekten taş uykusundan, seni gören” (Váleri, 1962: 6).

Diego Váleri, “Sağlıkçı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, s.6.

Şiirde atın ve köpeğin ahenkli bir şekilde koşması anlatılmaktadır. Bir arabayı çeken ata eşlik eden köpek ile ikisinin beraber kat ettikleri yol anlatılmıştır.

“Tırısa kalkmış boz tay

Dörtlü al köpek yanında.
Sürüyor arabayı: gıcırta gıcırta...” (Valeri, 1962: 6).

Diego Vleri, “Kıyı”, (ev. Egemen Berköz), Türkçe, S.27, s.6.

Şiirde, şairin deniz kıyısında canlanan anıları işlenmiştir. şair boydan boya uzanan kıyı őeridinde yaşamaktan mutludur. Altın sarısı güneşte, göz karartan boőluklarda ve sonsuz ufuklarda hissettiklerini anlatmaktadır.

“Bu uzun kıyıda iyiliğim benim
Boydan boya uzanır ya batıő
Gkle kanal arasında: bir anı
Kırmızı-altın sarısı güneşte
Ardındadır ya kaçak mutluluğun” (Vleri, 1962: 6).

Diego Vleri, “len Srez”, (ev. Egemen Berköz), Türkçe, S.27, s.6.

Ölüm ve zaman kavramlarını sorgulayan bir şiirdir. şair, gözlerinde ve yüreğinde taşıdığı sevgilisini, kayıp giden zamanın içinde nasıl koruyacağını dőunmektedir. Sevgilinin yaşattığı umutsuzluk bile şair için güzel ve tatlıdır. Sevgiliye ulaşmanın, ona sahip olmanın imkânsız oluőunun yarattığı umutsuzluk bile şair için mutluluk vericidir. Divan edebiyatında olduğu gibi bu şiirde de sevgiliden gelen sıkıntı bile değerlidir.

“(...)
Gzlerimdesin sen sarmada yüreğimi
Umutsuz tatlılık
İnen süremizi ölüme” (Vleri, 1962: 6).

Friedrich Nietzsche, “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu”, (ev. Doğan Hızlan), Türkçe, S.27, s.7.

Doğan Hızlan, Nietzsche’nin *Zerdüşt Böyle Dedi* eserinin yazılıő öyküsünü eviri metin olarak yayımlamıştır. Nietzsche, eserinin yazılma sebeplerinden birinin, kendisindeki “müzik rönesansı” (Nietzsche, 1962: 7) olduğunu yler, eserinin tamamen “müzik” olarak algılanmasının da mümkün olduğunu ifade eder.

İmzasız, “Ulu Sagın’ın Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.27, s.8.

Şiirde hayvanları yok eden, insanları öldüren bir güçten bahsedilir ve Tanrı kavramı sorgulanır. Bu türküde Ulu Sagın, ırmakları yukarıdan aşağıya doğru hareket ettirebileceğini, fakat suyun yerin altından çıkmasını sağlayamayacağını söylemektedir. Bir erkeği, bir kadını, bir çocuğu ölüme benzetmekte ve hayvanları yok edenin kendisi olduğunu söylemektedir.

“(…)

Ölüme benzetirim, bir erkeği ölüme benzetirim ben.

Ölüme benzetirim, bir kadını ölüme benzetirim ben.

Ölüme benzetirim, bir çocuğu ölüme benzetirim ben.

Böyleyim, güçlüyüm çok, gönüldeşlerim, her hayvanı, gönüldeşlerim, her hayvanı yok eden benim, gönüldeşlerim” (İmzasız, 1962: 8).

İmzasız, “Ak Kaya’nın Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.27, s.8.

Yeryüzündeki tüm canlıları bir arada düşünerek Ulu Ak Kaya’ya övgüler düzen bir şiirdir. Ulu Ak Kaya yeryüzündeki bütün uluslardan ve bütün hayvanlardan daha büyük olarak nitelendirilmiştir. Ulu Ak Kaya göklere kadar dikilmiş, bulutlara değen ve kıpırdamadan duran şekliyle yüceltilmiştir. Şair kendisinin de oğulları tarafından böyle dimdik duran birisi olarak anlatılacağına inanmaktadır. Bunu adeta bir vasiyet olarak söylemektedir.

“(…)

Hepsinin arasında yalnız bir nen daha büyüktü:

Kaynağı bütün tinlerin

Ulu, Ak Kaya.

Göklere dek dikilmiş, bulutlara sarılı, kıpırdamadan dururdu,

Öyle dimdik dururdu.

Oğullarım beni de böyle anlatacaklar,

Çok çok uzun yıllar yaşayıp, ilerleyip yollarında

Benden söz açınca böyle anlatacaklar” (İmzasız, 1962: 8).

28. SAYI

İsmet Sungurbey, “Töre (hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.28, s.1-2.

Yazıda Osmanlıcanın nasıl ortaya çıktığı, edebiyata, sanata, kanun maddelerine nasıl sirayet ettiği ele alınmıştır. İsmet Sungurbey 1926 öncesini, sonrasını ve özellikle 1928 Harf Devrimi’nden sonraki gelişmeleri değerlendirmiştir. Sungurbey’e göre Osmanlıca; Arapça köklerden Arapça gramer kurallarına uyan ya da uymayan bir sürü yeni sözcük türetilmesiyle ortaya çıkmış “uydurma” bir dildir. Bu düşüncesini şu şekilde ifade eder: “Araba söylesen Arap, Aceme söylesen Acem, Türke söylesen Türk anlamaz denilen bu dilde Türkçe sözcük oranı deve de kulak gibiydi” (Sungurbey, 1962:1).

Fıkıh kitaplarının Arapça yazıldığı ve bu durumun artık belli bir kesim tarafından çok normal karşılandığı yazılmıştır. O kadar ki Türk Medeni Kanunu’nun Osmanlıca yazılmış olması da bu konuda ele alınan bir meseledir. Sungurbey 1926 yılında İsviçre Yurttaşlar Yasası ve Borçlar Yasası’nın pek çok Arapça ve Farsça kelime barındırdığı, hatta “irtifak hakkı” (Sungurbey, 1962:1) gibi terimler içerdiğini yazmıştır. Bu durumu da o tarihte Dil Devrimi’nin henüz başlamamış olmasına bağlamıştır. Fakat Dil Devrimi gerçekleştirildikten sonra çıkarılan yasaların dili sadeleşmiş, dil özleşmeye başlamıştır. Bu durum şöyle örneklendirilmiştir:

“Borçlar Yasasına Mecelle’den aktarılmış olan Arapçalarının yerine geçirilmiştir. Bey, satım; bayi, satıcı; mebi’ satılan; şıra, alım; müşteri, alıcı; hibe, bağışlama; vahip, bağışlayan; mevhubünle, bağışlanan; mal-i mevhub, bağışlanan; ecir, işçi yapılmıştır” (Sungurbey, 1962:2).

İsmet Sungurbey son olarak, hukukçulara hukuk dilini özleştirmek görevinin düştüğünü ifade etmiştir. Bunda başarılı olmak için de iyi yetişmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır.

İsmet Sungurbey, “Neden ‘Hukuk’ Değil de ‘Töre’” *Türkçe*, S.28, s.1.

Osmanlı döneminde İslâm hukukuna “fıkıh” dendiği, Avrupa’yla olan ilişkilerden sonra ise fıkıh yerine Arapça kökenli “hukuk” kelimesinin tercih edildiğini söyleyen Sungurbey bu duruma yönelik tepkisini yazısında dile getirir. “Hukuk” kelimesinin Öztürkçe karşılığı “töre” kelimesi varken Arapçasına yönelmeyi anlamlandıramadığını ifade eden yazar, er ya da geç Türkçenin kendi aydınları tarafından fark edileceğini söyleyerek *Türkçe* dergisinin bu amaca hizmet etmesi için 28. sayıyı *Töre Özel Sayısı* olarak hazırladıklarını eklemiştir.

İmzasız, “Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, s.2.

Sungurbey’in günlük ve meslekî hayatta kullandığı ve yaygınlaşmasını istediği töre terimlerinin listesi ve diğer dillerdeki kullanımları verilmiştir.

“akit-sözleşme
ariyet-iğreti
kanun-yasa

icazet-onay
iddia-sav
mesken-konut” (İmzasız, 1962: 2).

İsmet Sungurbey, “Bir Eleştiriye Yanıt”, *Türkçe*, S.28, s.3-7.

Yazı, hukukî bir yazıdır. Özet olarak Türk Borçlar Yasası’nda geçen “Bir taraflı bir hukuki muameleden yine bir taraflı olarak dönme, geri alma (Widerruf)” (Sungurney, 1962: 3) kavramının tartışıldığı söylenmiş; dönme, geri alma kavramları için “rücu” kelimesini kullanmanın karmaşaya yol açacağı ifade edilmiştir.

Çetin Özek, “Soruşturma”, *Türkçe*, S.28, s.4-5-6.

Bu yazıda kapsamlı bir anket çalışması yapılmıştır. Atatürk devrimleri, dilde sadeleşme çabaları, üniversitelerle ilgili yasalar, Osmanlıca hakkında düşünülenler, Türkçedeki gelişmelerin seyri hakkında toplamda yedi soru sorulmuş ve bu sorulara Ceza Hukuku Asistanı Dr. Çetin Özek, Kamu Hukuku Asistanı Rona Aybay, Yurttaşlar Hukuku Dr. İsmet Sungurbey, Kamu Hukuku

Doçenti Dr. İlhan F. Akın, Yurttaşlar Hukuku Asistanı Kevork Acemoğlu, Ceza Hukuku Asistanı Erol Cihan olmak üzere yedi hukuk insanı yanıt vermiştir. Sorulara evet-hayır şeklinde cevap verenler de vardır, soruları uzun uzun açıklayanlar da vardır. Biz soruların ve cevapların bir kısmına yer vereceğiz.

1. “Atatürk devriminin bölünmezliğine, bu arada dil devrimine inanıyor musunuz?

2. Şimdiye dek sizin de Arapçası yerine Türkçesini kullandığınız bilim-sözleri, terimleri var mıdır? Örnek verebilir misiniz?

3. Gerek sanat, gerekse öbür bilim dallarındaki bu genel özleşmeden, gelişmeden ayrı kalabilen Osmanlıca bir töre diline inanıyor musunuz?” (Özek, 1962: 4).

Bu sorulardan 3. soruyu Çetin Özek, hukuk dilinde sade Türkçeye karşı olanları; halkın anlayacağı dilde hukukun ifade edilemeyeceğini savunanları söyleyecek sözü olmamakla ve bunu ağdalı sözlerle gizlemeye çalışmakla suçlayarak cevaplandırmıştır.

İmzasız, “Doçent Dr. İlhan F. Akın’ın Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, s.7.

Yazıda kullanılan töre terimleri şöyledir:

“cemiyet-toplum
kaza-yargı

millet-ulus
şekil-biçim” (İmzasız, 1962: 7).

İmzasız, “Töre Betikleri-Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Yapıtları”, *Türkçe*, S.28, s.7.

Yayımlanmış olanlar ve yayımlanmak üzere olanlar şeklinde iki başlık altında bibliyografya paylaşılmıştır.

İsmet Sungurbey, “Olağanüstü Kazandırıcı Yıllanma Üstüne”, *Türkçe*, S.28, s.8.

İsmet Sungurbey bir incelemesi üzerine İsviçre’nin en ileri gelen bilginlerinden olan Prof. Liver’in yazdığı ön söz ile adından ve incelemesinden övgüyle bahsedişini büyük bir onur olarak kabul ettiğini söylemiştir. Ayrıca Sungurbey, Liver’den ayrıldığı noktaları da açıklamıştır.

29. SAYI

***Türkçe*, “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.29, s.1.**

Tanzimat’tan bu yana süren dilde sadeleşme hareketinin dilimizi genel anlamda arındırdığı bir gerçek olsa da bunun yeterli olmadığı söylenmiş ve Batı uygarlığını benimseyen bir toplum olarak dilde sadeleşmeyi, yurt içi ve yurt dışı yazışmalarda da uygulamamız gerektiği vurgulanmıştır.

D., “Dilde Özleşme”, *Türkçe*, S.29, s.1.

Dilde özleşme, “bir dilin söyleyeceği her şeyi kendi dil imkânları içinde araması” (D., 1962: 1) şeklinde tanımlanmıştır. Dillerin öz yapılarını aradıkça bulacakları, buldukça da aramaya yeniden başlayarak bitimsiz bir döngüye girecekleri savunulmuştur. Dışarıdan gelen sözcüklerin bu özleşmeye dâhil olamayacakları ve döngüyü sekteye uğratacakları söylenmiş, dilde özleşme iki koşula bağlanmıştır:

1. “Unutulan eski sözlere gide gide

2. Çağa ayak uydurabilmek için kendi diline ekleme ve çıkarma yapılarak” (D., 1962: 1).

İbrahim Kutluk, “Özleşmenin Sınırı mı?”, *Türkçe*, S.29, s.2-8.

Özleşmede sınır kavramının olamayacağı, sınırlı bir ülkünün sınırlandırılmayacağı vurgusuyla ele alınmıştır. İbrahim Kutluk’a göre nasıl ki

uğruna mücadele edilen yüce bir “ereğin” sınırı olamazsa, özleşmenin de sınırı olamaz. Çağlar arasındaki uçurumu kapatmanın yolunun özleşmeden geçtiğini savunan Kutluk, dil sadeleşmedikçe anlaşılmaazlığın da ortadan kalkmayacağına vurgu yapmıştır.

Konur, “Dil Devriminde Başarı”, *Türkçe*, S.29, s.3.

Dil Devrimi’nin tarihî seyri ele alınmıştır. Devrimin, Birinci Türk Dili Kurultayı’nda halkın ve aydınların nezdinde eyleme geçtiği, Atatürk’ün bu eylemi, konuşmalarında kullandığı kelimelerle her zaman canlı tutmaya çalıştığı ifade edilmiştir. Ne var ki Dil Devrimi’nin bilimsel temellerden yoksun olması ve 1950’den sonra devrim karşıtlarının saklandıkları yerden çıkmaları sebebiyle sadeleşen yeni anayasadan Teşkilat-ı Esasiye Anayasası’na dönülmesi devrimi sekteye uğramıştır.

Dil Devrimi’ni engellemek isteyenlerin arka plandaki amaçlarının Atatürk devrimlerini ortadan kaldırmak olduğunu ifade eden Konur, bugün dil çalışmalarının başarıya ulaştığını (bu konuyla ilgili olarak çeşitli dergilerin Türkçe kelime kullanma oranlarındaki artışları kanıt olarak göstermiştir) söylemiştir.

Doğan Hızlan, “Çeviride Özleşme”, *Türkçe*, S.29, s.4-5.

Doğan Hızlan bu yazısında, dilin sadeleşme ve gelişme evreleri açısından ne durumda olduğunu gösteren en somut kanıtın çeviri yazılar olduğunu ifade etmiştir. Yirmi yıl önce yapılan çeviriler ile şimdikiler kıyaslandığında Türkçenin iyi durumda olduğunu söyleyen Hızlan, çevirilerin dilin imkânlarını görmek için sağlam bir ölçü olduğunu söylemiştir. Hızlan’ın ülkemizde dil çalışmaları konusunda eksikliğini gördüğü önemli konulardan biri de felsefe terimleri sözlüğünün olmamasıdır. Bu eksikliğin çevirmenler arasında daha fazla karışıklığa sebebiyet vermeden (çünkü iki farklı çevirmen aynı kelimeye farklı karşılıklar bulabilmektedir) çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Cengiz Bektaş, “Övgü”, *Türkçe*, S.29, s.4.

Türkçeyi öven, dil sevgisini aşıl原因 bir şiiirdir. Şair Türkçenin tıpkı duyguları gibi saf ve temiz olduğundan, yalancı süslerden arınmış olduğundan bahsetmektedir. Kendi kısırlıklarını dilimize yükleyenlerin amaçlarına ulaşamayacaklarını yazan Bektaş, övgülerin en yücesini Türkçenin hak ettiğini ifade etmiştir.

“(…)
Yalancı süslerle mi mutlusun değil
Özümün gürlüğü
TÜRKÇE
Doğalca özentisizce yapmacıksız
(…)
Doğabilen her yeni düşünöde
Her vuruşta en tatlı sesi veren
Övgülerin en yücesi sana” (Bektaş, 1962: 4).

Dilimin ucunda
Sevgilerimde yırlarımda
Duygularımca arınmış
TÜRKÇE
Doğalca özentisizce yapmacıksız”

İnka¹³, “Tanrılama”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.29, s.5.

Şiirde İnkaların yaratıcı tanrısı Virakoşa’ya seslenilmektedir. Şair, Tanrı’nın kendisini duyması, acizliğini görmesi için yalvarmaktadır. Ayrıca şair tüm kalbiyle inandığı Tanrı’yı görmek, hissetmek istemektedir. Hayalinde kurduğu gibi mi değil mi anlamak, neye benzediğini bilmek istemektedir. Şair Tanrı’nın kendisini topraktan yarattığına, balçıkla yoğurduğuna inanmakta ve kendisini en iyi bilen yaratıcısı olarak onun nasıl bir canlı olduğunu anlatmasını istemektedir.

“(…)
Beni topraktan yarattın,
Balçıkla yoğurdun, bilirim.
Beni bir duysan da,

¹³ Bir medeniyet ismidir. İnka Medeniyeti.

Neyin nesiyim anlatsan,
Artık öyle geçkinim, öyle kocadım ki” (İnka, 1962: 5).

Ey Virakoşa, evrenin büyük ıssı,
Erkek de olsan
Dişi de olsan
Bunca tanrısallığın, nice kuşakların ıssı”

Vecihi Timuroğlu, “Dilde Özleşmenin Sınırı Üzerine”, *Türkçe*, S.29, s.6.

Vecihi Timuroğlu dil konusunda özleşme taraftarlarındandır. Türk Dil Kurumu’nun İstanbul’da yapacağı ve “Türk Dilinde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalı?” sorusuna cevap arayacağı oturuma Timuroğlu da katılmıştır. Türklerin göçebe bir kabileden geldikleri için “sınır” kavramını bilmediklerini, “evreni yağız yerle mavi gök arasındaki Orta Asya sandıklarını” (Timuroğlu, 1962: 6) söyleyen Timuroğlu, sanata nasıl sınır konulamazsa özleşmeye de sınır koyulamayacağını savunmuştur.

Tirebolulu Alparslan, “Türkçenin Başına Gelenler”, *Türkçe*, S.29, s.7-8.

Türkçenin geçmişte de, içinde yaşanılan dönemde de çok tahrip edildiğini, gençlerin işinin bu konuda çok zor olduğunu söyleyen Tirebolulu Alparslan, bu konuda örnekler vererek yazısını genişletmiştir. Anadolu’da Beylikler Dönemi’nde Arapça ve Farsçanın eğitim dili olarak kabul edildiği, ancak sonra enderun mektebine sadece devşirmelerin alınarak Türklerin arka planda kaldıkları ve bu gibi durumların Türkçenin unutulmaya yüz tutmasına sebep olduğunu söyleyen Alparslan, günümüzde de var olan “Türkçe isimleri değiştirip yerine Arapça Farsçasını koyma yarışın[1]” eleştirmiştir. (Alparslan, 1962: 7) Bu konuda pek çok örnek veren Tirebolulu Alparslan’ın bahsini ettiği değişen yer isimleri ise şunlardır:

“Karacaova-Karacaabad
Yeni Mahalle-Cedid Mahallesi
Saçmal-Şevketiye” (Alparslan, 1962: 7).

30. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “Çağımızın Kişisi”, *Türkçe*, S.30, s.1-8.

Uzun yıllardır Batı uygarlığının gelişmişlik seviyesine erişmeye çalıştığımız halde bunu bir türlü başaramadığımızı yazan Vecihi Timuroğlu, Tanzimat’tan Meşrutiyet’e, Meşrutiyet’ten de günümüze kadar süregelen yanlış politikaları eleştirir. Türk toplumunun önce düşünce yapısının değişmesi gerektiğinin ve geleneklerimizden sıyrılmadığımız için çağın gerisinde kaldığımızın altını çizen Timuroğlu; eğitim, ekonomi, hukuk alanlarında çok sıkıntılar yaşandığını ifade etmiştir. Batı uygarlığını yakalamanın tek yolunun “çağın kişisini” yaratmak olduğunu söyleyen Timuroğlu, bunun da Atatürk ilkelerini Anadolu’nun dört bir yanındaki insanlara anlatmakla mümkün olacağına inanmaktadır.

D., “Dil Bir Özdektir I”, *Türkçe*, S.30, s.1.

Böcekten güneşe her ne varsa hepsinin bir kütesinin olduğu, dilin de buna dâhil olduğu, onun da canlı bir varlık olarak kütesi bulunduğu anlatılmıştır.

İbrahim Kutluk, “Tüze Adına Savaş”, *Türkçe*, S.30, s.2.

İbrahim Kutluk’a göre toplumlar kanun adına savaşmaz. İlkel toplumlar zaten her şeyi kabullenmişlerdir; çok ileri toplumlarda da kanun savaşları yoktur; onlar yeni bir düzen için savaşmayı göze almazlar.

Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma III”, *Türkçe*, S.30, s.3.

Yazar, herkes tarafından bilinen şeylerin bağıra bağıra ilân edilmesinin gereksiz bir uğraş olduğunu söylemektedir. Yaşanmışlıkla biriken tecrübeleri silkip atmamamız gerektiğini vurgulayan bu metinde, dikkatimizi çeken iki kelime vardır; “tansıklamıştım” ve “ilençlenecek.” Tansıklamak; mucize olarak, ilençlemek ise lanetlemek olarak kullanılmıştır. Bu tarz Öztürkçe ifadeler *Türkçe*

dergisinin dil politikasına da uygun olduğu için dergideki metinlerde sıkça kullanılmıştır.

Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma IV”, *Türkçe*, S.30, s.3.

Ömür, zaman ve yaşam kavramlarını tartışan bir metindir.

“Yıllar yılı garip türkümü çağırdım ben, saygıdeğer yoldaşım ışıksız gözlü, duymasız kulaklı, anlamsız suratlı surat kabartmam benim; ömrüm sanki bir sayıya vurulmuş yıllar değil de, uzun mu uzun kavranmayacak kadar eski bir ömür geliyor bana” (Kentman, 1962: 3).

Metnin sonunda ömrün bir oyun olduğu, bu oyunun da ne kadar süreceğinin bilinmediği söylenmiştir.

Egemen Berköz, “Baş Dönmesi” *Türkçe*, S.30, s.3.

Şiirde ağacın yeşili, denizin kıyısı sevgili olarak hayal edilmektedir. Şair, tabiatla ve tabiatın içindeki canlılarla bütünleşmiştir ve bu durumdan mutludur. Bazen açan bir çiçek, bazen de dağların arasından doğan bir güneş olur. Bu şekilde korkularını ve hüznünü sevince çevirmektedir.

“Kıyısısın denizin, ağacısın. Yeşili
süzülmek yavaşça sisten
Çiçek. Yürü yürü çiçek
kaynıyorum içinde.
(...)
Yıldığım en güçlü korku o
Kaçaklığı yaşamın. Ermek
belki. Düşlemek, dağları güneşte” (Berköz, 1962: 3).

Egemen Berköz, “Yasak Sev”, *Türkçe*, S.30, s.3.

İki mısralık bir şiirdir. Zamanın döngüsellliğini gün dönümleriyle ele alır.

“Bir günün bittiği yerde öbürü başlar
Tükenir anılar ezgilerde sev” (Berköz, 1962: 3).

Egemen Berköz, “Susku”, *Türkçe*, S.30, s.3.

Şiirde Tanrı’nın varlığının hatırlanmasıyla sisin dağılmasından, kalbe huzur ve güven dolmasından bahsedilir. Tanrı’nın varlığının insanda yarattığı dinginlik ve huzur ele alınmıştır.

“(…)
Var derler tanrı var her şeyin ötesinde
Tükendiği yerde yenilmelerin
-kalkar ya sis
Kurur ya gözler kavga sonrası-
Doluşudur yaşamak odaya pencerenin” (Berköz, 1962: 3).

Egemen Berköz, “İssız”, *Türkçe*, S.30, s.3.

Sevgilinin gözlerinde kaybolan ve çıkış yolu arayan âşğın iki mısralık şiiridir.

“Bir tanıdık ışıık arardım gözlerinde
Yiterdim” (Berköz, 1962: 3).

İmzasız, “Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır”, *Türkçe*, S.30, s.4.

Ele alacağımız konuşma, Konur Ertop’un Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenen açık oturumda yaptığı konuşmasıdır. Konur Ertop konuşmasına, Dil Devrimi’nin yıllarca aydınlarımızın gündeminde olduğunu ve söyleyeceklerinin söylenmiş olanlardan çok da farklı şeyler olmadığını ifade ederek başlamıştır. Dilin özleşmesinde Ertop’un hiçbir sınır tanımadığı ve Öztürkçe hareketinin önemli savunucuları arasında bulunduğı da vurgulanmıştır.

Dil, bir iletişim aracı olduğı için yazı dili ve konuşma dili arasındaki uçurum ortadan kalkmalıdır. Ertop, bu fikrini yaşadığı bir olayla örneklendirmiştir. Edirne’de dil araştırması yaparken yerlilerden yaşlı bir amcanın gelip “Siz anlamazsınız bizim dilimizi” dediğini, onların da kısa bir süre sonra “Nasıl, anlıyoruz değil mi?” dediklerini, buna karşılık amcanın “Ama biz anlamıyoruz sizin dediklerinizi” şeklinde cevap verdiğini anlatmıştır. Bu

bağlamda Dil Devrimi'nin bu anlaşmazlığı yok etmek amacıyla olduğu vurgulanmıştır.

Arın Engin, “Ana Türklük, Biz”, *Türkçe*, S.30, s.5.

Kerim Yayıncı adlı bir Türkçü tarafından kaleme alınan *Anadolu, Kafkas, Azerbaycan'a Armağan* eseri üzerine yazılmış bir yazıdır. Genel olarak Türkçülüğe sahip çıkılması ve bu konuda yapılması gerekenler üzerinde durulmuştur.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Diken Olmak”, *Türkçe*, S.30, s.5.

Dil Devrimi'ni anlatan ve devrimin zorluğunu “diken dikmek” benzetmesiyle gösteren bir şiirdir. Dağlarca, diken ekse de toprakta sevgi açacağına, bu yolla herkese ve her yere sevgi götüreceğine inanmaktadır. Şair doğanın gücü karşısında yenilmeden dimdik ayakta duran ve özgürce büyüyen mor dikenlerle Dil Devrimi'nin yolunu ve yöntemini imlemektedir. Dil Devrimi de bunca engellemeye ve yıkıcı eleştirilere rağmen büyümekte, mor dikenler gibi çiçek açmaktadır.

“Bir toprağım olsa yalnız diken ekeceğim
Asısız, yoğul,
Büyüse büyüse
Ulaşır bana dek.

Dikenlerin
Mor dikenlerin
Bozkırda
Başı
Mor başı” (Dağlarca, 1962: 5).

Sönmez Kentman, “Ülüş V. Seğilmeler”, *Türkçe*, S.30, s.6-7-8.

Yazıda söz konusu tiyatro oyununun yapısından, oyuncuların rollerinden, kıyafetlerinden, sahne düzeninden bahsedilir.

Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma I”, *Türkçe*, S.30, s.6.

İmgelerle örülü deneysel bir metindir.

“Bir düşünce özgürlüğünün, toplumda bir davranmalar özgürlüğünün mutluluk yollarının üzerinde geniş geniş, incinmeden gezinilecek döşemeler olduğunu savunurlar, sen bir de öylesine bir tinsel özgürlük düşün ki bunda yeryüzü yaşamalarının gerektirip adım başına diktiği sınır imgelerinden bir tanesi bile yok(...)” (Kentman, 1962: 6).

Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma II”, *Türkçe*, S.30, s.6.

İmgelerle örülü deneysel bir metindir.

“(...) kötü kötü susması beni yanıtlamasıdır” (Kentman, 1962: 6).

T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.30, s.8.

Bir önceki sayıda bulunan aynı başlıklı yazının devamıdır ve kalan kısmın bir sonraki sayı olan 31. sayıda verileceği notu düşünülmüştür.

31. SAYI

İbrahim Kutluk, “Türkçe’nin Durumu”, *Türkçe*, S.31, s.1-8.

İbrahim Kutluk’un Türkçenin kullanımı konusunda tanık olduğu olaylardan ve okuduğu yazılardan ötürü karamsar bir ruh hali ile ele aldığı değerlendirme yazısıdır. Türk gibi düşünebilmenin ancak Türkçe düşünmekle mümkün olabileceği, Türkçemizin yıllardır yabancı dillerin etkisinde kaldığı ve tüm zorluklara karşı güçlü bir direnç gösterdiği vurgulanmıştır. İşte bu direncin aydınlar, yazarlar tarafından da desteklenmesi gerektiği, şimdiye kadar yapılan çalışmaların yeterli olmadığı ifade edilir. Kutluk’a göre beklenen sade dil henüz oluşmamıştır. Bunu kanıtlamak için kısa bir metni örnek olarak verir:

“Stimölasyonlar ile paroksimal artışlar gösteren genel bir spastisite, sansitif ve sansoryel reflekslerde artış vardır. Bu bulgular (...) aşğı merkezlerin rejenere olduğuna delalet etmektedir” (Kutluk, 1962: 8).

Kutluk, sağık alanında kullanılan dili ve diğler alanlarda dilin kullanım tarzını şiddetle eleştirmektedir.

D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.31, s.1.

Bu yazıda, kişinin eylemleri ile doğayı aşamadığı takdirde tatmin olamayacağından bahsedilmiştir. Çünkü “kişi ev yapar, yol yapar, köprü yapar, avlanır, sahiplenir yani yaptığı eylemlerin çoğı doğa içindedir ama yine de avunamaz” (D., 1962: 1). Doğayı aşmanın elzem olduğu fikri benimsenmiştir.

Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyolarımız) Üzerine İkinci Eleştirme”, *Türkçe*, S.31, s.2.

26. sayıda aynı başlıkla ele alınan yazının devamı niteliğindedir. Arın Engin çağdaşlaşmanın ahlakî boyutunu ele alarak bu konuda radyolara çok büyük iş düştüğünü söyler. Yazara göre radyolar tıpkı okullar gibi eğitim konusunda sorumlulukları ve etki alanı olan yapılardandır. Dolayısıyla radyolarda yapılan yayınların dikkatle seçilmesi gerekmektedir. Ona göre:

“Ahlak bozucu çirkin, iğrenç Osmanlı türkülerinin ve daha da iğrenç birtakım temsillerin denetim altına alınmasının gençlerimizi kötü yollara düşmekten korumak için bir zorunluluk” (Engin, 1962: 2) sayılmalıdır.

Arın Engin, gelecek kuşakların ahlâklı ve sağıklı yetişebilmeleri için radyoların üzerine düşeni yerine getirmeleri ve devlet tarafından denetlenmeleri gerektiğini düşünmektedir.

Friedrich Nietzsche, “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu II”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.31, s.2.

27. sayıda ilk kısmı yazılan metnin devamı niteliğindedir.

K., “Devrimleri Yapmak ve Yaşatmak”, *Türkçe*, S.31, s.3.

Devrimlerin uzun soluklu olması ve yerleşmesi devamlılık istemektedir, bu yüzden de yurttaşlara büyük görevler düşmektedir. Çağa ayak uyduramayan kurumların artmasının, devrime zemin hazırlayan bir ortam oluşturduğu söylenerek devrimcinin bu ortamı en iyi şekilde değerlendirdiği ve yenileşmenin fitilini ateşlediği vurgulanmıştır. En başarılı devrimci olarak Atatürk gösterilmiştir. O, dönemin ihtiyaçlarını fark etmiş, gerekli atılımları yapmış ve bunun devamlılığını sağlamıştır. Gerçek bir devrimcinin yapması gerekenler de bunlardır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Akönce”, *Türkçe*, S.31, s.3.

Şiirde ölümler kadar yalnız ve onlar kadar dokunulmaz olan bir sevgiliden bahsedilmektedir. Bu sevgilinin saflığına tüm evren şahit gösterilmiştir. Bunlar; su, gece, esmer çocuklar ve körlerdir.

“Varır ısıtmaz, akar kımıldamadan
Yok kez yok
Senin kızlığına
Su eşittir.
Öyle yalnızsın ki
Ölümlerce öyle dokunulmazsın ki,
Senin kızlığına
Tanık, bütün esmer çocukları evrenin” (Dağlarca, 1962: 3).

***Türkçe*, “Denizlik”, *Türkçe*, S.31, s.4-8.**

Batılılaşma yolunda yeni karşılaştığımız meselelere dair ilk kez kullandığımız kavramlar Batı kökenli kelimelerin dilimize girişini artırmıştır. *Türkçe* dergisi bu kelimelerin Türkçe karşılıklarının olmadığını ve bir an önce uygun karşılık bulunması gerektiğini söylemektedir. Aksi takdirde yıllardır mücadelesi verilen ve kurtulmaya çalışılan Arapçanın yerini Batı dillerinin alacağı vurgulanmıştır.

Hasan Ergeneman, “Deniz Sözü’nün Yayılması İçin Yapılan Çalışmalardan Bir Örnek”, *Türkçe*, S.31, s.4.

Denizlik sözü’nün yaygınlaşması için neler yapıldığı anlatılmıştır. Çarşığı pazarı dolaşan gönüllülerin “mayo” yerine “denizlik” denilmesi için yaptıkları kaleme alınmıştır.

İmzasız, “Denizlik Satılan Yerler”, *Türkçe*, S.31, s.4.

Denizlik satılan yerlerin listesi verilmiştir.

“Karmen İstiklal Caddesi 342 Beyoğlu”

“Kartopu Meşrutiyet Caddesi 22/24 Galatasaray” (İmzasız, 1962: 4).

Cengiz Bektaş, “İşte Seni Beklemediğim Sokak”, *Türkçe*, S.31, s.5.

Şiir, sevgiliye yazılmış bir serenat niteliğindedir. Şiirde, sevgili farklı ülkelerde ve şehirlerde beklenmektedir. Şair aksini savunsa da beklediği her yerin tüm ayrıntılarını hatırlamakta ve anlatmaktadır. Paris’ten Viyana’ya, İstanbul’dan Rodos’a, Berlin’den Denizli’ye kadar pek çok yer şairin meskeni olmuştur. Sevgiliyi beklerken hissettiklerini de paylaşan şair, yeryüzünün bütün köşelerinde sevgiliyi beklemeye hazırdır.

“İşte seni beklemediğim sokak
Paris’te öğle üzeri
Yabancı mıyım
Yabancı mısın
(...)

İşte seni beklemediğim sokak
Berlin’de öğle üzeri
Seni hiç mi hiç beklemedikleri sokak
Bir sen bilirsin şaşırmadığımı
Bütün savutların üzerinde
Çırılçıplak
Yeryüzünün bütün köşelerinde titreriz” (Bektaş, 1962: 5).

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, Türkçe, S.31, s.6.

Çeşitli kelimelerin anonim ürünler mi olduğu yoksa edebî eserlerden mi (*Dede Korkut* gibi) derlendiği konusunu ele alan Öztürkçe sözcük derleme çalışmasıdır.

“Ezgü: Mani, ezgi
Bayın: Nazlı
1962: 6).

Şavuk: Işıldak, aydınlık
Kakınç: Sitem” (Türkçe,

T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, Türkçe, S.31, s.7.

30. sayıda yer alan “Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır?” başlıklı yazının devamı niteliğindedir.

Andre Gide, “10.”, (çev. Bilir), Türkçe, S.31, s.7.

Öğretmeni tarafından verilen türküyü ezgisiyle birlikte okuyan ve bu yüzden arkadaşları tarafından alay konusu olan çocuğun bu türkü sayesinde tam puan aldığını anlatan kısa bir anı yazısıdır.

Paul Éluard, “Kıya Kuşkusu”, (çev. Tahsin Saraç), Türkçe, S.31, s.8.

Şiir az ve küçük şeylerin çok ve büyük etkileri olabileceğinden bahsetmektedir. Şiire göre bir ip, bir ateş ve bunları kötü amaçlar doğrultusunda bir araya getiren tek bir kişi koca bir ulusu yok edebilir. Ayrıca masum zannettiklerimizin görüldüğü gibi olmadığı, uysal bir kedinin yavrularını yemesi örneği üzerinden verilmektedir.

“Tek bir ip bir tek ateş tek bir kişi
Boğdu on erkeği
Yaktı bir köyü
Küçülttü bir ulusu
Kabuğu içindeki bir inci gibi
Yaşantıya yerleşmiş uysal kedi
Kalktı öz yavrularını yedi” (Éluard, 1962: 8).

Salvatore Quasimodo, “Bilmediklerimin Acısı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.31, s.8.

Bu şiirde şair, bilinmeyenlerin acısının ölümden beter olduğunu düşünmektedir. Yani ona göre bu acıyı dindirmeye ölüm bile yeterli değildir.

“Doğuyor içime acısı
Bilmediklerimin: yetmez bir ölüm
Eziyorsa sıkcana yüreğimi,
Otlar birlik bir tutam çim” (Quasimodo, 1962: 8).

32. SAYI

İbrahim Kutluk, “Türkçe’nin Durumu II Çağrı”, *Türkçe*, S.32, s.1-2.

İbrahim Kutluk’un millet olarak bizi, dilimize sahip çıkmaya ve onu yabancı dillerin etkisinden kurtarmaya çağırdığı yazısıdır. Ayrıca bir önceki sayıda aynı başlıkla yer alan yazının devamıdır.

D., “Dil Bir Özdektir III”, *Türkçe*, S.32, s.1.

İnsanın kendisini dili ile var ettiği ve dilin kişiliği oluşturduğu söylenmiştir. Dilin belli bir ağırlığa, hacme ve duyularla algılanabilen bir özelliğe sahip olduğu ifade edilmiştir.

Arın Engin, “Şimdi de Oyunaklar ‘Sinemalar’”, *Türkçe*, S.32, s.2.

Yazının başlığında yazarın “Şimdi de” demesinin sebebi daha önceki yazılarında radyo programlarındaki “ahlâksız temsilleri ve müzikleri” eleştirmiş olmasıdır. -Şimdi de- sıra sinemaya gelmiştir. Sinemalarda gösterilen uygunsuz filmlerin, içki masalarında dolaşan ve çeşitli şımarıklıklar yapan kadınların Türk kültürüyle asla bağdaşmayacağı ve bu tarz insanların koca bir nesle kötü örnek olacağı vurgulanmıştır.

Nermi Uygur, “İnsan Olurken”, *Türkçe*, S.32, s.3-4-8.

Nermi Uygur insan olmanın önemli şartlarından birinin “adlandırma” olduğunu ileri sürmektedir. Metne mitolojik bir hikâye ile başlayan Uygur, isimlerin insanların ve hayvanların hayatında ne yapıp ne yapamayacaklarını belirlemesi açısından önemli olduğunu öne sürmüştür. Dolayısıyla adlandırmalar yazara göre hayatî bir önem taşımaktadır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mansuroğlu’ya Ağıt”, *Türkçe*, S.32, s.3.

Bu şiir Mecdut Mansuroğlu’na yazılmış bir şiirdir. Şiirin sonunda şöyle bir not bulunmaktadır: “27.8.1960 yılında toprağa vermiştik. *Türkçe* Dergisi anısı önünde saygı ile eğilir.” Şiirde Mansuroğlu’nun Türkçenin sadeleşmesi, yabancı sözcüklerin boyunduruğundan kurtulması için verdiği mücadele ve emek minnet duygusu ile anlatılmaktadır. Ayrıca şiirden Mansuroğlu’nun *Türkçe* dergisine ilk sayısından itibaren destek verdiğini de öğrenmekteyiz.

“Sizdiniz
İlk sayımızda bize gülen
Yaban sözlerini attıkça
Gülen sizdiniz.

(...)
Hep verdiniz kendinizi geceye gündüze
Bilime öğrencilere güzelliğe hep
Öylesine bencil değilsiniz ki artık
Yoksunuz” (Dağlarca, 1962: 3).

Lucretius, “Epicuros’a Övgü”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.32, s.5.

Herkül’den, Arcadius’un azgın domuzundan, Lerna’nın devesinden bahseden ve tanrıları anlatan mitolojik bir çeviridir. Şiirde bilgeliği öğreten Memmius tanrısı kutsanmakta ve bu tanrının, insanlığı karanlıklardan aydınlığa kavuşturduğu söylenmektedir. Sevinç ve bolluk içinde yaşama zevkini tanrılar sayesinde öğrendiklerini söyleyen şair, buğdayı bulan Ceres’e minnet

duymaktadır. Ayrıca sahip olduğu her şey için tanrılara borçlu olduğunu düşünen şair, ömrü yettiğinde onların izinden gideceğini söylemektedir.

“Ey ışık saçan Memmius
Bilgeliğin ne olduğunu bize ilk bildiren
Tek kişidir o
(...)
Onun kurduğu düzenin yolundan
Onun ardından gidiyorum
Ondandır benim öğrendiklerim” (Lucretius, 1962: 5).

Pierre Reverdy, “Dörüt Üzerine Seçmeler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.32, s.6.

Aforizma özelliği gösteren kısa cümleler yer almaktadır.

“Kalabalığa katılan kişi onun düşünce ve görüşüne de katılıyor demektir.”

“Gibi sözcüğü iki gerçeği birbirine yaklaştırmaya ve bu yakınlığı saptayan usu özgür bırakmaya yarar” (Reverdy, 1962: 6).

Egemen Berköz, “Güpegündüz”, *Türkçe*, S.32, s.6.

Şiirde hem sevgiliye rest çeken hem de onun gülüşüyle hayata bağlanan bir insan anlatılır. Şair tanrısının kendisine yettiğini, başka hiç kimseye ve hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını söylese de sevgilinin gülüşüne tutkundur.

“sen ister gel ister gelme
-tanrım var ben varım yetiyoruz birbirimize
(...)
Ağzının kıyısında kalmışlar, gülmece
Bilmem, bana baktıklarından
Bakmalar
Onlarla varıyorum tutkuya
Sen, istediğimce” (Berköz, 1962: 6).

Alphonse Daudet, “Bamban”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.32, s.7.

“Taranmamış saçları, kötü giyimli, bataklık kokulu ve iri bacaklı” (Daudet, 1962: 7) olması dolayısı ile “Bamban” lâkabı takılan ve hor görülen bir

çocuğun hikâyesidir. Nalbant olan Bamban'ın babası, oğlunu koleje yazdırabilmek için ölesiye çalışmıştır. Fakat Bamban koleje ayak uyduramaz ve orada sevilmez. Koleje geldiği ilk gün karalama yapması için kendisine bir defter verildiği ve Bamban'ın bir yılı aşkın karalama yaptığı söylenmiştir. Hiçbir sınıfın öğrencisi olamayan Bamban, öğrenciler tarafından kabul edilmez. Hangi sınıfın kapısını açık görürse o kapıdan girer, yaptığı “iğrenç” karalamaları göstermek için yanına gittiği öğretmeni ise onun kalbini kırmamak adına sırtını sıvazlayıp “çok güzel” der. Yazar bu hikâye ile toplum tarafından dışlanan, haksız aşağılanmalara maruz kalan bir çocuğun iç dünyasında yaşadığı yıkımı gözler önüne sermektedir.

Gustav Janauch, “Kafka ile Konuşmalar”, (çev. Çetin R. Yüreğir), *Türkçe*, S.32, s.7.

Yazar Kafka ile yaşadığı anılarını paylaşmıştır. Bazen günlük okurken bazen de bir oyunu incelerken ettikleri sohbetlerden kesitler sunmuştur.

Salvatore Quasimodo, “Hiç Kimse”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.32, s.7.

Şair kendisini, ölümü arzulayan bir çocuğa benzetmiştir. Çünkü kimseye güveni ve yaşama dair umudu kalmamıştır. Şair için sokaklar karanlık, yollar tıkalıdır. Bu yüzden onun için hayat cazibesini yitirmiştir.

“Belki bir çocuğum ben
Hani ister ya ölümü, korksa da,
Özler ya kurtulmayı tüm yaratıklardan:
Çocuklar, ağaç, böcekler;
Üzüncüden, dolduran yürekleri” (Quasimodo, 1962: 7).

Bertolt Brecht, “Maria’yı Anış”, (çev. Teo), *Türkçe*, S.32, s.8.

Şiirde sevgiliyi hatırlatan doğanın güzelliğinden bahsedilmektedir. Şair doğanın güzelliklerini anlatmaktan adeta sevgilisini unutmuştur. Sevgili, içinde yaşanan doğanın hatırına anlatılır hale gelmiştir. Şair sevgiliyle bir erik ağacının altında oturmuştur. Üstlerinde de epey yüksekte bulunan ve şaire göre

çok etkileyici olan bir bulut vardır. Şair sevgilisini öper, fakat o öpüşten ziyade o sırada üstlerinden geçen bulutu ve sırtlarını yasladıkları erik ağacını hatırlamaktadır.

“Unuturdum belki bu öpüşü de
O bulut olmasaydı üstümüzde
Unutmadım bulutu unutmayacağım da
Apaktı tâ yükseklerden geliyordu” (Brecht, 1962: 8).

33. SAYI

İbrahim Kutluk, “Yalan”, *Türkçe*, S.33, s.1-8.

“Ne kadar uğraşırsak uğraşalım olmuşu olmamış, olmamış olmuştuk olarak” (Kutluk, 1962: 1) göstermenin imkânsız olduğunu ve yalanın hiçbir zaman kabul görmeyeceği söyleyen Kutluk, yalanın olduğu yerde dinden bahsetmenin de mümkün olmadığını vurgulamıştır.

D., “Dille Gerçek: Gerçeğin Tanımı”, *Türkçe*, S.33, s.1.

Dilin üç farklı şekilde tanımı yapılmıştır:

1. “Dil, gerçeği söyler
2. Düşünce (dil), gerçeği kapsar
3. Düşünülmeyen yaşamaz” (D., 1962: 1).

Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış I”, *Türkçe*, S.33, s.2.

Eğitim kurumlarımız ve bu kurumlarda verilen eğitimin uygulanış biçimi genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuş, görülen aksaklıklar dile getirilerek çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Arın Engin’e göre okulların en önemli görevi öğretmekten önce eğitmektir. Eğitim ise çağın şartlarına uygun ve yerel olmalıdır. Okullarımızda problem olarak görülen hususlar, ilkokulların beş yıl gibi uzun bir süre aynı öğretmen tarafından idare edilmesi, liselerde uzmanlık kollarına gereken önemin verilmemesi ve en önemlisi Batı’nın yaptığı gibi

azınlıklara kaynaştırma eğitiminin uygulanmamasıdır. Bu meselelere çözüm önerileri sunulmuştur.

Anatole France, “Paris”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.33, s.2.

Gezi yazısı olarak ele alınabilecek kısa, betimleyici bir yazıdır.

Nermi Uygur, “Anlamın Çıkmazları I”, *Türkçe*, S.33, s.3-4.

Metin yirminci yüzyılı anlamlandırma, daha doğrusu gerekçeleri ile isimlendirme çalışması niteliğindedir. Yirminci yüzyıl için “Uzay Çağı”, “Atom Çağı”, “Hız Çağı”, “Teknik Çağı” (Uygur, 1962: 3) isimlerini verenlerin çok olduğunu söyleyen Nermi Uygur, kendisinin bu çağa “Anlam Çağı” (Uygur, 1962: 3) adını verdiğini söylemiş ve sebeplerini açıklamıştır. Metnin sonunda, devamının 34. sayıda verileceği notu vardır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ağrımak”, *Türkçe*, S.33, s.3.

Şiirde sevgili ile bütünleşmek arzusu vardır. Sevgilinin bir parçası olmak şair için hayatın anlamı demektir. Şair sevgilisi ağlayınca gözünden akan yaş, gülünce dudaklarındaki gülüş, göğsüne bakınca gökteki mavi olmak ister. Özellikle en küçüğünden en büyüğüne kadar acılarını paylaşmayı diler. O kadar ki omzu ağrısa sevgilinin omzunda olmak ister.

“Uyusan uykuyum gözlerinde
Göğsüne baksan
Mavideyim

Sol omuzun
Ağrısa
Sol omuzundayım” (Dağlarca, 1962: 3).

***Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.33, s.5.**

Öztürkçe özelliği gösteren üç farklı kelimenin nereden geldiği ve nerelerde kullanıldığına dair kısaca bilgi verilen sözlük çalışmasıdır.

“Uran: Savaş bağırtısı *Divan-ı Lügat-it Türk*’te geçmektedir.”
“İvegen (evegen): Had, acut, aigu. (gen ekiyle türetilmiştir.) “
“Süregen: Müzmin” (Türkçe, 1962: 5).

Lucretius, “Başöğelerin Biçimi”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.33, s.5.

Doğanın barındırdığı canlı cansız her varlığın mükemmel bir işleyiş ve ahenge sahip olduğu anlatılmaktadır. Bu durum daha çok insanlar ve hayvanlar üzerinden örneklendirilerek anlatılmıştır. Nasıl ki insanlar birbirlerini tanır, nasıl ki çocuklar annelerini ayırt ederse hayvanlar da aynı şekilde annelerini, akrabalarını tanır.

“Dinle, nesnelerin başöğelerinin
Ne denli türlü türlü yapıda olduğunu
Baştanbaşa değişik biçimlerde bulunduğunu
(...)
Oğlaklar bile seçer boynuzlu analarını
Daha yavrucakken titreyen seslerle,
Bundan az değildir toslaşan kuzuların
Meleyen analarını tanınması” (Lucretius, 1962: 5).

Alptekin Gündoğdu, “Sevgide Ölümsüzlük”, *Türkçe*, S.33, s.6.

Arzu edilen, hayalleri süsleyen sevgilinin fiziksel özelliği ve kişiliği anlatılmıştır. Metin şu cümleyle başlamaktadır: “Evren Şems-i Tebrizi’lerle doludur; nerde Mevlâna gibisi.” Metnin devamında arzulanan sevgili anlatılmaya devam edilmiştir. Neye güzel deniliyorsa sevgili ondan ibaret olsun, ne düşünülüyorsa sevgili onu düşünsün, sevgili ne duyuyorsa seven de onu duysun istenmektedir. Sevgiliyi belli bir şablona sokmaktan kaçınan ama sevgili ile tek vücut olmak isteyen bir şair anlatılmaktadır.

“İsterdim ki bir sevgilim olsun; niye güzel diyorsam onda bulunsun, ne yapıyorsa istediğim olsun, ne düşünüyorsam düşünse, ne duyuyorsa duysam, ne seviyorsam onda, ne seviyorsa bende bulunsa” (Gündoğdu, 1962: 6).

Salvatore Quasimodo, “Gün Yükselirken”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.33, s.6.

Şiirde gece bitmekte, yeryüzü aydınlığa kavuşmakta, toprak otuyla böcekleriyle neşelenmektedir. Fakat bu güzellikler ayrılığa engel olamamıştır. Gece yerini aydınlığa bıraksa da şair sevdiğinden uzaklaşarak karanlığa gömülmektedir. Hem bu uzaklaşma öyle bir uzaklaşmadır ki artık sevgili aydan bile uzaktadır.

“Aydan da uzaksın şimdi,
Yükselirken gün
Taşları çiğnerken atlar” (Quasimodo, 1962: 6).

Haussa¹⁴, “Kazama Ağısına Yaranma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, s.7.

Şiirde at sineğinin hedefi tutturması okun hedefi vurmasına benzetilmiştir. Ayrıca ok, hamile bir kadın gibi “et sever” olarak nitelendirilmiştir. Bunun gibi benzetmelerin olduğu şiirde, şair akacak kanın kendine ait olmazsa önemli olmadığını vurgular.

“Gebe kadına benzer ok,
Sever eti
(...)
Dökülen kan benim değilse
Öldür, kimin olursa olsun,
Bağışladım gitti” (Haussa, 1962: 7).

Maori¹⁵, “Boşluk”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, s.7.

Şiirde kocaman bir boşluktan evrene doğru uzanan bir yolculuk anlatılır. Boşluk kavramı sıfatlarla tanımlanmıştır. Bu sıfatlardan bazıları şunlardır; geniş,

¹⁴ Haussa, Nijerya’da kullanılan bir dil. Fakat şiirin imzası gibi verildiği için biz de bu şekilde vermeyi uygun görüyoruz. Bu dili kullananlar tarafından yazılan bir şiir olarak değerlendirilebilir.

¹⁵ Maori, Yeni Zellenda’da yaşayan bir topluluktur. Şiirin sonunda imza sahibi olarak verilmiştir. Biz de şiirin sahibi olarak bu topluluk adını vermeyi uygun buluyoruz.

solgun, tatlı, girilmez, uzayıp giden. Şiirde boşluktan sonra gece, geceden sonra gündüz, gündüzden sonra da evren gelmektedir.

“Boşluk
İlk boşluk
İkinci boşluk
Geniş boşluk
Uzayıp giden boşluk
(...)
Evren” (Maori, 1962: 7).

Haussa, “Kankama Ecinnisine Yaranma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, s.7.

“Kurili Kız” a yazılan ve onu anlatan bir şiirdir. Kurili kız, şairi ayak basılmamış ülkelere davet etmektedir. Bu yerleri onunla birlikte tecrübe edebilmeyi istemektedir. Şair Kurili kız ile mandaların ve zürafaların bol olduğu ve kimsenin bilmediği yerlere gitmeyi istemektedir.

“Kankama, Kuri’li kız, bu türküler senin içindir.
Benimle gel
Benimle gel oraya, ayak basılmadık ülkeye.
(...)
Benimle gel oraya, ancak zürafalar yaşarmış” (Haussa, 1962: 7).

İmzasız, “Yakarı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, s.7.

Şiirde kavgadan, savaştan, büyüden, ölümden kurtulmak ve korunmak için tanrıya dua edilir. Şair dirlik ve düzen içinde bir hayat sürmeyi istemektedir. Böyle bir hayat yaşayıp yine huzurla ölmeyi arzulamaktadır. Bunun için de tanrıya yalvarmaktadır. Yalandan dolandan, servet kavgasından, gözü dönmüş savaşçıların atlarından tanrıya sığınmaktadır.

“Beni yalan dolandan,
Beni tarla kavgasından, sınır kavgasından koru!
Dirlik-düzenlik içinde yaşayalım Tanrım” (İmzasız, 1962: 7).

İ. K., “Dönemeçle”, *Türkçe*, S.33, s.8.

İ. K., önünden geçen, yürümeye devam eden, yolun öbür ucuna giden, nereye varacağını bilip bilmediğini sorgulayan bir insanı ele alır: “Nereye varır yollar, ya da nerede tükenir yollarımız?” (İ. K., 1962: 8) Yazar kafasındaki düşler ve burnundaki dağ kokusu sebebiyle dalgınlaşan, bu yüzden evine, işine ya da köyüne varamayan bu kişinin sessiz ve hareketsiz duruşunu şiirsel bir üslup ile kaleme almıştır.

34. SAYI

İ. K., “Kişiler Üstüne I”, *Türkçe*, S.34, s.1-8.

Yazara göre insanlar başkalarına ait fikirleri paylaşırlar da söyledikleriyle kendilerini yansıtmaktadır. Ve bu kişilerin yaşadıkları çevreden ötürü farklı bir yapıda oldukları söylenmiştir. Çevresi tarafından her isteği yerine getirilmiş birisinin tatmin olmayacağı, mutluluğu başkalarında arayacağı anlatılmıştır.

D., ”Dil, Gerçeği Değerlendiren”, *Türkçe*, S.34, s.1.

Bu yazıda, nasıl ki kuş ile ağaç, ağaç ile yeşil, süt ile çocuk, deve ile ağırlık bir bütün olarak algılanıyorsa, sözcüklerin de anlamları ve tümceleriyle bir bütün oluşturduğu dile getirilmiştir. Yazar, gördüğümüz pek çok şeye dilin gücünün karıştığını, dolayısıyla dilin gerçeği ölçüp biçtiğini savunmuştur.

Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış II”, *Türkçe*, S.34, s.2.

Yazıda özellikle üniversitelerdeki eğitim sistemine değinilmiş ve birtakım eleştirilerde bulunulmuştur. Arın Engin, üniversitelerde kullanılan dilin koyu bir Osmanlıca olduğunu ve çoğu öğrencinin hiçbir şey anlamadığını vurgulayarak Dil Devrimi’nin etkisinin en çok üniversitelerimizde görülmesi gerekirken aksinin gerçekleşiyor olmasını şaşılacak bir durum olarak değerlendirmiştir. Bunun sebebini ise Atatürkçülüğü anlayamayan ve

benimseyemeyen akademisyenlere bağlamaktadır. Bu bağlamda yazarın eğitimle ilgili sorunlara getirdiği çözüm önerilerinden bazıları şunlardır:

1. “Öğretmen yetiştirmek için Avrupa’ya çok sayıda öğrenci göndermek.
2. Üstokulları (liseleri) uzmanlık kollarına ayırmak” (Engin, 1962: 2).

Jean Cocteau, “Sözcükler”, (çev. İmzasız), *Türkçe*, S.34, s.2.

Yazar kendi üslûbundan bahsederken bir yandan da üslûpçuluğa karşı olduğunu ifade etmektedir. Tanınmak için en kestirme yolu tercih ettiğini kabul eden yazar, tanınmanın üslûp ile değil, davranış ve düşüncelerle mümkün olduğunu anlatmaktadır.

Nermi Uygur, “Anlamın Çıkmazları II”, *Türkçe*, S.34, s.3-4-7.

Nermi Uygur, “nerede anlamı olan bir dil yapıtı varsa aslında orada anlamsızlığın var olduğunu” (Uygur, 1962: 3) savunmakta, konuyu daha da genişleterek felsefî bir boyuta taşımaktadır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sevince Dev Olmak”, *Türkçe*, S.34, s.3.

Şiirde seven varsa sevilenin de var olduğu anlatılmaktadır. Şaire göre bir insan, uğruna pek çok fedakârlığı yapabilecek bir sevene sahipse varlığına varlık katmaktadır. Burada da sevdikçe güzelleşen, sevdikçe büyüyen insanlar anlatılmaktadır. Dağlarca’ya göre insan sevdikçe ve sevildikçe yücelmektedir.

“Yatağın büyür
Düşüncelerin büyür,
Dudakların büyür şimdi
Sen ulu musun, o ulu” (Dağlarca, 1962: 3).

Egemen Berköz, “Yeşil Akasya Evleri”, *Türkçe*, S.34, s.4.

Bu şiirde insana uzak gelenin aynı zamanda korkutucu gelmesinden bahsedilmiştir. Bu durum şairin “Yeşil Akasya Evleri”nde yaşadığı anılarla

anlatılmaktadır. Şiirde Erdem Bey’e sıkça rastlamaktayız. Bu insan, hayatın anlamını kavrayamadan ölen bir insandır.

“Günaydınlar Bay Erdem siz de mi niçin öldünüz
Ne çabuk yaşadınız bunca enine boyunallığı
İşte apaçık belli bir duvar adam
Bir yıl adam bir yıl daha da yıl ay gün
Oldukça şişeleri susmak deyince” (Berköz, 1962: 4).

güne son içkilerin anıların
açmaz yeşil akasya evleri”

Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.34, s.5.

Şiirde doğadan, hayvanlardan, evrenden ve insandan yola çıkılarak, benzetmelerden de yararlanılarak dil kavramı ele alınmıştır. Dilin sadece bir iletişim aracı olamayacak kadar çok yönlü olması üzerinde durulmuştur. Dil, yaşayan tüm canlılar için hayatî öneme sahiptir. Şaire göre dil sadece nesnelerin adlarını öğrenmek, bunları anlamak ve bilmek için var olamaz. Dil bir köpeğin yavrusunu temizlerken kullandığı, keskin havlama ile uluma arasındaki farkı oluşturan, kuşaların besin ararken bambaşka sesler çıkarmasını sağlayan bir araçtır. Bu yüzden şaire göre dil tek bir göreve bağlanmamalıdır.

“(…)
Bu bilmek bu anlamak?
Olabilecek iş değildir bir tek nesnenin
Birçoklarına söz geçirmesi
Nesnelerin adlarını öğrenmek için
Kalkıp buna katlanması
(…)
Gene apayrıdır uluması keskin havlamasından
(…)
Zıgnayarak kaçarken çıkardığı sesler
Bağırmalarıdır onun” (Lucretius, 1962: 5).

Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, *Türkçe*, S.34, s.6.

Tevfik Fikret’in; “Şüphe bir nura doğru koşmaktır.” (Gündoğdu, 1962: 6) sözü ile Sophokles’in “İnsan ömrünün sonuna kadar dert görmediyse ancak o zaman mutlu olmuş sayılır.” (Gündoğdu, 1962: 6) sözünden yola çıkılarak şüphe

konusu ele alınmıştır. Alptekin Gündoğdu şüpheyi “bilimsel” ve “sayrı” olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bilimsel kuşkunun insanı aydınlığa götürdüğünü söyleyen Gündoğdu, sayrı sayılan kuşkunun ise ev bark yıktığını ifade etmiştir.

Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.34, s.7.

Dil alanında dört eserin tanıtımı yapılmış ve kısaca içeriklerinden bahsedilmiştir. Kitaplar şunlardır; “*Anayasa Sözlüğü, Gemici Dili, Türkçe-Yabancı Kelimeler Sözlüğü, Fransızca-Türkçe Konuşmalar*”(Acaroğlu, 1962:7).

35. SAYI

Türkçe, “Mutluyuz”, Türkçe, S.35, s.1.

Metinde Atatürk’e duyulan minnet ele alınmıştır. Atatürk’ün dil ile ilgili söylediği sözlere, Atatürk’ün kendi el yazısı ile yer verilmiştir:

“Dil devriminin amacı Türk dilinin kısırlaştırılması değil genişletilmesidir.”

“Başka dillerdeki her bir söz için en az bir kelime bulmalı” (*Türkçe*, 1963: 1).

Ölümünün üzerinden yirmi beş yıl geçmesine rağmen aramızdan dün ayrılmışçasına acı içinde, yanımızdan hiç gitmemişçesine güven ve huzur dolu hissettirdiği ifade edilmiştir. Bu da Atatürk’ün fikirlerinin, devrimlerinin, yaptığı her çalışmanın halk tarafından benimsenmiş olmasıyla açıklanmıştır.

Arın Engin, “Atatürk- Dil Devrimimiz”, *Türkçe*, S.35, s.2-3.

Yazı, Atatürk’ün Büyük Dil Devrimi’nin gerekçesini açıklarken söylediği sözlerden alıntı yapılarak başlatılmıştır:

“Ulusal duygu ile dil arasındaki bağ çok güçlüdür. Dilin ulusal ve zengin olması, ulusal duygunun gelişmesinde başlıca etkidir. Türk dili dillerin en zenginlerindendir; yeter ki, bu bilinçle işlensin.”

“Kesin olarak bilmelidir ki, Türk ulusunun ulusal dili ve ulusal benliği, bütün yaşayışında egemen ve temel kalacaktır” (Engin, 1963:2).

Arın Engin 1932 yılında, Dil Devrimi çalışmalarına katıldığı sırada Atatürk’ün söylediği sözleri anarak yazısına devam etmiştir: “Eskiye (Osmanlıca’yı) temelinden dinamitle söküp atmalıyız ki, onun yerine yenisi (Öztürkçe) kurulabilsin” (Engin, 1963:2). Tüm bu alıntılardan yola çıkılarak, Türkçe’nin Osmanlıca’nın etkisinden bir an önce kurtulması gerektiği, her şeyin belli bir noktaya kadar kabul edilebilir fakat dilin başka dillerin içinde silikleşmesinin asla kabul edilemeyeceği vurgulanmıştır. Arın Engin, Osmanlıca’nın uydurma bir dil olduğunu ve onu kullananların “yeniçerilikten kalma devşirmeler” (Engin, 1963: 2) olarak görüldüğünü yazmıştır. Dil yoksa varlık da yoktur. Ortak dili olmayanların ortak paydasının da olamayacağını ifade eden Engin, halk şairlerinin şiirlerinden örnekler verir:

“Güzelleri şarkı söyler, çağırır,
Dilleri var, bizim dile benzemez” (Karacaoğlu) (Engin, 1963: 3).

“Türk diline kimesne bakmaz idi,
Türklere hergiz gönül akmaz idi,
Türk dahi (Osmanlılar) bilmez idi bu dilleri,
İnce yolu, ol ulu menzilleri” (Âşık Paşa) (Engin, 1963: 3).

Radyolarda yayımlanan alaturka ve alafranga programlara karşı duyulan rahatsızlık ve devletin kanallarının bu doğrultuda kullanılmasına gösterilen tepki ele alınmış, konu bir ileri safhaya yani ezanların Türkçe okunmasının gerekliliğine kadar getirilmiştir. Arın Engin bu konudaki fikirlerini Ziya Gökalp’in fikirleriyle desteklemektedir:

“Bir ülke ki, camisinde Türkçe ezan okunur,
Köylü anlar anlamını namazda yakarının,
Bir ülke ki okulunda Türkçe Kur’an okunur,
Küçük büyük herkes bilir buyruğunu Tanrı’nın,
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır (tüm) yurdun” (Engin, 1963: 3).

Yazı, Türkleşmenin üç yolla olabileceği ile bitirilmiştir. Bular; dilde Türkleşmek, geleneklerde Türkleşmek, müzikte Türkleşmektir.

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Mustafa Kemal Olayı”, *Türkçe*, S.35, s.4.

Şiirde Atatürk’ün cesareti ve ülkemizi vatan toprağına dönüştürmek için verdiği mücadeleler anlatılmıştır. Düşmanın topraklarımıza göz koyduğu, fakat Atatürk’ün canını ortaya koyarak büyük bir irade gösterdiği ifade edilmiştir.

“Bir de baktım girmişler
Toprağına dört yönden, yüzleri gözleri pis
Bayrak olmuş Ankara

El etti yaprak yaprak
Yurdu savunsun deyü
Boy etti ağaçlara” (Dağlarca, 1963: 4).

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Kutlama”, *Türkçe*, S.35, s.4-5.

Atatürk’ün büyük bir lider olduğu, onun zaman kavramı ile sınırlandırılmayacağı, çünkü düşüncelerinin çağları aştığı gün geçtikçe kendisini sevenleri daha da artırdığı ifade edilmiştir.

“Çağlara
Ta çağlara
Uzanan bir sel oldun,
Köpürmüş dalgalanmış,
Öldün ne güzel oldun” (Dağlarca, 1963: 4).

Fazıl Hüsni Dağlarca, “Ata Üzre”, *Türkçe*, S.35, s.4.

Şiirde, Ata’nın gönüllerde hâlâ yaşadığı anlatılmaktadır. Şair sabah uyandığında Atatürk’ü yanındaymış gibi hissetmekte, her an onunla yaşamaktadır. Türk ulusu böylesi güzel topraklarda birlikte yaşamayı ona borçludurlar.

“Bence yaşarsın güçlü, tek,
Yaşarım dipdiri sencek

Dağlara çık, düzlere in
Bu yurt sonsuzluğun senin” (Dağlarca, 1963: 4).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal”, *Türkçe*, S.35, s.4.

Şiirde, Mustafa Kemal dendiğinde akla gelen özgürlük kavramı işlenmiştir. Dağlarca’ya göre nasıl ki dağlar kartallar gibi özgürse, nasıl koca bir çınarı ulu yapan özgürlüğü ise Atatürk’ü Atatürk yapan da halkını özgürleştirmesidir.

“Özgürlük değil de ne,
Yeşili güne doğru dal yapan
Özgürlük değil de ne
Gökçe çınarı çatal çatal yapan
(...)
Özgürlük değil de ne
Seni Mustafa Kemal yapan” (Dağlarca, 1963: 4).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ataya”, *Türkçe*, S.35, s.5.

Şiirde Atatürk’e duyulan bağlılık ve vefa işlenmiştir. Atatürk’ün her konuşmasında geleceği işaret eden ve ümit vadeden sözleri hatırlanarak ona duyulan özlem anlatılmıştır. O her zaman “Yarınlar sizin!” demiştir. Şair de onsuz yarın hayal edememektedir. Atatürk’ün aydınlatığı yoldan giderek onun düşüncelerinin hüküm sürdüğü yarınlara adım atılmaktadır.

“Demiştin Dolmabahçe alkışlarla inerken,
-Bu bayramlar yarınlar sizindir, güle güle
(...)
Senden ayrılan kimmiş
Kimmiş bırakan seni, yarına sensiz giden,
Yarınlar sen olmadan sığmaz ki bu gönüle” (Dağlarca, 1963: 5).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal’in Gök Yazıları”, *Türkçe*, S.35, s.5.

Mustafa Kemal Atatürk’ün ağzından yazılan bir şiirdir. Atatürk elinde tebeşirle Gençliğe Hitabe’yi yazmaktadır. Türk gençlerine o unutulmaz öğütlerini vermektedir. Bu aslında bir veda yazısıdır. Dağa, taşla, hatta gökteki kuşa kadar ulaşan ve asla silinmeyen bir veda yazısıdır.

“Ben Mustafa Kemal, elimde tebeşir,
Kocaman,

Mavicek bebelerin, ak kızların,
Taş ninelerin, çatal dedelerin gözleri, kocaman,
Bir 10 Kasım gecesi
Yazıyorum ateşten çağırımı karşınıza:
'Ey Türk Gençliği...' ” (Dağlarca, 1963: 5).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Atamız”, *Türkçe*, S.35, s.5.

Atatürk'ü anlamamanın, onu sevmekten daha değerli olduğunun vurgulandığı bir şiiirdir. Her 10 Kasım'da acıların tazelendiği söylenmiş, Atatürk'ün hiç ölmemiş gibi yüreklerde yaşadığı ifade edilmiştir. Ne yaşanılırsa yaşansın Atatürk sevgisinin ve onun hatıralarının asla yüreklerden kazınamayacağı vurgulanmıştır.

“Alamaz ki güz yeli varlığını
İçimizde yeşilcek kalır hep bayrak ata
Sevmek mi yürümek mi ikisi birden belki,
Ama anlamak ata” (Dağlarca, 1963: 5).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “10 Kasım Türküsü”, *Türkçe*, S.35, s.5.

Şiir, Atatürk'ün izinden gidileceğine dair yazılmış bir yemindir. Anıtkabir'in devrimleri haykırdığını söyleyen şair, ömrü yettiğinde bu devrimleri yaşatacağına ve Atatürk'ün öğütlerine uyacağına yemin etmiştir. Onun yolunda onun yürüdüğü şekilde yürüyecek olan şairin and içtiği bir şiiirdir.

“Yolunda yürüyeceğim Atatürk;
Ana baba oğul kız
Dere tepe bucak köy
Yeryüzü yaşamalarım ile değil
Oralarda
Senin gittiğinde!” (Dağlarca, 1963: 5).

İbrahim Kutluk, “Atatürk'ü Anlamak”, *Türkçe*, S.35, s.6-7-8.

Çocukluğunda Sakarya Savaşı'na tanık olan İbrahim Kutluk, Atatürk'ten önce dağınık durumdaki Türk milletinin Atatürk'ten sonra birleştiğini ifade etmiştir. Yazar, Atatürk'ün çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmanın en önemli yollarından birinin eğitim olduğuna inanması ve bu yolda somut adımlar atması

sonucu “yobaz yuvalarının” (Kutluk, 1963: 6) dağıldığını vurgulamıştır. Kutluk, 1945’ten itibaren hortlamaya çalışan gericiliğin Sakarya’da savaşılan düşmandan bile tehlikeli olduğunu söyleyerek yazısını sonlandırmıştır.

Ruşen Eşref Üneydın, “Hatıralar”, *Türkçe*, S.35, s.7.

Mustafa Kemal Atatürk, Türk Dili Kurultayı çalışmaları sırasında aldığı notları Ruşen Eşref Üneydın’a vermiş, Üneydın da bu notları *Hatıralar* adlı eserinde yayımlamıştır. Bu metin de bahsi geçen eserden alınmıştır. Yazarın, Atatürk’ün kaleminden aldığı notlar şöyledir:

1. “Derleme defterleri ve kılavuzları derhal ve nefis bir surette bastırılacaktır.
2. Şimdiki Anadolu Klübü binası ayın 21’inci gününe kadar T.D.T.C. Heyetine devir ve teslim olunacaktır.
3. Müşküllerinizin halinde daima Başvekil İsmet Paşaya müracaat edeceksiniz, başka kimseye değil” (Üneydın, 1963: 7).

36. SAYI

Vecihi Timuroğlu, “Dengesizlik”, *Türkçe*, S.36, s.1-2.

Kişinin aklı sayesinde giriştiği her savaştan, özellikle de doğa ile olan mücadelesinden başarıyla çıktığını söyleyen Timuroğlu, en önemli hatanın, insanların bireysel çıkarlarının peşine düşmek olduğunu ifade etmektedir. Yazara göre insanların toplumda sıyrılmak istemeleri, farklarını ortaya koyma hırsları, memurun işçiye, işçinin köylüye olan aşağılayıcı bakışı toplumu yaralayan unsurlardır.

D., “Dil’le Gerçek 3: Dillerde Gerçekler”, *Türkçe*, S.36, s.1.

Dillerin farklı dinamiklere sahip olduğu, birbirine çevrilen dillerin arasında sıkı bir ilişki varken çevrilemeyenlerde ayrımların olduğu ifade edilerek bir dilde güzel olanın başka dilde güzel olmayabileceği, bir dilde suç sayılanın başka dilde suç sayılmayacağı belirtilmiş ve dile ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

A. “Diller gerçekleri kapsadıkları ölçüde özel bir gerçeğe erişmişlerdir.

B. Dillerin özel gerçeklerinden de bellidir ki, gerçekler dillerde var olmaktadır” (D., 1963: 1).

Pierre Reverdy, “Bay X ”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.36, s.2.

Şiirde kimse tarafından fark edilmeyen küçük bir yüreğin hislerinin fark edilişi işlenir. Çocukluğundan beri kapı önünde beklemeye alışmış bir çocuğun kilise önündeki bekleyişi anlatılmıştır. Sanki bir meleğin onu elinden tutup içeri sokmasını beklercesine kapıda durmaktadır bu çocuk. Şiirde, dudaklarını kıpırdatarak dua eden bu çocuğun kalpten gelen yakarışı hissedilmektedir.

“Ta çocukluğundan belki kapı önünde bekler
Bir melek gelsin de tutsun kolundan ve gir desin
(...)
Elinde gereksiz yakarı betiği
Dudaklarından çıkan ışıiten yok
Bir ben gördüm o çarpan yüreği ışıldayan gözlerini” (Reverdy, 1963: 2).

Pierre Reverdy, “Dışarda”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.36, s.2.

Şiirde yağmurlu bir havada, yarı karanlık bir mekânda olup bitenler anlatılmıştır. Bu mekânda yürüyen kişi geceyi güneş ışığıyla boyanarak başlayacak yeni günün habercisi olarak görmektedir. Nerede yaşadığı belli olmayan ve ciddi bir ifadesi olan bu kişi için, kimilerine göre hayatın anlamını içinde saklayan gökyüzü, boş bir yuvarlaktan ibarettir.

“Geceyarısı
Yeniden boyanmış her şey
Başlıyor yeni bir gün
(...)
Hiçbir şeyi saklamıyor gece
Oysa gökyüzü
Belki senin için boş bir yuvarlak” (Reverdy, 1963: 2).

Arın Engin, “Batı Çalgısı Osmanlı Çalgısı”, , S.36, s.3.

Yazı, Arın Engin’in Batı ve Osmanlı müziği konusu üzerinde neden ısrarla durduğunu açıklaması ile başlamaktadır. Engin şöyle demektedir:

“(…) Biliyor musunuz ki çalgı, birçok bilimsel araştırmacıların vardıkları sonuca göre, dinden de üstün etkili denecek kertede bir tin besinidir” (Engin, 1963: 3).

Müzik aletlerinin iki tür olduğunu, birinin “alçaltıcı” diğerrinin ise “yükseltici” etkisi bulunduğunu ifade eden Arın Engin’e göre gönüllere ferahlık hissi veren “yükseltici”, karamsarlık hissi veren ise “alçaltıcı” müziktir ve “Osmanlı müziği alçaltıcı bir müziktir” (Engin, 1963:3). Ona göre Osmanlı müziği incelikleri, güzellikleri değil bayağılıkları verir. Osmanlı müziği monoton bir yapıya sahiptir ve ilerlemesi mümkün değildir. Öyle ki bu durumu kısa zamanda fark eden Avrupalılar, Bizans’tan kendilerine gelmiş olan bu müziği derhal terk etmişlerdir. Yazara göre en kısa vakitte bizim de eski, geliştirilebilirlikten uzak, ahlâk bozan sözler içeren, devrimlere engel olan bu müzikten devlet eli ile kurtulmamız gerekmektedir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İnanç”, *Türkçe*, S.36, s.3.

Şiirde 1919’dan 1923’e kadar süren Türk milletinin özgürlük mücadelesi işlenmiştir. Şair, gözlerini semaya dikerek millete rehber olan Atatürk’ün önderliğinde binbir çabayla gelineen noktanın, hayali kurulan bir durum olduğunu söylemektedir. Düşmanları “aç kartallar” olarak nitelendiren Dağlarca, onların kirli emellerine karşı Türk milletinin zaferinden bahsetmektedir. Ancak bu zaferin içi acılarla doludur. Pek çok kayıp verilmiş, geride gözü yaşlı pek çok ana baba bırakılmıştır.

“Yıl 1919, neler neler, yıl 1923,
Dalgalandı bayrak.
(...)
Aç kartalların dönedurduğu,
Nadasa durduğu ot ağız tarlaların çıplak
Yaşlı dede,
Acılı ana,

Yastan oğul, acıdan kız, deli yellerle yücelmiş,
Yurt üzre, dağbaşı üzre” (Dağlarca, 1963: 3).

**Montaigne, “Kişiler Üstüne II Duygusuzluk”, (çev. İbrahim Kutluk),
Türkçe, S.36, s.4-5.**

Yazı Montaigne’in bir sözü ile başlatılmış ve onun üzerine devam ettirilmiştir: “Hastalıkların en belalısı, bedenimizi sevmemek, küçük görmektir” (Montaigne, 1963: 4). Yazara göre bu söz “sevgi ve sevişmek işlemine uzak durmak” (Montaigne, 1963: 4) anlamına gelmektedir. Bu da doğaya ve insanın yapısına tamamen terstir.

Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, Türkçe, S.36, s.5-6-7.

34. sayıda bulunan ve aynı başlığı taşıyan metin burada da verilmiştir.

Lamennais, “Sürgün”, (çev. Bilir), Türkçe, S.36, s.6.

Bu şiirde, sürgüne gönderilmiş bir kişinin duygu ve düşünceleri işlenmiştir. Bu kişi başka bir vatanda, başka insanlarla yaşamaya mecbur bırakılmıştır. Hiçbir yer ya da hiç kimse ona tanıdık değildir. Bu yüzden yerler ve kişiler onun için bir anlam ifade etmez. Çocukları kendi çocukluğunu yansıtmaz, türküsü kendi acısını haykırmaz, suları kendi vatanının sesini çağlamaz. Şair “Sürgün her yerde yalnızdır” diyerek kalabalıklar içindeki yalnızlığını paylaşmıştır.

“Bu ağaçlar, bu çiçekler güzeldir, ama onlar benim Yurdum’un çiçekleri ve ağaçları değildir. Bana bir şey söylemiyorlar. Şu ırmak, oavadan süzülerek akıyor, ama onun mırıltıları bana çocukluğumu duyurmuyor, o benim tinimde hiçbir anı yaşatmıyor” (Lamennais, 1963: 6).

Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), Türkçe, S.36, s.7.

Bu şiir 34. sayının 5. sayfasındaki şiirin aynısıdır.

“(…)

Olabilecek iş değildir bir tek nesnenin
Birçoklarına söz geçirmesi
Nesnelerin adlarını öğrenmek için
Kalkıp buna katlanması” (Lucretius, 1963: 7).

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler I”, *Türkçe*, S.36, s.8.

“Uygur Sözlüğünden Seçmeler” 39. sayıda başlatılmış yeni bir bölümdür. Dil Devrimi’ne gönül vermiş olanlara yol gösterici olması amacı ile dergiye böyle bir bölümün eklendiği söylenerek seçmelerde uygulanan ölçütler üç madde halinde aşağıda verilmiştir:

1. “Dilimizde bugün bile yaşayan sözler alınmamıştır. Bayrak, aç, balık gibi.
2. Karşılığı yine Türkçe olan sözler alınmamıştır: Bıça: Yırtık, Birtürmek: Verdirmek gibi
3. Değişerek yaşayan, dilimize yerleşmiş sözler, bir ayrıntı taşımıyorsa, bir tanıklık belirtmiyorsa, alınmamıştır: Bışımak: Pişmek, Baltu: Balta” gibi (Aykut, 1963: 8).

Yapılan seçmelerden bazıları şöyledir:

“Abam: Eğer
Boçamak: Oruç tutmak
(Aykut, 1963: 8).

Açkış: Anahtar
Bağça: Paket

Ayız: Vaat
Batman: Ölçü”

37. SAYI

İbrahim Kutluk, “Türkçe Üstüne”, *Türkçe*, S.37, s.1-2-3.

Dilin; toplumların uygarlaşması, kendilerine yeter hale gelebilmesi için ne derece önem arz ettiğine ve kendi kuralları dâhilinde geliştirilmesi söz konusu ise bunun toplumlarda ne gibi değişmelere ve gelişmelere fırsat tanıyacağına değinen kapsamlı bir yazıdır. İbrahim Kutluk karşı olduğu ve savunduğu noktaları sebepleri ve sonuçları ile ele alarak Türkçenin geçmiş, şimdi ve gelecekteki durumunu değerlendirmiştir. Yazar, düşünürlerin sözlerinden ya da ülkelerin izlediği politikalardan örnekler göstererek fikirlerini savunmaya çalışmıştır. Örneğin “Duhamel’in savaştan sonra yazdığı kitabında, Fransızlara

bütün varlıkların önemsiz, sadece dilin önemli olduğunu söylediğini hatırlatan yazar, Almanların ve İsrail'in dillerindeki yabancı sözcükleri atıp kendi öz dillerini oluşturdıklarını” (Kutluk, 1964: 1) hatırlatmıştır. Bu durumun bizim açımızdan örnek alınacak bir durum olduğunu da söylemiştir. Kutluk’a göre “Türkler gibi, pek çok ulusun daha dili yokken bile gelişmiş bir dile sahip olan ama bunu değerlendiremeyen bir başka ulus yoktur” (Kutluk, 1964: 2). Her dilin başka bir dilden sözcük alabileceğini ama zamanı gelince onu, dilinden atması gerektiğini savunan Kutluk, Türkçenin kelime türetmeye, diğer dillere göre daha elverişli olduğunu ve bunun en iyi şekilde değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur.

Tahir Nejat Gencan, “Epik”, *Türkçe*, S.37, s.1.

Yazı, “sanat”ı karşılayacak bir sözcük arayışı ile başlatılır. Metinde, “sanat” yerine “epik”, “sanatçı” yerine de “epikmen” (Gencan, 1964: 1) kullanma önerisi vardır. Türkçenin adeta kazıldıkça içinden gömüler çıkan verimli bir toprak olduğu, işlendikçe güçlü sözcüklerin gün ışığına çıktığı vurgulanır. Dil Devrimi’nin başından beri “sanat” sözcüğü için çalışmalar yapıldığını söyleyen Tahir Nejat, önce Batı kaynaklı “ar” sözcüğünün bulunduğunu, “sanatçı” için de “arman” kelimesinin kullanıldığını anlatır. Daha sonra Nurullah Ataç’ın keşfi olan “dörüt”ün kullanıldığını, fakat uzun ömürlü olmayıp yerini tekrar “sanat” sözcüğüne devrettiğini belirtir. En nihayetinde Tahir Nejat “epik” sözcüğünü önerir. Sözcük; “hüner, sanat, maharet” (Gencan, 1964: 1) anlamlarına gelmektedir. Yazar, tavsiye ettiği sözcüğün *Kutadgu Bilig*’de geçtiğini gösteren bir beyit paylaşarak yazısını sonlandırır.

“Epikli bayatın ne tek itti öz
İte birdi tüzdü yaraşurdu tüz” (Gencan, 1964: 1).

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gündelikçi”, *Türkçe*, S.37, s.3.

Şiirde bir gündelikçi üzerinden işçilerin emek ve alın teriyle örülmüş zor hayatı işlenmiştir. Bahsi geçen gündelikçi daha güneş bile ışığını yeryüzüne

ulaştırmadan uyanan, bu yüzden uykuya hasret bir kişidir. Bu durumu her gün yaşamakta ve buna alışmak zorundadır.

“Yanarcasına uyandın, korkuyla sımsıcak gün üzre,
Geciktin mi, yok
Güneşin ışığı varmış varmamış,
Evler değil, damlar değil, soluk değil,
Gökyüzü bile ışımamış daha” (Dağlarca, 1964: 3).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.37, s.4-5.

“Bilimlerin ve epiklerin yeniden doğuşu aktörenin düzelmesine yardım etmiş midir?” (Rousseau, 1964: 4) sorusuna Jean Jacques Rousseau’nun verdiği söylev niteliğinde bir cevaptır. Her çağda, kişilere ya da durumlara bağlı yaşayacak insanlar ile onaylanmak tutkusunu taşıyan insanların var olabileceğini söyleyen yazar, kendisinin onlardan biri olmadığını ifade etmiştir. Çünkü çağının ötesine seslenebilmek adına herkes için yazmamak gerektiğine, yazarın özgün olması gerektiğine inanmaktadır.

Alptekin Gündoğdu, “Davranış”, *Türkçe*, S.37, s.6.

Alptekin Gündoğdu, kendisinde ayrı bir yere sahip olan güzel bir kadından dinlediği öyküyü anlatarak yazısına başlamıştır. Bu güzel kız Anadolu’da bir okula yazılmış ve orada bir genç ile gelecek kurmak için sözleşmiştir. Buna içerleyen okulun delikanlılarından biri arkalarından yaklaşıp kendisi yerine seçilen gence saldırır. Genç kız da bu tavırdan etkilenerek hoyrat delikanlıya içten içe hayranlık beslemeye başlamıştır. “Bu ilkel gücün hayvansı oluşunu düşünmemiş, güzellik ve gücün birleşiminde bir Herkül bulmuştur” (Gündoğdu, 1964: 6). Gündoğdu’ya göre, kaba kuvvetin yani gücün kazanması iyi bir şey değildir. Çünkü güç yitirilir ve o zaman bizi bu yüzden seçene verecek bir şeyimiz de kalmaz. Fakat öyküyü dinlediği kıza bunu söyleyememiş ve mutlu olup olmadığını soramamıştır.

İmzasız, “Eskiden Yeni’ye-Naili’den”, *Türkçe*, S.37, s.6.

Naâilî’nin aşağıdaki beyti verilip şerh edilmiştir.

“Gülzardan on şuh-ı dil-ara ile geçtik
Güya ki nesimiz gül-i rana ile geçtik” (İmzasız, 1964: 6).

Arın Engin, “Türkçe Yağısı, Türk Yağısı”, *Türkçe*, S.37, s.7.

Bu yazıda, “Yaralı Aslan” adını taşıyan film ile ilgili Türklüğü ve Türkçeyi, Dil Devrimi’ni ve Atatürk’ü aşağıladığı gerekçesi ile ağır eleştiriler yöneltilmiştir. Arın Engin bu filmi Türkçeye ve Türk değerlerine karşı işlenmiş bir suç olarak kabul etmekte ve bunda imzası olanları da “pasaport Türkü” (Engin, 1964: 7) olarak nitelendirmektedir.

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler II ”, *Türkçe*, S.37, s.8.

Sözlüğün başında üç önemli sözcüğün varlığından bahsedilmiştir. Bu sözcüklerin *Türkçe* dergisi vesilesi ile dilimize kazandırılmaya çalışıldığı ifade edilmiştir. Bu sözcükler; “Buyan, Buyanlamak, Buyanlık” (Aykut, 1964: 8) sözcükleridir. Anlamları da sırasıyla “Hizmet, Kut, Saadet”tir (Aykut, 1964: 8). Verilen diğer sözcüklerden bazıları ise şöyledir:

“Bintipol: Mızrak

Boğuğu: Zincir

Burçunturmak:

Eziyet etmek” (Aykut, 1964: 8).

38. SAYI

***Türkçe*, “Türkçeden Uzaklaştıkça”, *Türkçe*, S.38, s.1-2.**

27 Mayıs öncesi, Türkçeden uzaklaşma dönemi, sonrası ise Türkçeye yaklaşma, benliğimizi bulma dönemi olarak adlandırılmış ve buradan yola çıkarak konu genişletilmiştir. Toplulukların kendi dillerine kavuştukça özgürlüklerine de yaklaşacakları, aksi takdirde kendi tarihinden uzaklaşacakları ele alınmıştır.

Tahir Nejat Gencan, “Ürkü”, *Türkçe*, S.38, s.1-2.

“Panik” sözcüğünün yerine *Divan-ı Lügati’t Türk*’te kullanılan ve diğer eski Türkçe kaynaklarda da bulunan “ürkü” sözcüğünün önerildiği bir yazıdır. Bu sözcüğün kullanıcıları, beyitlerle örnekler de vermiştir. Örneğin Erzurumlu Mustafa Darir’den bir örnek verilmiştir: “Şehrin halayığına ürkü düştüğünün sebebi ol idi kim...” (Gencan, 1964: 1). Ayrıca metnin en son kısmında önceki sayılara ait iki maddelik bir düzeltme verilmiştir.

Arın Engin, “Osmanlı Çalgısı Üstüne”, *Türkçe*, S.38, s.3.

Arın Engin’e göre bizi gerileten iki şey vardır; birisi “bağnazlık” diğeri ise “Osmanlı çalgısı” (Engin, 1964: 3)dır. Bu yazısında ikinci unsur olan Osmanlı müziği üzerinde durulmuştur. Osmanlı müziğinin ulusal hiçbir değerimizi, hissiyatımızı yansıtmadığı aksine dinleyeni karamsar, gerici duygulara sürüklediği gerekçesi ile bir an evvel radyolardan kaldırılması istenmiştir. Radyolar bir eğitim aracıdır, bu yüzden Osmanlı müziğine yer verilmemelidir, çünkü onun eğiticilik yönü bulunmamaktadır. “Dil Devrimi gibi çalgı devrimi yapılmasının gerekliliğini” (Engin, 1964: 3) savunan Engin, ulusal türkülerimiz varken kimliğimizden hiçbir şey taşımayan Osmanlı müziğinden uzak durmamız gerektiğini savunmuştur.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Lağımçı”, *Türkçe*, S.38, s.3.

Bu şiirde, lağım işçisinin ağzından insanların kendisine olan aşağılayıcı bakışları aktarılmıştır. Kimseye dokunmadığı halde insanların kendisinden tiksinimesi bu işçinin gücüne gitmektedir. Ekmek parası uğruna çalışılan her işin saygı görmesi gerektiğini düşünen lağımçı, insanların kendisinden tiksinimesine rağmen işleri düştüğünde çağırımlarına isyan eder.

“Lağımçı, kara bir yüz, acıya batmış gözler,
Neden tiksiniyorsunuz?
(...)
Bütün evlerin altındayım, bütün yolların altında
Neden sakınıyorsunuz?

Dokundum mu size
Değdim mi size” (Dağlarca, 1964: 3).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev II”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.38, s.4-5.

Bu metinde, basmakalıp düşüncelere saplanıp kalan kişilerden, bu kişilerin her olaya verdiği benzer ve yapmacık tepkilerden, insanların sadece yüzlerini değil içlerini örten kocaman bir örtüyle kendi gerçekliklerini gizlediklerinden bahsedilmektedir.

İbrahim Kutluk, “Yalancı”, *Türkçe*, S.38, s.6-7.

Yazıda yalanın ne olduğu ve dinin kullanılmasıyla söylenen yalanın dinden uzaklaştırdığı ele alınmıştır. İbrahim Kutluk’a göre yalan söyleyenin tanrısı ve dini yok demektir. Ama yalancı hiçbir şeye inanmıyor değildir. Yazara göre onlar her şeye pragmatist yaklaşıtlarından yalanı da kendi çıkarları için kullanırlar. Çünkü işin ucunda fayda varsa onlar için yalan söylemek mübahtır. Hafızanın da yalancılar için çok önemli olduğunu vurgulayan Kutluk, yalancıların ahlâken toplumun en aşağı tabakasında yer aldığını ifade etmiştir.

A. A., “Bay Murtaza’ya Sunular, Sonuç”, *Türkçe*, S.38, s.6.

Bay Murtaza denilen kişinin Türkçe sözcükleri kullanmaktan uzak duran, onları “uydurmaca” olarak nitelendiren tavrı eleştirilmiş, yüzyıllar önce sade Türkçeyi benimsemiş bir şairi olan Ahmed-i Dâî’nin beytindeki Türkçe sözcükler ile Bay Murtaza’ya cevap verilmiştir.

“Hicran sonucu vasla dönüp şadola Dai
Bu gamdan onun derdine derman ola bir gün” (Ahmed-i Dâî) (A., 1964: 6).

Egemen Berköz, “Ama Denizde Vardır Hep Mavi ve Yeşil Ama Denizde Vardır Hep Su Su Su”, *Türkçe*, S.38, s.7.

Şiirde tüm yönleriyle hayatın farklı uçları ele alınmıştır. Örneğin, çölde kurumuş ve meyvesiz kalmış bir erik ağacından bahsedildikten hemen sonra “Ama Denizde Vardır Hep Mavi ve Yeşil Ama Denizde Vardır Hep Su Su Su” denilerek olumsuzluklar olumlu gösterilmeye çalışılmıştır.

“(…)
Tozlu sokaklardan mavi boncuklardan
Başörtülü kadınlardan sakallı adamlardan
Kızarmış ekmek kokuları korkulu yüzlerde çünkü
Çünkü aç çıplak bir erik ağacı çölde
En güzel en yaprak en yeşil en serin
Ama denizde vardır hep mavi ve yeşil” (Berköz, 1964: 7).

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler III ”, *Türkçe*, S.38, s.8.

Yüz on iki kelimeyi içeren bir sözlük çalışmasıdır.

“Çeber: Kabiliyetli
Evir: Daire, muhit
(Aykut, 1964: 8).

İriz: Cesur
İrte: Sabaha yakın

Kuan: Günah
Kelen: Gergedan”

39. SAYI

***Türkçe*, “Türk Yazını Üzerine”, *Türkçe*, S.39, s.1-7.**

Bu yazıda, Türk edebiyatının Arap ve Fars dillerinin etkisi altına girip öz benliğini yitirdiğinden bahsedilmiştir. Hem de Türkçenin bu dillerle ilişki kurmadan evvel en verimli dönemini yaşarken böylesine etkilenmeye maruz kalmasının şaşılacak şey olduğu vurgulanmıştır. *Göktürk Yazıtları*’nın sözcük kullanımı ve söz dizimi açısından Türkçenin karakterini yansıttığını söyleyen *Türkçe* dergisi, bir ulusun edebiyatının ancak o ulusun diliyle yazılacağını vurgulayarak köklerimize dönmemizi ve zenginliğimizin farkına varmamızı elzem görmüştür.

D., “Diller’de Sayılar”, *Türkçe*, S.39, s.1.

Metinde, diller ile sayıların kader arkadaşı oldukları, pek çok noktada kesiştikleri ifade edilmiştir. İnsanların konuşurken sözcükleri ve cümleleri birbirine ekleyip çıkararak adeta toplama, çıkarma, çarpma işlemi yapar gibi düşündüğü vurgulanır.

“ ‘Ben eve gidiyorum’ derken 1,2,3 der gibiyimdir.’ Geçerken sizi gördüm’ derken 3,2,2 der gibiyimdir. Şu iki tümceyi ardarda söylerken bir toplama, bir çıkarma, bir çarpma yapar gibiyimdir” (D., 1964: 1).

12 maddede sözcüklerin ve sayıların benzer yönleri sıralanmıştır. Bu maddelerin 5 tanesi aşağıdaki gibidir:

- “Dil söyleyeceğini söylediğinden çıkarır. Söyleyeceğini söylediğine katar. Sayı da öyle.
- Dilde bir düzen olduğu besbellidir. Söz yapısının yüzlerce değişkenliği, yüzlerce başka değişkenliği getirir. Sayıda da bir düzen olduğu besbellidir. Binlerce olanaklar, binlerce yer değiştiren sayılar, hep o korkunç, o kaçınılmaz düzenleriyle çoğalımlarına erişirler.
- Dillerde de sayılarda da bir sesin bir 2’nin düzeni bozuldu mu, betiklere toplamlara varmış olsalar bile birdenbire yokturlar.
- Bir kişiliği vardır, bir Dilde her sözün, bir toplamda her Sayının.
- Dilin tümcesi gibi sayıların da tümcesi vardır. Dilin tümceler yığını gibi sayıların da tümceler yığını vardır. Dillerde sayılar bu evren çoğalımı yürüyüşleriyle de birleşik bir yaşamadadırlar” (D., 1964: 1).

İbrahim Kutluk, “Ürküntü”, *Türkçe*, S.39, s.2.

“Hem çarıklı kurmay, hem de okumuş” (Kutluk, 1964: 2). Yazının ana başlığının altında böyle bir niteleme mevcuttur. Yazının tamamı okunduğunda bu söz anlam kazanmaktadır. Yazıda “ürkünütü” kelimesinin anlamı, ortaya çıkışı, türetilişi ele alınmış, özellikle kelimenin anlamı üzerinden gidilerek kişiler ve toplumlar arasında kurduğu ilişkiler bağlamında “ürkünütü” değerlendirilmiştir. Neden ürkütüğümüz sorusuna “kötü olduğumuz için” cevabını veren Kutluk, ürküntüyü “suçluluk içgüdüsünün yansıması” (Kutluk, 1964: 2) olarak ele almıştır.

Montaigne, “Yaşama Epiği”, (çev. Tahsin Boyman), *Türkçe*, S.39, s.3.

Montaigne bu yazısında sözcükleri kullanma yönteminden bahseder. Bu yöntemin sadece kendisine has olduğunu ekleyerek şöyle söyler:

“(…) uygunsuz kötü olunca yürek eğlencesi ettiğim, iyi, güzel olduğunda da elimden bırakmak istemediğim, yudum yudum tattığım, sözcüklerimin üstüne bekinmeyle eğildim. Kötüyü çabucak geçip iyide uzun uzadıya durmak gerekir” (Montaigne, 1964: 3).

Yukarıda bahsettiği “yürek eğlendirmek” (Montaigne, 1964: 3) sözcüğünün, zamanın değerini bilmeyenleri, günleri savuşturarak geçirmeyi âdet edinenleri karşıladığını ifade eder. Yazar başkaları gibi başarının güzelliğini yaşadığını, fakat başkalarından farklı olarak başarıyı verene de şükranı iletmek için her yola başvurduğunu söylemektedir. Dolayısıyla Montaigne’nin bu yazısında Tanrı’ya karşı duyulan sevgi, saygı ve şükran hisleri görülür. Öyle ki hayatını, onu kendisine bağışlayan Tanrı’nın hoşuna gideceği şekilde geçirdiğini ve her konuda kendisini Tanrı’ya borçlu hissettiğini söyler. Doğada bulunan her nimeti kazanç olarak gördüğünü ve kendisi için olumlu olarak değerlendirdiğini, Tanrı’nın her şeyi iyi ve güzel yarattığını ifade ederek yazısını bitirir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Her Gün Yeni Olmak”, *Türkçe*, S.39, s.3.

Şiirde güzel olan her şeyin sevgiliden kaynaklandığı söylenerek ona duyulan aşk anlatılmaktadır. Bu durum, sevgilinin güzelliğini önce âşığın kendisinde görmesi, sonra da bütün doğanın buna tanık olması şeklinde verilmiştir. Klâsik edebiyattaki hüsn-i ta’lil benzeri bir sanat kullanılmış, şair tüm güzelliklerin sevgilisinden doğduğunu vurgulamıştır.

“Senin ellerin süslemede
Dağ süslemede
Sevgilerle uyanık,
Ayrılıklarla yanmış yakınmış, ülkeler süslemede

Oralarda karınca yuvalarını
Gök yuvalarıyla yıldızların,
Senin ellerin süslemede
Karanlık, derin, yapayalnız, açık” (Dağlarca, 1964: 3).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne III”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.39, s.4-5.

Destan yazarlarının çok bilmiş tavırları ve bu tavırları ile saygınlıklarını yok ettikleri ele alınarak Atina’da böylesi kişilere karşı açılan erdem savaşından bahsedilmiştir.

Arın Engin, “Ruslarda Türkçe’nin Parçalanması”, *Türkçe*, S.39, s.6.

Yazıda Rusların dil birliğimizi yok etme çabaları tarihsel sıralamayla ele alınmıştır. Önce milyonlarca Ukraynalı ve Rus’u Türklerin yoğunlukta olduğu bölgelere yerleştirdikleri, daha sonra da Türkçeyi bölgesel ağızlara ayırmaya çalıştıkları vurgulanmıştır. Tıpkı Osmanlıcada olduğu gibi pek çok Rusça sözcük dilimize yerleştirilmek istenmiştir. Kızıl Rusların Bakü’de 1936 yılında Türk Dil Kurultayı’nı hazırlama amaçlarının Atatürk’ün 1932’de Dolmabahçe Sarayı’nda toplattığı Türk Dil Devrimi’ni baltalamak olduğu söylenmiştir. (Engin, 1964: 6) Dahası savaşın büyük bir hızla devam ettiği, bize düşenin ise radyolarda, okullarda, sinemalarda kısacası hayatın her alanında Türkçeyi egemen kılmak olduğu vurgulanmıştır.

André Maurois, “Ayışığı Niçin Gözlerini Kapatıyorsun?”, (çev. Alptekin Gündoğdu), *Türkçe*, S.39, s.6.

Ele alacağımız metin duygu yüklü bir metindir. Bu metinde, sevgili ile geçirilen güzel anların elden gidişi ile düşülen boşluk anlatılır. Boşluk doldurulmaya çalışıldıkça sanki daha da büyür. Sevgili ile olan bu ilişki, doğanın şahitliğiyle verilmiştir. Sevgili ve doğa, metnin ana karakterlerini oluşturmuştur.

Z., “Eskiden Yeni’ye-Nailiden”, *Türkçe*, S.39, s.7.

Nâilî’nin aşağıdaki beyti şerh edilmiştir.

“Severiz gördüğümüz afeti dil-ber diyerek
Başlarınız nale vü feryada sitem-ger diyerek” (Z. , 1964: 7).

İmzasız, “Bay Murtaza’ya Sunular”, *Türkçe*, S.39, s.7.

Önceki sayılarda aynı başlıkla bulunan bölümün devamı niteliğindedir.
Bay Murtaza’ya “uydurmaca” dediği Türkçe sözcükler hediye edilmeye devam edilmiştir.

“Senden sana varır yolum senden seni söyler dilim
İlla sana ermez elim bir hikmete kaldım tana”

“Tan (dan): Hayret, taaccüp” (İmzasız, 1964: 7).

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler IV ”, *Türkçe*, S.39, s.8.

Uygurcadan seçilen sözcüklerin olduğu bir sözlük çalışmasıdır.

“Kür: Hile, desise	Muyga: İnat	Or: Taht
Neçete: Derhal	Ölük: Ceset	Kargamak: Beddua etmek” (Aykut,
1964: 8).		

40. SAYI

D., “Dili Yaşama”, *Türkçe*, S.40, s.1.

Bu yazı, bir dilin yaşamasının, o dili kullananların hayatından izler taşımasına bağlı olduğunu anlatmakta ve bunu örneklerle kanıtlamaya çalışmaktadır. Ana dilimiz ile ilişkisi olmayan bir sözcük dilimize girse bile o, sadece kendi varlığını “kendi yaşaması” (D., 1964: 1) ile taşımaktadır. Ona kendi yaşantımızı katamazsak o sözcüğün yok olacağı vurgulanmıştır. Bizim dilimiz ise böyle değildir. O, bizden parçalar taşır ve biz var oldukça o da var olacaktır. Biz yaşamalı, yaşadıkça yaşantımızı dile katmalıyız ki dil de insanlık yaşadıkça özünü koruyarak yaşayabilsin.

İbrahim Kutluk, “Utanç”, *Türkçe*, S.40, s.2-7.

Yazıya Kur'an'dan bir âyet ile başlanmıştır.

“Dört dizi okumıyan, iki dizi düşünemiyen”

“Siz kadınların düzeni büyüktür” (Kutluk, 1964: 2).

Metinde kötülükten, kötülüğe sebep olan durumlardan, kötülükle karşılaşan içinde bulunduğu mücadeleden, bu kişinin akıbetinden, ahlâktan, yalandan, yalan söyleyenin mevcut olanı nasıl gördüğü ve bunu nasıl yansıttığından, yansıtılanı karşı tarafın ne şekilde algıladığından bahsedilmiştir. Kısacası metin kötülük, iyilik ve yalan kavramlarının insanlar üzerinde nasıl etkiler uyandırdığını ele almıştır.

Vecihi Timuroğlu, “Bölük Bölük”, *Türkçe*, S.40, s.3.

Vecihi Timuroğlu bu yazısında Akdeniz'in bir köyünde (Silifke'nin Sarıca Köyü) tanık olduğu ve neden geri kaldığımızın kendisine göre kanıtı olan bir olayı aktarmaktadır. Timuroğlu, köylünün “müftü” önderliğinde Sakal-ı Şerif'i itina ile taşıırken Türk bayrağını özensiz taşımalarına ve Sakal-ı Şerif'e adeta tapınmalarına eleştiri getirir. Bu olaya tanık olan ve yıllarını Atatürk devrimlerini anlatmaya adanmış bir öğretmen yazdığı şikâyet dilekçesinin üst makamlarca kabul edilmemesini, kurumlarımızın doğru çalışmaması olarak değerlendiren Timuroğlu, dini sömüren bu insanların “içki sofralarında el açıp dua eden” (Timuroğlu, 1964: 3) insanlar olduğunu vurgulamıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Dışardan Gazel”, *Türkçe*, S.40, s.3.

Silkinip kendimize gelmediğimiz takdirde Türkiye'nin gelecekteki durumunun çok kötü olacağını anlatan bir şiiirdir. Dağlarca bu şiirinde açık ve sert bir şekilde Türkiye'nin durumunun değerlendirmesini yapmıştır. İnsanların yarısından fazlasının aç olduğunu, çoğunun tuz ekmek yediğini, çocukların sıtma, verem gibi hastalıklarla mücadele ettiğini ve bu durumdan, başta ülkenin

yöneticileri olmak üzere herkesin sorumlu olduğunu ifade etmiştir. Ve böyle giderse Atatürk'ün bile kendilerini var edemeyeceğinin altını çizmiştir.

“Siz Ali Bey, Veli Beyefendi busunuz,
Gelecekler önünde suçlusunuz.
(...)
Bir ülke yarısı çırlıçıplak,
Yarısının yediği ekmek tuz
(...)
Milyonu trahom toplumun, milyonu sıtma,
Milyonu verem, biliyor musunuz?” (Dağlarca, 1964: 3).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev IV ”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.40, s.4-5.

Bu yazıda, bilim ve sanat konusuna odaklanarak bu alanların gelişmesi için izlenmesi gereken yollardan bahsedilmiştir.

Arın Engin, “Dil Devrimi Azınlıklar”, *Türkçe*, S.40, s.6.

Rusların yıllardır Kürtleri Türklere karşı kışkırttığı, hâlbuki onların aynı soydan geldiklerinin bilimsel verilerle kanıtlandığını söyleyen Engin, sadece Kürtler ile ilgili değil; diğer azınlıklar ile alâkalı olarak da Türkiye'nin stratejik hatalarının olduğunu ifade etmiştir. Arın Engin, bahsi geçen stratejik hataların, azınlıkları kaynaştıramamak, onları kendi haline bırakmak olduğunu düşünmektedir. Bu konuda Almanlar, İngilizler, Fransızlar örnek gösterilmiş, onların yöntemleri üzerinde durulmuştur. Okullarda ve radyolarda gerekli eğitimin Öztürkçe olarak verilmesi, Türklük ve Türkçe düşmanı olan aydınların bulundukları makamlardan derhal alınmaları çözüm olarak gösterilmiştir.

Cengiz Bektaş, “Bilinç”, *Türkçe*, S.40, s.6.

Şiirde insanın ilkelliği ele alınarak bilincin şekillenışı anlatılmaktadır. İnsanların ön yargıları, sevgisini başka insanlardan esirgemeleri, sürekli yakınmaları, sıkılıp bunalmaları ele alınmıştır. İnsanların bu tarz tavırlarından

ötürü şair, sevgilisi tarafından öpülmek bile istememektedir. Çünkü samimiyetten yoksun olan her şeyden uzak durma çabasıdır.

“(…)
Durmadan yakınmak
Sıklamak bunalmak şu bu
Kolayca söz ülkelerimizde
(…)
Öpmeyin öpmeyin yalanca
Dudaklarınızda kekreyim” (Bektaş, 1964: 6).

Remzi Sözen, “Kıbrıs Üstüne”, Türkçe, S.40, s.7.

Kaşgarlı Mahmut’un *Divan-ı Lügâti-t Türk*’ün ön sözünden alıntılar yapılarak Türklerin Tanrı tarafından yeryüzünün hakanı seçildikleri, Tanrı’nın ulus güneşini Türk burçlarından doğurduğu ve Türkleri üstün bir soy olarak yarattığı vurgulanır. Kıbrıs’ta Türk bayrağını dalgalandırma arzusu da bu bağlamda ele alınmıştır.

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, Türkçe, S.40, s.8.

Uygurcadan seçilen sözcüklerden oluşan sözlük çalışmasıdır.

“Serkürmek: Mani olmak	Ufom: Daimi, her daim.
Sidom: Sade,düz.	Telük: Erzak
Türtüngü: Merhem	Umok: Zeminsiz” (Aykut, 1964: 8).

41. SAYI

Türkçe, “Bağnaz Davranışlar”, Türkçe, S.41, s.1.

Bu yazıda, farklı düşüncelere karşı tahammülsüzlüklerin çoğaldığı ve insanların birbirine saygılarını yitirmeye başladığı bir dönemden geçtiğimiz vurgulanarak Türklerin böyle davranarak hiçbir problemini çözemediği ve çözemeyeceği ifade edilmiştir. İnsanların inançlarına saygı gösteren bir dünyayı kurmak zorunda olduğumuz, aksi takdirde dil konusunda da birleşemeyeceğimiz ifade edilmiştir. Çünkü dil düşünce ile, düşünce de saygı ile gelişmektedir.

D., “Dil Gözümüz”, *Türkçe*, S.41, s.1.

Dil gözü, çağlar ötesini görebilen evrensel bir göz olarak tanımlanmıştır.

İbrahim Kutluk, “Seni Tanıdığım Güne Övgü”, *Türkçe*, S.41, s.2-7.

Şiirsel bir anlatımı olan, mitolojik unsurlara yer veren, övgü ve hayranlık içeren bir yazıdır. İstanbul’un semtlerine, tarihine, Boğaz’a yazılan bir güzellemedir.

Arın Engin, “Bayur’dan Düşünceler”, *Türkçe*, S.41, s.3.

Bu yazıda, Dil Devrimi’ni ve Atatürk ilkelerini hiçe sayan bir profesöre, Almanya’da okumuş Suat Yakup Baydur’un verdiği eleştirel cevap paylaşılmıştır. Aydınların ve aydın geçinenlerin önce Doğulu mu, Batılı mı, yoksa tamamen Türk mü olduklarına karar vermeleri gerektiğini söyleyen Baydur, daha sonra kökleri milattan önceye dayanan Türkçenin zenginliğini ortaya koyacak çalışmalar yapılmasının doğru olacağını savunmuştur.

Bashō¹⁶, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, s.3.

Şiirde savaşın bıraktığı izler anlatılır. Savaş meydanında çarpışan ve hayatını ortaya koyan askerlerin düşlerinde yeşeren çimenlerden bahsedilmektedir. Ve yaşanan dram, bir kelebeğin kuş gibi ötebilseydi tutsak edileceği şeklinde yorumlanmıştır.

“Ötebilseydin kelebek
Çoktan seni
Kapatmışlardı” (Bosho, 1964: 3).

Fazıl Hüsni Dağlarca, “İlkin Tümünden Kurtulmak”, *Türkçe*, S.41, s.4-5.

Fazıl Hüsni Dağlarca’nın toplamda on altı şiirine yer verilmiştir. Bu şiirler şunlardır: “Kazı”, “Gökçe Kuş”, “Devrik Tümçenin Darlığı”, “Kurtuluş Olutu”, “Kurtuluş’a”, “Yazısız”, “Anlam Yeter”, “Dır”, “İto”, “Yokun Düşü”, “Boyut”, “Alışılanın Ağrıdığı Yerlerde”, “Söz Ağırlığının Dışına”, “Başsız”, “Bitmez Tükenmez Yenide”, “Öte” (Dağlarca, 1964: 4-5). Biz bu şiirlerden biri olan “Kurtuluş Olutu” adlı şiire yer vereceğiz. Şair, bu şiirde bütün dillerin

¹⁶ Matsuo Bashō

ağırlığını üzerinde hissetmektedir. Dil bilgisini bebeğin annesinden emdiği memeye benzeten Dağlarca, dil bilgisinin içinden çıkılması güç bir kurallar bütünü olduğunu söyleyemiştir.

“Hindce İngilizce Türkçe Latince
Benim yasımı
Yas edemez
Dilbilgisi sen ne kötüsün
Bebeğin ağzında ak meme
Bebeğin ağzında karanlığın” (Dağlarca, 1964: 5).

Oğuz Kazım Atok, “Ataç İçin”, *Türkçe*, S.41, s.6-7.

Ataç’ı “Okuması”, “Yazması”, “Konuşması”, “En Güçlü Yanı” (Atok, 1964: 6-7) gibi başlıklar ile anlatan biyografi yazısıdır. Ataç’ın Batılı bir anlayış ile yargılaya yargılaya okuyan, öfkeli ama gönül almasını da bilen, taslak çıkarmadan bir solukta yazan ve sezgileri çok güçlü bir eleştirmen olduğundan bahsedilmiştir. Ancak metin yarıda kalmış, tamamlanmamış gibidir. Son zamanlarda Ataç’ın neye ağırlık verdiğinden bahsedilirken yazı birdenbire bitirilmiştir.

Issa¹⁷, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, s.6.

Şiirde sırtında çocuğuyla çay toplayan bir anne, doğa ile arkadaş olmak isteyen, serçeler ile, kurbağalar ile dostluk kurmaya çalışan bir çocuk anlatılmaktadır.

“Zorunlusunuz oynamaya benimle
Serçeler
Ben de öksüzüm şimdi
Çay yaprağı topluyor ana ezgilerle
Sırtında çocuk
Ezgiyle kımıldıyor bir çiçek” (Issa, 1964: 6).

¹⁷ Kobayashi Issa.

A. A, “İşte”, *Türkçe*, S.41, s.7.

“Desinatör”ü “Senatör” (A., 1964: 7) zannedip saygı gösterenler, kendi dillerini kullanmadıkları için eleştirilmişler ve alay konusu olmuşlardır.

A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler VI ”, *Türkçe*, S.41, s.8.

Uygurcadan seçilmiş sözcüklerden oluşan sözlük çalışmasıdır.

“Üz: Nefret
Yazınç: Günah
1964: 8).

Usal: Gamsız
Yinlem: Sabit

Yal: Maaş
Yığ: Fırsat” (Aykut,

42. SAYI

İmzasız, “Aydınlık”, *Türkçe*, S.42, s.1-7.

Bu yazıda, bir ulusun ilerlemesinin eğitim ile yakından ilişkili olduğu, hatta ulus varlığının bile eğitime bağlı olduğu ele alınır. Okullarımızda Türkçeyi savunanlar ile Türkçeyi istemeyenlerin hissedilir derecedeki mücadelesine yer verilerek bu ikilemin yarattığı karmaşanın kurumlardan ve öğrencilerin zihinlerinden bir an önce temizlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tahir Nejat Gencan, “Bir Yanıt”, *Türkçe*, S.42, s.1-2-7.

Tahir Nejat Gencan, “sanat” ve “sanatçı” sözcüklerine karşılık olarak ortaya attığı “epik” ve “epikmen” (Gencan, 1964: 1) kelimeleri ile ilgili olarak *Türk Dili* dergisinde eleştirilerde bulunan A. F. Karamanoğlu’nun yazdıklarına cevap niteliğinde bir yazı yazmıştır. Tahir Nejat Gencan, Karamanoğlu’nun kırıncı bir üslûp benimsemediği için duyduğu memnuniyeti dile getirdikten sonra, “epik” sözcüğünün Öztürkçe olduğuna dair bilgi ve belgeleri paylaşmıştır.

Arın Engin, “Karamanoğlu Mehmet Bey”, *Türkçe*, S.42, s.2-3-7.

Karamanoğlu Mehmet Bey’in 687. ölüm yıl dönümü kutlanırken Türkçe ve Dil Devrimi konusunda kaleme alınmış bir yazıdır. Türkçenin Arapça ve Farsçanın saldırısına uğradığı gibi, şimdi de Batı dillerinin saldırısına uğradığı söylenerek bu konuya dikkat çekilmek istenmiştir. Batı dilleri konusunun ise Arapça Farsçada olduğu gibi, sadece dil alanında bir yozlaşmaya yol açmadığını, kültür alanında da büyük bir erozyon yarattığını vurgulayan Arın Engin, yüzyıllar önce Karamanoğlu Mehmet Bey’in açtığı yolda ilerlememiz gerektiğini hatırlatmıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ulan”, *Türkçe*, S.42, s.3.

“Madalyalarını “Birleşmiş Uluslar’a geri veren Kore gazilerimize, saygılarla” (Dağlarca, 1964:3) notuyla şiire başlanmıştır. Şiirde Koreliler için akan Türk kanları, Kore topraklarında askerimizin onların özgürlüğü uğruna verdiği mücadeleler anlatılmış, bunlara rağmen Korelilerin “alçakça” verdikleri karşılık sert bir dille eleştirilmiştir. Türk halkının bu ihaneti hak etmediği ifade edilmiştir.

“Ulan Kore dedin kuşanıp vardık hemen,
Kişilerin yeryüzünce özgürlüğü uğruna,
Anayurt korur gibi koruduk seni,
Binlerce can toprak olduk, taş olduk oralarda” (Dağlarca, 1964: 3).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev V”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.42, s.4-5.

40. sayıdaki aynı başlıklı yazının devamıdır.

Arın Engin, “İnanmak”, *Türkçe*, S.42, s.6.

İnanmanın sevgide, tanrıda, doğada, kişide var olan güçlü bir tutku olduğunu düşünen Engin, inanmanın duygunun bilinçli bir şekilde evrilmesiyle ortaya çıktığını vurgular. Doğanın dişiyeye ve erkeğe tutkuyu verdiği, zamanla bu

tutkunun eskise ve insanı bir başka canlıya çevirse bile inanmanın yine devam edeceğini söyleyer.

Bülent Habora, “Büyükburnak, Akça Bir Köy”, *Türkçe*, S.42, s.6.

Bülent Habora bu yazısında, başlangıçta önemsemediği bir köyün, gerçek aydınlara sahip bir köy olduğunun nasıl farkına vardığını paylaşmıştır. Bu köyde yaşayan insanlar her gece fikir alışverişi yapar, okuduğu eserler hakkında tartışır (*Yılanların Öcü*, *Bereketli Topraklar* gibi), geleceğin mimarı olarak gördükleri çocuklarına çocuk kitapları okutur. Bu yüzden bu köy Bülent Habora için artık korkutucu ve anlamsız değil, ümit vadeden örnek bir köydür.

Necati Tüzer, “İşte”, *Türkçe*, S.42, s.7.

Cavit Orhan’ın köylerdeki içme suları ile ilgili yazdığı makalede çok fazla Öztürkçe kelimeye yer vermesinden dolayı eleştirilmesi üzerine Necati Tüzer’in başta Cavit Orhan olmak üzere Öztürkçeyi ve Öztürkçe kullanan tüm aydınları savunduğu yazısıdır.

A. Aykut, “Savlar”, *Türkçe*, S.42, s.8.

Dört başlıktan oluşan, haber niteliğinde kısa yazılardır. Başlıklar şu şekildedir:

“-Yunus Emre’nin Yeni Bir Yırlığı Bulundu
-Çaldığı Yaygıtları Gömüte Sakladı
-Uyuyan Sevgilisinin Koynuna Girdi
-Kore’de 20 Bin Öğrenci Kollukla Çarpıştı, 600 Kişi Yaralandı” (Aykut, 1964: 8).

43. SAYI

Arın Engin, “Dil Devrimi Oy Avcılığı”, *Türkçe*, S.43, s.1-2.

Bu yazıda, Atatürk devrimlerinin oy endişesi yüzünden arka plana itildiği ifade edilmiştir. Dil Devrimi ile beraber, Arapça ve Farsça kullanan azınlıklarda

oy potansiyellerini kaybetme korkusu oluşturmuştur. Yazara göre bu korku sade Türkçe konusunda gerekli adımların atılmasına engel olmaktadır.

İsmet Sungurbey, “Anayasa”, *Türkçe*, S.43, s.1.

Anayasanın ilk dört maddesi ele alınmıştır. Maddeler şu şekildedir:

“zt 1. Türkeli Durulu bir kamuluktur.

zt 2. Trkleli Kamuluğu, kişi haklarına, Balşangı’ta belirtilen temel ilkelere dayanan, ulusal, budun-buyrumcu, laik, tolumsal bir tre duruludur.

zt 3. Türkeli Durulu, ülkesiyle, ulusuyla bölünmez bir bütündür.

zt 4. Egemenlik sınırsız, koşulsuz Türk Ulusunundur” (Sungurbey, 1964: 1).

Metnin sonuna “Arkası var” notu düşülmüştür, fakat devamı yoktur.

İbrahim Kutluk, “Düzen”, *Türkçe*, S.43, s.2-3.

“Düzen” kelimesinin iyi anlamda kullanılmasını arzulayan İbrahim Kutluk, doğada bu kelimenin daha çok “düzensizlik” olarak kullanıldığından bahsetmektedir. İbrahim Kutluk, her düzenin kendini doğru gösterme eğilimi olduğunu yazmıştır.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mut”, *Türkçe*, S.43, s.3.

Bu şiirde şair, sevgilisine ve içinde yaşadığı doğaya duyduğu özlemi ve arzuyu aktarır. şair, kurduğu masalsı dünyada sevgilinin hasretini çekerek yaşamaktadır. Sevgiliyi doğa ile özdeşleştiren şair, doğayı sevgili üzerinden tanımlar. Örneğin şair, toprağın bir ucuna erik ağacını diğer ucuna da sevgiliyi koymakta ve hangisinin ağır geldiğini ölçmektedir.

“Bütün gece, toprağın bir ucunda sen,
Bir ucunda erik ağacı
Dallarla ağrılarla uçsuz bucaksız,
lms çabasından
Açılır, yaradılışı kapsar şimdi,
Düşüncem ek ek” (Dağlarca, 1964: 3).

M. Cengiz, “Giz”, *Türkçe*, S.43, s.4.

Doğadaki canlı cansız pek çok varlığın gelişimi ele alınarak doğa ile canlılar bir bütün olarak tanımlanmıştır. Şair kuşların, yıldızların, göllerin, yan yana ve bir bütün olarak var olduğunu söyler.

“Kuşlar birlene birlene
Büyür
Yıldız yıldız beni
(...)
Göller birlene birlene
Öyle yakın
Öyle uzak
Çiçek, büyü, ışık, umut,
Sever uzun uzun beni” (Dağlarca, 1964: 4).

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev V”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.43, s.4-5.

42. sayıda aynı başlıkla verilen yazının kalan kısmıdır.

Doğan Hızlan, “Dil ya da Anlatım Çıkmazı”, *Türkçe*, S.43, s.6-7.

Doğan Hızlan bu yazısında, dilde özleşme başarıldıktan sonra ortaya edebiyata dair yeni sorunların çıktığını ifade etmiştir. Aydınlarımızın sadeleşme mücadelesi verirken anlatım kısmını ıskaladıklarını yazmıştır. Özleşme ile birlikte dil ve anlatımın da düşünülmesi gerektiğini vurgulayan Hızlan, aydınların bu mücadeleyi verirken yazar kimliğini taşıdığını unutmaması gerektiğini hatırlatmaktadır.

Alptekin Gündoğdu, “Sevgi Üstüne”, *Türkçe*, S.43, s.6-7.

Gençken hissedilen sevginin geçiciliğinden kişinin asıl sevgiyi kendi benliğinde bulmasına kadar sevgi kavramı geniş bir şekilde ele alınmıştır.

A. Aykut, “Savlar”, *Türkçe*, S.43, s.8.

Dört başlıktan oluşan metinde haberlere yer verilmiştir.

- “-Karacaoğlan Dün Mut İlçesinde Anıldı.
- Çocuk İnmesi Aşısı Olumlu Sonuç Verdi
- Başbakanın İsteği İle Kamutay Gizli Oturum Yaptı
- “Öleyis” İşbirakımına Sıkı Yönetim Erkinlik Vermedi” (Aykut, 1964: 8).

2. 2. TÜRKÇE DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ ve ÖNEMİ

27 Mayıs Darbesi ve ardından gelen 1961 Anayasası, kişi hak ve özgürlüklerine daha geniş imkânlar sunması yönü ile yeni bir dönemin başlangıcı olarak görülmüştür. Basına uygulanan sansür kademeli olarak kalkmış, yazarlar kalemlerini daha rahat kullanmaya başlamışlardır. Böylelikle daha demokratik bir ortam oluşmuştur. *Türkçe* dergisi yeni demokratik ortamı en iyi şekilde değerlendirmeye çalışmıştır. Dil Devrimi’ni Atatürk ilkelerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmüş, sade dil kullanımını son sayıya kadar aynı enerji ile savunmuştur. Derginin yürüttüğü soruşturmalar, yaptığı anketler, Öztürkçe yolunda hazırladığı sözlük çalışmaları, Türkçenin edebiyat dili olarak yerleşmesine hizmet etmektedir.

Osmanlıca’yı “melez, uydurma, saçma” (Sungurbey, 1960, S.1: 2) olarak gören dergi, yayın hayatı boyunca Arapça, Farsça ve Batı kökenli her sözcüğe karşı Öztürkçenin savaşını vermiştir. *Türkçe* dergisi 27 Mayıs öncesini Orta Çağ karanlığı olarak nitelendirmektedir (Tansuğ, 1961, S.21: 5). 1950-1960 arası dönemde D.P.’nin Dil Devrimi’ni ve Atatürk’ün ilkelerini hiçe sayarak toplumu ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanda geriye götürdüğünü her fırsatta dile getiren dergi, bu hareketi tersine çevirmek için mücadele etmiştir. Toplumu bilinçlendirmek için radyolardaki yayınlardan okullardaki eğitime, tiyatrodaki sahnelenen oyunlardan basılan eserlere kadar her alanda halkın anlayacağı dilden yana olduğunu her fırsatta vurgulayan dergi yönetimi, kültürümüz ile bağdaşan gelişmeleri de desteklemiştir.

Dil Devrimi’nin Atatürk ilke ve inkılapları ile ayrılmaz bir bütün olduğunu, çağdaş bir toplum olmak için kendi geçmişimize bakmamızın yeterli olduğunu her fırsatta dile getiren *Türkçe* dergisi, diller arası sözcük alışverişinin

ne ölçüde olacağına kadar her ayrıntıyı paylaşmayı görev bilmiştir. Batı'nın geleneklerimiz ile çelişmeyen her unsuruna kapısını açan ama Arapça ve Farsçaya karşı o kapıyı aralamaya bile tahammülü olmayan dergi, yayın hayatı boyunca Türkçenin özleşmesine hizmet etmiştir.

Siyasî çizgisi başından beri belli olan ve değişmeyen *Türkçe* dergisinin önem verdiği ilkelerden biri de lâikliklerdir. Dergi bu ilkenin, ağır eleştirilere maruz bıraktığı D.P. döneminin başbakanı Menderes ve onun izlediği politikaların doğurduğu sosyal ve ekonomik yıkımlar sonucunda daha fazla önem kazandığını her fırsatta savunmuştur. Bu konu ile ilgili 14. sayıda “Bizi Yıkan” başlıklı yazısında Vecihi Timuroğlu şunları söylemiştir:

“1950-1960 erkesi oy avcılığı uğruna yeniden tanrıbağ sorununu diriltti. Türkelinin ilk müslüman başbakanının (!) çığırtkanlıkları ile sokak saldırıları başladı. Bu saldırılar oruç tutmıyan Müslüman Türklere, çember sakallı orta çağ Türkleri yöresinden Atatürk Türkeline yapıldı” (Timuroğlu, 1961, S.14: 8).

Anayasanın dili bahsinde Teşkilat-ı Esasiye diline dönölmesini kabul etmeyen *Türkçe* dergisi, 27 Mayıs'ı bir kurtuluş olarak görmüştür. Bu nedenle derginin pek çok sayısında 27 Mayıs'ı öven yazıları okumak mümkündür. Sadece 24. sayıda “Bir Çöküntüye Doğru” başlıklı yazıda, 27 Mayıs'tan beklenenin gerçekleşmediği, sevinçlerin kursaklarda kaldığı konusunda bir yazı kaleme alınmıştır. Konur imzalı yazı şöyledir:

“27 Mayıs devrimi kurumlarımızda düzeltme, yenileştirme, değiştirmelere yol açacak diye sevindi idik. Sağ-töremizde günlük çıkarların gözetilmesi bırakılacak, bencillikten uzaklaşılacaktı sözde. Toplum eğitimi en önemli yurt sorunu sayılacaktı. Yönetimde ‘toplumun istediğini yapmak’ yerine ‘topluma gerekli olanı yapmak’ ilkesine bağlanılacaktı. Emekler değerlendirilecek, iş ilanları genişletilecek, yurttaşların her türlü güvenliği sağlanacaktı” (Konur, 1961, S.24: 2).

Türkçe dergisi yayın hayatı boyunca baskıya, sömürüye, basmakalıp düşüncelere ve gericiliğe varan inanç sistemine karşı mücadele etmiştir. Dergide imzası olanlar dinin değil bilimin öne çıktığı bir eğitimin hayalini kurmuş ve bu yolda çalışmalar yapmıştır. Yine Batılı yazarlardan çeviriler yapılmıştır. Bunun sebebi toplumdaki sosyalist düşüncelerin temellendirilmek istenmesidir. Bu bağlamda çeviriler yapılan yazarlar arasında; Alphonse Daudet, Bertolt Brecht, Lucretius, Paul Eluard, Andre Gide, Nietzsche vardır.

Derginin siyasî anlayışında Atatürkçülüğün önemli bir yer tuttuğu tartışılmaz bir gerçektir. Dil Devrimi'ni Atatürk'ün yadigârı olarak gören dergi yönetimi, onu korumak -özellikle D.P. zihniyetinden- ve toplumda yerleşmesini sağlamak için birçok yazı yayınlanmış ve çeşitli çalışmalar yapmıştır. Bu noktada Vecihi Timuroğlu 10. sayıda “Bir Atatürk Var” başlıklı yazısında şunları söylemektedir:

“1950-1960 çetesi gerici takımı okşamak için ‘Erkan-Harbiye Reisliği’ne döndüler. Tamburlu, cümbüşlü Osmanlı çalgısına döndüler. (...) Bethoven’e zırlı olarak bakan anlayış 1950-1960 erkesinde doğdu” (Timuroğlu, 1960, S.10: 2).

D.P. hakkında yazılan yazılarda yukarıdaki örnekte olduğu gibi sert bir dilin kullanıldığını söylemek mümkündür. Bunun sebebi D.P.’nin 10 yıllık iktidarında Atatürk ilkelerini sekteye uğratması, basına getirilen kısıtlamalar ve demokrasiden uzaklaşılması olarak gösterilebilir.

Türkçe dergisi, yayımladığı yazılarla siyasî olarak aynı ideolojiye sahip olan kalemlerin eserlerine yer vermeyi tercih etmiştir. Dergi yönetiminin 7. sayıda S. Y. Baydur’a ait “İanus Başı” adlı yazıyı sunarken paylaşılan şu satırlar bu görüşümüzü desteklemektedir:

“(...) okuyucularımıza sunduğumuz ‘İanus Başı’ adlı yazıyı, Baydurun dil devrimiyle ilgili yazıları arasından bizim de yürekten bağlı bulunduğumuz bir ana düşünceyi savunmakta olduğu için seçtik” (Baydur, 1960, S.7: 4).

Türkçe dergisinin en önemli misyonu şüphesiz yabancı sözcüklerden arınmış; sade, Doğu’nun ıssız bir köyünde yaşayanın da Batı’da herhangi bir şehirde yaşayanın da anlayabileceği Öztürkçe bir dil yaratmak olmuştur. Bu yüzden derginin ilk hedefi Türkçenin kendi köklerinden beslenmesine öncülük etmektir. Dergideki yazılar bu amaca hizmet etmiştir. Yine Öztürkçeye geçişi yumuşatmak adına bazı Öztürkçe sözcüklerin halkın çoğunluğu tarafından kullanılmaya devam eden eski formlarını parantez içinde vermişlerdir.

Tezimizin bu kısmında *Türkçe* dergisinde kullanılan Öztürkçe sözcüklerden ve bunların geçtiği cümlelerden örnekler seçerek ele aldığımız derginin dile yaklaşımını değerlendirmeye çalışacağız. Bu sözcükler şu şekildedir:

“aranç (dava), kızan (mayıs), akam (dost), adak şöleni (kurban bayramı), toplak (cami), burgaç (girdap), günlek (gazete), törbilik (ahlak), üstokul (lise), usbilig (felsefe), çalgıtay (opera), tutumbilim (iktisat), tüzemen (adliyec), ulukurum (devlet), örütçü (sanatkâr), yazak (mektep), ulakevi (postane), uzabilig (tarih), geçmece (pasaport).

Bu sözcüklerin geçtiği cümleler ise aşağıdaki gibidir:

“Ulusal eğitim arancımız (dava) gerçekleri nelerdir? (Timuroğlu, 1960, S.7: 3)

“16 Kızan (Mart) 1920’de Atatürk, ‘Vilayetlere ve müstakıl Livalara ve Kolordu Kumandanlıklarına’ bir bildiri göndermişti” (Timuroğlu, 1961, S.13: 4).

“Bir akam (dost) vardı” (Timuroğlu, 1961, S.16: 6).

“Bacanağımla toplağa (cami) gittik” (Timuroğlu, 1961, S.17: 4).

“Anlatılması güç bir burgaç (girdap) devinmesiyle yüzeyin ölçülü düzenini bir araya getiren coşkun usunu yüreğinde sancısı olan kişilere eşleştiririm!” (Türkçe, 1961, S.21: 8).

“Alır günleğini (gazete). Yeryüzü olaylarına, yurt olaylarına göz atar” (D. , 1961, S.19: 1).

“ (...) Osmanlı çalgısının, törbiliğe (ahlâk) aykırı olması, yükseltici değerini sıfıra indirir” (Arın Engin, 1962, S.31: 2).

“Üstokullarda usbilik (felsefe) okutumu da düzeltilmek ister, çok bozuktur” (Engin, 1962, S.33: 2).

“Sesleri uzunlaştırarak (armonize ederek) çalgıtayları (operaları) kurdular” (Engin, 1962, S.34: 2).

“Kutsal betikteki ürün bolluğu ile tutumbilimdeki (iktisat) üretim gücü öze (aynı) okulda öğretilir” (Timuroğlu, 1963, S.36: 2).

“Tüzemenlerin (adliyec) görevi toplum dengesizliklerini kaldırmaktır” (Timuroğlu, 1963, S.36: 2).

“Ulukurum (devlet) ile yurttaş arasında dengeyi kurmakla ödevlidir bu bölüm” (Timuroğlu, 1963, S.36: 2).

“Örütçü (sanatkâr) ise el emeğinde boğar onu” (Timuroğlu, 1963, S.36: 2).

“En sonra açılmış olan Enderun yazak (mektep) i tutsak devşirmelerden başkasını içine sokmamış” (Alparslan, 1962, S.29: 7).

“Ulakevinden (postane) tekbirlerle alıyorlar” (Timuroğlu, 1964, S.40: 3).

“Bir uzabilig (tarih) öğretmenini olayı görüyor” (Timuroğlu, 1964, S.40: 3).

“Gazetelerimizin birçoğu geçmece (pasaport) Türklerinin elindedir” (Arın Engin, 1964, S.42: 3).

Yukarıda örneklerini verdiğimiz sözcüklerden ve tezimizi hazırlarken edindiğimiz bilgilerden yola çıkarak şunları söyleyebiliriz: *Türkçe* dergisi dört yıllık yayın hayatı boyunca Atatürk’ün ilkelerine ve Dil Devrimi’ne bağlı

kalmış, Türkçeyi çağdaşlaşma yolunda kendi kaynaklarından yararlanan sade bir dil haline getirmeye çalışmıştır. Yabancı sözcüklerin varlığını sürekli sorgulamış, mecbur kalınmadıkça Türkçe dışındaki sözcüklere iltifat gösterilmemesi için mücadele etmiştir. Derginin amacından sapmadan verdiği mücadele takdire şayandır; ancak bugün geline nokta *Türkçe* dergisinin hayalini kurduğu dile ulaşamadığını görmekteyiz. Çünkü dilimize yerleşmesini umarak teklif ettiği pek çok Öztürkçe sözcük bugün kullanılmamaktadır. Dahası Türkçe, yabancı dillerden ve bilhassa İngilizceden sözcük almaya ve alınan bu sözcükler halk tarafından kullanılmaya devam etmektedir.

2. 3. *Türkçe Dergisi*'nin Yazar Kadrosu

Türkçe dergisinde, ilk sayıdan son sayıya kadar şu yazarların imzaları görülmektedir: A. A. A. Aykut, Adnan Özyalçın, Agâh Sırrı Levend, Ahmet Hikmet Müftüoğlu, Ahmet Köksal, Alptekin Gündoğdu, Arın Engin, Arslan Kaynardağ, Asım Bezirci, A. Turan Oflazoğlu, Babür Kuzucu, Besim Çiçek, Burhan Garip Şavlı, Bülent Habora, Cavit Orhan Tütengil, Celal Nuri İleri, Cengiz Bektaş, Çetin Özek, Çetin Remzi Yüreğir, D., Doğan Türker, Egemen Berköz, Ender Gürol, Erol Cihan, Fahir İz, Falih Rıfkı Atay, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ferit Öngören, Fikri Cantürk, Haluk Şevket, Hasan Âli Yücel, Hasan Ergeneman, Hilmi Yavuz, İbrahim Kutluk, İlhan F. Akın, İlhan K. Mimaroglu, İsmail Arı Sarar, İsmet Bozdağ, İsmet Giritli, İsmet Karadayı, İsmet Sungurbey, K., (Konur), Kevork Acemoğlu, Mehmet Aydın, Mehmet Güner Demiray, Mehmet Seyda, M., Cengiz, Melih Cevdet Anday, Muzaffer Aşkın, N., Aydoğan, Necati Tüzer, Nurer Uğurlu, Oğuz Kazım Atok, Oktay Akbal, Orhan Asena, Ö. F. Özsoysal, Ömer Asım Aksoy, Ö., Tamer, Özdemir Asaf, Remzi Sözer, Rızkullah Kart, Rona Aybay, Samim Kocagöz, Sezer Tansuğ, S. Kandemir Başar, Süleyman Nuri Öz, S. N. Özerdim, Sönmez Kentman, S. Şahinoğlu, Sümer Yurdağül, S. Y. Baydur, Şinasi Tekin, T., Tahir Nejat Gencan, Tahsin Yücel, Tanzer Gürtunca, Teo, Tirebolulu Alparslan, Türker Acaroğlu, Ulvi Uraz, Vecihi Timuroğlu, Yalçın Dikilitaş, Yaşar Kemal, Yılmaz Elmas, Yusuf Atılgan, Z.

Türkçe Dergisi'nde Batı'dan yapılan çeviriler önemli bir yer tutar. Dergide yazıları çevrilen yazarlar ise şunlardır: Alfred North Whitehead,

Anatole France, André Gide, André Maurois, A. Puşkin, Bach, Bashō, Baudelaire, Bernard Berenson, Bertolt Brecht, Blaise Cendrars, Budha, C. G. Jung, Diego Valeri, Federico Garcıa Lorca, François Mauriac, François Villon, Friedrich Nietzsche, George Williamson, Guillaume Apollinaire, Gustav Janouch, Gustavo Adolfo Becquer, Herbert Read, Horatius, Ikhnaton, Ioanna, Issa, . I., Turgenyev, Jean Cocteau, Jean Jacques Rousseau, Jules Supervielle, Kaibara Ekken, Konstantin Kavafis, Lamennais, Lucretius, L., Tolstoy, Maksim Gorki, Maori, Martin Heidegger, Montaigne, Nathalie Sarraute, Pascal, Paul luard, Philipps Soupault, Pierre Reverdy, Rainer Maria Rilke, Ren Char, Richard Leathem, Robert Graves, Saint John Perse, Slavko Mihalić, Salvatore Quasimodo, Sophokles, Şihabettin Sühreverdı, T. S., Eliot, Tu Fu, Wallace Fowlie, William Faulkner, William Shakespeare.

Söz konusu yazarlara ait yazıların evrilmesinde; Akşit Gökürk, A., zyalıner, Bilge Karasu, Bilir, C., B., Cevat apan, etin Remzi Yreğir, Doğan Hızlan, Gökhan Ertürk, İsmet Zeki Eyuboğlu, Kamil Gven, Nusret Dişo lk, O., B., Sait Maden, Snmez Kantman, Tahsin Boyman, Tahsin Saraç, Teo, Turan Oflazoğlu, lk Tamer, mit lmez, Yurdanur Salman gibi imzaların katkısı vardır.

2. 4. *Trke Dergisinin Mizanpaj zellikleri*

Ocak 1960'ta yayın hayatına başlayan *Trke* dergisi, 4 yıl boyunca ayda bir yayımlanır. Dergi Temmuz 1964'te 43. sayısıyla okurlarına veda eder. Derginin tm sayılarının dış kapağı aynı renkte çıkmıştır. Mavi zemin zerine beyaz harflerle yazılmış, kk harfle başlatılan “trke” ismi derginin son sayısına kadar muhafaza edilmiştir. Trke isminin hemen altına byk harflerle “AYLIK DERGİ” yazılmıştır. Bu yazının sağ tarafında derginin fiyatı, sol tarafında ise sayı numarası yazılmıştır. Derginin fiyatı, 35. sayı dhil 60 kuruştur. 35. sayıdan itibaren fiyat 100 kuruş olarak değiştirilmiştir. Derginin fiyatı; “Sayısı: 60 Krş.”, sayı numarası ise “Sayı:1” şeklinde gsterilmiştir. Derginin sayfa sayıları tek rakamlarda sağ alt kşede, çift rakamlarda ise sol alt kşede gsterilmiştir. Derginin her bir sayısı 8 sayfadır. Toplam sayfa sayısı ise 434'tr. Derginin ebatı 20x28'dir.

Dergide düşünce, eleştiri yazıları, şiirler, çeviriler içi içe verilirken derleme ve sözlük çalışmaları derginin son sayfalarında verilmeye çalışılmıştır. *Türkçe* dergisinin ikinci sayısından 10. sayısına kadar 7. sayfanın sağ alt köşesinde İş Bankası'nın reklamı verilmiştir. Bu durum 13, 14, 15. sayılar ve 35. sayı ile 43. sayı arasındakiler hariç her sayıda devam ettirilmiştir. Sadece 26. sayıda İş Bankası reklamı 7. sayfada değil 6. sayfada verilmiş, 29. sayıda ise ters basılmıştır. Aynı zamanda bazı sayılarda Ziraat Bankası reklamları ile kitap ve dergi tanıtımları paylaşılmıştır. Ortak özellikleri son sayfalarda olmalarıdır.

Dergide D. ve K. imzasıyla çıkan yazılar vardır. Bu imzalardan D.'nin aynı zamanda *Türkçe* dergisinin sahibi Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya; K.'nin ise derginin yazı işleri müdürü Konur'a ait olduğunu söylemek mümkündür. D. imzası 28, 35, 37, 38, 42 ve 43. sayılar hariç her sayıda bulunmaktadır. K. imzası ise 3, 4, 6, 12, 13, 14, 16, 17 ve 31. sayılarda vardır.

Derginin çıkış amacına hizmet eden dilin önemine, Öztürkçenin neden gerekli olduğuna, dilin farklı alanlarda yer alan kavramlarına odaklanan yazılar, yukarıda bahsettiğimiz D. imzasıyla neredeyse her sayının ilk sayfasında yayımlanmıştır. Yazılar siyah çerçeve içine alınarak verilmiştir. Bu yazılar biçim olarak da içerik olarak da *Türkçe* dergisinin önemli bir parçası halini almıştır.

Derginin 5. sayısı 27 Mayıs İhtilali'ni kutlayan ve kapak kısmında AYLIK DERGİ yazısının hemen altında yer alan şu yazı ile başlamaktadır:

“Atatürk devrimlerinin en büyüğü saydığımız ‘dil’ özgürlüğünü savunan dergimiz, bu devrimlerin ulu kurtarıcısı **27 MAYIS** davranışını bütün yüreğiyle kutlar”(Türkçe, 1960: 1).

Türkçe dergisi 1960-1964 döneminin sanat-edebiyat, siyasal ve sosyal ortamını değerlendiren soruşturmalara da imza atmıştır. 2. sayıdan başlayan ve 5. sayıya kadar devam eden “Dil Devriminin Gerekçesi Sizce Nedir?” sorusu ile yazarların fikirleri alınmıştır. Böylelikle dönemin dil çalışmalarına katkı sunmuştur. Soruşturmada çıkan sonuç ise 7. sayıda “Uygarlaşma, ulusallaşma” başlığı altında değerlendirilmiştir.

Türkçe dergisinin 10. ve 35. sayıları “Atatürk Özel Sayısı” olarak yayımlanmıştır. Arın Engin, İbrahim Kutluk, Vecihi Timuroğlu, Sami Özerdim’in yazıları ve Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın şiirleri vardır. Ayrıca 35. sayının ilk sayfasında sağ üst köşede kutucuk içerisine alınmış olarak Atatürk’ün el yazısıyla şu sözüne yer verilmiştir:

“Dil devriminin amacı dilinin kısırlaştırılması değil genişletilmesidir. Başka dillerden her bir söz için en az bir kelime bulmalı” (*Türkçe*, 1963: 1).

Türkçe dergisinin 28. sayısı ise “Töre Özel Sayısı” olarak çıkmıştır. İçerisinde hukuk çalışanlarına yöneltilen yedi soruluk bir soruşturma ve bu soruşturmaya verilen cevaplar vardır. Derginin 2-10, 12, 13, 22, 24, 25 ve 31. sayılarının son sayfalarında derleme-türetme başlığını taşıyan sözlük çalışmaları yer alır. 35. sayıdan itibaren ise Uygur Sözlüğünden Seçmeler çalışması yapılmıştır. Bu bölümler derginin üstlendiği misyona hizmet etmesi açısından önemlidir. Çünkü Öztürkçe olan kelimeler paylaşılmakta; Arapça, Farsça ve Batı kökenli sözcüklerin yerine Türkçe kelimeler türetilmektedir.

Dergide benzer konular hakkındaki bazı yazılar dizi halinde yayımlanmıştır. Jean Jacques Rousseau imzalı “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev” başlıklı yazı buna örnek gösterilebilir. Yazı 37, 38, 39, 40, 42 ve 43. sayılarda verilmiştir. Yine düşünce ile gerçeğin ilişkisini inceleyen “Dille Gerçek” başlıklı yazı hem 33. hem de 34. sayıda D. imzasıyla çıkmıştır. “Dil Bir Özdektir” yazısı da 30, 31 ve 32. sayılarda yayımlanmıştır. Türkçenin sadeleştirilmesinin gerekliliğini ortaya koyan “Türkçenin Durumu I. ve II. Çağrı” yazıları 31 ve 32. sayılarda arka arkaya yayımlanmıştır. Aynı şekilde “Tutsak” başlıklı 25 ve 26. sayılarda ele alınan yazıda, dilin aslında duyduğumuzu ve gördüğümüzü tekrar ettiğimiz bir tutsaklık olduğu söylenmiştir.

Türkçe dergisinin 1960 ile 1964 yılları arasında çıkan sayılarında, basım yerinden yazı işleri sorumlusuna kadar çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Derginin künyesi şu şekildedir: *Türkçe* dergisinin sahibi ilk sayıdan son sayıya kadar Fazıl Hüsnü Dağlarca’dır. Derginin 1. sayısından 6. sayısına kadar künyesi; “Yazı

işlerini yöneten: KONUR-Baskı düzeni Özdemir Asaf, Ali GEVGİLİLİ-
Yönetim yeri: Aksaray, Atatürk Bulvarı 112, İstanbul-Basıldığı yer: Yenilik
Basımevi” şeklindedir. 7. sayıda derginin basım yeri Büyük Kervan Basımevi
olarak değişmiştir. 25. sayıdan itibaren ise yazı işlerini Doğan Hızlan, baskı
düzenini ise Gaffar Aşantıgrul ve Cemal Erkul Evin yapmaya başlamıştır. 30.
sayıda künyede şöyle değişiklikler yapılmıştır: “Yazı işlerini yöneten: Çetin
Remzi Yüreğir-Yönetim yeri: Aksaray Atatürk Bulvarı 112, İstanbul- Yeni
Adana Gazetesi”. Derginin 35. sayısında yazı işlerini yöneten İbrahim Kutluk,
basıldığı yer ise Ekin Basımevi olarak değiştirilmiştir. Yönetim yeri aynı
kalmıştır. Ayrıca bu sayıda ilk defa derginin yıllık ücreti artırılmıştır. Türkiye
için 750 krş. olan fiyat 1000 krş., yurt dışı için 1500 krş. olan fiyat 2000 krş.
yapılmıştır.

3. BÖLÜM

3.1. YENİ GERÇEK DERGİSİNDEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. SAYI

Yeni Gerçek, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.1.

Yeni Gerçek dergisi yayın hayatına bir bildiri ile başlamıştır. Bu bildiride derginin çıkış sebebi, amacı, nasıl bir yol izleyecekleri ele alınmıştır. Kendilerini, bakış açılarını, misyonlarını çok net ve öz bir şekilde ele aldıkları bildiride, çıkışlarına zemin hazırlayan olgulara da değinmişlerdir. Bu bağlamda bildirinin birkaç maddesini paylaşmak istiyoruz:

- “Bu dergi oluşan toplumsal ve siyasal gelişimin paralelinde toplumcu ve gerçekçi bir sanat dergisidir.
- Gerçekçilik anlayışına yeni bir yorum getirme kaygısı yanında, gerçekçi geleneğin mirasından yararlanmak çabasıdır.
- Edebiyat alanını ‘ayrık otları’ gibi sarmış bulunan, sanatçıyı gereksiz ve değersiz bir düzeye düşürmüş olması karşısında, bu onuru kurtarma amacı dergimizin yolunu belirleyecektir.
- Çağdaş sanatçının halkının bilinçlenmesinde sorumluluk yüklenen aydınların önünde bulunması gereği davranışımızın baş ilkesidir” (*Yeni Gerçek*, 1967: 1).

Ayrıca bildirinin sonuna, bu bildiriye imzalarını atan sanatçı ve yazarların bir sonraki sayıda duyurulacağına dair not düşülmüştür.

Ömür Candaş, “Yazarın Devrimciliği ve Gerçekçiliği Üzerine”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.1-2.

Yazıya bir soru ile başlanmıştır. Soru şöyledir:

“Bu bizim, devrimci ve gerçekçi bir edebiyat kurma adına yaptığımız çabalar da, giderek, bir oyalanma edebiyatında mı son bulacak?” (Candaş, 1967: 1).

Bu sorunun sorulmasının temel sebebi, meselenin tek seferde ve çok kısa sürede çözülebilecek nitelikte olmadığına inanılmasıdır. Çünkü sorunu çözebilecek olan yazarlar, bir yandan da sorumluluklarını icra edecekleri ortamın koşullarıyla mücadele etmektedirler. Ömür Candaş'a göre yazar bir kurtarıcıdır, yükü bu sebepten ağırdır ve tüm bu mücadelenin sebebi insanın özgürlüğüdür. Candaş, hedeflenen özgürlük adına yapılabilecekleri de anlatmıştır.

Yazar, “devrimci bir gerçeklik” olmadığı sürece devrimci bir edebiyattan ve kuramdan asla bahsedilemeyeceğini ifade eder. Başkaldırma her zaman olmalıdır, fakat zarar veren, yıkan nitelikleri içinde barındırmamalıdır. Bugünkü edebiyatımızın toplumun ayrıcalıklı bir kesimi için var olduğuna inanan Candaş, yazarın artık ötekileştirilen halk için yazmaya başlamasını arzulamaktadır. Çünkü ona göre halkın anlamadığı ve belli bir sınıfa hitap eden yazılar yazmak “bağımlı” bir yazarlıktır. Bağımlı yazarlık ise aşağılanmak için yeterli bir sıfattır. Ömür Candaş yazının ilerleyen kısımlarında hitap edilen okur kitlesini açıklar:

“Kapitalist düzenden yana olmayan, ama işçi ve köylü de olamayan küçük burjuvalar. Ara tabakalar dediğimiz niteliği oldukça karmaşık ama devrimci olmaları hiç değilse devrimden yana olmaları, nesnel koşullar önünde tek çıkar yol olan bir topluluktur ilişki kurmak zorunda olduğumuz” (Candaş, 1967: 1).

Son olarak ülkemizde, yazarın devrimci bir gerçekçiliği savunmasının tutku olarak görüldüğü, fakat yazarın hitap ettiği kitlenin potansiyelini göz önünde bulundurarak gerçek bir devrimin yapılması gerektiği dile getirilmiştir.

Eray Canberk, “Yazarın Şimdiki Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.2-3.

Bu yazıda bir yazarın ilk okuyucusunun kendisi olduğu, bu bağlamda yazmaya girişen kişinin önce kendi kişisel konumunu ve bakış açısını, sonra içinde bulunduğu toplumu, daha sonra da tüm ulusları yansıttığı ele alınmıştır. Dolayısıyla okur ve yazar içten dışa doğru genişleyen halkalara benzetilmiştir. Yazar her şeyden önce bir birey olduğu için, yazarlığını belirleyen bazı kişisel özelliklere sahiptir. İçinde yetiştiği toplum, o toplumun dünya görüşü, bağlı

olduğu sınıflar onun yazarlığını etkileyen, biçimlendiren dış faktörlerdir. Yani Eray Canberk'e göre yazar, yazmaya başladığı zaman ister istemez “bağımlanmış” demektir. Özellikle bağlı olduğu sınıfın dünya görüşü yapaysa ortaya koyduğu şey de gerçeğin bozulmuş bir yansımasıdır.

Yazının ilerleyen kısımlarında Mao Çe-Tung'un sözlerinden alıntı yapılmıştır: “... Doğru bir siyasal görüşü olmamak, ruhu olmamak gibidir” (Canberk, 1967: 2). Bu sözün aslında yazarlar için söylenmediğini, vatandaşlara yönelik olduğunu ifade eden Canberk, yazarlar için de kabul edilebileceğini belirtir. Buradan yola çıkarak yönetici azınlık sınıfın, yani kentsoylu kesimin sözcülüğünü yapan yazarı “olumsuz bağımlanmış”, yönetilen çoğunluk sınıfın sözcülüğünü yapan yazarı ise “olumlu bağımlanmış” olarak nitelendirir. Ayrıca önemli olan Sartre'ın sorduğu “Kimin için yazıyoruz?” (*Yeni Gerçek*, 1967: 2) sorusunun cevabıdır. Çünkü uzun yıllar bu soru üzerinde durulmamıştır. Oysa mesele yazarın seslenmek için kendisine hangi kitleyi seçtiği ile ilgilidir.

A. Aydın Hatipoğlu, “Miting”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.3.¹⁸

Şair bu şiirinde, verdikleri sosyalist kavgaya İstanbul'u şahit göstermektedir. Bu kavgaya dillerinde ihtilâl türküleriyle Sultanahmet meydanına inen üniversiteliler katılmaktadır. Bu öğrenciler ki İstanbul'un kurşun izli sınıflarında hukuk okumuşlardır. Şair Halide Edip Adıvar'ın Sultanahmet meydanındaki tarihî konuşmasına da değinen yazar, Halide Edip Adıvar'ın siyah baş örtüsünü, yas bayrağına benzetmiştir:

“(…)
Dağınık saçlarında marmaranın bin yıllık rüzgarı
Rüzgarda sarı yüzleri ve titrek sesleriyle
İhtilal türküleri söyleyen üniversiteliler
Arka sokaklardan sultanahmet meydanına iniyorlar.

Sultanahmette halide hanım konuşuyor
Siyah başörtüsü bir yas bayrağı gibi uçuşuyor

¹⁸ Derginin ilk sayısının 3. sayfasında “*Gelecek Sayımızda*” başlığını taşıyan ve kimlerin hangi yazılarıyla bir sonraki sayıya katılacağını gösteren küçük bir bilgi de yer almaktadır.

Havada sıkılı yumruklar ve gerili eller
Telaş içindedir gavur telaş içindedir saray ve zaptiyeler” (Hatipoğlu, 1967: 3).

Zühtü Bayar, “Marxist Şiir Üzerine Bir Deneme”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.4-5-7.

Yazar, rahatsızlık duyduğu ve dergilerde çok yapılan bir hatayı düzelterek yazısına başlamıştır. Bu hata, toplumcu şiirin Marksizmi de kapsadığı yönündeki düşüncedir. Yazara göre toplumculuk Marksizm’i içermez, Marksizm toplumculuğu içerir. Bunu yazarlar üzerinden de değerlendirmiştir. Bir yazar toplumcu olabilir ama bu aynı zamanda Marksist olduğu anlamına gelmez. Fakat Marksist bir yazar toplumcudur da. (Bayar, 1967: 4)

Yine Marksist şiiri doğru bir şekilde bilmenin Marksist sanat anlayışını kavramakla mümkün olacağı ifade edilmiştir. Marksistler sanata şu açıdan bakarlar:

“Sosyalist estetik, mülkiyet, sınıflar ve ideoloji şekillerinin tarihsel temeli üzerinde dolaşır. Sanatı dünyayı temsil etmenin bir yolu, bir bilme aracı, bir toplumsal bağ, bir sınıf silahı, insancıl bir zenginleşme, bir bilince varış, bir toplumsal aynası sayar” (Bayar, 1967: 4).

Marksist şiir ise şu şekilde tanımlanmıştır:

“Pratik sanat faaliyetini, pratikle kuramın ayrılığı üzerine değil, birlikteliği üzerine kurmuş şiirdir. (...) Şiiri çoğu kimselerin sandığı gibi politikanın yararına değil, insanlığın yararına bir sanat aracı durumuna getirmiştir” (Bayar, 1967:4).

Zühtü Bayar sonuç olarak Marksist şiirin yenilikçi olmak zorunda olduğunu ve bu yüzden Marksizmin özünde var olan devrimciliğin yeni içerikleri, yeni içeriklerin de yeni biçimleri beraberinde getirdiğini ele almıştır. Marksist şiirin yeniliklere açık oluşu sadece yeni edebî türlerde değil geleneksel edebî türlerde de kendisini gösterir. Buna örnek olarak Nâzım Hikmet’in rubailer ve Mao Çe Tung’un “Çe” tarzı şiirleri gösterilmiştir:

“Ruhum ne ondan önce vardı, ne ondan ayrı bir sırrın kemalidir,
Ruhum onun o dışındaki âlemin bende akseden hayalidir.

Ve aslında en uzak ve aslına en yakın hayal
bana ışığı vuran yârimin cemalidir”

(Nâzım Hikmet-Rubailer) (Bayar,

1967: 5).

“Dağlar
Delerler gökyüzünü tepelerinin sivrilğini törpülemeyen
Gökyüzü meyil verir.
Dağlar onun desteğı”

(Mao Çe Tung-Üç Küçük Şiir)

(Bayar, 1967: 5).

Babür Kuzucu, “Aydınlık Türküleri”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.5.

Şiirde savaşı yaşayan coğrafyalardan ve savaşın tanığı olan insanlardan bahsedilmektedir. Bu insanlar öyle umut doludur ki yaşadıkları onca yıkıma karşın karamsar olmayı kendilerine yediremezler. O yüzden dillerinden yükselen türküler de, gönüllerinden geçen dilekler de aydınlıktır.

“(…)
Haram etmişler kendilerine karamsarlığı
Yanık topraklardan
Kocaman çiçekler
Sabahlara büyürken” (Kuzucu, 1967: 5).

E. C., “Bir Ozanın Anısına-Ahmet Kutsi Tecer-“, *Yeni Gerçek*, S.1, s.6.

Yazıya Ahmet Kutsi Tecer’in “Unutmam Sizi” şiiriyle başlanıp yine onun “Bağlamacıya” şiiriyle yazı bitirilmiştir. Yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal çalkantılarının edebiyata sirayet ettiği, yazarların çoğunun farklı tür ve biçim denemeleri yaptığı bir dönemde onun halkın dışında bir halkçılığa yöneldiğı, başlangıçta bireysel yazdığı şiirleri daha sonra halka hitap ederek yazmayı görev edindiğı söylenmiştir. O, Türk şiiri söz konusu olduğunda ismi mutlaka zikredilmesi gereken bir şairimizdir.

Ertan Ünal, “52 Yıl Önce Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.6.

Tevfik Fikret’in *Servet-i Fünûn*’da çıkan, sanatın şahsî olamayacağı hakkındaki sözleriyle yazıya başlanmıştır. Yazıda Tevfik Fikret’in devrimci ve hümanist yönü üzerinde durulmuştur. O, hiçbir zaman kendi çıkarlarını düşünmemiş, kurtuluşu ferdî planda değil toplumsal planda arzulamıştır. Yazara göre bugün zorbalığa karşı direnen şairler varsa bu Fikret’in sayesinde. Ayrıca üç isim daha Tevfik Fikret hakkındaki görüşlerini kısaca anlatmışlardır. Bu isimler Sabiha Sertel, Yaşar Nabi ve Ahmet Hamdi Tanpınar’dır. Sabiha Sertel, Fikret’in devrimci, mücadeleci kişiliğinden bahsederken Yaşar Nabi, onun bugün en çok okunan şiirlerinin kötülüğe isyan eden, geleceğe ümitle bakan şiirleri olduğunu ve bu şiirleriyle ünlendiğini ifade etmiştir. Tanpınar’a göre ise Fikret’ten alınabilecek en büyük ders, ferdiyetçilikten toplumsallığa başarıyla geçebilmiş olmasıdır.

***Yeni Gerçek*, “Asaf Çiğiltepe”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.6.**

Bu yazıda çıktığı bir turne sırasında geçirdiği trafik kazası sonucu vefat eden Asaf Çiğiltepe’nin kaybindan duyulan üzüntü dile getirilmiştir. Yunus Nadi Şiir Armağanı’nı kazanmış başarılı bir şair olduğu ifade edilerek şiirinden bir dördlük paylaşılmıştır:

“Narsis
Bütün ışıkları sönecek Narsis
Bir daha üşümeyeceğiz
Bir kere öldük Narsis
Artık ölmeyeceğiz” (*Yeni Gerçek*, 1967: 6).

Nihat Behram, “Örgüsü”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.7.

Şiirde fakirlik içinde yaşamaya çalışan, zayıf, sağlıksız çocuklar ve o çocukların “annelik türküleri” ele alınmıştır. Şair, tanık olduğu bu hayatlar karşısında çaresiz kalmıştır. Gördüklerini ve hissettiklerini anlatmakta güçlük çekmektedir.

“Anlatamam anlatamam
Göğsünde bir denizi ağlayan
Toprağın üşüten ağzını
Kavrulmuş
Kerpiç ve açlık kokan
O kızların analık türküsünü
Bıraksam göğü bağırir yüzüm” (*Yeni Gerçek*, 1967: 7).

***Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.8.**

Bu bölümde dört başlıktan oluşan haber niteliğindeki gelişmeler değerlendirilmiştir. Bunlardan ilki “T.E.B. Yaz Şenliği” başlığını taşımaktadır. Burada Türk Edebiyatçılar Birliği’nin düzenlediği şenlik anlatılır. Üç bin kişinin bulunduğu şenlikte Haldun Taner, yönetici-yazar ilişkisinin bugünkü durumuna değinen bir konuşma ile açılışı yapmıştır. Türküler söylenmiş ve şiirler okunmuştur. Baki Süha Ediboğlu, Necati Cumalı, Behçet Necatigil, Şükran Kurdakul, Özdemir Asaf, S. Yüce ve Ece Ayhan şiirlerini okumuşlardır. Ayrıca *Yeni Gerçek* dergisi yazarlarından Aydın Hatipoğlu da bir şiiriyle şenliğe katılmıştır. Şenlik, anayasanın 20. maddesinin okunmasıyla ve tiyatronun girişinde bulunan kitap sergisinde sanatçıların kitaplarını imzalamalarıyla sonlanmıştır.

İkinci olay “Papirüs” başlığı ile verilmiştir. *Papirüs* dergisinin son sayısında çıkan Turgut Uyar’ın şiiri paylaşılmıştır. Ayrıca bu şiirle ilgili ufak bir düzeltme¹⁹ verilmiştir. Son olarak *Yeditepe* dergisi yazdığı nekrolojiler dolayısıyla övülmüştür.

***Yeni Gerçek*, “Yeni Gerçek Dergisi’nin Soruşturması”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.8.**

Bu bölümde bir anket paylaşılmış ve bu soruya gelecek sayıda hangi isimlerin yanıt vereceği haber verilmiştir. Ankette verilen soru aşağıdaki gibidir:

“Çağdaş bir ozan olarak, şiirinizle süregetirdiğiniz eylem nedir; bu eylem iinde toplumsal ve kişisel kaygılarınız neler oldu; bunlardan

¹⁹ “Bir Düzeltme” başlığı altında, *Papirüs*’te çıkan Turgut Uyar imzalı yazıların bazı pasajlarında “Tanzimat” sözcüğü yerine “İkinci Yeni” getirilerek bu yazılar yeniden yayımlanmıştır.

gelerek şiirinizi nasıl bir dünya görüşü ve estetik anlayışı ile temellendirirsiniz?” (*Yeni Gerçek*, 1967: 8).

Cevaplayacak isimler: Ahmet Arif, Melih Cevdet Anday, Özdemir Asaf, Edip Cansever, Necati Cumalı, Arif Damar, Hasan İzzettin Dinamo, Hasan Hüseyin, Rıfat Ilgaz, Atilla İlhan, A. Kadir, Şükran Kurdakul, Behçet Necatigil, Ahmet Oktay, Cemal Süreya, Ömer Faruk Toprak, Turgut Uyar, Nevzat Üstün’dür.

Kirdjomuljo, “Devrim”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.8.

Geçmiş ile gelecek arasındaki ilişkinin işlendiği, zamanı sorgulayan bir şiirdir. Şair, dünün bugünden izler taşıdığını ve anımsanmaya değer olduğunu söylemektedir.

“Bir kez de olsa
Anımsanacaktır geçmiş
Kim yadsıyabilir
Dünün bir uzantısı olduğunu
bugünün?” (Kirdjomuljo, 1967: 8).

Rival Apin, “Özgürlük”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.8.

Şiirde atının üstünde kumsalda dört nala koşan, rüzgârı ve özgürlüğü iliklerine kadar hissedene şairin uçsuz bucaksız topraklarda geride bıraktığı yıkıntılara rağmen daha güçlü hissettiği anlatılmaktadır.

“Beyaz atımla duruyorum
Yıkığım göçük duvarların üstünde
Daha bir güçlü, daha bir dik,
Yıkıntılarının üstünde.

Dehliyorum birden
Uçar gibi koşuyoruz
Kumsallar üstünde” (Apin, 1967: 8).

Usmar İsmail, “Uyanış”, *Yeni Gerçek*, S.1, s.8.

Şiirde kabuğunu kıran, karanlığı ve zulmü yırtan mücadeleci bir dünya düzeninden bahsedilir. Şair içinde hissettiği her şeyi tabiatta görmektedir. Uykudan sıyrılmış, yeni günü en verimli şekilde karşılamaya hazır bir şekilde günün ilk ışıklarını karşılayan şair, doğayı da aynı hazırlık içinde görmektedir.

“Uyanıyor her şey, dünya
Güzel bir mahmurluk içinde
Kabuğuna çekilmiş
Susuyor ruhum

Silkin, kuvvetlen, büyü!
Dolsun artık kalbine yaşama sevinci.
Şarkı söyle, bağır, çağır,
Başlıyor şimdi işte
Uyanışların en büyüğü!” (İsmail, 1967: 8).²⁰

2. SAYI

***Yeni Gerçek*, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.1.**

Bu kısım ilk sayıda verilen ve sekiz madde içeren bildiri ile aynı maddelere sahiptir. Tek farkı ilk sayıda bildiriyi imzalayanların isimlerinin de burada verilmiş olmasıdır.

Afşar Timuçin, “Makine ve Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.1-2-3.

Bilinçsiz makineleşme ile sanatın ilişkisini ele alarak hızla gelişen teknolojinin şiiri, dolayısıyla sanatı ötekileştirdiğini vurgulayan bir yazıdır. Çağımız makine çağıdır. Yazara göre, artık uçağı kuş zanneden bir çoban görmek mümkün değildir. Uçakların saatler içinde şehir ve ülke değiştirmesiyle kültürler iç içe girmiş, olağanüstü bir etkileşim meydana gelmiştir. Fakat tüm bu gelişmeler öyle aniden oluşmuştur ki insanlar teknolojinin hızına artık

²⁰ Derginin bu sayısının 3. sayfasında “*Gelecek Sayımızda*” başlığını taşıyan ve kimlerin hangi yazılarıyla bir sonraki sayıya katılacağını gösteren küçük bir bilgi bulunmaktadır.

yetişememektedir. Gelişen makineler insanlara yeteneklerinin de üzerinde bir sorumluluk yüklemiştir. Timuçin bu konuda şöyle düşünmektedir:

“Eğer makine ağı böyle aniden gelmeseydi hatta derebeylik sistemi bile yıkılmayıp toprağa bağlı olan köleler birdenbire üretim işçisi olmasaydı insan kendini bu yeni oluşumlara hazırlama imkânını bulabilecekti” (Timuçin, 1967: 2).

Yeterince hazır olunmadan makineleşme sürecine girildiği için makineler, işin ehli olmayan belki de olmaya fırsat bulamayanların elinde adeta silaha dönüşmüştür. Yazar, tüm bu gelişmelerin sonucunda ortaya iki blok çıktığını ifade etmiştir: “şiir bloğu” ve “makine bloğu” (Timuçin, 1967: 2). Bu iki kavram birbirine karşı büyük bir mücadeleye hatta savaşa girmiştir. şiirden yana olanlar, makinenin sanat ket vurduğunu düşünürken, makinenin tarafını tutanlar ise makineleşmenin hayata getirdiği kolaylıklarla rahat bir nefes aldıklarını ileri sürerek şiire karşı makineyi tercih etmektedirler. Afşar Timuçin’e göre ise ne makineden yana olanların katılığına ne de şiirden yana olanların duygusallığına ihtiyaç vardır. İkisine de dengeli yaklaşmak gerekir. Zaten yazara göre biraz daha derine inip bakılırsa suçun makinede değil, onu işleyen şiirsiz ve bilinçsiz ellerde olduğu anlaşılacaktır. “İnsan makine denen gelişmiş bedene iyi bir beyin olmadığı” (Timuçin, 1967: 3) takdirde namlusu insana çevrilmiş silahlar ve atom bombaları üretilmeye devam edecektir. Yazara göre bu ayrıma varmak bilinçle mümkündür. Bilinç ise şiirle yaratılır. “Bilinçlilik şiirdir bilinçsizlik karşı şiirdir” (Timuçin, 1967: 3). şiir kötülüğün karşısına dikilen bir savunma silahı, şiirsizlik ise iyiliğin karşısına dikilen bir düşmandır: “Kudurmuşçasına bombalar üretilip savaşlar düzenlemeye çalışanlar şiirsizlerdir” (Timuçin, 1967: 3).

Yazar, şiirle yoğrulmuş ellerden çıkacak, insana zarar ve rahavet vermeyecek makinelerin hayalini kurmaktadır. Makinenin ve makineleşme sürecinin şiirle ve şairle buluşturulduğu zaman insanlık adına gzelliğlerin retililebileceğine inanmaktadır.

A. Aydın Hatipoğlu, “Yeni Gerçekçi şiire nsz”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.1-2.

Yazar metnine yaşadığı Türkiye’yi tanımlamakla başlamıştır.

“Çocukluğunu vesikalı ekmekle yaşamış bir kuşak bizim kuşak. Anaların korka korka doğurduğu çocukların kuşağı. Ve gençliğimiz boyunca uzaktan yakından sancısını çektiğimiz; Kore, Cezayir, Laos, Wietnam, savaşları Ortadoğudaki petrol oyunları, Afrika halklarının bağımsızlık savaşları, ırk kavgaları, uzayın fethi ve nükleer silahları geliştirme yarışı, Japonya’da hala sakat doğan atom bombası kurbanları. Böyle bir dünya ve bu dünyanın emperyalizme karşı dünyanın ilk kurtuluş savaşını vermiş Mustafa Kemal Türkiye’si yaşadığımız ülke” (Hatipoğlu, 1967: 1).

Yazarın yaşadığı dünyayı ve o dünyanın sosyal, siyasal, ekonomik buhranlarının tablosunu çizmesinin sebebi şiirin tüm bu olgularla olan iç içeliğidir. Hatipoğlu, bu iç içeliğin getirdiği kavgacı ve gerçekçi şiir anlayışının fitilini Namık Kemal’in ateşlediğini, Tevfik Fikret’in de bu hareketin devamını getirdiğini ifade etmiştir. Sonunda ise şiirimizin Nâzım Hikmet ile toplumcu ve gerçekçi kimliğine kavuştuğunu söylemektedir. Aydın Hatipoğlu, Dil Devrimi’nden sonra şairlerimizin halk edebiyatına, dolayısıyla köklerimize yönelmelerini başarılı ve çok önceden yapılması gereken bir hamle olarak değerlendirirken Ahmet Hamdi Tanpınar ve Ahmet Kutsi Tecer’i bu alana katkısı olan isimler olarak zikreder. Yahya Kemal’i ise çağının dışında yaşayan ve yazan birisi olarak nitelendirir.

Yazar, Nâzım Hikmet şiirlerinin yasak olduğu, sosyal ve siyasal özgürlüklerin kısıtlandığı, yazar ve şairlerin yıldırıldığı dönemde kendilerinin toplumcu-gerçekçi geleneğin ateşli savunuculuğunu yaptıklarını hatırlatmıştır. Ayrıca İkinci Yeni hareketini cılız bir fidana benzeten Hatipoğlu, bu harekete dair şunları eklemektedir:

“(…) bugün karşı devrin hareketi ve yabancı kültürlerin gölgesinde şiir alanında saltanat sürmekte görünen ikinci yeni ve artıkları da orman gölgesinde bitivermiş cılız fidanlar gibi doğal ayıklanmanın gereğine uyarak yerlerini, kökünü bu yurdun gerçeklerine uzatan güçlü gövdelere bırakacaktır” (Hatipoğlu, 1967: 2).

Aydın Hatipoğlu, İkinci Yeni şairlerinin şiiri soysuzlaştıran imgeye çok fazla önem verdiklerini, bunu halkın kavgasına “bayraktarlık” yapacak şekilde kullandıklarını, edebiyatımızın otuz yıldır duymak istediği sesin gerçekçi bir ses olduğunu söyleyerek yazısını bitirmiştir.

İmzasız, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.3.

Şiirde onca deniz varken Akdeniz’i seçtiğini söyleyen şair, aradığı özgürlüğü onun mavi sularında bulduğunu ifade etmektedir. Tek gerçeğin kişinin öz varlığı olduğunu söyleyen şair, Heraclite’nin “Bir nehre iki kez giremezsin” sözünü hatırlatarak denizin tadını çıkarmaya çalışır.

“O kadar deniz var bilirim;
Ama sana geldim Akdeniz
Senin mavi karanlığına
Kanat vuran bir martı gibi

Baba Heraclite bize:
Bir nehire iki kere giremezsin, dedi
Ve yaratmak için ölümsüzlüğü
Sonsuz bir mavinin altını çizdi” (İmzasız, 1967: 3).

***Yeni Gerçek*, “Soruşturma-Edip Cansever-”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.4.**

Yeni Gerçek dergisinin aşağıdaki soruyla başlattığı bir soruşturmadır.

“Soru: Çağdaş bir ozan olarak şiirinizle süregetirdiğiniz eylem nedir; bu eylem içinde toplumsal ve kişisel kaygılarınız neler oldu; bunlardan gelerek şiirinizi nasıl bir dünya görüşü ve estetik anlayışı ile temellendirdiniz?” (*Yeni Gerçek*, 1967: 4).

Edip Cansever, cevabına hayat felsefesi olarak “değişmek” ve “değiştirmek” eylemini benimsediğinden bahsederek başlamıştır. Sanatını da bu hayat felsefesi etrafında şekillendirdiğini söylemiştir. Genellikle toplumcu bir edebiyat dendi mi halkın çoğunluğunun aklına ilk olarak propaganda yapan ya da buna dâhil olan yazarlar geldiğini, fakat kendisinin belli bir çerçevesi ve nizamı olan her türlü sanatın karşısında olduğunu ifade etmiştir. Bu yüzden de toplumsal gerçeklere kapalı olmakla eleştirilmiştir. Dahası Cansever, somut insanı çizmeyi tercih etmektedir, soyutluğun hayalperestlik olduğuna inanmaktadır. Somutun peşinden gittiği için de kendisini sürekli bir “tragedya”nın içinde bulduğundan bahseder. Tragedya ise insanın çatışmalarını, uyumsuzluklarını işleyen ve kendisini tanımasını sağlayan bir “öz”dür ve yazara göre bu özün toplumsal gerçekçiliğin dışında düşünülmesi mümkün değildir. O

yüzden kendisine yöneltilen ve yukarıda bahsettiğimiz eleştirileri bir kez daha reddeder.

Son olarak aşırı yergiye de aşırı övgüye de karşı olduğunu belirterek İkinci Yeni'ye yapılan eleştirinin de geçiş dönemlerinde görülebilen ve normal karşılanması gereken tepkiler olduğunu dile getirmiştir.

Orhan Veli, “Sapık Temayüller”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.4.

Dergide yer alan notla, bu yazının Orhan Veli'nin ölümünden sonra Asım Bezirci tarafından, Orhan Veli'nin evrakları içinde bulunan ve soruşturmaya cevap niteliği taşıması sebebiyle derginin bu bölümüne alınan bir yazı olduğu bildirilmektedir. Orhan Veli *Kitabe-i Seng-i Mezar* adlı şiirinin Verlaine'in şiirinden ilhamla yazıldığını iddia edenlere ve kendisiyle arkadaşlarını (Melih Cevdet Anday, Oktay Rıfat) sürrealist olarak nitelendirenlere cevap niteliğinde bir yazı yazmıştır.

Orhan Veli ilk olarak kendisinin Verlaine'den ilham aldığını söyleyenlerin kanıt göstermeye çalışırken Verlaine'in mısralarını bile yanlış yazdıklarını ve modern şairler hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade eder. İkinci olarak ise her fırsatta sürrealist olmadıklarını dile getirdiklerini, sadece birkaç kez sürrealist şairlerden bahsettiklerini, bunun da sürrealist olmak anlamına gelmediğini yazmıştır. Batı'dan değil, kendi halk şairlerimizden, halk şiiri geleneğimizden istifade ettiklerini tekrarlamıştır.

A., “-Soruşturma-Ahmet Oktay”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.5-6.

Bu yazıda, sözcüklerin bilhassa şairler için hayatî öneme sahip olduğu dile getirilmektedir. İşte bu yüzden Ahmet Oktay kuyumcu titizliği ile seçtiği sözcüklerin karşılığını arayan, sömürülen bir sanatçı olarak değerlerini korumaya çalışan insanı yazmaya çalışmıştır. Şair, şiirinde yer alan insanın orta tabaka ve ara sınıf olduğunu söylemektedir. Çünkü onların içinde yaşadığı için en iyi onları tanımaktadır. Şiirinin hareket noktasının umudunu yitirmemiş ve dünyanın değişeceğine inanan insanları anlatmak olduğunu yazmıştır.

Şükran Kurdakul, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.5-8.

Şükran Kurdakul bu yazısında, içinde yaşadığımız çağın sahip olduğu bazı özelliklerinden bahseder. Yaşadığı toplumu ahlâk yasaları geçerli bir toplum olarak nitelendirir. Bu yüzden de toplum olarak çağdaş medeniyetler seviyesinin gerisinde olduğumuza kanaat getirir ve yazısına çağdaşlaşma yollarını arayarak devam eder. Şükran Kurdakul’a göre bilimsel ve teknik anlamda çok gelişmiş olup bu gelişmişliğini insanların başına bomba yağdırarak sağlamlaştırmaya çalışanlar çağdaş sayılamaz, ayrıca baskı yüzünden Kafka’yı tanımadan büyümüş okurlar da çağ dışı değildir. Bizim ülkemizde ise çağdaşlığın ancak aşağıdaki soruya objektif şekilde verilecek yanıtlarla gerçek karşılığını bulacağını ifade etmiştir:

“Yahya Kemal’den Ahmet Muhip Dranas’a kadar uzanan belli anlayıştaki kişilere (sanatçılara) iktidarlar çeşitli ödüller (elçilikler, idare meclisi üyelikleri vb.) ihsan ederken neden 1940 kuşağının karşısına ceza kanunu ile çıktı?” (Kurdakul, 1967: 5).

Ataol Behramoğlu, “Çağımız ve Yeni Bir Gerçekçilik”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.6-7.

Yazar, tarih öncesi devirlere giderek aşama aşama ulaşılan gerçekçilik kavramını ele almıştır. “Sanatın Kaynağı”, “İlkel Sanatın Nitelikleri ve Gerçekçilik”, “Sınıflı Toplumlara Geçiş ve Sanat”, “Feodalizmin Çöküşü”, “Burjuvazi ve Romantizm”, “19. Yüzyıl ve Gerçekçiliğin Doğuşu” başlıklarını taşıyan kısa yazılarının genel değerlendirmesini “Çağımız ve Yeni Bir Gerçekçilik” başlığı altında yapmıştır.

İnsanoğlunun dünyada en keskin güce sahip olduğu dönemin 20. yüzyıl olduğunu söyleyen Behramoğlu, bu dönemde hayallerin gerçek olduğunu, gezegenlere ulaşılabilceğinin öğrenildiğini ifade etmektedir. Bir başka açıdan bu dönemin önemi ise insanların da artık kendilerini bir tür nesne olarak algılamaya başlamalarıdır. Eşitlik, adalet, kardeşlik gibi kavramların somut olarak gerçekleşebileceği de bu dönemde görülmüştür. Yazar, geçmişin köhneleşmiş inanışlarının ve insanı doğadan soyutlayan, insanın ve doğanın

değişmez olduğuna inanan gerici zihniyetinin artık 20. yüzyılda geçerli olamayacağına inanmaktadır.

Öksel Demir, “Çiçek”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.7.

Çiçek imgesinden hareketle vicdanı ve özgürlüğü anlatan bir şiiirdir. Şair, aç çocukları düşünmekten geceleri uyuyamamakta ve dağların zirvesinde açmış özgür çiçeklerin hayalini kurmaktadır.

“(…)
Doymamış çocuklar tırmaladıkça yüreğimi
-Ey korkunç ve kutsal inilti!
Dinelip yücelen bir evrenin
Özgür çiçeği
Büyür dağlayın gecede” (Demir, 1967: 7).

Bülent Habora, “Yusufçuğun Ölümü”, *Yeni Gerçek*, S.2, s.7-8.

Geleceğini söyledikten iki yüz yirmi yedi dakika sonra gelen sevgilinin zili ısrarla çalması esnasında odada bulunan onlarca yusufçuktan birisini, kanatlarını daha yakından inceleyebilmek adına eline alan ve yusufçuğu uçamaz hale getirdiği için hissettiği pişmanlığı ve çaresizliği sokakta oynayan çocuklarla paylaşan gizemli bir karakterin hikâyesidir.

3. SAYI

Eray Canberk, “Ozansılık, Şiirsellik, Toplumsallık”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.1-2.

Yazarın başlıkta okuduğumuz “ozansılık” ile kastettiği şairaneliktir ve yazar şiir yoluna baş koymuş her kişinin ozansılıktan kaçınması gerektiğini savunur. Ozansılık kavramını aşamamış kişilerin en büyük kaygısı, pek çok kez kullanılmış kelimeleri başka kelimeler yardımıyla tekrar kullanmaktır. Burada aşk, doğa, özlem gibi kelimeler kastedilmektedir. Hâlbuki ozansılık aşamasını çoktan geçmiş şairler için bu kelimelerden korkmanın ya da onları kullanırken gergin olmanın lüzumu yoktur. Çünkü böyle şairler duruma profesyonelce

yaklaşarak onları yeniden yorumlamak yerine değiştirmeyi tercih eder. Halk şairlerinin yaptığı da budur. Yıllardır söylenegelen aynı kavramları kullanırlar, fakat ozansı olarak değil ozan olarak ve yaratılıştan gelen farklarını kullanarak bunu gerçekleştirirler. Yazara göre ozanlık bireysel değildir ama birey özelliğini de yitirmemiştir. Ve o, gerçek ozanın yeryüzünde bulunan, her nesnenin şiirselliğine inanmış bireyler olduğunu düşünmektedir.

Zühtü Bayar, “Marxist Eleştiriye Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.2-3-4.

Zühtü Bayar bu yazısında, devrin hızlı bir şekilde değiştiğini ve bu değişime bağlı olarak sanatsal eserlerin ve bu eserlerin değerinin yorumlanma yönteminin de değiştiğini vurgulamak istemiştir. Öyle ki artık bir sanatsal yapıtı sadece sanatsal kaygıyla ya da bir eleştiri yazısını sadece türünün özellikleriyle ele almak çoktan tedavülden kalkmıştır. Hatta bir edebî eseri açıklamak için edebiyat tarihi ve yabancı dil bilmek bile yeterli değildir.

Yazar, bir kavramın tek bir kavramla açıklanmasının kapitalist düzenin bir özelliği olduğunu düşünmektedir ve bu durum artık gerilerde kalmıştır. Bugün artık dünyayı açıklamak değil değiştirmek ön plandadır. Bir yazar, şair, araştırmacı, eleştirmen inceleyeceği konuyu kendi alanı ağırlıkta olmak üzere pek çok alandan bağlantılar kurarak disiplinler arası bir yöntemle incelemelidir. Özellikle konu bir sanat yapıtıysa sanatın, toplumun ayrılmaz bir parçası olduğu göz ardı edilmeden sosyolojik, psikolojik, ekonomik ve siyasal yönleri de ele alınmalıdır. Aksi takdirde Bayar, konunun metafizik bir yoruma varacağına inanmaktadır. O, çağdaş bir eleştiri seviyesine ulaşmanın özellikle sanat eserleri konusunda çok yönlü ve nesnel bir değerlendirmeye mümkün olacağını ifade etmiştir.

A. Aydın Hatipoğlu, “Susarak”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.2.

Şiirde sessizliğin ve başka pek çok şeyin sesi susulunca duyulmaktadır. Sevmenin, ağlamanın, içinde kan ve kin barındıran acıların sesi susunca insanlara ulaşmaktadır. Derdini güllerle paylaşan, karanlığı bile nur yüzlü olarak tanımlayan insanlar topraklara sevda ekmektedirler.

“Nur yüzlü bir gecedir karanlıkta deniz
Bir ellerini tanıdığım soyut bir kadının
(...)
Bozkır yıldızlarında yankılanıp yankılanın
Ay bakışlı bir ses yoğunlaşır gecede
Acılar kan bulanır acılar kin bulanır
Dolanır gelir ağaçlardan gölgelere susarak” (Hatipoğlu, 1967: 2).

Yeni Gerçek, “Başlıksız”, Yeni Gerçek, S.3, s.3.

Bu yazıda, okurlara yönelik yeni bir sayfanın hazırlanacağı müjdesi verilmektedir. Dergi artık okurun düşünsel zeminini geliştirmesi ve yeni bakış açılarına imkân tanınması amacıyla okur mektuplarına yer verileceğini açıklamıştır. Bunu aynı zamanda okurların yaşadığı sorunlara çözüm bulabilmek adına da yaptıklarını da eklemişlerdir. Çünkü *Yeni Gerçek* dergisinin bakışına göre yazar kadar okur da eylemin bir parçasıdır ya da olmalıdır. *Yeni Gerçek* dergisi 27 Mayıs’tan bu yana meydana gelen hızlı ve radikal değişimlerin artık yazar ve okurların ön plana çıkmasını gerekli kıldığını, yayıncılıkta yıllardır belli görüşleri barındıran ve bu görüşleri okura dikte eden dergilerin boy gösterdiğini, fakat bu durumu çağdaş aydın ve okurların desteği ile değiştirebileceklerini ifade etmiştir.

H. İzzettin Dinamo, “İnsanla Söyleşme”, Yeni Gerçek, S.3, s.3.

Yeni Gerçek dergisi Dinamo’ya, soruşturmalarına katılmalarını teklif etmiş, fakat Dinamo uzun zamandır şiir yazmadığı için şair kimliği ile sorulara cevap vermesinin uygun olmadığını düşündüğünü beyan ederek *Yeni Gerçek* dergisinin teklifini reddetmiştir. Onun yerine dergide yayımlanması üzere şiirlerini paylaşmıştır. “İnsanla Söyleşme” bunlardan birisidir ve insanın evrendeki yerini anlatmaktadır. Şaire göre insan yoksa şiir yoktur, yıldızların masalsı yolculuğu yoktur, acılar karşısında direnme yoktur. Dolayısı ile insan ve onunla olan iletişim, evrenin başlangıcını ve sonunu işaret etmektedir.

“Hangi acı güçlüdür senin kadar?
Hangi umut senden uzun yaşar
Sen ey milyarlarca yıldızın

Belki biricik çocuğu?” (Dinamo, 1967: 3).

H. İzzettin Dinamo, “Düşünmek Kahramanlığı”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.4.²¹

Özgür düşünmek ve yaşamak adına bedel ödeyenlerin anıldığı bir şiiirdir. Bunların arasında hem Batı’dan hem kendi topraklarımızdan isimler vardır. Bu isimler şunlardır: Dante, Ronsard, Hugo, Namık Kemal, Nâzım Hikmet. Şair özgürce düşünebilmek ve düşünüleni ifade edebilmek için pek çok cesur insanın gerek kanıyla gerekse hürriyeti ile bedel ödediğini hatırlatarak gerekirse kendilerinin de bedel ödemeye hazır olduklarını ifade etmiştir.

“Sürüldü Dante, Ronsard, Hugo ve Beranger
Sürüldü Namık Kemal, Nazım ve Heinrich Heine
Daha nice adlı-adsız şair ve düşünür
Ancak ölümün ülkesinde oldu özgür.

Korkma, düşünmek kahramanlığı
Sana feda olsun son lokmamız
Ve sırtımızdaki en son hırka!” (Dinamo, 1967: 4).

H. İzzettin Dinamo, “Amarilles’e Sonnet’ler”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.5.

Şiir kısıtlanmışlığın, hapsedilmişliğin gölgesinde kalanların özgürlük arzusunu yansıtmaktadır. Şair, kendi memleketinde hapsedilmiş olan şairlerden bahsetmektedir. Onların bu sürgünlüklerinden kurtulmalarını temenni eder. Ayrıca bunun gibi üzücü durumlardan uzaklaşmak için kendisini doğanın kollarına attığını söyler. Dağlar ve ormanlar onun en büyük sığınağıdır.

“(…)
Şehirlerin tahtında oturan felek vurdu belime
Baktım dağlar ve ormanlar düşünen insanların sığınağı.
(…)
Özlemliyim iyilerin iyilerce aranacağı güne,
İnsanoğlu şöyle bir silkinedursa pisliğinden,
Şair kurtulsa ulusunun sürgününden, hapisliğinden” (Dinamo, 1967: 5).

²¹ Bu sayının 4. sayfasında gelecek sayıda hangi yazarları bulabileceğimize dair ufak bir not düşülmüştür. Yine aynı sayının 7. sayfasında bir önceki sayıda Orhan Veli’nin “Sapık Temayüller” adlı yazısında yapılan dizgi hatalarından dolayı özür dilenmiş ve düzeltme yapılmıştır.

H. İzzettin Dinamo, “Gecekondumdan Bir Sonnet”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.5.

Şiirde sanatçının maddi imkânsızlıklarla mücadelesi; şairliğin ve yazarlığın maddi ihtiyaçları karşılayamaması ele alınmıştır. Şair bu imkânsızlıkları benzetmelerle ifade etmeyi tercih etmiştir. Örneğin, oturduğu gecekondu evini “taş çağı” bir ev olarak nitelendirmektedir. Bu evde medeniyetten ve medeniyetin konforundan nasiplerini alamadıklarından bahsetmektedir. Yazdıkları şiirlerin geçimlerini sağlamak konusunda katkısı olmadığını ama yazmaktan vazgeçmeyeceklerini söylemiştir.

“(…)

Ayırt edilmezdi gecekondumuz bir tai çağı mağarasından
Uygarlığın ne konforundan nasibimiz vardı ne parasından
Hiçbir geçim endeksinde de yerimiz yoktu.
Şiir para getirmezdi yine de yazardık
Taş çağının büyüsünü böylece bozardık
Karnımız tok değilse de kafamız toktu” (Dinamo, 1967: 5).

Ömer Faruk Toprak, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.5.

Bir ankete verilen yanıttan oluşan yazıda söz konusu anketin sorusu şu şekilde verilmiştir:

“Çağdaş bir ozan olarak şiirinize süregetirdiğiniz eylem nedir; bu eylem içinde toplumsal ve kişisel kaygılarınız neler oldu; bunlardan gelerek şiirinizi nasıl bir dünya görüşü ve estetik anlayışı ile temellendirdiniz?” (Toprak, 1967: 5).

Yazar bir anısını anlatarak yazısına başlamıştır. 1941-1942’de Nisuvus Birahanesi’ne cumartesi günleri yeni edebiyatın öncülerinin geldiğini, buraya pek seyrek uğrayanlardan biri olan Yahya Kemal’in sohbetine katıldıklarını anlatır ve şairin şöyle dediğini kaydeder: “Ben de Nâzım Hikmet gibi o tarzda şiir yazabilirim. Ama üç gün sonra hapse atarlar beni. Mahfolur hayatım” (Toprak, 1967: 5). Bu anektottan da görüleceği üzere konu, çağımızda şair olmanın zorluğudur ve Yahya Kemal’in bu konudaki fikirleri de şairliğin zor bir iş olduğu yönündedir. Ömer Faruk Toprak’a göre Yahya Kemal gibi pek çok yazar ve şair bana bir şey olmasın endişesiyle hareket ederek toplumsal

sorumluluklarından kaçıp maddi çıkar peşinde koşmaktadırlar. Oysa şairlik yurtseverlikle eş değer olmalı, şairler toplumun sözcülüğünü yapmalıdır. Kendisi de bunun peşinde olduğunu, 1940'tan bu yana çıkmaza giren, aslında kökleri çok eskilere dayanan ulusal şiirimizin gerçek kimliğini ortaya çıkarma amacını taşıdığını ifade etmektedir.

Mayakovski, “Cloud in Trousers”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.6.

Bu şiir “Cloud in Trousers” adlı uzun şiirden alınan bir bölümdür. Türkçesi “Pantolonlu Bulut” olarak çevrilen bu şiir, aslında Mayakovski'nin çıkardığı ilk şiir kitabının içindeki bir bölümün adıdır. Destansı bir anlatımı vardır. Bazı kısımları sansüre uğramıştır.

“Koşuyor geceyarısı, elde bıçak,
Yakaladı yakalayacak
Yakalıyor ve
Vuruyor
Saat upuzun yerde” (Mayakovski, 1967: 6).

Karl Marx, “Çiçeklerin Kırılı”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.6.

Şiirde, çiçeklerin kralı olması için teklif götürülen bir çocuk vardır. Çiçeklerin kralı olmanın yürek ve kan istediği söylenerek yüreğini güneşle yakıp kavurması istenmiştir.

“Güne duran küçük adam
Kırıl olur musun, çiçeklerin kırılı?
Yürekliysen öyle
Kanına boya bizi, kırmızı” (Marx, 1967: 6).

Jean Jaurés, “Sanat, Ülkü ve Gerçek”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.7.

Yazara göre bir sanat eseri gerçekten güzel olduğu zaman yıllara meydan okuyabilir. Bu güzellik insanda dinginlik hissi uyandırmak şeklinde ifade edilmiştir. Sanat doğayı, ülkü de gerçeği yansıtmalıdır. Yazar, sanatın doğayı yansıtmayı prensibini Goethe'nin aynı doğrultudaki görüşünden almıştır. Ülkü ile gerçeğin tam anlamıyla iç içe geçmesi için bunun hayatımız üzerinde de

tatbik edilmesi gerektiğine inanan yazar, şairlerin ilhamının ve okurların heyecanının bunlar ile doğru orantılı olduğunu savunmaktadır.

İmzasız, “Bir Eski Gerçekçi Konuşuyor-Sadri Ertem-“, *Yeni Gerçek*, S.3, s.7.

Sanatın toplumun sözcüsü olması gerektiğine inanan yazar, iyi bir sanat hayatı istiyorsak bunu kuvvetlendirecek girişimlerde bulunmak zorunda olduğumuzu ifade etmektedir. Eskiye dönüşü asla kabul etmeyen Ertem, ileriye bakarak ve bu amaçla çalışarak Anadolu’nun en ücra köylerinde bile entelektüellerin yetişebileceğini söylemektedir.

***Yeni Gerçek*, “Okurdan Basından”, *Yeni Gerçek*, S.3, s.8.**

Bu bölüm *Yeni Gerçek* dergisinin çıkışı ile duyulan mutluluğun ve umudun, çeşitli mecralarda paylaşıldığı bir bölüm olarak verilmiştir. Gerek başka dergilerde gerekse gazetelerde okurun gözüyle *Yeni Gerçek*’in politik duruşu anlatılır. Toplamda 10 adet kısa tebrik ve takdir yazısı vardır. Aşağıda iki tanesi verilmiştir:

“Ulusal ve toplumsal bir sanat bileşiminin ardına düşen delikanlılar YENİ GERÇEK’de elele verdiler. Sesleri tok ve gür. Yolları sarp ama ışıklı...” (Atillâ İlhan, Varlık) (*Yeni Gerçek*, 1967: 8).

“Kavga kavga olmalı... Bunun için çok çalışmak gerek. Bu bizim kuşağın sanatçılarının emeğiyle olacak gibi” (İbrahim Yıldız, Karabük) (*Yeni Gerçek*, 1967: 8).

4. SAYI

Ömür Candaş, “Çukurdaki Devrimci”, *Yeni Gerçek*, S.4, S.1-2.

Yazar, bu yazısında devrim ve devrimcilik kavramlarının doğru şekilde tanımlarını yapmaya çalışmıştır. Ona göre insanda köklü değişimler meydana getirmek adına girişilen her eylem, bir devrim niteliği taşımaktadır. Ama burada

önemli olan, çağın koşullarını göz önünde bulundurmak ve bu doğrultuda hamlelerde bulunabilmektir.

“1940 gerçekçilerinin, maddeci diyalektik adına çıkıp sonunda kopkoyu bir ülkücülüğe düşmeleri, o günkü koşulların sancısı kadar, bu yanlış değerlendirmenin, okuyucuyla gerçek bir diyalog kuramamalarının da sonucudur” (Candaş, 1967: 1).

Candaş, başka bir örnek ile konuyu somutlaştırmaya çalışmıştır. Garip Akımı’nın doğuşunda C.H.P iktidarının baskıcı politikalarının etkisi olduğunu ama bu durumun onların da yanlış bir yol haritası izledikleri gerçeğini değiştirmediklerini ifade etmektedir. Ömür Candaş’a göre yöntemin yanlışlığı amacın çok uzağına düşme sonucunu doğurabilir. Nitekim gerçekçilik adına çıkılan yolların çoğu metafiziğe ve ülkücülüğe ulaşmıştır. Dolayısıyla bu konuda hassas davranılmalı ve koşullara uygun hareket edilmelidir.

A. Aydın Hatipoğlu, “Kültür Emperyalizmi”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.1-8.

Hatipoğlu, Sabahattin Eyuboğlu’nun *Yeni Ufuklar* dergisinin kasım sayısında çıkan “Kültür ve Emperyalizm” başlığını taşıyan yazısından yola çıkarak bu iki kavram hakkındaki görüşlerini dile getirmiştir. Başlangıçta Sabahattin Eyuboğlu’nu körü körüne eleştiri yapmakla suçlamış, sonra da ortaya attığı soruna çözüm getiremese de fikirlerine katıldığını ifade etmiştir. Eyuboğlu’na göre Batı sömürgeciyse ona ait her şey özellikle de Batı kültürü de sömürgeci. Batı’dan uzak durmalı ve kendi Doğulu kültürümüzü muhafaza etmeliyiz. Batı’nın sömürgeci olduğu fikrine katılan Hatipoğlu, bir ekleme de yapar. Böylece Eyuboğlu’nu, eleştirirken bu noktadaki çözümünü kendisi sunar. Bu sömürüye kabuğumuza çekilerek değil dışa açılarak, çeviriler yaparak, aydınları ve okuru yıldırmayarak, dünyadan ve sosyalist gelişmelerden haber alacak şekilde özgür bir ortam yaratarak karşı konulabilir. Bugün emperyalist ülkelerin sömürü yapmak için topa tüfeğe ihtiyacı yoktur. Bu uğurda verilen farklı ve daha etkili mücadeleler vardır ve Batı bunları yıllarca bizim ülkemiz için kullanmıştır. Çocuklarımızın ellerinden düşürmediği Tommiksler, oyuncakçılardaki kovboylar, gençlerin dinlediği Batı müziği, Batılı giyim tarzı bunun bir kanıtıdır.

Hatipoğlu'na göre kültür emperyalistlerinin etkisini yok edebilmek için aydınların ve halkın özgürce, yılmadan sosyalist yazıları okuyabilmesine ihtiyaç vardır. Yazarın, Eyuboğlu'ndan farklı olarak ortaya attığı çözüm budur.

Şevket Apalak, “Kalbim Bir Eğlenceden Başka”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.2.

Şair şiirinde, boyasız ayakkabısı ve atkısı ile evrensel bir arzunun peşinde koşmaktadır. Penceresini şeftali çiçeklerinin süslediği bir dünya hayal eden şair, kendisini özgür bir çilek olarak nitelendirir.

“Şeftali çiçekleriyle
Süsleyen
O en yakın yarın
Uyanır yüreğime
Bir dünya çizerek
Haydi artık penceremde uyanan beyaz kırlangıç
İner coşturursun avluya
Şimdi devinimsiz
Ama
Gününü bekleyen arzuyu
Uzaktan türküler ve halay” (Apalak, 1967: 2).

José Valverde, “Politik Tiyatro”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.3-4.

Yazı, İstanbul'da gerçekleştirilen Uluslararası Öğrenci Şenliği'nde yapılmış konuşmanın çevirisidir. José Valverde konuşmasına, kuramcı bir kişi olmadığını, tiyatronun kendisi için bir uygulama alanı ve varoluşunu sergileme yeri olduğunu açıklayarak başlar ve fikirlerini dört madde halinde sınıflandırır:

- “Yalnızca politik tiyatro vardır.
- Yeryüzü kötüdür, kışoğlu kötüdür; fakat ikisi de değiştirilebilirler.
- Aydınların çoğu salak olduklarından haberleri olmayan salaklardır.
- Ben bir Asyalıyım” (Valverde, 1967: 3).

Yazının tamamı kapsamlı ve uzundur. O yüzden ilk iki maddeyi ele alıyoruz. Söyleşi havasında yazılan yazıda, tiyatro hakkında farklı yorumlar yer alır ve yazar, bunu tiyatro tarihinden örnekler vererek yapar. Bu konu

bağlamında yazar, politik tiyatronun çok eski devirlerden beri var olduğunu iki örnekle anlatmaktadır. Henüz dili bile keşfetmemiş ilkel insanların, avlanırken kurtlar tarafından uğradıkları saldırıyı işaretlerle kendi kabilesine anlatmasını politik bir tiyatro olarak değerlendirmektedir. Günümüzde ise artık kabileler, boylar yoktur, halk vardır ve politik tiyatro devam etmektedir. Yazar politika kelimesini ise “Siteyi ilgilendiren sorunların tümü” (Valverde, 1967: 3) olarak nitelendirir. Bunu günümüze uyarlarsak site; millet, ülke, dünyaya karşılık gelir. Yazar, yeryüzü ve insan ile ilgili ise önce insanların görüşlerine, sonra kendininkine yer verir. Bu bağlamda kimi insanlar yeryüzünün de insanın da kötü olduğunu ve ikisinin de değiştirilemeyeceğini iddia eder, kimisi ise yeryüzünde mutluluğun olmadığına ve bunun öbür dünyaya saklanması gerektiğine inanır. Yazarın görüşü ise insan kötü bir dünyanın ürünü olduğu için özünde kötüdür ama hem dünya hem de insan değiştirilebilirdir.

Özkan Mert, “Kuracağız Her Şeyi Yeniden Yeniden”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.4-5.

Nâzım Hikmet’in “Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim” şiirini anımsatan, işçiyi, yoksulu, hastayı anlatan ama umut vadeden bir şiirdir. Şiirde fakirlikle mücadele eden insanların dik duruşu anlatılmaktadır. Şiirin iki merkezi bulunmaktadır. İlkinde çocuğuna yumurta alamayan babalar yer alırken, ikincisinde vitaminlerini eksiksiz almış apartman çocukları anlatılır, böylece yazar iki farklı dünyayı bir arada ele alır.

“(…)
İşçi kadınlar geçiyor sağımdan, solumdan
Siyah önlüklü, ellerinde sefertaları
Bakmıyorlar yeni doğan güne, denize
(…)
Yumurtalarını içmiş, proteinleri eksiksiz
İpek gibi sesleri olan
Sıhhatli kızları,
Çiçek gibi oğlanları
Damızlık (Mert, 1967: 5).

Asım Bezirci, “Ahmet Hâşim”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.5-6-8.

Bahsi geçen yazı Asım Bezirci’nin Ahmet Hâşim üzerine hazırladığı incelemenin son bölümüdür. Ahmet Hâşim’i dönemi, üslûbu, eserleri, hayatı, çocukluğu kısacası eleştirilen ve övülen tüm yönleri ile ele alır. Ahmet Hâşim ilk şiirini on beş yaşında yayımlamıştır ve bu yıllarda dönemin bazı şairlerinin etkisi altındadır. Asım Bezirci bu kişilerin başında Cenap Şahabettin ve Tevfik Fikret’in geldiğini ifade eder. Yazar, belli bir arayış içinde olan ilk şiirlerinden yola çıkarak diğer eserlerini tek tek ele almış ve Hâşim’in sanat anlayışındaki değişim ve gelişimi belirlemeye çalışmıştır.

Asım Bezirci’ye göre Hâşim’in toplum tarafından benimsenmesi de çok kolay olmamıştır. Dönemin sosyal, siyasal gelişmelerine kayıtsız kalması, sanatına sadece kendi dünyasını yansıtmaması her zaman eleştirilmiştir, hâlâ eleştirilmeye de devam edilmektedir.

Afşar Timuçin, “Kendim Yazıyorum Kendim Okuyorum”, *Yeni Gerçek*, S.4, s.7.

Yazıya Novalis’in aşağıdaki sözüyle başlanmıştır:

“Gerçek şair her şeyin bilgisine sahip olandır-
Küçük çapta bir evrendir-” (Timuçin, 1967: 7).

Bu yazı şiir yazar, kendi halinde yaşayıp giderken bir gün ortadan kaybolan Selahattin adlı bir şairin hikâyesidir. Sık sık gittiği kahvehanedeki arkadaşlarının alay konusu olan Selahattin’in yazdığı şiirler güzeldir fakat okuduğu kişilerin çoğu şiirden anlamayan insanlardır. İçlerinden bir iki kişi kahramanın yazdığı şiirlerin kaliteli olduğunu ve onları bastırması gerektiğini, böylece hem para kazanabileceğini hem de ünlenebileceğini söyler. Elinde böyle bir sanat yeteneği varken kesinlikle bunu değerlendirmesi gerektiğini anlatır. Şair Selahattin de şiirlerini kitaplaştırmaya karar verir. Fakat bu konuda kendisine yardım edebileceğini söyleyen kişi tüm birikimi olan üç yüz lirasını alıp kayıplara karışır. Selahattin ise kahvehanedekilere, memlekette şiirin

kıymetinin olmadığını anlayarak, artık sadece kendisi için yazıp kendisi için okumaya karar verir.

5. SAYI

Yeni Gerçek, “Tevfik Fikret”, Yeni Gerçek, S.5, s.1.

Doğumunun yüzüncü yılında Tevfik Fikret’i yâd eden bir yazıdır. Tevfik Fikret’in kazandığı üne erişmek için kimseye yaslanmadığı, döneminde yaşanan hiçbir sosyal, siyasal, ekonomik olay ve durum karşısında gereksiz alkışlamalarda bulunmadığı anlatılmış, onurlu bir kişiliğe sahip olduğu söylenmiştir. Tevfik Fikret devrimci değildir. Daha doğrusu eylem gerektiren bir devrim anlayışı yoktur. Dahası onun mizacı hem karamsardır hem de “Haluk”ların inşa edeceği yarının umudunu taşır. Halkla bir olmak gibi bir kaygısı olmayan, bu sebeple bir burjuva şairi yalnızlığını yaşayan Fikret, *Yeni Gerçek* dergisi tarafından Nâzım Hikmet ve Sait Faik gibi gelecek kuşaklara kalabilecek kadar güçlü bir şair olarak gösterilmemiştir. Ancak edebiyat tarihlerinde adı geçecek ve Âşîyan’da yaşayabilecektir. Çünkü o, anlaşılmayan ve artık kullanılmayan bir dili şiirlerinde kullanarak yeniden canlandırmaya çalışmıştır. Bu başarısız bir girişimdir. Bu eleştirilerin ardından yazının sonuna Tevfik Fikret’in “Sabah Olursa” adlı şiiri de eklenmiştir.

“Bu memlekette de bir gün sabah olursa, Haluk
Eğer bu memleketin sislenen şu nasiye-i
Mukadderatı kavi bir elin kavi, muhyi
Bir ihtizaz-i temasile silkinip şu donuk,
Şu paslı çehre-i millet biraz gülerse...” (*Yeni Gerçek*, 1968: 1).

Afşar Timuçin, “Karacaoğlan’ın Dünyası”, Yeni Gerçek, S.5, s.2-3.

Bu yazı Karacaoğlan’ı anlatan kapsamlı bir biyografidir. Özellikle şiirlerinden yola çıkılarak dünyayı, sevgiliyi, güzelliği algılayışı üzerinde durulmuştur. Afşar Timuçin, Karacaoğlan şiirinin varlık ile insan arasında yer aldığını söylemektedir. Onun şiiri ayakları toprağa basan, yalnızlığın yaratıcı ve birleştirici gücünü yansıtan bir şiirdir. Tanrı kavramının karşılığı ise

Karacaoğlan'da net değildir. Dolayısıyla öbür dünya da müphemdir. “Yalanmış dünyanın ötesi yalan” (Timuçin, 1968: 2) diyerek bunu açık bir şekilde belirtir. Dahası bilinenin aksine dünyada var olan kötülükleri yok sayamaz ve bunları dert edinir. Ondaki güzellik algısının hep sevgiliyi, kadını temsil ettiği ve güzelsiz bir dünyanın onun gözünde fakirliği çağrıştırdığı vurgulanmıştır.

Gürkal Aylan, “Cinayet”, *Yeni Gerçek*, S.5, s.3.

Şiirde, gecenin karanlığından yararlanarak, polisten ve şehrin ışıklarından gizlenerek taşınan bir cesetten bahsedilmektedir. Bu cesedin ağzından çıkan köpükler sahildeki köpüklere benzetilmiştir. Sadece göğün şahitliğinde toprağa verilen ceset, bir “mart çiçeği” gibi kuruyup gitmiştir. Ceset ile beraber ondan arta kalan sözcükler de kurumuştur.

“Polisten habersiz taşır ölüyü
kent. Morarmış burun deliklerini.
Gözlerindeki yorgun atmacayı
Ve resimlerdeki sahili andıran
Köpüklerini ağzının” (Aylan, 1968: 3).

Arif Damar, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, s.4.

Bu yazı, Arif Damar'ın anket niteliği gösteren, sorulan soruya gerekçeleri ile beraber vermiş olduğu çok yönlü bir cevap yazısıdır.

“Çağdaş bir ozan olarak, şiirinizle süregetirdiğiniz eylem nedir; bu eylem içinde toplumsal ve kişisel kaygılarınız neler oldu; bunlardan gelerek şiirinizi nasıl bir dünya görüşü ve estetik anlayışı ile temellendirdiniz?” (Damar, 1968: 4).

Arif Damar cevabına emekten ve halktan yana, devrimci bir şiir ortaya koymak için gerekli tüm şartları taşıdığını vurgulayan cümlelerle başlamıştır. Yoksulluğu çocuk yaşta yaşadığı için bazı şeylerin farkına daha erken vardığını ifade eden şair, kişisel değerlerle toplumsal değerlerin tartılmasında bir ölçüsüzlük olduğunu erken yaşta fark etmiştir. O, hayatın herkese âdil davranmadığını erken yaşlarda öğrenir. Kendisine örnek aldığı isimlerin (Nâzım, Gorki, Lorca) hayatları ile sanatları arasında paralellik olduğunu gördüğü andan

itibaren o da hayatını ileride sanatına zemin hazırlayacak şekilde yaşamaya başlamıştır. Çok kısa bir süre Ghandi'nin etkisinde kaldığını, on sekiz yaşına geldiğinde barışın yanında olan ve sömürüye karşı duran şiirler yayımladığını anlatmıştır. Nâzım Hikmet'in, kendi hayatında çok ayrı bir yere sahip olduğunu ve onunla olan gönül bağına hiç koparmadığını da ifade eder. Öyle ki kendi şiirlerinin Nâzım'ın şiirleriyle birlikte değerlendirilmesini ister. Yazar, Nâzım Hikmet'in pek çok zorluğun üstesinden şiirleri ile gelebilecek kapasitede bir şair olduğunu vurgularken o dönemde Nâzım'ın tavrının en doğru tavır olduğunu da söylemiştir. Damar, 1960 yılından sonra kendi şiirlerini sınırlandırdığını söyler. Buna mecbur kalmıştır. Çünkü 1942 ile 1950 arasında şiirlerinden dolayı birçok kez kovuşturmayla uğramıştır. Dolayısıyla yazar artık farklı konuları ele almaya ve politik kavramlardan kaçınmaya karar vermiştir. Folklordan yararlandığını, Pir Sultan Abdal'a Nâzım Hikmet'e baktığı gibi baktığını ifade etmiş ve eklemiştir:

“Toplumcu bir yaşantıya dayanmadan, toplumcu bir şiir kurulamaz. Sanatçının kişiliğiyle, yaşamı sıkı sıkıya birbirine bağlıdır. Toplumcu şiir olmaz, toplumcu ozan olur, santçi olur. Bir küçük burjuva yaşamı sürdüren, yaşamına toplumcu eylem katılmamış kimselerden, toplumcu ürünler beklemek boşunadır, yersizdir. Onları kınamamalıyız. Ancak böyle bir eylem içinde eğitilirlerse toplumcu dediğimiz şiirler yazabilirler” (Damar, 1968: 4).

Yaşamadan yazmak muhayyilenin tecrübe karşısında tek başına, yaya kalması anlamına gelir. Fakat tecrübe ve hayal birleşince başarılı şiirler ortaya çıkma şansını elde edebilir.

Hasan Hüseyin, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, s.5.

Yazar, bu metinde “bireyci ozan” ve “toplumcu ozan” olarak iki kavram üzerinde durmuştur. Bu yazı da soruşturmaya dâhil edilmiştir. Yazara göre bireyci ozan, çağının ne kadar gerisindeyse toplumcu ozan da o kadar ilerisindedir. Bireycileri “an'ı kurtarmaya çalışanlar” olarak değerlendirirken kendisinin geleceğe yüzünü dönmüş toplumculardan yana olduğunu ifade etmiştir. Ama toplumcu olmak onun şiirlerinin temel gayesi değildir. Konuları ele alış tarzının kendisini toplumcu yaptığını itiraf eder. Şiir yazmaya başladığı

günden beri etkilendiği her şeye kendi mührünü vurmaya çalıştığını da söylemiş ve buna “Kızılırmak” adlı şiirini kanıt olarak göstermiştir.

Yılmaz Kutmen, “Beyazlama”, *Yeni Gerçek*, S.5, s.5.

Şiirde hatırlamanın çevreyi, ayrılığın yalnızlığı, sevmenin yaşamayı, ölümün yokluğu çağrıştırdığı ifade edilmiştir. “Beyazlama” ile kastedilen de çağrıştırmadır.

“(…)
Çiçeklere dönersiniz temiz yüzünüzü
Hatırlamak çevreyi beyazlar
(…)
Adınızın en güzel harfîyle başlayan taşlarda
Ölüm, yokluğunuzu beyazlar” (Kutmen, 1968: 5).

Nihat Behram, “Halk Şiiri Üzerine Okuma Notları”, *Yeni Gerçek*, S.5, s.6-7.

Âşıklar halkın dilidir. Halkın duygularını, fikirlerini şiirlerine yansıtmışlardır.

“Niçin ağlarsın bülbül hey?” (Yunus Emre).
“Sen ağlama ben ağlayım bülbül” (Âşık Veysel) (Behram, 1968: 6).

Bir yandan halkın ezilmişliğini ele almışlardır:

“Bozuktur şu dünyanın düzeni bozuk
Tükendi daneler kalmadı azık” (Kul Himmet) (Behram, 1968: 6).

Bir yandan halka öğüt vermişlerdir:

“Gençlik elde iken sürün devranı
Kocalıkta devran sürünmez imiş” (Minhaçi) (Behram, 1968: 6).

Halk şiiri âşıkların sayesinde zamanın eziciliğinden sıyrılmayı başarmıştır.

Ayhan Can, “Bir Devlin Ölümü”, Yeni Gerçek, S.5, s.7.

Şiir, bedeli ateşten gömlek olan özgürlük uğruna verilen mücadelelerden bahsetmektedir. İnsanlığın demiri hamur gibi yoğurduğu zamanlarda savaşarak ölümü bile susturduklarını söyleyen şair, bir yenilgiyle karşılaşsalar bile bunu aştıklarını ve zaferi atların nallarıyla kader gibi alınlarına kazındıklarını söylemektedir.

“Ve insanoğlunun demiri hamur gibi yoğurduğu andı
(...)
Seviler ezilmekten bıkmıştı yollar gibi uzun
Bütün halkaları koparmak için kendimizi yiyorduk
Onlar bizi ezdikçe biz büyüyorduk
Alnımıza bu yenilgi atların nalları ile yazıldı” (Can, 1968: 7).

Zühtü Bayar, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarındaki Tezler”, Yeni Gerçek, S.5, s.7-8.

Zühtü Bayar, Nâzım Hikmet’in eserlerini Marksist dünya görüşü çerçevesinde katkı sağlayacak bir şekilde ele almıştır. Bu yazıya göre şair; 1932’de yazdığı *Kafatası*’yla burjuvanın egemen olduğu bir toplumda bilimsel ve sanatsal anlamda ilerlemenin mümkün olamayacağını göstermiştir. Zühtü Bayar, Nâzım Hikmet’in *Ferhat ile Şirin* adlı eseriyle ise tiyatro tekniğinin zirvesine çıktığını da düşünür.

Yeni Gerçek, “Olaylar Haberler”, Yeni Gerçek, S.5, s.8.

Dört başlık altında gündeme dair haberler paylaşılmıştır:

Şiir Yarışmaları: İstanbul Fatih Halkevi’nin düzenlediği yarışmanın haberi verilmiş ve katılmak isteyenlerin başvuracağı adres ve gönderecekleri evrakın bilgisi paylaşılmıştır.

Konferans: Ataol Behramoğlu’nun Trabzon’da Yeni Gerçekçilik üzerine verdiği konferanstan bahsedilmiştir.

Yayın: Yayın hayatına katılan yeni dergi ve kitaplardan bahsedilmiştir.

Anma Törenleri: Tevfik Fikret'in 100. Doğum Yıl Dönümü'nün İstanbul'da Fen Fakültesi konferans salonunda ve T.İ.P tarafından kutlandığı yazılmıştır.

6. SAYI

Yeni Gerçek, “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir”, Yeni Gerçek, S.6, s.1.

Bu yazı, Adalet Partisi üyelerinin T.İ.P üyelerine saldırılarını kınayan bir yazıdır. Böylesi bir durumun demokrasiyle bağdaşmayacağı bir tarafa, T.İ.P temsilcilerini seçip meclise gönderenlere de büyük bir hakaret olduğu ifade edilmiştir. Adalet Partisi temsilcilerinin bu durumu “tahrik” olarak nitelendirmesi ve T.İ.P üyelerinin kanun dışı hareket ettiklerini söylemeleri, kendi kanun dışılıklarını örtbas etme gayreti olarak değerlendirilerek T.İ.P'nin Türkiye'nin yeni soluğu olduğu ve sürdürülemeyeceği ifade edilmiştir. T.İ.P gerçek demokrasiye kavuşma ümidini taşıyan bir partidir. O yüzden ona yapılacak saldırı Türk demokrasisine yapılmış bir saldırı niteliğinde olacaktır.

Babür Kuzucu, “Başlıksız”, Yeni Gerçek, S.6, s.2.

Şiirde İstanbul'un insanı hem yoran hem de cezbeden yönleri ele alınmıştır. Şaire göre İstanbul'da deniz manzaralı üç katlı yalısında, tereyağlı ballı kahvaltısını eden hanımefendiler de vardır, bir avuç arpa parasına ayak bilekleri incelmış işçi insanlar da yaşamaktadır. Şiirde hayatın insanlara âdil davranmaması İstanbul üzerinden işlenmiştir.

“Bu şehir İstanbul şehridir;
İstanbul şehrinde
Sabah erken olur.
Bir avuç arpa parasına
Ayak bilekleri incelmış

Avuçları çetelenmiş kadınlara
Merhamet satan
Bir çingene çocuğunun
Ekmek parası rüyasından
Ak bir güvercin uçar olur” (Kuzucu, 1968: 2).

Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, Yeni Gerçek, S.6, s.2.

Bu yazı, duyuru niteliğinde bir yazıdır. *Yeni Gerçek* dergisi, kötü hava koşulları ve kısıtlı imkânlar sebebiyle İstanbul dışına dergi gönderemeyeceklerini, bu yüzden yayına bir ay ara verdiklerini okura duyurmuştur. Ayrıca okura, dergiye gösterdikleri ilgiden dolayı teşekkür edilmiş, gelecek sayıdan itibaren “Konuşma” başlığında yeni bir bölüm yayımlanacağı, bu bölümde üzerinde durulmaya çekinilen farklı sorunlara farklı kişilerin görüşleri alınarak çözüm üretilmeye çalışılacağı, böylelikle sanat ve felsefe alanındaki gelişime katkı sağlanacağı söylenmiştir.

Yeni Gerçek, “G. Lukacs’la Konuşma”, Yeni Gerçek, S.6, s.3.

G. Lukács ünlü bir Macar düşünürüdür. Felsefe alanında sağlam bir yer edinmiştir. *Yeni Gerçek* dergisi, gerçekçilik konusu üzerinde çok emeği olduğu için Lukács’a dergide yer vermenin sakıncası olmadığı kanaatine varmıştır. Yazının türü röportajdır. Metinde sorulan birkaç soruya da yer vereceğiz. Sorular aşağıdaki gibidir:

“Toplum bilimle ilgileniyor musunuz?

Wright Mills beni çok ilgilendiriyor. O gerçeğin anlamını bilen biriydi. Amerikan toplum biliminde bir ayrıklıktı.

Yabancılaşma özellikle Batı’da üzerinde çok durulan bir kavram oldu. Bu konuda söyleyecekleriniz var sanırım.

Yabancılaşma bütün uygarlıklar içinde var olmuştur. Yarım yüzyıldan bu yana yeni bir biçim altında var oluyor” (*Yeni Gerçek*, 1968: 3).

A. Aydın Hatipoğlu, “Gebe”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.3.

Şiirde yalnızlığından, ruhunun ve bedeninin açlığından ve hüznünden sıyrılmaya çalışan, onu üzerinden bir kıyafeti çıkarıyor gibi çıkarıp atmak isteyen bir kadın anlatılır. Günden güne kendini tüketen bu kadın, yeni bir güne gebe olarak uyanmak istemektedir. Yeni doğan güne yenilenmiş olarak başlamak isteyen bu kadın, hayata karşı her an hazır ve tetiktedir.

“Nasıl bir mum yakarsa kendine bir şey katmadan
Geceyi tırmalayan acısını
Bir makine gibi öğütüyor
Çatlayıp kırılan bir narın tanelerinden
Doğrulup dikilen bir yarın kuruyor
İçin için uğulduyor yangın
Sevdasını silah gibi tetikte tutan kadın
Solgun çılgınlık büyütüyor çiçeklerden
Benim sevmelere kıyamadığım
Bilinmez, sabahlara gizliyor gebeliğini” (Hatipoğlu, 1968: 3).

***Yeni Gerçek*, “Konuşuyorlar -Muzaffer Buyrukçu-”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.7.**

Bu yazı, son kitabı *Kavga* ile hikâye alanında önemli sıçrama yapan Muzaffer Buyrukçu ile yapılan bir röportajdır. *Yeni Gerçek* dergisi “Konuşmalar” bölümünde genellikle aynı eksenle sorular sorarak derginin çıkış amacına da hizmet etmektedir. Burada da aynı misyonu üstlenmiştir. Bu röportajda sorular “toplumsal eylem” odaklıdır.

“Son kitabınıza koyduğunuz KAVGA adı sanatçının toplumsal eyleme katılımının bir simgesi midir?”

KAVGA insan hayatını sürükliyen, ona egemen olan, bir bakıma belirleyen geçici ve sürekli çatışmaların adıdır. Yani yaşama serüvenini meydana getiren bütün girinti ve çıkıntıların temel öğeler durumuna soğan bütün oluşların tanımıdır.

Sanatçının yapıtlarıyla ortaya koyabileceği eylemin ilerici bir nitelik kazanması nelere bağlıdır?

Amaç, toplumun bünyesinde var olan hastalıklar arasında bocalıyan ya da bu hastalıkları doğuran nedenlerle bir savaşa girmeyip sefil hayatlarını sürdürebilmek için sığınacak bir ada bulabilme imkânlarının ardından koşan kişilerin, hastalıkların köklerini tespit ederek düzeni

değiştirme eylemine girişen devrimci güçlerin hikâyesini ve çağa takınılan tavrı en kesin bir dille anlatmaktır” (*Yeni Gerçek*, 1968: 7).

A. H., “Konuşuyorlar -Demirtaş Ceyhun-“, *Yeni Gerçek*, S.6, s.4-6.

Döneminin aydınını sosyolojik ve psikolojik çerçevede ele alan Demirtaş Ceyhun’un eserlerinden yola çıkılarak sanat hakkındaki görüşleri aktarılmıştır. Sorular “eylem” odaklı sorulardır. Röportajda toplamda yedi soru -bir tanesi konunun biraz daha açılması için sorulmuş bir sorudur- sorulmuştur. Genel olarak Ceyhun Demirtaş’ın özellikle sanatçının sesini duyurma konusundaki fikirlerini, eserlerinin biçimi ve içeriği konusundaki düşüncelerini öğrendiğimiz bir röportajdır. Bu röportajın iki sorusu aşağıdaki gibidir:

“Sanat bir eylemdir diyorsunuz. İlerici sanat adına bu eylemin niteliğini açıklar mısınız?

Sanatın eylemi; bir, sesleneceği kitleyi, iki bu kitleye anlatacağı konuyu seçmekle başlıyor. Reaksiyoner sanat da, aksiyoner sanat da bunun içine girer. Yoksul insanların durumunu acıma duygularını uyandıracak şekilde burjuvaya anlatan sanatı ben ilerici bir sanat olarak nitelendirmiyorum.

Bugünkü toplumumuzun sınıfsal durumunu ve bu sınıflar arasındaki çelişkilerin nitelik ve niceliği bilimsel olarak kesinlikle ortaya konmuş mudur sizce?

Hayır. Anadolu toplumuyla ilgili, gerekli sosyolojik, ekonomik, bilimsel incelemelerin yapıldığına inanmıyorum” (A. H. , 1968: 4).

Ahmet Ada, “Anavarza Kalesinde Aşkale’li Ali İbrahim’in Söylediği Türkü”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.4.

Erzurum’a ve Erzurum’un güzellerine yazılmış bir türküdür. Şiirde Erzurum’un kızları nazlı tavırlarıyla öne çıkarılmıştır. Erzurum şehri ise “acının memleketi” olarak ifade edilmiştir. Şair, Erzurum’u acısıyla, güzelleriyle, dağıyla, ovasıyla çok iyi bildiğini, bu şehrin dağlarında devriyelerin gezdiğini ve kendisinin de yolunun karakollara düştüğünü söylemektedir.

“(…)

Arklarım. Sularım

Almağa. Dehlerim
Doru atı
Varırım
Sulara
Ayaya da balam ayaya,
Künyemiz yazılmış karakollara” (Ada, 1968: 4).

Zühtü Bayar, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.6.

Zühtü Bayar dört eserin değerlendirmesini yapmıştır. Bunlar; “Kavel”, “Nikos Kazancakis”, “Buyrukçu’nun Kavga’sı”, “Değerli Bir İnceleme”dir. Biz iki tanesini vereceğiz:

Kavel: “Kavel” bir şiirdir ve *Yeni Gerçek* dergisinin yazarlarından olan Hasan Hüseyin Korkmazgil’in şiirlerinden biridir. Zühtü Bayar, onun şiirlerini çözümlemenin zor olduğundan bahseder. Çünkü evrensele açılan bir yönü vardır. Pek çok sanat dalından faydalanan ama bunu kendi üslûbuna uydurarak yapan bir şair olduğunu belirtir.

Değerli Bir İnceleme: Bayar, Asım Bezirci’nin *Ahmet Haşim, Şairliği ve Şiirlerinden Seçmeler* adını taşıyan ve Hâşim’i nesnel bir şekilde ele alan kitabından bahseder.

***Yeni Gerçek*, “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.6**

Burada *Yeni Gerçek* dergisi, *Yeni Ufuklar* dergisinin çıkışının on beşinci yılını kutlamaktadır. On beş yılın bir dergi için gayet uzun bir zaman dilimi olduğunu vurgulayarak bu başarısından ötürü dergi yönetimini tebrik eder.

Muharrem Vakar, “Çıkmazlarda”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.7.

Şiirde karanlığın, çaresizliğin ve unutulmanın çıkmazı ele alınmıştır. Hayatın başlı başına “çıkamaz” bir sokak olarak görüldüğü bu şiirde şair, hayatın yükünü kadehlerle paylaşmaktadır. Yaşamın ölüme açılan ağır ve sert bir kapı olduğunu düşünen şair, unutulmanın ve susmanın daha da zor olduğunu

düşünmektedir. Şiir hayata karamsar bakan melankolik bir şairin düşüncelerini yansıtır.

“Her susuş duraksız bir kapıya çıkıyor
Sallanan bir korkunun yaprağıyla dalda
Issız ve gebe ilkel akşamlarda
Kadehlere-yoğun karanlığı bırakıp
(...)
-unutmak ve unutmak
Yaşamak ne zorlu kapı hey ölümlere açılan” (Vakar, 1968: 7).

İmzasız, “Ulusça Uyanış”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.7.

Denizli’de çıkmaya başlayan *Ulusça Uyanış* dergisi ele alınmıştır. Derginin aralık sayısının kapağında “toplumcu dergi” ibaresi olduğu, iç kapakta ise “tarafsız siyasi sanat ve kültür dergisi” yazdığı ve bu durumun çelişki oluşturduğu ifade edilmiştir. Yazıda derginin içindeki şiirler, hikâyeler genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

***Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.6, s.7-8.**

Bu yazı üç başlık altında toplanan bir haber ve tepki yazısından oluşur. *Aziz Nesin ile Özcan Tekgül, Gereksiz Bir Karar, Toplanan Kitaplar* bahsettiğimiz başlıklardır.

Aziz Nesin ile Özcan Tekgül: Türk Edebiyatçılar Birliği’nin ertelenen kış şenliğinde hangi isimlerin yer alacağı haber verilmiştir.

Gereksiz Bir Karar: Muhsin Ertuğrul’un Şehir Tiyatroları başrejisörlüğünden uzaklaştırılması sonucu meydana gelen haksız uygulamalara verilen tepki dile getirilmiştir.

Toplanan Kitaplar: Burada da sosyalist muhalefete karşı düşmanlığını giderek artırdığını düşündükleri iktidarın, basın-yayın sektörüne yönelik baskıları, toplatılan kitapların listesi okur ile paylaşılarak gösterilmiştir.

Yeni Gerçek, “Yankılarımız”, Yeni Gerçek, S.6, s.8.

Burada, *Yeni Gerçek* dergisinin tanıtımının hangi süreli yayınlarda yer aldığı paylaşılmıştır. Örneğin Atillâ İlhan'ın yönetiminde çıkan *Yelken* dergisinin “ayın raporu” kısmında *Yeni Gerçek*'ten başarı ile söz edildiği, Nazilli'de yayımlanan *Işık* dergisinin yine *Yeni Gerçek* dergisine yer verdiği ve Varlık Yıllığı'nda Rauf Mutluay'ın *Yeni Gerçek*'i “soruşturmalar” kısmında ele aldığı ifade edilmiştir.

Yeni Gerçek, “Bize Gelen Yayınlar”, Yeni Gerçek, S.6, s.8.

Dergiye gelen *Ant, Forum, Papirüs, May, Meltem, Soyut, Savaş, Uyanış, Yeditepe* gibi yayınların tanıtımı liste halinde paylaşılmıştır.

7. SAYI

Zühtü Bayar, “İkinci Yeni'nin Otopsis”, Yeni Gerçek, S.7, s.1-6-7-8.

Bu yazıda başlıktan da anlaşılacağı üzere İkinci Yeni eleştirisi üzerinedir. İkinci Yeni bütün hayatî fonksiyonları ile ele alınmış, eleştirilmiş, güçlü tarafları vurgulanmış ve tüm bunlar gerekçelendirilerek tanık göstermeler ile yapılmıştır. İkinci Yeni hakkında eleştirel bir yazı okumak isteyenlerin istifade edebileceği türden bir yazıdır.

Edebiyat, hayatın dolayısıyla toplumun bir aynası olduğu için toplumda meydana gelen en ufak bir hareketliliği bile yansıtır. Kaldı ki 1950-1960'lı yıllar siyasal, sosyal, ekonomik olarak çok hareketli bir dönemdir. İşte Zühtü Bayar'a göre İkinci Yeni'yi değerlendirirken bu olaylar asla göz ardı edilmemelidir. Aksi takdirde doğru ve objektif bir değerlendirme yapılamaz. 1946'da kendini göstermeye başlayan politik hareketler 1950'de iktidarın değişimi ile artacaktır. Bununla beraber Batı ile olan ilişkilerin ve yapılan anlaşmaların gereği olarak “kültür emperyalizm”inin de arttığını (Bayar, 1968: 1) ifade eden Bayar, bu dönemde aydınların kendi kabuklarına çekildiğini söyler. Onlar kendilerini fildişi bir kuleye kapatarak İkinci Yeni'ye zemin hazırlamışlardır. Yazar, bu

dönemi İkinci Yeni'nin koza devresi olarak nitelendirmiştir. (Bayar, 1968: 6) İkinci Yeni'nin Rimbaud'dan, Mallarme'den, Artaud'dan etkilendikleri, Dadaizm'e yakın durduklarını yazan Bayar, akımın D.P'nin altın çağında birdenbire nasıl ortaya çıktığını anlatır (Bayar, 1968: 6). Zühtü Bayar yazısında “Bilinçsiz Bir Gelişme” diyerek İkinci Yeni'nin akıldan, kontrolden yoksun, savruk bir sanat anlayışını yansıttıklarını söyler. Bunu kendileri de itiraf etmiştir: “[Ç]ünkü ikinci yeni bir bakıma bilinçsiz geliyordu. Bu şiir şiir ararken bulunuyordu- M. Erdost, Pazar Postası, 3.2.1957” (Bayar, 1968: 6).

Zühtü Bayar bu eleştirilerin yanında tüm okları İkinci Yeni'ye çevirmenin doğru olmadığını da ifade eder. Ona göre nasıl kapitalizm sosyalizm öncesi bir aşama olarak var oluyorsa İkinci Yeni de gerçek anlamda edebiyatımızın kurulması açısından tarihsel bir zaruret, geçilmesi gereken bir aşamadır (Bayar, 1968: 7). Zühtü Bayar yazının devamında “Hiçten Doğan Bir Şiir Yine Hiçtir” başlığını açarak İlhan Berk'in İkinci Yeni'nin ilkelerini açıklarken S. J. Perse'in sözlerini kullanarak İkinci Yeni şiirinin hiçten doğduğunu söylediğini ama Perse'in “hiç” ten kastettiği ile İkinci Yeni'nin “hiç” ten anladığı şeye karşılık gelmediğini belirtir (Bayar, 1968: 7). Bir başka açılan başlık “Rastlantı Şiir” başlığıdır. Bu konuda da İkinci Yeni'ye eleştirilerde bulunan Bayar, onların şiiri rastlantısal bir forma sokmaya çalıştıklarını, bu durumun sanatın düzenine ve disiplinine zarar vereceği için kabul edilemez olduğunu, aynı zamanda şiirin rastlantısal olduğunu kabul etmenin hayatın da rastlantısal olduğunu kabul etmek anlamına geldiği için bu yaklaşımı mantık dışı bulduğunu anlatır. Yukarıda ele aldığımız başlıklara benzer başka başlıklar da vardır. Fakat biz burada hepsine yer vermeyeceğiz. “İkinci Yeni'nin Öz Nitelikleri” metnin son alt başlığıdır. Burada İkinci Yeni'nin özellikleri “saçmalık, anlamsızlık, uyumsuzluk, sayıklamalar, toplumdan kaçış” (Bayar, 1968: 8) olarak verilmiştir. İlhan Berk'in; “Anlamsızlığın anlamına varılmadıkça benim şiirlerim kapalı kalacaktır” (Bayar, 1968: 8) sözüne istinaden şairin kendi yazdıklarını bile anlamadığı, anlamsızlığın anlamına varmak yerine anlamlılığın anlamına varmanın daha doğru olacağı söylenmiştir. *Yeni Gerçek* dergisi, genel tutumuyla paralel olarak bu metinde de İkinci Yeni'nin edebiyatımıza yaptığı katkıları göz ardı etmiştir.

Asım Bezirci, “İkinci Yeni’nin Tarihçesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.1-2.

İkinci Yeni ile ilgili bir başka kapsamlı yazı da Asım Bezirci’nin bu yazısıdır. İkinci Yeni’nin tarihsel gelişimine kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir. Asım Bezirci İkinci Yeni’den önce Birinci Yeni’yi (Garip Akımı’nı) ele almayı uygun görmüştür. Çünkü bu iki akımın bazı açılardan benzerlik taşıdığını düşünür. Örneğin ortaya çıktıkları dönemin toplumsal ve siyasal koşulları da benzerdir. Bu yüzden ikisine de “baskı ve bunalım şiiri” (Bezirci, 1968: 1) denilmiştir. Bunun sebebi dönemin iktidarlarının uyguladığı politikalarıdır. Asım Bezirci, Birinci Yeni döneminde toplumdaki bunalımın ve siyasal baskının gittikçe arttığını, aydınların hapse girmesinin normalleştiğini, dolayısıyla şiirin toplumla olan bağının gevşediğini ve bu şiirin biçimci bir şiir olarak ortaya çıktığını yazmıştır. Yazara göre İkinci Yeni de benzer toplumsal koşullarda ortaya çıkmıştır. D.P’nin 1950’de iktidara gelmesinden kısa süre sonra baskı ve yıldırma politikaları tekrar devreye girmiş ve aydınlar yine kendi kabuklarına çekilmek zorunda kalmışlardır. Bu yüzden yazar İkinci Yeni’nin şiir anlayışının “kaçış şiiri, bozgun çiçeği” (Bezirci, 1968: 2) olmasının kaçınılmaz olduğunu söylemektedir. Son olarak Asım Bezirci, dönemin şartlarının değişmesi ile İkinci Yeni’nin en öndeki savunucusu İlhan Berk başta olmak üzere diğer pek çok üyesinin saf değiştirdiklerini, arkalarında anlaşılmayan, kapalı şiir dışında hiçbir şey bırakmadıklarını ve artık İkinci Yeni olarak değil, “Eski Yeni” olarak anılacaklarını ifade etmiştir.

A. Aydın Hatipoğlu, Anlamsızlığın Anlamsızlığı”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.1-6.

Bu yazıda, İkinci Yeni şiiri anlamlı bir şey söylemek amacını taşımadığı gerekçesi ile eleştirilmiştir. Zira Hatipoğlu, İkinci Yeni’nin belli bir dünya görüşünden ve estetik anlayıştan yoksun olduğunu düşünmektedir. İmgelerle örülü, kapalı bir anlatımı benimsedikleri için bugün temsilcilerinden kimsenin hatırlanmadığını söyleyen Hatipoğlu, İkinci Yeni’yi bir akım değil “takım” olarak gördüğünü ifade eder. (Hatipoğlu, 1968: 6) İkinci Yeni’yi Birinci Yeni’nin kalıntıları olarak gördüğünü şu sözlerle ifade etmiştir:

“İkinci Yeninin A takımı diye anılanlarının ise birinci yeni hareketi sırasında en önde olamamanın sancısını duyan başarısız ozanlar ya da bir kısmı ciddi sinir tedavilerine tabi tutulmuş ve tutulmamış tuzu kurular olduğunu belirtmek yeter sanırım. Yani bu türlü kişilerin ortaya koydukları yapıtlar özellikle psikopatolojinin konusuna girer edebiyatın değil” (Hatipoğlu, 1968: 6).

Aydın Hatipoğlu, İkinci Yeni’yi o kadar değersiz görmektedir ki bu hareketin şiirlerine yer veren dergilerde harcanan her bir kâğıt parçasına bile acımaktadır.

Eray Canberk, “Yarına”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.3.²²

Şiirde, yarınlara güçlü ve umut dolu bakabilmek için sevgiliden yardım istenmektedir. Şair, sevgilisini kendisine benzetmektedir ve kendisini en iyi onun anlayabileceğini düşünmektedir. Hem kendi yarını hem de ülkesinin çocuklarının yarınları için endişelidir. Bu şehirde günün birinde doğacak olan güneş ile ürkek bakışlı ve üşüyen kim varsa ısınacağını düşünmekte, herkesin mutlu olacağı işte bugünün hayalini kurmaktadır.

“Isıtsa bir de üşüyenleri ısıtsa
Yüreğimi yüreğini ve yüreklerini
Isıtsa ve ağartsa
Ah benim bana benzeyen kadını
Bırak da kuşların çırpıntısını
Kulak ver çoğalan şeylerin çırpıntısına” (Canberk, 1968: 3).

Ömür Candaş, “İkinci Yeni Yalnız Şiirimize Özgü Bir Oluşum Değildir”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.3.

Ömür Candaş, İkinci Yeni’nin özellikle şiir alanında pek çok şairi etkilemesinin, bugün edebiyatımızın yangın yerine dönmesinde payının olduğunu ve gelecek kuşakların hasarlı doğuşuna da bu şairlerin sebep olacağını yazmıştır.

²² Sayfa 3’te *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim’in Yayıncısı Öldü* başlıklı bir duyuru da vardır.

İmzasız, “Konuşuyorlar -Orhan Taylan-”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.4.

Toplumcu bir ressam olan ve Beyoğlu Şehir Galerisi’nde ilk resim sergisini açan Orhan Taylan ile sanat ve resim alanında bir röportaj gerçekleştirilmiştir. Sanatı, güzellik ile ilişkilendiren, belli bir sınıfı resmetmektense esnafı, sokak arasında yürüyen insanları resmetmeyi tercih eden Orhan Taylan’ın sorulan sorulara verdiği cevaplar şu şekildedir:

“Özcü ve eylemci bir sanat anlayışından yana olduğunuza göre; ressam olarak toplumsal eyleminiz ne olabilir?”

(...) bugün bilimle atbaşı beraber yürüyen ressamlardan biri olarak, tarihin akışını remimin önüne çıkan her insanı belli bir özün çerçevesinde etkileyerek hızlandıracağım.

Toplumla ilişkiler kurmayı amaç edinen bir sanatçının halk sanatlarıyla ilişkisi ne olmalıdır ve sizin resminizin Türk halk sanatlarıyla ilişkileri olduğunu söyleyebilir misiniz?

Benim resmimin halk sanatlarıyla herhangi bir ilişkisi yok. Olmaması da gerekir, çünkü, halk şiirinde ya da başka bir türde ortak çalışma yapılabilecek devrimci bir sanatçı emekçiler içinden çıkmadı henüz” (İmzasız, 1968: 4).

Afşar Timuçin, “Gün Dönümleri”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.4.

Şiir, siyahı beyaza, umutsuzluğu umuda çeviren sevgiliyi anlatır. Sevgili, geceyi dağıtan güneş gibidir. Susuzluğu gideren bir nimettir. Sevgili, şairin üstüne çöken kentin yorgunluğunu alıp götüren bir buluttur. Şair bu tür benzetmelerle sevgilisini kutsamaktadır. Şiirden önce aşağıdaki beyit paylaşılmış, daha sonra şiire geçilmiştir.

“Deniz sana bir su kalabalığı
Sen madem ki kaptan değilsin”

“Gündüzlere sabahlara geçit yok korkularda
Gece örtünce kokuşmuş suları
Sen benim güneşimsin gelip gelip
Yok edersin susuzluğa susamış tutkuları” (Timuçin, 1968: 4).

İmzasız, “Konuşuyorlar -Nevin Çokay-”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.5.

Nevin Çokay, Bedri Rahmi Eyuboğlu atölyesinden mezun olmuş bir ressamdır. Sorulara verdiği yanıtlar ise sanata olan yaklaşımını yansıtır.

“Resim bugün için toplumumuzda zorunlu olma niteliğini kazanmış mıdır?”

Sanatçı toplumumuza **yararlı** olma niteliğini kazanmıştır.

Yazın alanında olduğu gibi, resim alanında da alıcısıyla (seyircisiyle) ilişki kurma sorunu daha tam bir çözüme varmamış görünüyor ülkemizde. Sizin de bu konuda karşılaştığınız güçlükler oldu mu?

Ne yazık ki resim alanında da sanatçı hiçbir şekilde alıcısı ve seyircisiyle ilişki kuramamıştır. Sürekli olarak açmış olduğum resim sergilerinde bu gerçeği acı bir şekilde görmüş durumdayım. Bizde ancak bu işi anlayan ve sezen biraz ilgi gösteriyor. (...) Sergiye gelenlerin çoğu öncelikle resimde bir hikâye arıyorlar. Sanatçının kişisel olarak ortaya koyduğu sanat değerlerini görme yoluna gitmiyorlar” (İmzasız, 1968: 5).

Afşar Timuçin, “Çöl İçin Bir Önsöz Denemesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, s.5.

Bu yazıda Afşar Timuçin’in yaklaşık on yılda hazırladığı *Çöl* kitabının baskıya hazır olduğu haberi verilmektedir. Yazar, kitabının ortalama bin mısralık bir şiir kitabı olduğunu ve son ana kadar pek çok ekleme, çıkarma, değiştirme, düzeltme yaptığını, dolayısıyla kitabın yayına hazırlanma sürecini okurları ile paylaşmıştır. Daha önce bu kitabı ile ilgili hiçbir yerde hiçbir şey yazmadığını ama eleştirmenlere çok güvenemediğinden kendi ön sözünü kendisinin yazmak istediğini de ifade etmiştir. Şiirlerinin en büyük gayesinin ise insan denen kara kutuyu aralayabilmek, insanın iç yüzünü gözler önüne serebilmek olduğunu söylemiştir.²³

²³ Bu sayının 3. sayfasında “Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim’in Yayımcısı Öldü” başlıklı bir duyuru vardır.

8. SAYI

Afşar Timuçin, “Bir Dünya Şairi İnsana Vurgun Bir Yazıcı”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.1-8.

Yazıya Sait Faik’in *Gün Ola Harman Ola* hikâyesinden bir pasaj ile başlanmıştır. “Mercan Usta’nın boyacı sandığı durmadan bir yeniden doğmanın mehtabıdır” (Timuçin, 1968: 1). Afşar Timuçin bu yazısında Sait Faik’in “şiişsel hikâyeciliği” ve “evrensel gerçekçiliği” üzerinde durmuştur. Afşar Timuçin, Sait Faik’in toplumcu gerçekçiliğinin su götürmez bir gerçek olduğunu, hikâyelerindeki insanları evrensel boyutuyla ele aldığı için “evrensel düzeyde bir şair” kimliği taşıdığını söyler. Ayrıca evrensel olmanın sadece pek çok dile çevrilmek anlamına gelmediğini de ekler. Sait Faik’in hikâyelerinden şiir çıkartıldığında geriye “hoş bir hiç” kaldığını da yazan Timuçin, bu yönüyle Sait Faik’i diğer yazarlardan ayırır ve alışlagelmiş hikâye anlayışının çok uzağına yerleştirir. Sait Faik’in gerçekçiliği ise hayatta karşımıza çıkan, yaşanılabilir olan olaylardan ziyade insanın bedeninde ve ruhunda mevcut olan olaylara dayalıdır. Sait Faik’in ele aldığı her kahramanın ve kavramın yerli olduğunu yazan Afşar Timuçin, onun hikâyelerinde yer alan bir balıkçının dünyadaki her denize yakışabileceğini ama en çok bu ülkenin denizlerine yakıştığını söylemektedir. Bu yönü ile Sait Faik pek çok yazardan ayrılır.

Ömür Candaş, “Kayıp Aranıyor-Mu-”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.1-2-3.

Yazının başlığı Sait Faik’in 1953’te çıkardığı son eseri *Kayıp Aranıyor*’dan yola çıkılarak konulmuştur. Ömür Candaş 1960’lı yıllardan bu yana edebiyat ve sanat alanında meydana gelen yenilikçi kıpırdanmaların bazı aydınlar tarafından “dogmatik” bir şekilde ele alındığını ifade eder. Örnek olarak ise Sabahattin Ali ve Sait Faik’e yapılan haksız saldırıları gösterir. Ülkemizde yazıların devrimci bir nitelik taşımasının -yaşanılan dönem göz önünde tutulursa- bir zaruret olduğunu söyleyen Candaş, yapılan hatanın devrimciliğın gerçekçilikle değil de siyasal örgütlenme kavramı ile yan yana getirilmesinden kaynaklandığını düşünür ve ekler:

“Sabahattin Ali’nin devrimci yanının, onu, siyasal eylemlere katılmaya götürmesi, ortaya koyduğu yapıtların niteliğine nasıl doğrudan doğruya bir katkıda bulunabileceği düşünülemezse, Sait Faik’in de baskılar karşısında büyük bir direnme gösterememesi, yazdıklarının değerini doğrudan doğruya düşürmez” (Candaş, 1968: 1).

Bir yazarı yaşadığı dönemden bağımsız değerlendirmenin, onu doğru anlamayı engelleyeceğini ifade eden Candaş, Sait Faik’in eserlerinde hayalî bir dünya yaratma yoluna gitmediğini, gerçekçilik bağlamında sadece ufak değişiklikler yaptığını söylemiştir. Dahası yazar ne kadar gerçeküstü düşler anlatırsa anlatsın biz yine yaşadığımız toplumun gerçeklerini görürüz (Candaş, 1968: 2). Ömür Candaş’a göre *Kayıp Aranıyor* adlı romanı da gereken ilgiyi görmemiştir. İşte tüm bu ön yargılar özellikle eleştirmenlerin onu tüm yönleri ile anlamaya ve anlatmaya çabalaması sonucunda yıkılacaktır.

Nihat Behram, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.3.

“...yedi yaşında bir çocuk kurşuna dizildi... VIETNAM” (Behram, 1968: 3).

Şiir yukarıdaki cümlelerin ağırlığını taşımaktadır. Küçük yüreğinde taşıdığı umutlarla yaşamayı isteyen masum bir çocuğun şiiridir. Toprağa düşen yüzünde şaşkınlık, kulaklarında ise hâlâ annesinin sesi olan bu çocuk daha hayatının başındayken hayattan koparılmış çocuklardır. Şaire göre savaşmak gerekiyorsa ölümleri durdurmak için savaşılmalıdır:

“(…)
Sabahın tanıdık sesleri söylüyor bana
Ölümü yenmek için savaşmayı
Topraktan koparıp getiriyorum
Bu çocuğun yüzünü
Hayatla kanayan yüzünü
Serin dostluğuna yaslanıp bir tetiğin
Koruyorum
Renkleri esir bir ordu gibi şuramda
Ölüm kurtuluş içinse durulmaz” (Behram, 1968: 3).

Şiirde, Vietnam Savaşı’ndan yola çıkılarak savaşların çocuklar üzerinde bıraktığı olumsuz etki işlenmiştir.

***Yeni Gerçek*, “Sait Faik”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.4-5.**

Sait Faik’in *Hancının Karısı* adlı hikâyesinin düzeltilmiş metninin ilk kez burada yayımlandığını ifade eden *Yeni Gerçek* dergisi, bu konuda kendilerine yardımcı olan Burhan Arpad’a teşekkür ederek metne giriş yapmıştır. Metin ise “Makbule Abasıyanık’ın vasiyeti gereği gibi uygulanmıyor!” (*Yeni Gerçek*, 1968: 4) cümlesi ile başlamaktadır. Girişte, kısaca Sait Faik’in hayatından, çocukluğundan, yaşadığı yerden bahsedilmiştir. Sait Faik Abasıyanık adına 1964’te Burgazada’da bir edebiyat müzesi açılmıştır. Müze, Makbule Abasıyanık’ın vasiyeti gereği Darüşşafaka Cemiyeti’nin katkılarıyla kurulmuştur. Makbule Abasıyanık cemiyetten iki istekte bulunmuştur: ilki, yazarın toplu eserlerini yayımlatıp her yıl bir hikâye armağanı vermektir, ikincisi müzeyi halkın ziyaretine açmaktır. Bu iki istekten ilkini oluşturan ve Sait Faik’in yarınlara kalmasını sağlayacak olan eserlerinin yayımlanması isteği vasiyete uygun şekilde gerçekleştirilememiştir. *Yeni Gerçek* dergisi buna bir çözüm bulunmasının öneminden bahsettikten sonra *Hancının Karısı* hikâyesine yer vermiştir.

Asım Bezirci, “İkinci Yeniyle İlgili Yayınlar”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.5-6.

Bu yazıda İkinci Yeni ile ilgili dergilerde ve gazetelerde çıkan yazıların bibliyografyası verilmiştir.

H. Can Aksin, “Sen Savaş Büyüdükçe ve Kutsallaştıkça Güzelsin”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.6.

Savaşın, uğrunda savaşılacak güzel değerler olduğu zaman anlam kazandığını anlatan bir şiidir. Şaire göre kutsal bir vatan, özlenen bir sevgili, coşkusuyla desteğini esirgemeyen güçlü bir halk varsa savaş o zaman güzeldir. İşte o zaman dudaktan akan kan, sevgilinin ismi oluverir. Ve yine o zaman savaş, soğukluğunu yitirir.

“Dudağım patlıyorsa,
Adının yerine kan taşıyorsam

Dudağımda
Tuzlu kanın tadı
Ve dudağım güzeldir” (Aksin, 1968: 6).

Zühtü Bayar, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.7.

Bu yazıda iki kitap tanıtımı yapılmıştır. İlki Ernest Fischer’in *Sanatın Gerekliliği* adlı kitabıdır. Zühtü Bayar, bu kitabın Marksist sanat kuramının değinilmemiş yönlerine değinmesi dolayısıyla Batı’da tartışmalara yol açtığını, ülkemizin ise pek çok eserde olduğu gibi bu eserin çevrilmesinde de geç kaldığını ve okurların böylesi eserlerden ve bu eserlerin aydınlatıcılığından mahrum bırakıldığını ileri sürmüştür. İkinci kitap ise Mehmet Kemal’in *Acılı Kuşak* adlı eseridir. Bu eser ise ezilmiş sanatçıların ve yazarların öyküsünü anlatır. Tek parti yönetiminin yol açtığı olumsuzlukların ele alındığı bir kitaptır.

A. H., “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.7-8.

Bu bölümde *Soyut* adlı dergi tanıtılmış, okura bu dergi hakkında bilgi verilmiştir. *Soyut* dergisi İstanbul’da otuz beş aydır yayımlanan bir dergidir. Derginin kâğıtlarının kalitesinden içeriğinin zenginliğine kadar pek çok yönüne değinilmiştir. *Soyut*’ta metinler bir sayfa ters bir sayfa düz olarak yayımlanmaktadır. A. H. bu durumu, derginin okura hem ters gelen hem de doğru gelen her yazıya yer vermesi olarak yorumlamıştır.

Abdullah N. Karahan, “Kum Saati”, *Yeni Gerçek*, S.8, s.7.

Şiirde, bağrında karanfil tomurcukları saklayan toprağın üstünü örten geceden bahsedilir. Bu tomurcuklarla kastedilen harekete geçen, düşüncelerini ifade etmekten çekinmeyen gençlerin yetişmesidir. Toprağın bağrında sakladığı işte bu gençliktir. Tıpkı karanfilin toprağı delip güneşe doğru uzanması gibi gençler, gecenin örtüsünü kaldırıp, toprağı delip yetişecek ve baskı düzenine baş kaldıracaktır.

“(…)
Büyük çalınan soluğu yaşamının şimdi

Yabancı gözlerde
Grevci ayaklar ne için yürür
Gelinlik yaşında bir öpülesi
Sessizliğin büyücek aşkı
Yoğunlaşır düşüncelerde
Filizlenen karanlık”

Sokaklar, caddeler ve meydanlar
Korku kumlarıyla örtülür
Yorgun savaşçılara karşı” (Karahana, 1968: 7).

Yeni Gerçek, “Olaylar”, Yeni Gerçek, S.8, s.8.²⁴

Bu yazıda, üç başlık altında gündemden bahsedilmiştir. Bunun öncesinde Muzaffer Buyrukçu’nun *Kavga* adlı hikâyesinin Sait Faik Armağanı’nı kazandığı duyurulmuştur. Gündemle ilgili değerlendirmeler şöyledir:

Seçimler ve T.İ.P.: Burada, gelecek seçimlerde T.İ.P.’nin devrimcileri göreve çağırdığına yönelik duyuru metni verilmiştir. Her türlü yardımdan yoksun olan T.İ.P.’in, giderlerini karşılayabilmek için bir yardım kampanyası başlattığı söylenir ve bu kampanyanın bilgileri paylaşılmıştır.

Amerika’ya Hayır, Nato’ya Hayır: Amerikan emperyalizminin amaçlarına hizmet eder bir hale gelen NATO’ya karşı A.P.’nin gereken tavrı göstermemesinden yakınan ve partiyi bu yönü ile eleştiren bir yazıdır.

Devrimci Güçlere Baskı Artıyor: Yargının aydınlar üzerindeki baskısından söz edilerek geçen ay toplatılan kitapların listesi verilmiştir.

²⁴ Derginin son sayfasında, bir önceki sayıda yer alan Ömür Candaş’ın yazısının bir cümlesinin eksik çıkması dolayısı ile özür dilenmiş ve düzeltme yapılmıştır.

9. SAYI

Yeni Gerçek, “Yeni ve Daha Güzel Bir Dünya İçin”, Yeni Gerçek, S.9, s.1.

Bu yazı, dünyada ve ülkemizde meydana gelen olayları sıralayan bir haber sütunu olarak değerlendirilebilir. Haberler büyük puntolarla aşağıdaki gibi verilmiştir:

“ÇEKOSLAVAKYA’DA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ OTURMA
GREVİNE BAŞLADI.
ÖĞRENCİ GÖSTERİLERİ BAŞLADI-ALMANYA’DA POLİS
ÖĞRENCİLERLE ÇATIŞTI.
ZİRAAT FAKÜLTESİ
DİL TARİH COĞRAFYA FAKÜLTESİ-HUKUK FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİLERİ BİLDİRİ YAYINLADILAR” (*Yeni Gerçek*, 1968: 1).

A. Aydın Hatipoğlu, “Yaşayan Nâzım Hikmet”, Yeni Gerçek, S.9, s.1-2.

Aydın Hatipoğlu, bu yazısında Nâzım Hikmet’in yaşamını yıllarca sessizce sürdürmek zorunda bırakıldığını, hak ettiği değeri alması şöyle dursun, hak etmediği pek çok şeye maruz kaldığını yazmıştır. Bunda dönemin çoğunluğunu oluşturan sağ görüşlü politikacıların etkisi olduğunu ifade etmiştir. “Ama güneş balçıkla sıvanamamıştır” (Hatipoğlu, 1968: 1) ve *Yön* dergisinde Nâzım Hikmet yıllar sonra yeniden yer almaya başlamıştır. Hatipoğlu, bu durumun onun arkasından atıp tutan, onu yerden yere vuran pek çok kişiyi hayal kırıklığına uğrattığını yazmıştır. Ayrıca Nâzım’ın yeniden ve hak ettiği şekilde edebiyatımızda yerini almasının kendi mücadelelerine de ivme kazandırdığını söyleyen Hatipoğlu, Nâzım Hikmet’in şiirlerini sadece biçimi ile değerlendirmenin “soytarılık değilse de koca bir fili elleriyle yoklayıp tanımlamaya çalışan körlerin durumuna örnek” (Hatipoğlu, 1968: 2) olarak görmektedir.

Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, Yeni Gerçek, S.9, s.2.

Metin, *Yeni Gerçek* dergisinin okurlarına gönderdiği bir mektup niteliğindedir. Derginin çıktığı dönemin koşulları, yaşanan toplumsal ve siyasal

gelişmeler, bunların dergiye ne şekilde yansıdığı ve okurdan beklenenler sıralanmıştır. Sahip olduklarını dokuzuncu sayıda yinelemek ihtiyacı hisseden dergi yönetimi, hâlâ istedikleri özgürlükte dergiyi çıkaramıyor olmalarından ve bu mücbir durumun okurlara da ister istemez yansımalarından dolayı rahatsızdır. Pek çok okurun dergiye sadece şiir göndermesine karşın okurların deneme-eleştiri türünde hiç yazı göndermemesi, fikir yazılarından uzak durulması, okurun kendi ideolojisini göstermekten çekinmesi olarak yorumlanmıştır. *Yeni Gerçek*'in 1960'lardan bu yana gerçekleşen ve hızını artıran toplumsal farkındalığın bir gereği olarak çıktığı, özellikle anayasanın değişmesiyle bu durumun adeta zorunluluk halini aldığı ifade edilmiş ve toplumsal bilinçlenmenin sağlanmasında hakkını arayan, sesini yükseltmekten korkmayan üniversite öğrencilerinin katkısı olduğu dile getirilmiştir. *Yeni Gerçek*'in çizgisinden sapmayan bahsedilen genç kuşağın bilinciyle yoluna devam edeceği vurgulanmıştır.

Nurer Uğurlu, “Bir Şiir Bir Anı”, *Yeni Gerçek*, S.9, s.3.

Nurer Uğurlu bu yazısında, İkbâl Kahvehanesi'nde tanıştığı Orhan Kemal ile yaşadıklarını ve Orhan Kemal'in hayatında gerçekleşen olaylara olan tanıklığını anlatmıştır. Yazar, önceleri sadece cumartesileri gittiği kahvehaneye artık Orhan Kemal ile sohbet edebilmek için sık sık gider olmuştur. Edebiyata, romana dair sorular sorarak onları Orhan Kemal'in ağzından dinlemekten mutluluk duyduğu günlerde İkbâl Kahvehanesi kapanır. Ve Nurer Uğurlu, bir gün Orhan Kemal'in polisler tarafından götürüldüğünü öğrenir. Cibali'nin arka sokaklarından birinde iki katlı ahşap bir evde oturan Orhan Kemal'in ne için götürüldüğü hakkında ev halkının da bir fikri yoktur. Polisler evde arama yaparken pek çok kitabı ve evrakı etrafa saçtığı için Nurer Uğurlu'nun gözüne bir kitabın içinden düşen mavi, pelür bir kâğıt ilişmiştir. Kâğıdı kitabın içine koyarak tüm kitapları toplayıp alt kata inen Uğurlu, üst katta kitabın içine kendi elleriyle koyduğu mavi pelur kâğıdı merakla açar. Açıp okuyunca o kâğıttaki şiirin A. Kadir tarafından yazıldığını ve bu şairin, şiiri okuması için Nâzım Hikmet'e gönderdiğini, Nâzım Hikmet'in de şiiri Orhan Kemal'e emanet ettiğini öğrenmiştir. Şiirin sahibi A. Kadir ölümünden sonra bunun yayımlanması

vasiyetinde bulunmuştur. Ve o şiir yıllar sonra tekrar gün yüzüne çıkarılmıştır. Söz konusu şiir aşağıda yer almaktadır.

“Bugün gazete okursun,
yarın mektup gelir.
Hüsamettin, Neriman, Kemal
hepsi sıhhattedir.
Dünyada halledilmek üzere
Bütün meseleler” (Uğurlu, 1968: 3).

İmzasız, “Nâzım Hikmet’in Dört Yeni Şiiri”, *Yeni Gerçek*, S.9, s.4.

Nâzım Hikmet’in “Büyük İnsanlık”, “Yine İyimserlik Üstüne”, “Viçeslav Nezval Üstüne Söylenmiştir”, “Ölü Nezvalle Sohbet” adlı şiirleri bu başlık altında sunulmuştur. “Büyük İnsanlık” şiirinde insanların ihtirasları, fakirliği, cimriliği, kıskançlığı, hayatın anlamını kavrayamamış oluşu ve tekdüze yaşamı eleştirilmiştir. Şiirde insanca yaşamın ne demek olduğunu bilmeyenler ele alınmıştır. Şiirin son beyiti ise her şeye rağmen umut doludur. Çünkü Nâzım Hikmet için umut, yaşamın temel kaynağıdır. Nâzım Hikmet bu şiirinde de toplumcu-gerçekçi şair kimliğini açık bir şekilde yansıtır. Şair, var olan çarpık ve haksız düzene öfkeli. “Yine İyimserlik Üstüne” adlı şiirinde ise şair, yaşadığı onca sıkıntıya rağmen hayata karşı ümitli, gelecek kuşaklara karşı sevgi doludur. Şimdi elini tutan küçük çocuğun ileride uzaya çıkacağını ama mucizenin en büyüğünü yeryüzünde, insanların arasında yaşayacağını söylemektedir. Nâzım Hikmet’in üçüncü şiiri olan “Viçeslav Nezval Üstüne Söylenmiştir” adlı şiiri ise 20. yüzyılın önemli şairlerinden olan Çek asıllı Viçeslav Nezval hakkında yazılmıştır. Son şiiri “Ölü Nezvalle Sohbet”te de yine Çek şairden bahsetmektedir.

Büyük İnsanlık

“Büyük insanlığın toprağında gölge yok
Sokağında fener
Penceresinde cam
Ama umudu var büyük insanlığın
Umutsuz yaşanmıyor” (İmzasız, 1968: 4).

Yine İyimserlik Üstüne

“(…)
Kosmosa filan gidip gelecek. İş bunda değil.
Yeryüzünde görececek mucizenin büyüünü:
Tek insan milletini pırıl pırıl.
Ben iyimserim dostlar, akarsu gibi” (İmzasız, 1968: 4).

Viçeslav Nezval Üstüne Söylenmiştir

“(…)
Vltava suyunda martılar
Ekmeğimizi de yemedi bugün.
Çaldı telefon.
Aldım haberi
Ne çabuk, ne çabuk, ne çabuk,
Slavoçek vardı, Slavoçek yok...
Devamediyor Nezval” (İmzasız, 1968: 4).

Ölü Nezvalle Sohbet

“Sen gittikten sonra, hemen
hava soğudu, karladı.
Böyle olunca, ölene
gökyüzü derler ağladı” (İmzasız, 1968: 4).

Zühtü Bayar, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarında Konu ve Tema”, *Yeni Gerçek*, S.9, s.5-6-7.

Bu yazıda Nâzım Hikmet’in tiyatroları ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Şiirleriyle tanıdığımız Nâzım Hikmet’i tiyatroları ile de tanıyabilmek adına üç sayfa tutan yazının tamamının okunmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz. Biz ise yazının bir kısmını paylaşacağız.

Zühtü Bayar, Nâzım Hikmet’in oyunlarında konu çeşitliliğine rastlamadığını ama onun her olaya farklı perspektiflerden yaklaştığını yazmıştır. Örneğin *Unutulan Adam* ve *Kafatası* adlı oyunlarında kapitalist düzenin bilimsel çalışmaları ve aydınları nasıl sınırlandırdığını ele almıştır. *Ocak Başı*’nda kızına tüm benliği ile bağlanmış bir babanın, kızının sevdiği kişiyle yaşamaya başlamasıyla mutsuzluğu ve yalnızlaşan hayatı anlatılmıştır. *Kafatası* bilim insanlarının belirli eğitime tabi tutularak özel bir sınıfın istekleri

doğrultusunda hizmet eder hale getirildiğini, bilim insanlarının nasıl yozlaştırıldığını ele almıştır. Zühtü Bayar Nâzım Hikmet'in oyunlarının farklı yönlerine değinerek ayrıntılı bir çalışma ortaya koymuştur.

A. Kadir, “Usta’ya Mektuplar’dan”, *Yeni Gerçek*, S.9, s.5.

Nâzım Hikmet’e hitaben yazılmış hasret ve hayranlık dolu bir şiirdir. Bu şair, Nâzım Hikmet’in kendisine ilham veren, şiirlerine yön veren bir isim olduğunu söyleyerek ona olan bağlılığını şiiriye ifade etmeye çalışmıştır. Nâzım Hikmet Bursa cezaevinde yatarken kendisinin Konya’da ikâmet ettiğini söyleyen şair, “ustam, abim” dediği Nâzım Hikmet’in bu dönemde yanına gidemediği için üzülmemektedir. Yaşadığı üzüntüyü de mektup niteliğindeki bu şiirle hafifletmeye çalışmaktadır.

“Seni daima
demirler arkasından görüyorum
saçların ateş içinde,
gözlerinde delikanlılığın,
duruşun hep o,
gene dağ gibi.
(...)
Benim ustam,
Benim ağabeyim,
Beni doğuran
Hapishanedesin sen.
Hapishanede hâlâ,
Yüreği, dili hürriyeti toprağımın” (Kadir, 1968: 5).

Ruhi Su, “Nâzım’a Ağıt”, *Yeni Gerçek*, S.9, s.5.

Şiirde Nâzım Hikmet’in ölümüyle yaşanan yıkım anlatılmaktadır. Şaire göre ölüm onu unutturamaz. Onun ölümünün sessiz sedasız karşılanması şairi çok üzer, bu yüzden bozkırdaki ota, uçan kuşa Nâzım Hikmet’i unutmamaları için tembihte bulunmaktadır.

“Dedim ki bozkırda bir sarı ota
Ateşin sönmeye dumanın tüte
Ola ki bir sabah bir horoz öte
Bu bizim türkümüz düşer dillere” (Su, 1968: 5).

Yeni Gerçek, “Dergiler”, Yeni Gerçek, S.9, s.7.

Bu başlık altında Amerika’da yayımlanan *Books Abroad* adlı dergide T. Sait Halman’ın yazdığı bir yazı ele alınmıştır. *Yeni Gerçek* dergisi yönetimi, her ne kadar bahsi geçen dergide yer alan Nâzım Hikmet ile ilgili yazıdaki düşüncelere katılmadığını ifade etse de Nâzım Hikmet üstüne yapılan çalışmaların kaydedilmesi açısından bu yazıyı paylaştıklarını ifade etmiştir. Yazıda Nâzım Hikmet’in hapiste ve sürgünde geçen hayatından bahsedilmiştir. Kitaplarının uzun yıllar yasaklandığı dile getirilmiştir. Ne zaman ki anayasa ile bazı haklar tanınmış, özgürlükler genişletilmiş işte o zaman adeta bir nevi Nâzım Hikmet endüstrisinin oluştuğu ifade edilmiştir. Halman, bu endüstrinin Nâzım Hikmet’in iyi kötü demeden her eserini yayımlayarak şairi halkın gözünde büyüttüğünü, dolayısıyla Nâzım’ın eksik yönlerini de ortaya çıkardığını düşünmektedir. Çünkü ona göre Nâzım’ın keşke yazmasaydı denilebilecek düzeyde tiyatroları vardır ve bu da her şeyinin yayımlanmasıyla gün yüzüne çıkmıştır. Halman, burada *İnek* adlı üç perdelik tiyatrodan bahsetmektedir. Kısacası T. Sait Halman’a göre Nâzım Hikmet’in yıllarca yasaklanmasının verdiği öfkeyi ve özlemi onun her eserini arka arkaya yayımlamakla dindireceklerini sananlar aslında Nâzım Hikmet’e ve sevenlerine kötülük etmiştir.

Yeni Gerçek, “Kitaplar”, Yeni Gerçek, S.9, s.7-8.

Nâzım Hikmet ile ilgili çıkan on kitaptan ve bu kitapların içeriklerinden kısaca bahsedilmiştir. Kitaplar şunlardır:

“Bu Dünyadan Nâzım Geçti”, “Nâzım Hikmet’le Üç Buçuk Yıl”, “1938 Harbokulu Olayı ve Nâzım Hikmet”, “Nâzım Hikmet Dosyası”, “Nâzım Hikmet (Hayatı, Edebi Şahsiyeti Hakkında Hükünler, Şiirlerinden Örnekler)”, “Nâzım Hikmet Üzerine”, “Nâzım Hikmet Türk Basınında”, “Nâzım Hikmet ve 1938 Harbokulunun Gerçek Yönü”, “Nâzım Hikmet’in Vasiyeti”, “Nâzım Hikmet ve Başkaları” (*Yeni Gerçek*, 1968: 7-8).

Biz bu kitapların iki tanesini paylaşacağız.

1938 Harp Okulu Olayı ve Nâzım Hikmet: Şairin bu olaya adının nasıl karıştığını ele alan, ağırlıklı olarak anıya yakın duran biyografik bir eserdir.

Nâzım Hikmet’in Vasiyeti: Kitabın doğrudan Nâzım Hikmet ile ilgisi yoktur. Osman Başdemir’in Nâzım için yazdığı bir şiir dolayısıyla dava edilmesi konu edilmiştir.

Yeni Gerçek, “Olaylar”, Yeni Gerçek, S.9, s.8.

“Dünya’da Öğrenci Hareketleri”, “Türkiye’de Öğrenci Hareketleri” ve “Seçimlerin Getirdiği” başlıklarını taşıyan üç olaydan bahsedilmiştir. Biz Türkiye’deki Öğrenci Hareketleri’ni ele alacağız.

Türkiye’deki Öğrenci Hareketleri: Üniversitelerimizde meydana gelen kıpırdanmaların artık belli bir olgunluğa ulaşmaya başladığının, her geçen gün öğrencilerin isteklerinin kapsamının genişlediğinin ama söz konusu isteklere ulaştıktan sonra boykotu bırakanların doğru bir yol izlemediğinin vurgulandığı bir yazıdır.

10. SAYI

Yeni Gerçek, “Amerikan Askerine Evet Barış Şenliğine Hayır”, Yeni Gerçek, S.10, s.1.

Bu yazı, Vietnam ve Kıbrıs’taki faaliyetleriyle nasıl bir amaç taşıdığı gün yüzüne çıkmış olan Amerikan donanmasının İstanbul Boğazı’na demirlemesine, uçak gemisi ile, füzesi ile gövde gösterisi yapmasına izin verenlerin, dünyanın dört bir tarafından gelen öğrencilerin barışı, kültürü, aydınlığı kutlamak için oluşturdukları barış şenliği organizasyonuna engel olmasını “zararlı faaliyetleri görülen yabancı uyruklu komünist öğrenciler sınır dışı edildiler.” (*Yeni Gerçek*, 1968: 1) başlığı ile gazetelere taşıyanlara tepki gösteren bir yazıdır.

Afşar Timuçin, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.2.

Afşar Timuçin bu metinde kendi şiir tarzını ve dünya görüşünü yansıtmıştır. İnsanın kendini yorumlamasının hem sonsuz bir boşlukta kaybolmak gibi zorluk taşıdığını hem de bu yorumun son derece gerekli olduğunu söyleyen Timuçin, şiire başlamasının çocukluk yıllarına dayandığını, on yıllık şiir tecrübesinin ise altmış dört sayfalık bir kitabı ancak doldurabildiğini anlatarak bu işin çetin bir iş olduğuna vurgu yapmıştır. Kültürel yönden aydınlanmak için kendisi ile çok mücadele ettiğini söyleyen Timuçin, toplumun temelsiz inançlara sahip olmasının “atın kuyruğunda sinek gibi yaşıyor olmakla eşdeğer” (Timuçin, 1968: 2) olduğuna inandığını yazmıştır. Bugün geldiği noktayı değerlendirirken yapmak istediklerinin yarısını bile yapamadığını ama önemli olanın içinde bitmek bilmeyen başarıma isteği olduğunu vurgulamıştır.

İmzasız, “Afyon Saatleri”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.2.

Şiirde yalnızlık konusu gündeme geldiğinde huzurun kaçtığı ve sevgililerin tartışmaya başladığı ifade edilmiştir. İstanbul’da bir boğaz otelinde yalnızlık kavramı sorgulanmaktadır.

“İstanbul’da bir boğaz otelinde
Yerler bütün camekân döşeli
Bütün sevgiler üç köşeli
Yalnızlık söz konusu edilince” (İmzasız, 1968: 2).

İmzasız, “Duvar”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.2.

Şiir, özlenen sevgiliye hapisneden yazılmıştır. Şair, dört duvar arasında köşeye sıkışmış ve yorgun hissetmektedir. Gece olduğunda bile sönmeyen ışıklar içinde uyumayı ve sevgilisini rüyasında görmeyi ister. Şair tüm kapılar üstüne kilidlense de içindeki yenilmez tutkunun gücünden beslenmektedir.

“Duvarlarda saçların çiçeklenir
Seni alır kendine çeker uyukum
Geceler başla mı yorgunum uykusuzum

Düşlerimde birileri seslenir
(...)
Seslensem geri gelmez bir daha
O en yakın yerde yitirdiğimiz
Bende çoğalan yenilmez tutkuyu
Örtemez kapansa bütün kilitleriniz” (İmzasız, 1968: 2).

Nurer Uğurlu, “Temmuz Ağır”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.2.

Şiir toprağa yapılan güzelleme ile başlamaktadır. İnsan toprakta zincire vurulsa bile bunun büyük bir ödül olacağı ifade edilmektedir. Toprak, şaire göre yeşilin, bereketin, mavinin sembolüdür. Eğer toprak kara ise her şey olumsuz anlamda değişmektedir. Kara toprakta ne üzerinde buğday, ne de insan var olabilir.

“De ki, zincire vurdun onları
De ki toprağa vurdun onları
Toprak yeşil, toprak mavi
En güzel yerinden vurdun onları
Buğdaylar, üzümler sonra ne olur
Başaklar, asmalar sonra ne olur
Toprağın yeşili kara olunca
İnsan ne olur” (Uğurlu, 1968: 2).

Eray Canberk, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.3.

Eray Canberk yazısında, toplumcu gerçekçilik adına yola çıkan aydınların bu anlayışı yanlış bir şekilde temsil ettiklerinden, şiirde karmaşa ve bulanıklığa sebebiyet verdiklerinden bahsetmektedir. Sanatçının militan olmaması gerektiğini ama onu, yaşadığı ortamdan soyutlamanın da mümkün olmayacağını ifade eden Canberk, toplumun anlamayacağı şekilde yazılan şiirlere karşı çıkar. Toplumu temel alan bir dünya kurulabilmesi için önce aydınların bu konuda emek vermesi gerektiğini savunmaktadır.

İmzasız, “Onlar”, *Yeni Gerçek*, S.10, s3.

Şiirde herkesten öğrenilebilecek bir şeyler olduğuna inanılmaktadır. Özellikle umutsuzlardan, gurbete çıkıp hasret çekenlerden, yaşlılardan, direnenlerden, sürgüne gönderilen ve zindana atılanlardan öğrenecek çok şey

vardır. Şaire göre mağlubiyetlerle dolu bir hayat yaşayıp sonunda yenmeyi öğrenen ve bunun sonucunda tutkuyu keşfedenler, hayata dair en çok tecrübeye sahip olanlardır. İnsan öğrene öğrene tecrübe kazanır, tecrübe kazandıkça tutkusu artar. Dolayısıyla hayata tutkuyla bağlı olanlardan -insan veya bir kuş fark etmez- tutkuyu öğrenmeliyiz.

“Herkesten bir şey öğrenilir çocuklardan bile
Yaşlılardan ve en çok umutsuzlardan
Umut öğrenilir yüreklilerden gurbete çıkmışlardan
Deniz aşanlardan ve kuşlardan uçup duran
Yorulan yorulmayan boncuk gözlü kuşlardan
Direnenlerden, sürgünlerden, zindanlıklardan
Düşünenlerden, düşündüğünü aklında saklayanlardan
Sürgün, gezgin ve yenik yaşamak nedir bilen
Ve sonunda yenmeyi öğrenip tutkuyu tadanlardan” (İmzasız, 1968: 3).

Aydın Hatipoğlu, “Çirkin Bir Kadın İçin Güzelleme”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.3.

Şiirde sıra dışı benzetmeler vardır. Şair önce bir kadının portresini çizer ve sonra mizacını anlatır. Bu kadın soğuk, mesafeli ve ağırkanlıdır. Şair, kadını sevmekle mezarlığı sevmeyi birbirine eş tutar. Daha sonra sevgi sözcüğünü kadın bedeni üzerinden tanımlamak ister. Sonraki mısralarda ise bu kadından kamyon sesleri eşliğinde doğmadan öldürülen çocukların tasvirine geçerek şiiri sonlandırır.

“Seni yalnızlıyorum öyle ki ürperiyorsun
Dudağında yoksul bir tebessüm
Ürkek ve yabancı bakışlı saçların
Sanki mezarlıkları seviyorum
(...)
Seni yalnızlıyorum kollarını ve bütün kadınlığını
Gizlisi saklısı yok açıkça insansıyorum
Kamyonlar uğulduyor duygu yanım ayakta
Doğmadan öldürülen çocuklar karışıyor kanıma” (Hatipoğlu, 1968: 3).

Aydın Hatipoğlu, “İkinci İntihar”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.3.

Şiirde açlığı, gözyaşlarını ve umudu paylaşanlar işlenmiştir. Sokak ortasında işlenen cinayetlerle ölen çocukların varlığına rağmen şair, yarına dair umutludur. Yarını, direnen çocukluğu ile “mavi rüzgâr açan ipekli bir balkonda” beklemektedir. Şiir gidişattan memnun olmayan, mevcut olanın değişmemesini “ikinci intihar” olarak gören, devrimci bir yaklaşımla düzeni değiştirmek isteyen ve geleceğe umutla bağlananların şiiridir.

“Sevginin maddeye dönüşümüdür
Boğazımda yumruk yumruk ölüm çocukları
(...)
Yarın var olmanın en güzel başlangıcı
Mavi rüzgarlar açan ipekli bir balkonda
Ellerimde devrimci ve erkek çocukluğum
Şehvetin kulağında silahendaz soluğum” (Hatipoğlu, 1968: 3).

Süreyya Berfe, “Köy Günlüğü”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.4.

Bu şiirde şair, köyde geçirdiği ilk günü kaydetmektedir. Dışarıda esen sert rüzgârdan, yüzünü yıkadığı suyun keskinliğinden bahsetmektedir. Önceleri zorlansa da şair, zamanla köye alışır. Hatta köyden ayrılma düşüncesi bile ona hüznün vermeye başlar. Fakat şairin en büyük üzüntüsü köydeki yoksulluk ve çaresizliktir. Kenenin ısırıldığı bir çocuğun ölmesi, karın yolları kapaması ve bunu fırsat bilen kurtların avını bekler gibi köyden çıkacak birini beklemesi gibi köylülerin yaşadığı olaylar şairi derinden etkiler. Bunları anlattıktan sonra şair, Orhan Veli’nin İstanbul’u gözleri kapalı dinlemesinin aksine kendisinin gözleri apaçık bir şekilde İstanbul’u ve Anadolu’yu düşündüğünü söyleyerek şiirini bitirmektedir.

“Sabah saatin altısı
Ağzımda bir şeker tadıyla uyandım
Köyde geçireceğim ilk gündü bu
Yüzümü yıkardım
Cam gibi oldu içim dışım
(...)
Her gün yağlı yufka yiyenler
Karanlıkta su çekenler
Şehirlerden ve yad ellerden

İş isteyenlerle sarılı dört bir yanım
(...)
Orhan Veli'nin düşündüğü gibi değil
Bizler için
İstanbul gözleri kapalı
Pek önemli değildir o şair
Severek duygulanarak düşünmüş
Ben gözlerim açık düşündüm
Bir Orta Anadolu köyünde
Gözlerim iyice açık
İğrenerek
Söverek
Ve homurdanarak düşündüm
“Ah güzel İstanbul” şairleri
Sizleri de böyle düşündüm” (Berfe, 1968: 4).

Süreyya Berfe, “Elleri Kelepçeli Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.4.

Süreyya Berfe bu yazısında, şairlerin özgürlüğünün “Sanatçı Özgürlüğü” kapsamında değerlendirildiğini ama gerçekte hiçbir değeri olmayan ve sunî bir özgürlükten ibaret olan bu kavramın şairler için bir yararı olmadığını söylemektedir. Dahası bugünün sanatçısı ve aydını özgür değildir. Var olduğu söylenen özgürlük tamamen hayal ürünüdür. Öyle ki o günün şartlarında herhangi bir şairin devrimci nitelikte bir şiir kaleme aldığı anda içeri gireceği, hiç olmadı sorguya çekileceği kesindir. Fakat etliye sütlüye karışmayan bir şair böylesi durumlarla karşılaşmaz. (Berfe, 1968: 4) Onlardan istenen böyle “eylemsiz” şiirler yazmalarıdır. Süreyya Berfe buna şiddetle karşı çıkar. Karmaşa ve baskı içinde çırpınan Türk şiirini kurtarmanın vaktinin geldiğini, geç kalmanın bedelinin ağır olabileceğini ifade eden Berfe, toplumculuk ve sanat arasında bir tercih yapılması gerekirse tereddütsüz toplumculuğun seçilmesi gerektiğini, şiir sanatının toplumculuğa feda edilebileceğini savunmuştur.

İrfan Ülkü, “Ho Şi Minh”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.5.

Şiir, Vietnam bağımsızlık hareketinin önderi Ho Şi Minh (Ho Chi Minh) için yazılmıştır. Onun ülkesi ve milleti adına korkusuzca verdiği bağımsızlık mücadelesini anlatan şiirde, Ho Şi Minh ismi özgürlük sözcüğü ile eş değer tutulmuştur. Aynı zamanda şiirde, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin de ilk başkanı olan Ho Şi Minh'in liderliği ve cesareti yüceltilmektedir.

“Kanlı bir gün radyolar getirdi seni. Biraz ağladım ama korkudan değil görkeminden.

Sonra sustum. İlerde hem yakın hem ırak sarı tırnaklarıyla çizer ve özgürlüğün eflâtun sınırını ölür ama unutulmaz. Ho Şi Minh, özgürlük, sarı” (Ülkü, 1968: 5).

İrfan Ülkü, “Alan”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.5.

Şiirde, bir devrim sabahı anlatılmaktadır. Uçaklara benzin yüklenmekte, omuzlarda kahır ve silah taşınmaktadır. Şair, sevgilisinin bu savaş alanında ölmesini ister, çünkü sevgilisinin saçları kana bulanmıştır. Şaire göre sevgililer ve masum insanlar ölürse ilk yaz çabuk gelecek ve etrafı karanfil kokuları saracaktır. Şiir eylemci bir devrim şiiridir.

“Yarın uçaklar erken uçacak.
Sevgilimizi paylaştığımız alanın
göbeğinde karanfil kokuları.
-İlk yaz çabuk gelmiş-
Bir uçağa benzin yüklerken
Korkudan ölen sevgilimiz
Devrimcilerin denize çakılan uçakları
Ve sararan alan.
Bir devrinin sabahı
Ve çiçeklerin kokuları paylaşılıyor artık” (Ülkü, 1968: 5).

İrfan Ülkü, şiirin sonunda Marksist şiir anlayışı hakkındaki fikirlerini de kısaca anlatmıştır. Marksist sanat anlayışının sadece dünyayı yorumlama amacını taşımadığını, aynı zamanda değiştirmeyi de amaçladığını söyleyerek ülkemizde bunun kavgasının başarı ile verildiğinden bahsetmiştir.

Muharrem Vakar, “Kaçaklar”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.5.

Bu şiirde, şairin iki eylemi vardır: unutmak ve kaçmak. Bunun için de elinden geleni yapmaktadır. Yağmurlu gecelerde balkonda hayallere dalmak, kalabalıktan hatta kendinden bile kaçarak yalnızlığa sığınmak ve şarkılar söyleyerek oyalanmak bunlardan bazılarıdır. Şimdi ise şair bunların gereksiz olduğunu düşünmektedir:

“Kendimizi harcadık oturup gecelerin onikilerine
Bir yağmur vakti uzak kalabalıklardan
Sersefil düşüncelerin balkonunda bir güzel
Örölmüş ısıklarla- pişmanlıklardan
Aklımızda yaşamak” (Vakar, 1968: 5).

Nihat Behram, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.6.

Bu şiirde şair, şiir yazmak için aylarca mücadele ettiğinden bahsetmektedir. Şair askeredir ve kötü günler geçirmektedir. Yalnızlık duygusu ve sevdiğine duyduğu özlem şairi yormuştur. Kâğıt olarak gökyüzünü, kalem olarak da sevgilisini kullanan şair, yıldızlardan harfler seçerek aşkını yazmaktadır.

“Aylarca denedim bir şiiri
Karagün mektuplarında sevdiğime
Bir içki buğusunda eğemene
Akşamın ıssızlığında kendime
Güze
Polise
Ve hayata dair
Dizeler gezdirdim içimde
Söyleyemedim
Aylarca denedim bir şiiri
Zaman uymuyor aklımıza
İnsan ne çabuk yaşılanıyor diye” (Behram, 1968: 6).

Mehmet Kıyat, “Türkçe”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.7.

Türkçenin karanlıkları aydınlatan yüzünü anlatan bir şiirdir. Şair bir güvercinin suya eğilmesi gibi, bir geyiğin aydınlığa koşması gibi Türkçenin de ışık saçtığını ifade etmiştir. Çocukların annesinin karnındayken bile Türkçe ile büyüdüğünü söylerken bu çocukların dünyaya geldiğinde de Türkçeye katkılar sunacağına inanmaktadır. Gelecek nesilden beklentisi bu yöndedir:

“Bir güvercin suya eğilir gibi
Bir geyik koşar gibi aydınlığa
Göl güneşi tutar gibi karnında
Vurur karanlığa güzel türkçemiz
Vurur ve aydınlatır” (Kıyat, 1968: 7).

Siyami Özel, “Bırakabilirdim Ellerimi”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.7.

Şiirde, savaşın duygusal olarak getirdiği yıkım konu edilmiş ve silahların soğuk yüzü ele alınmıştır. Vietnam’daki mücadele örnek gösterilerek zor olanın tetiği çekmek değil, insanları öldürmeden, “akkaranfilleri” soldurmadan çözüm üretmek olduğu ifade edilmiştir.

“Bırakabilirdim ellerimi
-ki tetik çekmesini bilmezlerdi
Örneğin Vietnamda
Bir boy siperinin kenarında

Söyler misiniz
Namlular neden duygusuzdur
Ve neden soğuk silahların yüzü böyle
Yazın en sıcak günlerinde” (Özel, 1968: 7).

Halit Özboyacı, “Sokaklar”, *Yeni Gerçek*, S10, s.7.

Şiir, insanca yaşamaya duyulan özlemi anlatır. Şair, akşamlarla beraber içine hüznü çöktüğünü, karanlık sokakların “dilenci köşelerinde” yalnız ve yorgun yürüdüğünü anlatmaktadır. Şair geleceğe dair umutludur.

“benim. Yüreğim yıkılır akşamlarda
dünü hatırlamadan
tarlakuşlarım, yıllarca ayrı düşen
karanlıkta bir sevdiğim vardı. Anlamadığım
kadeh kaldırılan insanca yaşamaya özenip
uzaklarda bir harmanyeri yangını” (Özboyacı, 1968: 7).

Ahmet Ada, “Ahmedali’nin Kendi Kendine Ağıdı”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.7.

Şiirde ailesini ve beşikteki bebeğini bırakıp gitmek zorunda kalan, yakalanıp zindanlara atılan Ahmedali’nin hikâyesi kendi ağzından anlatılmaktadır. Etrafı jandarma ve duvarlarla çevrili olan Ahmedali, ailesinin özlemiyle kıvrınmaktadır.

“Ol gece sıra düştü toprağa
Gecenin karasında kıza kırsırağa

Oooy,
Elde fermanım var, kolum
Vurulu of of bebeğim,
Beşikte koyup gittiğim. Annen
Çır çıplak bir sevdadır,
Göllerde gezer. Ayrılığa
Dayanamam, şahin uçurdum” (Ada, 1968: 7).

Paul Éluard, “Barış”, *Yeni Gerçek*, S.10, s.8.²⁵

Baskının ve savaşın yerini barışın alacağına inanan şairin bunu vurgulayan şiiridir. Şair, barışın gücünü evrensel bir güç olarak görmekte, türkülerde bile barışı duymaktadır. Şiir, diğer şiirlerden farklı olarak numaralandırılmış bir şekilde verilmiştir. 26 maddelik olduğu söylenir ama Romen rakamıyla 28'e kadar verilmiştir.

I
“Barış çağırıyor türkülerimiz
Ve cevabımız barış için eylem”

II
“Yükseklerden sarkan erdem
Bakışın alınlara billur bir ışık demeti düşüyor”

III
“Barış gücü tüm evren üzere” (Éluard, 1968: 8).

²⁵ Derginin yedinci sayfasında “T.E.B. DUYURUSU” başlığıyla bir not vardır. Lokale girebilmek için hazırlanan yeni üyelik kartlarına, üyelerin nasıl ve hangi adresten ulaşacakları konusunda bilgilendirme yapılmıştır.

Ömür Candaş, “Çağdaş Gerçekçiliğin Temellerine Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.1-2.

Ömür Candaş’ın toplumcu gerçekçiliğin tam olarak ne demek olduğuna, bireysel ve toplumsal özgürlüğün farklarına değindiği yazısıdır. Çağımızda aydının sadece güzel olanı değil, doğru olanı da yakalamak zorunda olduğuna değinen Candaş, bu durumu toplumsal özgürlüğün bireysel özgürlüğün toplamından daha fazla olduğuna bağlamaktadır. (Candaş, 1968: 1) Edebiyatın sorunları ile toplumun sorunlarının iç içe olduğunu ama bazı yazarlarca bu durumun kabul edilmeyip bu doğrultuda kalem oynatanların eleştirildiğini söyleyen Candaş, kendilerinin de sanat ile toplumun ayrılmaz bir bütünlük olduğuna inandıklarını, bu yüzden siyasal örgütlerle yakın ilişkiler kurduklarını söylemiştir.

Eray Canberk, “Bir Yanılgı Üstüne”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.1-6-7.

Ülkü Tamer *Papirüs* dergisinin 29. sayısında “Türkiye’de Şiirin Sürümü” başlığını taşıyan bir yazı yayımlar. Eray Canberk ise Türkiye’nin çok daha acil ve önemli sorunları varken böylesi bir konunun gündeme taşınmasına karşı çıkarak Ülkü Tamer’i eleştirir. Eray Canberk’e göre Türkiye’de okuma yazma oranı, eğitim imkânları, yayın olanakları, siyasal ve toplumsal özgürlük kısıtlıyken ve bunlara ivedilikle çözüm üretilmesi gerekirken bambaşka konularla gündemi meşgul etmek doğru değildir. Türkiye’de ortaöğretimin insanlara okuma alışkanlığı kazandıramadığı, dolayısıyla mevzunun Ülkü Tamer’in savunduğu gibi şiir okurunun niceliğiyle değil niteliğiyle ilgili olduğu vurgulanır. Ayrıca Ülkü Tamer’in örnek ülke olarak İngiltere’yi göstermesini de eleştiren Canberk, İngiltere’nin okuma-yazma gibi bir probleminin olmadığını, bu yüzden Türkiye ile kıyaslanmasını da doğru bulmadığını söyler. Eray

²⁶ Bu sayının ilk sayfasında, yedinci sayıda çıkan İkinci Yeni ile ilgili olan yazının çok tepki çektiği, fakat kendilerinin buna anlam veremediği, çünkü çoktan kapanmış bir konuyu konuşmanın yersiz olduğu söylenerek bu durumu ifade eden kısa not “ÖLÜLERİNİZİ HAYIRLA ANINIZ” başlığı ile verilmiştir.

Canberk ÷lkemizin okuma yazma oranlarıyla ilgili rakamsal veriler de paylaşarak eleştirilerini s÷rd÷rm÷řt÷r.

Leon Troçki, “Edebiyat ve Devrim”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.2-3-4.

Bu yazı, Leon Troçki’nin *Edebiyat ve Devrim* adlı kitabının giriş kısmındaki, Rus Devrimi’nin ilk yıllarına yer verilen pasajların dergiye aktarılmasıyla oluşmuştur. Burada Troçki, işçi sınıfına uygulanan baskıcı yönetimin değişmemesi halinde bu sistemin yıkılacağını ifade etmiştir. Özellikle Karl Marks’tan sonra bir sınıf haline gelen işçilerin sosyalist bir kültür yaratabileceğini ama bunun için de okulların ve dokuma tezgâhlarının iyi çalışması gerektiğini vurgulamıştır (Troçki, 1968: 2). Eskiden edebiyatlarının bir avuç soylunun elinde olduğundan, şimdi ise devrimin bu burjuvazi anlayışını yıkarak edebiyatın merkezini halka taşındığından bahseden Troçki, sanatın çağın içinde olup biten olaylara tepkisiz kalacağını düşünmenin saçmalık olduğunu da vurgular.

A. Aydın Hatipoğlu, “Türkülerle Yürümek”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.3.

Bu şiir, karanlıkları ve engelleri aş a aş umuda yürüyüşü anlatır. Şair, sırtında cop, böğründe sevda yarası ile denizlerin ve bulutların üzerinde yürümektedir. Tel örgülü duvarları ve sınırlandırılmış şehirleri geçmektedir. Özgürlük adına vazgeçmeden yürümeye devam eden şairin dilindeki türkülerden birisi de “Evlerinin önü üzüm asması. Yarimin giydiğı hürriyet basması”dır.

“(…)
Yürüyoruz denizlerin ve bulutların üzerinden
Bütün duvarların tel örgülerin
Doğal ve yapay sınırların üzerinden
Üzerinden bütün ten renklerinin bütün kan renklerinin
Ağlayan bir gelinin rüyasına ve güzel günlere yürüyoruz
Bahçemde bir gül kızarıyor
Sırtımda cop böğrümde sevda yarası
Doğan günün sevincini duyuyoruz
Bir türkünün ezgisine uyuyoruz” (Hatipoğlu, 1968: 3).

Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar -Özdemir Nutku-”, Yeni Gerçek, S.11, s.4-8.

Metin altı soruluk bir röportajdır. Biz iki soruluk kısmını vereceğiz.

“Türkiye’de tiyatro seyircisinin sınıfsal karakteri nedir?

Tiyatro yalnızca küçük bir burjuva azınlığın süsü durumundadır. Çünkü bizde burjuva, dışardaki burjuva toplumlarda olduğu gibi, tiyatroyu bir ihtiyaç olarak almıyor.

Tiyatro halk çoğunluğunun itici gücünden yoksun, burjuva toplumunun bir süsü durumunda ise, devrimci tiyatronun eyleme katkısı nasıl olur?

Bir geçiş dönemindeyiz. Bence bu soruna bu geçiş dönemi açısından bakmak gerekir. (...) Ancak, bu geçiş dönemindeki devrimci eylem, tiyatroyu halka götürmekten çok, tiyatroyu halktan getirmekle olasılık kazanır. Halktan gelecek tiyatro, halka yukarıdan bakarak ‘halkın seviyesini yükseltmek için’ tiyatro yapanlarla asla gelişmez” (Yeni Gerçek, 1968: 4).

Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar -Sermet Çağan-”, Yeni Gerçek, S.11, s.5-8.

Burada da yukarıdaki gibi tiyatro üzerine üç soruluk bir röportaj yapılmıştır. İki tanesini vereceğiz:

“Türkiye’de tiyatro seyircisinin sınıfsal durumunu göz önünde tutarak, devrimci tiyatronun var oluşunu nasıl açıklarsınız?

Türkiye sınıflaşma süreci içinde olan bir toplumdur. (...) Sınıflaşma süreci içinde olan toplumlarda ‘yığın’ ve ‘halk’ içiçe yaşarlar.

Bugün Türkiye’de devrimci potansiyel taşıyan tiyatro hareketleri vardır. Çünkü bugün Türkiye’de devrimci potansiyel taşıyan halk hareketleri vardır. Bunlar gelişme süreci içinde olgunlaşacak, büyüyecek ve devrimci çizgisine oturacaktır.

Bu gelişim içinde oluşmakta olan, halk tiyatrosu ya da devrimci tiyatro, hangi öğelerden yararlanmalıdır?

Köy oyunları, meddah, karagöz, orta oyunu... Geleneksel Türk tiyatrosunun çizgisi budur” (Yeni Gerçek, 1968: 5).

Paul Éluard, “Umud Bacıları”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.5.

Şiirde kendi hayatını hiçe sayarak daha özgür bir dünya için mücadele eden kadınlar ele alınmıştır. Onların cesareti ve erdemlerinden bahsedilmektedir. Çok yakın bir zamanda savaşın ve yoksulluğun sona ereceğini söyleyen şair, mutluluğu hak eden her yüzün güleceğine inanmaktadır.

“Oy cesur kadınlar, umud bacıları
Ölüme karşı ölümle uzlaştınız
Sevgi erdemleri bir demet elinizde
(...)
Savaş ve yoksuluk sözlerine gülünecek
Gün yakın oy kızan bacılarım
Kökü kurutulacak acıların
Hakkı olacak sevilip okşanmaya her yüzün” (Éluard, 1968: 5).

Nihat Behram, “Nişan”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.6.

Şiir, evlenmek isteyen ama bunun için paraya ihtiyacı olan bir adamı anlatmaktadır. Bu adam hüznü ve biraz da öfkeli. Şehri baştan başa dolaşan adam, bakır bir telden yüzük yaparak sevgiliyle nişan töreni yapmıştır.

“Akşam alkolü hatırlatıyor
Evlenmek için para gerekli diyorum
Acıyla çıkıyorum dışarı
(...)
Bir ara gizlice tutup elini
Bakır bir sesle nişan yapıyorum sevgilime
Böylece yeniden düşünüyorum şehri
Kahırla” (Behram, 1968: 6).

İrfan Ülkü, “Çılgın İsyan Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.11, s.7.

Bu şiir, yarının getireceklerinden endişe duyan bir şairin korkularını yansıtmaktadır.

“Sözcüklerle konuşuyorum
Vuruşkan bir çocuğum belki” (Ülkü, 1968: 7).

Yeni Gerçek, “Olaylar”, Yeni Gerçek, S.11, s.7.

Yazıda “Gericilik Sorunu” ve “Özel Okullar” başlıklı iki konuya değinilmiştir.

Gericilik Sorunu: Burada, yeni neslin artık dinsel gericiliği toplumun en büyük tehlikesi olarak görmediği ve bu durumun bazı kesimlerin çıkarlarına ters düştüğü ifade edilmiştir. Bu öyle bir kesimdir ki yıllarca dini sömürerek batıl inançlar uydurarak halkı oyalamış ve kandırmıştır. Dinsel gericiliğin bir tehlike olduğu ama bunu çözmek için somut adımların atılması gerektiği, bu adımları ise ancak sosyalist bir yönetimin halk adına atabileceği savunulmuştur.

Özel Okullar: Burada da özel okulların tam bir ticarethaneye dönüştüğü, eğitimin amacının dışına sapıtıldığı ifade edilmiştir.

Yeni Gerçek, “Haberler”, Yeni Gerçek, S.11, s.8.

Üç başlıklı kısa bir haber yazısıdır.

T.E.B. Dev – Güç’ten Çıktı: Türk Edebiyatçılar Birliği’nin geçen yıl girdiği Dev-Güç adlı örgütten çıktığı duyurulmuştur.

Şenlik: Türk Edebiyatçılar Birliği’nin kasım ayında Spor ve Sevgi Sarayı’nda şenlik düzenleyeceği duyurulmuştur.

Bize Gelen Yayınlar: *Yeni Gerçek* dergisinin takip ettiği dergiler paylaşılmıştır. Bunlar: *Papirüs, Yeni Ufuklar, Yelken, Meltem, Soyut* dergileridir.

Yeni Gerçek, “Bir Anket”, Yeni Gerçek, S.11, s.8.

Burada devrime yönelik yapılacak eyleme katkıda bulunmak isteyen yazarlara sekiz soru sorulmuştur ve cevapların “Eski Sarçhane So. 43 Fatih/İstanbul” adresine gönderilmesi rica edilmiştir. Soruların dört tanesini paylaşacağız:

- 1.“Halk Edebiyatı deyince ne anlıyorsunuz?
2. Halk Edebiyatımızın milli kültürümüzle olan bağlantısı nedir?
3. Halk Edebiyatımızın çağdaş edebiyat sorunlarımız içerisinde bugünkü durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Halk Edebiyatımız üstüne yapılması gerekli bilimsel araştırmaların eksikliğini duyuyor musunuz?” (*Yeni Gerçek*, 1968: 8).

3.2. *YENİ GERÇEK* DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ ve ÖNEMİ

Edebiyat ve sanat dergileri, içinde bulunduğu dönemi sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel yönleriyle yansıtabilmesi açısından çok değerlidir. Derginin fiyatı, fiyatındaki artışlar ve azalmalar dönemin ekonomik şartlarını, derginin yaşanan gelişmelere göre aldığı tedbirleri ve kararları göstermesi açısından önemli olduğu kadar, derginin içeriği, ele alınan konular ve onların hangi perspektiften değerlendirildiği, hangi aydınlar yer verildiği ise söz konusu derginin misyonu ve vizyonu hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Tüm bunlardan yola çıkılarak dönemin sosyal, siyasal ve kültürel değerlendirmesini dergiler üzerinden yapmak mümkündür. Çünkü bir sanatçı yaşadığı çevreden bağımsız düşünemeyeceği gibi, o sanatçının imzasının olduğu dergilerin de sosyal çevreden ve o çevrede yaşanan olaylardan bağımsız düşünülmesi ve değerlendirilmesi doğru değildir. *Yeni Gerçek* dergisi bu yönü ile önemli bir yayın organıdır. Yaşadığı dönemin sorunlarını ve sorunlara karşı aldığı tavrı yüksek sesle aktaran bir dergidir. Derginin bir yıllık yayın hayatı boyunca siyasî anlayışı değişmemiştir. İçerisindeki yazıların -şiirlerden reklamlara kadar- amacı birbirini tamamlamış, her yazı derginin siyasî anlayışına hizmet edecek şekilde bir nevi görev bilinciyle yayımlanmıştır. Derginin üstlendiği görev, kısaca sosyalizmi halka anlatmak ve sosyalist düşüncenin yayılmasını sağlamaktır. Derginin tüm yazılarında -Batı'dan çevrilen eserler de buna dâhil edilmelidir- sosyalizme ve dolayısıyla Marksizme yer verildiğini görmek mümkündür. Örneğin derginin ilk sayısında Zühtü Bayar tarafından ele alınmış olan “Marxist Şiir Üzerine Bir Deneme” adlı yazıda Marksist şiirin özü gereği devrimci bir şiir olduğundan ve halkçılıkla ilişkisinden bahsedilmiştir:

“Marxist şiir iki anlamda eylem şiiridir. Bir; özü gereği devrimciliğinden dolayı eylem şiiridir. İki, içerikteki bu özellik biçimi zorlayarak onu akıcı ve hareketli bir hale getirdiğinden eylem şiiridir” (Bayar, 1967, S.1: 5).

Bu bağlamda halktan kopuk bir sanata karşı olan *Yeni Gerçek* dergisi ilk sayısında yayımladığı bildirisinde çıkış amacını ve bu amacın ayrıntılarını maddeler halinde okurlarıyla paylaşmıştır. Zira o, “toplumsal ve siyasal gelişimin paralelinde toplumcu ve gerçekçi bir sanat dergisidir” (*Yeni Gerçek*, 1967: 1). Bu noktada *Yeni Gerçek* dergisine göre yazarın topluma karşı belli başlı görevleri vardır. Bunlardan ilki “eylemci” bir yazar olmaktır. Dergi; yazıları ile karanlığı aydınlatamayan, var olan problemleri ortaya koyup çözüm üretemeyen ve halkın anlayamayacağı şekilde sadece belli bir sınıfa yönelik yazan aydınları her fırsatta eleştirmiştir. İkinci Yeni’yi ağır bir şekilde eleştirmelerinin sebebi de budur, İkinci Yeni’nin anlaşılmazlığı ve halktan kopuk olmasıdır. Dolayısıyla sayfalarında halkın anladığı dilden yazılara yer vermişlerdir. Derginin ilk sayısında bu konu ile ilgili *Yeni Gerçek*’in sahibi Ömür Candaş “Yazarın Devrimciliği ve Gerçekçiliği Üzerine” başlıklı yazısında şöyle der: “Anlaşılmamak (...) Bağımlı bir yazar için kendini aşağılatacak olan iyi bir sav bulunamaz bundan” (Candaş, 1967, S.1: 1). İşte bu yüzden *Yeni Gerçek*, halktan kopuk olmayan, eyleme açık sosyalist aydınları desteklemiştir. Anayasaya ve insan haklarına bağlı olan dergi 1961 Anayasası’nın 20. maddesine tüm sayılarında yer vererek bu bağlılığını göstermeye çalışmıştır. Bu madde; herkesin düşünce özgürlüğüne sahip olduğunun, bu konuda hiçbir zorlamanın mümkün olamayacağının ve bu özgürlüğün çeşitli yollarla (resim, söz, yazı, müzik gibi) ifade edebileceğinin yazılı olduğu maddedir (*Resmi Gazete*, 1961: 4642). *Yeni Gerçek* bu maddeyi ve 1961 Anayasası ile oluşan özgürlük ortamını değerlendirmeye çalışmıştır. Öğrenci olaylarına, protestolara, işçi sınıfına ve onların grevlerine yazılarıyla destek vermiştir. *Yeni Gerçek* dergisinin karşı olduğu bir başka konu ise kültür emperyalizmidir. Bunun Amerika kaynaklı olduğu konusunda dergi yazarları hemfikirdir. Derginin yazı işleri müdürü olan Aydın Hatipoğlu’nun bu konudaki fikirleri de örnek olarak gösterilebilir:

“Bu gün Türkiye için emperyalist saldırının kaynağı Amerikadır. Kültür alanında bunun sonuçlarının olmamamsına imkân var mıdır? Nasıl görmezlikten gelebiliriz çocuklarımızın ellerinden d   rmedikleri Tomm Miks’leri, Teksas’ları...” (Hatipoğlu, 1967, S.4: 8).

Ayrıca kültür emperyalizmi ile ilgili 10. sayıda çıkan “Amerikan Askerine Evet Barış  enli ine Hayır” (*Yeni Gerçek*, 1968, S.10: 1) başlıklı yazı da derginin Amerikan emperyalizmine yönelik tavrını göstermesi açısından önemlidir. *Yeni Gerçek* dergisi yazarları, emperyalizme ve sınıf ayırımına karşı verdikleri bu mücadeleyi “ kinci Milli Kurtuluş Savaşı” olarak görmektedir (*Yeni Gerçek*, 1968, S.10: 1).

1950’li, 1960’lı yıllarda D.P. baskısıyla antidemokratik bir ortamın hazırlandığı, derginin çıktığı dönemde iktidarda olan A.P’nin bu baskı rejimini sürdürdüğünü dile getiren *Yeni Gerçek*, bu durumu “faşizm” olarak değerlendirmiş ve bu iktidarın karşısında durmuştur (*Yeni Gerçek*, 1968, S.6: 1). Sosyalist düşünceyi temellendirmek için *Yeni Gerçek* dergisi yaptığı çevirilerden de destek almıştır. Marksist g r    benimsenmiş bir Macar d   n r  olan G. Luk cs ile yapılmış bir röportaja yer vermeleri de buna örnek olarak gösterilebilir. Hatta röportajı vermeden önce *Yeni Gerçek* dergisi aşağıdaki c mlleleri not olarak d   m   t r:

“Her alanda yeni bir gerçekçiliği temellendirmeye  alı tı ımız bu dönemde, estetik g r   lerine katılmasak da, gerçekçilik konusunda bunca çaba harcamış bir d   n re yer vermekle dergimizin çizgisinde bir sapma yapmış sayılmayaca ımız sanıyoruz” (*Yeni Gerçek*, 1968, S.6: 3).

Bir başka  eviri  rne i olarak 4. sayıda yer alan Jose Valverde’nin “Politik Tiyatro” (Valverde, 1967, S.4: 3) başlıklı yazısı gösterilebilir. *Yeni Gerçek* dergisi benimsedikleri devrimci ve eylemci yaklaşımı dergilerine aldıkları her yazıyla okuruna hissettirmeye çalışmıştır.

Yeni Gerçek dergisi Nâzım Hikmet ismine ayrı bir hassasiyet göstermiştir. Hemen her sayısında adından ve şiirinden bahseden dergi, mücadele gücünü Nâzım Hikmet’ten aldığını ifade etmiştir (Hatipoğlu, 1968, S.9: 1-2.). *Yeni Gerçek* dergisi yıllarca onun adını fısıltıyla söylemenin, onun

şiiirlerini gizli gizli okumanın verdiği üzüntünün acısını Nâzım Hikmet'in şiiirlerini tekrar tekrar vererek çıkarmaktadır. Şairin tiyatrolarını, şiiirlerini, hayatını, eylemci kişiliğini sürekli okurları ile paylaşmıştır.

Derginin genellikle son sayfasında yer alan “Olaylar” başlıklı bölüm, ülkede ve dünyada meydana gelen gelişmeleri paylaşması açısından yine döneme ışık tutmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de gerçekleşen öğrenci hareketleri, yapılan seçimler -özellikle T.İ.P.’nin oylarındaki artış haberleri- yine o dönemde yaşanan olayları ve *Yeni Gerçek* dergisinin bunları ele alış şeklini vermesi açısından önemlidir. Tüm bu değerlendirmelerden yola çıkarak şunları söyleyebiliriz: *Yeni Gerçek* dergisi 1960’lı yıllardan derginin çıkış tarihine kadar yaşanan sosyal ve siyasal olaylar sonucu oluşan sosyalist hareketin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümün başında bahsettiğimiz gibi *Yeni Gerçek* dergisi ülkede olup bitenlerden etkilenmiş ve bu etkiyi okuruna yansıtmıştır. Yaşanılan çağın ve ülkenin gerçeklerine sırt çevirmeden halkın anlayacağı bir şekilde yazarak, belli bir sınıfın temsilcisi olmayarak, anayasaya ve Atatürk’e saygılı bir tavır benimseyerek hareket etmiştir. 11 sayı boyunca benimsenen bu tavırdan herhangi bir sapma olmamıştır. *Yeni Gerçek* dergisi, bildirilerinde “ayrık otları” (*Yeni Gerçek*, 1967, S.1: 1) olarak nitelendirdiği, toplumun ciddi sorunları varken bunları görmezden gelen aydınları eleştirerek benimsediği toplumcu gerçekçi anlayışın hakkını vermeye çalışmıştır: “Aslında *Yeni Gerçek*çilerin yukarıda bahsi geçen “ayrık otları”ndan kastettiği İkinci Yenicilerdir. Bu ifade Asım Bezirci’nin *Dost* dergisinde Ekim 1958 tarihinde yayımlanmış *Ayrık Otları* başlıklı yazısına açık bir göndermedir. Asım Bezirci yazısında İkinci Yeni’nin doruk yılları sayılabilecek bu haylice erken tarihte bile İkinci Yeni’ye cepheden taarruz ederek seçikleştirmekteydi” (Kılıç, 2012: 98).

1960’lı yılların *Dönem*, *Evrin*, *Devinim*, *Yordam* gibi birbirleriyle ilişkili dergilerin sanatı ve sanatçıyı politikanın dışında tutmak isteyen tavrı, *Yeni Gerçek* dergisiyle büsbütün değışmeye başlamıştır. Edebiyatın politikayla buluşması, sanatın siyasette yoğurulması *Yeni Gerçek* dergisiyle başarıya ulaşmıştır. Bu bağlamda dergi, kendisinden sonra yirmi yıl daha devam edecek olan bir kıvılcımın fitilini ateşlemiştir. Bu yönüyle sanatı politikaya kurban ettiği

gerekçesiyle eleştirilse de yeni bir dergicilik anlayışının modeli olduğu için kabul görmüştür.

3. 3. *Yeni Gerçek* Dergisinin Yazar Kadrosu

Yeni Gerçek dergisinde ilk sayıdan itibaren şu yazarların imzaları görülmektedir: A., A. Aydın Hatipoğlu, Abdullah N. Karahan, Afşar Timuçin, A. H., Ahmet Ada, Ahmet Oktay, A. Kadir, Arif Damar, Asım Bezirci, Ataol Behramoğlu, Ayhan Can, Babür Kuzucu, Bülent Habora, Demirtaş Ceyhun, E. C., Edip Cansever, Eray Canberk, Ertan Ünal, Gürkal Aylan, Hasan Hüseyin, H. Can Aksin, H. İzzettin Dinamo, Muharrem Vakar, Muzaffer Buyrukçu, Nevin Çokay, Nihat Behram, Nurer Uğurlu, Ruhi Su, Şevket Apalak, Şükran Kurdakul, Yılmaz Kutmen, Zühtü Bayar.

Yukarıda adı geçen yazarların dışında Batı'dan metinleri çevrilen bazı yazarlar da vardır. Bu isimler şunlardır: George Lukács, Jean Jaurés, José Valverde, Karl Marks, Kirdjomuljo, Mayakovski, Rivai Apin, Usmar İsmail. Çevirileri yapan isimler ise şöyle sırananabilir: Asım Bezirci, D. Güney, Eray Canberk, Gürkal Aylan, İbrahim Denker, Mehmet Keskinoglu. Bu isimlerin dışında, derginin ilk sayısında yayımlanan ve derginin misyonunu ortaya koyan bildiriye imzalayan isimler vardır. Bu isimler ise şunlardır: Ahmet Arman, Ali Ersin Günce, Aynur Sezer, Erhan Tıgılı, Gürol Sözon, Halit Özboyacı, İbrahim Yıldız, İlker Kesebir, İrfan Tan, Kenan Coşkun, Levent Atalay, Özcan Güven, Refik Durbaş, Salih Öztürk, Süreyya Berfe.

3. 4. *Yeni Gerçek* Dergisinin Mizanpaj Özellikleri

Eylül 1967'de yayın hayatına başlayan *Yeni Gerçek* dergisi, ilk sayısından Ekim 1968'deki 11. sayısına kadar aynı ismi kullanmaya devam etmiştir. Toplamda 11 sayı çıkan aylık fikir ve sanat dergisi olarak tanımlanmıştır. Derginin ismi olan “YENİ GERÇEK” büyük harflerle ve farklı renklerde çıkarılmıştır. Derginin 1., 2., 9. ve 10. sayısı kırmızı; 3., 8., ve 11. sayısı mavi; 4. ve 7. sayısı yeşil; 5. sayısı turuncu; 6. sayısı mor renkte basılmıştır. Derginin sadece ilk sayısında gördüğümüz “*aylık fikir ve sanat dergisi*” ibaresi YENİ GERÇEK isminin hemen altında ortalanmış olarak yer alırken, “*aylık fikir ve sanat dergisi*”nin sol yanında “EYLÜL 1967-FİYATI 1

LİRA” şeklinde derginin basım tarihi ve fiyatı yazmaktadır. İkinci sayıdan itibaren ise baskı tarihi, ikinci sayfadan başlamak üzere çift rakamlı sayfalarda sağ üst köşede, tek rakamlı sayfalarda ise sol üst köşede yerini almış, derginin fiyatı ise yine ikinci sayıdan itibaren ilk sayfanın sağ üst köşesinde verilmiştir. Derginin belki de çıkış amacını göstermesi bakımından en önemli husus ise sadece 1. sayıda sağ üst köşede kırmızı çerçeve içine alınarak verilmiş olan ama diğer tüm sayılarda kapak kısmında bulunan YENİ GERÇEK başlığının hemen altında siyah şerit içinde basılmış olarak verilen anayasanın 20. maddesidir; “Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir; düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla, tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir” (Resmi Gazete, 1961: 4642).

Anayasa maddesinin devamında; “Kimse düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz” (Resmi Gazete, 1961: 4642) yazmaktadır, fakat dergi bu son cümleyi hiçbir sayısına dâhil etmemiştir. Yeni Gerçek dergisi 2. sayısından itibaren kapak kısmına, YENİ GERÇEK başlığının sağ üstüne son sayıya kadar değişmeyen fiyatı olan **YÜZ KURUŞ**, sol üst köşeye kaçınıcı sayı olduğunu belirten numara, ortaya ise **AYLIK DERGİ** ibaresini yazmıştır. Derginin her sayısında yer verdiği anayasa maddesinin altında, önce büyük harflerle yazıların başlığı, sonra yine büyük harflerle yazarın adı olacak şekilde metinlere yer verilmiştir. Bahsettiğimiz bu düzen 2. sayıdan itibaren hiç değişmemiştir. Sadece 3. sayının ilk sayfasında kapak kısmında, sol üstte, anayasa maddesinin hemen altında **BASKI TARİHİ: 9 Ocak 1968** yazısı vardır. Gerçekte ise söz konusu sayı Kasım 1967 basılmıştır.

Derginin ilk yazıları genellikle aynı zamanda derginin sahibi olan Ömür Candaş, derginin yazı işleri müdürü Aydın Hatipoğlu ve diğer yazarları olan Eray Canberk, Zühtü Bayar, Afşar Timuçin ve Yeni Gerçek imzasıyla çıkar. Daha önce de vurgulandığı üzere Yeni Gerçek dergisi sosyalist bir dergidir ve bunu her sayısında görmek mümkündür. Yazı başlıkları bu misyon çerçevesinde oluşturulmuştur. Dergi bu konuda en vurucu başlığa sahip yazılarla çıkmıştır. Örnek vermek gerekirse; “Yazarın Devrimciliği ve Gerçekçiliği Üzerine”²⁷,

²⁷ Bu yazı Yeni Gerçek dergisinin ilk sayısının kapak yazısıdır.

“Çukurdaki Devrimci”²⁸ , “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir”²⁹
başlıklı yazılar derginin çıkış amacına hizmet etmektedir.

Derginin 1. ve 2. sayısının ilk sayfalarında siyah çerçeve içine alınmış ve siyah büyük harflerle yazılmış **BİLDİRİ** bölümleri vardır. Bu bildiriler iki sayı ve sekiz maddeden oluşan, her maddesi aynı olan bildirilerdir. Derginin çıkış amacı, nasıl bir niteliğe sahip olduğu, karşı olduğu ve savunduğu konuların ne olduğu hakkındaki bilgilerin yer aldığı bildirilerin birbirinden tek farkı 2. Sayıdan itibaren bu bildiriye imzalayan sanatçıların isimlerinin verilmesidir. İlk sayıdaki bildiride ise bunun bilgisi küçük bir not ile verilmiştir.

Derginin sadece ilk sayısında olmak üzere kapak sayfasının en altında yazarların isimleri verilmiştir. Diğer sayılarda böyle bir düzenleme yoktur. Derginin sadece 9 ve 10. sayılarında reklama yer verilmemiştir. Biz derginin dizinini hazırlarken çerçeve içine alınmış tüm kitap ve dergi isimlerini reklam olarak değerlendirdik. Örneğin 4. sayının 6. sayfasının en altında yer alan iki reklam aşağıdaki gibidir:

**TÜRK SOSYALİSTLERİNİN
HAFTALIK DERGİSİ**

ANT

Yurt ve dünya olaylarını en seçkin kalemlerden, en gerçekçi şekilde değerlendirmektedir.

ABONE:P.K. 934-İSTANBUL

ÇÖMÇE GELİN

ŞİİRLER

A. AYDIN HATİPOĞLU

3 LİRA

HABORA YAYINLARI

P.K. 6 Beyazıt İSTANBUL

Yukarıdaki gibi dergide pek çok kitap ve dergi reklamı vardır. *Yeni Gerçek* dergisi, yazarlarının yeni çıkan kitaplarının reklamlarına da yer vermiştir. Reklamlar derginin çıkış amacı ile uyumludur. Dergi yönetimi,

²⁸ Bu yazı *Yeni Gerçek* dergisinin dördüncü sayısının kapak yazısıdır.

²⁹ Bu yazı *Yeni Gerçek* dergisinin altıncı sayısının ilk yazısıdır.

benimsediği fikirlerin dışında olan yazılara ve yazarlara yer verilmeyeceğini ama dergide çıkan herhangi bir yazı hakkındaki eleştirilere yer verileceğini her fırsatta dile getirmiştir (*Yeni Gerçek*, 1967, S.3: 3). Dolayısıyla reklamları da bu açıdan değerlendirmek de mümkündür. Örneğin derginin ilk sayısının ikinci sayfasında sağ alt köşede “Papirüs’te Nâzım Hikmet” başlığıyla *Papirüs*’ün reklamı yer almaktadır. Bunun gibi dergide toplam 31 tane reklam metnine rastlanmaktadır.

Yeni Gerçek dergisi soruşturmalara da yer vermiştir. Soruşturmalar döneminin toplumsal olaylarının edebiyata, yazarlara ve eserlerine nasıl yansındığını anlayabilmek açısından faydalıdır. Yazarlar kendilerine yöneltilen soruları cevaplandırarak bu soruşturmalar aracılığıyla dünya görüşlerini okurlarına açıklama imkânını elde etmişlerdir. Dergi ilk sayısının son sayfasında, soruşturmaya konu olan soruyu ve bu soruya cevap verecek yazarların isimlerini vererek soruşturma kısmını başlatmıştır. Yazarların cevaplandırmalarını istedikleri soru şu şekildedir:

“Çağdaş bir ozan olarak, şiirinize süregetirdiğiniz eylem nedir; bu eylem içinde toplumsal ve kişisel kaygılarınız neler oldu; bunlardan gelerek şiirinizi nasıl bir dünya görüşü ve estetik anlayışı ile temellendirdiniz?” (*Yeni Gerçek*, 1967, S.1: 8).

Bu soruyu 2. sayıda Edip Cansever, Ahmet Oktay; 3. sayıda Ömer Faruk; 5. sayıda Arif Damar ve Hasan Hüseyin cevaplandırmıştır. 11. sayıda ise yukarıdaki sorudan farklı sekiz soru ile yeni bir soruşturma başlatılmış, fakat cevapları verilmeden dergi yayın hayatını noktalamıştır.

Dergide toplam 6 röportaja yer verilmiştir. 6. sayıda Demirtaş Ceyhun ve Muzaffer Buyrukçu; 7. sayıda Orhan Taylan ve Nevin Çokay; 11. sayıda ise Özdemir Nutku ve Sermet Çağan ile röportajlar gerçekleştirilmiştir. Çalışmamızda röportajların içeriklerinden ayrıntılı bir şekilde bahsettiğimiz için burada değinmiyoruz.

Yeni Gerçek dergisinin 5. sayısı Tevfik Fikret, 8. sayısı Sait Faik Abasıyanık, 9. sayısı ise Nâzım Hikmet’e odaklanan özel sayılardır. Derginin 7.

sayısı da İkinci Yeni Özel Sayısı'dır. Bu sayıda İkinci Yeni ile ilgili çok kapsamlı ve çarpıcı yazılar vardır. Derginin sahibi Ömür Candaş'ın "İkinci Yeni Yalnız Şiirimize Özgü Bir Oluşum Değildir" (*Yeni Gerçek*, 1968, S.7: 3) başlıklı yazısı; derginin yazı işleri müdürü olan Aydın Hatipoğlu'nun yazdığı ve "Anlamsızlığın Anlamı" (*Yeni Gerçek*, 1968, S.7: 1-6) başlığını taşıyan yazı ile Zühtü Bayar'ın "İkinci Yeni'nin Otopsis" (*Yeni Gerçek*, 1968, S.7: 1-6-7-8) adlı yazısı hem içerik hem de nicelik olarak önemlidir.

Dergide farklı sayılarda aynı başlıkla çıkan bazı yazılar da vardır. Örneğin "Olaylar" başlığı ile dönemin şiir yarışmaları, konferanslar, anma törenleri, şenlikler gibi etkinliklere ilişkin duyurular ve seçimlere yönelik bilgilendirmeler, devrimci güçlere karşı artan baskıların sebep olduğu protestoların ve grevlerin haberleri de yer alır. *Yeni Gerçek* dergisinin 1-5-6-8-9-11. sayıları "Olaylar" başlığı altında haber metinlerini içinde barındırır. Bunun dışında "Dergi" ve "Kitap" başlığı altında 6-8-9. sayılar, bu dönemde yeni çıkan ya da devam etmekte olan yayınlara değinmiştir.

Dergi yayın hayatı boyunca 41x29 ebatlarında çıkmıştır. Sayfa sayısı da fiyatı gibi hiç değişmemiş ve dergi 8 sayfa olarak kalmıştır. *Yeni Gerçek* dergisinin idare yeri ile dizildiği ve basıldığı yerin bilgileri de değişmemiş, son sayıya kadar aynı kalmıştır. Bilgiler şu şekildedir:

"Sahibi: ÖMÜR CANDAS- Yazı İşleri Müdürü: AYDIN HATİPOĞLU-İdare Yeri: Eski Çiçekçi Sokak No.39-Galatasaray, İstanbul- Dizildiği ve Basıldığı Yer: ACAR MATBAASI Abone: Yıllık 10 lira- İlan: Anlaşmaya bağlıdır- Gönderilen yazılar geri verilmez- Havale adresi: Aydın HATİPOĞLU, P.K. 938, İSTANBUL."

Yeni Gerçek dergisi çıktığı dönemin sosyal, siyasal, ekonomik koşulları göz önünde bulundurularak incelendiğinde ve derginin ideolojisini ortaya koyan bildirileri dikkate alındığında dönemin olaylarına ışık tuttuğu, sol görüşlü kesimin sesi olmaya son sayısına kadar devam ettiği görülecektir. Nâzım Hikmet'i yol göstericisi olarak değerlendiren ve gücünü özellikle Nâzım ve "Nâzım yürekli" aydınlardan aldığını söyleyen dergi yönetimi, hem Nâzım

Hikmet'i hem de devrimi gerçekleştirme ümidini ve halkın sesi olma gayretini hiç bırakmamıştır.

4. BÖLÜM

4. 1. *TÜRKÇE* ve *YENİ GERÇEK* DERGİLERİNİN SİSTEMATİK DİZİNİ

4. 1. 1. *Türkçe* Dergisinin Sistematik Dizini

4.1.1.1. Kronolojik Dizin

Türkçe dergisi, S.1, Ocak 1960

Mecdut Mansuroğlu, “Türkçemizi Geliştirme Yolunda”, (deneme), s.1.

D., “Dil Üzerine”, (deneme), s.1.

İsmet Sungurbey, “Töre (Hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, (deneme), s.2.

Ömer Asım Aksoy, “Uçurum” (deneme), s.2.

Friedrich Nietzsche, “Gece Türküsü”, (çev. Akşit Göktürk), (mensur şiir), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İkileyin Üçleyin”, (şiir), s.3.

Necip Asım, “Türkçemiz”, (deneme), s.4-5.

Eskimo, “Ayorama”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.

Özdemir Asaf, “Düşünmek”, (şiir), s.5.

Arslan Kaynardağ, “Felsefe Dilimizin Gelişmesi”, (deneme), s.6-7.

Konur, “Gövde Yapısı Sözleri”, (deneme), s.7-8.

Hilmi Yavuz, “Dil, Toplumun Dili”, (deneme), s.8.

Türkçe dergisi, S.2, Şubat 1960

Muzaffer Aşkın, “Devrimlerin Bütünlüğü”, (anket), s.1.

D., “Doğa ile Dil”, (deneme), s.1.

T. S. Eliot, “Düşünce-Yır”, (çev. Doğan Hızlan), (eleştiri), s.2.

Baudelaire, “Kendi Kendinin Kırbağı”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.2.

İmzasız, “Ölümün Kaynağı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (hikâye), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yok İçki”, (şiir), s.3.

Arslan Kaynardağ, “Elli İki Yıl Önce Ateşli Bir Türkçeci Vardı”, (haber/tanıtım), s.4-5.

İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), (deyiş), s.5.

Konur, “Özleşme”, (deneme), s.6.

Müftüoğlu Ahmet Hikmet, “Dilimiz”, (deneme), s.6.
İmzasız, “Devrim Ocağında Dil Devrimi Çalışmaları”, (konferans), s.7-8.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Ziraat Bankası”,(reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
René Char, “Boğa”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (haber/tanıtım), s.8.

Türkçe dergisi, S.3, Mart 1960

D., “Dili Yapan”, (deneme), s.1.
Cavit Orhan Tütengil, “Olmak ya da Olmamak”, (anket), s.1.
Mehmet Seyda, “Ümmet Anlayışından Ulus Anlayışına Geçmek”, (anket), s.1.
Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımız”, (eleştiri), s.2.
Özdemir Asaf, “Bur”, (şiir), s.2.
Martin Heidegger, “Şiirin Özü”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.3.
Fazıl Hüsni Dağlarca, “Baş”, (şiir), s.3.
Arslan Kaynardağ, “Tarihçilerimizin Dili”, (deneme), s.4.
A. K., “Ali Rıza’nın Betiğine İlgiler”, (eleştiri), s.4.
İmzasız, “Sagın”, (çev. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.5.
İsmet Sungurbey, “Yasa Eleştirmesi”, (eleştiri), s.6.
René Char, “Tarla Kuşu”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.6.
Konur, “Kök Bilgisi”, (makale), s.7.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Ziraat Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
K., “Dergilerde Dil”, (makale), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.4, Nisan 1960

Tahsin Yücel, “Özgür Bir Dil Yaratmak”, (anket), s.1.
İsmet Bozdağ, “Dilimizin Kötü Konukları”, (anket), s.1.
D., “Dildeki Karşı”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Türkçeden Yana”, (deneme), s.2.

Federico García Lorca, “Küba’lı Zencilerin Türküsü”, (çev. Bilge Karasu), (şiiir), s.2.

İmzasız, “Bir Kızılderili Öyküsü”, (çev. Akşit Göktürk), (hikâye), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Oğlak Dönencesi”, (şiiir), s.3.

Türkçe, “Türk Dili İçin”, (deneme), s.4-5.

İsmet Sungurbey, “Yeni Topluma Yasa- Tasarısı II”, (eleştiri), s.6.

Vecihi Timuroğlu, “Bitlis Üzüntüleri”, (eleştiri), s.6-7.

K., “Belleten 1959 Türk Dili Araştırmaları Yıllığı”, (eleştiri), s.7-8.

Türkçe, “Ziraat Bankası”, (reklam), s.7.

Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.

Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.8.

Baudelaire, “Tutkun”, (çev. Sait Maden), (şiiir), s.8.

Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.5, Mayıs 1960

Yusuf Atılgan, “Başlıksız”, (anket), s.1.

Süleyman Nuri Öz, “Türk Dil Devrimi Niçindir?”, (anket), s.1.

Halûk Şevket, “Dil Onuru”, (anket), s.1-2.

Ümit Ölmez, “Güçlü Dil Uygarlığa Giden Yolda Önemli Bir Aşamadır”, (anket), s.2.

S. Kandemir Başar, “Ulusal Dil Özlemi”, (anket), s.2.

D., “Dil, Eğitimin Yolu”, (deneme), s.1.

Baudelaire, “Şeytana Yakarışlar”, (çev. Sait Maden), (şiiir), s.2.

T. S. Eliot, “Dante, Örnek Ozan”, (çev. Akşit Göktürk), (eleştiri), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Meme Kuş”, (şiiir), s.3.

Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımızda Aile İle Tutum”, (deneme), s.4.

René Char, “Alabalık”, (çev. Tahsin Saraç), (şiiir), s.4.

René Char, “Kara Geyikler”, (çev. Tahsin Saraç), (şiiir), s.4.

Arslan Kaynardağ, “Dil-Toplunun Eğitimi”, (deneme), s.5.

Özdemir Asaf, “Oyundur”, (şiiir), s.5.

Arın Engin, Türk Dili”, (eleştiri), s.6.

Cengiz Bektaş, “Bir Nen Yürür Topraktan Ayaklarıma”, (şiiir), s.6.

Konur, “Kök Bilgisi”, (makale), s.7-8.

Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.7.

Türkçe, “Ziraat Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
İmzasız, “Radyoda Dil Saati”, (haber/tanıtım), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.6, Haziran 1960

Konur, Yeni Anayasanın Dili”, (deneme), s.1-2.
D., “Dil, Eğitimin Yolu II”, (deneme), s.1.
Vecihi Timuroğlu, “Gençliğin Eğitimi Üzerine”, (deneme), s.2.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Türkçe Katında Yaşamak”, (şiir), s.3.
Falih Rıfkı Atay, “Türkçe Anlayan Beri Gelsin”, (deneme), s.4.
Baudelaire, “Akşam Ezgisi”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Türkçe, “Töre Deyimleri”, (sözlükçe), s.5.
Federico García Lorca, “Su Kenarında İki Denizci”, (çev. Özdemir Asaf), (şiir), s.5.
Arslan Kaynardağ, “Kitap Yasaları”, (deneme), s.6.
René Char, “Buğu Yeleli Genç At”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.6.
Çetin Remzi Yüreğir, “Işık Vurgusu”, (şiir), s.6.
K., “Dil Olayları”, (anket), s.7-8.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Ziraat Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Ferit Öngören³⁰, “Gazetelerde Bilmeceleri Yapanlar Çözenler”, (deneme), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.7, Temmuz 1960

Türkçe, “Uygarlaşma, Ulusallaşma”, (deneme), s.1.
D., “Us Tümcəsi”, (deneme), s.1.
T. S. Eliot, “Eleştirmenin Güçlüğü”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.2.
Sait Maden, “Ağrıyan”, (şiir), s.2.
Vecihi Timuroğlu, “27 Mayıs Devrimi”, (eleştiri), s.3.

³⁰ Dergide yazarın soyadı “Önfören” olarak geçmektedir ama doğrusu “Öngören” olduğundan düzeltilmiştir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gümüşsü”, (şiir), s.3.
S. Y. Baydur, “İanus Başı”, (deneme), s.4-5.
Guillaume Apollinaire, “Çingene Kızı”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.4.
Friedrich Nietzsche, “Kendi Yolu”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (deneme), s.5.
Mehmet Güner Demiray, “Evrene Ağıt”, (şiir), s.5.
Arslan Kaynardağ, “Töre Deyimleri Üstüne”, (eleştiri), s.6.
İmzasız, “Eski Çin Atasözleri”, (çev. Bilge Karasu), (atasözü), s.6.
Konur, “Dil Devriminin Yolu”, (deneme), s.7-8.
Türkçe, “Ziraat Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Suyu Arayan Adam”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.8, Ağustos 1960

İbrahim Kutluk, “Uygarlığın Getireceği”, (deneme), s.1.
D., “Dil Eşitliğimiz”, (deneme), s.1.
İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu”, (nekroloji), s.1.
Herbert Read, “Sanat ile Töre”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.2.
Sait Maden, “Başlıksız”, (şiir), s.2.
S. N. Özer, “Düşünce ile Dil”, (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Olmaktan Sonra Olmak”, (şiir), s.3.
İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu’nun Başlıca İncelemeleri”, (bibliyografya), s.2-3.
İmzasız, “Türkçe Yasası İçin Eski Bir Tasarı”, (deneme), s.4-5.
İmzasız, “Tunalı Hilmi”, (biyografi), s.4.
Agâh Sırrı Levend, “Öztürkçeye Doğru”, (eleştiri), s.5.
Arslan Kaynardağ, “Genç Kalemelerin Sesi”, (eleştiri), s.6.
Çetin Remzi Yüreğir, “Yokuş Kapı”, (şiir), s.6.
S. Kandemir Başar, “Türkçe’nin Gelişimi”, (eleştiri), s.7-8.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.9, Eylül 1960

Ahmet Köksal, “Türkçemizin Geleceği”, (deneme), s.1.

D., “Us’u Yapan”, (deneme), s.1.
Vecihi Timuroğlu, “Ulusal Eğitim Arancımız”, (deneme), s.2.
Paul Éluard, “Gerçek Tüze”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.2.
Herbert Read, “Klee”, (çev. Akşit Göktürk), (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sunu”, (şiir), s.3.
Arslan Kaynardağ, “Yurtdaş Türkçe Konuş!”, (eleştiri), s.4-5.
Süleyman Nuri Öz, “Milli Türk Talebe Birliğine”, (mektup), s.4.
Doğan Türker, “Konut”, (mensur şiir), s.5.
Arın Engin, “Türkçemiz Arap-Frenk Salgınında”, (eleştiri), s.6.
İmzasız, “Yankılar”, (deneme), s.7-8.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Kültür Haberleri Dergisi”, (reklam), s.7.
Türkçe “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.
İsmail Ali Sarar, “Türkçemiz”, (deneme), s. 8.

Türkçe dergisi, S.10, Ekim 1960

Sami N. Özerdim, “Atatürk’ü Anlatmak”, (deneme), s.1.
D., “Dil Açısı”, (deneme), s.1.
Vecihi Timuroğlu, “Bir Atatürk Var”, (deneme), s.2-8.
Sait Maden, “Başlıksız”, (şiir), s.2.
Arın Engin, “Atatürk Savaşımızda Toprak Devrimi”, (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeniden”, (şiir), s.3.
Arslan Kaynardağ, “Ataç’ın 10 Kasım Yazıları”, (deneme), s.4-5.
Rainer Maria Rilke, “Komşu Tanrı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.
Özdemir Asaf, “Paul Valery’nin Karışımından” (çev. Özdemir Asaf), (tiyatro), s.5.
Türkçe, “Gök Onları Yanıltmaz”, (reklam), s.5.
Türkçe, “Ölü Bir Yaz”, (reklam), s.5.
Türkçe, “Alan Aylık Sanat Fikir Dergisi”, (reklam), s.5.
Konur, “Gerekli Bir Karşılık”, (eleştiri), s.6.
Gustavo Adolfo Bécquer, “Alın Beni de Götürün”, (çev. Cevat Çapan), (şiir), s.6.
Blaise Cendrars, “Adalar”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s. 7.
Blaise Cendrars, “Gün Batışları”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.7.

Baudelaire, “B y klenmenin Sonu”,( ev. S. M.), ( iir), s. 7.
S. Kandemir Başar, “Dili   lemek”, (deneme), s.7-8.
Doğan Türker, “Ya ız Atları Dedenizin”, (mensur şiir), s.8.
Türkçe, “Atatürkçülük Kültür Yayınları”, (reklam), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.11, Kasım 1960

Vecihi Timuroğlu, “Bir Gezi  ki Anı”, (anı), s.1-7.
D.,“ teki Dil”, (deneme), s.1
T.,“Saint John Perse 1960 Nobel Yazın Armağanı”, ( ev. Ak it Göktürk), (eleştiri), s.2.
Saint-John Perse, “Başlıksız”, ( ev. Sait Maden), ( iir), s.2.
Saint-John Perse, “ arkı”, ( ev. Sait Maden), ( iir), s.2.
Friedrich Nietzsche, “Gün Do madan”, ( ev. A. Turan Oflazoğlu), (mensur şiir), s.3-7.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gök Uzanısı”, ( iir), s.3.
Konur, “Yazı Devrimimiz”, (deneme), s.4-5.
Jules Supervielle, “Kımltı”, ( ev. Tahsin Saraç), ( iir), s.4.
 mzasız, “Paul Valery’nin Karı ımından”, ( ev.  zdemir Asaf), (deyi ), s.5.
Arın Engin, “Yurtta  Türkçe Konu ”, (eleştiri), s.5.
Arslan Kaynardağ, “Ninniler”, (deneme), s.6.
Doğan Türker, “Suskun Ufkusu”, (mensur şiir), s.6.
 mzasız, “   Bankası”, (reklam), s.7.
S. Kandemir Başar, “Dile Saygı”, (deneme), s.8.
Teo, “Bildiri”, ( iir), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.
Türkçe, “Erek Aylık Düşünce ve Sanat Dergisi”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.12, Aralık 1960

Vecihi Timuroğlu, “De i emedi imiz”, (deneme), s.1-7.
D., “Sözdeki Geçmiş’lik”, (deneme), s.1.
Doğan Türker, “G  ”, (mensur şiir), s.2.
K.,“Gözümüze  li tik e”, (eleştiri), s.2-8.
Adnan  zyal ıner, “ nilti”, (hikâye), s.2.

Arın Engin, “Aramızdaki Yağlar”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Düzlem Dışı”, (şiir), s.3.
Paul Éluard, “Sevgi Gereğince”, (çev. Özdemir Asaf), (şiir), s.3.
Konur, “Namık Kemal’in Yazı Düzeltimi Düşünceleri”, (eleştiri), s.4-5-8.
Çetin Remzi Yüreğir, “Yükümlüler”, (şiir), s. 4.
S. Kandemir Başar, “Dildeki Koşu”, (deneme), s.5.
Arslan Kaynardağ, “Âşık Paşa”, (biyografi), s.6.
William Shakespeare, “Söğüt Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.6.
William Shakespeare, “Arielin Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.6.
Saint-John Perse, “Exil’den”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.13, Ocak 1961

Sami N. Özerdim, “Özensizler”, (deneme), s.1-8.
D., “Yaşayan”, (deneme), s.1.
Doğan Hızlan, “Küçük Betik Eleştirmeleri ya da Tanıtmaları”, (eleştiri), s.2.
Cengiz Bektaş, “Kötü Düşüncelerimizi Buzlarda Dondurdu Bu Dağı Geçen Yeşil Bu Gölü Bu Yaz Üretti Bizim ‘Atomumuz’ ‘Hidrojenimiz’ Dışdıseyiz”, (şiir), s.2.
S. Kandemir Başar, “Çekim Teriminin Açıklanması Yolunda”, (makale), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İki Yerde Olmak”, (şiir), s.3.
Vecihi Timuroğlu, “Kurucu Kamutay Işığı”, (deneme), s.4-5.
Robert Graves, “Tutkunların Kışı”, (çev. Cevat Çapan), (şiir), s.4.
K., “Gözümüze İliştikçe”, (eleştiri), s.5.
Baudelaire, “İçe Kapanış”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.5.
K., “Türkçe’nin Yönetimde Kullanılışı”, (eleştiri), s.6.
İmzasız, “Pipe-Line mı, Oleoduc mu?”, (çev. Ümit Ölmez), (deneme), s.7.
Doğan Türker, “Argın Savaş Argın Savaşçı”, (şiir), s.7.
Türkçe, “Kitap Kitabevi”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Karamanoğlu Mehmet Bey Ulusal Piyes”, (reklam), s.8.
Türkçe, “Yeni Aylık Dergisi”, (reklam), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.14, Şubat 1961

Vecihi Timuroğlu, “Bizi Yıkan”, (deneme), s.1-8.

D., “Dil Üçgeni”, (deneme), s.1.

Doğan Türker, “Yır Yörüngesi”, (deneme), s.2.

Konstantin Kavafis, “İtaka”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.2.

Herbert Read, “Hint Sanatı”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Eğri Uzun”, (şiir), s.3.

Hasan Âli Yücel, “Türkçeyi Sevmeyene”, (eleştiri), s.4-5-7.

Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.8.

De Yayınevi, “Türkçe Dergisi Okuyucularına”, (mektup), s.8.

K., “Dilbilgisinin Önemi”, (eleştiri), s.6-7.

Nurer Uğurlu, “Ult”, (şiir), s.6.

Melih Cevdet Anday, “Öyle Desene”, (eleştiri), s.7.

Türkçe dergisi, S.15, Mart 1961

Konur, “Dede Korkutla Yeniden İlgileniş”, (eleştiri), s.1-7.

D., “Çoğalım”, (deneme), s.1.

Paul Éluard, “Ve Bir Gülüş”, (çev. Özdemir Asaf), (şiir), s.2.

Paul Éluard, “Biz İkimiz”, (çev. Özdemir Asaf), (şiir), s.2.

Alfred North Whitehead, “Soyut”, (çev. Gökhan Ertürk), (deneme), s.2-3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Soluk”, (şiir), s.3.

Vecihi Timuroğlu, “Yalancı Korku”, (eleştiri), s.4-5.

Konstantin Kavafis, “Tanrının Antonius’u Bırakmasıdır”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.

Doğan Türker, “Ne”, (deneme), s.5.

Sümer Yurdugül, “Bakışlar:”, (tartışma), s.5.

Salavko Miçaliç, “Sözümün Arkası”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), (şiir), s.6.

Salavko Miçaliç, “Betigin Köğüklerine Önsöz”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), (şiir), s.6.

İmzasız, “Çankaya’dan”, (anı), s.6.

Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.16, Nisan 1961

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Anayasa Karşısında”, (deneme), s.1.

D., “Çoğalım II”, (deneme), s.1.
Oktay Akbal, “Türkçeyi Sevmeyen, Türklüğü Sevmez” (eleştiri), s.2.
Doğan Türker, “Alev”, (mensur şiir), s.2.
S. Kandemir Başar, “Dile Uymak”, (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Götürmeden Gitmek”, (şiir), s.3.
Konur, “Kuralların Değeri”, (deneme), s.4-5.
Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, (deyiş), s.4.
K., “Gözümüze İliştikçe”, (eleştiri), s.5.
Vecihi Timuroğlu, “Dar Çağ”, (deneme), s.6-7.
Besim Çiçek, “İmge Kız”, (şiir), s.6.
C. G. Jung³¹, “Çağdaş Sanat”, (çev. Gökhan Ertürk), (deneme), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, (anı), s.8.

Türkçe dergisi, S.17, Mayıs 1961

Konur, “Yönetim Dilimiz”, (deneme), s.1-8.
D., “Dil Değirmisi”, (deneme), s.1.
Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, (anı), s.2.
T., “J. Eckmann’ı Uğurlarken”, (biyografi), s.2.
S. Kandemir Başar, “Dil Gücü”, (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yu”, (şiir), s.3.
Vecihi Timuroğlu, “Bir Devrimin Yıldönümünde”, (eleştiri), s.4-5.
Doğan Türker, “Kan Boyu”, (mensur şiir), s.4-5.
Arslan Kaynardağ, “İstanbul Folkloru”, (eleştiri), s.6.
Philippe Soupault, “Akarsu”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.6.
K., “Gözümüze İliştikçe”, (eleştiri), s.7.
Burhan Garip Şavlı, “Cezayir Menekşeleri”, (şiir), s.7.
İmzasız, “Kalkınacaksak Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, (deneme), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Besim Çiçek, “Merkürden Güneşe”, (şiir), s.8.
Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, (deyiş), s.8.

³¹ Dergide yazarın soyadı “Vung” olarak geçmektedir.

Türkçe dergisi, S.18, Haziran 1961

Konur, “Bilgisizliğimiz”, (eleştiri), s.1.

D., “Anlam Gerçeği”, (deneme), s.1.

Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.2-3.

A. Puşkin, “Güz”, (çev. A. Özyalçın), (şiir), s.2.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Göz Gece”, (şiir), s.3.

Vecihi Timuroğlu, “Kulleteyn”, (deneme), s.4-5.

İmzasız, “Kendini Beğendirme”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4-5.

Bernard Berenson, “Dörütün Görevi”, (çev. Gökhan Ertürk), (deneme), s.6.

Besim Çiçek, “Yalnızlıktan Çıkarken”, (şiir), s.6.

Ebubekir Kâni, “Tokat’lı Kâni’den”, (mektup), s.7.

İmzasız, “Ebubekir Kâni”, (biyografi), s.7.

İmzasız, “Kalkınacaksa Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, (deneme), s.7.

Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.

Richard Leathem Foylibra, “İnce Memed İçin”, (çev. Doğan Hızlan), (biyografi), s.8.

Saint-John Perse, “Çocukluğum, Canım Benim”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.19, Temmuz 1961

İmzasız, “Oyun Dili”, (demeç), s.1-8.

D., “Dil’le Uyanmak”, (deneme), s.1.

İlhan, K. , Mimaroglu, “Yeni Seslerde”, (deneme), s.2.

İ., Turgenyev, “Serçe”, (çev. A. Özyalçın), (hikâye), s.2.

Orhan Asena, “Oyundan Ayrılırken”, (röportaj), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Masallarla Gelen”, (şiir), s.3.

Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), (deneme), s.4-5.

Jules Supervielle, “Bir Ozan”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.4.

Besim Çiçek, “Kendini Tümleme”, (şiir), s.5.

Vecihi Timuroğlu, “Kim Uyur, Kim Uyanık?”, (anı), s.6.

Türkçe, “Türk Romanında Köye Doğru”, (reklam), s.6.

William Faulkner, “Albert Camus”, (çev. Doğan Hızlan), (eleştiri), s.7.

Cengiz Bektaş, “Gece Kardeşim”, (şiir), s.7.

Türkçe, “Şenlikname Düzeni”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Şinasi Tekin, “Uygur Betikleri”, (deneme), s.8.

Türkçe dergisi, S.20, Ağustos 1961

Samim Kocagöz, “Oyuncu Dili”, (deneme), s.1-8.
D., “Genel Usula Birleşirken”, (deneme), s.1.
Orhan Asena, “Güzel ile Yeni”, (röportaj), s.2.
L., Tolstoy, “Yaşlı At”, (çev. A. Özyalçınar), (hikâye), s.2.
İ. Kutluk, “Türkçeye Karşı”, (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yaşlanmadan”, (şiir), s.3.
George Williamson, “Eliot’un Eleştiri Yöntemi”, (çev. Akşit Göktürk ve Yurdanur Salman), (eleştiri), s.4-5.
Özdemir Asaf, “AAAAAA”, (şiir), s.4.
Özdemir Asaf, “Can”, (şiir), s.4.
Çetin Remzi Yüreğir, “Ucundaki”, (şiir), s.5.
İmzasız, “Ölüm Üstüne İki Sesli Türkü”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.5.
Konur, “Örneğin Sözü Üzerine”, (eleştiri), s.6.
Türkçe, “Gece Barı”, (reklam), s.6.
Vecihi Timuroğlu, “Tutsak Aydınlar”, (anı), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Sezer Tansuğ, “Ömer Uluç”, (biyografi), s.8.

Türkçe dergisi, S.21, Eylül 1961

Sami N. Özerdim, “Yazın Dili”, (deneme), s.1.
D., “Özel Dilimiz”, (deneme), s.1.
Konur, “On Kasım’da Büyük Söylev’i Okurken”, (deneme), s.2-3-6.
L. Tolstoy, “Köylü Taşı Nasıl Kaldırdı?”, (çev. A. Özyalçınar), (hikâye), s.2.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Anıtkabre Seslenmeler”, (şiir), s.3.
Ş. Şahinoğlu, “On Kasım”, (anı), s.4-6.
Mısırlı İkhnaton, “Güneşe Övgü”, (çev. Sönmez Kantman), (şiir), s.4-5.
Sezer Tansuğ, “Atatürkçülük”, (deneme), s.5-7.
Şehabettin Sühreverdî, “Işık Heykelleri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.6.
Doğan Türker, “Ön Deyi”, (mensur şiir), s.7.

Türkçe, “Ey Türk Gençliği”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
İmzasız, “Yüksel Aslan”, (biyografi), s.8.
Cengiz Bektaş, “Bir Ev Çizeceğim”, (şiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.22, Ekim 1961

İbrahim Kutluk, “Uygunsuz Sesler”, (eleştiri), s.1.
D., “Dilin Akışı”, (deneme), s.1.
Ş. Şahinoğlu, “Zeki Üngör”, (biyografi), s.2.
Besim Çiçek, “İnanma”, (şiir), s.2
Besim Çiçek, “Değmeler Denizi”, (şiir), s.2.
Konur, “Dilbilgisi Öğretimi”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Uyku Üzerine Arama”, (şiir), s.3.
İmzasız, “Sazlar”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
İmzasız, “Ayvalar”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
İmzasız, “Ju Yamaçları”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
İmzasız, “Toplama”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Eskimo, “Yaşlı Kadının Türküsü”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Eskimo, “Çocukları Sevindirme Türküsü”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Eskimo, “Arınma”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Eskimo, “Ezgi”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.4.
Havai, “Basuğ”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.5.
Ö. Tamer, “Dille İlgili Yayınlar”, (eleştiri), s.5.
Konur, “Söz Türetimine Övgü”, (deneme), s.6-7.
Fikri Cantürk, “Evrensel Açlığı O”, (şiir), s.6.
Türkçe, “Yıllık 1962”, (reklam), s.6.
Tu Fu, “Konuk”, (çev. Sönmez Kantman), (şiir), s.7.
İoanna, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.7.
Egemen Berköz, “Giz”, (şiir), s.7.
Sezer Tansuğ, “Nevin Çokay”, (biyografi), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.
Türkçe, “Kitap Kitabevi”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.23, Kasım 1961

- Sami N. Özerdim, “Türkçeleri Bozuk Dedikoducular”, (eleştiri), s.1.
- D., “Kişi ile Dil”, (deneme), s.1.
- Doğan Hızlan, “Terimler Sözlüğü Sorunu”, (deneme), s.2.
- Apollinaire, “Mirabo Köprüsü”, (çev. H. K. Güven), (şiir), s.2.
- Konur, “Dil Devrimimizin Yeni Gelişmeleri”, (deneme), s.3-7.
- Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ölü Kız”, (şiir), s.3.
- İmzasız, “İssa”, (çev. Sönmez Kantman), (hikâye), s.4.
- Vecihi Timuroğlu, “Mutkideki Işık”, (eleştiri), s.4-5.
- Cengiz Bektaş, “Ses Birliği”, (şiir), s.5.
- Arslan Kaynardağ, “Felsefe Tarihinin Dili”, (eleştiri), s.6.
- Babür Kuzucuoğlu, “Deniz Yalnızlığı”, (şiir), s.6.
- Ender Gürol, “İzler”, (mensur şiir), s.7.
- Ender Gürol, “Resim”, (mensur şiir), s.7.
- Ender Gürol, “Örtü”, (mensur şiir), s.7.
- Ender Gürol, “Uyanı”, (mensur şiir), s.7.
- Türkçe*, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
- Arın Engin, “Dilde ve Çalgıda Eksik Kalan İki Devrim”, (deneme), s.8.
- Egemen Berköz, “Kırık Masal”, (şiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.24, Aralık 1961

- İbrahim Kutluk, “Ağıt I”, (nekroloji), s.1-3.
- D., “Düşüncenin Oluşumu”, (deneme), s.1.
- Konur, “Bir Çöküntüye Doğru”, (eleştiri), s.2.
- Kaibara Ekken, “Tümbetikler Üzerine”, (çev. Sönmez Kantman), (deneme), s.3-7.
- Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yol Soru”, (şiir), s.3.
- Bülent Habora, “Uzakta Bir Köydü...”, (eleştiri), s.4.
- Türkçe*, “T. S. Eliot-Denemeler”, (reklam), s.4.
- İoanna Kuçuradi, “Karanlık”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.
- İoanna Kuçuradi, “Heykel”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.
- İoanna Kuçuradi, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiir), s.4.
- Babür Kuzucuoğlu, “Başlam”, (şiir), s.5.

Egemen Berköz, “Bitik”, (şiiir), s.5.
Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, (bibliyografya), s.5.
Vecihi Timuroğlu, “Toplumumuzun Özgürlük Sorunu”, (eleştiri), s.6-7.
Besim Çiçek, “Sevi Üstleri”, (şiiir), s.6.
İmzasız, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), (şiiir), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Cengiz Bektaş, “1961 Berlin”, (şiiir), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s. 8.

Türkçe dergisi, S.25, Ocak 1962

Vecihi Timuroğlu, “İlkut’la Konuştuklarım”, (anı), s.1-7.
D., “Tutsak I”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Ağıt II”, (nekroloji), s.2-7
Apollinaire, “Çingene”, (çev. H. K. Güven), (şiiir), s.2.
François Mauriac, “Yaşama”, (çev. H. K. Güven), (deneme), s.3-5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kuş Olayı”, (şiiir), s.3.
İ. K., “Gerçek Duygusu”, (deneme), s.4-5.
Polinezya, “Üretmeler”, (şiiir), s.5
Cengiz Bektaş, “Kişi”, (şiiir), s.6.
Türkçe, “T. S.-Denemeler”, (reklam), s.7.
Egemen Berköz, “Tekil”, (şiiir), s.7.
Egemen Berköz, “Önsöz”, (şiiir), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Bülent Habora, “Okumayı Sevmek”, (deneme), s.8.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.8.
Türkçe, “Kitap Kitabevi”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.26, Şubat 1962

Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyo) Üzerine Bir Eleştirme”, (eleştiri), s.1-7.
D., “Tutsak II”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Tüze”, (deneme), s.2.
Türkçe, “Felsefenin Çağrısı”, (reklam), s.2.
Sami N. Özerdim, “Sorumsuzlar”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Öpülerde”, (şiiir), s.3.

İmzasız, “Celal Nuri’ye Göre Türkçemiz”, (eleştiri), s.4-6.
İmzasız, “Celal Nuri İleri”, (biyografi), s.4.
Egemen Berköz, “Diego Váleri”, (biyografi), s.5.
Diego Váleri, “Venedikli Kız”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.5.
Diego Váleri, “Uyanış”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.5.
Diego Váleri, “Derin Dalgalı Kıyı Unutulma Kanalı”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.5.
Diego Váleri, “Sesiydi Denizin”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.5.
Federico García Lorca, “Ay Gözetler”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), (şiiir), s.6.
Doğan Türker, “Bulut Soluğumuzla”, (mensur şiiir), s.6.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.6.
Bülent Habora, “Olumlu-Sonuçsuz”, (eleştiri), s.7.
Cengiz Bektaş, “Buluntu”, (şiiir), s.7.
İmzasız, “Ayın Yaratılışı”, (çev. Sait Maden), (şiiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.27, Mart 1962

Arın Engin, “İrkçılık Nedir?”, (eleştiri), s.1-2.
D., “Başkalaşım”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Tüzenin Uygulanışı”, (deneme), s.2.
Konur, “Anadolu Ağızları”, (makale), s.3-5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Toplamlar”, (şiiir), s.3.
Cengiz Bektaş, “Algı”, (şiiir), s.4.
Nermi Uygur, “Felsefenin Geleceği”, (deneme), s.4-5-7.
Diego Váleri, “Eksiksiz Sevinç”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Diego Váleri, “Tatlı Sürez”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Diego Váleri, “Bir Gül”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Diego Váleri, “Sağlıkçı”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Diego Váleri, “Kıyı”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Diego Váleri, “Ölen Sürez”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.6.
Friedrich Nietzsche, “Zerdüş Böyle Dedi’nin Doğuşu”, (çev. Doğan Hızlan), (deneme), s.7.
Türkçe, “S. S Uysal-Yahya Kemal ile Sohbetler”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Suut Kemal Yetkin-Düş’ün Payı”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Fahir İz-Pabuççu Ahmed’in Garip Maceraları”, (reklam), s.7.

Türkçe, “Lorca-Deniz Bile Ölü”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Hoo’lar”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Özgürlük Alanı”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Cezayir Türküsü”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Aylam”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Kitap Betikevi”, (reklam), s.7.
İmzasız, “Ulu Sagın’ın Türküsü”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.8.
İmzasız, “Ak Kaya’nın Türküsü”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.28, Nisan 1962

İsmet Sungurbey, “Töre (hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, (deneme), s.1-2.
İsmet Sungurbey, “Neden ‘Hukuk’ Değil de ‘Töre’” (deneme), s.1.
İmzasız, “Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Kullandığı Töre Terimleri”, (sözlükçe), s.2.
İsmet Sungurbey, “Bir Eleştiriye Yanıt”, (eleştiri), s.3-7.
Çetin Özek, “Soruşturma”, (anket), s.4-5-6.
İmzasız, “Doçent. Dr. İlhan F. Akın’ın Kullandığı Töre Terimleri”, (sözlükçe), s.7.
İmzasız, “Töre Betikleri-Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Yapıtları”, (bibliyografya), s.7.
Türkçe, “İlhan F. Akın-Devlet Doktrinleri”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Çetin Özek-Türkiye’de Laiklik Gelişim ve Koruyucu Ceza Hükümleri”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Murat Sarıca, Rona Aybay-Faşizm”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İsmet Giritli-İdarenin Yetkisini Saptırması”, (reklam), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
İsmet Sungurbey, “Olağanüstü Kazandırıcı Yıllanma Üstüne”, (eleştiri), s.8.
Türkçe, “Kitap Betikevi”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.29, Mayıs 1962

Türkçe, “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, (deneme), s.1.
D., “Dilde Özleşme”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Özleşmenin Sınırı mı?”, (deneme), s.2-8.

Konur, “Dil Devriminde Başarı”, (deneme), s.3.
Doğan Hızlan, “Çeviride Özleşme”, (deneme), s.4-5.
Cengiz Bektaş, “Övgü”, (şiir), s.4.
İnka, “Tanrılama”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.5.
Vecihi Timuroğlu, “Dilde Özleşmenin Sınırı Üzerine”, (deneme), s.6.
Tirebolulu Alparslan, “Türkçenin Başına Gelenler”, (eleştiri), s.7-8.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.30, Haziran 1962

Vecihi Timuroğlu, “Çağımızın Kişisi”, (deneme), s.1-8.
D., “Dil Bir Özdektir I”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Tüze Adına Savaş”, (deneme), s.2.
Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma III”, (tiyatro), s.3.
Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma IV”, (tiyatro), s.3.
Egemen Berköz, “Baş Dönmesi” (şiir), s.3.
Egemen Berköz, “Yasak Sev”, (şiir), s.3.
Egemen Berköz, “Susku”, (şiir), s.3.
Egemen Berköz, “İssız”, (şiir), s.3.
İmzasız, “Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır”, (konferans), s.4.
Arın Engin, “Ana Türklük, Biz”, (deneme), s.5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Diken Olmak”, (şiir), s.5.
Sönmez Kentman, “Ülüş V. Seğinmeler”, (tiyatro), s.6-7-8.
Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma I”, (tiyatro), s.6.
Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma II”, (tiyatro), s.6.
T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, (deneme), s.8

Türkçe dergisi, S.31, Temmuz 1962

İbrahim Kutluk, “Türkçe’nin Durumu I”, (deneme), s.1-8.
D., “Dil Bir Özdektir”, (deneme), s.1.
Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyolarımız) Üzerine İkinci Eleştirme”, (eleştiri), s.2.
Friedrich Nietzsche, “Zerdüş Böyle Dedi’nin Doğuşu II”, (çev. Doğan Hızlan), (deneme), s.2.
K., “Devrimleri Yapmak ve Yaşatmak”, (deneme), s.3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Akönce”, (şiiir), s.3.
Türkçe, “Denizlik”, (deneme), s.4-8.
Hasan Ergeneman, “Deniz Sözünün Yayılması İçin Yapılan Çalışmalardan Bir Örnek”, (mektup), s.4.
İmzasız, “Denizlik Satılan Yerler”, (haber/tanıtım), s.4.
Cengiz Bektaş, “İşte Seni Beklemediğim Sokak”, (şiiir), s.5.
İmzasız, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.6.
T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, (deneme), s.7.
André Gide, “10.”, (çev. Bilir), (anı), s.7.
İmzasız, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Paul Éluar, “Kıya Kuşkusı”, (çev. Tahsin Saraç), (şiiir), s.8.
Salvatore Quasimodo, “Bilmediklerimin Acısı”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.32, Ağustos 1962

İbrahim Kutluk, “Türkçe’nin Durumu II Çağrı”, (deneme), s.1-2.
D., “Dil Bir Özdektir III”, (deneme), s.1.
Arın Engin, “Şimdi de Oyunaklar ‘Sinemalar’”, (eleştiri), s.2.
Nermi Uygur, “İnsan Olurken”, (deneme), s.3-4-8.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mansuroğlu’ya Ağıt”, (şiiir), s.3.
Lucretius, “Epicuros’a Övgü”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), (şiiir), s.5.
Pierre Reverdy, “Dörüt Üzerine Seçmeler”, (çev. (deyiş)), s.6.
Egemen Berköz, “Güpegündüz”, (şiiir), s.6.
Alphonse Daudet, “Bamban”, (çev. Bilir), (hikâye), s.7.
Gustav Janauch, “Kafka ile Konuşmalar”, (çev. Çetin R. Yüreğir), (anı), s.7.
Salvatore Quasimodo, “Hiç Kimse”, (çev. Egemen Berköz), (şiiir), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Bertolt³² Brecht, “Maria’yı Anış”, (çev. Teo), (şiiir), s.8.

Türkçe dergisi, S.33, Eylül 1962

İbrahim Kutluk, “Yalan”, (deneme), s.1-8.
D., “Dille Gerçek: Gerçeğin Tanımı”, (deneme), s.1.

³² Dergide Bertolt Brecht ismi “Bert Brecht” şeklinde yazılmıştır.

Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış I”, (eleştiri), s.2.
Anatole France, “Paris”, (çev. Bilir), (gezi yazısı), s.2.
Nermi Uygur, “Anlamın Çıkmazları I”, (deneme), s.3-4.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ağrımak”, (şiir), s.3.
Türkçe, “Derlemeler-Türetmeler”, (sözlükçe), s.5.
Lucretius, “Başöğelerin Biçimi”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), (şiir), s.5.
Alptekin Gündoğdu, “Sevgide Ölümsüzlük”, (mensur şiir), s.6.
Salvatore Quasimodo, “Gün Yükselirken”, (çev. Egemen Berköz), (şiir), s.6.
Haussa, “Kazama Ağısına Yaranma”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.7.
Maori, “Boşluk”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.7.
Haussa, “Kankama Ecinnisine Yaranma”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.7.
İmzasız, “Yakarı”, (çev. Sait Maden), (şiir), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
İ. K., “Dönemeçle”, (hikâye), s.8.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.34, Ekim 1962

İ. K. , “Kişiler Üstüne I”, (deneme), s.1-8.
D., “Dille Gerçek: 2 Dil, Gerçeği Değerlendiren”, (deneme), s.1.
Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış II”, (eleştiri), s.2.
Jean Cocteau, “Sözcükler”, (çev. İmzasız), (deneme), s.2.
Nermi Uygur, “Anlamın Çıkmazları II”, (deneme), s.3-4-7.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sevince Dev Olmak”, (şiir), s.3.
Egemen Berköz, “Yeşil Akasya Evleri”, (şiir), s.4.
Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), (şiir), s.5.
Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, (deneme), s.6.
Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, (bibliyografya), s.7.
Türkçe, “İş Bankası”, (reklam), s.7.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.35, Kasım 1963

Türkçe, “Mutluyuz”, (nekroloji), s.1.
Arın Engin, “Atatürk-Dil Devrimimiz”, (deneme), s.2-3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal Olayı” (şiir), s.4.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kutlama”, (şiir), s.4.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ata Üzre”, (şiir), s.4.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal”, (şiir), s.4.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ataya”, (şiir), s.5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal’in Gök Yazıları”, (şiir), s.5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Atamız”, (şiir), s.5.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “10 Kasım Türküsü”, (şiir), s.5.
İbrahim Kutluk, “Atatürk’ü Anlamak”, (deneme), s.6-7-8.
Ruşen Eşref Üneydin, “Hatıralar”, (anı), s.7.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.36, Aralık 1963

Vecihi Timuroğlu, “Dengesizlik”, (deneme), s.1-2.
D., “Dil’le Gerçek 3: Dillerde Gerçekler”, (deneme), s.1.
Pierre Reverdy, “Bay X ”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.2.
Pierre Reverdy, “ Dışarda”, (çev. Tahsin Saraç), (şiir), s.2.
Arın Engin, “Yaymaçlarımız Üzerine III. Eleştirme-Batı Çalgısı Osmanlı Çalgısı”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İnanç”, (şiir), s.3.
Montaigne, “Kişiler Üstüne II Duygusuzluk”,(çev. İbrahim Kutluk), (deneme), s.4-5.
Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, (deneme), s.5-6-7.
Lamennais, “Sürgün”, (çev. Bilir), (şiir), s.6.
Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), (şiir), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler I ”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.37, Ocak 1964

İbrahim Kutluk, “Türkçe Üstüne”, (deneme), s.1-2-3.
Tahir Nejat Gencan, “Epik”, (deneme), s.1.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gündelikçi”, (şiir), s.3.
Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), (deneme), s.4-5.
Alptekin Gündoğdu, “Davranış”, (hikâye), s.6.
İmzasız, “Eskiden Yeni’ye-Naili’den”, (şiir), s.6.

Arın Engin, “Türkçe Yağısı, Türk Yağısı”, (eleştiri), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler II ”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.38, Şubat 1964

Türkçe, “Türkçeden Uzaklaştıkça”, (deneme), s.1-2.
Tahir Nejat Gencan, “Ürkü”, (deneme), s.1-2.
Arın Engin, “Osmanlı Çalgısı Üstüne”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Lağımca”, (şiir), s.3.
Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev II ”, (çev. Kamil Güven), (deneme), s.4-5.
İbrahim Kutluk, “Yalancı”, (deneme), s.6-7.
A. A., “Bay Murtaza’ya Sunular, Sonuç”, (eleştiri), s.6.
Egemen Berköz, “Ama Denizde Vardır Hep Mavi Ve Yeşil Ama Denizde Vardır Hep Su Su Su”, (şiir), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler III ”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.39, Mart 1964

Türkçe, “Türk Yazını Üzerine”, (deneme), s.1-7.
D., “Dillerde Sayılar”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Ürküntü”, (eleştiri), s.2.
Montaigne, “Yaşama Epiği”, (çev. Tahsin Boyman), (deneme), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Her Gün Yeni Olmak”, (şiir), s.3.
Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne III ”, (çev. Kâmil Güven), (deneme), s.4-5.
Arın Engin, “Ruslarda Türkçenin Parçalanması”, (deneme), s.6.
André Maurois, “Ayışığı Niçin Gözlerini Kapatıyorsun?”, (çev. Alptekin Gündoğdu), (deneme), s.6.
Z., “Eskiden Yeni’ye-Nailiden”, (şiir), s.7.
İmzasız, “Bay Murtaza’ya Sunular”, (eleştiri), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler IV ”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.40, Nisan 1964

D., “Dili Yaşama”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Utanç”, (deneme), s.2-7.

Vecihi Timuroğlu, “Bölük Bölük”, (eleştiri), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Dışardan Gazel”, (şiir), s.3.
Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev IV ”, (çev. Kâmil Güven), (deneme), s.4-5.
Arın Engin, “Dil Devrimi Azınlıklar”, (eleştiri), s.6.
Cengiz Bektaş, “Bilinç”, (şiir), s.6.
Remzi Sözen, “Kıbrıs Üstüne”, (deneme), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, (sözlükçe), s.8.

Türkçe dergisi, S.41, Mayıs 1964

Türkçe, “Bağnaz Davranışlar”, (deneme), s.1.
D., “Dil Gözümüz”, (deneme), s.1.
İbrahim Kutluk, “Seni Tanıdığım Güne Övgü”, (deneme), s.2-7.
Arın Engin, “Bayur’dan Düşünceler”, (eleştiri), s.3.
Bosho, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), (şiir), s.3.
Türkçe, “Dışardan Gazel”, (reklam), s.3.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İlkin Tümünden Kurtulmak”, (şiir), s.4-5.
Oğuz Kazım Atok, “Ataç İçin”, (biyografi), s.6-7.
Issa, “Japon Yırı Issa”, (çev. C. B.), (şiir), s.6.
A. A, “İşte”, (eleştiri), s.7.
A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler VI ”, (sözlükçe), s.8.
Türkçe, “Kitap Yayınları”, (reklam), s.8.

Türkçe dergisi, S.42, Haziran 1964

İmzasız, “Aydınlık”, (deneme), s.1-7.
Tahir Nejat Gencan, “Bir Yanıt”, (eleştiri), s.1-2-7.
Arın Engin, “Karamonoğlu Mehmet Bey”, (deneme), s.2-3-7.
Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ulan”, (şiir), s.3.
Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev V”, (çev. Kâmil Güven), (deneme), s.4-5.
Arın Engin, “İnanmak”, (deneme), s.6.
Bülent Habora, “Büyükburnak, Akça Bir Köy”, (anı), s.6.
Necati Tüzer, “İşte”, (eleştiri), s.7.
A. Aykut, “Savlar”, (haber/tanıtım), s.8.

Türkçe dergisi, S.43, Temmuz 1964

Arın Engin, “Dil Devrimi Oy Avcılığı”, (deneme), s.1-2.

İsmet Sungurbey, “Anayasa”, (deneme), s.1.

İbrahim Kutluk, “Düzen”, (deneme), s.2-3.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mut”, (şiir), s.3.

M. Cengiz, “Giz”, (şiir), s.4.

Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev V”, (çev. Kâmil Güven), (deneme), s.4-5.

Doğan Hızlan, “Dil ya da Anlatım Çıkmazı”, (deneme), s.6-7.

Alptekin Gündoğdu, “Sevgi Üstüne”, (deyiş), s.6-7.

A. Aykut, “Savlar”, (haber/tanıtım), s.8.

4.1.1.2. Yazar Soyadına Göre Dizin

1. A. A., “Bay Murtaza’ya Sunular, Sonuç”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.6.
2. Acaroğlu, Türker; “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
3. Acaroğlu, Türker; “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.7.
4. Akbal, Oktay; “Türkçeyi Sevmeyen, Türklüğü Sevmez” , *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.2.
5. Aksoy, Ömer Asım; “Uçurum”, *Türkçe*, S.1 Ocak 1960, s.2.
6. Alparslan, Tirebolulu; “Türkçenin Başına Gelenler”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.7-8.
7. Anday, Melih Cevdet; “Öyle Desene”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.7.
8. Apollinaire, “Çingene”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.2.
9. Apollinaire, “Mirabo Köprüsü”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.2.
10. Apollinaire, Guillaume; “Çingene Kızı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.4.
11. Asena, Orhan; “Güzel ile Yeni”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.2.
12. Asena, Orhan; “Oyundan Ayrılırken”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.3.
13. Asım, Necip; “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.4-5.
14. Aşkın, Muzaffer; “Devrimlerin Bütünlüğü”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.1.
15. Atay, Falih Rıfkı; “Türkçe Anlayan Beri Gelsin”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.4.

16. Atılğan, Yusuf; “Başlıksız”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.
17. Atok, Oğuz Kazım; “Ataç İçin”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.6-7.
18. Aykut, A.; “Savlar”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.8.
19. Aykut, A.; “Savlar”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.8.
20. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.8.
21. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.8.
22. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.8.
23. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.8.
24. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.8.
25. Aykut, A.; “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.8.
26. Başar, S. Kandemir; “Dile Uymak”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.3.
27. Başar, S. Kandemir; “Dil Gücü”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.3.
28. Başar, S. Kandemir; “Dildeki Koşu”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.5.
29. Başar, S. Kandemir; “Dile Saygı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
30. Başar, S. Kandemir; “Dili İşlemek”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7-8.
31. Başar, S. Kandemir; “Türkçe’nin Gelişimi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.7-8.
32. Başar, S. Kandemir; “Ulusal Dil Özlemi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
33. Başar, S. Kandemir; “Çekim Teriminin Açıklanması Yolunda”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.3.
34. Baudelaire, “Akşam Ezgisi”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.4.
35. Baudelaire, “Büyükleme’nin Sonu”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s. 7.
36. Baudelaire, “İçe Kapanış”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.5.
37. Baudelaire, “Kendi Kendinin Kırbacı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.2.
38. Baudelaire, “Şeytana Yakarışlar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
39. Baudelaire, “Tutkun”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
40. Baydur, S. Y.; “İanus Başı”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.4-5.
41. Bécquer, Gustavo Adolfo; “Alın Beni de Götürün”, (çev. Cevat Çapan), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.6.
42. Bektaş, Cengiz; “1961 Berlin”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.8.
43. Bektaş, Cengiz; “Algı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.4.
44. Bektaş, Cengiz; “Bilinç”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.6.

45. Bektaş, Cengiz; “Bir Ev Çizeceğim”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.8.
46. Bektaş, Cengiz; “Bir Nen Yürür Topraktan Ayaklarıma”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.6.
47. Bektaş, Cengiz; “Buluntu”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.7.
48. Bektaş, Cengiz; “Gece Kardeşim”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
49. Bektaş, Cengiz; “İşte Seni Beklemediğim Sokak”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.5.
50. Bektaş, Cengiz; “Kişi”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.6.
51. Bektaş, Cengiz; “Kötü Düşüncelerimizi Buzlarda Dondurdu Bu Dağı Geçen Yeşil Bu Gölü Bu Yaz Üretti Bizim ‘Atomumuz’ ‘Hidrojenimiz’ Dişdişeyiz”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.2.
52. Bektaş, Cengiz; “Övgü”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.4.
53. Bektaş, Cengiz; “Ses Birliği”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.5.
54. Berenson, Bernard; “Dörütün Görevi”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.6.
55. Berköz, Egemen; “Ama Denizde Vardır Hep Mavi Ve Yeşil Ama Denizde Vardır Hep Su Su Su”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.7.
56. Berköz, Egemen; “Baş Dönmesi”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
57. Berköz, Egemen; “Bitik”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
58. Berköz, Egemen; “Diego Valeri”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
59. Berköz, Egemen; “Giz”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.
60. Berköz, Egemen; “Güpegündüz”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.6.
61. Berköz, Egemen; “İssız”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
62. Berköz, Egemen; “Kırık Masal”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.8.
63. Berköz, Egemen; “Önsöz”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
64. Berköz, Egemen; “Susku”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
65. Berköz, Egemen; “Tekil”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
66. Berköz, Egemen; “Yasak Sev”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
67. Berköz, Egemen; “Yeşil Akasya Evleri”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.4.
68. Boshö, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.3.
69. Bozdağ, İsmet; “Dilimizin Kötü Konukları”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
70. Brecht, Bertolt; “Maria’yı Anış”, (çev. Teo), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.8.
71. Cantürk, Fikri; “Evrensel Açlığı O”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6.

72. Cendrars, Blaise; “Adalar”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s. 7.
73. Cendrars, Blaise; “Gün Batışları”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7.
74. Cengiz, M.; “Giz”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.4.
75. Char, René; “Alabalık”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
76. Char, René; “Boğa”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
77. Char, René; “Buğu Yeleli Genç At”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.
78. Char, René; “Kara Geyikler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
79. Char, René; “Tarla Kuşu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.6.
80. Cocteau, Jean; “Sözcükler”, (çev. İmzasız), *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.2.
81. Çiçek, Besim; “İmge Kız”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.6.
82. Çiçek, Besim; “İnanma, Değmeler Denizi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.2.
83. Çiçek, Besim; “Kendini Tümleme”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.5.
84. Çiçek, Besim; “Merkürden Güneşe”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.8.
85. Çiçek, Besim; “Sevi Üstleri”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.6.
86. Çiçek, Besim; “Yalnızlıktan Çıkarken”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.6.
87. D., “Anlam Gerçeği”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.1.
88. D., “Başkalaşım”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.1.
89. D., “Çoğalım”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.1.
90. D., “Çoğalım”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.1.
91. D., “Dil Açısı”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.1.
92. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.1.
93. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.1.
94. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.1.
95. D., “Dil Değirmisi”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.1.
96. D., “Dil Eşitliğimiz”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960 s.1.
97. D., “Dil Gözümüz”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.1.
98. D., “Dil Üçgeni”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.1.
99. D., “Dil Üzerine”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.1.
- 100.D., “Dil, Eğitimin Yolu II”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.1.
- 101.D., “Dil, Eğitimin Yolu”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.

- 102.D., “Dil, Gerçeği Değerlendiren”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.1.
- 103.D., “Dil’le Uyanmak”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.1.
- 104.D., “Dilde Özleşme”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.1.
- 105.D., “Dildeki Karşı”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
- 106.D., “Dili Yapan”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.
- 107.D., “Dili Yaşama”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.1.
- 108.D., “Dilin Akışı”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.1.
- 109.D., “Dillerde Gerçekler”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.1.
- 110.D., “Dillerde Sayılar”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.1.
- 111.D., “Doğa ile Dil”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.1.
- 112.D., “Düşüncenin Oluşumu”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.1.
- 113.D., “Genel Usula Birleşirken”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.1.
- 114.D., “Gerçeğin Tanımı”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.1.
- 115.D., “Kişi ile Dil”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.1.
- 116.D., “Öteki Dil”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.1.
- 117.D., “Özel Dilimiz”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.1.
- 118.D., “Sözdeki Geçmiş’lik”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.1.
- 119.D., “Tutsak I”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.1.
- 120.D., “Tutsak II”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.1.
- 121.D., “Us Tümcesi”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.1.
- 122.D., “Us’u Yapan”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.1.
- 123.D., “Yaşayan”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.1.
- 124.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yeni Anayasa Karşısında”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.1.
- 125.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “10 Kasım Türküsü”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
- 126.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Ağrımak”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.3.
- 127.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Akönce”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.3.
- 128.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Anıtkabre Seslenmeler”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.3.
- 129.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Ata Üzre”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
- 130.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Atamız”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
- 131.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Ataya”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
- 132.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Baş”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.3.
- 133.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Dışardan Gazel”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.3.

- 134.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Diken Olmak”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.5.
- 135.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Düzlem Dışı”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
- 136.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Eğri Uzun”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.3.
- 137.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Gök Uzanısı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.3.
- 138.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Götürmeden Gitmek”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.3.
- 139.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Göz Gece”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.3.
- 140.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Gümüşsü”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.3.
- 141.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Gündelikçi”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.3.
- 142.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Her Gün Yeni Olmak”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.3.
- 143.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “İki Yerde Olmak”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.3.
- 144.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “İkileyin Üçleyin”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.3.
- 145.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “İlkin Tümünden Kurtulmak”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.4-5.
- 146.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “İnanç”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.3.
- 147.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Kuş Olayı”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.3.
- 148.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Kutlama”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
- 149.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Lağımçı”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.3.
- 150.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Mansuroğlu’ya Ağıt”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.3.
- 151.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Masallarla Gelen”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.3.
- 152.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Meme Kuş”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.3.
- 153.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Mustafa Kemal Olayı”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
- 154.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Mustafa Kemal’in Gök Yazıları”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
- 155.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Mustafa Kemal”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
- 156.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Mut”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.3.
- 157.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Oğlak Dönencesi”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.3.
- 158.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Olmaktan Sonra Olmak”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.3.
- 159.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Ölü Kız”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.3.

- 160.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Sevince Dev Olmak”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.3.
- 161.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Soluk”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.3.
- 162.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Sunu”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.3.
- 163.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Toplamlar”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.3.
- 164.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Türkçe Katında Yaşamak”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.3.
- 165.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Ulan”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.3.
- 166.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Uyku Üzerine Arama”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.3.
- 167.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yaşlanmadan”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.3.
- 168.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yeni Öpülerde”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.3.
- 169.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yeniden”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.3.
- 170.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yok İçki”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.3.
- 171.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yol Soru”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.3.
- 172.Dağlarca, Fazıl Hüsnü; “Yu”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.3.
- 173.Daudet, Alphonse; “Bamban”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
- 174.De Yayınevi, “Türkçe Dergisi Okuyucularına”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.8.
- 175.Demiray, Mehmet Güner; “Evrene Ağıt”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.5.
- 176.Doğan, Türker; “Argın Savaş Argın Savaşçı”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7.
- 177.Ekken, Kaibara; “Tümbetikler Üzerine”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.3-7.
- 178.Eliot, T. S.; “Düşünce-Yır”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.2.
- 179.Eliot, T.S.; “Dante, Örnek Ozan”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.3.
- 180.Eliot, T.S.; “Eleştirmenin Güçlüğü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.2.
- 181.Éluar, Paul; “Biz İkimiz”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.2.
- 182.Éluar, Paul; “Gerçek Tüze”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.2.

- 183.Éluard, Paul; “Kıya Kuşkusu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.8.
- 184.Éluard, Paul; “Sevgi Gereğince”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
- 185.Éluard, Paul; “Ve Bir Gülüş”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.2.
- 186.Engin, Arın; “Ana Türklük, Biz”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.5.
- 187.Engin, Arın; “Aramızdaki Yağılar”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
- 188.Engin, Arın; “Atatürk Savaşımızda Toprak Devrimi”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.3.
- 189.Engin, Arın; “Atatürk-Dil Devrimimiz”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.2-3.
- 190.Engin, Arın; “Bayur’dan Düşünceler”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.3.
- 191.Engin, Arın; “Dil Devrimi Azınlıklar”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.6.
- 192.Engin, Arın; “Dil Devrimi Oy Avcılığı”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.1-2.
- 193.Engin, Arın; “Dilde ve Çalgıda Eksik Kalan İki Devrim”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.8.
- 194.Engin, Arın; “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış II”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.2.
- 195.Engin, Arın; “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.2.
- 196.Engin, Arın; “İrkçilik Nedir?”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.1-2.
- 197.Engin, Arın; “İnanmak”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.6.
- 198.Engin, Arın; “Karamonoğlu Mehmet Bey”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.2-3-7.
- 199.Engin, Arın; “Osmanlı Çalgısı Üstüne”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1963, s.3.
- 200.Engin, Arın; “Ruslarda Türkçenin Parçalanması”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.6.
- 201.Engin, Arın; “Şimdi de Oyunaklar ‘Sinemalar’”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.2.
- 202.Engin, Arın; “Türkçe Yağısı, Türk Yağısı”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1963, s.7.
- 203.Engin, Arın; “Türkçemiz Arap-Frenk Salgınında”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.6.

- 204.Engin, Arın; “Yaymaçlarımız (Radyo) Üzerine Bir Eleştirme”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.1-7.
- 205.Engin, Arın; “Yaymaçlarımız (Radyolarımız) Üzerine İkinci Eleştirme”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.2.
- 206.Engin, Arın; “Yaymaçlarımız Üzerine III. Eleştirme-Batı Çalgısı Osmanlı Çalgısı”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.3.
- 207.Engin, Arın; “Yurttaş Türkçe Konuş”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.5.
- 208.Engin, Arın; “Türk Dili”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.6.
- 209.Ergeneman, Hasan; “Deniz Sözü’nün Yayılması İçin Yapılan Çalışmalardan Bir Örnek”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4.
- 210.Eskimo, “Arınma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 211.Eskimo, “Ayorama”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.4.
- 212.Eskimo, “Çocukları Sevindirme Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 213.Eskimo, “Ezgi”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 214.Eskimo, “Yaşlı Kadının Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 215.Faulkner, William; “Albert Camus”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
- 216.Foylibra, Richard Leathem; “İnce Memed İçin”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.8.
- 217.France, Anatole; “Paris”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.2.
- 218.Gencan, Tahir Nejat; “Bir Yanıt”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.1-2-7.
- 219.Gencan, Tahir Nejat; “Epik”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.1.
- 220.Gencan, Tahir Nejat; “Ürkü”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.1-2.
- 221.Gide, André; “10.”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
- 222.Gorki, Maksim; “Tolstoy’dan Anılar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.8.
- 223.Gorki, Maksim; “Tolstoy’dan Anılar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.2.
- 224.Graves, Robert; “Tutkunların Kışı”, (çev. Cevat Çapan), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.4.
- 225.Gündoğdu, Alptekin; “Davranış”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.6.

- 226.Gündoğdu, Alptekin; “Kuşku”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.6.
- 227.Gündoğdu, Alptekin; “Kuşku”, *Türkçe*, S.36 Aralık 1963, s.5-6-7.
- 228.Gündoğdu, Alptekin; “Sevgide Ölümsüzlük”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.6.
- 229.Gürol, Ender; “İzler”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
- 230.Gürol, Ender; “Örtü”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
- 231.Gürol, Ender; “Resim”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
- 232.Gürol, Ender; “Uyanı”, *Türkçe*, S.3, Kasım 1961, s.7
- 233.Habora, Bülent; “Büyükburnak, Akça Bir Köy”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.6.
- 234.Habora, Bülent; “Okumayı Sevmek”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962 s.8.
- 235.Habora, Bülent; “Olumlu-Sonuçsuz”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.7.
- 236.Habora, Bülent; “Uzakta Bir Köydü...”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
- 237.Haussa, “Kankama Ecinnisine Yaranma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
- 238.Haussa, “Kazama Ağısına Yaranma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
- 239.Havai, “Basuğ”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.5.
- 240.Heidegger, Martin; “Şiirin Özü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.3.
- 241.Hızlan, Doğan; “Çeviride Özleşme”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.4-5.
- 242.Hızlan, Doğan; “Dil ya da Anlatım Çıkmazı”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.6-7.
- 243.Hızlan, Doğan; “Küçük Betik Eleştirmeleri ya da Tanıtımları”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.2.
- 244.Hızlan, Doğan; “Terimler Sözlüğü Sorunu”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.2.
- 245.Issa, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.6.
- 246.İkhnaton, Mısırlı; “Güneşe Övgü”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.4-5.
- 247.İmzasız, “Ak Kaya’nın Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.8.
- 248.İmzasız, “Alan Aylık Sanat Fikir Dergisi”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5.
- 249.İmzasız, “Atatürkçülük Kültür Yayınları”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
- 250.İmzasız, “Aydınlık”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.1-7.
- 251.İmzasız, “Aydın Yaratılışı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.8.

- 252.İmzasız, “Ayvalar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 253.İmzasız, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.7.
- 254.İmzasız, “Bay Murtaza’ya Sunular”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.7.
- 255.İmzasız, “Bir Kızılderili Öyküsü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.3.
- 256.İmzasız, “Celal Nuri İleri”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.4.
- 257.İmzasız, “Celal Nuri’ye Göre Türkçemiz”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.4-6.
- 258.İmzasız, “Çankaya’dan”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.
- 259.İmzasız, “Denizlik Satılan Yerler”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4.
- 260.İmzasız, “Devrim Ocağında Dil Devrimi Çalışmaları”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7-8.
- 261.İmzasız, “Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.4.
- 262.İmzasız, “Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.2.
- 263.İmzasız, “Doçent Dr. İlhan F. Akın’ın Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 264.İmzasız, “Ebubekir Kâni”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
- 265.İmzasız, “Erek Aylık Düşünce ve Sanat Dergisi”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8. reklam
- 266.İmzasız, “Eski Çin Atasözleri”, (çev. Bilge Karasu), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.6.
- 267.İmzasız, “Ey Türk Gençliği”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
- 268.İmzasız, “İssa”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.4.
- 269.İmzasız, “Ju Yamaçları”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 270.İmzasız, “Kalkınacaksak Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
- 271.İmzasız, “Kalkınacaksak Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
- 272.İmzasız, “Karamanoğlu Mehmet Bey Ulusal Piyes”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
- 273.İmzasız, “Kendini Beğendirme”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.4-5.

- 274.İmzasız, “Ölüm Üstüne İki Sesli Türkü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.5.
- 275.İmzasız, “Ölümün Kaynağı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.3.
- 276.İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.5.
- 277.İmzasız, “Pipe-Line mı, Oleoduc mu?”, (çev. Ümit Ölmez), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7
- 278.İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu’nun Başlıca İncelemeleri”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2-3.
- 279.İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.1.
- 280.İmzasız, “Radyoda Dil Saati”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.8.
- 281.İmzasız, “Sagın”, (çev. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.5.
- 282.İmzasız, “Sazlar”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 283.İmzasız, “Suyu Arayan Adam”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.
- 284.İmzasız, “Şenlikname Düzeni”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
- 285.İmzasız, “Toplama”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
- 286.İmzasız, “Töre Betikleri-Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Yapıtları”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 287.İmzasız, “Tunalı Hilmi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.4.
- 288.İmzasız, “Türk Romanında Köye Doğru”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.6.
- 289.İmzasız, “Türkçe Yasası İçin Eski Bir Tasarı”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.4-5.
- 290.İmzasız, “Ulu Sagın’ın Türküsü”, (Sait Maden), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.8.
- 291.İmzasız, “Yakarı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
- 292.İmzasız, “Yankılar”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7-8.
- 293.İmzasız, “Yeni Aylık Dergisi”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
- 294.İmzasız, “Yüksel Aslan”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.8.
- 295.İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.5.
- 296.İnka, “Tanrılama”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.5.
- 297.İoanna, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.

- 298.Janauch, Gustav; “Kafka ile Konuşmalar”, (çev. Çetin R. Yüreğir), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
- 299.Jung, C. G.; “Çağdaş Sanat”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.7.
- 300.K., “Belleten 1959 Türk Dili Araştırmaları Yıllığı”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7-8.
- 301.K., “Dergilerde Dil”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.8.
- 302.K., “Devrimleri Yapmak ve Yaşatmak”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.3.
- 303.K., “Dil Olayları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7-8.
- 304.K., “Dilbilgisinin Önemi”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.6-7.
- 305.K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.5.
- 306.K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2-8.
- 307.K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.5.
- 308.K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
- 309.K., “Türkçe’nin Yönetimde Kullanılışı”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.6.
- 310.K., A. ; “Ali Rıza’nın Betiğine İlgiler”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.4.
- 311.K., İ. ; “Dönemeçle”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.8.
- 312.K., İ. ; “Gerçek Duygusu”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.4-5.
- 313.K., İ. ; “Kişiler Üstüne I”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.1-8.
- 314.Kâni, Ebubekir; “Tokat’lı Kâni’den”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
- 315.Kavafis, Konstantin; “İtaka”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.2.
- 316.Kavafis, Konstantin; “Tanrının Antonius’u Bırakmasıdır”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.4.
- 317.Kaynardağ, Arslan; “Âşık Paşa”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
- 318.Kaynardağ, Arslan; “Ataç’ın 10 Kasım Yazıları”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.4-5.
- 319.Kaynardağ, Arslan; “Dil-Toplunun Eğitimi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.5.
- 320.Kaynardağ, Arslan; “Elli İki Yıl Önce Ateşli Bir Türkçeci Vardı”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.4-5.
- 321.Kaynardağ, Arslan; “Felsefe Tarihinin Dili”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.6.
- 322.Kaynardağ, Arslan; “Genç Kalemelerin Sesi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.6.
- 323.Kaynardağ, Arslan; “İstanbul Folkloru”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.6.
- 324.Kaynardağ, Arslan; “Kitap Yasaları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.

- 325.Kaynardağ, Arslan; “Ninniler”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.6.
- 326.Kaynardağ, Arslan; “Töre Deyimleri Üstüne”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.6.
- 327.Kaynardağ, Arslan; “Yurtdaş Türkçe Konuş!”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.4-5.
- 328.Kaynardağ, Arslan; “Felsefe Dilimizin Gelişmesi”, *Türkçe*, S.1,Ocak 1960, s.6-7.
- 329.Kentman, Sönmez; “Surat Kabartmasına Aytıma I”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6.
- 330.Kentman, Sönmez; “Surat Kabartmasına Aytıma II”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6.
- 331.Kentman, Sönmez; “Surat Kabartmasına Aytıma III”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
- 332.Kentman, Sönmez; “Surat Kabartmasına Aytıma IV”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
- 333.Kentman, Sönmez; “Ülüş V. Seğilmeler”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6-7-8.
- 334.Kocagöz, Samim; “Oyuncu Dili”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.1-8.
- 335.Konur, “Anadolu Ağızları”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.3-5.
- 336.Konur, “Bilgisizliğimiz”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.1.
- 337.Konur, “Bir Çöküntüye Doğru”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.2.
- 338.Konur, “Dede Korkutla Yeniden İlgileniş”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.1-7.
- 339.Konur, “Dil Devrimimizin Yeni Gelişmeleri”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.3-7.
- 340.Konur, “Dil Devriminde Başarı”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.3.
- 341.Konur, “Dil Devriminin Yolu”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7-8.
- 342.Konur, “Dilbilgisi Öğretimi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.3.
- 343.Konur, “Gerekli Bir Karşılık”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.6.
- 344.Konur, “Gövde Yapısı Sözleri”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7-8.
- 345.Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
- 346.Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7-8.
- 347.Konur, “Kuralların Değeri”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.4-5.
- 348.Konur, “Namık Kemal’in Yazı Düzeltimi Düşünceleri”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.4-5-8.

- 349.Konur, “On Kasım’da Büyük Söylev’i Okurken”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.2-3-6.
- 350.Konur, “Örneğin Sözü Üzerine”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.6.
- 351.Konur, “Özleşme”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.6.
- 352.Konur, “Söz Türetimine Övgü”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6-7.
- 353.Konur, “Yazı Devrimimiz”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.4-5.
- 354.Konur, “Yönetim Dilimiz”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.1-8.
- 355.Konur, “Yeni Anayasanın Dili”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.1-2.
- 356.Köksal, Ahmet; “Türkçemizin Geleceği”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.1.
- 357.Kuçuradi, İoanna; “Heykel”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
- 358.Kuçuradi, İoanna; “Karanlık”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
- 359.Kuçuradi, İoanna; “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
- 360.Kutluk, İ. ; “Türkçeye Karşı”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.3.
- 361.Kutluk, İbrahim; “Ağıt I”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.1-2-3.
- 362.Kutluk, İbrahim; “Ağıt II”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.2-7.
- 363.Kutluk, İbrahim; “Atatürk’ü Anlamak”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.6-7-8.
- 364.Kutluk, İbrahim; “Düzen”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.2-3.
- 365.Kutluk, İbrahim; “Özleşmenin Sınırı mı?”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.2-8.
- 366.Kutluk, İbrahim; “Seni Tanıdığım Güne Övgü”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.2-7.
- 367.Kutluk, İbrahim; “Türkçe Üstüne”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.1-2-3.
- 368.Kutluk, İbrahim; “Türkçe’nin Durumu II Çağrı”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.1-2.
- 369.Kutluk, İbrahim; “Türkçe’nin Durumu”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.1-8.
- 370.Kutluk, İbrahim; “Türkçeden Yana”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.2.
- 371.Kutluk, İbrahim; “Tüze Adına Savaş”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.2.
- 372.Kutluk, İbrahim; “Tüze”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.2.
- 373.Kutluk, İbrahim; “Tüzenin Uygulanışı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.2.
- 374.Kutluk, İbrahim; “Utanç”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.2-7.

- 375.Kutluk, İbrahim; “Uygarlığın Getireceği”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.1.
- 376.Kutluk, İbrahim; “Uygunsuz Sesler”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.1.
- 377.Kutluk, İbrahim; “Ürküntü”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.2.
- 378.Kutluk, İbrahim; “Yalan”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.1-8.
- 379.Kutluk, İbrahim; “Yalancı”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.6-7.
- 380.Kuzucuoğlu, Babür; “Başlam”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
- 381.Lamennais, “Sürgün”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.6.
- 382.Levend, Agâh Sırrı; “Öztürkçeye Doğru”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.5.
- 383.Lorca, Federico García; “Ay Gözetler”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.şiir
- 384.Lorca, Federico García; “Küba’lı Zencilerin Türküsü”, (çev. Bilge Karasu), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.2.
- 385.Lorca, Federico García; “Su Kenarında İki Denizci”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.5.
- 386.Lucretius, “Başöğelerin Biçimi”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.5.
- 387.Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.5.
- 388.Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.7.
- 389.Lucretius, “Epicuros’a Övgü”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.5.
- 390.Maden, Sait; “Ağrıyan”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.2.şiir
- 391.Maden, Sait; “Başlıksız”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.2.
- 392.Maden, Sait; “Başlıksız”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2.
- 393.Mansuroğlu, Mecdut; “Türkçemizi Geliştirme Yolunda”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.1.
- 394.Maori, “Boşluk”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
- 395.Mauriac, François; “Yaşama”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.3-5.
- 396.Maurois, André; “Ayışığı Niçin Gözlerini Kapatıyorsun?”, (çev. Alptekin Gündoğdu), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.6.
- 397.Mihalić, Salavko; “Betigin Köğüklerine Önsöz”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.

- 398.Mihalić, Salavko; “Sözümün Arkası”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.
- 399.Montaigne, “Yaşama Epiği”, (çev. Tahsin Boyman), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.3.
- 400.Montaigne; “Kişiler Üstüne II Duygusuzluk”, (çev. İbrahim Kutluk), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.4-5.
- 401.Müftüoğlu, Ahmet Hikmet; “Dilimiz”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.6.
- 402.Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.4.
- 403.Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.8.
- 404.Nietzsche, Friedrich; “Gece Türküsü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.3.
- 405.Nietzsche, Friedrich; “Kendi Yolu”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.5.
- 406.Nietzsche, Friedrich; “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu II”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.2.
- 407.Nietzsche, Friedrich; “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 408.Ölmez, Ümit; “Güçlü Dil Uygarlığa Giden Yolda Önemli Bir Aşamadır”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
- 409.Öngören, Ferit; “Gazetelerde Bilmece Yapanlar Çözenler”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.8.
- 410.Öz, Süleyman Nuri; “Milli Türk Talebe Birliğine”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.4.
- 411.Öz, Süleyman Nuri; “Türk Dil Devrimi Niçindir?”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.
- 412.Özdemir Asaf; “AAAAAA”, *Türkçe*, S.20 Ağustos 1961, s.4.
- 413.Özdemir Asaf; “Bur”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.2.
- 414.Özdemir Asaf; “Can”, *Türkçe*, S.20 Ağustos 1961, s.4.
- 415.Özdemir Asaf; “Düşünmek” *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.5.
- 416.Özdemir Asaf; “Oyundur”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.5.
- 417.Özek, Çetin; “Soruşturma”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.4-5-6.
- 418.Özer, S. N.; “Düşünce ile Dil”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.3.

- 419.Özerdim, Sami N.; “Atatürk’ü Anlatmak”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.1.
- 420.Özerdim, Sami N.; “Özensizler”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.1-8.
- 421.Özerdim, Sami N.; “Sorumsuzlar”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.3.
- 422.Özerdim, Sami N.; “Türkçeleri Bozuk Dedikoducular”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.1.
- 423.Özerdim, Sami N.; “Yazın Dili”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.1.
- 424.Özyalçın, Adnan; “İnilti”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2.
- 425.Perse, Saint John; “Exil’den”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.7.
- 426.Perse, Saint-John; “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
- 427.Perse, Saint-John; “Çocukluğum, Canım Benim”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.8.
- 428.Perse, Saint-John; “Şarkı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
- 429.Polinezya, “Üretmeler”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.5
- 430.Puşkin, A.; “Güz”, (çev. A. Özyalçın), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.2.
- 431.Quasimodo, Salvatore; “Bilmediklerimin Acısı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.8.
- 432.Quasimodo, Salvatore; “Gün Yükselirken”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.6.
- 433.Quasimodo, Salvatore; “Hiç Kimse”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
- 434.Read, Herbert; “Hint Sanatı”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.3.
- 435.Read, Herbert; “Klee”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.3.
- 436.Read, Herbert; “Sanat ile Töre”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2.
- 437.Reverdy, Pierre; “Bay X”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.2.
- 438.Reverdy, Pierre; “Dışarda”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.2.
- 439.Reverdy, Pierre; “Dörüt Üzerine Seçmeler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.6.

- 440.Rilke, Ralner Maria; “Komşu Tanrı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.4.
- 441.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.4-5.
- 442.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.4-5.
- 443.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.4-5.
- 444.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.4-5.
- 445.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.4-5.
- 446.Rousseau, Jean Jacques; “Bilimler ve Epikler Üstüne”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.4-5.
- 447.Sarar, İsmail Ali; “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.8.
- 448.Sarraute, Nathalie; “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.2-3.
- 449.Sarraute, Nathalie; “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.4-5.
- 450.Seyda, Mehmet; “Ümmet Anlayışından Ulus Anlayışına Geçmek”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.
- 451.Shakespeare, William; “Ariel’in Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
- 452.Shakespeare, William; “Söğüt Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
- 453.Soupault, Philippe; “Akarsu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.6.
- 454.Sözen, Remzi; “Kıbrıs Üstüne”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.7.
- 455.Sungurbey, İsmet; “Anayasa”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.1.
- 456.Sungurbey, İsmet; “Bir Eleştiriye Yanıt”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.3-7.
- 457.Sungurbey, İsmet; “Neden ‘Hukuk’ Değil de ‘Töre’” , *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.1.
- 458.Sungurbey, İsmet; “Olağanüstü Kazandırıcı Yıllanma Üstüne”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.8.

- 459.Sungurbey, İsmet; “Töre (Hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.2.
- 460.Sungurbey, İsmet; “Töre (hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.1-2.
- 461.Sungurbey, İsmet; “Yasa Eleştirmesi”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.6.
- 462.Sungurbey, İsmet; “Yeni Topluma Yasa- Tasarısı II”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.6.
- 463.Supervielle, Jules; “Bir Ozan”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.4.
- 464.Supervielle, Jules; “Kımlı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.4.
- 465.Sühreverdî, Şehabettin; “Işık Heykelleri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.6.
- 466.Şahinoğlu, Ş.; “On Kasım”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.4-6.
- 467.Şahinoğlu, Ş.; “Zeki Üngör”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.2.
- 468.Şavlı, Burhan Garip; “Cezayir Menekşeleri”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
- 469.Şevket, Haluk; “Dil Onuru”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1-2.
- 470.T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.8
- 471.T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
- 472.T., “J.Eckmann’ı Uğurlarken”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.2.
- 473.T., “Saint John Perse 1960 Nobel Yazın Armağanı”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
- 474.Tamer, Ö.; “Dille İlgili Yayınlar”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.5.
- 475.Tansuğ, Sezer; “Nevin Çokay”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.
- 476.Tansuğ, Sezer; “Ömer Uluç”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.8.
- 477.Tansuğ, Sezer; “Atatürkçülük”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.5-7.
- 478.Tekin, Şinasi; “Uygur Betikleri”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.8.
- 479.Teo, “Bildiri”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
- 480.Timuroğlu, Vecihi; “27 Mayıs Devrimi”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.3.
- 481.Timuroğlu, Vecihi; “Bir Atatürk Var”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.2-8.
- 482.Timuroğlu, Vecihi; “Bir Devrimin Yıldönümünde”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.4-5.
- 483.Timuroğlu, Vecihi; “Bir Gezi İki Anı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.1-7.
- 484.Timuroğlu, Vecihi; “Bitlis Üzüntüleri”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.6-7.

485. Timuroğlu, Vecihi; “Bizi Yıkan”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.1-8.
486. Timuroğlu, Vecihi; “Bölük Bölük”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.3.
487. Timuroğlu, Vecihi; “Çağımızın Kişisi”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.1-8.
488. Timuroğlu, Vecihi; “Dar Çağ”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.6-7.
489. Timuroğlu, Vecihi; “Değişemediğimiz”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.1-7.
490. Timuroğlu, Vecihi; “Dengesizlik”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.1-2.
491. Timuroğlu, Vecihi; “Dilde Özleşmenin Sınırı Üzerine”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.6.
492. Timuroğlu, Vecihi; “Gençliğin Eğitimi Üzerine”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.2.
493. Timuroğlu, Vecihi; “İlkut’la Konuştuklarım”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.1-7.
494. Timuroğlu, Vecihi; “Kim Uyur, Kim Uyanık?”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.6.
495. Timuroğlu, Vecihi; “Kulleteyn”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.4-5.
496. Timuroğlu, Vecihi; “Kurucu Kamutay Işığı”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.4-5.
497. Timuroğlu, Vecihi; “Mutkideki Işık”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.4-5.
498. Timuroğlu, Vecihi; “Toplum Yapımız”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.2.
499. Timuroğlu, Vecihi; “Toplum Yapımızda Aile İle Tutum”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
500. Timuroğlu, Vecihi; “Toplumumuzun Özgürlük Sorunu”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.6-7.
501. Timuroğlu, Vecihi; “Tutsak Aydınlar”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.7.
502. Timuroğlu, Vecihi; “Ulusal Eğitim Arancımız”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.2.
503. Timuroğlu, Vecihi; “Yalancı Korku”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.4-5.
504. Tolstoy, L.; “Köylü Taşı Nasıl Kaldırdı?”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.2.
505. Tolstoy, L.; “Yaşlı At”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.2.
506. Tu Fu, “Konuk”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.
507. Turgenyev, İ.; “Serçe”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.2.

508. *Türkçe*, “Bağnaz Davranışlar”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.1.
509. *Türkçe*, “Denizlik”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4-8.
510. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.8.
511. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
512. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
513. *Türkçe*, “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.1.
514. *Türkçe*, “Fahir İz-Pabuççu Ahmed’in Garip Maceraları”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
515. *Türkçe*, “Felsefenin Çağrısı”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.2. (reklam)
516. *Türkçe*, “Gece Barı”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.6. (reklam)
517. *Türkçe*, “Gök Onları Yanıltmaz”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5. (reklam)
518. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.7.
519. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.7.
520. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.8.
521. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.8.
522. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.7.
523. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
524. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
525. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
526. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7.
527. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.7.
528. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
529. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
530. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.7.
531. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
532. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.
533. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
534. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
535. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.8.
536. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.3 Mart 1960, s.7.
537. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
538. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
539. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
540. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.7.

541. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7.
542. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
543. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
544. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.
545. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.7.
546. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7.
547. *Türkçe*, “Kitap Betikevi”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
548. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7.
549. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.
550. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.8.
551. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7.
552. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
553. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.8.
554. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.8.
555. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.8.
556. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
557. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.8.
558. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
559. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
560. *Türkçe*, “Kültür Haberleri Dergisi”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7. reklam
561. *Türkçe*, “Mutluyuz”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.1.
562. *Türkçe*, “Ölü Bir Yaz”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5. reklam
563. *Türkçe*, “Türk Dili İçin”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.4-5.
564. *Türkçe*, “Türk Yazını Üzerine”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.1-7.
565. *Türkçe*, “Türkçeden Uzaklaştıkça”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.1-2.
566. *Türkçe*, “Uygarlaşma, Ulusallaşma”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.1.
567. *Türkçe*, “Yıllık 1962”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6.
568. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7.
569. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
570. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7.
571. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
572. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
573. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.

- 574.*Türkçe*; “Çetin Özek-Türkiye’de Laiklik Gelişim ve Koruyucu Ceza Hükümleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 575.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.8.
- 576.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
- 577.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
- 578.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.
- 579.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s. 8.
- 580.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.8.
- 581.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.6.
- 582.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.5.
- 583.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
- 584.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.8.
- 585.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.8.
- 586.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.8.
- 587.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.8.
- 588.*Türkçe*; “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.8.
- 589.*Türkçe*; “Eliot, T. S.-Denemeler”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
- 590.*Türkçe*; “Eliot, T. S.-Denemeler”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
- 591.*Türkçe*; “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Aylam”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 592.*Türkçe*; “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Cezayir Türküsü”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 593.*Türkçe*; “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Hoo’lar”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 594.*Türkçe*; “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Özgürlük Alanı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 595.*Türkçe*; “İlhan F. Akın-Devlet Doktrinleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 596.*Türkçe*; “İsmet Giritli-İdarenin Yetkisini Saptırması”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 597.*Türkçe*; “Lorca-Deniz Bile Ölür”, (çev. Ülkü Tamer), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
- 598.*Türkçe*; “Murat Sarıca, Rona Aybay-Faşizm”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
- 599.*Türkçe*; “Oyun Dili”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.1-8.

600. *Türkçe*; “Suut Kemal Yetkin-Düş’ün Payı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
601. *Türkçe*; “Uysal, S. S.-Yahya Kemal ile Sohbetler”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
602. Türker, Doğan; “Alev”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.2.
603. Türker, Doğan; “Bulut Soluğumuzla”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.
604. Türker, Doğan; “Göç”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2.
605. Türker, Doğan; “Kan Boyu”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.4-5.
606. Türker, Doğan; “Ne”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.5.
607. Türker, Doğan; “Ön Deyi”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
608. Türker, Doğan; “Suskun Ufkusu”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.6.
609. Türker, Doğan; “Yağız Atları Dedenizin”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
610. Türker, Doğan; “Yır Yörüngesi”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.2.
611. Tütengil, Cavit Orhan; “Olmak ya da Olmamak”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.
612. Tüzer, Necati; “İşte”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.7.
613. Uğurlu, Nurer; “Ult”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.6.
614. Uygur, Nermi; “Anlamın Çıkmazları II”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.3-4-7.
615. Uygur, Nermi; “Anlamın Çıkmazları”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.3-4.
616. Uygur, Nermi; “Felsefenin Geleceği”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.4-5-7.
617. Uygur, Nermi; “İnsan Olurken”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.3-4-8.
618. Ünaydın, Ruşen Eşref; “Hatıralar”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.7.
619. Váleri, Diego; “Bir Gül”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
620. Váleri, Diego; “Derin Dalgalı Kıyı Unutulma Kanalı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
621. Váleri, Diego; “Eksiksiz Sevinç”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
622. Váleri, Diego; “Kıyı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
623. Váleri, Diego; “Ölen Sürez”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
624. Váleri, Diego; “Sağlıkçı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
625. Váleri, Diego; “Sesiydi Denizin”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.

- 626.Váleri, Diego; “Tatlı Sürez”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
- 627.Váleri, Diego; “Uyanış”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
- 628.Váleri, Diego; “Venedikli Kız”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
- 629.Whitehead, Alfred North; “Soyut”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.15, Mart 1960, s.2-3.
- 630.Williamson, George; “Eliot’un Eleştiri Yöntemi”, (çev. Akşit Göktürk, Yurdanur Salman), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.4-5.
- 631.Yavuz, Hilmi; “Dil, Toplumun Dili”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
- 632.Yurdugül, Sümer; “Bakışlar:”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.5.
- 633.Yücel, Hasan Âli; “Türkçeyi Sevmeyene”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.4-5-7.
- 634.Yücel, Tahsin; “Özgür Bir Dil Yaratmak”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
- 635.Yüreğir, Çetin Remzi; “Işık Vurgusu”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.
- 636.Yüreğir, Çetin Remzi; “Ucundaki”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.5.
- 637.Yüreğir, Çetin Remzi; “Yokuş Kapı”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.6.
- 638.Yüreğir, Çetin Remzi; “Yükümlüler”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.4.
639. Z., “Eskiden Yeni’ye-Nailiden”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.7.

4.1.1.3.Türlere Göre Dizin

4.1.1.3.1. Denemeler

1. Mecdut Mansuroğlu, “Türkçemizi Geliştirme Yolunda”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.1.
2. D., “Dil Üzerine”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.1.
3. İsmet Sungurbey, “Töre (Hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.2.
4. Ömer Asım Aksoy, “Uçurum”, *Türkçe*, S.1 Ocak 1960, s.2.
5. Necip Asım, “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.4-5.
6. Arslan Kaynardağ, “Felsefe Dilimizin Gelişmesi”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.6-7.
7. D., “Doğa ile Dil”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.1.

8. Konur, “Gövde Yapısı Sözleri”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7-8.
9. Hilmi Yavuz, “Dil, Toplumun Dili”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
10. Konur, “Özleşme”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.6.
11. Müftüoğlu Ahmet Hikmet, “Dilimiz”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.6.
12. D., “Dili Yapan”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.
13. D., “Dildeki Karşı”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
14. İbrahim Kutluk, “Türkçeden Yana”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.2.
15. *Türkçe*, “Türk Dili İçin”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.4-5.
16. D., “Dil, Eğitimin Yolu”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.
17. Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımızda Aile İle Tutum”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
18. Arslan Kaynardağ, “Dil-Toplumsal Eğitimi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.5.
19. D., “Dil, Eğitimin Yolu II”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.1.
20. Konur, “Yeni Anayasanın Dili”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.1-2.
21. Vecihi Timuroğlu, “Gençliğin Eğitimi Üzerine”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.2.
22. Falih Rıfkı Atay, “Türkçe Anlayan Beri Gelsin”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.4.
23. Arslan Kaynardağ, “Kitap Yasaları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.
24. Ferit Öngören, “Gazetelerde Bilmeceleri Yapanlar Çözenler”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.8.
25. D., “Us Tümcesi”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.1.
26. *Türkçe*, “Uygarlaşma, Ulusallaşma”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.1.
27. S. Y. Baydur, “İanus Başı”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.4-5.
28. Konur, “Dil Devriminin Yolu”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7-8.
29. İbrahim Kutluk, “Uygarlığın Getireceği”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.1.
30. D., “Dil Eşitliğimiz”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960 s.1.
31. S. N. Özer, “Düşünce ile Dil”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.3.
32. İmzasız, “Türkçe Yasası İçin Eski Bir Tasarı”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.4-5.
33. Ahmet Köksal, “Türkçemizin Geleceği”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.1.
34. D., “Us’u Yapan”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.1.
35. Vecihi Timuroğlu, “Ulusal Eğitim Arancımız”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.2.

36. İmzasız, “Yankılar”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7-8.
37. İsmail Ali Sarar, “Türkçemiz”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.8.
38. Sami N. Özerdim, “Atatürk’ü Anlatmak”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.1.
39. D., “Dil Açısı”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.1.
40. Vecihi Timuroğlu, “Bir Atatürk Var”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.2-8.
41. Arın Engin, “Atatürk Savaşımızda Toprak Devrimi”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.3.
42. Arslan Kaynardağ, “Ataç’ın 10 Kasım Yazıları”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.4-5.
43. S. Kandemir Başar, “Dili İşlemek”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7-8.
44. D., “Öteki Dil”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.1.
45. Konur, “Yazı Devrimimiz”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.4-5.
46. Arslan Kaynardağ, “Ninniler”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.6.
47. S. Kandemir Başar, “Dile Saygı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
48. Vecihi Timuroğlu, “Değişemediğimiz”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.1-7.
49. S. Kandemir Başar, “Dildeki Koşu”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.5.
50. Sami N. Özerdim, “Özensizler”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.1-8.
51. D., “Yaşayan”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.1.
52. Vecihi Timuroğlu, “Kurucu Kamutay Işığ”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.4-5.
53. Vecihi Timuroğlu, “Bizi Yıkan”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.1-8.
54. D., “Dil Üçgeni”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.1.
55. D., “Çoğalım”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.1.
56. Doğan Türker, “Yır Yörüngesi”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.2.
57. Doğan Türker, “Ne”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.5.
58. Sümer Yurdugül, “Bakışlar:”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.5.
59. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Anayasa Karşısında”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.1.
60. D., “Çoğalım”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.1.
61. S. Kandemir Başar, “Dile Uymak”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.3.
62. Konur, “Kuralların Değeri”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.4-5.
63. Vecihi Timuroğlu, “Dar Çağ”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.6-7.
64. Konur, “Yönetim Dilimiz”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.1-8.
65. D., “Dil Değirmisi”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.1.

66. S. Kandemir Başar, “Dil Gücü”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.3.
67. İmzasız, “Kalkınacaksa Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
68. D., “Anlam Gerçeği”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.1.
69. Vecihi Timuroğlu, “Kulleteyn”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.4-5.
70. İmzasız, “Kalkınacaksa Hep Birlikte Elele, Kardeşlikle”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
71. D., “Dil’le Uyanmak”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.1.
72. Şinasi Tekin, “Uygur Betikleri”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.8.
73. Samim Kocagöz, “Oyuncu Dili”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.1-8.
74. D., “Genel Usula Birleşirken”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.1.
75. İ. Kutluk, “Türkçeye Karşı”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.3.
76. Sami N. Özerdim, “Yazın Dili”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.1.
77. D., “Özel Dilimiz”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.1.
78. Konur, “On Kasım’da Büyük Söylev’i Okurken”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.2-3-6.
79. Sezer Tansuğ, “Atatürkçülük”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.5-7.
80. D., “Dilin Akışı”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.1.
81. Konur, “Söz Türetimine Övgü”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6-7.
82. D., “Kişi ile Dil”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.1.
83. Doğan Hızlan, “Terimler Sözlüğü Sorunu”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.2.
84. Konur, “Dil Devrimimizin Yeni Gelişmeleri”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.3-7.
85. Arın Engin, “Dilde ve Çalgıda Eksik Kalan İki Devrim”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.8.
86. D., “Düşüncenin Oluşumu”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.1.
87. İ. K., “Gerçek Duygusu”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.4-5.
88. Bülent Habora, “Okumayı Sevmek”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962 s.8.
89. D., “Tutsak I”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.1.
90. D., “Tutsak II”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.1.
91. İbrahim Kutluk, “Tüze”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.2.
92. D., “Başkalaşım”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.1.
93. İbrahim Kutluk, “Tüzenin Uygulanışı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.2.
94. Nermi Uygur, “Felsefenin Geleceği”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.4-5-7.

95. İsmet Sungurbey, “Töre (hukuk) Dili de Türkçeleştirilmelidir”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.1-2.
96. İsmet Sungurbey, “Neden ‘Hukuk’ Değil de ‘Töre’”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.1.
97. *Türkçe*, “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.1.
98. D., “Dilde Özleşme”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.1.
99. Konur, “Dil Devriminde Başarı”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.3.
100. İbrahim Kutluk, “Özleşmenin Sınırı mı?”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.2-8.
101. Doğan Hızlan, “Çeviride Özleşme”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.4-5.
102. Vecihi Timuroğlu, “Dilde Özleşmenin Sınırı Üzerine”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.6.
103. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.1.
104. Vecihi Timuroğlu, “Çağımızın Kişisi”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.1-8.
105. İbrahim Kutluk, “Tüze Adına Savaş”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.2.
106. Arın Engin, “Ana Türklük, Biz”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.5.
107. T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.8.
108. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.1.
109. İbrahim Kutluk, “Türkçe’nin Durumu”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.1-8.
110. K., “Devrimleri Yapmak ve Yaşatmak”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.3.
111. *Türkçe*, “Denizlik”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4-8.
112. T., “Dilimizin Özleşmesine Sınır”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
113. D., “Dil Bir Özdektir”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.1.
114. Nermi Uygur, “İnsan Olurken”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.3-4-8.
115. İbrahim Kutluk, “Yalan”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.1-8.
116. D., “Gerçeğin Tanımı”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.1.
117. Nermi Uygur, “Anlamanın Çıkmazları”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.3-4.
118. D., “Dil, Gerçeği Değerlendiren”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.1.
119. İ. K., “Kişiler Üstüne I”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.1-8.
120. Nermi Uygur, “Anlamanın Çıkmazları II”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.3-4-7.
121. Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.6.
122. Arın Engin, “Atatürk-Dil Devrimimiz”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.2-3.
123. İbrahim Kutluk, “Atatürk’ü Anlamak”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.6-7-8.
124. Vecihi Timuroğlu, “Dengesizlik”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.1-2.
125. D., “Dillerde Gerçekler”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.1.

126. Alptekin Gündoğdu, “Kuşku”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.5-6-7.
127. Tahir Nejat Gencan, “Epik”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.1.
128. İbrahim Kutluk, “Türkçe Üstüne”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.1-2-3.
129. *Türkçe*, “Türkçeden Uzaklaştıkça”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.1-2.
130. Tahir Nejat Gencan, “Ürkü”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.1-2.
131. İbrahim Kutluk, “Yalancı”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.6-7.
132. *Türkçe*, “Türk Yazını Üzerine”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.1-7.
133. D., “Dillerde Sayılar”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.1.
134. Arın Engin, “Ruslarda Türkçenin Parçalanması”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.6.
135. D., “Dili Yaşama”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.1.
136. İbrahim Kutluk, “Utanç”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.2-7.
137. Remzi Sözen, “Kıbrıs Üstüne”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.7.
138. *Türkçe*, “Bağnaz Davranışlar”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.1.
139. D., “Dil Gözümüz”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.1.
140. İbrahim Kutluk, “Seni Tanıdığım Güne Övgü”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.2-7.
141. İmzasız, “Aydınlık”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.1-7.
142. Arın Engin, “Karamonoğlu Mehmet Bey”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.2-3-7.
143. Arın Engin, “İnanmak”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.6.
144. Arın Engin, “Dil Devrimi Oy Avcılığı”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.1-2.
145. İbrahim Kutluk, “Düzen”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.2-3.
146. Doğan Hızlan, “Dil ya da Anlatım Çıkmazı”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.6-7.
147. İsmet Sungurbey, “Anayasa”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.1.

4.1.1.3.2. Şiirler

1. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İkileyin Üçleyin”, *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.3.
2. Özdemir Asaf, “Düşünmek” *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.5.
3. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yok İçki”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.3.
4. Özdemir Asaf, “Bur”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.2.
5. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Baş”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.3.

6. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Oğlak Dönencesi”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.3.
7. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Meme Kuş”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.3.
8. Özdemir Asaf, “Oyundur”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.5.
9. Cengiz Bektaş, “Bir Nen Yürür Topraktan Ayaklarıma”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.6.
10. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Türkçe Katında Yaşamak”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.3.
11. Çetin Remzi Yüreğir, “Işık Vurgusu”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.
12. Sait Maden, “Ağrıyan”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.2.
13. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gümüşsü”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.3.
14. Mehmet Güner Demiray, “Evrene Ağıt”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.5.
15. Sait Maden, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2.
16. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Olmaktan Sonra Olmak”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.3.
17. Çetin Remzi Yüreğir, “Yokuş Kapı”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.6.
18. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sunu”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.3.
19. Sait Maden, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.2.
20. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeniden”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.3.
21. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gök Uzanısı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.3.
22. Teo, “Bildiri”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
23. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Düzlem Dışı”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
24. Çetin Remzi Yüreğir, “Yükümlüler”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s. 4.
25. Cengiz Bektaş, “Kötü Düşüncelerimizi Buzlarda Dondurdu Bu Dağı Geçen Yeşil Bu Gölü Bu Yaz Üretti Bizim ‘Atomumuz’ ‘Hidrojenimiz’ Dişdişeyiz”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.2.
26. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İki Yerde Olmak”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.3.
27. Doğan Türker, “Argın Savaş Argın Savaşçı”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7.
28. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Eğri Uzun”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.3.
29. Nurer Uğurlu, “Ult”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.6.
30. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Soluk”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.3.
31. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Götürmeden Gitmek”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.3.
32. Besim Çiçek, “İmge Kız”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.6.
33. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yu”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.3.

34. Burhan Garip Şavlı, “Cezayir Menekşeleri”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
35. Besim Çiçek, “Merkürden Güneşe”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.8.
36. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Göz Gece”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.3.
37. Besim Çiçek, “Yalnızlıktan Çıkarken”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.6.
38. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Masallarla Gelen”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.3.
39. Besim Çiçek, “Kendini Tümleme”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.5.
40. Cengiz Bektaş, “Gece Kardeşim”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
41. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yaşlanmadan”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.3.
42. Özdemir Asaf, “AAAAAA”, *Türkçe*, S.20 Ağustos 1961, s.4.
43. Özdemir Asaf, “Can”, *Türkçe*, S.20 Ağustos 1961, s.4.
44. Çetin Remzi Yüreğir, “Ucundaki”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.5.
45. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Anıtkabre Seslenmeler”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.3.
46. Cengiz Bektaş, “Bir Ev Çizeceğim”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.8.
47. Besim Çiçek, “İnanma, Değmeler Denizi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.2.
48. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Uyku Üzerine Arama”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.3.
49. Fikri Cantürk, “Evrensel Açlığı O”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6.
50. Egemen Berköz, “Giz”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.
51. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ölü Kız”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.3.
52. Cengiz Bektaş, “Ses Birliği”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.5.
53. Egemen Berköz, “Kırık Masal”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.8.
54. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yol Soru”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.3.
55. Babür Kuzucuoğlu, “Başlam”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
56. Egemen Berköz, “Bitik”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
57. Besim Çiçek, “Sevi Üstleri”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.6.
58. Cengiz Bektaş, “1961 Berlin”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.8.
59. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kuş Olayı”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.3.
60. Polinezya, “Üretmeler”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.5.
61. Cengiz Bektaş, “Kişi”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.6.
62. Egemen Berköz, “Tekil”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
63. Egemen Berköz, “Önsöz”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
64. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeni Öpülerde”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.3.

65. Cengiz Bektaş, “Buluntu”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.7.
66. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Toplamlar”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.3.
67. Cengiz Bektaş, “Algı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.4.
68. Cengiz Bektaş, “Övgü”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.4.
69. Egemen Berköz, “Baş Dönmesi”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
70. Egemen Berköz, “Yasak Sev”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
71. Egemen Berköz, “Susku”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
72. Egemen Berköz, “İssız”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
73. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Diken Olmak”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.5.
74. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Akönce”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.3.
75. Cengiz Bektaş, “İşte Seni Beklemediğim Sokak”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.5.
76. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mansuroğlu’ya Ağıt”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.3.
77. Egemen Berköz, “Güpegündüz”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.6.
78. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ağrımak”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.3.
79. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Sevince Dev Olmak”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.3.
80. Egemen Berköz, “Yeşil Akasya Evleri”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.4.
81. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal Olayı”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
82. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kutlama”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
83. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ata Üzre”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
84. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.4.
85. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ataya”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
86. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mustafa Kemal’in Gök Yazıları”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
87. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Atamız”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
88. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “10 Kasım Türküsü”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.5.
89. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İnanç”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.3.
90. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gündelikçi”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.3.
91. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Lağımçı”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.3.
92. Egemen Berköz, “Ama Denizde Vardır Hep Mavi Ve Yeşil Ama Denizde Vardır Hep Su Su Su”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.7.

93. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Her Gün Yeni Olmak”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.3.
94. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Dışardan Gazel”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.3.
95. Cengiz Bektaş, “Bilinç”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.6.
96. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İlkin Tümenden Kurtulmak”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.4-5.
97. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ulan”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.3.
98. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mut”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.3.
99. M. Cengiz, “Giz”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.4.

4.1.1.3.3. Çeviri Şiirler

1. Eskimo, “Ayorama”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.1, Ocak 1960, s.4.
2. Baudelaire, “Kendi Kendinin Kırbacı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.2.
3. René Char, “Boğa”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
4. İmzasız, “Sagın”, (çev. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.5.
5. René Char, “Tarla Kuşu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.6.
6. Federico García Lorca, “Küba’lı Zencilerin Türküsü”, (çev. Bilge Karasu), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.2.
7. Baudelaire, “Tutkun”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
8. Baudelaire, “Şeytana Yakarışlar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
9. René Char, “Alabalık”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
10. René Char, “Kara Geyikler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.4.
11. Baudelaire, “Akşam Ezgisi”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.4.
12. Federico García Lorca, “Su Kenarında İki Denizci”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.5.
13. René Char, “Buğu Yeleli Genç At”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.6.

14. Guillaume Apollinaire, “Çingene Kızı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.4.
15. Paul Éluard, “Gerçek Tüze”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.2.
16. Rainer Maria Rilke, “Komşu Tanrı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.4.
17. Gustavo Adolfo Becquer, “Alın Beni de Götürün”, (çev. Cevat Çapan), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.6.
18. Blaise Cendrars, “Adalar”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7.
19. Blaise Cendrars, “Gün Batışları”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7.
20. Baudelaire, “Büyüklemeenin Sonu”, (çev. S. M.), *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.7.
21. Saint-John Perse, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
22. Saint-John Perse, “Şarkı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
23. Jules Supervielle, “Kımlı”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.4.
24. Paul Éluard, “Sevgi Gereğince”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
25. William Shakespeare, “Söğüt Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
26. William Shakespeare, “Arielin Türküsü”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
27. Saint-John Perse, “Exil’den”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.7.
28. Robert Graves, “Tutkunların Kışı”, (çev. Cevat Çapan), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.4.
29. Baudelaire, “İçe Kapanış”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.5.
30. Konstantin Kavafis, “İtaka”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.2.
31. Paul Éluard, “Ve Bir Gülüş”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.2.

32. Paul Éluard, “Biz İkimiz”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.2.
33. Konstantin Kavafis, “Tanrının Antonius’u Bırakmasıdır”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.4.
34. Salavko Mihalić, “Sözümün Arkası”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.
35. Salavko Mihalić, “Betğin Köğüklerine Önsöz”, (çev. Nusret Dişo Ülkü), *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.
36. Philippe Soupault, “Akarsu”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.6.
37. A. Puşkin, “Güz”, (çev. A. Özyalçın), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.2.
38. İmzasız, “Kendini Beğendirme”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.4-5.
39. Saint-John Perse, “Çocukluğum, Canım Benim”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.8.
40. Jules Supervielle, “Bir Ozan”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.4.
41. İmzasız, “Ölüm Üstüne İki Sesli Türkü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.5.
42. Mısırlı İkhnaton, “Güneşe Övgü”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.4-5.
43. Şehabettin Sühreverdi, “Işık Heykelleri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.6.
44. İmzasız, “Sazlar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
45. İmzasız, “Ayvalar”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
46. İmzasız, “Ju Yamaçları”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
47. İmzasız, “Toplama”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
48. Eskimo, “Yaşlı Kadının Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
49. Eskimo, “Çocukları Sevindirme Türküsü”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
50. Eskimo, “Arınma”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
51. Eskimo, “Ezgi”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.4.
52. Havai, “Basuğ”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.5.

53. Tu Fu, “Konuk”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.
54. İoanna, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.7.
55. Apollinaire, “Mirabo Köprüsü”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.2.
56. İoanna Kuçuradi, “Karanlık”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
57. İoanna Kuçuradi, “Heykel”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
58. İoanna Kuçuradi, “Sınırlar Silindiği Günden Beri”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
59. İmzasız, “Başlıksız”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.7.
60. Apollinaire, “Çingene”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.2.
61. Diego Váleri, “Venedikli Kız”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
62. Diego Váleri, “Uyanış”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
63. Diego Váleri, “Derin Dalgalı Kıyı Unutulma Kanalı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
64. Diego Váleri, “Sesiydi Denizin”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
65. Federico García Lorca, “Ay Gözetler”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.
66. İmzasız, “Ayın Yaratılışı”, (çev. Sait Maden), *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.8.
67. Diego Váleri, “Eksiksiz Sevinç”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
68. Diego Váleri, “Tatlı Sürez”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
69. Diego Váleri, “Bir Gül”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
70. Diego Váleri, “Sağlıkçı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.
71. Diego Váleri, “Kıyı”, (çev. Egemen Berköz), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.6.

72. Diego Valeri, “Olen Surez”, (ev. Egemen Berkoz), *Turke*, S.27, Mart 1962, s.6.
73. mzasız, “Ulu Sagın’ın Turkusu”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.27, Mart 1962, s.8.
74. mzasız, “Ak Kaya’nın Turkusu”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.27, Mart 1962, s.8.
75. nka, “Tanrılama”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.29, Mayıs 1962, s.5.
76. Paul luard, “Kıya Kuşkusı”, (ev. Tahsin Saraç), *Turke*, S.31, Temmuz 1962, s.8.
77. Salvatore Quasimodo, “Bilmediklerimin Acısı”, (ev. Egemen Berkoz), *Turke*, S.31, Temmuz 1962, s.8.
78. Lucretius, “Epicuros’a vgu”, (ev. smet Zeki Eyuboğlu), *Turke*, S.32, Ağustos 1962, s.5.
79. Salvatore Quasimodo, “Hi Kimse”, (ev. Egemen Berkoz), *Turke*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
80. Bertolt Brecht, “Maria’yı Anış”, (ev. Teo), *Turke*, S.32, Ağustos 1962, s.8.
81. Lucretius, “Başogelerin Biçimi”, (ev. smet Zeki Eyuboğlu), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.5.
82. Salvatore Quasimodo, “Gun Yukselirken”, (ev. Egemen Berkoz), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.6.
83. Haussa, “Kazama Ağısına Yaranma”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.7.
84. Maori, “Boşluk”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.7.
85. Haussa, “Kankama Ecinnisine Yaranma”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.7.
86. mzasız, “Yakarı”, (ev. Sait Maden), *Turke*, S.33, Eylul 1962, s.7.
87. Jean Cocteau, “Sozcukler”, (ev. mzasız), *Turke*, S.34, Ekim 1962, s.2.
88. Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (ev. smet Zeki Eyuboğlu), *Turke*, S.34, Ekim 1962, s.5.
89. Pierre Reverdy, “Bay X”, (ev. Tahsin Saraç), *Turke*, S.36, Aralık 1963, s.2.
90. Pierre Reverdy, “Dışarda”, (ev. Tahsin Saraç), *Turke*, S.36, Aralık 1963, s.2.

91. Lamennais, “Sürgün”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.6.
92. Lucretius, “Dilin Kaynağı”, (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.7.
93. Boshō, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.3.
94. Issa, “Japon Yırı”, (çev. C. B.), *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.6.

4.1.1.3.4. Eleştiri Yazıları

1. Vecihi Timuroğlu, “Toplum Yapımız”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.2.
2. A. K., “Ali Rıza’nın Betiğine İlgiler”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.4.
3. İsmet Sungurbey, “Yasa Eleştirmesi”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.6.
4. İsmet Sungurbey, “Yeni Topluma Yasa- Tasarısı II”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.6.
5. Vecihi Timuroğlu, “Bitlis Üzüntüleri”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.6-7.
6. K., “Belleten 1959 Türk Dili Araştırmaları Yıllığı”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7-8.
7. Arın Engin, “Türk Dili”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.6.
8. Vecihi Timuroğlu, “27 Mayıs Devrimi”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.3.
9. Arslan Kaynardağ, “Töre Deyimleri Üstüne”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.6.
10. Agâh Sırrı Levend, “Öztürkçeye Doğru”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.5.
11. Arslan Kaynardağ, “Genç Kalemlerin Sesi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.6.
12. S. Kandemir Başar, “Türkçe’nin Gelişimi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.7-8.
13. Arslan Kaynardağ, “Yurtdaş Türkçe Konuş!”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.4-5.
14. Arın Engin, “Türkçemiz Arap-Frenk Salgınında”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.6.
15. Konur, “Gerekli Bir Karşılık”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.6.
16. Arın Engin, “Yurttaş Türkçe Konuş”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.5.
17. K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2-8.
18. Arın Engin, “Aramızdaki Yağılar”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.3.
19. Konur, “Namık Kemal’in Yazı Düzeltimi Düşünceleri”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.4-5-8.

20. Doğan Hızlan, “Küçük Betik Eleştirmeleri ya da Tanıtmaları”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.2.
21. K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.5.
22. K., “Türkçe’nin Yönetimde Kullanılışı”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.6.
23. Hasan Âli Yücel, “Türkçeyi Sevmeyene”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.4-5-7.
24. K., “Dilbilgisinin Önemi”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.6-7.
25. Melih Cevdet Anday, “Öyle Desene”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.7.
26. Konur, “Dede Korkutla Yeniden İlgileniş”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.1-7.
27. Vecihi Timuroğlu, “Yalancı Korku”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.4-5.
28. Oktay Akbal, “Türkçeyi Sevmeyen, Türklüğü Sevmez” , *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.2.
29. K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.5.
30. Vecihi Timuroğlu, “Bir Devrimin Yıldönümünde”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.4-5.
31. Arslan Kaynardağ, “İstanbul Folkloru”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.6.
32. K., “Gözümüze İliştikçe”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
33. Konur, “Bilgisizliğimiz”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.1.
34. Konur, “Örneğin Sözü Üzerine”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.6.
35. İbrahim Kutluk, “Uygunsuz Sesler”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.1.
36. Konur, “Dilbilgisi Öğretimi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.3.
37. Ö. Tamer, “Dille İlgili Yayınlar”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.5.
38. Sami N. Özerdim, “Türkçeleri Bozuk Dedikoducular”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.1.
39. Vecihi Timuroğlu, “Mutkideki Işık”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.4-5.
40. Arslan Kaynardağ, “Felsefe Tarihinin Dili”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.6.
41. Konur, “Bir Çöküntüye Doğru”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.2.
42. Bülent Habora, “Uzakta Bir Köydü...”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
43. Vecihi Timuroğlu, “Toplumumuzun Özgürlük Sorunu”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.6-7.
44. Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyo) Üzerine Bir Eleştirme”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.1-7.
45. Sami N. Özerdim, “Sorumsuzlar”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.3.
46. İmzasız, “Celal Nuri’ye Göre Türkçemiz”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.4-6.

47. Bülent Habora, “Olumlu-Sonuçsuz”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.7.
48. Arın Engin, “İrkçilik Nedir?”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.1-2.
49. İsmet Sungurbey, “Bir Eleştiriye Yanıt”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.3-7.
50. İsmet Sungurbey, “Olağanüstü Kazandırıcı Yıllanma Üstüne”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.8.
51. Tirebolulu Alparslan, “Türkçenin Başına Gelenler”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.7-8.
52. Arın Engin, “Yaymaçlarımız (Radyolarımız) Üzerine İkinci Eleştirme”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.2.
53. Arın Engin, “Şimdi de Oyunaklar ‘Sinemalar’”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.2.
54. Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.2.
55. Arın Engin, “Eğitim Kuramımıza Toplu Bir Bakış II”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.2.
56. Arın Engin, “Yaymaçlarımız Üzerine III. Eleştirme-Batı Çalgısı Osmanlı Çalgısı”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.3.
57. Arın Engin, “Türkçe Yağısı, Türk Yağısı”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1963, s.7.
58. Arın Engin, “Osmanlı Çalgısı Üstüne”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1963, s.3.
59. A. A., “Bay Murtaza’ya Sunular, Sonuç”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.6.
60. İbrahim Kutluk, “Ürküntü”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.2.
61. İmzasız, “Bay Murtaza’ya Sunular”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.7.
62. Vecihi Timuroğlu, “Bölük Bölük”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.3.
63. Arın Engin, “Dil Devrimi Azınlıklar”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.6.
64. Arın Engin, “Bayur’dan Düşünceler”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.3.
65. Tahir Nejat Gencan, “Bir Yanıt”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.1-2-7.
66. Necati Tüzer, “İşte”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.7.

4.1.1.3.5. Çeviri Yazılar

1. Friedrich Nietzsche, “Gece Türküsü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, s.1, Ocak 1960, s.3.
2. T. S. Eliot, “Düşünce-Yır”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.2.

3. İmzasız, “Ölümün Kaynağı”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.3.
4. İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.5.
5. Martin Heidegger, “Şiirin Özü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.3.
6. İmzasız, “Bir Kızılderili Öyküsü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.3.
7. T. S. Eliot, “Dante, Örnek Ozan”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.3.
8. T. S. Eliot, “Eleştirmenin Güçlüğü”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.2.
9. Friedrich Nietzsche, “Kendi Yolu”, (çev. A. Turan Oflazoğlu), *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.5.
10. Herbert Read, “Sanat ile Töre”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2.
11. Herbert Read, “Klee”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.3.
12. T., “Saint John Perse 1960 Nobel Yazın Armağanı”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.2.
13. İmzasız, “Paul Valery’nin Karışımından”, (çev. Özdemir Asaf), *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.5.
14. İmzasız, “Pipe-Line mı, Oleoduc mu?”, (çev. Ümit Ölmez), *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7.
15. Herbert Read, “Hint Sanatı”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.3.
16. Alfred North Whitehead, “Soyut”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.15, Mart 1960, s.2-3.
17. C. G. Jung, “Çağdaş Sanat”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.7.
18. Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.8.
19. Maksim Gorki, “Tolstoy’dan Anılar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.2.

20. Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.2-3.
21. Bernard Berenson, “Dörütün Görevi”, (çev. Gökhan Ertürk), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.6.
22. Richard Leathem Foylibra, “İnce Memed İçin”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.8.
23. İ.,Turgenyev, “Serçe”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.2.
24. Nathalie Sarraute, “Fransız Yazınında Yeni Kımıldanışlar”, (çev. Akşit Göktürk), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.4-5.
25. William Faulkner, “Albert Camus”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
26. L., Tolstoy, “Yaşlı At”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.2.
27. George Williamson, “Eliot’un Eleştiri Yöntemi”, (çev. Akşit Göktürk, Yurdanur Salman), *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.4-5.
28. L., Tolstoy, “Köylü Taşı Nasıl Kaldırdı?”, (çev. A. Özyalçiner), *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.2.
29. İmzasız, “İssa”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.4.
30. Kaibara Ekken, “Tümbetikler Üzerine”, (çev. Sönmez Kantman), *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.3-7.
31. François Mauriac, “Yaşama”, (çev. H. K. Güven), *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.3-5.
32. Friedrich Nietzsche, “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
33. Friedrich Nietzsche, “Zerdüşt Böyle Dedi’nin Doğuşu II”, (çev. Doğan Hızlan), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.2.
34. André Gide, “10.”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
35. Pierre Reverdy, “Dörüt Üzerine Seçmeler”, (çev. Tahsin Saraç), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.6.
36. Alphonse Daudet, “Bamban”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
37. Gustav Janauch, “Kafka ile Konuşmalar”, (çev. Çetin R. Yüreğir), *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
38. Anatole France, “Paris”, (çev. Bilir), *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.2.

39. Jean Cocteau, “Sözcükler”, (çev. İmzasız), *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.2.
40. Montaigne, “Kişiler Üstüne II Duygusuzluk”, (çev. İbrahim Kutluk), *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.4-5.
41. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.4-5.
42. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.4-5.
43. Montaigne, “Yaşama Epiği”, (çev. Tahsin Boyman), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.3.
44. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.4-5.
45. André Maurois, “Ayışığı Niçin Gözlerini Kapatıyorsun?”, (çev. Alptekin Gündoğdu), *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.6.
46. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.4-5.
47. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.4-5.
48. Jean Jacques Rousseau, “Bilimler ve Epikler Üstüne Söylev”, (çev. Kâmil Güven), *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.4-5.

4.1.1.3.6. Sözlükçe

5. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.8.
6. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
7. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.8.
8. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.8.
9. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.8.
10. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.8.
11. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.8.
12. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
13. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
14. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.8.
15. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
16. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.

17. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s. 8.
18. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.8.
19. *Türkçe*, “Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.2.
20. *Türkçe*, “Doçent Dr. İlhan F. Akın’ın Kullandığı Töre Terimleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
21. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.6.
22. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.5.
23. *Türkçe*, “Derlemeler-Türetmeler”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.8.
24. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.36, Aralık 1963, s.8.
25. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.8.
26. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.38, Şubat 1964, s.8.
27. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.39, Mart 1964, s.8.
28. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.40, Nisan 1964, s.8.
29. A. Aykut, “Uygur Sözlüğünden Seçmeler”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.8.

4.1.1.3.7. Mensur Şiirler

1. Doğan Türker, “Yağız Atları Dedenizin”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
2. Doğan Türker, “Suskun Ufkusu”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.6.
3. D., “Sözdeki Geçmiş’lik”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.1.
4. Doğan Türker, “Göç”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2.
5. Doğan Türker, “Alev”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.2.
6. Doğan Türker, “Kan Boyu”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.4-5.
7. Doğan Türker, “Ön Deyi”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
8. Ender Gürol, “İzler”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
9. Ender Gürol, “Resim”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
10. Ender Gürol, “Örtü”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
11. Ender Gürol, “Uyanı”, *Türkçe*, S.3, Kasım 1961, s.7.
12. Doğan Türker, “Bulut Soluğumuzla”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.
13. Alptekin Gündoğdu, “Sevgide Ölümsüzlük”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.6.

4.1.1.3.8. Anketler

1. Muzaffer Aşkın, “Devrimlerin Bütünlüğü”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.1.
2. Cavit Orhan Tütengil, “Olmak ya da Olmamak”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.
3. Tahsin Yücel, “Özgür Bir Dil Yaratmak”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
4. İsmet Bozdağ, “Dilimizin Kötü Konukları”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.1.
5. Yusuf Atılgan, “Başlıksız”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.
6. Süleyman Nuri Öz, “Türk Dil Devrimi Niçindir?”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1.
7. Haluk Şevket, “Dil Onuru”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.1-2.
8. Ümit Ölmez, “Güçlü Dil Uygarlığa Giden Yolda Önemli Bir Aşamadır”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
9. S. Kandemir Başar, “Ulusal Dil Özlemi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.2.
10. K., “Dil Olayları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7-8.
11. Çetin Özek, “Soruşturma”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.4-5-6.
12. Mehmet Seyda, “Ümmet Anlayışından Ulus Anlayışına Geçmek”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.1.

4.1.1.3.9. Biyografiler

1. İmzasız, “Tunalı Hilmi”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.4.
2. Arslan Kaynardağ, “Âşık Paşa”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.6.
3. T., “J. Eckmann’ı Uğurlarken”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.2.
4. İmzasız, “Ebubekir Kâni”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
5. Sezer Tansuğ, “Ömer Uluç”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.8.
6. İmzasız, “Yüksel Aslan”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.8.
7. Ş. Şahinoğlu, “Zeki Üngör”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.2.
8. Sezer Tansuğ, “Nevin Çokay”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.
9. İmzasız, “Celal Nuri İleri”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.4.
10. Egemen Berköz, “Diego Váleri”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.5.
11. Oğuz Kazım Atok, “Ataç İçin”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.6-7.

4.1.1.3.11. Anılar

1. Vecihi Timuroğlu, “Bir Gezi İki Anı”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.1-7.
2. İmzasız, “Çankaya’dan”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.6.
3. Vecihi Timuroğlu, “Kim Uyur, Kim Uyanık?”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.6.
4. Vecihi Timuroğlu, “Tutsak Aydınlar”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.7.
5. Ş. Şahinoğlu, “On Kasım”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.4-6.
6. Vecihi Timuroğlu, “İlkut’la Konuştuklarım”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.1-7.
7. Ruşen Eşref Ünaydın, “Hatıralar”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.7.
8. Bülent Habora, “Büyükburnak, Akça Bir Köy”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.6.

4.1.1.3.12. Makaleler

1. Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
2. K., “Dergilerde Dil”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.8.
3. Konur, “Kök Bilgisi”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7-8.
4. S. Kandemir Başar, “Çekim Teriminin Açıklanması Yolunda”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.3.
5. *Türkçe*, “Oyun Dili”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.1-8.
6. Konur, “Anadolu Ağızları”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.3-5.

4.1.1.3.13. Tiyatro Yazıları

1. Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma III”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
2. Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma IV”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.3.
3. Sönmez Kentman, “Ülüş V. Seğilmeler”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6-7-8.
4. Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma I”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6.

5. Sönmez Kentman, “Surat Kabartmasına Aytıma II”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.6.

4.1.1.3.14. Haber/Tanıtım Yazıları

1. Arslan Kaynardağ, “Elli İki Yıl Önce Ateşli Bir Türkçeci Vardı”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.4-5.
2. İmzasız, “Radyoda Dil Saati”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.8.
3. İmzasız, “Denizlik Satılan Yerler”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4.
4. A. Aykut, “Savlar”, *Türkçe*, S.42, Haziran 1964, s.8.
5. A. Aykut, “Savlar”, *Türkçe*, S.43, Temmuz 1964, s.8.

4.1.1.3.15. Nekroloji

1. İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.1.
2. İbrahim Kutluk, “Ağıt I”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.1-2-3.
3. İbrahim Kutluk, “Ağıt II”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.2-7.
4. *Türkçe*, “Mutluyuz”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.1.

4.1.1.3.16. Mektuplar

1. Süleyman Nuri Öz, “Milli Türk Talebe Birliğine”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.4.
2. De Yayınevi, “Türkçe Dergisi Okuyucularına”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.8.
3. Ebubekir Kâni, “Tokat’lı Kâni’den”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
4. Hasan Ergeneman, “Deniz Sözünün Yayılması İçin Yapılan Çalışmalardan Bir Örnek”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.4.

4.1.1.3.17. Bibliyografya

1. İmzasız, “Prof. Dr. Mecdut Mansuroğlu’nun Başlıca İncelemeleri”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.2-3.
2. Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.5.
3. İmzasız, “Töre Betikleri-Doç. Dr. İsmet Sungurbey’in Yapıtları”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.

4. Türker Acaroğlu, “Dil Yayınları”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.7.

4.1.1.3.18. Hikâyeler

1. İ. K., “Dönemeçle”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.8.
2. Alptekin Gündoğdu, “Davranış”, *Türkçe*, S.37, Ocak 1964, s.6.
3. Adnan Özyalçın, “İnilti”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.2.

4.1.1.3.19. Atasözü/Deyiş

1. Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.4.
2. Nietzsche, “Nietzsche’den Deyişler”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.8.
3. İmzasız, “Eski Çin Atasözleri”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.6.

4.1.1.3.20. Röportajlar

1. Orhan Asena, “Oyundan Ayrılırken”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.3.
2. Orhan Asena, “Güzel ile Yeni”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.2.

4.1.1.3.21. Konferanslar

1. İmzasız, “Devrim Ocağında Dil Devrimi Çalışmaları”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7-8.
2. İmzasız, “Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır”, *Türkçe*, S.30, Haziran 1962, s.4.

4.1.1.3.22. Reklamlar

1. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7.
2. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.2, Şubat 1960, s.7.
3. *Türkçe*, “İş Bankası”, S.2, *Türkçe*, Şubat 1960, s.7.
4. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
5. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.3, Mart 1960, s.7.
6. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.3 Mart 1960, s.7.
7. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7.
8. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.7.

9. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.4, Nisan 1960, s.8.
10. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
11. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
12. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.5, Mayıs 1960, s.7.
13. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
14. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
15. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.6, Haziran 1960, s.7.
16. *Türkçe*, “Ziraat Bankası”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.
17. *Türkçe*, “Suyu Arayan Adam”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.
18. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.7, Temmuz 1960, s.7.
19. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.8, Ağustos 1960, s.7.
20. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7.
21. *Türkçe*, “Kültür Haberleri Dergisi”, *Türkçe*, S.9, Eylül 1960, s.7.
22. *Türkçe*, “Gök Onları Yanılmaz”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5.
23. *Türkçe*, “Ölü Bir Yaz”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5.
24. *Türkçe*, “Alan Aylık Sanat Fikir Dergisi”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.5.
25. *Türkçe*, “Atatürkçülük Kültür Yayınları”, *Türkçe*, S.10, Ekim 1960, s.8.
26. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.7.
27. *Türkçe*, “Erek Aylık Düşünce ve Sanat Dergisi”, *Türkçe*, S.11, Kasım 1960, s.8.
28. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.12, Aralık 1960, s.7.
29. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.7.
30. *Türkçe*, “Karamanoğlu Mehmet Bey Ulusal Piyas”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
31. *Türkçe*, “Yeni Aylık Dergisi”, *Türkçe*, S.13, Ocak 1961, s.8.
32. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.14, Şubat 1961, s.8.
33. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.15, Mart 1961, s.8.
34. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.16, Nisan 1961, s.7.
35. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.17, Mayıs 1961, s.7.
36. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.18, Haziran 1961, s.7.
37. *Türkçe*, “Türk Romanında Köye Doğru”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.6.
38. *Türkçe*, “Şenlikname Düzeni”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
39. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.19, Temmuz 1961, s.7.
40. *Türkçe*, “Gece Barı”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.6.

41. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.20, Ağustos 1961, s.7.
42. *Türkçe*, “Ey Türk Gençliği”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
43. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.21, Eylül 1961, s.7.
44. *Türkçe*, “Yıllık 1962”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.6.
45. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.22, Ekim 1961, s.8.
46. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.23, Kasım 1961, s.7.
47. *Türkçe*, “T. S. Eliot-Denemeler”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.4.
48. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.24, Aralık 1961, s.7.
49. *Türkçe*, “T. S. Eliot-Denemeler”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
50. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.7.
51. *Türkçe*, “Kitap Kitabevi”, *Türkçe*, S.25, Ocak 1962, s.8.
52. *Türkçe*, “Felsefenin Çağrısı”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.2.
53. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.26, Şubat 1962, s.6.
54. *Türkçe*, “S. S. Uysal-Yahya Kemal ile Sohbetler”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
55. *Türkçe*, “Suut Kemal Yetkin-Düş’ün Payı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
56. *Türkçe*, “Fahir İz-Pabuççu Ahmed’in Garip Maceraları”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
57. *Türkçe*, “Lorca-Deniz Bile Ölür”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
58. *Türkçe*, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Hoo’lar”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
59. *Türkçe*, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Özgürlük Alanı”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
60. *Türkçe*, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Cezayir Türküsü”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
61. *Türkçe*, “Fazıl Hüsnü Dağlarca-Aylam”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
62. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
63. *Türkçe*, “Kitap Betikevi”, *Türkçe*, S.27, Mart 1962, s.7.
64. *Türkçe*, “İlhan F. Akın-Devlet Doktrinleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
65. *Türkçe*, “Çetin Özek-Türkiye’de Laiklik Gelişim ve Koruyucu Ceza Hükümleri”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
66. *Türkçe*, “Murat Sarıca, Rona Aybay-Faşizm”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
67. *Türkçe*, “İsmet Giritli-İdarenin Yetkisini Saptırması”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.
68. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.28, Nisan 1962, s.7.

69. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.29, Mayıs 1962, s.8.
70. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.31, Temmuz 1962, s.7.
71. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.32, Ağustos 1962, s.7.
72. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.7.
73. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.33, Eylül 1962, s.8.
74. *Türkçe*, “İş Bankası”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.7.
75. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.34, Ekim 1962, s.8.
76. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.35, Kasım 1963, s.8.
77. *Türkçe*, “Kitap Yayınları”, *Türkçe*, S.41, Mayıs 1964, s.8.

4.1.2. YENİ GERÇEK DERGISİNİN SİSTEMATİK DİZİNİ

4.1.2.1. Kronolojik Dizin

***Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967**

Yeni Gerçek, “Bildiri”, (bildiri), s.1.

Ömür Candaş, “Yazarın Devrimciliği ve Gerçekçiliği Üzerine”, (deneme), s.1-3.

Eray Canberk, “Yazarın Şimdiki Durumu”, (deneme), s.2-3.

Yeni Gerçek, “Papirüs”, (reklam), s.2.

A. Aydın Hatipoğlu, “Miting”, (şiir), s.3.

Zühtü Bayar, “Marxist Şiir Üzerine Bir Deneme”, (deneme), s.4-5-7.

Babür Kuzucu, “Aydınlık Türküleri”, (şiir), s.5.

E. C., “Bir Ozanın Anısına Ahmet Kutsi Tecer”, (nekroloji), s.6.

Ertan Ünal, “52 Yıl Önce Tefik Fikret”, (nekroloji), s.6.

Yeni Gerçek, “Asaf Çiğiltepe”, (nekroloji), s.6.

Nihat Behram, “Örgüsü”, (şiir), s.7.

Yeni Gerçek, “Olaylar”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, “Yeni Gerçek Dergisi’nin Soruşturması”, (anket), s.8.

Kirdjomuljo, “Devrim”, (şiir), (çev. Gürkal Aylan), s.8.

Rival Apin, “Özgürlük”, (şiir), (çev. Gürkal Aylan), s.8.

Usmar İsmail, “Uyanış”, (şiir), (çev. Gürkal Aylan), s.8.

Yeni Gerçek, S.2, Ekim 1967

Yeni Gerçek, “Bildiri”, (bildiri), s.1.

Afşar Timuçin, “Makine ve Şiir”, (deneme), s.1-3.

A. Aydın Hatipoğlu, “Yeni Gerçekçi Şiire Önsöz”, (deneme), s.1-3.

Yeni Gerçek, “Dörtlükler”, (reklam), s.2.

İmzasız, “Başlıksız”, (şiir), s.3.

Yeni Gerçek, “Soruşturma-Edip Cansever-”, (anket), s.4.

Orhan Veli, “Sapık Temayüller”, (eleştiri), s.4.

A., “-Soruşturma-Ahmet Oktay”, (anket), s.5-6.

Şükran Kurdakul, “Başlıksız”, (deneme), s.5-8.

Ataol Behramoğlu, “Çağımız ve Yeni Bir Gerçekçilik”, (deneme), s.6-7.

Öksel Demir, “Çiçek”, (şiir), s.7.

Bülent Habora, “Yusufçuğun Ölümü”, (hikâye), s.7-8.

Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, S.3, Kasım 1967

Eray Canberk, “Ozansılık, Şiirsellik, Toplumsallık”, (deneme), s.1-2.

Zühtü Bayar, “Marxist Eleştiriye Doğru”, (deneme), s.2-3-4.

A. Aydın Hatipoğlu, “Susarak”, (şiir), s.2.

Yeni Gerçek, “Başlıksız”, (bildiri), s.3.

H. İzzettin Dinamo, “İnsanla Söyleşme”, (şiir), s.4.

H. İzzettin Dinamo, “Düşünmek Kahramanlığı”, (şiir), s.4.

H. İzzettin Dinamo, “Amarilles’e Sonnet’ler”, (şiir), s.5.

H. İzzettin Dinamo, “Gece kondumdan Bir Sonnet”, (şiir), s.5.

Ömer Faruk Toprak, “Başlıksız”, (anket), s.5.

Mayakovski, “Cloud in Trousers”, (şiir), (çev. Gürkal Aylan), s.6.

Karl Marx, “Çiçeklerin Kırılı”, (şiir), (çev. İbrahim Denker), s.6.

Jean Jaurés, “Sanat, Ülkü ve Gerçek”, (deneme), (çev. Asım Bezirci), s.7.

İmzasız, “Bir Eski Gerçekçi Konuşuyor-Sadri Ertem-”, (deneme), s.7.

Yeni Gerçek, “Okurdan Basından”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, “Nazım Hikmet Üzerine”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “May”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Çömçe Gelin”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Bir Ermeni General”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Transit, Geçmişe Mazi, Susan Anadolu, Alıcı Kuş”, (reklam), s.8.

***Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967**

Ömür Candaş, “Çukurdaki Devrimci”, (deneme), s.1-2.

A. Aydın Hatipoğlu, “Kültür Emperyalizmi”, (eleştiri), s.1-8.

Şevket Apalak, “Kalbim Bir Eğlenceden Başka”, (şiir), s.2.

José Valverde, “Politik Tiyatro”, (deneme), (çev. Mehmet Keskinoglu), s.3-4.

Özkan Mert, “Kuracağız Her Şeyi Yeniden Yeniden”, (şiir), s.4.-5.

Asım Bezirci, “Ahmet Haşim”, (biyografi), s.5-6-8.

Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.6.

Yeni Gerçek, “Çömçe Gelin”, (reklam), s.6.

Afşar Timuçin, “Kendim Yazıyorum Kendim Okuyorum”, (hikâye), s.7.

***Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968**

Yeni Gerçek, “Tevfik Fikret”, (biyografi), s.1.

Afşar Timuçin, “Karacaoğlan’ın Dünyası”, (biyografi), s.2-3.

Gürkal Aylan, “Cinayet”, (şiir), s.3.

Arif Damar, “Başlıksız”, (anket), s.4.

Hasan Hüseyin, “Başlıksız”, (anket), s.5.

Yılmaz Kutmen, “Beyazlama”, (şiir), s.5.

Nihat Behram, “Halk Şiiri Üzerine Okuma Notları”, (deneme), s.6-7.

Ayhan Can, “Bir Devin Ölümü”, (şiir), s.7.

Zühtü Bayar, “Nazım Hikmet’in Oyunlarındaki Tezler”, (deneme), s.7-8.

Yeni Gerçek, “Olaylar Haberler”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, “May”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Tevfik Fikret”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Savaş”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Kan Ağacı”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Sergi Kitabevi”, (reklam), s.8.

***Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968**

Yeni Gerçek, “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir!”, (eleştiri), s.1.

Babür Kuzucu, “Başlıksız”, (şiir), s.2.
Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, (haber/tanıtım), s.2.
Yeni Gerçek, “G. Lukács’la Konuşma”, (röportaj), (çev. Eray Canberk), s.3.
A. Aydın Hatipoğlu, “Gebe”, (şiir), s.3.
Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar-Muzaffer Buyrukçu-”, (röportaj), s.7.
Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.4.
A. H., “Konuşuyorlar-Demirtaş Ceyhun-”, (röportaj), s.4-6.
Ahmet Ada, “Anavarza Kalesinde Aşkale’li Ali İbrahim’in Söylediği Türkü”, (şiir), s.4.
Zühtü Bayar, “Kitaplar”, (bibliyografya), s.6.
Yeni Gerçek, “Dergiler”, (haber/tanıtım), s.6.
Yeni Gerçek, “Oblomow”, (reklam), s.6.
Muharrem Vakar, “Çıkmazlarda”, (şiir), s.7.
İmzasız, “Ulusça Uyanış”, (deneme), s.7.
Yeni Gerçek, “Forum”, (reklam), s.7.
Yeni Gerçek, “Nâzım Hikmet İçin Şiirler”, (reklam), s.7.
Yeni Gerçek, “Yelken”, (reklam), s.7.
Yeni Gerçek, “Olaylar”, (haber/tanıtım), s.7-8.
Yeni Gerçek, “Yankılarımız”, (haber/tanıtım), s.8.
Yeni Gerçek, “Bize Gelen Yayınlar”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, S.7, Nisan 1968

Zühtü Bayar, “İkinci Yeni’nin Otopsis”, (deneme), s.1-6-7-8.
Asım Bezirci, “İkinci Yeni’nin Tarihçesi”, (deneme), s.1-2.
A. Aydın Hatipoğlu, “Anlamsızlığın Anlamsızlığı”, (eleştiri), s.1-6.
Eray Canberk, “Yarına”, (şiir), s.3.
Ömür Candaş, “İkinci Yeni Yalnız Şiirimize Özgü Bir Oluşum Değildir”, (deneme), s.3.
İmzasız, “Konuşuyorlar-Orhan Taylan-”, (röportaj), s.4.
Afşar Timuçin, “Gün Dönümleri”, (şiir), s.4.
İmzasız, “Konuşuyorlar-Nevin Çokay-”, (röportaj), s.5.
Afşar Timuçin, “Çöl İçin Bir Önsöz Denemesi”, (haber/tanıtım), s.5.
Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.7.

Yeni Gerçek, S.8, Mayıs 1968

Afşar Timuçin, “Bir Dünya Şairi İnsana Vurgun Bir Yazıcı”, (deneme), s.1-8.

Ömür Candaş, “Kayıp Aranıyor-Mu-“, (deneme), s.1-2-3.

Yeni Gerçek, “Sosyalist Gözle Sanat ve Toplum”, (reklam), s.2.

Yeni Gerçek, “Forum”, (reklam), s.2.

Nihat Behram, “Başlıksız”, (şiir), s.3.

Yeni Gerçek, “Sait Faik”, (hikâye), s.4-5.

Asım Bezirci, “İkinci Yeni’yle İlgili Yayınlar”, (bibliyografya), s.5-6.

H. Can Aksin, “Sen Savaş Büyüdükçe ve Kutsallaştıkça Güzelsin”, (şiir), s.6.

Yeni Gerçek, “Yelken”, (reklam), s.6.

Yeni Gerçek, “May”, (reklam), s.6.

Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.6.

Zühtü Bayar, “Kitaplar”, (haber/tanıtım), s.7.

A. H., “Dergiler”, (haber/tanıtım), s.7-8.

Abdullah N. Karahan, “Kum Saati”, (şiir), s.7.

Yeni Gerçek, “Olaylar”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, S.9, Haziran/Temmuz 1968

Yeni Gerçek, “Yeni ve Daha Güzel Bir Dünya İçin”, (haber/tanıtım), s.1.

A. Aydın Hatipoğlu, “Yaşayan Nazım Hikmet”, (deneme), s.1-2.

Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, (mektup), s.2.

Nurer Uğurlu, “Bir Şiir Bir Anı”, (anı), s.3.

İmzasız, “Nâzım Hikmet’in Dört Yeni Şiiri”, (şiir), s.4.

Zühtü Bayar, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarında Konu ve Tema”, (deneme), s.5-6-7.

A. Kadir, “Usta’ya Mektuplar’dan”, (şiir), s.5.

Ruhi Su, “Nâzım’a Ağıt”, (şiir), s.5.

Yeni Gerçek, “Dergiler”, (haber/tanıtım), (çev. D. Güney), s.7.

Yeni Gerçek, “Kitaplar”, (haber/tanıtım), s.7-8.

Yeni Gerçek, “Olaylar”, (haber/tanıtım), s.8.

Yeni Gerçek, S.10, Ağustos/Eylül 1968

Yeni Gerçek, “Amerikan Askerine Evet Barış Şenliğine Hayır”, (eleştiri), s.1.

Afşar Timuçin, “Başlıksız”, (deneme), s.2.

İmzasız, “Afyon Saatleri”, (şiiir), s.2.
İmzasız, “Duvar”, (şiiir), s.2.
Nurer Uğurlu, “Temmuz Ağıtı”, (şiiir), s.2.
Eray Canberk, “Başlıksız”, (eleştiri), s.3.
İmzasız, “Onlar”, (şiiir), s.3.
Aydın Hatipoğlu, “Çirkin Bir Kadın İçin Güzelleme”, (şiiir), s.3.
Aydın Hatipoğlu, “İkinci İntihar”, (şiiir), s.3.
Süreyya Berfe, “Köy Günlüğü”, (şiiir), s.4.
Süreyya Berfe, “Elleri Kelepçeli Şiiir”, (eleştiri), s.4.
İrfan Ülkü, “Ho Şi Minh”, (şiiir), s.5.
İrfan Ülkü, “Alan”, (şiiir), s.5.
Muharrem Vakar, “Kaçaklar”, (şiiir), s.5.
Nihat Behram, “Başlıksız”, (şiiir), s.6.
Mehmet Kıyat, “Türkçe”, (şiiir), s.7.
Siyami Özel, “Bırakabilirdim Ellerimi”, (şiiir), s.7.
Halit Özboyacı, “Sokaklar”, (şiiir), s.7.
Ahmet Ada, “Ahmedali’nin Kendi Kendine Ağıdı”, (şiiir), s.7.
Paul Éluar, “Barış”, (şiiir), (çev. Erol Balkır), s.8.

Yeni Gerçek, S.11, Ekim 1968

Ömür Candaş, “Çağdaş Gerçekçiliğin Temellerine Doğru”, (deneme), s.1-2.
Eray Canberk, “Bir Yanılgı Üstüne”, (eleştiri), s.1-6-7.
Yeni Gerçek, “Ant”, (reklam), s.2.
Leon Troçki, “Edebiyat ve Devrim”, (deneme), (çev. Bilge Taşan), s.2-3-4.
A. Aydın Hatipoğlu, “Türkülerle Yürümek”, (şiiir), s.3.
Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar- Özdemir Nutku-”, (röportaj), s.4-8.
Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar- Sermet Çağan-“, (röportaj), s.5-8.
Paul Éluar, “Umud Bacıları”, (şiiir), (çev. Erol Balkır), s.5.
Nihat Behram, “Nişan”, (şiiir), s.6.
İrfan Ülkü, “Çılgın İsyan Durumu”, (şiiir), s.7.
Yeni Gerçek, “Olaylar”, (haber/tanıtım), s.7.
Yeni Gerçek, “Gebe”, (reklam), s.7.
Yeni Gerçek, “Haberler”, (haber/tanıtım), s.8.
Yeni Gerçek, “Köprübaşı”, (reklam), s.8.

Yeni Gerçek, “Bir Anket”, (anket), s.8.

Yeni Gerçek, “Çöl”, (reklam), s.8.

4.1.2.2. Yazar Soyadına Göre Dizin

1. A., “-Soruşturma- Ahmet Oktay”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.5-6.
2. Ada, Ahmet, “Ahmedali’nin Kendi Kendine Ağıdı”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
3. Ada, Ahmet, “Anavarza Kalesinde Aşkaleli Ali İbrahim’in Söylediği Türkü”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4.
4. Aksin, H. Can, “Sen Savaş Büyüdükçe ve Kutsallaştıkça Güzelsin”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
5. Apalak, Şevket, “Kalbim Bir Eğlenceden Başka”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.2.
6. Aylan, Gürkal, “Cinayet”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.3.
7. Bayar, Zühtü, “İkinci Yeni’nin Otopsisı”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-6-7-8.
8. Bayar, Zühtü, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.
9. Bayar, Zühtü, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7.
10. Bayar, Zühtü, “Marxist Eleştiriye Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.2-3-4.
11. Bayar, Zühtü, “Marxist Şiir Üzerine Bir Deneme”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.4-5-7.
12. Bayar, Zühtü, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarında Konu ve Tema”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5-6-7.
13. Bayar, Zühtü, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarındaki Tezler”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.7-8.
14. Behram, Nihat, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.6.
15. Behram, Nihat, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.3.
16. Behram, Nihat, “Halk Şiiri Üzerine Okuma Notları”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.6-7.
17. Behram, Nihat, “Nişan”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.6.
18. Behram, Nihat, “Örgüsü”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.7.
19. Behramoğlu, Ataol, “Çağımız ve Yeni Bir Gerçekçilik”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.6-7.

20. Berfe, Süreyya, “Elleri Kelepçeli Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.4.
21. Berfe, Süreyya, “Köy Günlüğü”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.4.
22. Bezirci, Asım, “Ahmet Hâşim”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.5-6-8.
23. Bezirci, Asım, “İkinci Yeni’nin Tarihçesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-2.
24. Bezirci, Asım, “İkinci Yeni’yle İlgili Yayınlar”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.5-6.
25. C. E. , “Bir Ozanın Anısına Ahmet Kutsi Tecer”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.
26. Can, Ayhan, “Bir Devlin Ölümü”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.7.
27. Canberk, Eray, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
28. Canberk, Eray, “Bir Yanılgı Üstüne”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.1-6-7.
29. Canberk, Eray, “Ozansılık Şiirsellik Toplumsallık”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.1-2.
30. Canberk, Eray, “Yarına”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.3.
31. Canberk, Eray, “Yazarın Şimdiki Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.2-3.
32. Candaş, Ömür, “Çağdaş Gerçekçiliğin Temellerine Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.1-2.
33. Candaş, Ömür, “Çukurdaki Devrimci”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.1-2.
34. Candaş, Ömür, “İkinci Yeni Yalnız Şiirimize Özgü Bir Oluşum Değildir”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.3.
35. Candaş, Ömür, “Kayıp Aranıyor-Mu-”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.1-2-3.
36. Candaş, Ömür, “Yazarın Devrimciliği ve Gerçekçiliği Üzerine”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.1-3.
37. Damar, Arif, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.4.
38. Demir, Öksel, “Çiçek”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.7.
39. Dinamo, H. İzzettin, “Amarilles’e Sonnet’ler”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.

40. Dinamo, H. İzzettin, “Düşünmek Kahramanlığı”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.4.
41. Dinamo, H. İzzettin, “Gecekondumdan Bir Sonnet”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.
42. Dinamo, H. İzzettin, “İnsanla Söyleşme”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.4.
43. Éluard, Paul, “Barış”, (çev. Erol Balkır), *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.8.
44. Éluard, Paul, “Umut Bacıları”, (çev. Erol Balkır), *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.5.
45. H., A., “Demirtaş Ceyhun”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4-6.
46. H., A., “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7-8.
47. Habora, Bülent, “Yusufçuğun Ölümü”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.7-8.
48. Hatipoğlu, A. Aydın, “Anlamsızlığın Anlamsızlığı”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-6.
49. Hatipoğlu, A. Aydın, “Gebe”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.3.
50. Hatipoğlu, A. Aydın, “Kültür Emperyalizmi”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.1-8.
51. Hatipoğlu, A. Aydın, “Miting”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.3.
52. Hatipoğlu, A. Aydın, “Susarak”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.2.
53. Hatipoğlu, A. Aydın, “Türkülerle Yürümek”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.3.
54. Hatipoğlu, A. Aydın, “Yaşayan Nâzım Hikmet”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.1-2.
55. Hatipoğlu, A. Aydın, “Yeni Gerçekçi Şiire Önsöz”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1-3.
56. Hatipoğlu, Aydın, “Çirkin Bir Kadın İçin Güzelleme”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
57. Hatipoğlu, Aydın, “İkinci İntihar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
58. Hüseyin, Hasan, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.5.
59. İmzasız, “Afyon Saatleri”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
60. İmzasız, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.3.

61. İmzasız, “Bir Eski Gerçekçi Konuşuyor”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.7.
62. Afşar Timuçin, “Çöl İçin Bir Önsöz Denemesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.5.
63. İmzasız, “Duvar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
64. İmzasız, “Konuşuyorlar-Nevin Çokay-”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.5.
65. *Yeni Gerçek*, “Konuşuyorlar-Muzaffer Buyrukçu-”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4.
66. İmzasız, “Nâzım Hikmet’in Dört Yeni Şiiri”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.4.
67. İmzasız, “Onlar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
68. İmzasız, “Uluşça Uyanış”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
69. İmzasız, “Konuşuyorlar-Orhan Taylan-”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.4.
70. Jaurés, Jean, “Sanat, Ülkü ve Gerçek”, (çev. Asım Bezirci), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.7.
71. Kadir, A., “Usta’ya Mektuplar’dan”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5.
72. Karahan, Abdullah N. , “Kum Saati”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7.
73. Kıyat, Mehmet, “Türkçe”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
74. Kirdjomuljo, “Devrim”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
75. Kurdakul, Şükran, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.5-8.
76. Kutmen, Yılmaz, “Beyazlama”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.5.
77. Kuzucu, Babür, “Aydınlık Türküleri”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.5.
78. Kuzucu, Babür, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.2.
79. Marx, Karl, “Çiçeklerin Kırılı”, (çev. İbrahim Denker), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.6.
80. Mayakovski, “Cloud in Trousers”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.6.
81. Mert, Özkan, “Kuracağız Her Şeyi Yeniden Yeniden”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.4.-5.
82. Özboyacı, Halit, “Sokaklar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
83. Özel, Siyami, “Bırakabilirdim Ellerimi”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.

84. Rival Apin, “Özgürlük”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
85. Su, Ruhi, “Nâzım’a Ağıt”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5.
86. Timuçin, Afşar, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
87. Timuçin, Afşar, “Bir Dünya Şairi İnsana Vurgun Bir Yazıcı”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.1-8.
88. Timuçin, Afşar, “Gün Dönümleri”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.4.
89. Timuçin, Afşar, “Karacaoğlan’ın Dünyası”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.2-3.
90. Timuçin, Afşar, “Kendim Yazıyorum Kendim Okuyorum”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.7.
91. Timuçin, Afşar, “Makine ve Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1-3.
92. Toprak, Ömer Faruk, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.
93. Troçki, Leon, “Edebiyat ve Devrim”, (çev. Bilge Taşan), *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.2-3-4.
94. Uğurlu, Nurer, “Bir Şiir Bir Anı”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.3.
95. Uğurlu, Nurer, “Temmuz Ağıtı”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
96. Usmar İsmail, “Uyanış”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
97. Ülkü, İrfan, “Alan”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
98. Ülkü, İrfan, “Çılgın İsyan Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.
99. Ülkü, İrfan, “Ho Şi Minh”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
100. Ünal, Ertan, “52 Yıl Önce Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.
101. Vakar, Muharrem, “Çıkmazlarda”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
102. Vakar, Muharrem, “Kaçaklar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
103. Valverde, José, “Politik Tiyatro”, (çev. Mehmet Keskinoglu), *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.3-4.
104. Veli, Orhan, “Sapık Temayüller”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.4.
105. *Yeni Gerçek*, “Amerikan Askerine Evet Barış Şenliğine Hayır”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.1.
106. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.2.
107. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.8.

- 108.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 109.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.6.
- 110.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 111.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
- 112.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.7.
- 113.Yeni Gerçek, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
- 114.Yeni Gerçek, “Asaf Çiğiltepe”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.
- 115.Yeni Gerçek, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.3.
- 116.Yeni Gerçek, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.1.
- 117.Yeni Gerçek, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1.
- 118.Yeni Gerçek, “Bir Anket”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
- 119.Yeni Gerçek, “Bir Ermeni General”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 120.Yeni Gerçek, “Bize Gelen Yayınlar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.8.
- 121.Yeni Gerçek, “Çöl”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
- 122.Yeni Gerçek, “Çömçe Gelin”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 123.Yeni Gerçek, “Çömçe Gelin”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.6.
- 124.Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.2.
- 125.Yeni Gerçek, “Dergiden Okurlara”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.2.
- 126.Yeni Gerçek, “Dergiler”, (çev. D. Güney), *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.7.
- 127.Yeni Gerçek, “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.
- 128.Yeni Gerçek, “Dörtlükler”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.2.
- 129.Yeni Gerçek, “Forum”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
- 130.Yeni Gerçek, “Forum”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.2.
- 131.Yeni Gerçek, “G. Lukács’la Konuşma”, (çev. Eray Canberk), *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.3.
- 132.Yeni Gerçek, “Gebe”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.
- 133.Yeni Gerçek, “Haberler”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
- 134.Yeni Gerçek, “Kan Ağacı”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 135.Yeni Gerçek, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.7-8.
- 136.Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar- Özdemir Nutku-”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.4-8.

- 137.Yeni Gerçek, “Konuşuyorlar- Sermet Çağan-“, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.5-8.
- 138.Yeni Gerçek, “Köprübaşı”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
- 139.Yeni Gerçek, “May”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 140.Yeni Gerçek, “May”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 141.Yeni Gerçek, “May”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
- 142.Yeni Gerçek, “Nazım Hikmet İçin Şiirler”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
- 143.Yeni Gerçek, “Nazım Hikmet Üzerine”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 144.Yeni Gerçek, “Oblomow”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.
- 145.Yeni Gerçek, “Okurdan Basından”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 146.Yeni Gerçek, “Olaylar Haberler”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 147.Yeni Gerçek, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
- 148.Yeni Gerçek, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.
- 149.Yeni Gerçek, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7-8.
- 150.Yeni Gerçek, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.8.
- 151.Yeni Gerçek, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.8.
- 152.Yeni Gerçek, “Papirüs”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.2.
- 153.Yeni Gerçek, “Sait Faik”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.4-5.
- 154.Yeni Gerçek, “Savaş”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 155.Yeni Gerçek, “Sergi Kitabevi”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 156.Yeni Gerçek, “Soruşturma-Edip Cansever-“, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.4.
- 157.Yeni Gerçek, “Sosyalist Gözle Sanat ve Toplum”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.2.
- 158.Yeni Gerçek, “Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.1.
- 159.Yeni Gerçek, “Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
- 160.Yeni Gerçek, “Transit, Geçmiş Mazi, Susan Anadolu, Alıcı Kuş”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
- 161.Yeni Gerçek, “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir!”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.1.
- 162.Yeni Gerçek, “Yankılarımız”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.8.
- 163.Yeni Gerçek, “Yelken”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
- 164.Yeni Gerçek, “Yelken”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.

165. *Yeni Gerçek*, “Yeni Gerçek Dergisi’nin Soruşturması”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
166. *Yeni Gerçek*, “Yeni ve Daha Güzel Bir Dünya İçin”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.1.

4.1.2.3. Türlerle Göre Dizin

4.1.2.3.1. Şiirler

1. A. Aydın Hatipoğlu, “Miting”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.3.
2. Babür Kuzucu, “Aydınlık Türküleri”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.5.
3. Nihat Behram, “Örgüsü”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.7.
4. Öksel Demir, “Çiçek”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.7.
5. A. Aydın Hatipoğlu, “Susarak”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.2.
6. H. İzzettin Dinamo, “İnsanla Söyleşme”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.4.
7. H. İzzettin Dinamo, “Düşünmek Kahramanlığı”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.4.
8. H. İzzettin Dinamo, “Amarilles’e Sonnet’ler”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.
9. H. İzzettin Dinamo, “Gecekondumdan Bir Sonnet”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.
10. Şevket Apalak, “Kalbim Bir Eğlenceden Başka”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.2.
11. Gürkal Aylan, “Cinayet”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.3.
12. Yılmaz Kutmen, “Beyazlama”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.5.
13. Ayhan Can, “Bir Devlin Ölümü”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.7.
14. Babür Kuzucu, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.2.
15. A. Aydın Hatipoğlu, “Gebe”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.3.
16. Ahmet Ada, “Anavarza Kalesinde Aşkale’li Ali İbrahim’in Söylediği Türkü”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4.
17. Muharrem Vakar, “Çıkmazlarda”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
18. Eray Canberk, “Yarına”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.3.
19. Afşar Timuçin, “Gün Dönümleri”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.4.
20. Nihat Behram, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.3.

21. H. Can Aksin, “Sen Savaş Büyüdükçe ve Kutsallaştıkça Güzelsin”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
22. Abdullah N. Karahan, “Kum Saati”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7.
23. İmzasız, “Nazım Hikmet’in Dört Yeni Şiiri”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.4.
24. A. Kadir, “Usta’ya Mektuplar’dan”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5.
25. Ruhi Su, “Nazım’a Ağıt”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5.
26. İmzasız, “Afyon Saatleri”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
27. İmzasız, “Duvar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
28. Nurer Uğurlu, “Temmuz Ağıtı”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
29. İmzasız, “Onlar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
30. Aydın Hatipoğlu, “Çirkin Bir Kadın İçin Güzelleme”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
31. Aydın Hatipoğlu, “İkinci İntihar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
32. Süreyya Berfe, “Köy Günlüğü”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.4.
33. İrfan Ülkü, “Ho Şi Minh”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
34. İrfan Ülkü, “Alan”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
35. Muharrem Vakar, “Kaçaklar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.5.
36. Nihat Behram, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.6.
37. Mehmet Kıyat, “Türkçe”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
38. Siyami Özel, “Bırakabilirdim Ellerimi”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
39. Halit Özboyacı, “Sokaklar”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
40. Ahmet Ada, “Ahmedali’nin Kendi Kendine Ağdı”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.7.
41. A. Aydın Hatipoğlu, “Türkülerle Yürümek”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.3.
42. Nihat Behram, “Nişan”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.6.
43. İrfan Ülkü, “Çılgın İsyan Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.

4.1.2.3.2. Denemeler

1. Ömür Candaş, “Yazarın Devrimciliği Ve Gerçekçiliği Üzerine”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.1-3.
2. Eray Canberk, “Yazarın Şimdiki Durumu”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.2-3.
3. Zühtü Bayar, “Marxist Şiir Üzerine Bir Deneme”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.4-5-7.
4. Afşar Timuçin, “Makine ve Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1-3.
5. A. Aydın Hatipoğlu, “Yeni Gerçekçi Şiire Önsöz”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1-3.
6. Şükran Kurdakul, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.5-8.
7. Ataol Behramoğlu, “Çağımız ve Yeni Bir Gerçekçilik”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.6-7.
8. Eray Canberk, “Ozansılık, Şiirsellik, Toplumsallık”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.1-2.
9. Zühtü Bayar, “Marxist Eleştiriye Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.2-3-4.
10. İmzasız, “Bir Eski Gerçekçi Konuşuyor-Sadri Ertem-”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.7.
11. Ömür Candaş, “Çukurdaki Devrimci”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.1-2.
12. Nihat Behram, “Halk Şiiri Üzerine Okuma Notları”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.6-7.
13. Zühtü Bayar, “Nazım Hikmet’in Oyunlarındaki Tezler”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.7-8.
14. İmzasız, “Ulusça Uyanış”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
15. Asım Bezirci, “İkinci Yeni’nin Tarihçesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-2.
16. Ömür Candaş, “İkinci Yeni Yalnız Şiirimize Özgü Bir Oluşum Değildir”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.3.
17. Zühtü Bayar, “İkinci Yeni’nin Otopsi”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-6-7-8.

18. Afşar Timuçin, “Bir Dünya Şairi İnsana Vurgun Bir Yazıcı”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.1-8.
19. Ömür Candaş, “Kayıp Aranıyor -Mu-”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.1-2-3.
20. A. Aydın Hatipoğlu, “Yaşayan Nâzım Hikmet”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.1-2.
21. Zühtü Bayar, “Nâzım Hikmet’in Oyunlarında Konu ve Tema”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.5-6-7.
22. Afşar Timuçin, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.2.
23. Ömür Candaş, “Çağdaş Gerçekçiliğin Temellerine Doğru”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.1-2.

4.1.2.3.3. Haber/Tanıtım Yazıları

1. *Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
2. *Yeni Gerçek*, “Okurdan Basından”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
3. *Yeni Gerçek*, “Olaylar Haberler”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
4. *Yeni Gerçek*, “Dergiden Okurlara”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.2.
5. *Yeni Gerçek*, “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.
6. *Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7-8.
7. *Yeni Gerçek*, “Yankılarımız”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.8.
8. *Yeni Gerçek*, “Bize Gelen Yayınlar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.8.
9. Afşar Timuçin, “Çöl İçin Bir Önsöz Denemesi”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.5.
10. Zühtü Bayar, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7.
11. A. H., “Dergiler”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.7-8.
12. *Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.8.
13. *Yeni Gerçek*, “Yeni ve Daha Güzel Bir Dünya İçin”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.1.
14. *Yeni Gerçek*, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.7-8.
15. *Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.8.
16. *Yeni Gerçek*, “Olaylar”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.
17. *Yeni Gerçek*, “Haberler”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.

4.1.2.3.4. Eleştiri Yazıları

1. Orhan Veli, “Sapık Temayüller”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.4.
2. A. Aydın Hatipoğlu, “Kültür Emperyalizmi”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.1-8.
3. *Yeni Gerçek*, “Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir!”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.1.
4. A. Aydın Hatipoğlu, “Anlamsızlığın Anlamsızlığı”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.1-6.
5. *Yeni Gerçek*, “Amerikan Askerine Evet Barış Şenliğine Hayır”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.1.
6. Eray Canberk, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.3.
7. Süreyya Berfe, “Elleri Kelepçeli Şiir”, *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.4.
8. Eray Canberk, “Bir Yanılgı Üstüne”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.1-6-7.

4.1.2.3.5. Çeviri Şiirler

1. Kirdjomuljo, “Devrim”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
2. Rival Apin, “Özgürlük”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
3. Usmar İsmail, “Uyanış”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
4. Mayakovski, “Cloud in Trousers”, (çev. Gürkal Aylan), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.6.
5. Karl Marx, “Çiçeklerin Kralı”, (çev. İbrahim Denker), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.6.
6. Paul Éluard, “Barış”, (çev. Erol Balkır), *Yeni Gerçek*, S.10, Ağustos/Eylül 1968, s.8.
7. Paul Éluard, “Umut Bacıları”, (çev. Erol Balkır), *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.5.

4.1.2.3.6. Anketler

1. *Yeni Gerçek*, “Yeni Gerçek Dergisi’nin Soruşturması”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.8.
2. Edip Cansever, “Soruşturma”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.4.
3. A., “Ahmet Oktay”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.5-6.
4. Ömer Faruk Toprak, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.5.
5. Arif Damar, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.4.
6. *Yeni Gerçek*, “Bir Anket”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
7. Hasan Hüseyin, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.5.

4.1.2.3.7. Röportajlar

1. A. H., “Konuşuyorlar-Demirtaş Ceyhun-”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4-6.
2. *Yeni Gerçek*, “Konuşuyorlar-Muzaffer Buyrukçu-”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
3. İmzasız, “Konuşuyorlar-Orhan Taylan-”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.4.
4. İmzasız, “Konuşuyorlar-Nevin Çokay-”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.5.
5. *Yeni Gerçek*, “Konuşuyorlar- Özdemir Nutku-”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.4-8.
6. *Yeni Gerçek*, “Konuşuyorlar- Sermet Çağan-”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.5-8.

4.1.2.3.8. Çeviri Yazılar

1. Jean Jaurés, “Sanat, Ülkü ve Gerçek”, (deneme), (çev. Asım Bezirci), *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.7.
2. José Valverde, “Politik Tiyatro”, (deneme), (çev. Mehmet Keskinoglu), *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.3-4.
3. *Yeni Gerçek*, “G. Lukács’la Konuşma”, (röportaj), (çev. Eray Canberk), *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.3.
4. *Yeni Gerçek*, “Dergiler”, (haber/tanıtım), (çev. D. Güney), *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.7.
5. Leon Troçki, “Edebiyat ve Devrim”, (deneme), (çev. Bilge Taşan), *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.2-3-4.

4.1.2.3.9. Hikâye ve Anı

1. Bülent Habora, “Yusufçuğun Ölümü”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.7-8.
2. Afşar Timuçin, “Kendim Yazıyorum Kendim Okuyorum”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.7.
3. *Yeni Gerçek*, “Sait Faik”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.4-5.
4. Nurer Uğurlu, “Bir Şiir Bir Anı”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.3.

4.1.2.3.10. Nekroloji

1. E. C., “Bir Ozanın Anısına Ahmet Kutsi Tecer”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.
2. Ertan Ünal, “52 Yıl Önce Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.
3. *Yeni Gerçek*, “Asaf Çiğiltepe”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.6.

4.1.2.3.11. Biyografi ve Otobiyografi

1. Asım Bezirci, “Ahmet Haşim”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.5-6-8.
2. *Yeni Gerçek*, “Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.1.
3. Afşar Timuçin, “Karacaoğlan’ın Dünyası”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.2-3.

4.1.2.3.12. Bildiriler

32. *Yeni Gerçek*, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.1.
33. *Yeni Gerçek*, “Bildiri”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.1.
34. *Yeni Gerçek*, “Başlıksız”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.3.

4.1.2.3.13. Mektup ve Bibliyografya

1. *Yeni Gerçek*, “Dergiden Okurlara”, *Yeni Gerçek*, S.9, Haziran/Temmuz 1968, s.2.
2. Zühtü Bayar, “Kitaplar”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.

4.1.2.3.14. Reklamlar

1. *Yeni Gerçek*, “Papirüs”, *Yeni Gerçek*, S.1, Eylül 1967, s.2.
2. *Yeni Gerçek*, “Dörtlükler”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.2.
3. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.2, Ekim 1967, s.8.

4. *Yeni Gerçek*, “Nâzım Hikmet Üzerine”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
5. *Yeni Gerçek*, “May”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
6. *Yeni Gerçek*, “Çömçe Gelin”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
7. *Yeni Gerçek*, “Bir Ermeni General”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
8. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
9. *Yeni Gerçek*, “Transit, Geçmişe Mazi, Susan Anadolu, Alıcı Kuş”, *Yeni Gerçek*, S.3, Kasım 1967, s.8.
10. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.6.
11. *Yeni Gerçek*, “Çömçe Gelin”, *Yeni Gerçek*, S.4, Aralık 1967, s.6.
12. *Yeni Gerçek*, “May”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
13. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
14. *Yeni Gerçek*, “Tevfik Fikret”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
15. *Yeni Gerçek*, “Savaş”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
16. *Yeni Gerçek*, “Kan Ağacı”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
17. *Yeni Gerçek*, “Sergi Kitabevi”, *Yeni Gerçek*, S.5, Ocak 1968, s.8.
18. *Yeni Gerçek*, “Oblomow”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.6.
19. *Yeni Gerçek*, “Forum”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
20. *Yeni Gerçek*, “Nâzım Hikmet İçin Şiirler”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
21. *Yeni Gerçek*, “Yelken”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.7.
22. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.6, Şubat/Mart 1968, s.4.
23. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.7, Nisan 1968, s.7.
24. *Yeni Gerçek*, “Sosyalist Gözle Sanat ve Toplum”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.2.
25. *Yeni Gerçek*, “Forum”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.2.
26. *Yeni Gerçek*, “Yelken”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
27. *Yeni Gerçek*, “May”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
28. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.8, Mayıs 1968, s.6.
29. *Yeni Gerçek*, “Ant”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.2.
30. *Yeni Gerçek*, “Gebe”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.7.
31. *Yeni Gerçek*, “Köprübaşı”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.
32. *Yeni Gerçek*, “Çöl”, *Yeni Gerçek*, S.11, Ekim 1968, s.8.

SONUÇ

Bugünü anlamanın ve değerlendirmenin en önemli yolu geçmişi iyi analiz etmekten geçer. Geniş bir konu yelpazesine sahip olan dergiler, geçmişi tüm yönleriyle yansıtan; sadece haber verme, tanıtım ya da reklam yapma amacını taşımayıp sosyoloji, fen bilimleri, edebiyat, sanat, tarih, felsefe, siyaset gibi pek çok bilim dalını bünyesinde barındıran, halkı bilinçlendiren ve bilgilendiren yayın organlarıdır.

Dergilerin sosyal, siyasal ve kültürel misyonunu göz önünde bulundurarak çalışmamızda 1960'lı yıllara odaklandık. Tezimiz 1960-1964 yılları arasında çıkmış *Türkçe* dergisi ve 1967-1968 yılları arasında yayımlanan *Yeni Gerçek* dergisini temel almıştır. Tezimizde bu dergilerin siyasal ve sosyal çerçevesi, sanat ve edebiyat ortamı üzerinde durulmuş, ardından edebî türlerin değerlendirilmesi yapılmış, daha sonra mizanpaj özelliklerine ve sistematik dizinine geçilmiştir.

Türkçe ve *Yeni Gerçek* dergileriyle ilgili yaptığımız bu çalışmada girişte, dönemin toplumunu etkileyen sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel olaylar detaylı şekilde ele alınmıştır. D.P. iktidarının 1960 İhtilâli ile devrilmesi, 1961 Anayasası'nın kabulü, sosyalizmin gelişmesiyle 1968 yılında yaşanan ve sağ-sol mücadelesine dönüşen öğrenci olayları, İkinci Yeni'nin edebiyattaki yerini toplumcu gerçekçi anlayışa bırakması, Dil Devrimiyle birlikte sözlük çalışmalarının ağırlık kazanması ve dilde sadeleşme hareketi toplumu etkileyen önemli gelişmelerdir ve çalışmamızda yer edinmiştir.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm dönemin sosyal, siyasal ve kültürel ortamına, ikinci bölüm *Türkçe* dergisine, üçüncü bölüm *Yeni Gerçek* dergisine, dördüncü bölüm ise dergilerin sistematik dizinine ayrılmıştır. İkinci ve üçüncü bölümlerde aynı sistem izlenmiştir. İkinci bölümde “*Türkçe* Dergisindeki Yazıların Değerlendirilmesi” başlığı altında derginin bütün sayıları, yazıları, mizanpaj özellikleri tek tek ele alınmıştır. Bu şekilde derginin edebiyatımızdaki yeri ve önemi belirlenmeye çalışılmıştır. Dergiye çevirmenlerin katkısı, Batı'dan yapılan çevirileri ayrı bir paragrafta ele alarak gösterilmiştir. Mizanpaj özellikleri, derginin kapak renginden sayfa numarasının nerede yazıldığına kadar en ince ayrıntısıyla verilmeye çalışılmıştır. Bu

bağlamda derginin basım ve idare yeri, yazı işlerinden sorumlu kişilerin isimleri, varsa değişen adresi, yazar kadrosundaki yazarların isim listesi ve fiyatı da gösterilmiştir. İkinci bölümde *Türkçe* dergisi için izlenen yöntemin aynısı, üçüncü bölümde *Yeni Gerçek* dergisi için de izlenmiştir. “*Yeni Gerçek* Dergisindeki Yazıların Değerlendirilmesi” başlığı altında, *Yeni Gerçek* dergisinin tıpkı *Türkçe* dergisinde olduğu gibi tüm metinleri incelenmiştir. Derginin Türk edebiyatındaki yeri ve önemi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Dördüncü bölümde bulunan “*Türkçe ve Yeni Gerçek Dergilerinin Sistematik Dizini*” başlığını taşıyan bölümde ise dergilerdeki yazılar ve yazarlar üç alt başlık altında incelenmiştir. Birincisi “Kronolojik Dizin”, ikincisi “Yazar Soyadına Göre Dizin”, üçüncüsü ise “Türlere Göre Dizin”dir. Kronolojik dizinde önce her sayının künyesi verilmiş, ardından yazar adı, yazının başlığı, türü ve sayfa numarası verilerek o sayının dizini oluşturulmuştur. Ayrıca çeviri eserlerin kimler tarafından çevrildiği de yazının başlığından sonra verilmiştir. Yazar soyadına göre dizinde alfabetik sıra gözetilmiştir. Önce yazarın soyadı, sonra ismi, yazısının başlığı, derginin adı, sayı numarası, ay, yıl ve sayfa numarası verilerek aynı sıralama tüm yazarlar için yapılmıştır. Türlere göre dizin iki bölümde de en kapsamlı alanı oluşturmaktadır. Çünkü dergilerdeki tüm edebî türler ele alınmıştır. Makale, deneme gibi türlerde yazının içeriği, yazarın konuyu hangi açıdan ele aldığı değerlendirilmiştir. Bu yöntem her iki dergide de aynı şekilde uygulanmıştır.

Yeni Gerçek ve *Türkçe* dergilerinin Türk edebiyatındaki yeri ve önemi üzerinde durulmuş, bu konuda ikinci ve üçüncü bölümlerde ayrı bir başlık açılmıştır. Bu başlıklar dergilerin ideolojisini ve topluma bakışını belirlemek için önem arz etmiştir. Değerlendirmelerimiz yazarların metinlerinden alıntılar yapılarak desteklenmiştir.

Türkçe dergisi, Dil Devrimi’nin halkın ve aydın kesimin hem konuşma hem de yazma diline yerleşmesi için çok mücadele etmiştir. Her sayısının sonunda verilen sözlük çalışmalarıyla Arapça, Farsça kökenli olan ya da Batı’dan dilimize giren pek çok kelimenin yerine Öztürkçe kelimeler türetilerek dilimizin sadeleşmesi ve kendi köklerine dönmesi için çaba sarf edilmiştir. Fakat bugün gelinen noktada *Türkçe* dergisinin hedeflediği dile ulaşamadığını

görmekteyiz. Çünkü derginin ilk sayısından son sayısına kadar sayfalarında genişçe yer ayrılan sözlük çalışmalarında ortaya atılan kelimeler bugün kullanılmamaktadır. Oysa dergi yönetimi en az yirmi yıl sonra, yani 1980’li yıllarda, önerdikleri kelimelerin toplumun diline yerleşeceğinden eminlerdi. Bu bağlamda *Türkçe* dergisinin öngörüsünün başarısız olduğunu söylemek mümkündür. Derginin tavsiye ettiği kelimeleri çalışmamızın başında, “*Türkçe* Dergisinin Edebiyatımızdaki Yeri ve Önemi” başlığı altında örnek olarak sunulan cümleler aracılığıyla vermiştik. Dil Devrimi’ne Atatürk’ün mirası gözüyle bakan dergi, dil çalışmalarına ayrı bir önem vermiştir. Fakat görüldüğü gibi öne sürdükleri ve dile yerleşeceğini öngördükleri sözcükler bugün kullanım dışıdır.

Türkçe dergisinin yayımlandığı 1960-1964 yılları önemli siyasal ve sosyal gelişmelerin yaşandığı yıllar olması sebebiyle dergi, bu gelişmelerden doğrudan etkilenmiş ve bu etkiyi yayımladığı yazılarla açık bir şekilde yansıtmıştır. 1961 İhtilâli’ni sevinçle karşılayan dergi yönetimi, ihtilâlin Atatürk ilke ve inkılaplarının koruyucusu olacağına dair inancını zaman zaman yitirse de ümidini genellikle canlı tutmuştur. *Türkçe* dergisine göre dilin sadeleşmesi için sokakta, adliyede, okulda, üniversitede sade bir dille konuşulmalı; dergilerde, dilekçelerde, anayasada halkın anlayacağı kelimelere yer verilmeli, yazarlar Öztürkçe kelimelerin kullanılmasına öncülük etmelidir. Böylece Dil Devrimi’nin yerleşmesiyle hem inkılapların daha iyi anlaşılması sağlanacak hem de çağdaşlaşma yolunda önemli bir mesafe katedilecektir. Bu sebeple dergi ele aldığı her yazıyı bu açıdan değerlendirmiştir. *Türkçe* dergisi sözlük çalışmalarıyla pek çok okuru etkilemiş, türetilen sözcüklerin -uzun vadede olmasa da- kullanım alanının genişlemesini sağlamıştır. Dergi, mecbur kalınmadıkça yabancı sözcüklerin kullanılmaması için çaba göstermiş ve toplumun dil anlayışının değişmesine hizmet etmiştir.

Yeni Gerçek dergisi ise 1967-1968 yıllarının sosyal, siyasal ve kültürel olarak fotoğrafını çekmiş, dergide yayımlanan tartışma yazıları ile, şiirler ile, soruşturmalar ile bu fotoğraf detaylandırılmıştır. *Yeni Gerçek* dergisi de tıpkı *Türkçe* dergisi gibi Atatürkçülüğün toplumumuz için taşıdığı önemi vurgulayarak bağnazlıktan, din sömürsünden kurtulmanın yolunun bilimin gelişmesine bağlı olduğunu söylemiştir. 1961 Anayasası ile gelen özgürlük

ortamını, sosyalizmi ve toplumcu gerçekçiliği halka anlatmaya çalışan *Yeni Gerçek* dergisi, yerli ve yabancı yazarlara ait yazılarla bu çabasını güçlendirmeye çalışmıştır. Her sayının kapak kısmında 1961 Anayasası'nın 20. maddesine yer veren dergi, özgürlüğe ve insan haklarına verdiği önemi her fırsatta göstermiştir. Yayımladığı yazılar ile sosyalizme, Marksizme, toplumcu gerçekçiliğe hizmet etmek isteyen dergi, yayın hayatı boyunca çıkış amacından asla sapmamıştır. Bu durum derginin istikrarlı yönetiminin kanıtıdır. Kendisini 27 Mayıs'ın mirasçısı olarak gören *Yeni Gerçek* dergisi, 1960 sonrası genişleyerek etki alanını güçlendiren sol görüşlü edebiyat anlayışının temsilcisi durumuna gelmiştir. Sanatın siyasetle karıştırılmaması gerektiğini savunan çevreler *Yeni Gerçek*'in bu durumunu sürekli eleştirmiştir. Dergi, yıllardır konuşulmayan Marksizmden, devrimden, eylem odaklı yazmaktan ve okumaktan bahsederek kendi çapında ilkleri başarmıştır.

Türkçe ve *Yeni Gerçek* dergilerinin kültür ve sanat dünyasına katkılarını ortaya koyan bu tezde dergilerin başarılarının yanında başarısızlıkları da ele alınmıştır. İki dergi de Türkiye'nin sosyal, siyasal ve kültürel gelişimi adına içinde bulunduğu dönemin koşulları elverdiğince ve kendi misyonları doğrultusunda elini taşın altına koymuş, aynı özverili yaklaşımı önce Türk aydınlarından, sonra da halktan beklemiştir. Bu dergilerin yöneticilerine göre aydınların harekete geçmesiyle toplum da harekete geçecek ve hayali kurulan çağdaş, bağımsız, demokratik, kendi köklerinden beslenerek gelişen, kişi hak ve özgürlüklerini önemseyen, Atatürk'ün ilkelerini rehber edinen ülkeye ancak bu şekilde kavuşulacaktır.

KAYNAKÇA

TÜRKÇE dergisi (1960-1964 yılları arasında çıkan 43 sayının tamamı)

YENİ GERÇEK dergisi (1967-1968 yılları arasında çıkan 11 sayının tamamı)

AKIN, R. (2002). Türkiye’de Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş ve Demokrat Parti İktidarı. *Türkler Ansiklopedisi*. Cilt 16. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

BELGE, M. (1996). Kültür. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt 5: İstanbul: İletişim Yayınları.

ÇANDIR, M. (2002). Samet Ağaoğlu’nun Gözüyle 27 Mayıs ve Sonrası. *Türkler Ansiklopedisi*. Cilt 17. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

ÇAVDAR, T. (1995). Demokrat Parti. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt 8. İstanbul: İletişim Yayınları.

DURSUN, D. (2003). *12 Mart Darbesi*. İstanbul: Şehir Yayınları.

GEVGİLİLİ, A. (1996). Basın/Türkiye Basını. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt 1. İstanbul: İletişim Yayınları.

GÜNYOL, V. (1986). *Sanat ve Edebiyat Dergileri*. İstanbul: Alan Yayıncılık.

İslamcı Dergiler Projesi. (t.y.) Diriliş. s.1. katalog.idp.org.tr. (22.06.2020)

KARACA, A. (2016). *İkinci Yeni Poetikası*. Ankara: Hece Yayınları.

KARATEPE, Ş. (1993). *Darbeler, Anayasalar ve Modernleşme*. İstanbul: İz Yayıncılık.

KARPAT, K. (2019). *Türk Siyasi Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

KILIÇ, M. BÜLENT. (2012). *Saklı Rönesans*. Ankara: NotaBene Yayınları.

KURDAKUL, Ş. (1983). *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*. İstanbul: Bilpa Yayınları.

NACİ, F. (1983). Edebiyat/Roman. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt 3: İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

ÖZER, İ. (2015). *Demokrat Parti Dönemi Siyasi ve Sosyal Hayat*. İstanbul: İskenderiye Kitap.

ÖZDEMİR, H. (2002). 1960-1980 Dönemi. *Türkler Ansiklopedisi*. Cilt 17. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

PARLATIR İ., ENGİNÜN İ., ERCİLESUN A.B., KERMAN Z., UÇMAN A., ÇETİN N. (2006), *Tanzimat Edebiyatı*. 1. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Resmi Gazete, “Madde 20”, 20 Temmuz 1961, s.4642.

Resmi Gazete, “Milli Birlik Komitesi Direktifi”, 16 Eylül 1960, s.2141.

TANİLLİ, S. (1976). *Anayasalar ve Siyasal Belgeler*. İstanbul: Cem Yayınevi.

TURAN, Ş. (2000). *İsmet İnönü Yaşamı, Dönemi ve Kişiliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi. (2020) Türk Kültürü. s.1. kutuphane.ttk.gov.tr. (22.06.2020)